

Θ. ΣΤΑΥΡΟΥ - Φ. ΒΟΥΣΒΟΥΝΗ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΔΥΛΙΔΙ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
537

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1967

Ψηφιοποήθηκε από τον οικοτουτό Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΤ'

89

ΣΧΒ

Εργασία

ΑΡΧΑΙΑ Β/α = 34

Shampoo

ΣΤ'

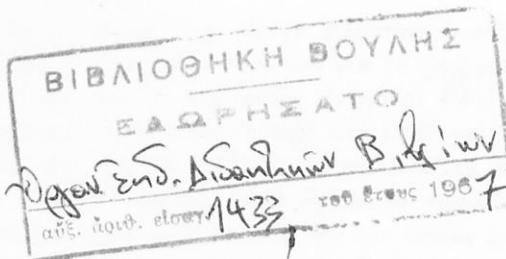
89

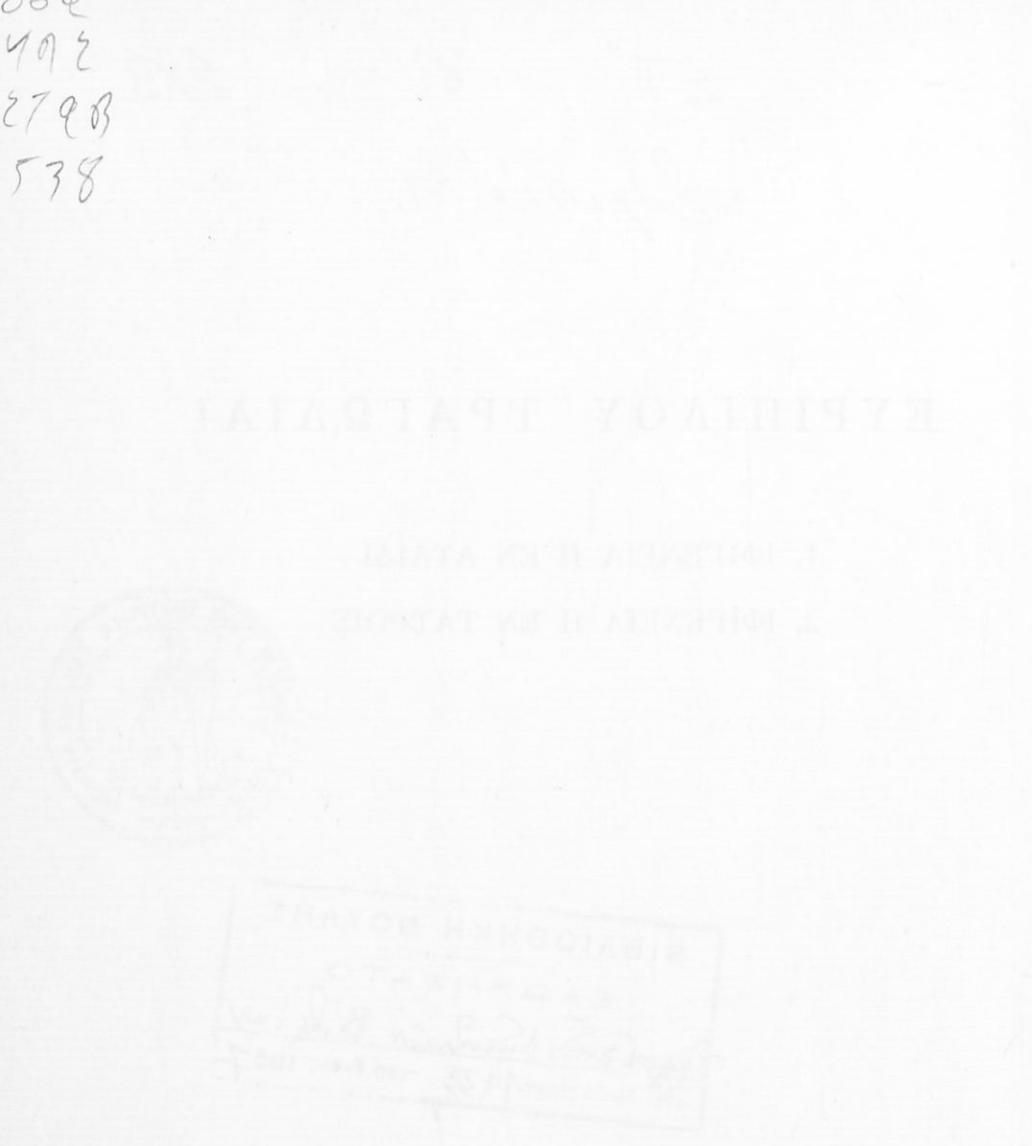
ΣΧΒ

Εργασίας

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

1. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ
2. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Ε Ι Σ Α Γ Ω Γ Η *

1. ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥ

Τὸ δρᾶμα εἶναι ἐν τῶν τοιῶν μεγάλων εἰδῶν τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ ποιητικοῦ λόγου. Τὰ ἄλλα δύο εἶναι τὸ ἔπος καὶ ἡ λυρικὴ ποίησις.

Ἐργον θεατρικόν, προωδισμένον κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς του πάντοτε διὰ παράστασιν καὶ ὅχι δὲ ἀπλῆν ἀνάγνωσιν, τὸ δρᾶμα ἦτο καλλιτέχνημα σύνθετον, διότι ἐκτὸς τοῦ λόγου, ὅστις ἦτο τὸ κύριον δογανον τῆς καλλιτεχνικῆς του ἐκφράσεως, ἦτο ἀπαραίτητος εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν του ἡ συνδρομὴ καὶ ἄλλων τεχνῶν, τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ὁρχήσεως. Ωρισμένα μέρη του ἐμελοποιοῦντο ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ καὶ ἥδοντο ὑπὸ προσώπων ἀποτελούντων Χοδόν, σωρωδεύοντο δὲ καὶ ὑπὸ ὁνθμικῶν κινήσεων ἢ καὶ πραγματικῆς ὁρχήσεως.

Πάντως δύμας κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον τὸ δρᾶμα ἦτο ἔργον ποιητικόν, δηλαδὴ λογοτεχνικόν. Οἱ ἀρχαῖοι ἐν τούτοις τὸ ὀνόμασαν δρᾶμα (ἐκ τοῦ δρόμου - δρόμος = πράττω), διότι δὲ αὐτοὺς ἦτο κυρίως κάτι τὸ δρόμος μενοντος νομού, ἦτοι πρᾶξις, καὶ δή, δπως θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, ἰεροπραξία, ἰεροτελεστία.

Εἰς δρισμένας ἰεροτελεστίας, π. χ. εἰς τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια, οἱ παριστάμενοι, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἥσκονταν τὰ λεγόμενα καὶ τὰ ἀδόμενα, ἔβλεπον καὶ ἰερὰς συμβολικὰς πρᾶξεις, τὰς ὅποιας ὀνόμαζον δρόμος εν να. Ταῦτα δὲν ἥσαν δράματα, πρωτότυπα δηλαδὴ καὶ ἐλεύθερα καλλιτεχνικὰ δημιουργήματα, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα θὰ κατεβάλλετο προσπάθεια νὰ ἐκτελῶνται ἐκάστοτε πιστῶς, κατὰ δρισμένον τυπικόν, διότι ἐπιστεύετο ὅτι οὕτως ὁ θρησκευτικὸς σκοπός, διὰ τὸν ὅποιον ἐγίνοντο, θὰ ἐπραγματοποιεῖτο εὐκολώτερον πάντως δρώσις ἀναλογία τις μεταξὺ τῶν δρωμένων τούτων καὶ τοῦ γεννωμένου δράματος ὑπῆρχε καὶ ἡ δμοιότης αὗτη θὰ συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ καθιερωθῇ τὸ ὄνομα δρόμος αὐτῷ μαζί με τὸ νέον τοῦτο ποιητικὸν εἶδος.

Τοῦ ἔπους ὑπόθεσις ἦσαν τὰ κλέα ἀνδρῶν, δηλαδὴ καὶ ἐκεῖ

* Τοῦ Θ. Σταύρου.

δρᾶσις κυρίως· τὸ λυρικὸν ποίημα ἐκφράζει συναισθήματα, ἀλλ' οὐχὶ σπανίως ἔξυμνεῖ ἡ ἀφγεῖται — ἀν καὶ κατὰ τρόπον διάφορον τοῦ ἔπους — πράξεις. Τὴν δρᾶσιν ὅμως αὐτήν, τὰς πράξεις αὐτάς, οἱ ἀκροαταὶ τοῦ ἐπικοῦ ἢ λυρικοῦ ἔργου δὲν τὰς βλέπονται ἐνώπιόν των βλέπονται καὶ ἀκούονται τὸν ποιητὴν ἢ τὸν φανερὸν ἀπαγγέλλοντα, ἀφηγούμενον, βλέπονται καὶ ἀκούονται τὸν ἐκτελεστὴν τοῦ λυρικοῦ ἄσματος ἢ τοὺς ἐκτελεστάς, τὸν Χορὸν — ἀν πρόκειται περὶ λυρικοῦ ποιήματος χορικοῦ — ἄδοντας καὶ ἔξυμνοντας πράξεις. Ἀριθέτως κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ δράματος ὁ θεατὴς ἔχει ἐνώπιόν του πρόσωπα — τοὺς ὑποκριτὰς (δηλ. τοὺς ἥθοποιοὺς) καὶ τοὺς χορευτάς —, τὰ δόπια παρουσιάζονται ως οἱ ἥρωες τοῦ ἔργου, υποδύονται δηλ. ἄλλα πρόσωπα καὶ ως τοιαῦτα ἐνεργοῦν δύμιλοντα καὶ δρῶντα. Εἰς τὸ δοῦμα λουτὸν ἡ δρᾶσις παρουσίζεται ως ζωτανὴ πραγματικότης καὶ ὅχι ως θέμα ἀφηγήσεως.

Ὑπῆρχον δὲ εἰς τὴν ἀρχαίτητα τοιῶν εἰδῶν δράματα: ἡ τραγῳδία, τὸ σατυρικὸν δράμα μα καὶ ἡ κωμῳδία.

Ἡ τραγῳδία εἶναι τὸ σοβαρόν, σεμνὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς δράμα. Οἱ ποιηταὶ τῆς ἥρτλουν τὰ θέματά των ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τῶν λαϊκῶν μύθων — σπανιώτατα ἀπὸ ἄλλας πηγὰς — καὶ ἐπραγματεύοντο αὐτὰ κατὰ τρόπον γεννῶντα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν θεατῶν εὐγενῆ καὶ ὑψηλὰ συναισθήματα· κυρίως προεκάλοντα τὴν μέχρι δακρύων πολλάκις συμπάθειάν των πρὸς τὰ δρῶντα πρόσωπα καὶ τὴν ἀνησυχίαν, τὴν ἀγωνίαν διὰ τοὺς ἀπειλοῦντας αὐτὰ κινδύνους, τὸν ἐλεονταντὸν καὶ τὸν φόβον, δπως ἔλεγεν ὁ Ἀριστοτέλης.

Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη ἡ ποίησις ἐν γένει εἶναι μίμησις. Τὴν μίμησιν ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἐκλαμβάνομεν ως πιστὴν καὶ δουλικὴν ἀντιγραφὴν τῆς πραγματικότητος, ἀλλ' ως ἔλευθέραν δημιουργίαν καὶ σύνθεσιν τῶν στοιχείων τῆς πραγματικότητος μὲ τάσιν πρὸς ἔξιδανίκευσιν. Εἰδικότερον ἡ τραγῳδία εἶναι μίμησις πράξεως σοβαρᾶς, ἔχονσης ἀρχήν, μέσον καὶ τέλος καὶ κάποιαν ἔκτασιν, μέγεθος ενδύνοπτον. Ἡ μίμησις γίνεται διὰ λόγου ἢ διὰ μέρους, δηλαδὴ ὑθμού, ἀρμονίαν καὶ μελωδίαν. Τὰ ἡδύσματα ταῦτα δὲν ἔγκατασπείρονται πάντα διοστείλονται τὸν θεατὴν εναρμοστεῖ. Ἡ τραγῳδία διεγείρει εἰς τὴν ψυχὴν τῶν θεατῶν τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον· ὁ θεατὴς βλέπων πάσχοντα τὸν ἥρωα — ὅστις συνήθως ἔχει ὑψηλὰ καὶ εὐγενῆ αἰσθήματα καὶ τείνει πρὸς ἀνώτερα ἀγαθά, ἄλλὰ πίπτει διὰ σφάλμα τι ἢ ἀμαρτίαν — αἰσθά-

νεται ζωηρὰν συμπάθειαν πρὸς αὐτὸν καὶ ἀνησυχίαν διὰ τὴν τύχην του. Ἐν τέλει ὅμως ἐπέρχεται ἡ καθαριότης ὁ ποιητὴς μὲ τὴν τέχνην του δίδει τοιαύτην τροπήν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ μύθου καὶ ἔπειτα τοιαύτην λόγιν εἰς τὸ δράμα, ὥστε διὰ τῆς πίπτει ἀξιοφρεπῶς καὶ ὑποκύπτει εἰς τοὺς νόμους τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἡθικῆς τάξεως. Ἡ ψυχὴ τοῦ θεατοῦ, ἡ ὅποια εἰχε ταραχθῆ ἀπὸ τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον, καθαρίζεται ἀπὸ ταῦτα, καὶ ἀπὸ τὰ παθήματα ταῦτα διὰ τῆς δοκιμασίας, ἀπὸ τὴν δοκιμασίαν, ἀγακονθίζεται καὶ καταπραΐνεται.

Τὰ γνωρίσματα ταῦτα τῆς τραγῳδίας, τὰ δοκιμασίαν, ἀποτελοῦν τὴν οὐσίαν αὐτῆς, περιέλαβεν δὲ Ἄριστοτέλης ἐν τῇ Ποιητικῇ τοῦ εἰς ἕνα περίφημον δόμισμόν, ὅστις ἔχει ἐπὶ λέξει ὡς ἐξῆς : "Ἐστιν οὖν τραγῳδία μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ τελείας, μέγεθος ἔχούσης, ἡδυσμένω λόγω, χωρὶς ἐκάστῳ τῶν εἰδῶν ἐν τοῖς μορίοις, δρώντων καὶ οὐ δι' ἀπαγγελίας, δι' ἐλέου καὶ φόβου περαίνοντα τὴν τῶν τοιούτων παθημάτων κάθαρσιν.

Οἱ ποιηταὶ τῶν τραγῳδῶν ἔγραφον καὶ τὰ σατυρικὰ δράματα. Ἐδιδον εἰς αὐτὰ ἐξωτερικὴν μορφὴν δομοίαν πρὸς τὴν τῆς τραγῳδίας καὶ ἡντλούν καὶ δι' αὐτὰ τὰ θέματά των ἀπὸ τοὺς μύθους, τοὺς ὅποιους ὅμως ἔβλεπον τώρα ὑπὸ τὴν φαιδράν των ὄψιν. Τὸ σατυρικὸν δρᾶμα, ζωηρὸν καὶ εὐθυμον, προεκάλει τὸν γέλωτα, ἀλλὰ δὲν ἐκαντηρίαζε, δὲν διεκωμώδει, δὲν ἐσατιρίζε*. Τὸ σατυρικὸν δρᾶμα ὠνομάσθη οὕτω, διότι τὸν Χορόν του ἀπετέλουν πάντοτε Σάτυροι, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς ὡς κορυφαῖον ἕνα γέροντα Σειληνόν οἱ ἀρχαῖοι τὸ ὠνόμαζον ἐνίστε καὶ δρᾶμα σειληνόν.

Αἱ κωμῳδίαι συνετίθεντο ὑπὸ εἰδικῶν ποιητῶν, τῶν κωμικῶν ποιητῶν ἢ κωμῳδοποιῶν. Οὗτοι ἐλάμβανον τὰ θέματά των ἀπὸ τὴν σύγχρονον καθημερινὴν ζωὴν ἢ ἀπὸ κόσμους φανταστικούς. Ἡ κωμῳδία προεκάλει καὶ αὐτὴ τὸν γέλωτα, ἀλλὰ συγχρόνως — τούλαχιστον ὑπὸ τὴν παλαιάν τῆς μορφῆς, ἦτοι μέχρι τοῦ 390 περίπου π.Χ. — ἐσκωπίτε καὶ ἐκαντηρίαζε καὶ μάλιστα πολλάκις κατὰ τούπον ἀστηρὸν καὶ ἀμείλικτον πρόσωπα καὶ ποάγματα, καταστάσεις πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς καὶ ἰδέας, τὰς δοπίας οἱ κωμικοὶ ποιηταὶ ἐθεώρουν πεπλανημένας καὶ ἐπικινδύνους.

* Οὕτε καὶ ἔχει σχέσιν τινὰ ἡ λέξις σατυρικὸν πρὸς τὴν σάτυραν, λέξιν λατινικήν, ἀπὸ τὴν ὅποιαν ἐσχηματίσαμεν τὸ οῆμα σατυρικόν.

‘Η ἀρχαία τραγῳδία — δπως καὶ τὰ ἄλλα εἰδη τοῦ δράματος — ήτο, ως εἴπομεν, καλλιτέχνημα σύνθετον τὰ μέσα τῆς ἐκφράσεώς της ἥσαν δὲ λόγος, ἢ μουσικὴ καὶ ἡ ὁρχησις. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἑκάστης τραγῳδίας ἐλάμβανε μέρος ἀπαραιτήτως Χορός, ἦτοι διμιλος προσώπων — 12 παλαιότερον, 15 ἀπὸ τοῦ Σοφοκλέους —, ὁ διόποιος ἦδεν δλος συγχρόνως ἢ κατὰ ἡμιχρόια καὶ ἐξετέλει φύθμικάς κινήσεις καὶ πραγματικὴν ὁρχησιν, μιμητικὴν πράξεων καὶ ἐκφραστικὴν ψυχικῶν καταστάσεων. Ἀμα τῇ παρόδῳ του, ἦτοι τῇ εἰσόδῳ του εἰς τὸν τόπον τῶν παραστάσεων, τὴν δρ χ ἢ στραν, ἦδεν ἐν ἄσμα, τὸ διόποιον ἐκαλεῖτο καὶ αὐτὸν πάροδος οἱ στρατιώτες ἔπειτα δὲ κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν διαλογικῶν μερῶν, τὰ διόποια ἀπηγγέλλοντο, ἦδεν ἄλλα ἄσματα, τὰ λεγόμενα στρατιώτες. Τὰ χορικὰ ταῦτα ἄσματα ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον μὲν ἥσαν κατὰ κανόνα ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὸ προηγηθὲν διαλογικὸν μέρος, ὡς πρὸς δὲ τὴν μορφὴν ἥσαν διμοια πρὸς τὰ ἄλλα χορικὰ ἄσματα, τὰ διόποια συνετίθεντο καὶ ἔδοντο καὶ πρὸ τῆς γενέσεως τῆς τραγῳδίας: ἥσαν πεποιημένα εἰς ποικίλα μέτρα, διηροῦντο εἰς στροφὰς καὶ ἀντιστροφάς, ἀντιστοιχούσας πρὸς τὰς στροφὰς κατὰ τὸ μέτρον καὶ τὴν μελῳδίαν, καὶ εἰς ἐπωδούς, ἐγράφοντο δὲ δπως καὶ ἐκεῖνα εἰς διάλεκτον δωρικὴν ἢ τοὐλάχιστον ἀνάμεικτον μὲ πολλὰ δωρικὰ στοιχεῖα. Ἐκτὸς τῶν ἄσμάτων τούτων παρενεβάλλοντο ἐνίστε καὶ ἐντὸς τῶν διαλογικῶν μερῶν ἄλλα συντομώτερα ἄσματα, ἀδόμενα ἢ ὑπὸ τοῦ Χοροῦ καὶ ἐνὸς ἢ δύο ἥθοποιῶν ἐναλλάξ (κομμοὶ) ἢ ὑπὸ ἐνὸς ἥθοποιοῦ (μορφὴί) ἢ ὑπὸ δύο ἥθοποιῶν (διῳδίαι). Ἡ πάροδος, τὰ στάσιμα καὶ τὰ διλύγα ἄλλα ἄσματα τὰ παρεμβαλλόμενα ἐντὸς τῶν διαλογικῶν μερῶν ἀποτελοῦν τὸ λνρικὸν στοιχεῖον τῆς τραγῳδίας.

Φορεῖς τῆς ἐξελίξεως τῆς ὑποθέσεως ἥσαν: α') διπρόσδιος λόγος, ἦτοι τὸ πρὸ τῆς παρόδου τοῦ Χοροῦ μέρος, τὸ διόποιον διμως δὲν ἦτο ἀπαραιτητον, διότι ἐνίστε ἡ τραγῳδία ἥρχιζεν ἀμέσως μὲ τὴν πάροδον, β') τὰ ἐπεισόδια, ἔκαστον τῶν διόποιων ἥκολονθεῖτο ὑπὸ ἐνὸς στάσιμον, καὶ γ') ἡ ἔξοδος, ἦτοι τὸ μετὰ τὸ τελευταῖον στάσιμον τμῆμα τῆς τραγῳδίας. Ο πρόλογος, τὰ ἐπεισόδια καὶ ἡ ἔξοδος ἐγράφοντο εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀττικὴν διάλεκτον καὶ πάντοτε εἰς στίχους — πεζὸν δρᾶμα εἰς τὴν ἀρχαίτητα δὲν ὑπῆρχεν — ἄλλα στίχους ἀπαγγελλομένους καὶ δχι ἀδομένους (κατὰ κανόνα τὸ ιαμβικὸν τρίμετρον, ἐνίστε τὸ τροχαῖ-

κὸν τετράμετρον), ἐξετελοῦντο δὲ ὑπὸ τῶν ὑποχριτῶν (τῶν ἡθοποιῶν): εἰς τὸν διάλογον ἐλάμβανε πολλάκις μέρος καὶ ὁ κορυφαῖος τοῦ Χοροῦ. Τὰ διαλογικὰ καὶ ἀφηγηματικὰ μέρη τῆς τραγῳδίας ἀποτελοῦν τὸ ἐπικόνιον στοιχεῖον αὐτῆς.

Ἐνῷοι οἱ ὄφαφδοι τοῦ ἔπους καὶ οἱ ἐκτελεσταὶ τῶν λυρικῶν ποιημάτων ἀφηγοῦνται καὶ ἄδον ἐξ ὀνόματός των, οἱ ὑποχριταὶ καὶ οἱ χορευταὶ τοῦ δράματος ἐξίστανται, ἐξέρχονται δηλ. ἀπὸ τὴν προσωπικότητά των καὶ ὑποδύονται ἄλλα πρόσωπα, τοὺς ἥρωας τοῦ ἔργου, τῶν ὅποιων μετενσαρκώνοντας τρόπον τινὰ τὰ διανοήματα, τὰ συναισθήματα καὶ τὸν ὅλον χαρακτῆρα. Ἡ ἐκστασιαὶ στασιαῖς αὕτη, οὐδιστὰς γνώρισμα τοῦ δράματος, ἐξεδηλοῦτο διὰ τῆς μετεμορφώσεως τῶν ὑποχριτῶν καὶ τῶν χορευτῶν, οἱ δροῖοι δὲν μετημφίενται μόνον — ὅπως γίνεται εἰς τὸ νεώτερον θέατρον —, ἀλλ' ἔφερον ἀπαραιτήτως καὶ κατάληλον προσωπεῖον (προσωπίδα) ἀνάλογον πρὸς τὸ πρόσωπον, τὸ δροῖον ὑπεδύοντο· κατὰ τὴν διάρκειαν δὲ τῆς παραστάσεως ἥλιαστον προσωπεῖον, ἐφ' ὅσον ἦτο τοῦτο ἀναγκαῖον.

Οὐδιστὰς γνώρισμα τῆς ἀρχαίας τραγῳδίας ἦτο ὁ θορηκεντικὸς αὐτῆς χαρακτήρ. Ἡ τραγῳδία δὲν παριστάνετο δύονδήποτε καὶ δύοτεδήποτε. Παριστάνετο, ἐδιδάσκετο, ὅπως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, μόνον καθ' ὠδισμένας ἐορτὰς τοῦ Διονύσου καὶ ἐντὸς χώρων ἀφιερωμένων εἰς αὐτόν. Ἡ ἐκτελεσίς τῆς ἦτο ἱεροτελεστία, μέρος τοῦ προγράμματος τῶν ἐορτῶν, αἱ δροῖαι ἐτελοῦντο πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη, πρὸν ἐξετάσωμεν πόθεν προῆλθεν ἡ τραγῳδία, νὰ γνωρίζωμέν τινα περὶ τῆς διονυσιακῆς λατρείας.

3. Η ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ

‘Ο Διόνυσος ἦτο κυρίως ὁ θεὸς τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ οἴνου, ἀλλὰ γενικώτερον ἐπροσωποποιεί τὴν ἐπὶ τῆς γῆς βλάστησιν καὶ πάσας τὰς μυστηριώδεις παραγωγικὰς δυνάμεις τῆς φύσεως. Ἡ λατρεία του ἥλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Αιδίαν καὶ τὴν Φρογίαν διὰ τῆς Θράκης. Κατ' ἀρχὰς οἱ πιστοί του ἤσαν ὀλίγοι καὶ διάσπαρτοι κατώτεροι θεὸς ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς Ὀμηρικοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου, μὲ τὴν πάροδον ὅμως τοῦ χρόνου καὶ ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπελουργίας ἡ λατρεία του διεδίδετο διλονὲν περισσότερον, βαθείας δὲ ἔιζας ἔρωψε καὶ εἰς εὐδρέα στρώματα τοῦ λαοῦ ἐξηπλώθη κατὰ τὸν 7.

καὶ τὸν 6. αἰῶνα π.Χ. Ἀξιοσημείωτον εἶραι ὅτι τὴν διάδοσιν τῆς νέας λατρείας ηὐνόησαν καὶ ἐπροστάτευσαν οἱ τύραννοι τῶν διαφόρων πόλεων, ὁ Περιάνδρος εἰς τὴν Κόρινθον, ὁ Κλεισθένης εἰς τὴν Σικινῶνα, ὁ Πεισίστρατος εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἐλέγετο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Κάδμου. Οἱ μῆθοι διηγοῦνται πολλὰς περιπετείας τον, ὅτι ἔπεσεν εἰς χεῖρας ληστῶν, ὅτι κατεδιώχθη καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν Θάλασσαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Θρακῶν Λυκούργου, καὶ ἄλλα παθήματά του, ἀλλὰ καὶ θριάμβους του. Αἱ περιπέτειαι αὗται συμβολίζουν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰς ἐναλλαγὰς τῶν φυσικῶν φαινομένων, π.χ. τὴν βλάστησιν καὶ τὸν μαρασμόν, τὰ δποῖα ἐπροσωποποίει ὁ Διόνυσος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοὺς σκληροὺς καὶ μακροχρονίους ἀγῶνας, οἱ δποῖοι ἀπητήθησαν διὰ τὴν διάδοσιν τῆς λατρείας του ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπελονογύιας.

Οἱ δπαδοὶ τοῦ Διονύσου ἐλάτρευον αὐτὸν ἐν ἵερᾳ μανίᾳ καὶ ἐν ἐξάλλῳ ἐνθουσιασμῷ, ζωηρὰ δὲ καὶ παράφροδα ἥσαν τὰ ἄσματα, τὰ δποῖα συνέθετον καὶ ἔδον πρὸς τιμήν του. Ἔπινον βεβαίως καὶ ἀφθονον οἶνον, τὸ ἱερὸν δῶρον τοῦ θεοῦ.

Οδσιῶδες γνώσιμα τῆς διονυσιακῆς λατρείας ἦτο ἡ ἔκστασις, μέθη συναισθηματική, ἡ δποία ἀνύφωνε τὸν πιστὸν ἐπάνω ἀπὸ τὴν πραγματικότητα καὶ τὸν ἔκανε νὰ αἰσθάνεται τὸν ἔαντόν του ἄλλο πρόσωπον, ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ λατρευομένου θεοῦ κατεχόμενον.

Ἡ μεταμφίεσις ἦτο κατὰ τὰς διονυσιακὰς τελετὰς ἀπαραίτητος· οἱ πιστοὶ περιεράλλοντο δέρματα ζώων, ἔχριον τὸ πρόσωπόν των μὲ τρυγίαν (κατακάθι οἶνον) ἢ ἐκάλυπτον αὐτὸ διὰ φύλλων ἢ φλοιῶν δένδρων καὶ ἔφερον στέφανον κισσοῦ, ἱεροῦ καὶ αὐτοῦ, ὡς τὸ κλῆμα, φυτοῦ τοῦ Διονύσου.

4. Η ΓΕΝΕΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

"Ηδη τίθεται τὸ πρόβλημα : πῶς ἐγεννήθη ἡ τραγῳδία ;

Τὰ συστατικά της στοιχεῖα, τὸ ἐπικόν, τὸ λυρικόν, ἡ ὅρχησις, ὑπῆρχον πολὺ πρὸ τῆς ἐμφανίσεως της, ἀλλ ἡ σύνθεσίς των δὲν εἶναι πρᾶγμα τόσον αὐτονόητον. "Ολα σχεδὸν τὰ ἔθνη ἐδημιούργησαν ἐπικὰ καὶ λυρικὰ ποιήματα· ἐπίσης πανταχοῦ ἀνεπτύχθη ἡ ὅρχησις, πολλοὶ δὲ περιηγηταὶ ἐπισκεφθέντες φυλάς θιαγενῶν τῶν διαφόρων ἡπείρων

παρετήρησαν καὶ ἐμελέτησαν παρ' αὐτοῖς πολυπλόκονς μιμητικοὺς χρονὸς μετημφιεσμένων· ή ἔκστασις, ή ζωοποίος αὔτη δύναμις τῆς τραγῳδίας, εἶναι κοινὴ εἰς πολλὰ θρησκεύματα, ενδότατα δὲ διαδεδομένη εἶναι καὶ ἡ χρῆσις τῆς προσωπίδος, προσωπίδος μὲν μαγικὸν χαρακτῆρα, ή δποία κατὰ τὴν πόστιν τῶν πρωτογόνων λαῶν μεταβιβάζει εἰς τὸ φέροντα αὐτὴν τὴν δύναμιν καὶ τὰς ιδιότητας τοῦ εἰκονιζομένου θεοῦ. Ἐν τούτοις παρ' οὐδενὶ ἄλλῳ λαῷ καὶ εἰς οὐδεμίᾳν ἄλλην ἐποχὴν τὰ στοιχεῖα ταῦτα συνετέθησαν, ὥστε μὲν ἀπαρτίσοντα τραγῳδίαν. Τὸ ποιητικὸν τοῦτο εἶδος εἶναι αὐτοφνὲς μόνον ἐπὶ ἑλληνικοῦ ἐδάφους, εἶναι ἀποκλειστικὸν δημιούργημα τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Μέχρι τῶν μέσων περίπου τοῦ 6. αἰῶνος π. Χ. δύο εἰδη ποιήσεως ὑπῆρχον εἰς τὴν Ἑλλάδα: τὸ ἔπος καὶ ἡ λυρικὴ ποίησις.

Ἡ ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ ἔπους είχε βεβαίως παρέλθει τὰ μέγιστα καὶ ἀνυπέρβλητα ἐπικὰ ἀριστονοργήματα, ή Ἰλιάς καὶ ἡ Ὀδύσσεια, εἶναι, ὡς γνωστόν, πολὺ παλαιότερα· ἐν τούτοις τὸ εἶδος ἐξηκολούθει καλλιεργούμενον ὑπὸ τῶν ποιητῶν τοῦ λεγομένου ἐπικοῦ κύκλου.

Ἡ λυρικὴ ποίησις ἦδη ἀπὸ 150 ἑτῶν ενδίσκετο εἰς ὅλην της τὴν ἀκμήν. Ὄλα τὰ εἰδη της είχον καλλιεργηθῆ καὶ ἐκαλλιεργοῦντο ἀκόμη λαμπρῶς. Ὁ Καλλίνος, ὁ Τυρταῖος, ὁ Μίμωνερος καὶ ἄλλοι είχον συνθέσει θαυμασίας ἐλεγείας. Τῷ 560 ἔξη ἀκόμη ὁ Ἀθηναῖος νομοθέτης Σόλων, ὁ δποῖος ἦτο καὶ ἔξοχος ἐλεγειοποιός. Σκωπτικὸν λάμβοντας είχον γράψει ὁ μέγας ποιητής Ἀρχέλοχος καὶ ἄλλοι. Τὰ περὶ τὸ 600 π. Χ. ἔτη εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ αἰολικοῦ μέλοντος, εἰς τὸ δποῖον διέπρεψαν ὁ Ἀλκαῖος καὶ ἡ Σαπφώ.

Εἶδος τῆς λυρικῆς ποιήσεως εἶναι καὶ ἡ ποίησις ἡ χορική. Τὸ χορικὸν ἄσμα, τὸ δποῖον ἐξέφραζε συναισθήματα περισσότερον δμαδικὰ παρὰ ἀτομικά καὶ τὸ δποῖον ἦδεν δμὰς προσώπων, ὁ Χορός, ἀνεπτύχθη κατ' ἀρχὰς εἰς τὰς δωρικὰς χώρας, ὅπου τὸ δμαδικὸν πνεῦμα ἦτο ζωηρότερον. Λιὰ τοῦτο καὶ ἐγράφετο πάντοτε εἰς δωρικὴν ἢ τοῦδε ἀχιστον δωρίζουσαν διάλεκτον, ἀκόμη καὶ ὑπὸ τῶν μὴ Λωριέων ποιητῶν. Οἱ μέγιστοι ἀντιπρόσωποι τῆς χορικῆς ποιήσεως, ὁ Σιμωνίδης, ὁ Βακχυλίδης, ὁ Πίνδαρος, ἀνεφάνησαν μετὰ τὰ μέσα τοῦ 6. αἰῶνος. Ἡδη δμως πρὸ τῶν χρόνων τούτων είχον συνθέσει χορικὰ ἄσματα ἄλλοι ποιοδαῖοι ποιηταί. Εἰς τούτων ἦτο ὁ Ἀρίων, ὁ δποῖος διεκρίθη εἰς τὸν διθύραμβον.

‘Ο διθύραμβος ἡτοῦ ὅμνος εἰς τὸν Διόνυσον. Αὐτὸν εἶναι τὸ φάσμα, τὸ ὅποιον οἱ θιασῶται τοῦ θεοῦ ἥδον — μὲν συνοδείαν αὐλοῦ — κατὰ τὰς ἔορτὰς αὐτοῦ κατεχόμενοι ἀπὸ ἔνθεον μανίαν καὶ ἔξαλλον ἐνθουσιασμόν. Κατ’ ἀρχὰς θὰ ἡτοῦ βεβαίως αὐτοσχέδιος καὶ ἄτεχνος· θὰ ἥδετο ὑπὸ δλίγων προσώπων, οἱ δὲ ἄλλοι θιασῶται θὰ συνώδενον τὸ φάσμα ἐκβάλλοντες τὴν ἐνθουσιώδη βακχικὴν ἴαχην ἵ ω Βάκχε, ε ν ο ἵ.

Τεχνικὴν μορφὴν ἔδωσεν εἰς τὸν διθύραμβον δ ’Αρίων. Οὗτος ἡτοῦ Αἰολεύς, ἐκ Μηθύμνης τῆς Λέσβου, ἔζη δμως, περὶ τὸ 600 π. Χ., εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Περιάνδρου, τυράννου τῆς Κορίνθου, πόλεως, ὡς γνωστόν, δωρικῆς. ‘Ο ’Αρίων συνέθετεν ἐπιμελῶς, τοὺς στίχους καὶ τὴν μελῳδίαν τῶν διθυράμβων του, ἐξετέλει δ’ αὐτὸνς κύκλιος χορὸς 50 ἀνδρῶν ὑπ’ αὐτοῦ ἀσκούμενος. ‘Ο ποιητὴς οὗτος ἡτοῦ κατὰ τοὺς ἀρχαίους εὑρετὴς τοῦ τραγικοῦ τρόπου τοῦτο κατὰ τὴν πιθανωτέραν ἐρμηνείαν σημαίνει ὅτι αὐτὸς πρῶτος παρουσίασε τοὺς χορευτάς, τοὺς ἄδοντας τὸν διονυσιακὸν διθύραμβον, μετημφιεσμένους εἰς τράγους, δηλαδὴ εἰς Σατύρους. Διότι οἱ ἀρχαῖοι τοὺς Σατύρους ἢ Σειληνοὺς τοὺς ἐπωνόμαζον καὶ τράγους*. Οἱ Σάτυροι, δαίμονες τῶν δασῶν, προσωποποίησις τῆς βλαστήσεως καὶ τῆς ἐν τῇ φύσει ἐλευθέρας γενέσεως καὶ ἀναπτύξεως, οὐδεμίαν σχέσιν είχον ἀρχικῶς μὲν τὸν Διόνυσον. ‘Ησαν ἄλλως τε ἐν Ἑλλάδι πολὺ παλαιότεροι τοῦ Διονύσου, τοῦ ὅποιον ἡ λατρεία ἦλθεν, δπως εἴδομεν, ἔξωθεν. “Οταν δμως ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου διεδόθη, οἱ Σάτυροι προσεκολλήθησαν εἰς αὐτὸν καὶ ἔγιναν φί ἀχώριστοι σύντροφοι του. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ ἔνωσις τοῦ ἐκ Βορρᾶς κατελθόντος Διονύσου καὶ τῶν ἀρχαδικῶν Σατύρων ἔγινε κατὰ πρῶτον εἰς τὴν βόρειον Πελοπόννησον, καὶ οὕτως δ ’Αρίων εὗρε τὸν λαὸν τῆς Κορίνθου πρόθυμον νὰ δεχθῇ τὸν γεωτερισμόν του, δηλαδὴ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ διονυσιακοῦ διθυράμβου ὑπὸ χοροῦ Σατύρων, χοροῦ τραγικοῦ.

* Οὐχι διότι τοὺς ἐφαντάζοντο τραγομόρφους. Ἐκ τῶν μημείων τέχνης, εἰς τὰ ὅποια οἱ Σάτυροι εἰκονίζονται μὲν χαρακτηριστικὰ τράγων, οὐδὲν εἶναι ἀρχαίοτερον τῆς ἐλληνιστικῆς ἐποχῆς. Κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους, τοὺς Σατύρους τοὺς ἐφαντάζοντο ζωφομόρφους — συνήθως τοὺς ἐπωνόμαζον θῆρας —, δὲν ἀπέδιδον δμως εἰς αὐτὸνς τὰ χαρακτηριστικὰ ἐνὸς ώρισμένου ζφου. Περισσότερον παρὰ μὲ τράγους ώμοιάζον μὲ ἵππους, τῶν ὅποιον είχον τὰ δτα, τὰς μακρὰς οὐδάς, εἰς ἀρχαίοτέρας δὲ παραστάσεις καὶ τὰς δπλάς. Ἐπειδὴ δμως τοὺς ἐφαντάζοντο μὲ πυκνὸν τρίχωμα, πρὸς τούτους δὲ ζωηρούς, διαρκῶς σκιρτῶντας, ενθύμους καὶ ἀσυγκρατήτους, διὰ τοῦτο τοὺς ἐλεγον καὶ τραγούς.

‘Οπωσδήποτε ὁ διθύραμβος ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ 600 περίου π. Χ. τὴν πλήρη διαμόρφωσίν τον.’ Ἐκτοτε, ἐπὶ πολλὰς δεκαετίας, οἱ ποιηταὶ συνέθετον ἑκάστοτε διὰ τὰς διονυσιακὰς τελετὰς νέοντος διθύραμβον, διθυράμβους τεχνικούς, τοὺς ὅποιους ἔξετέλουν χοροὶ ἐπιμελῶς ἡσοκήμενοι. Τοῦτο ἐγένετο πλέον εἰς πολλὰς χώρας τῆς Ἑλλάδος, κυρίως εἰς ἑκείνας, διόπου ἐλατρεύετο περισσότερον ὁ Λιόννος. Μία τῶν χωρῶν τούτων ἦτο ἡ Ἀττική.

Κάποτε, δὲν γνωρίζομεν ἀκριβῶς πότε, πάντως περὶ τὰ μέσα τοῦ 6. αἰῶνος ἡ ὀλίγον πρότερον, εἰς ποιητὴς ἐκ τῆς παρὰ τὴν Πεντέλην ἀμπελοφύτου Ἰκαρίας (ὅπον ὁ σημερινὸς Διόννος), ὁ Θέσπις, εἶχε μίαν ἔμπνευσιν : εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Χοροῦ ἀδόμενον διθύραμβον παρενέβαλε μερικοὺς στίχους εἰς ἄλλο μέτρον, ἄνευ μέλους, καταλλήλους δι’ ἀπαγγελίαν, τοὺς ὅποιους ἀπήγγειλε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁ ἴδιος, ἐμφανισθεὶς ὑπὸ μορφὴν ἀγνωστον τίνος μνημικοῦ προσώπου. Αιὰ τῶν στίχων τούτων ἀφ’ ἑνὸς μὲν ἀπεκρίνετο (ἀρχ. ὃ π ε κ ρ ἵ ν ε τ ο, ἐξ οὐν π ο κ ρ ι τ ἡς) τρόπον τινὰ εἰς τὸ προηγηθὲν μέρος τοῦ ἄσματος, ἀφ’ ἑτέον δὲ ἔδιδε νέαν τροφὴν εἰς αὐτό, καθίστα τὴν συνέχειαν τοῦ ἄσματος πλέον εὐπρόσδεκτον διὰ τοὺς θεατάς, ἐδημιούργει, ὅπως λέγομεν σήμερον, τὴν κατάλληλον ἀτμόσφαιραν, ὥστε οἱ θεαταὶ νὰ κατανοήσουν καὶ νὰ αἰσθανθοῦν τὸ ἔσμα πληρέστερον καὶ βαθύτερον.

‘Ο νεωτερισμὸς ἐκ πρώτης ὅψεως δὲν φαίνεται ἵσως πολὺ σημαντικός· ἐν τούτοις αἱ συνέπειαι του ἔχοντον ἀξίαν ἀνηπολόγιστον τὴν ἡμέραν ἑκείνην, κατὰ τὴν δόποιαν ὁ Θέσπις σταθεὶς ἀπέναντι τοῦ Χοροῦ συνδελέχθη τρόπον τινὰ μετ’ αὐτῷ διὰ στίχων ἀπαγγελλομένων, καὶ μὲ τὸ λυρικὸν στοιχεῖον, τὸ ὅποιον ἔκνοιάρχει τῆς στιγμῆς ἑκείνης ἀπολύτως καὶ ἀποκλειστικῶς, ἥνωσε τὸ ἐπικὸν στοιχεῖον τοῦ διαλόγου καὶ τῆς ἀφηγησεως, ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὸν κόσμον ἡ τραγῳδία, ἐν τῶν λαμπροτέρων δημιουργημάτων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Τὴν λυρικὴν καταγωγὴν τῆς τραγῳδίας δεικνύει καὶ τὸ ὄνομά της· ἥτοι κατ’ ἀρχὰς τῷ ἀγωνίσματι τὸν φόδη, δηλ. ἄσμα Χοροῦ μετημφιεσμένον εἰς Σατύρους.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη, κατὰ τὰ ὅποια ἐδημιούργηθη ἡ τραγῳδία, τὰ διαλογικὰ μέρον ἥσαν σύντομα καὶ τὸ κέντρον τοῦ βάρους ἀπετέλουν τὰ χορικά. Βαθμηδὸν ὅμως τὰ χορικὰ περιωρίζοντο, ὁ πρόλογος καὶ τὰ ἐπεισόδια ἐλάμβανον ὀλονέν μεγαλυτέραν ἔκτασιν καὶ ἔγιναν αὐτὰ πλέον

τὸ κύριον μέρος τῆς τραγῳδίας καὶ οἱ φορεῖς τοῦ μόθου· ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου ἐξειλίσσετο ἐντὸς αὐτῶν.

‘Ο Θέσπις ἀντικατέστησε τὰ παλαιότερα πρόχειρα, ἐκ φύλλων, φλοιοῦ κ.λ.π., προσωπεῖα δι’ ἄλλων ἐκ λινοῦ ὑφάσματος ἐπιχρισμένον μὲ κονίαμα ἐκ γύψου.

Βραδύτερον, ἐπὶ Αἰσχύλου, προσετέθη καὶ δεύτερος ὑποκριτής, ἐπὶ δὲ Σοφοκλέους καὶ τρίτος. Οἱ τρεῖς οὖτοι ὑποκριταί, ὁ πρωταγωνιστής, δὲ δευτεραγωνιστής καὶ ὁ τριταγωνιστής, ὑπεδύνοτο δλα τὰ πρόσωπα τοῦ δράματος, τὰ δποῖα βεβαίως ἥσαν συνήθως περισσότερα τῶν τριῶν.

Οἱ τραγικοὶ ποιηταὶ ἤταν τὰς ὑπόθεσις τῶν ἔργων των ἀπὸ τὴν ἀνεξάντλητον πηγὴν τῶν μόθων. Ἐκ τῶν 32 τραγῳδῶν τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν τῆς ἀρχαιότητος (7 τοῦ Αἰσχύλου, 7 τοῦ Σοφοκλέους καὶ 18 τοῦ Εὐριπίδου), αἱ δποῖαι περιεσώθησαν μέχρις ἡμῶν, μόνον μία, οἱ Η ἡ σ α τοῦ Αἰσχύλου, ἔχει ὑπόθεσιν ἵστορικήν: τὴν ἐν Σαλαμῖνι ἤτταν τῶν βαρβάρων δλων τῶν ἄλλων αἱ ὑπόθεσις εἶναι μυθικαί. Ἀλλ’ ἐξ αὐτῶν πάλιν μόνον αἱ Β α κ χ α τοῦ Εὐριπίδου ἔχουν ὑπόθεσιν εἰλημμένην ἀπὸ τοὺς διονυσιακοὺς μόθους. Ἐνῷ λοιπὸν εἰς τὴν τραγῳδίαν τὰ πάντα, ἡ καταγωγή της, ὁ τόπος ὅπου παριστάνετο, αἱ ἔοσται, εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν δποίων περιελαμβάνετο, ἥσαν διονυσιακά, αἱ ὑπόθεσις κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς της ἐλαμβάνοντο κατὰ κανόνα ἀπὸ μόθους ἄλλων θεῶν καὶ κυρίως ἥρωών. Πῶς καὶ πότε ἔγιναν δεκτοὶ μῆθοι ἀσχετοὶ πρὸς τὸν Διόνυσον εἰς ἔργα πρωτογενένα νὰ λαμπρώνουν τὴν ἔορτήν του, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καθορισθῇ ἀκόμη καὶ πρὸ τῆς γενέσεως τῆς τραγῳδίας τὸ περιεχόμενον τῶν διθυράμβων εἰχε πανύσει νὰ εἶναι ἀποκλειστικῶς διονυσιακόν. Πάντως δῆμος ἡ χρησιμοποίησις εἰς τὴν τραγῳδίαν μόθων μὴ διονυσιακῶν εἰχε μίαν φυσικὴν καὶ ἀναγκαίαν συνέπειαν: οἱ ποιηταὶ ἀντικατέστησαν τὸν Χορὸν τῶν Σατύρων μὲ Χορὸν ὑποδυόμενον ἄλλα πρόσωπα, διάφορα ἐκάστοτε, διότι μὲ μῆθον ξένον πρὸς τὸν Διόνυσον δ Χορὸς τῶν Σατύρων δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐναρμονισθῇ. Ἐκ σεβασμοῦ δῆμος πρὸς τὴν παράδοσιν διετήρησαν μέχρι τέλους τοὺς Σατύρους εἰς τὰ σατυρικὰ δράματα, μολονότι καὶ αὐτῶν οἱ μῆθοι ἥσαν πλέον ποικίλης προελεύσεως. Ἐφρόντιζον δὲ κάθε φορὰν νὰ δικαιαιογοῦν, δσον ἦτο δυνατὸν φυσικῶτερον, τὴν παροντάν τοῦ σατυρικοῦ Χοροῦ εἰς ἔργον ἔχον ξένην, μὴ διονυσιακήν, ὑπόθεσιν.

‘Η διδασκαλία τῶν διθυράμβων καὶ τῶν δραμάτων ἐγένετο πάντοτε τὴν ἡμέραν καὶ ἐν ὑπαίθρῳ. Εἰς κυκλικὸς χῶρος, ἢ ὁρχὸν στροφαῖς, μὲ τὸν βωμὸν (θὺμον ἐλαῖην) τοῦ Διονύσου εἰς τὸ μέσον ἥρκει διὰ τὴν ἔκτελεσιν τοῦ διθυράμβουν. Οἱ λαὸς παρηκολούθει ἵσταμενος πέριξ τοῦ κύκλου. Ὄταν δῆμος ἐκ τοῦ διθυράμβου ἐγεννήθη τὸ δρᾶμα, οἱ ὑποκριταί, οἱ δροῖαι ἐπαιξον καὶ αὐτοὶ ἐντὸς τῆς δραχήστρας, ἐπρεπε νὰ ἔχουν ἐστεγασμένον τὸ οἴκημα, διὰ νὰ περιμένουν ἐντὸς αὐτοῦ τὴν σειράν των καὶ διὰ νὰ μεταλλάσσουν προσωπεῖον καὶ περιβολήν, ἀφοῦ ὑπερχρεοῦντο νὰ ὑποδύνωνται διάφορα πρόσωπα. Διὰ τοῦτο παρὰ τὸν κύκλον ἐστήνετο πρόχειρον ξύλινον ὅρθιογώνιον παράτηγμα, ἢ σκηνὴν. Οἱ θεαταὶ τότε ἐθεῶντο ἵσταμενοι πέριξ τοῦ ἐλευθέρου ἀπομένοντος τμήματος τοῦ κύκλου. Χάριν αὐτῶν ἐπειτα ἐτοποθετοῦντο ξύλινα ἑδώλια εἰς σχῆμα ἡμικυκλίου καὶ ὄλονεν ὑψηλότερα, ἐφ' ὅσον ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὴν ὁρχήστραν, ὥστε οἱ καθήμενοι εἰς τὰς ὅπισθεν σειράς νὰ μὴ ἔνοχλῶνται ὑπὸ τῶν καθημένων πρὸς αὐτῶν.

Οὕτω τὸ ἀρχαῖον θέατρον ἀπηρτίσθη ἀπὸ τρία μέρη: τὴν ὁρχήστραν, ὅπου ἐγένετο ἡ παράστασις, τὴν σκηνὴν ἢ τῆς δροῖας μετημφιέννυντο οἱ ὑποκριταί, καὶ τὸ κυριότερο πρόσωπο, τὸ πρωρούσιμόν τον διὰ τὸν θεατάς τὸ κυρίως θέατρον ἐλέγετο καὶ κοιλόν, λόγῳ τοῦ σχῆματός του.

Ἡ πρὸς τοὺς θεατὰς πλευρὰ τῆς σκηνῆς εἰκόνιζε κατὰ κανόνα τὴν πρόσοψιν ἀνακτόρου ἢ ναοῦ, εἰχε δὲ μίαν ἢ τρεῖς θύρας, διὰ τῶν δροῖων εἰσῆρχοντο εἰς τὴν ὁρχήστραν οἱ ὑποκριταί οἱ ὑποδυόμενοι πρόσωπα, τὰ δροῖα ὑπετίθετο δτι ενδύσκοντο ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου (ἢ τοῦ ναοῦ). Ἐπειδὴ δῆμος αἱ ὑποθέσεις τῶν δραμάτων δὲν ἐξειλίσσοντο πάντοτε πρὸ ἀνακτόρων ἢ ναῶν, ἐπενοήθη σὺν τῷ χρόνῳ (ἐπὶ Σοφοκλέους) ἡ θεατοικὴ ζωγραφική, ἢ σκηνὴν ογραφίαν, καὶ κατεσκευάζοντο μεγάλοι πίνακες εἰκονίζοντες δάσος, ἀκτήν, στρατόπεδον κ.ἄ., οἱ δροῖαι ἐτοποθετοῦντο εἰς τὴν πρόσοψιν τῆς σκηνῆς.

Μεταξὺ τοῦ κοίλου καὶ τῆς σκηνῆς ἀφήνοντο, ὁ εἰς δεξιά, ὁ ἄλλος ἀριστερά, δύο διάδρομοι, αἱ πάροδοι δι' αὐτῶν εἰσῆρχοντο εἰς τὴν ὁρχήστραν διὰ Χορδὸς καὶ τὰ πρόσωπα, τὰ δροῖα ὑπετίθετο δτι ἥρχοντο ἔξωθεν καὶ δχι ἐκ τοῦ ἀνακτόρου (ἢ τοῦ ναοῦ). Ἀν ἐν πρόσωπον εἰσῆρχετο διὰ τῆς δεξιᾶς ὡς πρὸς τὸν θεατὴν παρόδον, ὑπετίθετο

ὅτι ἥρχετο ἐκ τῆς πόλεως ή ἐκ τῶν λιμένων, ἀν διὰ τῆς ἀριστερᾶς, ὑπετίθετο διὰ τῆς ἥρχετο ἐκ τῶν ἀγρῶν ή ἐκ τῆς ἔνης.

Εἰς τὰς Ἀθήνας αἱ παραστάσεις ἐγίνοντο ἐντὸς τεμένους τοῦ Ἐλευθερέως Διονύσου κειμένου ὑπὸ τὴν νοτιοανατολικὴν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀλλὰ κατὰ τὸν 5. αἰῶνα, ἦτοι κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀκμῆς τῆς τραγῳδίας, μόνιμον θέατρον, ἐκτὸς τῆς ὁρχῆστρας, δὲν ὑπῆρχεν. Ἡ ἔνη σκηνὴ καὶ τὰ ἔνηνά ἐδώλια ἐστήριζον δι' ἐκάστην παράστασιν. Μόνον περὶ τὰ τέλη τοῦ 5. αἰῶνος ἥρχισεν ἡ κατασκενὴ λιθίνων ἐδωλίων.

Τὸν 4. αἰῶνα δὲ τὰ ἐδώλια ἔγιναν λίθινα, ἐκτίσθη δὲ καὶ λιθίνη σκηνὴ. Ὁ φήτωρ Λυκοδρόγος, διτις διεχειρίσθη μὲ σύνεσιν καὶ ἴκανότητα τὰ οἰκονομικὰ τῆς πόλεως κατὰ τὰ ἔτη 338 - 326, ἀπεπεράτωσε τὴν κατασκενὴν τοῦ μονίμου λιθίνου θεάτρου.

Τὸ θέατρον τοῦτο μεταρρυθμισθὲν ἀργότερον διατηρεῖται μέχρι σύμερον, ἀλλὰ δυστυχῶς ὅχι ἀκέφαιον· εἶναι τὸ λεγόμενον Διονυσιακὸν θέατρον τῶν Ἀθηνῶν.

Τὸ κοῖλόν τον, ἡμικυκλικόν, ἀπετελεῖτο ἀπὸ 78 ἐπαλλήλους σειρὰς ἐδωλίων, πολλὰ τῶν ὅποιων ἥσαν σκαλισμένα εἰς τὸν βράχον τῆς Ἀκροπόλεως. Εἰς τὴν πρώτην σειράν ἥσαν οἱ μαρμάρινοι θρόνοι τῶν ἐπισήμων, τὴν τιμητικωτέραν δὲ θέσιν εἶχεν ὁ ἵερεὺς τοῦ Ἐλευθερέως Διονύσου ὁ θρόνος του, ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι, σύζεται, φέρει δὲ ἀναγλύφους παραστάσεις.

Δύο διατάξεις ταῦτα ὁριζόντια ἐχώριζον τὸ κοῖλον· εἰς τρεῖς ζώνας, διὰ τὰ εὐκολύνεται ἡ κυκλοφορία τῶν θεατῶν. Τὰς σειρὰς τῶν ἐδωλίων διέκοπτον κλίμακες, διὰ τῶν ὅποιων οἱ θεαταί, ἀφοῦ πρῶτον διὰ τῶν παρόδων εἶχον περάσει εἰς τὴν ὁρχήστραν, ἀνήρχοντο εἰς τὰς ὑψηλοτέρας θέσεις. Τὰ μεταξὺ τῶν κλιμάκων σφηνοειδῆ τμήματα ἐλέγοντο καὶ οἱ δεξιοί.

Κατὰ μῆκος τοῦ πρὸς τὸν θεατὰς τοίχου τῆς σκηνῆς ἐκτίσθη στενή, ἀλλ' ἀρκετὰ ὑψηλὴ ἔξεδρα, τὸ λογοτελεῖον τοῦτο κατέλαβε μέρος τῆς ὁρχῆστρας, ἡ ὅποια οὐτως ἔπαντες τὰ εἶναι ἐντελῶς κυκλική. Ἐπὶ τοῦ λογείου ἔπαιζον οἱ ὑποκριταί, οἱ ὅποιοι ἐχωρίσθησαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπὸ τὸν Χορόν. Πότε ἔγινεν ἡ μεταρρύθμισις αὕτη δὲν εἶναι γνωστόν· πάντως κατὰ τὸν κλασσικὸν χρόνον λογεῖον δὲν ὑπῆρχεν· ἡ ὁρχῆστρα ἦτο τότε πλήρης κύκλος, δλη δὲ ἡ παράστασις διεξήγετο ἐπ' αὐτῆς. Ἐκτὸς τοῦ λογείου ὑπῆρχε καὶ θεατὴς οὗτος, εἰδος ἐξώ-

στον παρὰ τὴν στέγην τῆς σκηνῆς, ἐπὶ τοῦ δποίου ἐνεφανίζοντο θεοί*.

Ἐντὸς τῆς μονίμου πλέον σκηνῆς ἐφυλάσσοντο τὰ ἀπλᾶ μηχανῆματα τοῦ θεάτρου, τὰ ὅποια εἶχον ἐπινοήσει οἱ ἀρχαῖοι. Τὰ κυριώτερα τούτων ἴσταν : α') ἡ μηχανὴ ἡ αἰώνη μα, εἰδος γερανοῦ, ὁ δποίος παρουσίαζε θεοὺς αἰώνυμένους (θεοὺς ἀπό μηχανῆς), β') αἱ περιστρεφόμενοι στῦλοι, οἱ δποίοι περιστρεφόμενοι περὶ ἄξονα παρουσίαζον τοὺς ἐπ' αὐτῶν στερεωμένους ἔξωγραφημένους πίνακας, δσάκις ἥτο ἀνάγκη ρὰ ἀλλάξῃ ἡ σκηνογραφία, γ') τὸ ἐκκενληματικόν παρουσίαζον εἰς τοὺς θεατὰς δμοιώματα τερκῶν (διότι σπανιώτατα εἰς τὸ ἀρχαῖον θέατρον παριστάνετο φόνος ἡ αὐτοκτονία πρὸ τῶν δμάτων τῶν θεατῶν).

Ἡ ἀκονστικὴ τῶν ἀρχαίων θεάτρων προκαλεῖ τὸν θαυμασμὸν τῶν ἐπισκεπτομένων αὐτά· τὰ λεγόμενα εἰς τὴν δραχῆστραν, ἀκόμη καὶ ὅχι μεγαλοφύρως, ἀκούονται καθαρὰ ἀπὸ τοὺς καθημένους καὶ εἰς τὰς ὑφηλοτέρας σειράς.

Τὰ ἐστεγασμένα θέατρα ἐκαλοῦντο φέδεῖα, ἐγίνοντο δὲ ἐντὸς αὐτῶν κατὰ τοὺς παλαιοτέρους χρόνους μόνον μουσικὰ ἐκτελέσεις καὶ, ὥς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, δραματικὸν προάγωντες, βραδύτερον δμως καὶ θεατρικὰ παραστάσεις. Τὸ καλύτερον διατηρούμενον ἐξ αὐτῶν εἶναι τὸ φέδεῖον, τὸ δποίον ἐχάρισεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους περὶ τὸ 160 μ. Χ. ὁ Ἡρώδης ὁ Ἀττικός.

6. ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ

Μόνον εἰς ωρισμένας ἑορτὰς τοῦ Διονύσου ἐδιδάσκοντο, ὡς εἴπομεν, τραγῳδίαι, εἶχε δὲ ἡ διδασκαλία αὐτῶν ἀγωνιστικὸν χαρακτῆρα.

Πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου ἦγοντο εἰς τὴν Ἀττικὴν τέσσαρες ἑορταί : περὶ τὰ τέλη Λεκεμβρίου (κατὰ μῆνα Ποσειδεῶν) τὰ Μικρὰ ἡ κατὰ ἀργοὺς Διονύσια, μετὰ ἓνα μῆνα τὰ

---

* * Ως μέλος ἀρχιτεκτονικὸν τοῦ ἀρχαίου θεάτρου ἀναφέρεται καὶ τὸ προσκήνιον, ἀλλὰ τί ἦτο τοῦτο ἀμφισβητεῖται. Μερικοὶ νομίζουν ὅτι εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ λογεῖον, ἄλλοι ἡ πρὸς τὴν δραχῆστραν πλευρὰ αὐτοῦ, ἄλλοι ἕντανον διάφραγμα ὑψούμενον πρὸ τῆς σκηνῆς καὶ ἄλλοι τέλος ὁ πρὸς τὴν δραχῆστραν τοῖχος τῆς σκηνῆς.

Αἴναται, ἀργότερον τὰ Ἀνθεστήρια καὶ τέλος περὶ τὰ τέλη Μαρτίου (κατὰ μήνα Ἐλαφηβολίων) τὰ Μεγάλα ἢ ἐν αὐτεῖ Διονύσια.

Κατὰ τὰ Ἀθεστήρια* δὲν ἐδιδάσκοντο δράματα. Κατὰ τὰ Μικρὰ Διονύσια ἐγίνετο εἰς τὸν δῆμον τῆς Ἀττικῆς ἐπανάληψις παλαιοτέρων τραγῳδιῶν. Νέαι τραγῳδίαι ἐδιδάσκοντο κατὰ τὰ Λίγανα (ἀπὸ τοῦ 433), λαμπρότερον δὲ καὶ ἐπισημότερον κατὰ τὰ ἐν ἄστει Διονύσια (ἡδη ἀπὸ τοῦ 534).

Τὰ ἐν ἄστει Διονύσια ἐωρτάζοντο ἐπὶ ἐξ ἡμέρας, ὡν αἱ τρεῖς τελευταῖαι διετίθεντο διὰ τὸν δραματικὸν ἀγῶνας· τὴν ἐποπτείαν αὐτῶν εἶχεν δὲ πώνυμος ἄρχων.

Οἱ ποιητὴς δὲ ἐπιθυμῶν νὰ μετάσχῃ τὸν ἀγῶνος ὑπέβαλλεν εἰς τὸν ἄρχοντα τρεῖς τραγῳδίας καὶ ἐν σαντορικὸν δρᾶμα καὶ ἢ τειχοὶ χοροὶ ν. Οἱ ἄρχοντα μελετῶν τὰ ἔργα, συμβουλευόμενος δὲ καὶ πρόσωπα, ὡν ἐξετίμα τὴν γνώμην, ἐδιδοὺς χοροὺν καὶ οὗτον παρεῖχε τὸ δικαίωμα τῆς συμμετοχῆς· εἰς τὸν ἀγῶνα εἰς τρεῖς ποιητὰς ἐκ τῶν ὑποβαλλόντων αἵτησεις. Εἰς τὸν ποιητὰς τούτους ἐδίδετο ἀμοιβὴ ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου, ἐκ τοῦ δποίου ἐπληρωνούτο καὶ οἱ ὑποκριταί, τρεῖς δὲ ἔκαστον ποιητήν. Τὰ μεγαλύτερα δημοσία ἥσαν τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὸν Χορὸν καὶ ταῦτα ἀνελάμβανον ἐκάστοτε τρεῖς πλούσιοι Ἀθηναῖοι, οἱ χορηγοί, ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος καθ' ὑπόδειξιν τῶν φυλῶν διιζόμενοι: ἡ χορηγία ἦτο μία τῶν λειτουργιῶν, αἱ δποῖαι ἥσαν βαρεῖα ἀλλὰ καὶ πολὺ τιμητικὴ ἔμμεσος φρονολογία. Διὰ κλήρουν δῷζετο μετὰ τίνος ποιητοῦ θὰ συνειργάζετο ἔκαστος τῶν τριῶν χορηγῶν.

Οἱ ποιητὴς ἦτο καὶ σκηνοθέτης τῶν ἔργων του· ἥσκει τὸν Χορὸν εἰς τὸ ἄσμα καὶ τὴν δρκησιν, κατένεμε τὰ πρόσωπα τῶν ἔργων εἰς τὸν ὑποκριτὰς καὶ ἥσκει τούτους εἰς τὴν ἀπαγγελίαν, τὴν μιμικὴν κ.λ.π. Ἐνίστε, κωλυομένου τοῦ ποιητοῦ, ἀνελάμβανε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χοροῦ ἵδιος χοροδιδάσκαλος ὑπὸ τοῦ χορηγοῦ καὶ αὐτὸς ἀμειβόμενος.

Ολίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ ἀγῶνος ἐγίνετο καὶ δὲ προκαταρχικὸς κατάλογος τῶν κριτῶν τὰ δινόματα 500 Ἀθηναίων, 50 ἐξ ἐκάστης τῶν

* Βλ. περὶ αὐτῶν τὰς ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ τῇ ἐν Ταύροις ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις ἐν τῇ λέξει χορηγοῖς.

10 φυλῶν, ἐγράφοντο εἰς πινακίδια, τὰ δποῖα ἐργάτωντο εἰς 10 ὕδριας, μίαρ δὲ ἑκάστην φυλήν αἱ ὕδριαι ἐσφραγίζοντο καὶ ἐγνλάσσοντο εἰς τὸν ὀπισθόδομον τοῦ Παρθενῶνος.

Δένο ἡμέρας ποὺ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἑορτῶν οἱ τρεῖς προκριθέντες πουηταὶ, ἐστεφανωμένοι, ἀκολούθοις νέοις ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν χροευτῶν τῶν ἔργων των, ἐστεφανωμένοντο καὶ αὐτῶν ἀλλ' ἀνεν προσοπείων καὶ θεατρικῶν στολῶν, προσίρχοντο εἰς τὸ φθεῖον, θέατρον ἐστεγασμένον προωθισμένον διὰ μουσικὰς ἀκροάσεις. Ἐκεῖ συνηθιστήσοντο οἱ Ἀθηναῖοι, διὰ τὰ παρακολούθισσον τὸν λεγόμενον προάγωντα. Οἱ πουηταὶ, ἑκαστος μετὰ τοῦ ὄμιλον του, ἀνήρχοντο κατὰ σειρὰν εἰς τὴν ἐργασίαν ἐξέδραν καὶ παρεῖχον εἰς τὸ καινὸν πληροφορίας περὶ τῶν ἔργων των, τὰ δποῖα ἐπρόκειτο νὰ παιχθοῦν, ἀνεκοίνουν τοὺς τίτλους καὶ τὰς ὑποθέσεις των, παρονσίαζον δὲ καὶ τὸν ὑποκριτάς, οἱ δποῖοι θὰ ὑπεδύνοντο τὰ διάφορα πρόσωπα.

Τέλος τὴν τετάρτην ἡμέραν τῶν μεγάλων Διονυσίων ἐγίνετο ἔναρξις τῶν παραστάσεων. Οἱ θεαταὶ προσήρχοντο πολὺ ἐνωρίς, πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἥλιου, εἰσήρχοντο εἰς τὸ θέατρον καὶ κατελάμβανον τὰς θέσεις των τὰς παραστάσεις παρηκολούθουν καὶ γυναικες, ἀλλὰ ἀπὸ ιδιαιτέρας κερκίδας. Ἡ εἰσόδος κατ' ἀρχὰς ἦτο ἐλευθέρα, ἐπειτα δύοις ἐπετρέπετο μόνον δι' εἰσιτηρίων, συμβρέχοντας τὸν θεάτρον, τὸν θεάτρον δποίων κατεβάλλετο εἰς τὸν ἐργολάβον τοῦ θεάτρου, τὸν θεάτρον, τὸν θεάτρον ὧντας. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ θέατρον ἐθεωρεῖτο, δπος καὶ ἦτο πράγματι, κέντρον ὑψηλῆς πνευματικῆς ἀπολαύσεως καὶ σπουδαῖον μέσον ἥθικῆς ἐξηνφώσεως τοῦ λαοῦ καὶ ἐπειδὴ ἐθεωρεῖτο ἄδικον νὰ ἀπέχουν αὐτοῦ οἱ πολῖται οἱ δυσκολευόμενοι νὰ πληρώσουν τὸ εἰσιτήριον, ἀπεφασίσθη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους νὰ παρέχηται εἰς τὸν ἀπορωτέρους τὸ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενον χρηματικὸν ποσὸν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου· ταῦτα εἶναι τὰ λεγόμενα θεώρητα. Βραδύτερον τὰ θεωρικὰ ἐλάμβανον πάντες οἱ πολῖται.

Ἀστυνομικὰ καθήκοντα ἐν τῷ θεάτρῳ ἐξετέλουν οἱ ἀρχοῦσι.

Απὸ τὴν Ἀκρόπολιν ἐκομίζοντο εἰς τὸ θέατρον αἱ δέκα ὕδριαι, αἱ περιέχουσαι τὸν κλήρον μὲ τὰ ὄντα πνευματικῶν κριτῶν, ἀπεσφραγίζοντο καὶ ἐξ ἑκάστης αὐτῶν ἐξήγετο εἰς κλῆρος· οὕτω κατηρτίζετο δεκαμελῆς κριτικὴ ἐπιτροπή. Οἱ κληρωθέντες ἐλάμβανον ἀνὰ ἑν πινακίδιον, διὰ τὰ γράφονταν ἐπ' αὐτῶν τὴν γνώμην των, καὶ κατελάμβανον τὰς θέσεις των.

"Επειτα ἥκει ή σάλπιγξ καὶ ὁ κήρυξ ἐξεφώνει τὸ δνομα τοῦ πουητοῦ, τοῦ ὅποίον τὰ ἔργα θὰ ἐπαίζοντο τὴν πρώτην ἡμέραν καὶ τοῦτο ἀρίζετο διὰ κλήρου. Τὰς ἐπομένας δύο ἡμέρας θὰ ἐπαίζοντο αἱ τετραλογίαι τῶν ἄλλων ποιητῶν, πάλιν κατὰ τὴν σειρὰν τῆς κληρώσεως.

Καὶ οὕτως ἥρχιζεν ἡ παράστασις τῆς πρώτης τραγῳδίας, καθ' ἣν ὥραν περίπου ἀνέτελλεν ὁ ἥλιος. Οἱ ὑποκριταὶ ἐνεφανίζοντο εἰς τὴν ὁρχήστραν ἐνδεδυμένοι πολυτελῶς. Ἐφρόντιζον νὰ εἶναι ἡ μεταμφίεσίς των παράδοξος, ὡστε καὶ αὐτὴ νὰ συντελῇ εἰς τὸ νὰ ἀπομακρύνονται οἱ θεαταὶ ἀπὸ τὴν πεζὴν πραγματικότητα καὶ νὰ μεταφέρωνται εἰς τοὺς μυθικοὺς κόσμους τῆς τραγῳδίας. Ἐφερον καὶ οἱ ρυθμοὶ, ύποδήματα μὲν ὑψηλὰ κατέτυματα, καὶ ὑπὸ τὰ φορέματά των διάφορα παραγεμίσματα (προστερνίδια, προγαστρίδια), ὡστε νὰ φαίνωνται μεγαλοσιμότεροι, ὅπως ἔφαντάζετο ὁ λαὸς τοὺς ἥρωας. Ἡ περιβολή των ἦτο βεβαίως ἀνάλογος πρὸς τὸ πρόσωπον, τὸ δροῖον ὑπεδύοντο, ἐν γένει ὅμως οἱ χιτῶνες των ἥσταν ποδήρεις μὲν χρωματιστὰς κατακορύφοντς ὁρθόδόσεις καὶ χειριδωτοί, οἱ δὲ μανδύαι κεκοσμημένοι διὰ κεντημάτων, ταινιῶν κ.λ.π. Τὰ προσωπεῖα — τὸ πανάρχαιον καὶ ἀπαραιτητὸν τοῦτο στοιχεῖον πάσης διονυσιακῆς τελετῆς — εἶχον μεγάλα ἀνοίγματα διὰ τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μὲν ἀδρὰς γραμμὰς ἐξωγραφημένα τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν διαφόρων προσώπων τοῦ δράματος. Τὰ γυναικεῖα πρόσωπα ὑπεδύοντο ἄνδρες.

Ο Χορὸς ἦτο ἐνδεδυμένος ἀπλούστερον. Εἶσήρχετο προηγουμένον αὐλητοῦ εἰς τὴν ὁρχήστραν ἡ κατὰ στοίχους (μέτωπον 3, βάθος 5) ἡ κατὰ ζυγὰ (μέτωπον 5, βάθος 3). Ὁστε ἦτο τετράγωνος καὶ ὅχι κυκλικός, ὅπως εἰς τὸν διθύραμβον.

Τὴν τρίτην ἡμέραν τῶν ἀγώνων, ἀφοῦ ἐτελείωνεν ἡ ἐκτέλεσις καὶ τῆς τρίτης τετραλογίας, οἱ δέκα κριταὶ ἔγραφον τὴν γνώμην των ἐπὶ τῶν πινακίδων των, ἀλλ' ἐπειτα ἐκληροῦντο οἱ πέντε μόνον ἐξ αὐτῶν, οἵτινες καὶ ἀπεραίνοντο δριστικῶς περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ ἀγῶνος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐπὶ τῶν πινακιδίων ἀναγεγραμμένης γνώμης των. Τὸ ἀποτέλεσμα ἀνεκοινοῦτο ἀμέσως διὰ τοῦ κήρυκος.

Τὸ βραβεῖον ἦτο ἀπλοῦς στέφανος κισσοῦ, ἀλλ' ἡ δόξα μεγάλη. Ἐκτὸς τοῦ νικήσαντος ποιητοῦ ἐστεφανοῦτο καὶ ὁ χορηγός του.

Τῶν δραματικῶν ἀγώνων ἐκρατοῦντο ἐπίσημα πρακτικά : Τὰ δνόματα τῶν ποιητῶν, τῶν χορηγῶν καὶ τῶν πρωταγωνιστῶν, οἱ τίτλοι τῶν ἔργων καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κρίσεως ἔχαράσσοντο ἐπὶ πλακῶν,

αἱ ὁποῖαι κατετίθεντο εἰς τὸ δημόσιον ἀρχεῖον· αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται ἐκαλοῦντο διδασκαλίαι.

7. ΟΙ ΠΡΟΔΡΟΜΟΙ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΤΡΑΓΙΚΩΝ

Ο Θέσπιος ἦτο ὁ πρῶτος τραγικὸς ποιητὴς καὶ ὁ πρῶτος ὑποκριτής. Τῷ 534 ἐδιδάχθη διὰ πρώτην φορὰν τραγῳδία του κατὰ τὰ Μεγάλα Διονύσια, τὰ δυοῖς συνέστησε καὶ λαμπρῶς διωργάνωσεν εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Πεισίστρατος. Ἀναμφιβόλως ὅμως καὶ πρὸ τῆς ἐπισήμου ταύτης ἀναγνωρίσεως τῆς νέας τέχνης ὁ Θέσπιος θὰ ἐδίδαξε κατὰ τὰ ἀγροτικὰ Διονύσια τραγῳδίας τον εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του, τὴν Ἰκαρίαν, ἵσως δὲ καὶ εἰς ἄλλους δήμους τῆς Ἀττικῆς.

Ολίγον νεώτερος τοῦ Θέσπιδος ἦτο ὁ Χοιρίλος, περὶ τοῦ ὅποιον γνωρίζομεν μόνον ὅτι ἐγραψε πολλὰ ἔργα.

Ο μαθητὴς τοῦ Θέσπιδος Φρόνιχος ἐγραφεν ἐκτὸς τῶν μὲ μυθικὸν περιεχόμενον τραγῳδιῶν του καὶ δύο τραγῳδίας μὲ ὑποθέσεις εἰλημμένας ἀπὸ τὴν σύγχρονόν του πραγματικότητα, τὴν Μιλή τον ἄλωσιν καὶ τὰς Φοινίσσας. Εἰς τὴν πρώτην παρουσίᾳε πρὸ τῶν ὅμματων τῶν συμπολιτῶν του τὴν συμφορὰν τῆς Ιωνικῆς ταύτης πόλεως, ἥτις κατεστράφη ὑπὸ τῶν Περσῶν τῷ 494, τόσον δὲ ἐταράχθησαν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τὸ θλιβεόν θέαμα, ὡστε ὅχι μόνον ἀπηγόρευσαν τὴν ἐπανάληψιν τοῦ ἔργου, ἀλλ' ἐπέβαλον καὶ πρόστιμον εἰς τὸν ποιητήν, διότι ὑπέμνησεν εἰς αὐτὸν «οἰκεῖα κακά». Μὲ τὰς Φοινίσσας ὅμως ἔλαβε τῷ 476 τὸν στέφανον τῆς νίκης. Τὸν Χορὸν τοῦ ἔργου ἀπετέλουν γυναικες ἐκ Φοινίκης (ἐξ οὐδὲ τίτλος) εὑρισκόμεναι εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν, ὑπόθεσίς του δὲ ἦτο δὲν Περσίᾳ ἀντίκτυπος τῆς ἐν Σαλαμῖνι νίκης τῶν Ἑλλήνων. Τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἐπραγματεύθη μετ' ὀλίγα ἔτη ὁ Αἰσχύλος εἰς τοὺς Πέρσας τον, τὸ μόνον, ὃς εἴπομεν, μέχρις ἡμῶν διασυνθὲν ίστορικὸν δρᾶμα.

Ο Πρατίνας ἐγραψε καὶ τραγῳδίας, ἀλλὰ περισσότερον ἡσχολήθη μὲ τὸ σατυρικὸν δρᾶμα. Ἡτο Πελοποννήσιος, ἐκ Φλειοῦντος, ἐδρασεν ὅμως καὶ αὐτὸς ἐν Ἀθήναις.

Πάντα τὰ ἔργα τῶν ποιητῶν τούτων ἀπωλέσθησαν ἐκτὸς ἐλαχίστων ἀποσπασμάτων.

8. Ο ΑΙΣΧΥΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΣΟΦΟΚΛΗΣ

‘Ο Αἰσχύλος ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἐλευσίνα τῷ 525. Κατὰ τοὺς Ηερσικοὺς πολέμους ἐπολέμησεν ἥρωικῶς εἰς τὸν Μαραθῶνα καὶ τὴν Σαλαμῖνα. Περὶ τὰ μέσα τῆς μεταξὺ τῶν δύο τούτων μαχῶν δεκαετίας ἐνίκησε διὰ πρώτην φορὰν εἰς ἀγῶνα δραματικόν. Ἐκ τῶν πολλῶν τραγῳδῶν τὸν σφύζονται μόνον ἔπτα: αἱ Ἰτέα δε εἰς, τὸ ἀρχαιότερον ἀπὸ τὰ περισσότερα ἀρχαῖα δράματα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχαικώτερον μὲ ἄρθρον καὶ δεσπόζον τὸ λυρικὸν στοιχεῖον, οἵ Πέρσαι, οἱ Ἐπτὰ ἐπὶ τι. Θήβας, ὁ Προμηθεὺς δε σμώτης, ὁ Ἀγαμέμνονος, τὴν ἐκδίκησιν τοῦ νίοῦ τον Ὁρέστον, τὴν ὑπὸ τῶν Ἑρινῶν καταδίωξιν τοῦ Ὁρέστον καὶ τὴν ἀθώσιν τὸν εἰς τὸν Ἀρειον Πάγον. Κατὰ τοὺς παλαιοτέρους χρόνους τοιαῦται τριλογίαι παριστάνοντο πάντοτε καὶ τὸ συνοδεῖον αὐτὰς σατυρικὸν δρᾶμα ἀπὸ τὸν αὐτὸν μῆθον, ἦντλει τὴν ὑπόθεσίν τον. Ἐπειτα δικαστής αὕτη δὲν ἦτο ὑποχρεωτική. Οἱ ποιηταὶ μετεῖχον τοῦ ἀγῶνος μὲ τρεῖς τραγῳδίας καὶ ἐν σατυρικὸν δρᾶμα, ἀλλ’ αἱ ὑπόθεσίες ἐπετρέπετο ρὰ λαμβάνονται ἀπὸ διαφόρους μῆθους.

‘Η φίμη τῆς νέας τέχνης ἐνωρίς διεδόθη πέραν τῶν δρίων τῆς Ἀττικῆς. Ὁ Αἰσχύλος ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ τυράννου τῶν Συρακούσων Ἰέρωνος εἰς Σικελίαν, ὅπου καὶ ἐδίδαξε μερικὰ ἔργα τον. Ἀπέθανε τῷ 456 ἐν Γέλᾳ τῆς Σικελίας, ὅπου εἶχε μεταβῆ ἀλλὰ τρίτην φοράν.

Αἱ τραγῳδίαι τον καὶ σήμερον ἀκόμη ἀναβιβαζόμεναι εἰς τὸ θέατρον συγκλονίζουν τοὺς θεατὰς μὲ τὴν βαθεῖαν θρησκευτικότητα, ἡ δοϊά τὰς διαπνέει, μὲ τὸ ὑψος τῶν διανοημάτων καὶ τὴν τιτανικὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς ἐκφράσεως, μὲ τὴν λάμψιν τοῦ λυρισμοῦ καὶ τῶν εἰκόνων.

‘Ο Σοφοκλῆς ἐγεννήθη εἰς τὸν Κολωνὸν τῷ 496. Μετὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμῖνος (480) ἡγήθη τοῦ χοροῦ τῶν ἐφήβων, ὁ δοῖος ἔλαβε μέρος εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῆς νίκης.

‘Ητο ὁραῖος, εὐγενής, ἀνοικτόκαρδος, εὐσεβής, φιλόπατρις, τέλειος τύπος ἀνδρὸς καλοῦ καὶ γαθοῦ. Οἱ Ἀθηναῖοι πολὺ τὸν ἥγάπων καὶ τὸν ἔξετίμων καὶ ἀνέθεσαν εἰς αὐτὸν ὑψηλὰ δημόσια λειτουργήματα.

‘Ως ποιητής ἀνεδείχθη πολλάκις τικητής. ’Απέθανεν ἐνερηφοντού-
της μὲν ἀκμαίας μέχρι τέλους τὰς πνευματικάς του δυνάμεις. ’Απὸ τὰ
123 ἔργα, τὰ ὅποια ἔγραψε, σώζονται μόνον ἑπτὰ τραγῳδίαι : Αἴας,
Ἀρτιγόνη, Οἰδίποντος τύραννος, Ἡλέκτρα, Τραχίνιαι, Φιλοκτήτης,
Οἰδίποντος ἐπὶ Κολωνῷ καὶ ἐν σατυρικὸν δρᾶμα, ἀλλ’ ὅχι διλόκληρον, οἱ Ἰχνευταί.

‘Ο Σοφοκλῆς εἶναι ἀνυπέρβλητος εἰς τὴν σκηνικὴν οἰκονομίαν,
δηλ. τὴν σύνθεσιν, τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ δράματος, καὶ κυρίως εἰς
τὴν διαγραφὴν τῶν χαρακτήρων, τὴν ἡθογραφίαν, ὥστε ἡ θογόνη φύση
οἱ ἀρχαῖοι νέοι εἶναι τοῦ μέθου παρ’ αὐτῷ καθορίζεται ἀπὸ τὸν
χαρακτήρας τῶν δρῶντων προσώπων. ’Ἐποματοποίησεν εἰς τὴν τρα-
γῳδίαν τὸ ἰδεῶδες τοῦ εὐγενεοῦς καὶ ἡρέμου μεγαλείου, τοῦ μέτρου
καὶ τῆς ἀρμονίας. Εἶναι διὰ τὴν ποίησιν ὅτι εἶναι διὰ τὴν πλαστικὴν
ὅ Φειδίας.

9. Ο ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΕΥΡΗΝΗΑΟΥ

“Οπως ὁ Θέσπις, ὁ Χοιρίλος, ὁ Φρούνιχος, ὁ Αἰσχύλος, ὁ Σοφο-
κλῆς, οὗτοι καὶ ὁ Εὐριπίδης ἦτο Αθηναῖος. Ἐγεννήθη εἰς τὴν
Σαλαμῖνα, ἦτο ὅμως ἐγγεγραμμένος εἰς τὸν δῆμον τῶν Φλυέων, παρὰ
τὸ σημερινὸν Χαλάνδριον. Ὁ πατήρ του ὠνομάζετο Μνήσαρχος, ἢ δὲ
μάγτηρ του Κλειτώ.

Οἱ κωμικοὶ ποιηταί, οἱ ὅποιοι ἐμίσουν τὸν Εὐριπίδην, ἔσκωπτον
αὐτὸν λέγοντες ὅτι ὁ πατήρ του ἦτο κάπηλος, δηλ. μεταποάτης, ἢ δὲ
μάγτηρ του πωλήτρια λαχάνων. Ταῦτα δὲν εἶναι ἀληθῆ. Ὁ Μνήσαρχος
ἦτο εὔπορος γαιοκτήμων, εἶχε δὲ καὶ εἰς τὴν Σαλαμῖνα κτῆμα: οὗτο
ἡδωνική ἀνέτως νά τημεληθῇ τῆς ἀνατορφῆς τοῦ νιοῦ του.

Περὶ τοῦ χρονού τῆς γεννήσεως τοῦ ποιητοῦ ὑπάρχουν ἀμφιβο-
λίαι. Κατά τινας ἀρχαίας πληροφορίας ἐγεννήθη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς
ἐν Σαλαμῖνι γανμαχίας, 20 Σεπτεμβρίου 480. Ὁ Αἰσχύλος, ἀνὴρ 45
ἔτῶν, ἡγονίσθη τότε διὰ τὴν νίκην, εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῆς ὅποιας
ἔλαβε μέρος ὁ δεκαεξατῆς Σοφοκλῆς ἐπὶ κεφαλῆς χοροῦ διμηλίκων.
Οὕτω τὰ ὄντα τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν ἐνοῦνται περὶ τὸ περί-
λαμπον ἐκεῖνο γεγονός τῆς ἴστορίας μας. Κατ’ ἄλλην ὅμως ἀρχαίαν
πηγὴν ὁ Εὐριπίδης ἐγεννήθη τῷ 485.

Τὴν Σαλαμῖνα ἐπεσκέπτετο ἔπειτα συχρὰ ὁ Εὐριπίδης καὶ ἐπὶ ὥρας

μακράς ἐμελέτα καὶ ἔγραφεν ἐντὸς ἑρμηκοῦ σπηλαίου εἰς μίαν ἀκτὴν τῆς νήσου. "Οτι ή θάλασσα ἦτο εἰς αὐτὸν πολὺ οἰκεία καὶ ἀγαπητή, τὸ βλέπομεν ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν θαλασσινῶν εἰκόνων καὶ παρομοιώσεων τῶν ἐγκατεσπαρμένων εἰς τὰ ἔργα του. Ἐπίσης ἐγνώριζε καλῶς τὴν ζωὴν τῶν ναυτικῶν, τὴν δποίαν συχνότατα περιγράφει μὲ ἀκρίβειαν καὶ πολλὰς λεπτομερείας. Οὗτως εἰς τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν ταῖς ναυτικῶν νὰ ἀποπλεύσουν ἐκ λιμένος σκυθικοῦ, ἀντιπαλαιόντων πρὸς τὸν ἀντίθετον ἄνεμον καὶ πρὸς τοὺς βαρθάρους, οἱ δποῖοι ἐξῆτουν νὰ ἐμποδίσουν τὸν ἀπόπλον.

Κατὰ τὴν νεανικήν του ηλικίαν ἐπεδόθη εἰς τὸν ἀθλητισμὸν καὶ διεκρίθη εἰς τὸ παγκράτιον καὶ τὴν πυγμαχίαν. Ἀργότερον ὅμως κατεδίκαζε τὰς ὑπερβολὰς τοῦ ἀθλητισμοῦ, διότι φαίνεται δτι πολλοὶ σύγχρονοί του Ἀθηναῖοι δὲν ἐτήρουν ὡς πρὸς τοῦτο τὸ πρέπον μέτρον. Εἰς ἐν ἀπὸ τὰ δράματά του, τὰς Τρῳάδας (1211), ἐπανεῖ τοὺς Τρῶας, οἱ δποῖοι ἐτίμων, ὅπως λέγει, τὰς ἀρματοδομίας καὶ τοὺς ἀγῶνας τοξοβολίας, ἀλλὰ χωρὶς ὑπερβολάς, « οὐκ ἐς πλησμονὰς θηρώμενοι ». Ἐπίσης ἐκαλλιέργησε τὴν ζωγραφικήν.

Βαθυτέροις ἐπίδρασιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Ἐνδριπίδου ἔσχεν η ἐνασχόλησίς του εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Ἡκούσει διδάσκοντα τὸν φιλόσοφον Ἀράξαγόραν, ἀνέγνωσε πλεῖστα βιβλία φιλοσόφων καὶ σοφιστῶν, ἐν οἷς καὶ τὰ τοῦ Πρωταγόρου καὶ τοῦ Προδίκου, τοὺς δποίους καὶ προσωπικῶς ἐγνώριζε, καὶ συνεδέθη διὰ φιλίας μὲ τὸν Σωκράτην, δστις, λέγοντ, παρηκολούθει πάντοτε τὴν διδασκαλίαν τραγῳδῶν τοῦ φίλου του, ἐνῷ ἄλλως δὲν ἐσύχναζεν εἰς τὸ θέατρον. Εἶχεν δὲν Ἐνδριπίδης καὶ πλονσίαν βιβλιοθήκην, πρᾶγμα σπάνιον εἰς τὴν ἐποχήν του.

Πνεῦμα ἐρευνητικὸν καὶ ἀνήσυχον, ἐμελέτα διαφκῶς τὰ μεγάλα προβλήματα, τὰ δποῖα ἀπησχόλουν τοὺς πλέον μορφωμένους Ἐλληνας κατὰ τὸ β' ἥμισυ τοῦ 5. αἰῶνος. Τί ἤσαν οἱ θεοί, τίς ή φύσις τοῦ ἀνθρώπου, τίνες αἱ μεγάλαι ἀρεταί, τίνα τὰ καθήκοντα τῶν γνωμικῶν κ.λ.π. Λιὰ τὸ πλῆθος τῶν φιλοσοφικῶν γνωμῶν, τὰς δποίας διετύπωντεν εἰς τὰς τραγῳδίας του, ἀπεκλήθη δ ἀπὸ σκηνῆς φῆλοσ σοφοῖς.

Ύπό τινων ἐνομίσθη ἀσεβῆς. Λὲν ἦτο βεβαίως φύσις βαθέως θρησκευτική, δπως δὲν Αἰσχύλος καὶ δ Σοφοκλῆς δτι ὅμως ἦτο ἀσεβής, δὲν εἶναι ἀληθές. Ὁ Ἐνδριπίδης μελετῶν τοὺς μύθους, ἐκ τῶν δποίων ἤγινει τὰς ὑποθέσεις τῶν τραγῳδῶν του, εὑρισκεν εἰς αὐτοὺς διηγήσεις ἀσυμ-

βιβάστους πρὸς τὴν ὑψηλοτέραν καὶ φωτεινοτέραν περὶ τοῦ θείου ἀντίληψιν, τὴν δόπιαν εἶχε σχηματίσει ὁ ἴδιος. Λέντιον δέ τοι δεχθῆται ἡ Ἀρτεμις ἐπεθύμει τὰ θυσιάζοντα εἰς αὐτὴν ἀνθρώπους. Ἐπειδὴ ὅμως πολὺ συχνὰ ἐξέφραζεν εἰς τὰ δράματα τον τοιαύτας γνώμας, οἱ προσκεκολλημένοι εἰς τὰς παλαιὰς παραδόσεις δυσηρεστοῦντο.

Ἐν γένει δὲ ἡ Εὐριπίδης, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Σοφοκλέα, δὲν ἦτο πολὺ συμπαθής εἰς τὸν συγχρόνον τον. Εἰς δραματικὸν ἀγῶνα κατῆλθε τὸ πρῶτον τῷ 455 καὶ ἔλαβε τὰ τριτεῖα. Ἔντησε διὰ πρώτην φορὰν τῷ 442, ἐνῷ δὲ ἔγραψεν 23 τετραλογίας, μόνον πεντάκις ἐνίκησε. Οἱ κωμικοὶ ποιηταί, καὶ πρὸ πάντων ὁ Ἀριστοφάνης, διαφορὰς τὸν ἐσκωπόποντα καὶ τὸν ἐκακολόγοντα, διότι τὸν ἔθεώρουν πολὺ νεικετοῦντα.

Εἰς τὴν πολιτικὴν οὐδέποτε ἀγεμείχθη καὶ δημόσιον ἀξίωμα οὕτε ἔλαβεν οὕτε ἐξήτησε ποτέ. Μελαγχολικὸς καὶ δύσκολος εἰς τὰς σκέσεις τον, προετίμα τὴν μόνωσιν ἢ τὴν μὲν ἐκλεκτούς φίλους ἀναστροφήν, τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ σπουδαστηρίουν. Ἐνεφορεῖτο ὅμως φλογερᾶς φιλοπατρίας καὶ παρηκολούθει τὰ πολιτικὰ μὲν ζωηρὸν ἐνδιαφέροντα.

Ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη τον ἐκδηλοῦται πρὸ πάντων εἰς τὰς τραγῳδίας, τὰς δόπιας συνέθεσε μετὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ Πελοποννησιακοῦ αἰλέμονος πραγματεύεται τότε κατὰ προτίμησιν ἀττικὰς παραδόσεις καὶ μύθους, ἀπὸ τὸν δόπιον ἀναλάμπει τὸ μεγαλεῖον καὶ ὁ ἀνώτερος πολιτισμὸς τῶν Ἀθηνῶν, καὶ πολλάκις εἰς τὸ στόμα τῶν μυθικῶν προσώπων θέτει ὑπαινιγμοὺς εἰς σύγχρονα γεγονότα ἀποτελοῦντας ὑμνον πρὸς τὴν πατρίδα τον καὶ καταδίκην τῶν ἀντιπάλων της.

Οὕτω εἰς τὸν Ἡρακλέους προστάτην διδαχθεῖσαν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ αἰλέμονος, ἔξαιρει τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν τῶν παλαιῶν Ἀθηναίων, οἱ δόποι, διὰ νὰ προστατεύσουν τὰ τέκνα τοῦ Ἡρακλέους, ἀνέλαβον πόλεμον κατὰ τοῦ διώκτου αὐτῶν Ερδονθέως· φέγει οὕτως ἐμμέσως τὴν ἀχαριστίαν τῶν συγχρόνων τον Δωριέων, οἱ δόποι, ἐνῷ ἐκανεῖσαν διτοῦς ἡσαν ἀπόγονοι τοῦ Ἡρακλέους, ἐπέδραμον κατὰ τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐγκώμιον τῶν Ἀθηνῶν εἶναι καὶ αἱ Ἱκέτιδες. Εἰς τὴν τραγῳδίαν ταύτην, ἡ δόπια ἐδιδάχθη περὶ τὰ τέλη τῆς πρώτης δεκαετίας τοῦ πολέμου, ὁ μυθικὸς βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν Θησεὺς παροντιάζεται ὑποστηρικτὴς τοῦ καταπατούμενον δικαίου καὶ ἐκπρόσωπος ἀνωτέρου

πολιτισμοῦ : ἀναγκάζει διὰ πολέμου τοὺς Θηβαίους νὰ παραδώσουν τοὺς νεκροὺς τῶν πρὸ τῶν τειχῶν τῶν Θηβῶν πεσόντων Ἀργείων εἰς τὰς μητρέας των πρὸς ταφήν.

Ἄλλαχοῦ δ ποιητὴς καντηριάζει τοὺς ἀδίκους ἐπιτιθεμένους, τοὺς ἐκπορθοῦντας « πόλεις, ναούς τε τύμβους θ', οιοὶ τῶν κεκυρκότων », ἐνῷ ἀντιθέτως διακηρύσσει ὅτι τὸ « ὑπὲρ πάτρας θυηῆσκεν » εἶναι « τὸ κάλλιστον αἰλέος » (Τριῶν ἀδεῖς 95 καὶ 386).

Τέσσαρα περίπου ἔτη πρὸ τῆς λήξεως τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου διαμένων μετέβη εἰς Πέλλαν τῆς Μακεδονίας ακληθεὶς ὑπὸ τοῦ φιλομούσου βασιλέως αὐτῆς Ἀρχελάου. Καὶ ἐν τῇ μακεδονικῇ αδλῆ διαμένων ἔξηκολούθει ἐργαζόμενος, ἐδίδαξε δ' ἐκεῖ καὶ τινας τραγῳδίας του. Ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐν Μακεδονίᾳ τῷ 406, διλύγονς μῆνας πρὸ τοῦ Σοφοκλέους.

Οἱ Ἀθηναῖαι, οἱ ὅποιοι πολὺ τὸν εἰχον πικράνει ζῶντα, συγκυνθέντες ἀπὸ τὸ ἀγγελμα τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου συμπολίτου των, ἔξητησαν νὰ δοθοῦν εἰς αὐτοὺς τὰ δόστα του, μὴ γενομένης ὅμως δεκτῆς τῆς αἰτήσεώς των ἥγειραν πρὸς τιμήν του κενοτάφιον παρὰ τὰ Μακρὰ Τείχη. Εἰς τὸν προάγωνα τῶν Μεγάλων Διονυσίων τοῦ ἔτοντος ἐκείνου δι Σοφοκλῆς προσῆλθε μὲν πένθιμον περιβολήν, εἰσῆγαγε δὲ καὶ τὸν Χορὸν ἄνευ στεφάνων.

Μετὰ θάνατον δ ποιητὴς πολὺ ἥγαπιθη καὶ ἐθαυμάσθη, ἥσκησε δὲ τεραστίαν ἐπίδρασιν εἰς τὴν μετέπειτα ποίησιν, ἐλληνικήν, ὁμαικήν καὶ νεωτέραν εὐρωπαϊκήν.

Βαθὺς ἀνατόμος τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς δι Εὐριπίδης ἐμελέτα, ἀνέλω καὶ ἔξέφραξεν εἰς τὰς τραγῳδίας του τὰ πάθη, προκαλῶν ἰσχυρὰν συγκίνησιν. Ἡτο κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη δ τραγικώτατος τῶν ποιητῶν. Τὴν ἀξίαν τῆς ποιήσεώς του θὰ ἀντιληφθῶμεν μελετῶντες μετὰ προσχῆς μίαν τῶν τραγῳδιῶν του, τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Αὐλίδι τῇ τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ταύρον ταύρῳ αὐτοῦ. Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἐγίνοντο

10. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

Ἐνδύτατα διαδεδομένη καὶ εἰς τὸν ἐλληνικὸν καὶ εἰς ἄλλους λαοὺς εἶναι ή δοξασία ὅτι διὰ τὴν στερέωσιν καὶ ἀσφάλειαν οἰουδήποτε κτίσματος ἀπαιτεῖται θυσία ζώου τιθεμένου εἰς τὰ θεμέλια τοῦ κτίσματος ἡ ἐντὸς τούχου τινὸς αὐτοῦ. Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἐγίνοντο

πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ ἀνθρωποθυσίᾳ, διότι ἐπιστεύετο ὅτι, ὅσον εὐγενέστερον ἥτο τὸ θῦμα, τόσον ἵσχυρότερον « στοιχεῖο » ἐγίνετο. Τοῦ ἔθιμου τούτου ἀπίκησις εἶναι π.χ. ἡ περὶ τοῦ γεφυριοῦ τῆς Ἀρτας παράδοσις, καθ' ἣν ὁ πρωτομάστορας ἡραγκάσθη ἢν « στοιχειώσῃ » τὴν σύζυγόν του, διότι ἄλλως ἡ στερεόωσις τῆς γεφύρας ἥτο ἀδύνατος.

Ἐκτὸς δύμως τῆς θεμελιώσεως τῶν κτισμάτων καὶ διὰ πάσης ἄλλης σπουδαίας ἐπιχειρήσεως τὴν ἐπιτυχίαν ἀπαιτεῖται θυσία. Ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ταύτης ἐπλάσθη ὁ μῦθος τῆς θυσίας τῆς Ἰφιγενείας*.

Ο Ἐλληνικὸς στόλος, ἐκ περισσοτέρων τῶν χιλίων πλοίων ἀποτελούμενος, εἰχε συγκεντρωθῆ ἐις τὸν μέγαν καὶ ἀσφαλῆ κόλπον τῆς Αἰγαίου. Τὰ στήθη τῶν Ἐλλήνων ἔθέρμαινεν ὁ πόθος νὰ διασχίσουν τὸ Αίγαιον καὶ ἀποβιβαζόμενοι εἰς τὴν Τροίαν νὰ τιμωρήσουν τὸν Τρῶας διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Ἐλένης, ἀλλ' ἀνεμος εὐνοϊκὸς δὲν ἔπνεε καὶ ὁ ἀπόλολος ἥτο ἀδύνατος, διότι, ὅπως ἐμάρτυρεν ὁ Κάλχας, ἡ Ἀρτεμίς ἀπήτει νὰ θυσιάσῃ εἰς αὐτὴν ὁ ἀρχιστράτηγος τὴν πρωτότοκον θυγατέρα του.

Ο Ἀγαμέμνον πιεζόμενος ὑπὸ τοῦ Μερέλαου καὶ ἄλλων ἡγεμόνων ἐδέχθη μὲ σπαραγμὸν ψυχῆς νὰ καλέσῃ ἐκ Μυκηνῶν εἰς Αἰγαία τὴν Ἰφιγένειαν, διὰ νὰ πείσῃ δὲ τὴν Κλυταιμήστραν νὰ τὴν στείλῃ, ἔγραφεν εἰς αὐτὴν ὅτι θὰ τὴν ἔδιδει εἰς γάμον εἰς τὸν Ἀχιλλέα. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀραχώρησιν τοῦ ἀγγελιαφόρου, μεταποίσας ἔγραφε κροφίως δευτέρων ἐπιστολὴν ἀνακλητικὴν τῆς πρώτης.

Εἶναι ἀκόμη νῦξ, ἀπόλυτος νηρεμία καὶ σιγὴ ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Αἰγαία, ὁ στρατὸς τῶν Ἀχαιῶν εἶναι βυθισμένος εἰς τὸν ὕπνον καὶ ὁ Ἀγαμέμνον παλεῖ ἔξω τῆς σκηνῆς τον ἔνα γέροντα, παλαιὸν πιστὸν δούλον τῆς συζύγου του, διὰ νὰ τὸν ἀποστέλῃ πρὸς αὐτὴν μὲ τὴν ἐπιστολήν. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀρχίζει ἡ τραγῳδία.

Προδούσης τῆς ὑποθέσεως ἡ Ἰφιγένεια ἀντιλαμβάνεται ὅτι τὴν

* Τὸν μῦθον ἐδραματοποίησαν κατὰ τὸν νεωτέρους χρόνους ἐκτὸς ἄλλων ὁ Γάλλος ποιητὴς Ῥακίνας καὶ ὁ γαλλιστὶ γράφας Ἐλλην Ἰωάννης Μορέας. Πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἡμετέρας τραγῳδίας ἔχει ὄμοιότητας ἡ ὑπόθεσις τῆς Θυνσίας τοῦ Ἡροδοτοῦ.

Ἄξια συστάσεως εἶναι ἡ ἐκ παραλλήλου μελέτη τῶν δύο ἔργων καὶ ἴδιως τῶν χαρακτήρων τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Ἀρβαάμη, τῆς Κλυταιμήστρας καὶ τῆς Σάρων, τῆς Ἰφιγενείας καὶ τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Πρεσβύτου καὶ τῶν δούλων τοῦ Ἀρβαάμη.

θυσίαν της ἀπαιτεῖ τὸ ἀνώτερον συμφέρον τῆς πατρίδος, προσφέρει τὸν ἔαντόν της ἐκούσιον θῦμα μὲν εὐγενῆ αὐταπάρησιν καὶ ὑπέροχον ἡρωϊσμόν, ἀλλ ἡ θεὰ Ἀρτεμις τὴν παραλαμβάνει μακρὰν τοῦ βιωμῶν, ἐπὶ τοῦ δποίου θέτει ἀντ' αὐτῆς ἔλαφον.

Τὴν Ἰφιγένειαν εἰ αντιτίθεται τὴν ἀντίθετην συνέθεσην ὁ Εὑριπίδης περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του, ἡ δὲ παράστασις ἔγινε μετὰ τὸν θάνατόν του.

11. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Εἰς τὰ ἀνατολικὰ παράλια τῆς Ἀττικῆς ὑπῆρχον δύο ιερὰ τῆς Ἀρτέμιδος· τὸ ἐν εἰς τὰς Ἀραφηνίδας Ἀλὰς (παρὰ τὴν σημερινὴν Ραφήραν), τὸ δὲ ἄλλο ὀλίγον νοτιώτερον, εἰς τὴν Βραυρῶνα (νῦν Βραύραν)· εἰς τὸ πρῶτον, τὸ τῆς Τανυοπόλεων Ἀρτέμιδος, πρὸς τιμὴν τῆς δποίας ἐτελοῦντο τὰ Τανυοπόλια, ἐφυλάσσετο ἀρχαιότατον ἔβλινον ἄγαλμα (ἔόσαν) τῆς θεᾶς, τὸ δποίον κατὰ τὴν ἐπιχώριον παράδοσιν εἶχε φέρει ὁ Ὁρέστης ἐκ τῆς χώρας τῶν Ταύρων, ἐν δὲ τῷ τεμένει τοῦ δευτέρου ιεροῦ, τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος, ἐδείκνυτο ὁ τάφος τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ὁρέστου Ἰφιγενείας, ἣτις κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ἴερεια τῆς Ἀρτέμιδος. Ἀπὸ τὰς ἀττικὰς ταύτας παραδόσεις ἐμπνευσθεὶς ὁ Εὑριπίδης ἔγραψε τὴν Ἰφιγένειαν εἰ αντιτίθεται τὴν Ἀρτέμιδος. Απὸ τὰς ἀττικὰς ταύτας παραδόσεις ἐμπνευσθεὶς ὁ Εὑριπίδης ἔγραψε τὴν Ἰφιγένειαν εἰ αντιτίθεται τὴν Ἀρτέμιδος. Απὸ τὰς ἀττικὰς ταύτας παραδόσεις ἐμπνευσθεὶς ὁ Εὑριπίδης ἔγραψε τὴν Ἰφιγένειαν εἰ αντιτίθεται τὴν Ἀρτέμιδος.

Εἰς τὴν Ἰφιγένειαν εἰ αντιτίθεται τὴν θυγατέρα τῆς εἰς τὴν Αδλίδα, ἐνῷ κατὰ τὴν ἐν Ταύροις εἰσηγαγόμενην τῆς Αρτεμις. Κατὰ ταῦτα ἡ ὑπόθεσις τῆς τραγῳδίας ταύτης είναι τρόπον τινὰ συνέχεια τῆς ὑποθέσεως τῆς Ἰφιγένειας εἰ αντιτίθεται τὴν Ἀρτέμιδος.

Κατὰ τὴν Ἰφιγένειαν εἰ αντιτίθεται τὴν θυγατέρα τῆς εἰς τὴν Αδλίδα, ἐνῷ κατὰ τὴν ἐν Ταύροις εἰσηγαγόμενην τῆς Αρτεμις. Κατὰ ταῦτα ἡ ὑπόθεσις τῆς τραγῳδίας ταύτης είναι τρόπον τινὰ συνέχεια τῆς ὑποθέσεως τῆς Ἰφιγένειας εἰ αντιτίθεται τὴν Ἀρτέμιδος.

Τῆς Ἰφιγένειας τὴν ἀντίθετην συνέθεσην ὁ Εὑριπίδης περὶ τοῦ θυμάτων καὶ πρὸς αὐτοῦ τὸν βιωμόν, κόκκινον ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν θυμάτων.

Οπισθεν τοῦ ναοῦ καὶ ὀδήγον δεξιώτερον ὡς πρὸς τοὺς θεατὰς πρέπει νὰ φαντασθῶμεν τὴν παραλίαν, ἀκόμη δὲ δεξιώτερον τὴν πόλιν τῶν Ταύρων.

Εἰς τὴν τραγῳδίαν ταύτην ἡ ἡρωὶς προλογίζουσα εἰσάγει ἀμέσως τὸν θεατὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν αἱ πληροφορίαι, τὰς ὅποιας παρέχει ἡ ἡρωΐς, καὶ ἐκεῖναι, τὰς ὅποιας ἀκούομεν εἰς τὴν δευτέραν σκηνὴν τοῦ προλόγου ἀπὸ τὸν Ὁρέστην καὶ τὸν Πυλάδην, εἶναι ἀρκεταί, ὥστε νὰ καταποτίσθῃ περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος καὶ ὁ σημερινὸς ἀναγνώστης.

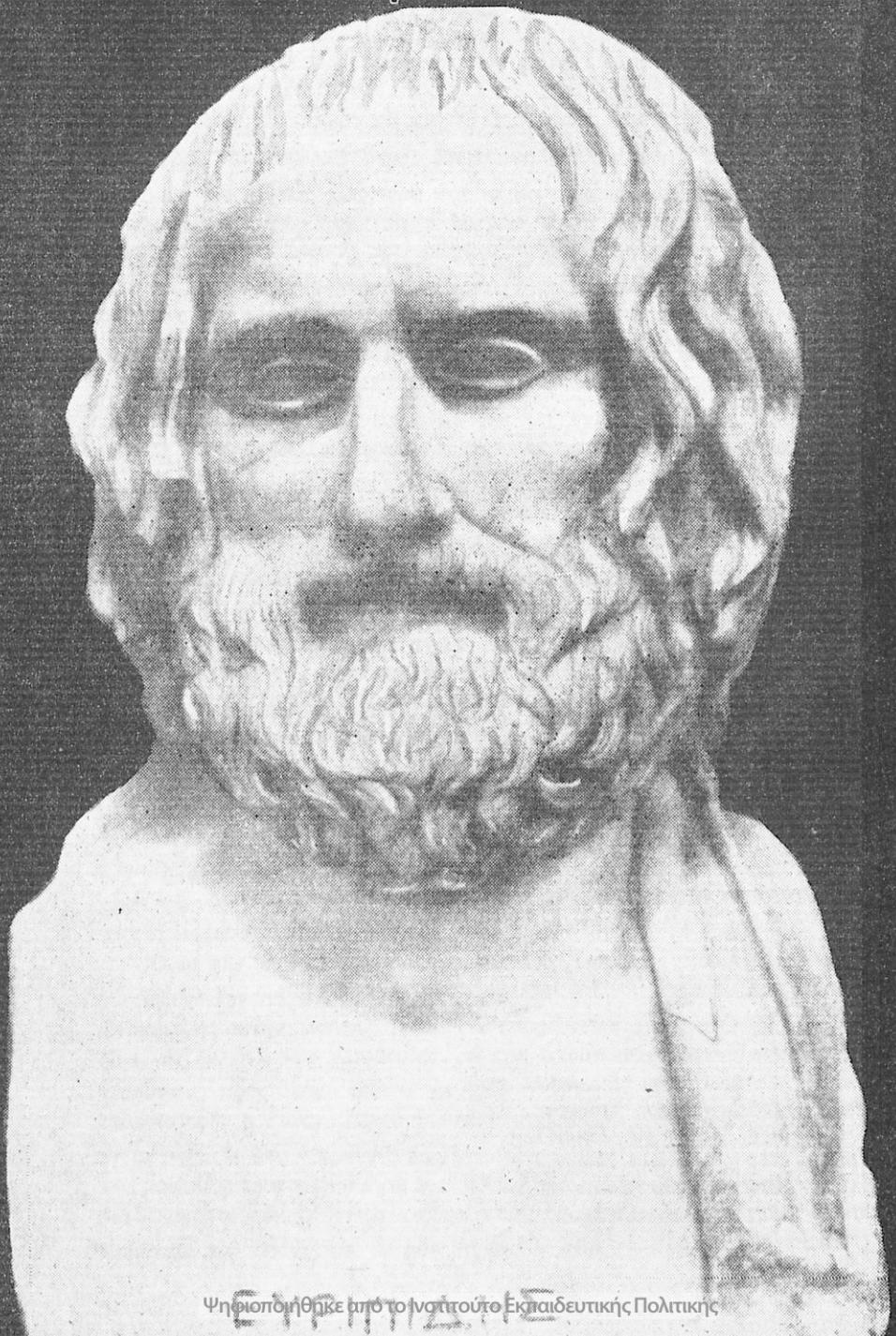
12. ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΛΥΟ ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ

Α' ΤΗΣ ΕΝ ΛΥΔΙΑΙ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

1 – 163	<i>Πρόλογος</i>
164 – 302	<i>Πάροδος</i>
303 – 542	<i>Πρῶτον Ἐπεισόδιον</i>
543 – 606	<i>Πρῶτον Στάσιμον</i>
607 – 750	<i>Δεύτερον Ἐπεισόδιον</i>
751 – 800	<i>Δεύτερον Στάσιμον</i>
801 – 1035	<i>Τρίτον Ἐπεισόδιον</i>
1036 – 1097	<i>Τρίτον Στάσιμον</i>
1098 – 1275	<i>Τέταρτον Ἐπεισόδιον</i>
1276 – 1335	<i>Ανωκὸν μέρος (Ἰφιγενείας μονῳδία)</i>
1336 – 1473	<i>Πέμπτον Ἐπεισόδιον</i>
1474 – 1531	<i>Ανωκὸν μέρος (θριαμβευτικὸν ἄσμα Ἰφιγενείας καὶ Χοροῦ)</i>
1532 – 1629	<i>"Εξοδος</i>

Β' ΤΗΣ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

1 – 122	<i>Πρόλογος</i>
123 – 235	<i>Πάροδος</i>
236 – 391	<i>Πρῶτον Ἐπεισόδιον</i>
392 – 466	<i>Πρῶτον Στάσιμον</i>
467 – 1088	<i>Δεύτερον Ἐπεισόδιον</i>
1089 – 1152	<i>Δεύτερον Στάσιμον</i>
1153 – 1233	<i>Τρίτον Ἐπεισόδιον</i>
1233 – 1234	<i>Τρίτον Στάσιμον</i>
1284 – 1499	<i>"Εξοδος</i>

Ψηφιοποιήθηκε από το νομότου το Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΘΡ. ΣΤΑΥΡΟΥ — ΦΩΚ. ΒΟΥΣΒΟΥΝΗ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΛ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1967

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ*

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Ω πρέσβυ, δόμων τῶνδε πάροιθεν
στείχε.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ

στείχω· τί δὲ καινουργεῖς,

Αγάμεμνον ἄναξ;

ΑΓΑ. σπεύσεις;

ΠΡ. σπεύδω.

μάλα τοι γῆρας τούμὸν ἀυπνον
καὶ ἐπ' ὀφθαλμοῖς ὀξὺ πάρεστιν.

ΑΓΑ τίς ποτ' ἄρ' ἀστὴρ ὅδε πορθμεύει;

ΠΡ. Σείριος ἐγγὺς τῆς ἑπταπόρου
Πλειάδος ἀσσων ἔτι μεσσήρης.

ΑΓΑ. οὐκουν φθόγγος γ' οὔτ' ὀρνίθων
οὔτε θαλάσσης· σιγαὶ δ' ἀνέμων
τόνδε κατ' Εὔριπον ἔχουσιν.

ΠΡ. τί δὲ σὺ σκηνῆς ἐκτὸς ἀίσσεις,
Αγάμεμνον ἄναξ;
ἔτι δ' ἡσυχία τήνδε κατ' Αὖλιν
καὶ ἀκίνητοι φυλακαὶ τειχέων.
στείχωμεν ἔσω.

ΑΓΑ. ζηλῶ σέ, γέρον,
ζηλῶ δ' ἀνδρῶν δις ἀκίνδυνον

* Έπιμέλεια τοῦ κειμένου καὶ ἐρμηνεία ὑπὸ Φ. Βουσβούνη.

βίον ἔξεπέρασ' ἀγνώς, ἀκλεής·
τοὺς δ' ἐν τιμαῖς ἡσσον ζηλῶ.

ΠΡ. καὶ μὴν τὸ καλόν γ' ἐνταῦθα βίου.

ΑΓΑ. τοῦτο δέ γ' ἐστὶν τὸ καλὸν σφαλερόν·
καὶ τὸ πρότιμον

γῆσκὸν μέν, λυπεῖ δὲ προσιστάμενον·

τοτὲ μὲν τὰ θεῶν οὐκ ὀρθωθέντ'

ἀνέτρεψε βίον, τοτὲ δ' ἀνθρώπων

γνῶμαι πολλαὶ

καὶ δυσάρεστοι διέκναισαν.

ΠΡ. οὐκ ἄγαμαι ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστέως·

οὐκ ἐπὶ πᾶσιν σ' ἐφύτευσ' ἀγαθοῖς,

Ἄγαμεμνον, Ἀτρεύς.

δεῖ δέ σε χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι·

Θυητὸς γάρ ἔφυς· κανὸν μὴ σὺ θέλῃς,

τὰ θεῶν οὕτω βουλόμεν' ἔσται.

σὺ δὲ λαμπτῆρος φάος ἀμπετάσας

δέλτον τε γράφεις

τήνδ', ἦν πρὸ χερῶν ἔτι βαστάζεις,

καὶ ταῦτὰ πάλιν γράμματα συγχεῖς

καὶ σφραγίζεις λύεις τ' ὅπισσο

ρίπτεις τε πέδω πεύκην, θαλερὸν

κατὰ δάκρυ γέων,

καὶ τῶν ἀπόρων οὐδενὸς ἐνδεῖς

μὴ οὐ μαίνεσθαι.

τί πονεῖς ; τί νέον περὶ σοί, βασιλεῦ ;

φέρε κοίνωσον μῆθον ἐς ἡμᾶς.

πρὸς δ' ἄνδρ' ἀγαθὸν πιστόν τε φράσεις·

σῇ γάρ μ' ἀλόχῳ ποτὲ Τυνδάρεως

πέμπεν φερνὴν

συννυμφοκόμον τε δίκαιον.

20

25

30

35

40

45

ΑΓΑ. ἐγένοντο Λήδα Θεστιάδι τρεῖς παρθένοι,
 Φοίβη, Κλυταιμήστρα τ', ἐμὴ ξυνάροος,
 Ἐλένη τε ταύτης οἱ τὰ πρῶτ' ὀλβισμένοι
 μνηστῆρες ἥλθον Ἑλλάδος νεανίαι. 50

δειναὶ δ' ἀπειλαὶ καὶ κατ' ἀλλήλων φόνος
 ξυνίσταθ', ὅστις μὴ λάβοι τὴν παρθένον.
 τὸ πρᾶγμα δ' ἀπόρως εἶχε Τυνδάρεω πατρὶ 55
 δοῦναί τε μὴ δοῦναί τε, τῆς τύχης θ' ὅπως
 ἄψαιτ' ἀριστα. καὶ νιν εἰσῆλθεν τάδε·
 ὄρκους συνάψαι δεξιάς τε συμβαλεῖν
 μνηστῆρας ἀλλήλοισι καὶ δι' ἐμπύρων
 σπουδὰς καθεῖναι κάπαράσασθαι τάδε· 60

ὅτου γυνὴ γένοιτο Τυνδαρίς κόρη,
 τῷ συναίμυνεῖν, εἴ τίς νιν ἐκ δόμων λαβὼν
 οἴχοιτο τόν τ' ἔχοντ' ἀπωθοίη λέγους,
 κάπιστρατεύσειν καὶ κατασκάψειν πόλιν
 "Ἑλλγ' ὁμοίως βάρβαρόν θ' ὅπλων μέτα. 65

ἐπεὶ δ' ἐπιστώθησαν, εὖ δέ πως γέρων
 ὑπῆλθεν αὐτοὺς Τυνδάρεως πυκνῇ φρενί,
 δίδωσ' ἐλέσθαι θυγατρὶ μνηστήρων ἔνα,
 ὅτου πνοιαὶ φέροιεν Ἀφροδίτης φίλαι. 70

ἡ δ' εἰλεθ', ὡς γε μήποτ' ὥφελεν λαβεῖν,
 Μενέλαον. ἐλθὼν δ' ἐκ Φρυγῶν ὁ τὰς θεὰς
 κρίνας ὅδ', ὡς δὲ μῆθος ἀνθρώπων ἔχει,
 Λακεδαίμον', ἀνθηρὸς μὲν είμάτων στολῇ
 χρυσῷ τε λαμπρός, βαρβάρω χλιδήματι,
 ἐρῶν ἐρῶσαν ὥχετ' ἔξαναρπάσας 75

Ἐλένην πρὸς "Ιδης βούσταθμ", ἐκδημον λαβὼν
 Μενέλαον· δέ καθ' Ἑλάδ' οἰστρήσας πόθῳ
 ὄρκους παλαιοὺς Τυνδάρεω μαρτύρεται,
 ὡς χρὴ βοηθεῖν τοῖσιν ἡδικημένοις.

τούντεῦθεν οὖν "Ελληνες ἄξαντες δορί,
τεύχη λαβόντες στενόπορ' Αὐλίδος βάθρα
ἥκουσι τῆσδε, ναυσὶν ἀσπίσιν θ' ὁμοῦ
ἴπποις τε πολλοῖς ἄρμασίν τ' ἡσκημένοι.
κάμε στρατηγεῖν εἶτα Μενέλεω χάριν
εἴλοντο, σύγγονόν γε. τάξιωμα δὲ
ἄλλος τις ὥφελ' ἀντ' ἐμοῦ λαβεῖν τόδε.
ἡθροισμένου δὲ καὶ ἔνεστῶτος στρατοῦ
ἥμεσθ' ἀπλοίᾳ χρώμενοι κατ' Αὐλίδα.
Κάλχας δ' ὁ μάντις ἀπορίᾳ κεχρημένοις
ἀνεῖλεν Ἰφιγένειαν, ἦν ἔσπειρ² ἐγώ,
'Αρτέμιδι θῦσαι τῇ τόδ' οἰκούσῃ πέδον,
καὶ πλοῦν τ' ἔσεσθαι καὶ κατασκαφὰς Φρυγῶν
θύσασι, μὴ θύσασι δ' οὐκ εἶναι τάδε.
κλύων δ' ἐγώ ταῦτ', δρθίψι κηρύγματι
Ταλθύβιον εἶπον πάντ' ἀφιέναι στρατόν,
ώς οὕποτ' ἀν τλάς θυγατέρα κτανεῖν ἐμήν.
οὖ δή μ' ἀδελφὸς πάντα προσφέρων λόγον
ἔπεισε τλῆναι δεινά. καὶ δέλτου πτυχαῖς
γράψας ἔπειμψα πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμήν
στέλλειν 'Αχιλλεῖ θυγατέρ³ ώς γαμουμένην,
τό τ' ἀξιώματα τάνδρὸς ἐκγαυρούμενος
συμπλεῖν τ' 'Αχαιοῖς οὔνεκ⁴ οὐ θέλοι λέγων,
εἰ μὴ παρ' ἡμῶν εἰσιν εἰς Φθίαν λέχος·
πειθὼ γὰρ εἶχον τήνδε πρὸς δάμαρτ' ἐμήν,
ψευδῆ συνάψας ἀμφὶ παρθένου γάμον.
μόνοι δ' 'Αχαιῶν ἵσμεν ώς ἔχει τάδε
Κάλχας, 'Οδυσσεὺς Μενέλεως θ'. ἀ δ'⁵ οὐ καλῶς
ἔγνων τότ⁶, αὖθις μεταγράψω καλῶς πάλιν
ἐς τήνδε δέλτον, ἦν κατ' εὐφρόνης σκιάν
λύοντα καὶ συνδοῦντά μ⁷ εἰσεῖδες, γέρον.

- ἀλλ' εἴται χώρει τάσδ' ἐπιστολὰς λαβών
 πρὸς Ἀργος· ἀ δὲ κέκευθε δέλτος ἐν πτυχαῖς,
 λόγῳ φράσω σοι πάντα τάγγεγραμμένα·
 πιστὰς γὰρ ἀλόγῳ τοῖς τ' ἐμοῖς δόμοισιν εἰ.
 ΠΡ. λέγε καὶ σήμαιν', ἵνα καὶ γλώσση
 σύντονα τοῖς σοῖς γράμμασιν αὐδῶ.
 ΑΓΑ. πέμπω σοι πρὸς ταῖς πρόσθεν
 δέλτοις, ὦ Λήδας ἔρνος,
 μὴ στέλλειν τὰν σὰν ἴνιν πρὸς
 τὰν κολπώδη πτέρυγ' Εύβοίας
 Αὔλιν ἀκλύσταν.
 εἰς ἄλλας ὥρας γὰρ δὴ
 παιδὸς δαίσομεν ὑμεναίους.
 ΠΡ. καὶ πῶς Ἀχιλεὺς λέκτρων ἀπλακῶν
 οὐ μέγα φυσῶν θυμὸν ἐπαρεῖ
 σοὶ σῇ τ' ἀλόγῳ;
 τόδε καὶ δεινόν. σήμαιν' ὅ τι φῆς.
 ΑΓΑ. ὄνομ', οὐκ ἔργον παρέχων Ἀχιλεὺς
 οὐκ οἶδε γάμους, οὐδ' ὅ τι πράσσομεν,
 οὐδ' ὅτι κείνω παῖδ' ἐπεφήμισα
 νυκτείους εἰς ἀγκώνων
 εύνάς ἐκδώσειν λέκτροις.
 ΠΡ. δεινά γ' ἐτόλμας, Ἀγάμεμνον ἄναξ,
 δες τῷ τῆς θεᾶς σὴν παῖδ' ἀλογον
 φατίσας ἥγες σφάγιον Δαναοῖς.
 ΑΓΑ. οἴμοι, γνώμας ἔξεσταν,
 αἰαῖ, πίπτω δ' εἰς ἄταν·
 ἀλλ' ἵθ' ἐρέσσων σὸν πόδα, γήρα
 μηδὲν ὑπείκων.
 ΠΡ. σπεύδω, βασιλεῦ.
 ΑΓΑ. μή νυν μήτ' ἀλσώδεις ἵζου

- κρήνας μήθ' ὑπνῷ θελγθῆς.
ΠΡ. εὔφημα θρόει.
ΑΓΑ. πάντῃ δὲ πόρον σχιστὸν ἀμείβων
λεῦσσε, φυλάσσων, μή τίς σε λάθη
τροχαλοῖσιν ὅχοις παραμειψαμένη
πατῆδα κομίζουσ' ἐνθάδ' ἀπήνη
Δαναῶν πρὸς ναῦς.
- ΠΡ. ἔσται τάδε.
ΑΓΑ. κλήθρων δ' ἐξόρμοις
ἢν νιν πομπαῖς ἀντήσῃς,
πάλιν ἐξόρμα, σεῖς χαλινούς,
ἐπὶ Κυκλώπων ιεῖς θυμέλας.
ΠΡ. πιστὸς δὲ φράσας τάδε πῶς ἔσομαι,
λέγε, παιδὶ σέθεν τῇ σῇ τ' ἀλόχῳ;
ΑΓΑ. σφραγῖδα φύλασσ', ἢν ἐπὶ δέλτῳ
τῇδε κομίζεις. Ίθι. λευκαίνει
τόδε φῶς ἡδη λάμπουσ' ἡδῶς
πῦρ τε τεθρίππων τῶν Ἀελίου·
σύλλαβε μόχθων.
Ονητῶν δ' ὄλβιος εἰς τέλος οὐδεὶς
οὐδ' εὐδαίμων.
οὕπω γὰρ ἔφυ τις ἄλυπος.

ΧΟΡΟΣ

- στρυφὴ αἱ ἔμολον ἀμφὶ παρακτίαν
φάμαθον Αὐλίδος ἐναλίας,
Εύριπου διὰ χευμάτων
κέλσασα στενοπόρθμων,
Χαλκίδα πόλιν ἐμὰν προλιποῦσ',
ἀγγιάλων ὕδατων τροφὸν
τᾶς κλεινᾶς Ἀρεθούσας,

Αχαιῶν στρατιὰν ως κατιδοίμαν
ἀγαυῶν τε πλάτας ναυσιπόρους
ἡμιθέων, οὓς ἐπὶ Τροί-
αν ἐλάταις γιλιόναυσιν
τὸν ξανθὸν Μενέλαον θ'
ἀμέτεροι πόσεις
ἐνέπουσ' Ἀγαμέμνονά τ' εὐπατρίδαν
στέλλειν ἐπὶ τὰν Ἐλέναν, ἀπ'
Εύρωτα δονακοτρόφου
Πάρις δὲ βουκόλος ἀν ἔλαβε,
δῶρον τᾶς Ἀφροδίτας,
ὅτ' ἐπὶ κρηναίαισι δρόσοις
Ἡραὶ Παλλάδι τ' ἔριν ἔριν
μορφᾶς ἡ Κύπρις ἔσχεν.

ἀντιστρ. α' πολύθυτον δὲ δι' ἄλσος Ἀρ-
τέμιδος ἥλυθον δρομένα,
φοινίσσουσα παρῆδ' ἐμὰν
αἰσχύνατο νεοθαλεῖ,
ἀσπίδος ἔρυμα καὶ κλισίας
ὄπλοφόρους Δαναῶν θέλουσ'

ἴππων τ' ὅχλον ἰδέσθαι.
κατεῖδον δὲ δύ' Αἴαντε συνέδρω,
τὸν Οἰλέως τε Τελαμῶνός τε γόνον,
τὸν Σαλαμῖνος στέφανον.
Πρωτεσίλαον τ' ἐπὶ θάκοις
πεσσῶν ἡδομένους μορ-
φαῖσι πολυπλόκοις
Παλαμήδεά θ', δν τέχε παῖς ὁ Ποσει-
δᾶνος· Διομήδεά θ' ἡδο-
ναῖς δίσκου κεχαρημένον,
παρὰ δὲ Μηριόνην, Ἀρεος

175
180
185
190
195
200

- δέον, θαῦμα βροτοῖσι·
 τὸν ἀπὸ νησαίων τ' ὁρέων
 Λαέρτα τόκον, ἄμα δὲ Νι-
 ρῆ, κάλλιστον Ἀχαιῶν. 205
- ἐπῳδ. τὸν ἴσανεμόν τε ποδοῖν
 λαιψηροδρόμον Ἀχιλῆα,
 τὸν ἡ Θέτις τέκε καὶ
 Χείρων ἐξεπόνασεν,
 εἴδον αἰγιαλοῖσι 210
- παρά τε κροκάλαις δρόμον ἔχοντα σὺν ὅπλοις·
 ἄμιλλαν δ' ἐπόνει ποδοῖν
 πρὸς ἄρμα τέτρῳδὸν
 ἐλίσσων περὶ νίκας· 215
- ὅ δὲ διφρηλάτας ἐβοᾶτ'
 Εὔμηλος Φερητιάδας,
 ὃς καλλίστους ἰδόμαν
 χρυσοδαιδάλτους στομίοις
 πώλους ἑνέτρῳ θεινομένους 220
- τοὺς μὲν μέσους ζυγίους
 λευκοστίκτῳ τριχῇ βαλιούς,
 τοὺς δ' ἔξω σειροφόρους,
 ἀντήρεις καμπαῖσι δρόμων,
 πυρρότριχας, μονόχαλα δ' ὑπὸ σφυρὰ 225
- ποικιλοδέρμονας· οἵτις παρεπάλλετο
 Πηλεῖδας σὺν ὅπλοισι παρ' ἄντυγα
 καὶ σύριγγας ἀρματείους. 230
- στροφὴ β' ναῶν δ' εἰς ἀριθμὸν ἥλυθον
 καὶ θέρην ἀθέσφατον,
 τὰν γυναικεῖον ὄψιν διμάτων
 ὡς πλήσαιμι, μείλινον ἀδονάν.
 καὶ κέρας μὲν ἦν 235

δεξιὸν πλάτας ἔχων
 Φθιώτας δὲ Μυρμιδὼν "Αρης
 πεντήκοντα ναυσὶ θουρίαις.
 χρυσέαις δ' εἰκόσιν κατ' ἄκρα Νη-
 ρῆδες ἔστασαν θεαί,
 πρύμναις σῆμ' Ἀχιλλείου στρατοῦ.

240

ἀντιστρ. β' Ἀργείων δὲ ταῖσδ' ισήρετμοι
 νᾶες ἔστασαν πέλας·
 ὃν δὲ Μηκιστέως στρατηλάτας
 παῖς ἦν, Ταλαὸς δὲν τρέφει πατέρο,
 Καπανέως τε παῖς
 Σθένελος· Ἀπόλιδος δ' ἄγων
 ἔξήκοντα ναῦς δὲ Θησέως
 παῖς ἔξῆς ἐναυλόχει, θεὰν
 Παλλάδ' ἐν μωνύχοις ἔχων πτερω-
 τοῦσιν ἀρμασιν θετόν,
 εὔσημόν τι φάσμα ναυβάταις.

245

στροφὴ γ' Βοιωτῶν δὲ ὄπλισμα, ποντίας
 πεντήκοντα νῆας εἰδόμαν
 σημείοισιν ἔστολισμένας·
 τοῖς δὲ Κάδμος ἦν
 χρύσεον δράκοντ' ἔχων
 ἀμφὶ ναῶν κόρυμβα·
 Λήιτος δ' δὲ γηγενῆς
 ἄρχε ναῖου στρατοῦ.
 Φωκίδος δ' ἀπὸ χθονός,

255

Λοκρὰς δὲ τοῖσδ' ἵσας ἄγων
 ἦν ναῦς Οἰλέως τόκος κλυτὰν
 Θρονιάδ' ἐκλιπών πόλιν.

260

ἀντιστρ. γ' ἐκ Μυκήνας δὲ τᾶς Κυκλωπίας
 παῖς Ἀτρέως ἔπειμπε ναυβάτας

265

- ναῶν ἔκατὸν ἡθροϊσμένους.
 σὺν δ' Ἀδραστος ἦν
 ταγός, ὡς φίλος φίλῳ,
 τᾶς φυγούσας μέλαθρα
 βαρβάρων χάριν γάμων
 πρᾶξιν Ἑλλάς ὡς λάβοι. 270
- ἐκ Πύλου δὲ Νέστορος
 Γερηνίου κατειδόμαν
 πρύμνας σῆμα ταυρόπουν ὄραν,
 τὸν πάροικον Ἀλφεόν. 275
- στροφὴ δ' Αἰνιάνων δὲ δωδεκάστολοι
 νᾶες ἥσαν, ὃν ἄναξ Γουνεὺς
 ἀρχεῖ τῶνδε δ' αὖ πέλας
 Ἡλιδος δυνάστορες, 280
 οὓς Ἐπειοὺς ὀνόμαζε πᾶς λεώς·
 Εὔρυτος δ' ἄνασσε τῶνδε·
 λευκήρετμον δ' Ἀρη
 Τάφιον ἦγεν, ὃν Μέγης ἄνασσε,
 Φυλέως λόχευμα, 285
 τὰς Ἐγινάδας λιπὼν
 νήσους ναυβάταις ἀπροσφόρους.
- ἀντιστρ. δ' Αἴας δ' ὁ Σαλαμῖνος ἔντροφος
 δεξὶὸν κέρας πρὸς τὸ λαιὸν ξυνᾶγε,
 τῶν ἀσσον ὄρμει πλάταισιν
 ἐτχάταισι συμπλέκων
 δώδεκ' εὐστροφωτάταισι ναυσίν. ὃς
 ἄιον καὶ ναυβάταιν 295
 εἰδόμαν λεών·
 φτις εἰ προσαρμόσει
 βαρβάρους βάριδας,
 νόστον οὐκ ἀποίσεται,

ἐνθάδ' οἶον εἰδόμαν
νάιον πόρευμα, 300
τὰ δὲ κατ' οἴκους κλύουσα συγκλήτου
μνήμην σώζομαι στρατεύματος.

ΠΡ. Μενέλαε, τολμᾶς δείν', ἂ σ' οὐ τολμᾶν γρεών.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

ἄπελθε· λίσαν δεσπόταισι πιστὸς εῖ.

ΠΡ. καλόν γέ μοι τοῦνειδος ἔξωνείδισας. 305

ΜΕ. κλαίοις ἄν, εἰ πράσσοις ἢ μὴ πράσσειν σε δει.

ΠΡ. οὐ χρῆν σε λῦσαι δέλτον, ἦν ἐγὼ φερον.

ΜΕ. οὐδέ γε φέρειν σὲ πᾶσιν "Ελλησιν κακά.

ΠΡ. ἄλλοις ἀμιλλῶ ταῦτ' ἀφες δὲ τήνδ' ἐμοί.

ΜΕ. οὐκ ἂν μεθείμην.

ΠΡ. οὐδ' ἔγωγ' ἀφήσομαι. 310

ΜΕ. σκήπτρῳ τάχ' ἄρα σὸν καθαιμάξω κάρα.

ΠΡ. ἀλλ' εὐκλεές τοι δεσποτῶν θυγήσκειν ὑπερ.

ΜΕ. μέθεις μακροὺς δὲ δοῦλος ὅν λέγεις λόγους.

ΠΡ. ὃ δέσποτ', ἀδικούμεσθα. σὰς δ' ἐπιστολὰς
ἔξαρπάσας ὅδ' ἐκ γερῶν ἐμῶν βίᾳ,

'Αγάμεμνον, οὐδὲν τῇ δίκῃ χρῆσθαι θέλει. 315

ΑΓΑ. ἔα·

τίς ποτ' ἐν πύλαισι θόρυβος καὶ λόγων ἀκοσμία;

ΜΕ. οὐμός, οὐχ ὁ τοῦδε μῆθος κυριώτερος λέγειν.

ΑΓΑ. σὺ δὲ τί τῷδ' ἔστιν ἀφίξαι, Μενέλεως, βίᾳ τ' ἄγεις;

ΜΕ. βλέψοντεις ἡμᾶς, ἵν' ἀρχὰς τῶν λόγων ταύτας λάβω. 320

ΑΓΑ. μῶν τρέσας οὐκ ἀνακαλύψω βλέφαρον, 'Ατρέως
γεγώς;

ΜΕ. τήνδ' ὄρᾶς δέλτον, κακίστων γραμμάτων ὑπηρέτιν;

ΑΓΑ. εἰσορῶ· καὶ πρῶτα ταύτην σῶν ἀπάλλαξον χερῶν.

ΜΕ. οὐ, πρὶν ἂν δείξω γε Δαναοῖς πᾶσι τάγγεγραμμένα.

ΑΓΑ. ή γάρ οἶσθ' ἀμή σε καιρὸς εἰδέναι, σήμαντρ' ἀνείς ; 325
ΜΕ. ὥστε σ' ἀλγῦναί γ', ἀνοίξας ἢ σὺ κάκ' εἰργάσω

λάθρῳ.

ΑΓΑ. ποῦ δὲ κάλαβές νιν ; ἂ θεοί, σῆς ἀναισχύντου φρενός.

ΜΕ. προσδοκῶν σὴν παῖδ' ἀπ' "Αργους, εἰ στράτευμ' ἀφίξεται.

ΑΓΑ. τί δέ σε τὰμ' ἔδει φυλάσσειν ; οὐκ ἀναισχύντου τόδε ;

ΜΕ. ὅτι τὸ βούλεσθαι μ' ἔκνιζε· σὸς δὲ δοῦλος οὐκ ἔφυν. 330

ΑΓΑ. οὐχὶ δεινά ; τὸν ἐμὸν οἴκεῖν οἶκον οὐκ ἔάσομαι ;

ΜΕ. πλάγια γάρ φρονεῖς, τὰ μὲν νῦν, τὰ δὲ πάλαι, τὰ δ' αὐτίκα.

ΑΓΑ. εὖ κεκόμψευσαι. πονηρῶν γλῶσσ' ἐπίφθονον σοφή.

ΜΕ. νοῦς δ' ὁ μὴ βέβαιος ἄδικον κτῆμα κού σαφὲς φίλοις.

βούλομαι δέ σ' ἐξελέγξαι, καὶ σὺ μήτ' ὀργῆς ὑπο 335
ἀποτρέπου τὰληθές, οὔτε κατατενῶ λίαν ἐγώ.

οἶσθ', ὅτ' ἐσπούδαζες ἄρχειν Δαναΐδαις πρὸς "Ιλιον,
τῷ δοκεῖν μὲν οὐχὶ χρήζων, τῷ δὲ βούλεσθαι θέλων,
ώς ταπεινὸς ἡσθα πάσης δεξιᾶς προσθιγγάνων

καὶ θύρας ἔχων ἀκλήστους τῷ θέλοντι δημοσῶν 340

καὶ διδοὺς πρόσρησιν ἔζης πᾶσι, κεί μὴ τις θέλοι,
τοῖς τρόποις ζητῶν πρίασθαι τὸ φιλότιμον ἐκ μέσου ;

κἄτ', ἐπεὶ κατέσχες ἄρχας, μεταβαλὼν ἄλλους τρόπους,
τοῖς φίλοισιν οὐκέτ' ἡσθα τοῖς πρὸν ὡς πρόσθιν φίλοις,
δυσπρόσιτος ἔσω τε κλήθρων σπάνιος. ἀνδρα

δ' οὐ χρεὸν 345

τὸν ἀγαθὸν πράσσοντα μεγάλα τοὺς τρόπους

— μεθιστάναι,

ἄλλὰ καὶ βέβαιον εἶναι τότε μάλιστα τοῖς φίλοις,
ἥνικ' ὠφελεῖν μάλιστα δυνατός ἐστιν εὐτυχῶν.

ταῦτα μέν σε πρῶτ' ἐπῆλθον, ἵνα σε πρῶθ' ηὔρον
κακόν.

ώς δ' ἐς Αύλιν ἥλθες αὔθις χὼ Πανελλήνων

στρατός. 350

οὐδέν τοι ἥσθ', ἀλλ' ἔξεπλήσσου τῇ τύχῃ τῇ τῶν θεῶν,
οὐρίας πομπῆς σπανίζων. Δαναΐδαι δ' ἀφιέναι
ναῦς διήγγελλον, μάτην δὲ μὴ πονεῖν ἐν Αύλιδι.
ώς ἀνολβὸν εἴχες ὅμμα σύγχυσίν τ', εἰ μὴ νεῶν
χιλίων ἄρχων τὸ Πριάμου πεδίον ἐμπλήσεις δορός. 355
κάμε παρεκάλεις· τί δράσω; τίν' ἀπορῶν εὔρω πόρον,
ώστε μὴ στερέντα σ' ἄρχῆς ἀπολέσαι καλὸν κλέος;
καθ', ἐπεὶ Κάλχας ἐν ιεροῖς εἴπε σὴν θῦσαι κόρην
'Αρτέμιδι καὶ πλαῦν ἔσεσθαι Δαναΐδαις, ἥσθεις
φρένας,

ἀσμενος θύσειν ὑπέστης παιδα· καὶ πέμπεις ἑκών, 360
οὐ βίᾳ, μὴ τοῦτο λέξης, σῇ δάμαρτι παιδα σὴν
δεῦρ' ἀποστέλλειν, 'Αχιλλεῖ πρόφασιν ὡς γαμουμένην.
καθ' ὑποστρέψας, λέληψαι μεταβαλὼν ἄλλας γραφάς,
ώς φονεὺς οὐκέτι θυγατρὸς σῆς ἔσει· κάλλιστά γε.
οὗτος αὐτός ἐστιν αἰθήρ, δις τάδ' ἤκουσεν σέθεν. 365
μυρίοι δέ τοι πεπόνθασ' αὐτὸν πρὸς τὰ πράγματα.
ἐκπονοῦσ' ἐκόντες, εἴτα δ' ἔξεχώρησαν κακῶς,
τὰ μὲν ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἀσυνέτου, τὰ δ' ἐνδίκως,
ἀδύνατοι γεγῶτες αὐτοὶ διαφυλάξασθαι πόλιν.

'Ελλάδος μάλιστ' ἔγωγε τῆς ταλαιπώρου στένω, 370
ἥ, θέλουσα δρᾶν τι κεδνόν, βαρβάρους τοὺς οὐδένας
καταγελῶντας ἔξανήσει διὰ σὲ καὶ τὴν σὴν κόρην.
μηδέν' ἄρα γένους ἔκατι προστάτην θείμην γῆθονός,
μηδ' ὅπλων ἄρχοντα· νοῦν χρὴ τὸν στρατηλάτην ἔχειν.
πόλεος ὡς ἄρχων ἀνήρ πᾶς, σύνεσιν ἦν ἔχων τύχη. 375

XO. δεινὸν καστιγνήτοισι γίγνεσθαι λάγους

μάχας θ', ὅταν ποτ' ἐμπέσωσιν εἰς ἔριν.

ΑΓΑ. βούλομαί σ' εἰπεῖν κακῶς εῦ, βραχέα, μὴ λίαν ἄνω

βλέφαρα πρὸς τάναιδες ἀγαγών, ἀλλὰ σωφρονεστέρως, ὡς ἀδελφὸν ὅντ' ἀνὴρ γὰρ χρηστὸς αἰδεῖσθαι φιλεῖ. 380 εἰπέ μοι, τί δεινὰ φυσῆς αἴματηρὸν ὅμιλον ἔχων ; τίς ἀδικεῖ σε ; τοῦ κέχρησαι ; λέκτρα γρήστ' ἐρῆς λαβεῖν ;

οὐκ ἔχοιμι ἃν σοι παρασχεῖν· ὅν γὰρ ἐκτήσω, κακῶς ἥρχες. εἴτ' ἐγὼ δίκην δῶ σῶν κακῶν, ὁ μὴ σφαλεῖς ; οὐ δάκνει σε τὸ φιλότιμον τούμόν, ἀλλ' ἐν ἀγκάλαις 385 εὐπρεπῆ γυναῖκα χρήζεις, τὸ λελογισμένον παρεῖς καὶ τὸ καλόν, ἔχειν. πονηροῦ φωτὸς ἥδοναι κακαῖ. εἰ δ' ἐγώ, γνοὺς πρόσθιεν οὐκ εῦ, μετεθέμην εὐθούλιᾳ, μαίνομαι ; σὺ μᾶλλον, ὅστις ἀπολέσας κακὸν λέγος ἀναλαβεῖν θέλεις θεοῦ σοι τὴν τύγην διδόντος εὖ. 390 ὕμοσαν τὸν Τυνδάρειον ὄρκον οἱ κακόφρονες φιλόγαμοι μηνηστῆρες· ἡ δὲ γ' ἐλπίς, οἷμαι μέν, θεός, καξέπραξεν αὐτὸ μᾶλλον ἢ σὺ καὶ τὸ σὸν σθένος. οὓς λαβὼν στράτευ· ἔτοιμοι δ' εἰσὶ μωρίᾳ φρεγῶν. οὐ γὰρ ἀσύνετον τὸ θεῖον, ἀλλ' ἔχει συνιέναι τοὺς κακῶν παγέντας ὄρκους καὶ κατηναγκασμέ-

νούς. 395

τάμα δ' οὐκ ἀποκτενῶ γὰρ τέκνα· κού τὸ σὸν μὲν εὖ παρὰ δίκην ἔσται κακίστης εὔνιδος τιμωρίᾳ, ἐμὲ δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρύουις, ἀνομικὸ δρῶντα κού δίκαια παῖδας οὓς ἐγεινάμην.

ταῦτά σοι βραχέα λέλεκται καὶ σαφῆ καὶ ῥάδια. 400 εἰ δὲ μὴ βούλει φρονεῖν σύ, τάμ' ἐγὼ θήσω καλῶς.

XO. οἶδ' αὖ διάφοροι τῶν πάρος λελεγμένων μάθων, καλῶς δ' ἔχουσι, φείδεσθαι τέκνων.

ΜΕ. αἰσθῆ, φίλους δέ οὐχὶ κεκτήμην τάλας.

ΑΓΑ. εἰ τοὺς φίλους γε μὴ θέλεις ἀπολλύναι. 405

ΜΕ. δεῖξεις δὲ ποῦ μοι πατρὸς ἐκ ταύτου γεγώς ;

- ΑΓΑ. συνσωφρονεῖν σοι βούλομ', ἀλλ' οὐ συννοσεῖν.
 ΜΕ. ἔς κοινὸν ἀλγεῖν τοῖς φίλοισι χρὴ φίλους.
 ΑΓΑ. εὖ δρῶν παρακάλει μ', ἀλλὰ μὴ λυπῶν ἐμέ.
 ΜΕ. οὐκ ἄρα δοκεῖ σοι τάδε πονεῖν σὺν Ἐλλάδι ; 410
 ΑΓΑ. Ἐλλὰς δὲ σὺν σοὶ κατὰ θεὸν νοσεῖ τινα.
 ΜΕ. σκήπτρῳ νῦν αὔχει, σὸν κασίγνητον προδούς.
     ἔγὼ δ' ἐπ' ἄλλας εἴμι μηγανάς τινας
     φίλους τ' ἐπ' ἄλλους.

ΑΓΓΕΛΟΣ

ὦ Πανελλήνων ἄναξ,
 Ἀγάμεμνον, ἥκω παῖδά σοι τὴν σὴν ἄγων,
 ἦν Ἰφιγένειαν ὀνόμαζες ἐν δόμοις. 415
 μῆτηρ δ' ὅμαρτεῖ, σῆς Κλυταιμήστρας δέμας,
 καὶ παῖς Ὁρέστης, ὡστ' ἀν τερφθείης ιδών,
 χρόνον παλαιὸν δωμάτων ἔκδημος ὅν.
 ἀλλ' ὡς μακρὰν ἔτεινον, εὔρυτον παρὰ 420
 κρήνην ἀναψύχουσι θηλύπουν βάσιν,
 αὐτάι τε πῶλοι τ· ἔς δὲ λειμώνων γλόην
 καθεῖμεν αὐτάς, ὡς βορᾶς γευσαίστο.
 ἔγὼ δὲ πρόδρομος σῆς παρασκευῆς γάριν
 ἥκω· πέπυσται γάρ στρατός, ταχεῖα γάρ 425
 διῆξε φήμη, παῖδα σὴν ἀφιγμένην.
 πᾶς δ' ἔς θέαν ὅμιλος ἔργεται δρόμῳ,
 σὴν παῖδ' ὅπως ίδωσιν· οἱ δ' εὐδαίμονες
 ἐν πᾶσι κλεινοὶ καὶ περίβλεπτοι βροτοῖς. 430
 λέγουσι δ· 'Τγάμεναιός τις ἡ τί πράσσεται;
 ἡ πάθον ἔχων θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἄναξ
 ἐκόμισε παῖδα: τῶν δ' ἀν ἥκουσας τάδε·
 Ἀρτέμιδι προτελίζουσι τὴν νεάνιδα,
 Αὐλίδος ἀνάσσῃ· τίς νῦν ἄξεται ποτε;

ἀλλ' εῖτα, τάπι τοισίδ' ἔξαρχου κανᾶ,
στεφανοῦσθε κρᾶτα καὶ σύ, Μενέλεως ἄναξ,
ὅμέναιον εὐτρέπιζε καὶ κατὰ στέγας
λωτὸς βοάσθω καὶ ποδῶν ἔστω κτύπος·
φῶς γάρ τόδ' ἥκει μακάριον τῇ παρθένῳ.

435

ΑΓΑ. ἐπήγεσ', ἀλλὰ στεῦχε δωμάτων ἔσω·
τὰ δ' ἄλλ' ιούσης τῆς τύχης ἔσται καλῶς.
οἴμοι, τί φῶ δύστηνος; ἄρξωμαι πόθεν;
εἰς οὖτ' ἀνάγκης ζεύγματ' ἐμπεπτώκαμεν.
ὑπῆλθε δαίμων, ὥστε τῶν σοφισμάτων
πολλῷ γενέσθαι τῶν ἐμῶν σοφώτερος.

440

ἡ δυσγένεια δ' ὡς ἔχει τι χρήσιμον.
καὶ γάρ δακρῦσαι ῥφδίως αὐτοῖς ἔχει
ἄπαντά τ' εἰπεῖν· τῷ δὲ γενναίῳ φύσιν
ἄνολβα ταῦτα. προστάτην γε τοῦ βίου
τὸν ὅγκον ἔχομεν τῷ τ' ὅγλῳ δουλεύομεν.
ἐγὼ γάρ ἐκβαλεῖν μὲν αἰδοῦμαι δάκρυ,
τὸ μὴ δακρῦσαι δ' αὔθις αἰδοῦμαι τάλας,
ἐξ τὰς μεγίστας συμφορὰς ἀφιγμένος.
εἰεν· τί φήσω πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμήν;
πῶς δέξομαι νιν; ποῖον ὅμμα συμβαλῶ;

445

καὶ γάρ μ' ἀπώλεσ' ἐπὶ κακοῖς ἂ μοι πάρα
ἐλθοῦσ' ἀκλητος. εἰκότως δ' ἄμ' ἔσπετο
θυγατρὶ νυμφεύσουσα καὶ τὰ φίλτατα
δώσουσ', ἵν' ἡμᾶς ὄντας εὐρήσει κακούς.
τὴν δ' αὖταν παρθένον — τί παρθένον;
“Αἰδης νιν, ὡς ἔοικε, νυμφεύσει τάχα —
ὅς φκτισ· οἴμαι γάρ νιν ἴκετεύσειν τάδε·
“Ω πάτερ, ἀποκτενεῖς με; τοιούτους γάμους
γήμειας αὐτὸς χώστις ἔστι σοι φίλος.
παρὸν δ' Ὁρέστης ἐγγὺς ἀναβοήσεται

455

460

465

- εὔσύνετ' ἀσυνέτως· εἴτι γάρ ἔστι νήπιος.
αἰαῖ, τὸν 'Ελένης ὡς μ' ἀπώλεσεν γάμουν
γήμας δὲ Πριάμου Πάρις, ὃς μ' εἰργασται τάδε.
- ΧΟ. κἀγὼ κατώκτιρ', ως γυναικα δεῖ ξένην
ὑπέρ τυράννων συμφορᾶς καταστένειν. 470
- ΜΕ. ἀδελφέ, δός μοι δεξιᾶς τῆς σῆς θιγεῖν.
- ΑΓΑ. δίδωμι· σὸν γὰρ τὸ κράτος, ἀθλιος δ' ἐγώ.
- ΜΕ. Πέλοπα κατόμνυμ', ὃς πατὴρ τούμοῦ πατρὸς
τοῦ σοῦ τ' ἐκλήθη, τὸν τεκόντα τ' Ἀτρέα,
ἥ μὴν ἐρεῖν σοι τάπο καρδίας σαφῶς 475
καὶ μὴ 'πίτηδες μηδέν, ἀλλ' ὅσον φρονῶ.
ἐγὼ δ' ἀπ' ὅσσων ἐκβαλόντ' ίδων δάκρυ
φκτιρα καύτὸς ἀνταφῆκά σοι πάλιν
καὶ τῶν παλαιῶν ἐξαφίσταμαι λόγων,
οὐκ ἐς σὲ δεινός· εἰμὶ δ' οὖπερ εἰ σὺ νῦν. 480
- καὶ σοι παραινῶ μήτ' ἀποκτείνειν τέκνον
μήτ' ἀνθελέσθαι τούμόν. οὐ γὰρ ἔνδικον
σὲ μὲν στενάζειν, τάμα δ' ἡδέως ἔχειν,
θυγήσκειν τε τοὺς σούς, τοὺς δ' ἔμούς δρᾶν φάος·
τί βούλομαι γάρ; οὐ γάμους ἐξαιρέτους 485
- ἄλλους λάβοιμ' οὐν, εἰ γάμων ἴμειρομαι;
ἄλλ' ἀπολέσσας ἀδελφόν, ὃν μ' ἥκιστ' ἐχρῆν,
Ἐλένην ἔλωμαι, τὸ κακὸν ἀντὶ τάγαθοῦ;
ἄφρων νέος τ' ἦ, πρὸν τὰ πράγματ' ἐγγύθεν
σκοπῶν ἐσεῖδον οἶον ἦν κτείνειν τέκνα. 490
- ἄλλως τέ μ' ἔλεος τῆς ταλαιπώρου κόρης
ἐσῆλθε, συγγένειαν ἐννοοῦμένω,
ἡ τῶν ἐμῶν ἔκατι θύεσθαι γάμων
μέλλει. τί δ' 'Ελένης παρθένῳ τῇ σῇ μέτα;
ἴτω στρατείᾳ διαλυθεῖσ' ἐξ Αὐλίδος 495
- σὺ δ' ὅμικα παῦσαι δακρύοις τέγγων τὸ σόν,

ἀδελφέ, κάμε παρακαλῶν ἐς δάκρυα.

εἰ δέ τι κόρης σῆς θεσφάτων μέτεστί μοι,
μή μοι μετέστω· σοὶ νέμω τούμὸν μέρος.

ἀλλ' ἐς μεταβολὰς ἥλθον ἀπὸ δεινῶν λόγων·
εἰκὸς πέπονθα· τὸν δύμόθεν πεφυκότα

στέργων μετέπεσον· ἀνδρὸς οὐ κακοῦ τρόποι
τοιοίδε, χρῆσθαι τοῖσι βελτίστοις ἀεί.

ΧΟ. γενναῖ ἔλεξας Ταντάλῳ τε τῷ Διὸς

πρέποντα· προγόνους οὐ καταισχύνεις σέθεν.

505

ΑΓΑ. αἰνῶ σε, Μενέλεως, ὅτι παρὰ γνώμην ἐμὴν
ὑπέθηκας δρθῶς τοὺς λόγους σοῦ τ' ἀξίως.

ταραχῇ γ' ἀδελφῶν διὰ τ' ἔρωτα γίγνεται
πλεονεξίαν· τε δωμάτων· ἀπέπτυσα
τοιάνδε συγγένειαν· ἀλλήλοιν πικράν.

510

ἀλλ' ἡκομεν γάρ εἰς ἀναγκαίας τύχας,
θυγατρὸς αἵματηρὸν ἐκπρᾶξαι φόνον.

ΜΕ. πῶς; τίς δ' ἀναγκάσει σε τήν γε σὴν κτανεῖν;

ΑΓΑ. ἄπας Ἀχαιῶν σύλλογος στρατεύματος.

515

ΜΕ. οὐκ, ἦν νιν εἰς "Αργος γ' ἀποστείλης πάλιν.

ΑΓΑ. λάθοιμι τοῦτ' ἀν· ἀλλ' ἐκεῖν' οὐ λήσομεν.

ΜΕ. τὸ ποῖον; οὕτοι χρὴ λίαν ταρβεῖν ὄχλον.

ΑΓΑ. Κάλχας ἐρεῖ μαντεύματ' Ἀργείων στρατῷ.

ΜΕ. οὐκ, ἦν θάνη γε πρόσθε· τοῦτο δ' εὔμαρές.

ΑΓΑ. τὸ μαντικὸν πᾶν σπέρμα φιλότιμον κακόν.

520

ΜΕ. κούδέν γ' ἄχρηστον οὐδὲ χρήσιμον παρόν.

ΑΓΑ. ἐκεῖνο δ' οὐ δέδοικας οὖμ' ἐσέρχεται;

ΜΕ. δὸν μὴ σὺ φράζεις, πῶς ὑπολάβοιμ' ἀν λόγον;

ΑΓΑ. τὸ Σισύφειον σπέρμα πάντ' οἶδεν τάδε.

ΜΕ. οὐκ ἔστ' Ὁδυσσεὺς ὃ τι σὲ κάμε πημανεῖ.

525

ΑΓΑ. ποικίλος ἀεὶ πέφυκε τοῦ τ' ὄχλου μέτα.

ΜΕ. φιλοτιμίᾳ μὲν ἐνέγεται, δεινῷ κακῷ.

- ΑΓΑ. οὐκ οὖν δοκεῖς νιν στάντ' ἐν Ἀργείοις μέσοις
 λέξειν ἀ κάλχας θέσφατ' ἔξηγήσατο,
 καῦμ', ὃς ὑπέστην· θῦμα, κάτα ψεύδομαι, 530
 Ἀρτέμιδι θύσειν; οἵτις ξυναρπάσας στρατόν,
 σὲ καῦμ' ἀποκτείναντας Ἀργείους κόρην
 σφάξαι κελεύσει· κανὸν πρὸς "Ἄργος ἐκφύγω,
 ἐλθόντες αὐτοῖς τείχεσιν Κυκλωπίοις
 συναρπάσουσι καὶ κατασκάψουσι γῆν. 535
 τοιαῦτα τάμα πήματ'. Ὡς τάλας ἐγώ,
 ὃς ἡπόρημαι πρὸς θεῶν τὰ νῦν τάδε.
 ἐν μοι φύλαξον, Μενέλεως, ἀνὰ στρατὸν
 ἐλθών, ὅπως ἂν μὴ Κλυταιμήστρα τάδε
 μάθῃ, πρὶν· "Αἰδη παιδ' ἐμὴν προσθῶ λαβών, 540
 ὃς ἐπ' ἐλαχίστοις δακρύοις πράσσω κακῶς.
 ὑμεῖς τε σιγήν, ὡς ξέναι, φυλάσσετε.
- ΧΟ. στρυφὴ μάκαρες οἱ μετρίας θεοῦ
 μετά τε σωφροσύνας μετέ-
 σχον λέκτρων Ἀφροδίτας, 545
 γαλανείᾳ χρησάμενοι
 μαινομένων οἴστρων, ὅθι δὴ
 δίδυμ' "Ἐρως ὁ χρυσοκόμας
 τόξ' ἐντείνεται χαρίτων,
 τὸ μὲν ἐπ' εὐαίωνι πότμῳ,
 τὸ δ' ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς. 550
 ἀπενέπω νιν ἀμετέρων,
 Κύπρι καλλίστα, θαλάμων.
 εἴη δέ μοι μετρία μὲν
 χάρις, πόθοι δ' ὄσιοι,
 καὶ μετέχοιμι τὰς Ἀφροδί-
 τας, πολλὰν δ' ἀποθείμαν. 555
 διάφοροι δὲ φύσεις βροτῶν,
 ἀντιστρ.

διάφοροι δὲ τρόποι· τὸ δ' ὅρ-
θῶς ἐσθλὸν σαφὲς αἰεί·

560

τροφαὶ θ' αἱ παιδευόμεναι
μέγχα φέρουσ' ἐς τὰν ἀρετάν·
τό τε γὰρ αἰδεῖσθαι σοφία,
τάν τ' ἐξαλλάσσουσαν ἔχει
χάριν ὑπὸ γνώμας ἐσαρᾶν

565

τὸ δέον, ἔνθα δόξα φέρει
κλέος ἀγήρατον βιοτῷ.
μέγχα τι θηρεύειν ἀρετάν,
γυναιξὶ μὲν κατὰ Κύπρον
κρυπτάν, ἐν ἀνδράσι δ' αὖ
κόσμος ἐνῶν ὁ μυριοπλη-

570

θῆς μείζω πόλιν αὔξει.

ἐπωδ. ἔμολες, ὅ Πάρις, ἡτε σύ γε
βουκόλος ἀργενναῖς ἐτράφης

575

'Ιδαίαις παρὰ μόσχοις
βάρβαρος συρίζων Φρυγίων
αὐλῶν Ὀλύμπου καλάμοις
μιμήματα πνέων.

εὔθηλοι δὲ τρέφοντο βόες,
ὅθι σε κρίσις ἔμενε θεᾶν,

580

αἱ σ' Ἐλλάδα πέμπει
ἔλεφαντοδέτων πάροι-
θεν δόμων, ὃς ταῖς Ἐλένας
ἐν ἀντώποις βλεφάροισιν
ἔρωτά τ' ἔδωκας,
ἔρωτι δ' αὐτὸς ἐπτοάθης.

585

ὅθεν ἔρις ἔριν
'Ἐλλάδα σὺν δορὶ ναυσί τ' ἄγει
ἐς πέργαμα Τροίας.

ΧΟΡΟΣ ΑΝΔΡΩΝ ΑΡΓΕΙΩΝ

- ἴω ίώ· μεγάλαι μεγάλων   590
 εύδαιμονίαι· τὴν τοῦ βασιλέως
 ἵδετ' Ιφιγένειαν, ἄνασσαν ἐμήν,
 τὴν Τυνδάρεω τε Κλυταιμήστραν,
 ώς ἐκ μεγάλων ἐβλαστήκαστ'
 ἐπὶ τ' εὐμήκεις ἥκουσι τύχας.   595
 θεοί γ' οἱ κρείσσους οἵ τ' δλβοφόροι
 τοῖς οὐκ εύδαιμοσι τῶν θνατῶν.
 ΧΟ. στῶμεν, Χαλκίδος ἔκγονα θρέμματα,
 τὴν βασίλειαν· δεξώμεθ' ὅχων
 ἀπὸ μὴ σφαλερῶς ἐπὶ γαῖαν,   600
 ἀγανῶς δὲ κεροῖν μαλακῆ γνώμη,
 μὴ ταρβήσῃ νεωστί μοι μολὸν
 κλεινὸν τέκνον Ἀγαμέμνονος,
 μηδὲ θόρυβον μηδ' ἔκπληξιν
 ταῖς Ἀργείαις
 ξεῖναι ξείναις παρέχωμεν.   605

ΚΛΥΤΑΙΜΗΣΤΡΑ

- ὅρνιθα μὲν τόνδ' αἰσιον ποιούμεθα
 τὸ σὸν τε χρηστὸν καὶ λόγων εὐφημίαν·
 ἐλπίδα δ' ἔχω τιν' ὡς ἐπ' ἐσθλοῖσιν γάμοις
 πάρειμι νυμφαγωγός. ἀλλ' ὅχημάτων   610
 ἔξω πορεύεθ' ἀς φέρω φερνὰς κόρη,
 καὶ πέμπετ' ἐς μέλαθρον εὐλαβούμενοι.
 σὺ δ', ὃ τέκνον, μοι λεῖπε πωλικούς ὅχους
 ἀβρὸν τιθεῖσα κῶλον ἀσθενές θ' ἄμα.
 ὑμεῖς δέ, νεάνιδές, νιν ἀγκάλαις ἔπι
 δέξασθε καὶ πορεύσατ' ἔξ ὅχημάτων.   615

κάμοι χερός τις ἐνδότω στηρίγματα,
θάκους ἀπήνης ως ἀν ἐκλίπω καλῶς.
αἱ δὲ τὸ πρόσθεν στῆτε πωλικῶν ζυγῶν·
φοβερὸν γάρ ἀπαράμυθον ὅμικα πωλικόν. 620
καὶ παῖδα τόνδε, τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον,
λάζυσθ' Ὁρέστην· εἴτι γάρ εἶστι νήπιος.
τέκνον, καθεύδεις πωλικῷ δαμεῖς ὅχω;
ἔγειρ' ἀδελφῆς ἐφ' ὑμέναιον εὐτυχῶς·
ἀνδρὸς γάρ ἀγαθοῦ αῆδος αὐτὸς ἐσθλὸς ὁν
λήψει, τὸ τῆς Νηρῆδος ἵσθεον γένος.
ἔξῆς καθίστω δεῦρο μου ποδός, τέκνον·
πρὸς μητέρ', Ἰφιγένεια, μακαρίαν δέ με
ξέναισι ταῖσδε πλησία σταθεῖσα θέει,
καὶ δεῦρο δὴ πατέρα προσείπωμεν φίλον. 625
ὅ σέβας ἐμοὶ μέγιστον, Ἀγαμέμνων ἄναξ,
ῆκομεν, ἐφετμαῖς οὐκ ἀπιστοῦσαι σέθεν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

ὦ μῆτερ, ὑποδραμοῦσά σ', ὀργισθῆς δὲ μή,
πρὸς στέρνα πατρὸς στέρνα τάμα προσβαλῶ.
[ἔγὼ δὲ βούλομαι τὰ σὰ στέρν', ὦ πάτερ,
ὑποδραμοῦσα περιβαλεῖν διὰ χρόνου.
ποθῶ γάρ ὅμικα δὴ σόν. ὀργισθῆς δὲ μή]. 635

- ΚΛ. ὀλλ', ὦ τέκνον, χρή· φιλοπάτωρ δ' ἀεί ποτ' εἰ
μάλιστα παίδων τῷδ' ὅσους ἔγὼ τέκνον.
- ΙΦ. ὦ πάτερ, ἐσεῖδόν σ' ἀσμένη πολλῷ χρόνῳ. 640
- ΑΓΑ. καὶ γάρ πατήρ σέ· τόδ' ἵσον ὑπέρ ἀμφοῖν λέγεις.
- ΙΦ. γαῖρ· εῦ δέ μ' ἀγαγῶν πρός σ' ἐποίησας, πάτερ.
- ΑΓΑ. οὐκ οἶδ' ὅπως φῶ τοῦτο καὶ μὴ φῶ, τέκνον.
- ΙΦ. ἔχ·

- ώς οὐ βλέπεις ἔκηλον, ἄσμενός μ' ἵδων.
- ΑΓΑ. πόλλ' ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ στρατηλάτῃ μέλει. 645
 ΙΦ. παρ' ἐμοὶ γενοῦ νῦν, μὴ πὶ φροντίδας τρέπου.
- ΑΓΑ. ἀλλ' εἰμὶ παρὰ σοὶ νῦν ἀπας κούκ ἄλλοθι.
 ΙΦ. μέθες νῦν δοφρὺν δύμα τὸ ἔκτεινον φίλον.
- ΑΓΑ. ἴδού γέγηθά σ' ὡς γέγηθ' ὁρῶν, τέκνον.
 ΙΦ. κακπειτα λείβεις δάκρυν ἀπ' δύματων σέλεν ; 650
 ΑΓΑ. μακρὰ γὰρ ἡμῖν ἡ πιοῦσ' ἀπουσία.
 ΙΦ. οὐκ οἶδ' ὁ φῆς, οὐκ οἶδα, φίλτατ' ὁ πάτερ.
- ΑΓΑ. συνετὰ λέγουσα μᾶλλον εἰς οἰκτόνυ μ' ἄγεις.
 ΙΦ. ἀσύνετά νυν ἐροῦμεν, εἰ σέ γ' εὐφρονῶ.
 ΑΓΑ. παπαῖ. τὸ σιγῆν οὐ σθένω, σὲ δ' ἤγεσαι.
 ΙΦ. μέν', ὁ πάτερ, κατ' οἰκον ἐπὶ τέκνοις σέθεν. 655
 ΑΓΑ. θέλω γε τὸ θέλειν δ' οὐκ ἔχων ἀλγήνοιμι.
 ΙΦ. δλοιντο λόγγαι καὶ τὰ Μενέλεω κακά.
 ΑΓΑ. ἄλλους δλεῖ πρόσθ' ἀμὲ διολέσαντ' ἔχει.
 ΙΦ. ὡς πολὺν ἀπῆσθα χρόνον ἐν Αὐλίδος μυχοῖς.
- ΑΓΑ. καὶ νῦν γέ μ' ἵσχει δή τι μὴ στέλλειν στρατόν.
 ΙΦ. ποὺ τοὺς Φρύγας λέγουσιν φκίσθαι, πάτερ :
 ΑΓΑ. οὖ μήποτ' οἰκεῖν δφελ' ὁ Πριάμου Ηάρις.
 ΙΦ. μακράν γ' ἀπαίρεις, ὁ πάτερ, λιπῶν ἐμέ :
 ΑΓΑ. εἰς ταῦτον, ὁ θύγατερ, σύ γ' ἤκεις σῷ πατρὶ. 665
 ΙΦ. φεῦ.
 εἴθ' ἦν καλόν μοι σοὶ τὸ ἄγειν σύμπλουν ἐμέ.
 ΑΓΑ. ἔπεστι καὶ σοὶ πλοῦς, ἵνα μηδεὶ πατρός.
 ΙΦ. σὺν μητρὶ πλεύσασ' ἡ μόνη πορεύσομαι :
 ΑΓΑ. μόνη, μονοθεῖσ' ἀπὸ πατρὸς καὶ μητέρος.
 ΙΦ. οὖ ποὺ μ' ἐξ ἄλλα δώματ' οἰκίζεις, πάτερ ; 670
 ΑΓΑ. ἔα σύ γ' οὐ γρή τοι τάδ' εἰδέναι κόρας.
 ΙΦ. σπεῦδ' ἐκ Φρυγῶν μοι, θέμενος εῦ τάχει, πάτερ.
 ΑΓΑ. θῦσαί με θυσίαν πρῶτα δεῖ τιν' ἐνθάδε.

- IΦ. ἀλλὰ ξὺν Ἱεροῖς χρὴ τό γ' εὐσεβὲς σκοπεῖν.
- ΑΓΑ. εἴσει σύ· χερνίβων γάρ ἐστήξεις πέλας. 675
- IΦ. στήσομεν ἂρ' ἀμφὶ βωμόν, ὡ πάτερ, χορούς ;
- ΑΓΑ. ζῆλῶ σὲ μᾶλλον ἢ 'μὲ τοῦ μηδὲν φρονεῖν.
χώρει δὲ μελάθρων ἐντὸς ὀφθῆναι κόραις,
πικρὸν φίλημα δοῦσσα δεξιάν τ' ἐμοί,
μέλλουσσα δαρὸν πατρὸς ἀποικήσειν χρόνον. 680
ῶ στέρνα καὶ παρῆδες, ὡ ξανθᾶι κόμαι,
ώς ἄχθος ἡμῖν ἐγένεθ' ἡ Φρυγῶν πόλις
Ἐλένη τε· παύω τοὺς λόγους· ταχεῖα γάρ
νοτὶς διώκει μ' ὅμματων ψαύσαντά σου.
ἴθ' ἔς μέλαθρα. σὲ δὲ παραιτοῦμαι τάδε, 685
Λήδας γένεθλον, εἰ κατωκτίσθην ἄγαν,
μέλλων Ἀχιλλεῖ θυγατέρ' ἐκδώσειν ἐμήν..
ἀποστολαὶ γάρ μακάριαι μέν, ἀλλ' ὅμως
δάκνουσι τοὺς τεκόντας, ὅταν ἄλλοις δόμοις
παῖδας παραδιδῷ πολλὰ μοχθήσας πατήρ. 690
ΚΛ. οὐχ ὡδ' ἀσύνετός είμι, πείσεσθαι δέ με
καύτην δόκει τάδ', ὥστε μή σε νουθετεῖν,
ὅταν σὺν ὑμεναίοισιν ἐξάγω κόρην.
ἀλλ' ὁ νόμος αὐτὰ τῷ χρόνῳ συνισχυναεῖ.
τούνομα μὲν οὖν παῖδ' οἶδ' ὅτῳ κατήνεσας. 695
γένους δὲ ποίου χώπόθεν, μαθεῖν θέλω.
- ΑΓΑ. Αἴγινα θυγάτηρ ἐγένετ' Ἀσωποῦ πατρός.
- ΚΛ. ταύτην δὲ θητῶν ἢ θεῶν ἔζευξε τίς ;
- ΑΓΑ. Ζεύς· Αἰακὸν δ' ἔφυσεν, Οἰνώνης πρόμον.
- ΚΛ. τοῦ δ' Αἰακοῦ παῖς τίς κατέσχε δώματα ; 700
- ΑΓΑ. Πηλεύς· ὁ Πηλεὺς δ' ἔσχε Νηρέως κόρην.
- ΚΛ. θεοῦ διδόντος, ἢ βίᾳ θεῶν λαβών ;
- ΑΓΑ. Ζεὺς ἡγγύησε καὶ δίδωσ' δικύριος.
- ΚΛ. γαμεῖ δὲ ποῦ νιν ; ἢ κατ' οἰδμα πόντιον ;

- ΑΓΑ. Χείρων ἵν' οἰκεῖ σεμνὰ Πηλίου βάθρα. 705
 ΚΛ. οὖ φασι Κενταύρειον ωκίσθαι γένος ;
 ΑΓΑ. ἐνταῦθ' ἔδαισαν Πηλέως γάμους θεοί.
 ΚΛ. Θέτις δ' ἔθρεψεν ἡ πατὴρ Ἀχιλλέα ;
 ΑΓΑ. Χείρων, ἵν' ἥθη μὴ μάθοι κακῶν βροτῶν.
 ΚΛ. φεῦ.
     σοφός γ' ὁ θρέψας χῶ διδοὺς σοφώτερος. 710
 ΑΓΑ. τοιόσδε παιδὸς σῆς ἀνὴρ ἔσται πόσις.
 ΚΛ. οὐ μεμπτός. οὐκεὶ δ' ἀστυ ποῖον Ἐλλάδος ;
 ΑΓΑ. Ἀπιδανὸν ἀμφὶ ποταμὸν ἐν Φθίας ὄροις.
 ΚΛ. ἐκεῖσ' ἀπάξει σὴν ἐμήν τε παρθένον ;
 ΑΓΑ. κείνω μελήσει ταῦτα, τῷ κεκτημένῳ. 715
 ΚΛ. ἀλλ' εὔτυχοίτην. τίνι δ' ἐν ἡμέρᾳ γαμεῖ ;
 ΑΓΑ. ὅταν σελήνης εύτυχὴ ἔλθῃ κύκλος.
 ΚΛ. προτέλεια δ' ἥδη παιδὸς ἔσφαξας θεᾶ ;
 ΑΓΑ. μέλλω· πὶ ταῦτη καὶ καθέσταμεν τύχῃ.
 ΚΛ. κάπειτα δαίσεις τοὺς γάμους ἐς ὕστερον 720
 ΑΓΑ. θύσας γε θύμαθ' ἀμὲ γρὴ θῦσαι θεοῖς.
 ΚΛ. ἡμεῖς δὲ θοίνην ποῦ γυναιξὶ θήσομεν ;
 ΑΓΑ. ἐνθάδε παρ' εὐπρύμνοισιν Ἀργείων πλάταις.
 ΚΛ. καλῶς ἀναγκαίως τε συνενέγκοι δ' ὅμως.
 ΑΓΑ. οἶσθ' οὖν δ δρᾶσον, ὃ γύναι ; πιθοῦ δέ μοι. 725
 ΚΛ. τί γρῆμα ; πείθεσθαι γάρ εἴθισμαι σέθεν.
 ΑΓΑ. ἡμεῖς μὲν ἐνθάδ', οὐπέρ' ἐσθ' ὁ νυμφίος...
 ΚΛ. μητρὸς τί χωρὶς δράσεθ', ἀμὲ δρᾶν γρεών ;
 ΑΓΑ. ἐκδώσομεν σὴν παῖδα Δαναϊδῶν μέτα.
 ΚΛ. ἡμᾶς δὲ ποῦ γρὴ τηγνικαῦτα τυγχάνειν ; 730
 ΑΓΑ. χώρει πρὸς "Ἀργος παρθένους τε τημέλει.
 ΚΛ. λιποῦσα παῖδα ; τίς δ' ἀνασχήσει φλόγα ;
 ΑΓΑ. ἐγὼ παρέξω φῶς, ὁ νυμφίοις πρέπει.
 ΚΛ. οὐχ ὁ νόμος οὗτος, σὺ δὲ φαῦλ' ἥγει τάδε.

- ΑΓΑ. οὐ καλὸν ἐν δύλῳ σ' ἔξομιλεῖσθαι στρατοῦ. 735
 ΚΛ. καλὸν τεκοῦσαν τάμα μ' ἐκδοῦναι τέκνα.
 ΑΓΑ. καὶ τάς γ' ἐν οἴκῳ μὴ μόνας εἶναι κόρας.
 ΚΛ. δύχυροῖσι παρθενῶσι φρουροῦνται καλῶς.
 ΑΓΑ. πιθοῦ.
 ΚΛ. μὰ τὴν ἄνασσαν Ἀργείαν θεάν.
 ἐλθὼν σὺ τάξω πρᾶσσε, τὰν δόμοις δ' ἐγώ, 740
 ἀ χρὴ παρεῖναι νυμφίοισι παρθένοις.
 ΑΓΑ. οἴμοι· μάτην ἥξε, ἐλπίδος δ' ἀπεσφάλγη,
 ἐξ δημάτων δάμαρτ' ἀποστεῖλαι θέλων.
 σοφίζομαι δὲ κάπι τοῖσι φιλτάτοις
 τέχνας πορίζω, πανταχῇ νικώμενος. 745
 δῆμως δὲ σὺν Κάλχαντι τῷ θυηπόλῳ
 κοινῇ τὸ τῆς θεοῦ φίλον, ἐμοὶ δ' οὐκ εὔτυχές,
 ἐξιστορήσων εἰμι, μόγθον Ἐλλάδος.
 χρὴ δ' ἐν δόμοισιν ἄνδρα τὸν σοφὸν τρέφειν
 γυναῖκα χρηστὴν κάγαθήν, ἢ μὴ γαμεῖν. 750
 ΧΟ.στροφὴ ἥξει δὴ Σιμόεντα καὶ
 δίνας ἀργυροειδεῖς
 ἄγυρις Ἐλλάνων στρατιᾶς
 ἀνά τε ναυσὶν καὶ σὺν ὅπλοις
 Ἰλιον ἐς τὸ Τροίας 755
 Φοιβήιον δάπεδον,
 τὰν Κασσάνδραν ἵν' ἀκούω
 ῥίπτειν ζανθοὺς πλοκάμους
 χλωροκόμῳ στεφάνῳ δάφνας
 κοσμηθεῖσαν, ὅταν θεοῦ
 μαντόσυνοι πνεύσωσ' ἀνάγκαι. 760
 στάσονται δ' ἐπὶ περγάμων
 Τροίας ἀμφὶ τε τείγη
 Τρῶες, ὅταν γάλκασπις Ἀργεῖ

- πόντιος εὐπρώροισι πλάταις 765
 εἰρεσίᾳ πελάζῃ
 Σιμουντίοις δύετοῖς,
 τὰν τῶν ἐν αἰθέρι δισσῶν
 Διοσκούρων Ἐλέναν
 ἐκ Πριάμου κομίσαι θέλων
 ἐς γῆν Ἐλλάδα δοριπόνων.
 ἀσπίσι καὶ λόγχαις Ἀγχιῶν.
- ἐπωδ. Πέργαμον δὲ Φρυγῶν πόλιν 770
 λατίνους περὶ πύργους
 κυκλώσας δόρει φονίῳ,
 λαϊμοτόμους σπάσας κεφαλάς,
 πέρσας πόλισμα κατ' ἄκρας,
 θήσει κόρας πολυκλαύτους
 δάμαρτά τε Πριάμου. 775
 ἡ δὲ Διὸς Ἐλένα κόρα
 πολύκλαυτος ἐσσεῖται
 πόσιν προλιποῦσα· μήτ' ἐμοὶ
 μήτ' ἐμοῖσι τέκνων τέκνοις
 ἐλπὶς ἀδε ποτ' ἔλθοι,
 οἶαν αἱ πολύχρυσοι 780
 Λυδαὶ καὶ Φρυγῶν ἄλογοι
 στήσασαι τάδ' ἐς ἀλλήλας
 παρ' ιστοῖς μυθεύσουσι·
 τίς ἄρα μ' εὐπλοκάμου κόμας
 ρῦμικ δακρυόν τανύσας 785
 πατρίδος οὐλομένας ἀπολωτιεῖ;
 διὰ σέ, τὰν κύκνου δολιγαύχενος γόνον,
 εἰ δὴ φάτις ἔτυμος,
 ὃς ἔτεκεν Λήδα σ'
 ὅρνιθι πταχμένω 790
 795

Διὸς ὅτ' ἡλλάχθη δέμας,
εἴτ' ἐν δέλτοις Πιερίσιν
μῆθοι τάδ' ἔς ἀνθρώπους
ἥνεγκαν παρὰ καιρὸν ἄλλως.

800

ΑΧΙΛΛΕΥΣ

ποῦ τῶν Ἀχαιῶν ἐνθάδ' ὁ στρατηλάτης ;
τίς ἂν φράσεις προσπόλων τὸν Πηλέως
ζητοῦντά νιν παῖδ' ἐν πύλαις Ἀχιλλέα ;
οὐκ ἔξ ἴσου γάρ μένομεν Εύρίπου πέλας.
οἱ μὲν γάρ ἡμῶν, ὅντες ἄζυγες γάμων,
οἴκους ἐρήμους ἐκλιπόντες ἐνθάδε
θάσσουσ' ἐπ' ἀκταῖς, οἱ δ' ἔχοντες εὔνιδας
καὶ παῖδας· οὕτω δεινὸς ἐμπέπτωκ' ἔρως
τῆσδε στρατείας 'Ελλάδ' οὐκ ἀνευ θεῶν.
τούμὸν μὲν οὖν δίκαιον ἐμὲ λέγειν χρεών,
ἄλλος δ' ὁ χρήζων αὐτὸς ὑπὲρ αὐτοῦ φράσει.
γῆν γάρ λιπὼν Φάρσαλον ἤδε Πηλέα
μένω 'πι λεπταῖς ταῖσδέ γ' Εύρίπου πνοαῖς,
Μυρμιδόνας ἵσχων· οἱ δ' ἀεὶ προσκείμενοι
λέγουσ'· 'Αχιλλεῦ, τί μένομεν ; πόσον χρόνον
ἔτ' ἐκμετρῆσαι χρὴ πρὸς Ἰλίου στόλον ;
δρᾶ γ', εἴ τι δράσεις, ἢ ἀπαγ' οἴκαδε στρατόν,
τὰ τῶν Ἀτρειδῶν μὴ μένων μελλήματα.

805

810

815

ΚΛ. ὥ παῖ θεᾶς Νηρῆδος, ἔνδοθεν λόγων
τῶν σῶν ἀκούσασ' ἔξεβην πρὸ δωμάτων.

820

ΑΧ. ὥ πότνι' αἰδώς, τήνδε τίνα λεύσσω ποτὲ
γυναῖκα, μορφὴν εὐπρεπῆ κεκτημένην ;

ΚΛ. οὐ θαυμάσ' ἡμᾶς ἀγνοεῖν, οὓς μὴ πάρος
κατεῖδες· αἰνῶ δ' ὅτι σέβεις τὸ σωφρονεῖν.

ΑΧ. τίς δ' εἴ ; τι δ' ἥλθεις Δαναϊδῶν ἐς σύλλογον,

825

- γυνὴ πρὸς ἄνδρας ἀσπίσιν πεφραγμένους ;
- ΚΛ. Λήδας μέν εἰμι παῖς, Κλυταιμήστρα δέ μοι
ὄνομα, πόσις δὲ μούστιν Ἀγαμέμνων ἄναξ.
- ΑΧ. καλῶς ἔλεξας ἐν βραχεῖ τὰ καίρια.
αἰσχρὸν δέ μοι γυναιξὶ συμβάλλειν λόγους. 830
- ΚΛ. μεῖνον· τί φεύγεις ; δεξιάν τ' ἐμῇ χερὶ¹
σύναψον, ἀρχὴν μακαρίων νυμφευμάτων.
- ΑΧ. τί φής; ἐγώ σοι δεξιάν ; αἰδοίμεθ' ἀν
'Αγαμέμνον', εἰ φαύοιμεν ὅν μή μοι θέμις.
- ΚΛ. θέμις μάλιστα, τὴν ἐμὴν ἐπεὶ γαμεῖς
παῖδ', ὃ θεᾶς παῖ ποντίας Νηρηίδος. 835
- ΑΧ. ποίους γάμους φής; ἀφασία μ' ἔχει, γύναι.
εἰ μή τι παρανοοῦσα καινουργεῖς λόγον.
- ΚΛ. πᾶσιν τόδ' ἐμπέφυκεν, αἰδεῖσθαι φίλους
καινούς ὁρῶσι καὶ γάμου μεμνημένοις.
- ΑΧ. οὐπώποτ' ἐμνήστευσα παῖδα σήν, γύναι,
οὐδὲ ἔξ Ἀτρειδῶν ἥλθε μοι λόγος γάμων.
- ΚΛ. τί δῆτ' ἀν εἴη ; σὺ πάλιν αὖ λόγους ἐμοὺς
θαύμαζ· ἐμοὶ γάρ θαύματ' ἔστι τάπο σοῦ.
- ΑΧ. εἴκαζε· κοινόν ἔστιν εἰκάζειν τάδε. 845
ἄκμφω γάρ οὐ ψευδόμεθα τοῖς λόγοις ἵσως.
- ΚΛ. ἀλλ' ἦ πέπονθα δεινά; μνηστεύω γάμους
οὐκ ὄντας, ὡς εἴξασιν αἰδοῦμαι τάδε.
- ΑΧ. ἵσως ἐκερτόμησε κάμε καὶ σέ τις.
ἀλλ' ἀμελίᾳ δὸς αὐτὰ καὶ φαύλως φέρε. 850
- ΚΛ. χαῖρ· οὐ γάρ ὀρθοῖς ὅμμασίν σ' ἔτ' εἰσορῶ,
ψευδής γενομένη καὶ παθοῦσ' ἀνάξια.
- ΑΧ. καὶ σοὶ τόδ' ἔστιν ἔξ ἐμοῦ πόσιν δὲ σὸν
στείχω ματεύσων τῶνδε δωμάτων ἔσω.
- ΠΡ. ὃ ξέν', Αἰακοῦ γένεθλον, μεῖνον· ὥ, σέ τοι λέγω, 855
τὸν θεᾶς γεγῶτα παῖδα, καὶ σέ, τὴν Λήδας κόρην.

- ΑΧ. τίς δ καλῶν πύλας παροίξας ; ὡς τεταρβηκώς καλεῖ.
 ΠΡ. δοῦλος, οὐχ ἀβρύνομαι τῷδε· ἡ τύχη γάρ μ' οὐκ ἔξι.
 ΑΧ. τίνος ; ἐμὸς μὲν οὐχί· χωρὶς τάμα κ ἀγαμέμνονος.
 ΠΡ. τῆσδε, τῶν πάροιθεν οἴκων, Τυνδάρεω δόντος

πατρός. 860

- ΑΧ. ἔσταμεν· φράζ, εἰ τι χρήζεις, ὃν μὲν ἐπέσχες εἶνεκα.
 ΠΡ. ἡ μόνω παρόντε δῆτα ταῖσδε ἐφέστατον πύλαις ;
 ΚΛ. ὡς μόνοις λέγοις ἄν, ἔξω δὲ ἐλθὲ βασιλείων δόμων.
 ΠΡ. ὃ τύχη πρόγοιά θ' ἡμή, σώσαθ' οὓς ἐγὼ θέλω.
 ΑΧ. ὁ λόγος ἐς μέλλοντ' ἀνοίσει γρόνον· ἔχει δὲ ὅκνον

τινά. 865

- ΚΛ. δεξιᾶς ἔκατι μὴ μέλλει, εἰ τι μοι χρήζεις λέγειν.
 ΠΡ. οἰσθα δῆτά μ' ὅστις ὃν σοὶ καὶ τέκνοις εὔνους ἔψυν.
 ΚΛ. οἵδα σ' ὅντ' ἐγὼ παλαιὸν δωμάτων ἐμῶν λάτριν.
 ΠΡ. χώτι μὲν ταῖς σαῖσι φερναῖς ἔλαβεν Ἀγαμέμνων
       ἄναξ ;

- ΚΛ. ἥλθες εἰς "Αργος μεθ' ἡμῶν κάμδος ἥσθι" ἀεί ποτε. 870
 ΠΡ. ὃδε ἔχει. καὶ σοὶ μὲν εὔνους εἰμί, σῷ δὲ ἥσσον πόσει.
 ΚΛ. ἐκκαλύπτε νῦν ποθ' ἡμῖν οὔστινας στέγεις λόγους.
 ΠΡ. παῖδα σὴν. πατήρ ὁ φύσας αὐτόχειρ μέλλει κτενεῖν.
 ΚΛ. πῶς ; ἀπέπτυσ', ὃ γεραιέ, μῦθον οὐ γάρ εὗ φρονεῖς.
 ΠΡ. φασγάνω λευκὴν φονεύων τῆς τάλαιπώρου δέρην. 875
 ΚΛ. ὃ τάλαιν' ἐγώ· μεμηγὼς ἄρα τυγχάνει πόσις ;
 ΠΡ. ἀρτίφρων, πλὴν ἐς σὲ καὶ σὴν παῖδα· τοῦτο οὐκ εὕ
       φρονεῖ.

- ΚΛ. ἐκ τίνος λόγου ; τίς αὐτὸν οὐπάγων ἀλαστόρων ;
 ΠΡ. θέσφαθ', ὡς γέ φησι Κάλχας, ἵνα πορεύηται στρατός.
 ΚΛ. ποῖ ; τάλαιν' ἐγώ, τάλαινα δὲ ἦν πατήρ μέλλει
       κτενεῖν. 880

- ΠΡ. Δαρδάνου πρὸς δώμαθ', Ελένην Μενέλεως ὥπως λάβῃ.
 ΚΛ. εἰς ἄρετον Ιφιγένειαν Ελένης νόστος ἦν πεπρωμένος ;

ΠΡ. πάντ' ἔχεις· Ἀρτέμιδι θύσειν παῖδα σὴν μέλλει πατήρ.
 ΚΛ. ὁ δὲ γάμος τὸν εἶχε πρόφασιν, ἢ μ' ἐκόμισεν ἐκ δόμων;
 ΠΡ. ἵν' ἀγάγοις χαίρουσ' Ἀγιλλεῖ παῖδα νυμφεύσουσα

σήν. 885

ΚΛ. ὃ θύγατερ, ἥκεις ἐπ' ὀλέθρῳ καὶ σὺ καὶ μήτηρ σέθεν.
 ΠΡ. οἰκτρὰ πάσχετον δύ' οὖσαι· δεινὰ δ' Ἀγαμέμνων ἔτλη.
 ΚΛ. οὐχομai τάλαινα, δακρύων νάματ' οὐκέτι στέγω.

ΠΡ. εἴπερ ἀλγεινὸν τὸ τέκνων στερομένην δακρυρροεῖν.

ΚΛ. σὺ δὲ τάδ', ὃ γέρον, πόθεν φῆς εἰδέναι πεπυσμένος, 890

ΠΡ. δέλτον ὠχόμην φέρων σοι πρὸς τὰ πρὶν γεγραμμένα.

ΚΛ. οὐκ ἔδν ἦ ἔνγκελεύων παῖδ' ἄγειν θανουμένην;

ΠΡ. μὴ μὲν οὖν ἄγειν· φρονῶν γάρ ἔτυχε σὸς πόσις τότ' εὗ.

ΚΛ. κατά πῶς φέρων γε δέλτον οὐκ ἐμοὶ δίδως λαβεῖν;

ΠΡ. Μενέλεως ἀφείλεθ' ἡμᾶς, δες κακῶν τῶνδ' αἴτιος. 895

ΚΛ. ὃ τέκνον Νηρῆδος, ὃ παῖ Πηγέως, κλύεις τάδε;

ΑΧ. ἔκλυον οὔσαν ἀθλίαν σε; τὸ δ' ἐμὸν οὐ φαύλως φέρω.

ΚΛ. παῖδά μου κατακτενοῦσι σοῖς δολώσαντες γάμοις.

ΑΧ. μέμφομαι κακῷ πόσις σῷ, κούχ ἀπλῶς οὕτω φέρω.

ΚΛ. οὐκ ἐπαιδεσθήσομαι γε προσπεσεῖν τὸ σὸν γόνυ, 900

θυητὸς ἐκ θεᾶς γεγῦτα· τί γάρ ἐγὼ σεμνύνομαι;

ἢ τίνος σπουδαστέον μοι μᾶλλον ἢ τέκνου πέρι;

ἀλλ' ἄμυνον, ὃ θεᾶς παῖ, τῇ τ' ἐμῇ δυσπραξίᾳ

τῇ τε λεχθείσῃ δάμαρτι σῇ, μάτην μέν, ἀλλ' ὅμως

σοὶ καταστέψασ' ἐγὼ νιν ἦγον ὡς γαμουμένην.

νῦν δ' ἐπὶ σφαγὰς κομίζω· σοὶ δ' ὄνειδος ἔξεται,

ὄστις οὐκ ἡμυνας· εἰ γάρ μὴ γάμοισιν ἐζύγης,

ἀλλ' ἐκλήθης γοῦν ταλαίνης παρθένου φίλος πόσις.

πρὸς γενειάδος σε, πρὸς σῆς δεξιᾶς, πρὸς μητέρος,

ὄνομα γάρ τὸ σὸν μ' ἀπώλεσ', φορέων γρεών, 910

οὐκ ἔχω βωμὸν καταφυγεῖν ἄλλον ἢ τὸ σὸν γόνυ,

οὐδὲ φίλος οὐδεὶς πέλει μοι· τὰ δ' Ἀγαμέμνονος κλύεις

ώμῳ καὶ πάντολιμ'. ἀφῆγμαι δ', ὥσπερ εἰσορᾶς, γυνὴ ναυτικὸν στράτευμ' ὄναρχον καὶ πλοῖον τοῖς κακοῖς θρασύ, χρήσιμον δ', ὅταν θέλωσιν. ἦν δὲ τολμήσης σύ μου 915 χεῖρ' ὑπερτεῖναι, σεσώσμεθ'. εἰ δὲ μὴ, οὐ σεσώσμεθα.

XO. δεινὸν τὸ τίκτειν καὶ φέρει φύλτρον μέγα πᾶσίν τε κοινὸν ὕσθ' ὑπερκάμνειν τέκνων.

AX. ὑψηλόφρων μοι θυμὸς αἱρεται πρόσω, 920 ἐπίσταται δὲ τοῖς κακοῖσι τ' ἀσχαλῶν μετρίως τε χαίρειν τοῖσιν ἔξωγκωμένοις. λελογισμένοι γὰρ οἱ τοιοίδ' εἰσὶν βροτῶν ὄρθῶς διατίην τὸν βίον γνώμης μέτα.

ἔστιν μὲν οὖν ἵν' ἡδὺν μὴ λίσταν φρονεῖν, 925 ἔστιν δὲ χῶπου χρήσιμον γνώμην ἔχειν. ἐγὼ δ' ἐν ἀνδρὸς εὔσεβεστάτου τραφεὶς Χείρωνος, ἔμαθον τοὺς τρόπους ἀπλοῦς ἔχειν. καὶ τοῖς Ἀτρείδαις, ἦν μὲν ἡγῶνται καλῶς, πεισόμεθ': ὅταν δὲ μὴ καλῶς, οὐ πείσομαι· ἀλλ' ἐνθάδ' ἐν Τροίᾳ τ' ἐλευθέραν φύσιν

παρέχων, "Αρη τὸ κατ' ἐμὲ κοσμήσω δορί. σὲ δ', ὡς παθοῦσα σχέτλια πρὸς τῶν φιλτάτων, ἀ δὴ κατ' ἄνδρα γίγνεται νεανίαν,

τοσοῦτον οἴκτον περιβαλῶν καταστελῶ, 930 ἀνούποτε κόρη σὴ πρὸς πατρὸς σφαγήσεται, ἐμὴ φατισθεῖσ'. οὐ γάρ ἐμπλέκειν πλοκὰς ἐγὼ παρέξω σῷ πόσει τούμὸν δέμας.

τούνομα γάρ, εἰ καὶ μὴ σίδηρον ἥρατο, 940 τούμὸν φονεύσει παῖδα σήν· τὸ δ' αἴτιον πόσις σός· ἀγνὸν δ' οὐκέτ' ἔστι σῶμ' ἐμόν, εἰ δι' ἔμ' ὀλεῖται διά τε τοὺς ἐμοὺς γάμους ἡ δεινὰ τλᾶσσα κούκ όνεκτὰ παρθένος, θαυμαστὰ δ' ὡς ἀνάξι' ἡτιμασμένη.

- ἐγὼ κάκιστος ἦν ἄρ' Ἀργείων ἀνήρ,
ἐγὼ τὸ μηδέν, Μενέλεως δ' ἐν ἀνδράσιν, 945
ώς οὐχὶ Πηλέως, ἀλλ' ἀλάστορος γεγώς,
εἴπερ φονεύσει τούμὸν ὄνομα παῖδα σήν.
μὰ τὸν δι' ὑγρῶν κυμάτων τεθραμμένον
Νηρέα, φυτουργὸν Θέτιδος ή μ' ἐγείνατο,
οὐχ ἄψεται σῆς θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἄναξ, 950
οὐδ' εἰς ἄκραν χεῖρ', ὥστε προσβαλεῖν πέπλοις.
ἡ Σίτυλος ἔσται πόλις, ὄρισμα βαρβάρων,
ὅθεν πεφύκασ' οἱ στρατηλάται γένος,
Φθίας δὲ τοῦνομ' οὐδαμοῦ κεκλήσεται.
πικροὺς δὲ προχύτας χέρνιβάς τ' ἐνάρξεται 955
Κάλχας δὲ μάντις. τίς δὲ μάντις ἔστ' ἀνήρ,
ὅς ὅλιγ' ἀληθῆ, πολλὰ δὲ φευδῆ λέγει
τυχών· δοῦ ἂν δὲ μὴ τύχῃ, διοίχεται;
οὐ τῶν γάμων ἔκατι, μυρίαι κόραι
θηρῶσι λέκτρον τούμόν, εἵρηται τόδε.
ἀλλ' ὑβριν ἡμᾶς ὑβρισ' Ἀγαμέμνων ἄναξ. 960
χρῆν δ' αὐτὸν αἰτεῖν τούμὸν ὄνομ' ἐμοῦ πάρα,
Θήραμα παιδός· ἡ Κλυταιμήστρα δ' ἐμοὶ¹
μάλιστ' ἐπείσθη θυγατέρ' ἐκδοῦναι πόσει.
ἔδωκα τὸν "Ἐλλησιν, εἰ πρὸς" Ἰλιον 965
ἐν τῷδ' ἔκαμνε νόστος· οὐκ ἡρνούμεθ' ἀν
τὸ κοινὸν αὔξειν ὃν μέτ' ἐστρατευόμην.
νῦν δ' οὐδέν εἴμι παρά γε τοῖς στρατηλάταις
ἐν εύμαρεῖ τε δρᾶν τε καὶ μὴ δρᾶν καλῶς.
τάχ' εἰσεται σίδηρος, ὃν, πρὶν ἐς Φρύγας
ἐλθεῖν, φόνου κηλῖσιν αἴματος χρανῶ,
εἰς τίς με τὴν σὴν θυγατέρ' ἐξαιρήσεται.
ἀλλ' ἡσύχαζε· θεὸς ἐγὼ πέφηγά σοι
μέγιστος, οὐκ ὃν· ἀλλ' ὄμως γενήσομαι.

- XO. ἔλεξας, ὃ παῖ Πηλέως, σοῦ τ' ἄξια
καὶ τῆς ἐναλίας δαίμονος, σεμνῆς θεοῦ. 975
- ΚΛ. φεῦ
πῶς ᾧν σ' ἐπαινέσαιμι μὴ λίαν λόγοις,
μηδ' ἐνδεῶς τοῦδ' ἀπολέσαιμι τὴν χάριν;
αἰνούμενοι γάρ ἀγαθοὶ τρόπον τινὰ
μισοῦσι τοὺς αἰνοῦντας, ἦν αἰνῶσ' ἀγαν. 980
- αἰσχύνομαι δὲ παραφέρουσ' οἰκτροὺς λόγους,
ἰδίᾳ νοσοῦσα· σὺ δ' ἄνοσος κακῶν γ' ἐμῶν·
ἀλλ' οὖν ἔχει τι σχῆμα, κανὸν ἀπωθεῖν
ἀνήρ ὁ χρηστός, δυστυχοῦντας ὡφελεῖν. 985
- οἴκτιρε δ' ἡμᾶς· οἰκτρὰ γάρ πεπόνθαμεν.
ἡ πρῶτα μὲν σε γαμβρὸν οἰηθεῖσ' ἔχειν
κενὴν κατέσχον ἐλπίδ'· εἰτά σοι τάχα
ὅρνις γένοιτ' ἀν σοῖς τε μέλλουσιν γάμοις
θανοῦσ' ἐμὴ παῖς, ὃ σε φυλάξασθαι χρεών.
ἀλλ' εῦ μὲν ἀρχὰς εἶπας, εῦ δὲ καὶ τέλη· 990
- σοῦ γάρ θέλοντος παῖς ἐμὴ σωθήσεται.
βούλει νιν ἵκετιν σὸν περιπτύξαι γόνυ;
ἀπαρθένευτα μὲν τάδ'· εἰ δέ σοι δοκεῖ,
ἥξει, δὲ· αἰδοῦς ὅμμ' ἔχουσ' ἐλεύθερον·
εἰ δ' οὐ παρούσῃς ταύτα τεύξομαι· σέθεν,
μενέτω κατ' οἴκους· σεμνὰ γάρ σεμνύνεται.
ὅμως δ' ὅσον γε δυνατὸν αἰδεῖσθαι χρεών. 995
- ΑΧ. σὺ μήτε σὴν παῖδ' ἔξαγ' ὅψιν εἰς ἐμήν,
μήτ' εἰς ὅνειδος ἀμαθὲς ἐλθωμεν, γύναι·
στρατὸς γάρ ἀθρόος, ἀργὸς ὅν τῶν οἴκοθεν,
λέσχας πονηρὰς καὶ κακοστόμους φιλεῖ·
πάντως δέ μ' ἵκετεύοντες ἥξετ' εἰς ἵσον,
εἰτέ· ἀνικετεύτως· εἰς ἐμοὶ γάρ ἐστ' ἀγῶν
μέγιστος, ὅμᾶς ἔξαπαλλάξαι κακῶν.

- ώς ἔν γ' ἀκούσασ' ἵσθι μὴ ψευδῶς μ' ἔρεῦν· 1005
 ψευδῆ λέγων δὲ καὶ μάτην ἐγκερτομῶν
 θάνοιμι· μὴ θάνοιμι δ', ἦν σώσω κόρην.
- ΚΛ. ὅναιο συνεχῶς δυστυχοῦντας ὡφελῶν.
 ΑΧ. ἂκουε δή νυν, ἵνα τὸ πρᾶγμ' ἔχῃ καλῶς.
 ΚΛ. τί τοῦτ' ἔλεξας; ὡς ἀκουστέον γέ σου. 1010
 ΑΧ. πείθωμεν αὖθις πατέρα βέλτιον φρονεῖν.
 ΚΛ. κακός τίς ἔστι καὶ λίαν ταρβεῖ στρατόν.
 ΑΧ. ἀλλ' οἱ λόγοι γε καταπαλαίουσιν λόγους.
 ΚΛ. ψυχρὰ μὲν ἐλπίς· ὅ τι δὲ χρή με δρᾶν φράσον.
 ΑΧ. ἱκέτευ' ἐκεῖνον μὴ κτείνειν τέκνα· 1015
 ἦν δ' ἀντιβαίνη, πρὸς ἐμέ σοι πορευτέον·
 εἰ γάρ τὸ χρῆζον ἐπίθετ', οὐ τούμὸν χρεῶν
 χωρεῖν. ἔχει γάρ τοῦτο τὴν σωτηρίαν.
 καλγά τ' ἀμείνων πρὸς φίλον γενήσομαι,
 στρατός τ' ἀν οὐ μέμψαιτό μ', εἰ τὰ πράγματα 1020
 λελογισμένως πράσσοιμι μᾶλλον ἢ σθένει.
 καλῶς δὲ κραυθέντων πρὸς ἥδονήν φίλοις
 σοί τ' ἀν γένοιτο κανὸν ἐμοῦ χωρὶς τάδε.
 ΚΛ. ώς σώφρον· εἴπας· δραστέον δ' ἄ σοι δοκεῖ.
 ἦν δ' αὖ τι μὴ πράσσωμεν ὃν ἐγὼ θέλω, 1025
 ποῦ σ' αὖθις δύφομεσθα; ποῦ χρή μ' ἀθλίαν
 ἐλθοῦσαν. εύρεῖν σήμι χέρ' ἐπίκουρον κακῶν;
 ΑΧ. ἡμεῖς σε φύλακες οὖς χρεῶν φυλάξομεν,
 μὴ τίς σ' ἵδη στείχουσαν ἐπτοημένην
 Δαναῶν δι' ὅχλου· μηδὲ πατρῷον δόμον 1030
 αἰσχυν· ὁ γάρ τοι Γυνδάρεως οὐκ ἀξιος
 κακῶς ἀκούειν· ἐν γάρ "Ελλησιν μέγας.
 ΚΛ. ἔσται τάδε· ἀρχε· σοί με δουλεύειν χρεών.
 εἰ δ' εἰσὶ θεοί, δίκαιοις ὃν ἀνήρ σύ τοι
 ἐσθλῶν κυρήσεις· εἰ δὲ μή, τί δεῖ πονεῖν; 1035

- ΧΟ.στρ. τίς ἄρ' ὑμέναιος διὰ λωτοῦ Λίβυος
μετά τε φιλοχόρου κιθάρας
συρίγγων θ' ὑπὸ καλαμοεσ-
σῶν ἔστασεν ίαχάν, 1040
ὅτ' ἀνὰ Πήλιον αἱ καλλιπλόκαμοι
Πιερίδες παρὰ δαιτὶ θεῶν
χρυσεοσάνδαλον ἵγνος
ἐν γῇ κρούουσαι
Πηγλέως ἐς γάμον ἡλθον, 1045
μελῳδοῖς Θέτιν ἀγήμασι τόν τ' Αἰακίδαν·
Κενταύρων ἀν' ὄρος κλέουσαι
Πηγλιάδα καθ' Ὂλαν.
ὅ δὲ Δαρδανίδας, Διὸς
λέκτρων τρύφημα φύλον, 1050
χρυσέοισιν ἄφυσσε λοιβὰν
ἐν κρατήρων γυάλοις,
ὅ Φρύγιος Γανυμήδης.
παρὰ δὲ λευκοφαῇ ψάμαθον
εἰλισσόμεναι κύκλια 1055
πεντήκοντα κόραι Νηρέως
γάμους ἔχόρευσαν.
ἀνὰ δ' ἐλάταις σὺν στεφανώδει τε χλόᾳ
θίασος ἔμοιλεν ἴπποβάτας
Κενταύρων ἐπὶ δαιτα τὰν 1060
θεῶν κρατῆρά τε Βάχου.
μέγα δ' ἀνέκλαγον· ἂν Νηρηὶ κόρα,
παῖδα σὲ Θεσσαλίᾳ μέγα φῶς
μάντις ὁ φοιβάδα μοῦσαν
εἰδὼς γεννάσειν 1065
Χείρων ἔξονόμαζεν,
ὅς ἥξει γθόνα λογχήρεσι σὺν Μυρμιδόνων

- ἀσπισταῖς Πριάμοιο κλεινὰν
γῆθεν ἐκπυρώσων, 1070
περὶ σώματι χρυσέων
ὅπλων 'Ηφαιστοπόνων
κεκορυθμένος ἔνδυτ', ἐκ θεᾶς
ματρὸς δωρήματ' ἔχων
Θέτιδος, ἢ νιν ἔτικτε. 1075
μακάριον τότε δαίμονες
τᾶς εύπάτριδος
Νηρῆδός τ' ἔθεσαν γάμον
Πηλέως θ' ὑμεναίους.
ἐπωδ. σὲ δ', ὦ κόρα, στέψουσι καλλικόμαν 1080
πλόκαμον 'Αργεῖοι βαλιὰν
ῶστε πετραίων ἀπ' ἄντρων ἐλθοῦσαν ὀρείαν
μόσχον ἀκήρατον, βρότειον
αἰμάσσοντες λαιμόν·
οὐ σύριγγι τραφεῖσαν, οὐδ'
ἐν ροιβδήσεσι βουκόλων,
παρὰ δὲ ματέρι νυμφοκόμον
Ίναχίδαις γάμον. 1085
ποῦ τὸ τᾶς αἰδοῦς ἔτι, ποῦ
τᾶς ἀρετᾶς σθένει τι πρόσωπον;
όπότε τὸ μὲν ἀσεπτον ἔχει
δύνασιν, ἢ δ' ἀρετὰ κατόπι-
σθεν θνατοῖς ἀμελεῖται, ἀνομία δὲ νόμων κρατεῖ
καὶ μὴ κοινὸς ἀγών βροτοῖς, 1095
μή τις θεῶν φθόνος ἔλθῃ.
- ΚΛ. ἐξῆγλθον οἴκων προσκοπουμένη πόσιν,
χρόνιον ἀπόντα κάκλελοιπότα στέγας.
ἐν δακρύοισι δ' ἡ τάλαινα παιᾶς ἐμή,
πολλὰς ιεῖσα μεταβολὰς ὀδυρμάτων, 1100

θάνατον ἀκούσασ', δν πατήρ βούλεύεται.
μνήμην δ' ἄρ' εἰχοι πλησίον βεβηκότος
'Αγαμέμνονος τοῦδ', ὃς ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ τέκνοις
ἀνόσια πράσσων αὐτίχ' εὑρεθήσεται. 1105

- ΑΓΑ. Λήδας γένεθλον, ἐν καλῷ σ' ἔξῳ δόμῳ
ηῆρηχ', ἵν' εἴπω παρθένου χωρὶς λόγους,
οὓς οὐκ ἀκούειν τὰς γαμουμένας πρέπει.
- ΚΛ. τί δ' ἔστιν, οὖς σοι καιρὸς ἀντιλάζυται ;
- ΑΓΑ. ἔκπεμπε παῖδα δωμάτων πατρὸς μέτα· 1110
ώς χέρνιβες πάρεισιν ηὔτρεπισμέναι,
προχύται τε βάλλειν πῦρ καθάρσιον χεροῖν,
μόσχοι τε; πρὸ γάμων ἀς θεῷ πεσεῖν χρεῶν
'Αρτέμιδι, μέλανος αἴματος φυσήματα.
- ΚΛ. τοῖς ὀνόμασιν μὲν εὗ λέγεις, τὰ δ' ἔργα σου 1115
οὐκ οἶδ' ὅπως χρή μ' ὀνομάσσασαν εὗ λέγειν.
χώρει δέ, θύγατερ, ἐκτός οἰσθα γάρ πατρὸς
πάντως ἀ μέλλει. γύπτο τοῖς πέπλοις ἄγε
λαβοῦσ' Ὁρέστην, σὸν κασίγνητον, τέκνον.
ἰδοὺ πάρεστιν ἥδε πειθαρχοῦσά σοι. 1120
τὰ δ' ἄλλ' ἐγὼ πρὸ τῆσδε κάμαυτῆς φράσω.
- ΑΓΑ. τέκνον, τί κλαίεις, οὐδ' ἔθ' ἥδεως ὁρᾶς,
ἐς γῆν δ' ἐρείσασ' ὅμμα πρόσθ; ἔχεις πέπλους ;
- ΚΛ. φεῦ·
τίν' ἀν λάβοιμι τῶν ἐμῶν ἀρχὴν κακῶν ;
ἄπασι γάρ πρώτοισι γρήσασθαι πάρα 1125
καν ̄νστάτοισι καν μέσοισι πανταχοῦ.
- ΑΓΑ. τί δ' ἔστιν ; ὡς μοι πάντες εἰς ἐν ἥκετε,
σύγχυσιν ἔχοντες καὶ ταραγμὸν ὀμιάτων.
- ΚΛ. εἴφ' ἀν ἐρωτήσω σε γενναίως, πόσι.
- ΑΓΑ. οὐδὲν κελευσμοῦ δεῖ μ', ἐρωτᾶσθαι θέλω. 1130
- ΚΛ. τὴν παῖδα τὴν σὴν τὴν τ' ἐμὴν μέλλεις κτενεῖν ;

- ΑΓΑ. ἔτι.
τλήμονά γ' ἔλεξας, ὑπονοεῖς θ' ἀ μὴ σε χρή.
- ΚΛ. ἔχ' ἥσυχος,
κάκεινό μοι τὸ πρῶτον ἀπόκριναι πάλιν.
- ΑΓΑ. σὺ δ' ἦν γ' ἐρωτᾶς εἰκότ', εἰκότ' ἀν κλύοις.
- ΚΛ. οὐκ ἄλλ' ἐρωτῶ, καὶ σὺ μὴ λέγ' ἄλλα μοι. 1135
- ΑΓΑ. δι πότνια μοῖρα καὶ τύχη δαίμων τ' ἐμός.
- ΚΛ. κάμός γε καὶ τῆσδ', εἰς τριῶν δυσδαιμόνων.
- ΑΓΑ. τίς σ' ἡδίκησε;
- ΚΛ. τοῦτ' ἐμοῦ πεύθει πάρα;
δι νοῦς ὅδ' αὐτὸς νοῦν ἔχων οὐ τυγχάνει.
- ΑΓΑ. ἀπωλόμεσθα. προδέδοται τὰ κρυπτά μου. 1140
- ΚΛ. πάντ' οἶδα καὶ πέπυσμ', ἀ σὺ μέλλεις με δρᾶν·
αὐτὸ δὲ τὸ σιγῆν δμολογοῦντός ἐστί σου
καὶ τὸ στενάζειν πολλὰ μὴ κάμης λέγων.
- ΑΓΑ. ίδού σιωπῶ· τὸ γάρ ἀναίσχυντον τί δεῖ
ψευδῆ λέγοντα προσλαβεῖν τῇ συμφορῇ; 1145
- ΚΛ. ἀκουε δή νυν· ἀνακαλύψω γάρ λόγους,
κούκέτι παρῳδοῖς χρησόμεσθ' αἰνίγμασιν.
πρῶτον μέν, ἵνα σοι πρῶτα τοῦτ' ὀνειδίσω,
ἔγημας ἀκουσάν με κάλαβες βίᾳ,
τὸν πρόσθεν ἄνδρα Τάνταλον κατακτανών, 1150
- βρέφος τε τούμὸν ζῶν προσούδισας πέδῳ,
μαστῶν βιαίως τῶν ἐμῶν ἀποσπάσας.
καὶ τὰ Διός γε παῖδ' ἐμώ τε συγγόνῳ
ἴπποισι μαρμαίροντ' ἐπεστρατευσάτην·
- πατήρ δὲ πρέσβυς Τυνδάρεώς σ' ἐρρύσατο
ἴκετην γενόμενον, τάμα δ' ἔσχες αὖ λέγη.
οὗ σοι καταλλαχθεῖσα περὶ σὲ καὶ δόμους
συμμαρτυρήσεις ὡς ἄμεμπτος ἦ γυνή,
ἔς τ' Ἀφροδίτην σωφρονοῦσα καὶ τὸ σὸν

μέλαθρον αὔξουσ', ὥστε σ' εἰσιόντα τε 1160
χαίρειν θύραζέ τ' ἔξιόντ' εὐδαιμονεῖν.
σπάνιον δὲ θήρευμ' ἀνδρὶ τοιαύτην λαβεῖν
δάμαρτα· φλαύραν δ' οὐ σπάνις γυναικ' ἔχειν.
τίκτω δ' ἐπὶ τρισὶ παρθένοισι παῖδα σοι 1165
τόνδ', ὃν μιᾶς σὺ τλημόνως μ' ἀποστερεῖς.
κἄν τις σ' ἔρηται, τίνος ἔκατι νιν κτενεῖς,
λέξον, τί φήσεις; ἢ 'με γρὴ λέγειν τὰ σά;
Ἐλένην Μενέλως ἵνα λάβῃ· καλόν γέ τοι 1170
κακῆς γυναικὸς μισθὸν ἀποτεῖσαι τέκνα·
τάχθιστα τοῖσι φιλτάτοις ὠνούμεθα.

ἄγ', ἦν στρατεύση καταλιπών μ' ἐν δώμασιν,
κάκει γένη σὺ διὰ μακρᾶς ἀπουσίας,
τίν' ἐν δόμοις με καρδίαν ἔξειν δοκεῖς,
ὅταν θρόνους μὲν τῆσδε προσβλέπω κενούς,
κενούς δὲ παρθενῶνας, ἐπὶ δὲ δακρύοις 1175
μόνη κάθιωμαι, τήνδε θρηνῷδοῦσ' ἀεί·
ἀπώλεσέν σ', ὃ τέκνον, ὁ φυτεύσας πατήρ,
αὐτὸς κτανών, οὐκ ἄλλος οὐδέ ἄλλῃ χερί,
τοιόνδε μῆσος καταλιπών πρὸς τοὺς δόμους.
ἐπεὶ βραχείας προφάσεως ἐνδεῖ μόνον,
ἐφ' ἢ σ' ἐγὼ καὶ παῖδες αἱ λελειμμέναι 1180
δεξόμεθα δέξιν ἦν σε δέξασθαι γρεών.
μὴ δῆτα πρὸς θεῶν μήτ' ἀναγκάσης ἐμὲ
κακὴν γενέσθαι περὶ σέ, μήτ' αὐτὸς γένη.
εῖεν.

Θύσεις σὺ δὴ παῖδ'. ἔνθα τίνας εὐγάξεις;
τί σοι κατεύξει τάγαθόν, σφάζων τέκνον;
νόστον πονηρόν, οἴκοθέν γ' αἰσχρῶς ίών;
ἄλλ' ἐμὲ δίκαιον ἀγαθὸν εὔχεσθαι τί σοι;
ἢ τάρ' ἀσυνέτους τοὺς θεοὺς ἡγούμεθ' ἀν,

- εἰ τοῖσιν αὐθένταισιν εὔφρον' ἥσομεν. 1190
 ἦκων δ' ἐς Ἀργος προσπεσεῖ τέκνοισι σοῖς ;
 ἀλλ' οὐ θέμις σοι. τίς δὲ καὶ προσβλέψεται
 παιδῶν σ', ἐὰν σφῶν προέμενος κτάνης τινά ;
 ταῦτ' ἤλθες ἥδη διὰ λόγων ; ἢ σκῆπτρά σοι
 μόνον διαφέρειν καὶ στρατηλατεῖν σε δεῖ ; 1195
 δν χρῆν δίκαιον λόγον ἐν Ἀργείοις λέγειν.
 βούλεσθ', Ἀχαιοί, πλεῖν Φρυγῶν ἐπὶ χθόνα ;
 αλῆρον τίθεσθε παῖδ' ὅτου θανεῖν χρεών.
 ἐν ἵσφ γάρ ἦν τόδ', ἀλλὰ μή σ' ἔξαίρετον
 σφάγιον παρασχεῖν Δαναΐδαισι παῖδα σήν. 1200
 ἢ Μενέλεων πρὸ μητρὸς Ἐρμιόνην κτανεῖν,
 οὕπερ τὸ πρᾶγμ' ἦν· νῦν δ' ἐγὼ μὲν ἡ τὸ σὸν
 σφέζουσα λέκτρον παιδὸς ἐστερήσομαι,
 ἡ δ' ἔξαμαρτοῦς ὑπότροπος γεάνιδα
 Σπάρτη κομίζουσ', εὐτυχῆς γενήσεται. 1205
 τούτων ἀμειψάι μ' εἴ τι μὴ καλῶς λέγω.
 εἰ δ' εὖ λέλεκται, μετανόει δὴ μὴ κτανεῖν
 τὴν σήν τε καμὴν παῖδα, καὶ σώφρων ἔσει.
- XO. πιθοῦ· τὸ γάρ τοι τέκνα συνσώζειν καλόν,
 Ἀγάμεμνον· οὐδεὶς τοῖσδ' ἂν ἀντείποι βροτῶν. 1210
 IΦ. εἰ μὲν τὸν Ὁρφέως εἶχον, ὃ πάτερ, λόγον,
 πείθειν ἐπάδουσ', ὃσθ' ὁμαρτεῖν μοι πέτρας,
 κηλεῖν τε τοῖς λόγοισιν οὓς ἐβουλόμην,
 ἐνταῦθ' ἂν ἤλθον· νῦν δὲ τάπ' ἐμοῦ σοφά,
 δάκρυα παρέξω· ταῦτα γάρ δυναίμεθ' ἂν. 1215
 ἵκετηρίαν δὲ γόνασιν ἔξάπτω σέθεν
 τὸ σῶμα τούμόν, ὅπερ ἔτικτεν ἥδε σοι,
 μή μ' ἀπολέσῃς ἄωρον· ἥδὺ γάρ τὸ φῶς
 λεύσσειν· τὰ δ' ὑπὸ γῆς μή μ' ἴδεῖν ἀναγκάσῃς.
 πρώτη σ' ἐκάλεσα πατέρα καὶ σὺ παῖδ' ἐμέ· 1220

πρώτη δὲ γόνασι σοῦσι σῶμα δοῦσ' ἐμὸν
φίλας χάριτας ἔδωκα καντεδεξάμην.
λόγιος δ' ὁ μὲν σὸς ἦν ὅδ· ἄρα σ', ὃ τέκνον,
εὐδαιμόν' ἀνδρὸς ἐν δόμοισιν ὅψομαι, 1225
ζῶσάν τε καὶ θάλλουσαν ἀξίως ἐμοῦ;
οὐμὸς δ' ὅδ' ἦν αὖ περὶ σὸν ἔξαρτοι μένης
γένειον, οὗ νῦν ἀντιλάξυμαι χερί.
τί δ' ἄρ' ἐγὼ σέ, πρέσβυν ἄρ' ἐσδέξομαι
ἐμῶν φίλαισιν ὑποδιχαῖς δόμων, πάτερ,
πόνων τιθηνοὺς ἀποδιδοῦσά σοι τροφάς; 1230
τούτων ἐγὼ μὲν τῶν λόγων μνήμην ἔχω,
σὺ δ' ἐπιλέλησαι, καὶ μ' ἀποκτεῖναι θέλεις.
μή, πρός σε Πέλοπος καὶ πρὸς Ἀτρέως πατρὸς
καὶ τῆσδε μητρός, ἡ πρὶν ὡδίνουσ' ἐμὲ
νῦν δευτέραν ὡδῖνα τήνδε λαμβάνει. 1235
τί μοι μέτεστι τῶν Ἀλεξάνδρου γάμων
'Ελένης τε; πόθεν ἥλθ' ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ μῷ, πάτερ;
βλέψον πρὸς ἡμᾶς, ὅμμα δὸς φίλημά τε,
ἴν' ἀλλὰ τοῦτο κατθανοῦσ' ἔχω σέθεν
μνημεῖον, ἦν μὴ τοῖς ἐμοῖς πεισθῆς λόγοις: 1240
ἀδελφέ, μικρὸς μὲν σύ γ' ἐπίκουρος φίλοις,
ὅμως δὲ συνδάκρυσον, ἵκετευσον πατρὸς
τὴν σὴν ἀδελφὴν μὴ θανεῖν· αἰσθημά τοι
καν νηπίοις γε τῶν κακῶν ἐγγίγνεται.
ἰδοὺ σιωπῶν λίσσεται σ' ὅδ', ὃ πάτερ. 1245
ἀλλ' αἰδεσαί με καὶ κατοίκτιρον βίον·
ναί, πρὸς γενείου σ' ἀντόμεσθα δύο φίλω·
ὅ μὲν νεοσσὸς ὧν ἔθ', ἡ δ' ηὔξημένη.
ἐν συντεμοῦσα πάντα νικήσω λόγον·
τὸ φῶς τόδ' ἀνθρώποισιν ἡδιστον βλέπειν, 1250
τὰ νέρθε δ' οὐδέν· μαίνεται δ' ὃς εὔχεται

θανεῖν. κακῶς ζῆν κρεῖσσον ἢ καλῶς θανεῖν.

ΧΟ. ὡς τλῆμον Ἐλένη, διὰ σὲ καὶ τοὺς σοὺς γάμους
ἀγών 'Ατρείδαις καὶ τέκνοις ἥκει μέγας.

ΑΓΑ. ἐγὼ τά τ' οἰκτρὰ συνετός εἴμι καὶ τὰ μή, 1255
φίλων ἐμαυτοῦ τέκνα· μαινοίμην γάρ ἄν.

δεινῶς δ' ἔχει με ταῦτα τολμῆσαι, γύναι,
δεινῶς δὲ καὶ μή· τοῦτο γάρ πρᾶξαι με δεῖ.
ὅρᾳθ' ὅσον στράτευμα ναύφρακτον τόδε,

χαλκέων θ' ὄπλων ἀνακτεῖς Ἐλλήνων ὅσοι, 1260
οἵς νόστος οὐκ ἔστ' Ἰλίου πύργους ἔπι,

εἰ μή σε θύσω, μάντις δῶς Κάλχας λέγει,
οὐδέ τέστι Τροίας ἔξελεῖν κλεινὸν βάθρον.

μέμηνε δ' Ἀφροδίτη τις Ἐλλήνων στρατῷ 1265
πλεῖν ὡς τάχιστα βαρβάρων ἐπὶ χθόνα,
παῦσαί τε λέκτρων ἀρπαγάς Ἐλληνικῶν·

οἱ τάς τ' ἐν "Ἄργει παρθένους κτενοῦσί μου
ὑμᾶς τε κάμε, θέσφατ' εἰ λύσω θεᾶς.

οὐ Μενέλεως με καταδεδούλωται, τέκνον,
οὐδέ ἐπὶ τὸ κείνου βουλόμενον ἐλήλυθα, 1270

ἀλλ' Ἐλλάς, ηδεῖ, κανὸν θέλω, κανὸν μὴ θέλω,
θῦσαί σε· τούτου δ' ἥσσονες καθέσταμεν.

ἐλευθέρων γάρ δεῖ νιν ὅσον ἐν σοί, τέκνον,
κάμοι γενέσθαι, μηδὲ βαρβάρων ὅπο

"Ἐλληνας ὄντας λέκτρα συλᾶσθαι βίᾳ.

ΚΛ. ὡς τέκνον, ὃ ξέναι,
οἱ γὰρ θανάτου τοῦ σοῦ μελέα.

φεύγει σε πατήρ "Αιδη παραδούς.
οἱ γάρ, μάτερ, ταύτὸν γάρ δὴ

μέλος εἰς ἄμφω πέπτωκε τύχη,
κούκέτι μοι φῶς

οὐδέ ἀελίου τόδε φέγγος.

ἰώ ἱώ.

νιφόβολον Φρυγῶν νάπος "Ιδας τ'

ὅρεα, Πρίαμος ὅθι ποτὲ βρέφος ἀπαλὸν ἔβαλε" 1285

ματρὸς ἀποπρὸ νοσφίσας

ἐπὶ μόρῳ θανατόεντι

Πάριν, δις Ἰδαιος

Ἰδαιος ἐλέγετ' ἐν Φρυγῶν πόλει.

μή ποτ' ὥφελεν τὸν ἀμφὶ

βουσὶ βουκόλον τραφέντ'

[Ἀλέξανδρον]

οἰκίσαι ἀμφὶ τὸ λευκὸν ὄδωρ, ὅθι

κρῆναι Νυμφᾶν κεῖνται

λειμῶν τ' ἔρνεσι θάλλων

χλωροῖς, οὖς ῥοδόεντα

ἄνθε" ὑακίνθινά τε θεαῖσι δρέπειν.

ἔνθα ποτὲ Παλλὰς ἔμολε

καὶ δολιόφρων Κύπρις

"Ἡρα θ' Ἐρμᾶς θ', διὶς ἄγγελος,

ἀ μὲν ἐπὶ πόθῳ τρυφῶσα

Κύπρις, ἀ δὲ δουρὶ Παλλὰς,

"Ἡρα τε Διὸς ἄνακτος

εὐναῖσι βασιλίσιν,

κρίσιν ἐπὶ στυγνὰν ἔριν τε

καλλονᾶς, ἐμοὶ δὲ θάνατον,

πομπὰν φέροντα Δαγαΐδαισιν, ἃς κόραν

προθύματ' ἔλαχεν "Ἄρτεμις πρὸς Ἰλιον·

ό δὲ τεκών με τὰν τάλαιναν, -

ῶ μᾶτερ, ὕ μᾶτερ,

οἴχεται προδοὺς ἔρημον.

ῶ δυστάλαιν' ἐγώ, πικρὰν

πικρὰν ἰδοῦσα δυσελέναν,

1290

1295

1300

1305

1310

1315

φονεύομαι, διόλλυμαι
σφαγαῖσιν ἀνοσίοισιν ἀνοσίου πατρός.

μή μοι ναῦν χαλκεμβολάδων
πρύμνας ἄδ' Αὐλίς δέξασθαι

1320

τούσδ' εἰς ὄρμους ἐς Τροίαν
ῶφελεν ἐλάταν πομπαίαν,

μηδ' ἀνταίαν Εύριπω

πνεῦσαι πομπὰν Ζεύς, μειλίσσων
αὔραν ἄλλοις ἄλλαν θνατῶν

1325

λαίφεσι χαίρειν,

τοῖσι δὲ λύπαν, τοῖσι δ' ἀνάγκαν,

τοῖς δ' ἔξορμᾶν, τοῖς δὲ στέλλειν,

τοῖσι δὲ μέλλειν.

ἢ πολύμοχθον ἄρ' ἦν γένος, ἢ πολύμοχθον

1330

ἀμερίων· τὸ χρεὼν δέ τι δύσποτμον

ἀνδράσιν ἀνευρεῖν.

ἰώ ιώ,

μεγάλα πάθεα, μεγάλα δ' ἄχεα

Δαναΐδαις τιθεῖσα Τυνδαρὶς κόρα.

1335

ΧΟ. ἐγώ μὲν οἰκτίρω σε συμφορᾶς κακῆς
τυχοῦσαν, οἵας μήποτ' ὕφελες τυχεῖν.

ΙΦ. ὡς τεκοῦσ', ὡς μῆτερ, ἀνδρῶν ὅχλον εἰσορῶ πέλας.

ΚΛ. τόν γε τῆς θεᾶς παῖδα, τέκνον, ὡς σὺ
δεῦρ' ἐλήλυθας·

ΙΦ. διαχαλᾶτέ μοι μέλαθρα, δμῶες, ὡς κρύψω δέμας. 1340

ΚΛ. τί δέ, τέκνον, φεύγεις;

ΙΦ. ἀνδρα τόνδ' ιδεῖν αἰσχύνομαι.

ΚΛ. ὡς τί δή;

ΙΦ. τὸ δυστυχές μοι τῶν γάμων αἰδῶ φέρει.

ΚΛ. οὐκ ἐν ἀβρότητι κεῖσαι πρὸς τὰ νῦν πεπτωκότα.

ἄλλα μίμν· οὐ σεμνότητος ἔργον, ἦν ὀνώμεθα.

- ΑΧ. ὡ γύναι τάλαινα, Λήδας θύγατερ.
 ΚΛ. οὐ ψευδῆ θροεῖς. 1345
- ΑΧ. δείν' ἐν Ἀργείοις βοᾶται.
 ΚΛ. τὴν βοὴν σήμαινέ μοι.
- ΑΧ. ἀμφὶ σῆς παιδός.
 ΚΛ. πονηρὸν εἴπας οἰωνὸν λόγων.
- ΑΧ. ως γρεών σφάξαι νιν.
 ΚΛ. κούδεὶς τοῦσδ' ἐναντία λέγει;
- ΑΧ. ἐς θόρυβον ἐγώ τοι καύτὸς ἥλυθον.
 ΚΛ. τίν', ὡς ξένε;
- ΑΧ. σῶμα λευσθῆναι πέτροισι.
 ΚΛ. μῶν κόρην σφύζων ἐμήν ; 1350
- ΑΧ. αὔτὸ τοῦτο.
 ΚΛ. τίς δ' ἀν ἔτλη σώματος τοῦ σοῦ θιγεῖν ;
- ΑΧ. πάντες "Ελληνες.
 ΚΛ. στρατὸς δὲ Μυρμιδῶν οὐ σοι παρῆν ;
- ΑΧ. πρῶτος ἦν ἐκεῖνος ἐγθρός.
 ΚΛ. δι' ἄρ' ὀλώλαμεν, τέκνον.
- ΑΧ. οἵ με τῶν γάμων ἀπεκάλουν ἥσσονα.
 ΚΛ. ἀπεκρίνω δὲ τί;
- ΑΧ. τὴν ἐμὴν μέλλουσαν εῦνιν μὴ κτανεῖν.
 ΚΛ. δίκαια γάρ. 1355
- ΑΧ. ἦν ἐφήμισεν πατήρ μοι.
 ΚΛ. κ' Αργόθεν γ' ἐπέμψατο.
- ΑΧ. ἀλλ' ἐνικώμην κεκραγμοῦ.
 ΚΛ. τὸ πολὺ γάρ δεινὸν κακόν.
- ΑΧ. ἀλλ' ὅμως ἀρήξομέν σοι.
 ΚΛ. καὶ μαχεῖ πολλοῖσιν εῖς ;
- ΑΧ. εἰσορᾶς τεύχη φέροντας τούσδε ;
 ΚΛ. ὄνται τῶν φρενῶν.
- ΑΧ. ἀλλ' ὄνγρομεσθα.

- ΚΛ. παῖς ἄρ' οὐκέτι σφαγήσεται ; 1360
 ΑΧ. οὐκ, ἐμοῦ γ' ἔκόντος.
- ΚΛ. ηξει δ' ὅστις ἀψεται κόρης;
 ΑΧ. μυρίοι γ' ἀξει δ' Ὁδυσσεύς.
- ΚΛ. ἄρ' δ Σισύφου γόνος ;
 ΑΧ. αὐτὸς οὗτος.
- ΚΛ. ἵδια πράσσων, ή στρατοῦ ταχθεὶς ὑπο ;
 ΑΧ. αἰρεθεὶς ἔκών.
- ΚΛ. πονηράν γ' αἴρεσιν, μιαιφονεῖν.
 ΑΧ. ἀλλ' ἐγὼ σχήσω νιν.
- ΚΛ. ἀξει δ' οὐχ ἐκοῦσαν ἀρπάσας ; 1365
 ΑΧ. δηλαδὴ ξανθῆς ἔθειρας.
- ΚΛ. ἐμὲ δὲ δρᾶν, τί χρὴ τότε ;
 ΑΧ. ἀντέχου θυγατρός.
- ΚΛ. ὡς τοῦδ' εἶνεκ' οὐ σφαγήσεται ;
 ΑΧ. ἀλλὰ μὴν ἐς τοῦτο γ' ἥξει.
- ΙΦ. μῆτερ, εἰσακούσατε
 τῶν ἐμῶν λόγων· μάτην γάρ σ' εἰσορῶ θυμουμένην
 σῷ πόσει· τὰ δ' ἀδύναθ' ήμιν καρτερεῖν οὐ ράδιον. 1370
 τὸν μὲν οὖν ξένον δίκαιον αἰνέσαι προθυμίας·
 ἀλλὰ καὶ σὲ τοῦθ' ὕραν χρή, μὴ διαβληθῆ στρατῷ,
 καὶ πλέον πράξωμεν οὐδέν, ὅδε δὲ συμφορᾶς τύχη.
 οἴα δ' εἰσῆλθεν μ', ἀκούσον, μῆτερ, ἐννοουμένην·
 κατθανεῖν μέν μοι δέδοκται· τοῦτο δ' αὐτὸς βούλομαι 1375
 εὐκλεῶς πρᾶξαι παρεῖσά γ' ἐκποδῶν τὸ δυσγένες.
 δεῦρο δὴ σκέψαι μεθ' ήμῶν, μῆτερ, ώς καλῶς λέγω·
 εἰς ἔμ' Ἑλλὰς ἡ μεγίστη πᾶσα γῦν ἀποβλέπει,
 καὶ οὐ πορθμός τε ναῶν καὶ Φρυγῶν κατασκαφαί.
 τάς τε μελλούσας γυναικας μή τι δρᾶσι βάρβαροι, 1380
 μηδ' ἔθ' ἀρπάζωσιν εὐνάς δλβίας ἐξ. Ἑλλάδος
 τὸν Ἐλένης τείσαντας ὅλεθρον, τὴν ἀνήρπασεν Πάρις.

ταῦτα πάντα κατθανοῦσα ρύσομαι, καί μου κλέος,
 'Ελλάδ' ὡς ἡλευθέρωσα, μακάριον γενήσεται.
 καὶ γάρ οὐδέ τοι τι λίαν ἐμοὶ φιλοψυχεῖν χρεών· 1385
 πᾶσι γάρ μ' "Ελλησι κοινὸν ἔτεκες, οὐχὶ σοὶ μόνῃ:
 ἀλλὰ μυρίοι μὲν ἄνδρες ἀσπίσιν πεφραγμένοι,
 μυρίοι δ' ἐρέτμ' ἔχοντες, πατρίδος ἡδικημένης,
 δρᾶν τι τολμήσουσιν ἔχθροὺς χύπερ 'Ελλάδος θανεῖν.
 ἥ δ' ἐμὴ ψυχὴ μὲν οὖσα πάντα κωλύσει τάδε; 1390
 τί τὸ δίκαιον τοῦτ'; ἔχοιμεν δέ τὸν ἀντειπεῖν ἔπος;
 καὶ πάλιν ἔκειν' ἔλθωμεν· οὐ δεῖ τόνδε διὰ μάχης μολεῖν
 πᾶσιν 'Αργείοις γυναικῶν εἴνεκ' οὐδὲ κατθανεῖν.
 εἰς γ' ἀνὴρ κρείσσων γυναικῶν μυρίων δρᾶν φάσος.
 εἰ δ' ἐβουλήθη γε σῶμα τούμὸν "Αρτεμις λαβεῖν, 1395
 ἐμποδὼν γενήσομαι" γὰρ θνητὸς οὖσα τῇ θεῷ;
 ἀλλ' ἀμήχανον· δίδωμι σῶμα τούμὸν 'Ελλάδι.
 Θύετ' ἐκπορθεῖτε Τροίαν· ταῦτα γάρ μημένα μου
 διὰ μακροῦ, καὶ παῖδες οὗτοι καὶ γάμοι καὶ δόξ' ἐμή·
 βαρβάρων γ'"Ελληνας ἀρχειν εἰκός, ἀλλ' οὐ βαρβάρους, 1400
 μῆτερ, 'Ελλήνων· τὸ μὲν γάρ δοῦλον, οἱ δ' ἐλεύθεροι.

XO. τὸ μὲν σόν, ὃ νεᾶνι, γενναίως ἔχει·
 τὸ τῆς τύχης δὲ καὶ τὸ τῆς θεοῦ νοσεῖ.

AX. 'Αγαμέμνονος παῖ, μακάριόν μέ τις θεῶν
 ἔμελλε θήσειν, εἰ τύχοιμι σῶν γάμων. 1405

ζηλῶ δὲ σοῦ μὲν 'Ελλάδ', 'Ελλάδος δὲ σέ·
 εῦ γάρ τόδ' εἶπας ἀξίως τε πατρίδος·

τὸ θεομαχεῖν γάρ ἀποιποῦσ', ὃ σου κρατεῖ,
 ἔξελογίσω τὰ χρηστὰ τάναγκαῖά τε.

μᾶλλον δὲ λέκτρων σῶν πόθος μ' εἰσέρχεται
 ἐς τὴν φύσιν βλέψαντα· γενναία γάρ εἰ.

ὅρα δ' ἐγὼ γάρ βούλομαι σ' εὐεργετεῖν
 λαβεῖν τὸν δέ τοι οἰκους· ἄχθομαι τ', ἵστω Θέτις,

- εὶ μή σε σώσω Δαναΐδαισι διὰ μάχης
ἐλθόν· ἄθρησον, δὲ θάνατος δεινὸν κακόν. 1415
- ΙΦ. λέγω τάδ' οὐδὲν οὐδέν' εὐλαβουμένη.
- ἡ Τυνδαρὶς παῖς διὰ τὸ σῶμα ἀρκεῖ μάχας
ἀνδρῶν τιθεῖσα καὶ φόνους. σὺ δ', ὦ ξένε,
μὴ θυῆσκε δι' ἐμὲ μηδὲ ἀποκτείνῃς τινά.
εἴα δὲ σῶσαί μ' Ἐλλάδ', ἦν δυνώμεθα. 1420
- ΑΧ. ὅ λημ' ἀριστον, οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτ' ἔτι
λέγειν, ἐπεὶ σοι τάδε δοκεῖ· γενναῖα γάρ
φρονεῖς· τί γάρ τάληθὲς οὐκ εἴποι τις ἄν;
ὅμως δ' ἵσως γε κανὸν μεταγνοίης τάδε·
ώς οὖν ἂν εἰδῆς τάπ' ἐμοῦ, λελέξεται· 1425
ἐλθόν τάδ' ὅπλα θήσομαι βωμοῦ πέλας,
ώς οὐκ ἔάσων σ' ἀλλὰ κωλύσων θανεῖν.
χρήσει δὲ καὶ σὺ τοῖς ἐμοῖς λόγοις τάχα,
ὅταν πέλας σῆς φάσγανον δέρης ἴδης.
οὔκουν ἔάσω σ' ἀφροσύνη τῇ σῇ θανεῖν. 1430
- ἐλθόν δὲ σὺν ὅπλοις τοῖσδε πρὸς ναὸν θεᾶς
καραδοκήσω σὴν ἐκεῖ παρουσίαν.
- ΙΦ. μῆτερ, τί σιγῇ δακρύοις τέγγεις κόρας;
- ΚΛ. ἔχω τάλαινα πρόφασιν, ὥστ' ἀλγεῖν φρένα. 1435
- ΙΦ. παῦσαι· μὲ μῆ-κάκιζε· τάδε δ' ἐμοὶ πιθοῦ.
- ΚΛ. λέγ', ως παρ' ἡμῶν γ' οὐδὲν ἀδικήσει, τέκνον.
- ΙΦ. μήτ' οὖν τὸν σὸν πλόκαμον ἐκτέμης τριχός,
μήτ' ἀμφὶ σῶμα μέλανας ἀμπίσχῃ πέπλους.
- ΚΛ. τί δὴ τόδ' εἶπας, τέκνον; ἀπολέσασά σε;
- ΙΦ. οὐ σὺ γε· σέσωσμαι, κατ' ἐμὲ δ' εὐκλεής ἔσει. 1440
- ΚΛ. πῶς εἶπας; οὐ πενθεῖν με σὴν ψυχὴν χρεών;
- ΙΦ. ἥκιστ', ἐπεὶ μοι τύμβος οὐ χωσθήσεται.
- ΚΛ. τί δὴ; τυθεῖσιν οὐ τάφος νομίζεται;
- ΙΦ. βωμὸς θεᾶς μοι μνῆμα τῆς Διὸς κόρης.

- ΚΛ. ἀλλ', ὡς τέκνον, σοὶ πείσομαι· λέγεις γάρ εῦ. 1445
 ΙΦ. ως εύτυχοῦσά γ' Ἐλλάδος τ' εὐεργέτις.
 ΚΛ. τί δὴ κασιγνήταισιν ἀγγέλω σέθεν;
 ΙΦ. μηδ' ἀμφὶ κείναις μέλανας ἔξαψης πέπλους.
 ΚΛ. εἴπω δὲ παρὰ σοῦ φίλον ἔπος τι παρθένοις;
 ΙΦ. χαίρειν γ'. Ὁρέστην τ' ἔκτρεφ' ἄνδρα τόνδε μοι. 1450
 ΚΛ. προσέλκυσαί νιν ὕστατον θεωμένη.
 ΙΦ. ὡς φίλτατ', ἐπεκούρησας ὅσον εἶχες φίλοις.
 ΚΛ. ἔσθ' ὅ τι κατ' Ἀργος δρῶσά σοι χάριν φέρω;
 ΙΦ. πατέρα τὸν ἀμὸν μὴ στύγει πόσιν τε σόν.
 ΚΛ. δεινοὺς ἀγῶνας διὰ σὲ δεῖ κεῖνον δραμεῖν. 1455
 ΙΦ. ἄκων μ' ὑπὲρ γῆς Ἐλλάδος διώλεσεν.
 ΚΛ. δόλῳ δ' ἀγεννῶς Ἀτρέως τ' οὐκ ἀξίως.
 ΙΦ. τίς μ' εἰσιν ἀξῶν πρὶν σπαράσσεσθαι κόμης;
 ΚΛ. ἔγωγε μετὰ σοῦ.
 ΙΦ. μὴ σύ γ'. οὐ καλῶς λέγεις.
 ΚΛ. πέπλων ἔχομένη σῶν.
 ΙΦ. ἐμοί, μῆτερ, πιθοῦ· 1460
 μέν· ως ἐμοί τε σοὶ τε κάλλιον τόδε.
 πατρὸς δ' ὀπαδῶν τῶνδε τίς με πεμπέτω
 Ἀρτέμιδος ἐς λειμῶν', ὅπου σφαγήσομαι.
 ΚΛ. ὡς τέκνον, οἶχει;
 ΙΦ. καὶ πάλιν γ' οὐ μὴ μόλω.
 ΚΛ. λιποῦσα μητέρα;
 ΙΦ. ως ὁρᾶς γ', εὖ καξίως. 1465
 ΚΛ. σχές, μή με προλίπης.
 ΙΦ. οὐκ ἐῶ στάζειν δάκρυ.
 ὑμεῖς δ' ἐπευφημήσατ', ὡς νεάνιδες,
 παιᾶνα τὴμῇ συμφορᾷ Διὸς κόρην
 Ἀρτεμιν· ἵτω δὲ Δαναϊδαῖς εὐφημία.
 κανᾶ δ' ἐναρχέσθω τις, αἱθέσθω δὲ πῦρ 1470

προγύπταις καθαρσίοισι, καὶ πατήρ ἔμὸς
ἐνδεξιούσθω βωμόν· ώς σωτηρίαν
"Ελλησι δώσουσ' ἔρχομαι νικηφόρον.

- ἄγετέ με τὰν Ἰλίου 1475
καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν,
στέφεα περίβολα δίδοτε, φέρε-
τε πλόκαμος ὅδε καταστέφειν·
χερνίβων τε παγάς.
ἔλισσετ' ἀμφὶ ναὸν ἀμφὶ βωμὸν "Αρτεμιν 1480
ἀνασσαν, "Αρτεμιν
τὰν μάκαιραν· ώς ἐμοῖσιν, εἰ χρεόν,
αἴμασι θύμασί τε 1485
θέσφατ' ἔξαλείψω.
ῷ πότνια πότνια μᾶτερ, ώς δάκρυά γέ σοι
δώσομεν ἀμέτερα·
παρ' ἵεροῖς γὰρ οὐ πρέπει. 1490
ἰώ ίώ, νεάνιδες,
συνεπαείδετ' "Αρτεμιν
Χαλκίδος ἀντίπορον,
ἴνα τε δόρατα μέμονε δάια 1495
δι' ἐμὸν ὄνομα τᾶσδ' Αὐλίδος
στενοπόροισιν ὄρμοις.
ἰώ, γὰ μᾶτερ ὥ Πελασγία,
Μυκηναῖαι τ' ἐμαὶ θεράπναι.
ΧΟ. καλεῖς πόλισμα Περσέως, 1500
Κυκλωπίων πόνον χερῶν;
ΙΦ. ἐθρέψαθ' Ἐλλάδι με φάος·
θυνοῦσα δ' οὐκ ἀναίνομαι.
ΧΟ. κλέος γὰρ οὖ σε μὴ λίπη. 1505
ΙΦ. ίώ ίώ.

λαμπαδοῦχος ἀμέρα Δι-
ός τε φέγγος, ἔτερον
ἔτερον αἰῶνα καὶ μοῖραν οἰκήσομεν.
χαῖρέ μοι, φίλον φάος.

ΧΟ. Ἰὼ Ἰὼ. ἴδεσθε τὰν Ἰλίου
καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν
στείχουσαν, ἐπὶ κάρα στέφεα
βαλλομέναν
χερνίβων τε παγάς,
βωμὸν διαίμονος θεᾶς
ρχαίσιν αἴματορρύτοις
θυνοῦσαν εὐφυῖ τε σώματος δέραν
[σφαγεῖσαν.]
εὔδροσοι παγαὶ πατρῷαι
μένουσι χέρνιβές τέ σε
στρατός τ' Ἀχαιῶν θέλων
Ἰλίου πόλιν μολεῖν.

ἀλλὰ τὰν Διὸς κόραν
κλήσωμεν "Αρτεμιν, θεῶν ἄνασσαν,
ώς ἐπ' εύτυχεῖ πότυφ.

Ὥ πότνια πότνια, θύμασιν βροτησίοις
γαρεῖσα, πέμψον ἐς Φρυγῶν
γαῖαν Ἑλλάνων στρατὸν
καὶ δολόεντα Τροίας ἔδη,
Ἄγαμέμνονά τε λόγχαις
Ἑλλάδι κλεινότατον στέφανον
δὸς ἀμφὶ κάρα θ' ἐδὲν
κλέος ἀείμνηστον ἀμφιθεῖναι.

ΑΓΓ. Ὥ Τυνδαρεία παῖ Κλυταιμήστρα, δόμων
ἔξω πέρασον, ώς κλύης ἐμῶν λόγων.

ΚΛ. φθιογγῆς κλύουσα δεῦρο σῆς ἀφικόμην,

1510

1515

1520

1525

1530

ταρβοῦσα τλήμων κάκπεπληγμένη φόβῳ,
μή μοί τιν' ἀλλην ἔυμφορὰν ἥκης φέρων
πρὸς τῇ παρούσῃ.

1535

ΑΓΓ. σῆς μὲν οὖν παιδὸς πέρι
θαυμαστά σοι καὶ δεινὰ σημῆναι θέλω.

ΚΛ. μὴ μέλλε τοίνυν, ἀλλὰ φράξ' ὅσον τάχος.

ΑΓΓ. ἀλλ' ὦ φίλη δέσποινα, πᾶν πεύσει σαφῶς.

1540

λέξω δ' ἀπ' ἀρχῆς, ἦν τι μὴ σφαλεῖσά που
γνώμη ταράξῃ γλῶσσαν ἐν λόγοις ἐμήν.
ἐπεὶ γὰρ ικόμεσθα τῆς Διὸς κόρης

Ἄρτεμιδος ἄλσος λείμακάς τ' ἀνθεσφόρους,

1545

ἴν' ἦν Ἀχαιῶν σύλλογος στρατεύματος,
σὴν παῖδ' ἄγοντες, εὐθὺς Ἀργείων ὄχλος
ἡθροίζεθ^ο. ὡς δ' ἐσεῖδεν Ἀγαμέμνων ἀναξ
ἐπὶ σφαγὰς στέίχουσαν εἰς ἄλσος κόρην,
ἀνεστέναξε, κάμπαλιν στρέψας κάρα

δάκρυα προηκεν ὀμμάτων πέπλον προθείς.

1550

ἡ δὲ σταθεῖσα τῷ τεκόντι πλησίον

ἔλεξε τοιάδ': ὦ πάτερ, πάρειμί σοι,

τούμὸν δὲ σῶμα τῆς ἐμῆς ὑπὲρ πάτρας

καὶ τῆς ἀπάσης. Ἐλλάδος γαίας ὑπερ

θῦσαι δίδωμ' ἐκοῦσα πρὸς βωμὸν θεᾶς

1555

ἄγοντας, εἴπερ ἐστὶ θέσφατον τόδε.

καὶ τούπ' ἔμ' εὔτυχεῖτε· καὶ νικηφόρου

δορὸς τύχοιτε πατρίδα τ' ἐξίκοισθε γῆν.

πρὸς ταῦτα μὴ φαύσῃ τις Ἀργείων ἐμοῦ·

σιγῇ παρέξω γὰρ δέρην εὐκάρδινας.

1560

τοσαῦτ' ἔλεξε· πᾶς δ' ἐθάμβησεν κλύων

εὐψυχίαν τε κάρετὴν τῆς παρθένου.

στὰς δ' ἐν μέσῳ Ταλθύβιος, ὦ τόδ' ἦν μέλον,

εὐφημίαν ἀνεῖπε καὶ σιγὴν στρατῷ·

Κάλχας δ' ὁ μάντις ἐς κανοῦν χρυσήλατον 1565
 ἔθηκεν δέξιν χειρὶ φάσγανον σπάσας
 κολεῶν ἔσωθεν, κρᾶτά τ' ἔστεψεν κόρης.
 ὁ παῖς δ' ὁ Πηγέως ἐν κύκλῳ βωμὸν θεᾶς
 λαβὼν κανοῦν ἔθρεξε χέρνιβάς θ' ὅμοι,
 ἔλεξε δέ· ὃ παῖ Ζηνός, ὃ θηροκτόνε, 1570
 τὸ λάμπρὸν είλισσουσ' ἐν εὐφρόνῃ φάος,
 δέξαι τὸ θύμα τόδ', ὃ γέ σοι δωρούμεθα
 στρατός τ' Ἀχαιῶν Ἀγαμέμνων ἀναξ θ' ὅμοι,
 ἔχραντον αἴμα καλλιπαρθένου δέρης, 1575
 καὶ δὸς γενέσθαι πλοῦν νεῶν ἀπήμονα
 Τροίας τε πέργαμ' ἔξελεῖν ἡμᾶς δορί.
 ἐς γῆν δ' Ἀτρεῖδαι πᾶς στρατός τ' ἔστη βλέπων.
 ιερεὺς δὲ φάσγανον λαβὼν ἐπηύξατο,
 λαμπὸν τ' ἐπεσκοπεῖθ', ἵνα πλήξειεν ἄν·
 ἐμοὶ δ' ἐσήει τ' ἄλγος οὐ μικρὸν φρενί, 1580
 κάστην νενευκώς θαῦμα δέ τὴν αἰφνης ὄραν·
 πληγῆς σαφῶς γάρ πᾶς τις ἥσθετο κτύπον,
 τὴν παρθένον δ' οὐκ εἶδεν οὐδὲ γῆς εἰσέδυ·
 βοᾶ δ' ιερεύς, ἀπαξ δ' ἐπήχησε στρατός,
 ἀελπτὸν εἰσιδόντες ἐκ θεῶν τινος 1585
 φάσμ', οὐ γε μηδ' ὄρωμένου πίστις παρῆν·
 ἔλαφος γάρ ἀσπαίρουσ' ἔκειτ' ἐπὶ γθονὶ¹
 ἴδειν μεγίστη διαπρεπής τε τὴν θέαν,
 ἡς αἴμα βωμὸν ράινεν ἄρδην τῆς θεοῦ.
 καὶ τῷδε Κάλχας, πῶς δοκεῖς; χαίρων ἔφη· 1590
 ὃ τοῦδ' Ἀχαιῶν κοίρανοι κοινοῦ στρατοῦ,
 ὄρᾶτε τήνδε θυσίαν, ἵνη ἡ θεὸς
 προύθηκε βωμίαν, ἔλαβον ὄρειδρόμον·
 ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται,
 ὡς μὴ μιάνῃ βωμὸν εὐγενεῖ φόνῳ. 1595

- ἴλεως ἄποιν' ἐδέξατ', οὔριόν τε πλοῦν
δίδωσιν ἡμῖν Ἰλίου τ' ἐπιδρομάς.
- πρὸς ταῦτα πᾶς τις θάρσος αἶρε ναυβάτης,
χώρει τε πρὸς ναῦν· ὡς ἡμέρᾳ τῇδε δεῖ
λιπόντας ἡμᾶς Αὐλίδος κοίλους μυχούς 1600
Αἰγαῖον οἴδμα διαπερᾶν. ἐπεὶ δ' ἄπαν
κατηγθρακώθῃ θῦμ' ἐν Ἡφαίστου φλογί,
τὰ πρόσφορ' ηὔξαθ', ώς τύχοι νόστου στρατός.
πέμπει δ' Ἀγαμέμνων μ' ὕστε σοι φράσαι τάδε,
λέγειν θ' ὅποιαν ἐκ θεῶν μοῖραν κόρη 1605
καὶ δόξαν ἔσχεν ἀφθιτον καθ' Ἐλλάδα.
ἔγὼ παρὸν δὲ καὶ τὸ πρᾶγμα δρῶν λέγω.
ἡ παῖς σαφῶς σοι πρὸς θεοὺς ἀπέπτατο.
λύπης δ' ἀφαίρει καὶ πόσει πάρες χόλον·
ἀπροσδόκητα δὴ βροτοῖς τὰ τῶν θεῶν, 1610
σώζουσί θ' οὓς φιλοῦσιν· ἥμαρ γάρ τόδε
θανοῦσαν εἴδε καὶ βλέπουσαν παιδα σήν.
ΧΟ. ὡς ἥδομαί τοι ταῦτ' ἀκούσασ' ἀγγέλου·
ζῶν δ' ἐν θεοῖσι σὸν μένειν φράζει τέκος.
ΚΛ. ὃ παῖ, γέγονας τοῦ κλέμμα θεῶν;
πῶς σὲ προσείπω; πῶς δ' οὐ φῶ
παραμυθεῖσθαι τούσδε μάτην μύθους,
ώς σοῦ πένθους λυγροῦ παυσαίμαν; 1615
ΧΟ. καὶ μὴν Ἀγαμέμνων ἀναξ στείχει
τούσδε αὐτοὺς ἔχων σοι φράζειν μύθους.
ΑΓΑ. γύναι, θυγατρὸς οὕνεκ' ὀλβιζούμεθ' ἀν.
ἔχει γάρ ὄντως ἐν θεοῖς ὅμιλίαν.
γρὴ δέ σε λαβοῦσαν τόνδε μόσχον εὐγενῆ
στείχειν πρὸς οἴκους· ὡς στρατὸς πρὸς πλοῦν ὁρᾶ.
καὶ χαῖρε· χρόνια τάμα σοι προσφέγματα 1625
Τροίηθεν ἔσται. καὶ γένοιτό σοι καλῶς.

XO. χαίρων, Ἀτρείδη, γῆν ἵκοῦ
Φρυγίαν, χαίρων δ' ἐπάνηκε,
κάλλιστά μοι σκῦλ' ἀπὸ Τροίας ἔλων.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (1 - 163)

α') 1 - 27

πρέσβυτος καὶ πρεσβύτης = γέρων, πρός ὃν ἀπευθύνεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἀρχιστράτηγος Ἀγαμέμνων ἐξελθὼν ἐκ τῆς βασιλικῆς σκηνῆς μὲν ἔκδηλον νευρικότητα καὶ εἰς τὴν ὀρχήστραν παρερχόμενος, λέγεται εἰς τοὺς στίχους 45 - 48. Εἶναι δοῦλος. Σημείωσον ὅτι τὰ ὑπηρετικὰ πρόσωπα εἰς τὴν ἀρχαίαν τραγῳδίαν δὲν ὀνομάζονται μὲ τὸ κύριόν των ὄνομα, ἀλλὰ μὲ λέξιν δηλωτικὴν τῆς ὑπηρεσίας των (ἄγγελος, βουκόλος) ἡ τῆς ἡλικίας των, ὡς ἐνταῦθα. **δόμων τῶνδε πάροιθεν στεῖχε** = ἔμπροσθεν τῆς σκηνῆς ταύτης, ἐδῶ βάδιζε, ἐλθε. **δόμοι** εἶναι ἡ βασιλικὴ κλισή του Ἀγαμέμνονος ἐν Αὐλίδι εἰς τὴν πεδιάδα, ὅπου εἶχε συγκεντρωθῆ ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς ὁ προωρισμένος διὰ τὴν Τροίαν. Εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Ἀγαμέμνονος, τιναχθέντος ἔξω τῆς σκηνῆς μὲ δέλτον (ἐπιστολὴν) εἰς τὴν χεῖρα, ὁ πρεσβύτης ἀπαντᾷ **στείχω** = ἔρχομαι. τί δὲ καίνουργεῖς; = ἀλλὰ τί νέα σχέδια θέτεις εἰς ἐνέργειαν; **Ἀγάμεμνον** · τὰ παρερχόμενα πρόσωπα ὄνομάζουν ἀλληλα γχάριν τῶν θεατῶν, μὴ ὑπάρχοντος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καταλόγου τῶν προσώπων τοῦ δράματος. **σπεύσεις**; = θά σπεύσῃς; Λέγεται τοῦτο εἰς τόνον νευρικόν, κατεπείγοντα, διύτι εὑρίσκεται ὁ γέρων ἀκόμη εἰς τὴν σκηνήν. Εἰς τοῦτο ἀπαντᾷ ὁ γέρων **σπεύδω**. Σημείωσον τὰς μέχρι τοῦδε μικρὰς προτάσεις καὶ τὰς ἐρωτήσεις συνεπείᾳ τῆς νευρικότητος. Σημείωσον δὲ ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ὄμιλοῦντος προσώπου εἰς τὸν στίχον, ἥτις **ἀντιλαβῇ** λέγεται, προέργεται ἀπὸ τὴν μεγάλην ζωηρότητα τοῦ διαλόγου. Οἱ γέρων ἐξελθὼν εὑρίσκεται πρὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος. μάλα τοι γῆρας τούμὸν ἀυπνον· ἡ σειρά: **τούμὸν γῆρας μάλα ἀυπνόν** (ἐστι) = τὸ γῆρας μου δὲν παίρνει πολὺν ὄπνον. **τοι** = ὡς γνωστόν. καὶ ἐπ' ὀφθαλμοῖς δξὺ πάρεστιν = καὶ εἰς τοὺς ὄφθαλμούς μου δέξτης ἀντιλήψεως ὑπάρχει δξύ· ὡς οὐσ. = δέξτης,

δέξιο δέρκεια. τίς ποτ' ἀστήρος ὅδε πορθμεύει; ἡ σειρά: ἀστήρος ὅδε (ὑποκ.) τίς (κατηγ.)... ποτὲ εἰς ἐρωτημ. πρότασιν = τέλος πάντων, τάχι. ἄρα = λοιπόν, ἀφ' οὗ τόσην δέξυτητα βλέμματος ἔχεις. πορθμεύει (ἀμετάβ.) = διέρχεται, σύρει τὴν γραμμὴν τῆς τροχιᾶς του ώς ἡ λέμβος· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πλοίων. Σείριος· ὁ λαμπρότατος τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, ὁ καθ' "Ομηρον **Κύων τοῦ Θρίωνος**, ὡς συνοδεύων τὸν κυνηγὸν τῶν Πλειάδων. ἐπτάπορος Πλειάς· καλεῖται ἐπτάπορος ἡ Πλειάς, διότι κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἀπετελεῖτο ἐξ ἐπτὰ ἀστέρων καὶ διέγραφεν ἐπτὰ τροχιᾶς, ἐπτάπορος ἄρα = ἐπτασώματος αἱ Πλειάδες λέγονται κοινῶς Πούλια. **ἄσσων** (πρβλ. διάττων) = πηδῶν, τινασσόμενος, τρέχων, εὐρισκόμενος. ἔτι μεσσήρης = ἔτι μέσος = ἀκόμη εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, μεσουρανῶν· τὸ μεσσήρης ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ μέσος· μεσοῦντος τοῦ Αὔγυστου αἱ Πλειάδες μεσουρανοῦν κατὰ τὴν πρωίαν. **οὔκουν** = γι' αὐτὸς λοιπὸν (ἐπειδὴ δηλ. ὁ Σείριος εὐρίσκεται εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ) δὲν (ἀκούεται) **οὔτε φθόγγος δρνίθων** (= πτηνῶν) **οὔτε θαλάσσης**. ἐννόησον κατὰ ζεῦγμα πρὸς τὸ φθόγγος τὰ δρόχθοις, βοή, φλοιοσβίος· πτηνὰ καὶ θάλασσα καὶ ἀνέμοι (σιγαὶ ἀνέμων) σιωποῦν, ἡρεμοῦν. Τί ζωηρὰ ἡ ἀντίθεσις τῆς ἄκρας σιγῆς, ποὺ βασιλεύει γῦρο, καὶ τῆς ἀπεράντου ἀνησυχίας τοῦ πολυμερίμνου βασιλέως! **τόνδε κατ' Εύριπον ἔχουσιν** = κατέχουσι τόνδε τὸν **Εύριπον**. τμῆσις· Εύριπος κατ' ἔξοχὴν ὁ πορθμὸς ὁ Χαλκιδικὸς περίφημος διὰ τὴν παλίρροιαν. **ἀίσσεις** = στριφογυρίζεις νευρικά· ἡ λέξις δηλωτικὴ τῶν νευρικῶν κινήσεων τοῦ 'Αγαμέμνονος. **τήνδε κατ' Αὔλιν** = εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν Αὔλιδα· διὰ τούτου δηλοῦται γενικώτερον τὸ πεδίον, ἐνῷ ἔξελίσσεται ἡ πρᾶξις τῆς τραγῳδίας· ἡ Αὔλις, ταῦν **Βαθύ**, πολύχνη τῆς Βοιωτίας ἀπέναντι τῆς Χαλκίδος κόλπους δύο ἔχουσα, τὸν βόρειον (Μικρὸ Βαθύ) καὶ τὸν νότιον (Μεγάλο Βαθύ), χωρίζομένους μὲ προβολὴν βουνώδη. **καὶ ἀκίνητοι φυλακαι τειχέων** = καὶ οἱ φύλακες τῶν ὄχυρωματικῶν ἔργων τοῦ στρατοπέδου δὲν δείχνουν σημεῖα κινήσεως καὶ ἀνησυχίας· ἀκίνητοι κατηγορούμενον, ἐννοούμενον τοῦ ῥήματος εἰσίν. **ζηλῶ** = ζηλεύω. **ἀνδρῶν** (πάντα) δις ἀκίνδυνον **βίον** **ἔξεπέρασε** = ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖνον, ὅστις περνᾷ ὅλην τοῦ τὴν ζωήν **ἔξεπέρασε**· γνωμικὸς ἀνριστος. **ἄγνως - ἀγνῶτος**· μανοκατάληκτον ἐπίθετον = ἀγνωστος· εἶναι κατηγορούμενον εἰς τὸ ύπκ. τοῦ ῥήματος **ὅς**· εἰς τὸ **ἄγνως** τοῦτο ἀνευ συνδέσεως ἀκολουθεῖ τὸ συνώνυμον αὐτοῦ **ἀκλεής** = ἀδιξος, ἀφανῆς· **ἄγνως - ἀκλεής** πλεονασμός,

δι' οὗ ἔξαιρεται ή ἔννοια. τοὺς δ' ἐν τιμαῖς (ἐνν. ὄντας) = τοὺς ἔχοντας τιμάς, ἀξιώματα, ὑψηλὰς θέσεις ἡσσον ζηλῶ = καθόλου δὲν ζηλεύω λιτότης· ὁ Ἀγαμέμνων φίλοσοφεῖ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων, ὡς τις Σόλων ἡ Ἡρόδοτος, καὶ ἐπαινεῖ τὸν ἀπρόγυμνον καὶ ἀκένδυνον ίδιωτικὸν βίον. καὶ μήν γε = καὶ ὅμως, οὐσα ἵστα. τὸ καλὸν ἐνταῦθα βίον· ἡ σειρά: τὸ καλὸν βίον = ἡ ὁμορφάδα, ἡ γλύκα τῆς ζωῆς ἐνταῦθα (ἔστιν) = ἐδῶ, διῆλαδὴ εἰς τὰς τιμάς, εἶναι, ἔγκειται. τοῦτο δέ γ' ἔστιν τὸ καλὸν σφαλερόν· ἡ σειρά: τοῦτο δέ γε τὸ καλὸν ἔστι σφαλερὸν = ναί (= γε), ἀλλὰ τοῦτο τὸ ὠραῖον, τὸ θέλγητρον, εἶναι ἐπικίνδυνον. σφαλερόν· παρὰ τὸ σφάλλομαι = πίπτω. καὶ τὸ πρότιμον· οὐδέτε. ἐπίθετον τοῦ πρότιμος (= ὁ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους τιμώμενος, ὁ ἐν ὑψηλῇ θέσει ὁν)· ὡς οὐσιαστικὸν = τὰ ἀνώτερα ἀξιώματα. γλυκὺ μὲν (ἔστι) = εἶναι μὲν γλυκά, λυπεῖ δὲ = γεννοῦν δὲ λύπας, ποτίζουν φαρμάκια προσιστάμενον = ὅταν στέκωνται πλησίον, ὅταν εὐρίσκωνται κοντά μας, ὅταν τὰ ἀποκτήσῃ κανείς. τοτὲ μὲν τὰ θεῶν οὐκ δρθωθέντ' ἀνέτρεψε βίον· ἀσύνδετος διασάφησις· τῶν προηγουμένων. δρθῶ = κρατῶ τι δρθόν, ὑψηλά: τὰ θεῶν οὐκ δρθωθέντα = ἡ μὴ δρθωσις τῶν θεῶν, ἡ παράλειψις καθήκοντος πρὸς τοὺς θεοὺς δρειλομένου ἀνέτρεψε βίον = ἀνατρέπουν, φέργουν ἄνω κάτω τὴν ζωήν. τοτὲ μὲν - τοτὲ δὲ = ἄλλοτε μὲν — ἄλλοτε δέ. ἀνθρώπων γνῶμαι πολλαῖ καὶ δυσάρεστοι· κατὰ παράταξιν ἀντὶ ἀνθρώπων γνῶμαι πολλαί, ἔὰν ωσι δυσάρεστοι = ἡ κοινὴ γνώμη, ἀν εἶναι δυσμενῆς (διὰ συκοφαντίαν ἡ δι' ἀσυμφωνίαν ἡ διὰ τὴν δημιουργίαν δυσμενοῦς φέύματος). διέκνασταν· γνωμικὸς ἀδρ. διακναίω = ξύνω (πρβλ. κνηησμὸς = φαγούρα), τρίβω, φθείρω, ἀφανίζω· οἱ ἔχοντες ἀνώτερα ἀξιώματα εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς κινδύνους καὶ ἐκ μέρους τῶν θεῶν καὶ ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων.

β') 28-48

οὐκ ἀγαμαι ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστέως = δὲν παραξενεύομαι διὰ ταῦτα, δὲν μοῦ κάνονυ αὐτὰ ἐντύπωσιν, προκειμένου περὶ ἀνδρὸς ὑψηλὰ ἀξιώματα κατέχοντος· ἀριστεὺς = ὁ ἐν τιμαῖς. φυτεύω· κεῖται μεταφορικῶς = γεννῶ (πρβλ. τὰ ἡμέτερα: διαβολόσπορος, διαβόλου σπορά). ἐπὶ πᾶσιν ἀγαθοῖς = ἐπὶ τῷ ὄρῳ, μὲ τὴν συμφωνίαν νάχης ὅλα τὰ ἀγαθά. Ἀτρεύς· ὁ πατὴρ τοῦ Ἀγαμέμνονος· σημείωσον τὰς μι-

κράς προτάσεις καὶ τὸ ἐν 29 ἀσύνδετον· ἡ διδασκαλία τοῦ πρεσβύτου στηρίζεται εἰς μακρὰν πεῖραν καὶ εἰς πλοῦτον γνώσεων· ἐντεῦθεν καὶ ὁ ἀξιωματικὸς τόνος αὐτῆς δηλούμενος διὰ τῶν μικρῶν προτάσεων καὶ τοῦ ἀσυνδέτου, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη. Πῶς δομοιάζει ὁ πρεσβύτης πρὸς τὸν φύλακα τοῦ Σοφοκλέους ἐν Ἀντιγόνῃ! χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι· ἡ ζωὴ εἶναι ἀνάμεικτος μὲν χαράς καὶ λύπας. τὰ θεῶν οὕτω βουλόμεν’ ἔσται = οἱ θεοὶ οὕτω βουλήσονται = ἔτσι θέλουν καὶ θὰ θέλουν εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἀπαντα. ἀμπετάσας λαμπτῆρος φάος = ὑψώσας πολὺ τὸ φῶς τοῦ λύχνου· ἀμπετάσας· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὰ ίστια (ἀναπετάννυμι τὰ ίστια). Παρ’ Ομήρων ἐν Ὁδυσσείᾳ γίνεται χρῆσις λύχνων πρὸς φωτισμόν. δέλτος (ἡ) = ἐπιστολή, πρβλ. δελτάριον· ἡ δέλτος ἦτο ξύλινος πίναξ, οὗ ἡ ἑτέρα ἐπιφάνεια ἐκοιλαίνετο εἰς μίκρον βάθος· ἡ κοίλη ἐπιφάνεια ἐπεχρίστο λεπτῷ στρώματι κηροῦ καὶ ἐπ’ αὐτοῦ ἔγραφον τὴν ἐπιστολὴν διὰ τοῦ λεγομένου στύλου ἡ γραφείου ἀλλοτε τὰ γράμματα ἐχαράσσοντο ἐπ’ αὐτοῦ τοῦ ξύλου ἡ ἔγραφοντο ἐπ’ αὐτοῦ διὰ μελάνης. πρὸς χερῶν = ἐμπρός σου. συγχέω = σβήνω. λύω = ἀποσφραγίζω. πέδω = εἰς τὸ ἐδαφος, κατὰ γῆς. πεύκης· συνεκδοχή: ἡ ἐκ πεύκης δέλτος. θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέων = καταχέων θαλερὸν δάκρυ· τμῆσις· ἡ φράσις ἐλέχθη καθ’ Ομηρον. θαλερὸν = χονδρὸν δάκρυ· ὁ ἐν. κατὰ ποιητικὴν συνήθειαν ἀντὶ τοῦ πληθ.: ὅρα ὅτι ὁ Ἀγ. κατὰ τὴν τοῦ πρεσβύτου ἀνακοίνωσιν σπασμωδικῶς μεταπίπτει ἀπὸ ἐνεργείας εἰς ἐνέργειαν, διότι εὑρίσκεται ἐν ἀμηχανίᾳ, εἶναι παλίμβουλος καὶ ἀναποφάσιστος. καὶ τῶν ἀπόρων οὐδενὸς ἐνδεῖς μὴ οὐ μαίνεσθαι = καὶ καμμία ἀπὸ τίς παραξενίες δὲν σοῦ λείπει, ὥστε νὰ μὴ σὲ εἰπῇ κανεὶς τρελλόν. τὸ ἀπορον = ἡ ἀπορία, τὸ παράξενο, ἡ παραξενία. μὴ οὐ μαίνεσθαι· διὰ τὴν προηγηθεῖσαν ἄρνησιν (οὐδενὸς ἐνδεῖς) ἐτέθη τὸ μὴ οὐ· οἱ ἐν Αθήναις δοῦλοι εἰχον ἀκολασίαν γλώσσης· ὥστε ἡ ἀκόλαστος γλῶσσα τοῦ πρεσβύτου πρὸς τὸν Ἀγαμ. εἶναι πεποιημένη κατὰ τοὺς ἐν Αθήναις δούλους. τί πονεῖς; = τί ὑποφέρεις; τί νέον περὶ σοί, βασιλεῦ; = τί κακὸ σοῦ συμβαίνει; νέον· κεῖται κατ’ εὐφημισμόν· αἱ μικραὶ προτάσεις αὐται καὶ αἱ ἐρωτήσεις αἱ ἀσύνδετοι δηλοῦν ἀγωνίαν καὶ φόβον τοῦ γέροντος ὀδεικαὶ λογημένως ἀνησυχοῦντος διὰ τὸν ὑψηλὸν κύριόν του ἀπὸ τὴν ἀνεξήγητον νευρικότητα καὶ ταραχὴν αὐτοῦ. κοινῶ = ἀνακοινώνω. μῆθος = λόγος = τὸ μυστικὸν τοῦ πόνου. ἀγαθὸς = τίμιος. φράζω = λέγω. σῇ ἀλόχῳ = εἰς τὴν σύζυγόν σου, δηλ. τὴν Κλυταιμήστραν. πέμπε = ἔδωκε. ποτὲ = κάποτε

τότε, ὅτε ἔφερες τὴν Κλυτ. νύμφην εἰς τὰ ἀνάκτορά σου. φερνή· πᾶν ὅ, τι φέρεις ἡ σύζυγος κατὰ τὸν γάμον εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός της, ἡ ἄλλως λεγομένη προίξ. συννυμφοκόμος (συν - νυμφοκόμος)· νυμφοκόμος = ἡ στολίζουσα τὴν νύμφην. συννυμφοκόμος = ὁ βοηθῶν τὴν νύμφην εἰς τὸν στολισμόν· ἐδῶ = ὁ συντροφεύων τὴν νύμφην, ὁ συνδός. δικαιοιος = πιστός. φερνήν — συννυμφοκόμον τε κατηγορούμενα.

Μέτρον τοῦ τμήματος (1 - 48) εἶναι τὸ ἀναπαιστικὸν (ἀναπαιστος — — —) ἀντὶ τοῦ συνήθους ἴαμβ. τριμέτρου, ἵσως διότι οἱ ὑποχριταὶ ἔνιαχον διαλεγόμενοι ἐβημάτιζον. Ο πρεσβύτης, ἐπειδὴ ἡ πίστις του καὶ πρὸς τὸν νέον κύριον εἶναι δεδοκιμασμένη, ἀξιοῖ νὰ μάθῃ τὸν λόγον τῆς ἀνησυχίας τοῦ κυρίου του οὕτως ὑπὸ τοῦ πρεσβύτου προκαλούμενος ὁ Ἀγαμ. παρέχει τὴν λεγομένην προέκτην, ἦτοι εἰσαγωγὴν εἰς τὴν τραγῳδίαν μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς ἐνάρξεως τῆς διδασκαλίας. Τίς ἡ προέκθεσις θὰ ἰδωμεν εὐθὺς κατωτέρω.

γ') 49 - 70

Ἀῆδα· σύζυγος τοῦ Τυνδάρεω, βασιλέως ἐν Λακεδαίμονι, μῆτρα καὶ τῶν Διοσκούρων, Κάστορος καὶ Πολυδεύκους. **Θεστιάς**· ἡ κόρη τοῦ Θεστίου, βασιλέως τῆς Αἰτωλίας. **ξυνάροος** (ξὺν - ἀείρω = συνείρω, πρβλ. λατ. sero, coniunx) = σύζυγος. οἱ τὰ πρῶτ' ὡλβισμένοι νεανίαι **Ἐλλάδος** = οἱ νέοι τῆς Ἐλλάδος οἱ κατ' ἔξοχὴν εύτυχισμένοι, πλούσιοι (ὅλβος = ὑλικὸς πλοῦτος). **δλβιζομαι** = θεωροῦμαι ὅλβιος, εύτυχής. **ταύτης**· ἡ γεν. ἐκ τοῦ μνηστήρεως, ὁ εἶναι κατηγορούμενον. **δειναι δ' ἀπειλαι**, ἐννόησον τὸ ησαν ἡ τὸ ἐγίγνοντο· καὶ κατ' ἀλλήλων φόνος **ξυνίστατο** = καὶ φόνος ἐσχεδιάζετο ἀναμεταξύ των (τῶν μνηστήρων) (ὑπὲκείνων), δστις μὴ λάβοι· ἀναφ. ὑποθ. πρότασις· **δστις**· περιληπτικὸν = ὅσοι τυχὸν δὲν ἤθελον λάβει ὡς σύζυγον τὴν κόρην. τὸ δὲ πρᾶγμα ἀπόρως είχε **Τυνδάρεω πατρὶ** = καὶ τὸ ζήτημα ἔφερεν εἰς ἀπορίαν τὸν πατέρα Τυνδάρεων. δοῦναι τε μὴ δοῦναι τε· ἐπεξήγησις τοῦ: **πρᾶγμα** = εἴτε νὰ δώσῃ δηλ. εἴτε νὰ μὴ δώσῃ· ἡ φράσις γραφικὴ καὶ ἀπλοϊκή. **τῆς τύχης ὅπως ἄψαιτ'** ἄριστα· πλαγία ἐρωτηματικὴ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἀπόρως είχε = ἐν ἀπορίᾳ ἦν, ἡπόρει = πῶς θὰ ἐγγίσῃ τὴν τύχην (τὴν περίστασιν) ἄριστα, πῶς θὰ τὰ οἰκονομήσῃ, πῶς θὰ τὰ βολέψῃ ἄριστα. **εἰσέρχεται τινα**· ἦ

τινί τι = εἰσέρχεται εἰς τὸν νοῦν τινος ἡ σκέψις, ἡ ἰδέα. **νιν**· αἰτ. τῆς τριτοπροσώπου προσ. ἀντων. κοινοῦ γένους καὶ ἀριθμοῦ (πρβλ. τὸ Ὁμηρ. μιν) = τοῦ ἔρχεται ἡ σκέψις. **τάδε** = ἡ ἔξης σκέψις· ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν ἀκολούθων ἀπαρεμφάτων: **συνάψαι**, συμβαλεῖν, καθεῖναι κάπαράσσασθαι· τούτων ὑποκ. εἶναι τό: μνηστῆρας. **δεξιάς** συμβάλλομεν = συνάπτομεν τὴν δεξιὰν χειρα, κάμνομεν χειραψίαν· κατὰ τοὺς ὄρκους ἐγίνοντο καὶ χειραψίαι. **ἔμπυρα** (= τὰ ἐν πυρὶ) = τὰ καϊόμενα. **σπονδάς καθίημι** = ἀφήνω νὰ γιθοῦν κάτω σπονδαῖ = σπένδω, κάμνω συμφωνίαν· δι’ ἔμπυρων **σπονδάς καθεῖναι** = νὰ συνάψουν συμφωνίαν διὰ μέσου τῶν θυμάτων, ἐπάνω εἰς τὰ θύματα, διὰ θυσίας. **κάπαράσσασθαι** = καὶ ἐπαράσσασθαι· **ἐπαρῶμαι** = ὑπόσχομαι μὲ κατάραν (ἐναντίον τοῦ ἔαυτοῦ μου), ἐνόρκως. **τάδε** = τὰ ἔξης, ἐπεξηγούμενα διὰ τῶν κατωτέρω ἀπαρεμφάτων: **τῷ συναμμυνεῖν**, κάπιστρατεύσειν καὶ **κατασκάψειν**, ὃν ὑποκ. εἶναι πάλιν τό: μνηστῆρας. **συναμμυνεῖν** = ὅτι πάντες ὁμοῦ (οἱ μνηστῆρες) θὰ βοηθήσουν **τῷ** = τούτῳ δτοῦ = οὗτοις γένοιτο **Τυνδαρίς κόρη** (ὑποκ.) γυνὴ (κατηγ.). **νιν** = αὐτὴν λαβὼν = ἀπαγαγὼν **φέρχοιτο** = ἥθελεν ἀπέλθει. **τὸν ἔχοντα** = τὸν ἔχοντα (αὐτὴν) σύζυγον. **ἀπωθῶ λέχους** = βιαίως γωρίζω ἀπὸ τὴν σύζυγον. **ἐπιστρατεύω** = ἐκστρατεύω ἐναντίον. "Ελληνα δμοίως βάρβαρόν τε (πόλιν) = ἀδιακρίτως εἴτε Ἐλληνικὴν εἴτε βαρβαρικὴν πόλιν. "Ελληνα βάρβαρον· ἐπίθετα: "Ελληνες καὶ βάρβαροι καθ' Ἡρόδοτον ἥρπαζον ἐκ τῆς ἀλλήλων γώρας γυναικας. **ὅπλων μέτα**· ἀναστροφὴ τῆς προθέσεως = μὲ ἐνόπλους δυνάμεις· εἰς τὰ ἀνωτέρω λεγθέντα πολλὰ ἀπαρέμφατα· περιέχονται καὶ πολλὰ μέτρα προνοίας, τὰ ὅποια λαμβάνει ὁ Τυνδάρεως καὶ τὰ ὅποια φανερώνουν τὴν περίσκεψί του· περίφημοι ἡσαν οἱ Τυνδάρεως ὄρκοι. **ἐπιστώθησαν** = ἐδέθησαν δι’ ὄρκου (παρ’ ἀλλήλων οἱ μνηστῆρες). **εὑ·δέ·πως γέρων ὑπῆλθεν αὐτούς Τυνδάρεως πυκνῇ φρενεῖν** = ἐξηπάτησε δ’ αὐτούς πολὺ τεγνικὰ ὁ γέρων Τ. μὲ τὰ τετραπερασμένα μυαλά του· ἡ πρότασις κεῖται παρενθετικῶς. **εὑ πως· λιτότης· δίδωσ'** (ι) = δίδει τὴν ἀδειαν, ἐπιτρέπει εἰς τὴν κόρην ἐλέσθαι = νὰ ἐκλέξῃ· τὸ σύνηθες ἥτο ὁ πατήρ τῆς κόρης νὰ ἐκλέγῃ τὸν γχαμβρόν. **ὅτου πνοσὶ φέροιεν Αφροδίτης φίλαι** = εἰς ὅποιον θὰ τὴν ἔφερναν τὰ φυσήματα τὰ ἐρωτικά, τὸ αἰσθημα τῆς καρδίας. **ὅτου· γεν.** ἀντικ. τοῦ πνοσί· **πνοσὶ** ἡ μεταφορὰ ἐκ τῶν ἀνέμων φερόντων τὰ πλοῖα· πρβλ. καὶ τὸ παρ’ ἡμῖν: **ὅπου τὸν πάρη (φέρη)** τὸ φύσημα. ὡς γε μήποτ’ ὠφελε λαβεῖν = ποὺ νὰ μὴν ἔσωνε νὰ τὸν ἔπαιρνε.

εὐχὴ ἀνεκπλήρωτος· οἱ μηηστῆρες οἵ· μὴ προτιμηθέντες δὲν εἶχον λόγον
νὰ εἰναι δυσηρεστημένοι κατὰ τοῦ Τυνδάρεω, ἐφ' ὅσον προσωπικῶς η·
κύρη ἔξελεξεν.

(δ') 71 - 110

ἐκ Φρυγῶν· ἀπὸ τὴν Φρυγίαν, ἀπὸ τὴν Τροίαν· οἱ Τρῶες κα-
λοῦνται καὶ Φρύγες, διότι ἡ Τροία περιελαμβάνετο εἰς τὴν Μικρὰν
Φρυγίαν. **δ τὰς θεάς κρίνας**· ὁ Πάρις, ὁ νιὸς τοῦ Πριάμου, βόσκων
τὰς βοῦς εἰς τὸ δρός τῆς "Ιδης ἐν Τροίᾳ, ἔκρινεν εἰς ἀγῶνας καλλιστείων
τὰς τρεῖς θεάς, "Ηραν, "Αθηνᾶν καὶ Ἀφροδίτην, ὅτε ἐκάστη τούτων
ὑπὲρ ἑαυτῆς διεξεδίκει τὸ γνωστὸν μῆλον τῆς "Εριδος. **ὅδε** = ἐκεῖνος,
ὁ πολυθρύλητος. **ώς δ** μῦθος ἀνθρώπων **ἔχει** = καθὼς λέγουν οἱ
ἄνθρωποι. **Λακεδαίμον'** (α') αἰτ. ἀπρόθετος τῆς εἰς τόπον κινήσεως
εἰς τὸ ἐλθών. **ἀνθηρὸς** = ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τὸ ποικίλον τοῦ ἄνθους.
εἶμα (ἔννυμα) = ἔνδυμα, ὑποκορ. **ἰμάτιον**. **στολῇ**· ὡς καὶ παρ' ἡ-
μῖν: ἡ περιβολῇ **εἰμάτων στολῇ**· περίφρασις: **ἀνθηρὸς εἰμάτων**
στολῇ = μὲ τὴν στολήν του· τὴν ὅμοιάζουσαν μὲ ποικιλόχρωμον ἄν-
θος. **λαμπρὸς χρυσῷ** = λαμποκοπῶν ἀπὸ χρυσᾶ κοσμήματα· χρυσῷ
συνεκδ. **ἀνθηρὸς στολῇ** — **χρυσῷ λαμπρός**· χιαστί. **ἀνθηρὸς** μὲν
λαμπρός τε ἀντὶ τοῦ λαμπρὸς δέ. **βαρβάρω χλιδήματι**· κατὰ
παράθεσιν διορισμὸς εἰς τὸ **χρυσῷ**. **χλιδῆμα** = ἡ χλιδή, ἡ πολυτέλεια.
Οἱ βάρβαροι ἥγαπων τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν ἐπιδεικτίασιν. **έρῶν**
έρῶσαν = ἐπειδὴ τὴν ἥγαπα καὶ ἀντηγαπάτο ὑπ' αὐτῆς, δι' ἀμοιβαιό-
τητα αἰσθήματος. **Σημείωσον** τὴν ἀγαπητὴν εἰς τοὺς τραγικοὺς: παρά-
θεσιν τῆς αὐτῆς λέξεως· πρβλ. καὶ "Ομηρον: παρ' οὐκ ἔθελων ἔθε-
λούσῃ. **ἔξαναρπάσας** = ἀρπάσας εἰς τὸν ἀέρα. **πρὸς** "Ιδης βούστα-
θμα = εἰς τὰ βουστάσια, τὰ βουκόλια τῆς "Ιδης. **ἔκδημον λαβὼν**
Μενέλαον = εὑρών, ἐπιτυχῶν τὸν Μενέλαον ἀπουσιάζοντα ἀπὸ τὴν
χώραν (**ἔκδημον κατηγορ.**)· ἀπουσιάζεν εἰς Κρήτην πρὸς τὸν φίλον
του βασιλέα τῆς Κρήτης 'Ιδομενέα. **δ δὲ** = Μενέλαος. **οἰστράω** καὶ
οἰστρέω· ἀμετάβ. = τρελαίνομαι· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὸν οἰστρον (τὴν
βοϊδόμυιγαν) καὶ τὰ οἰστρόπληκτα ζῷα. **πόθῳ** = ἀπὸ τὸν πόθον.
οἰστρήσας = σὰν τρελλὸς τρέχων. **μαρτύρεται** = ἐπικαλεῖται μάρτυρας.
ώς· εἰδ. = ὅτι. **τοῖσιν ἡδικημένοις**· εἰς ήτο ὁ ἡδικημένος, ἀλλ' ὁ
πληθ. ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἐν., διότι γενικεύει. **τούντεῦθεν** = τὸ ἐντεῦ-
θεν = κατ' ἀκολουθίαν τούτου. **"Ἐλληνες**· ἀναγρονισμός, διότι τότε

έκαλυπτο 'Αχαιοί. **ἄξαντες** (ἄσσω) **δορὶ** = πεταχθέντες μὲ τὰς μαχίμους δυνάμεις· τὸ δῆμα κατάλληλον ώς ἐνδεικτικὸν τοῦ φιλοπολέμου δργασμοῦ· **δορὶ**· συνεκδ. ἀντὶ τῶν μαχίμων δυνάμεων· δὲ ἐν. ἀντὶ τοῦ πληθ. (πρβλ. ἀνωτέρω δάκρυ). **τεύχη λαβόντες** = ὅπλα λαβόντες· ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ δορὶ ἔννοιαν. **στενόπορα βάθρα Αὔλιδος** = εἰς τοὺς δρμους τοὺς στενοὺς τῆς Αὔλιδος· αἵτ. δηλωτικὴ τῆς εἰς τόπον κινήσεως εἰς τὸ ἥκουσι (πρβλ. Λακεδαίμονα ἐλθών)· τὸ στενόπορα θὰ ἡρμοζε μᾶλλον εἰς τὸν Εὐβοϊκὸν κόλπον. **ἴπποις τε πολλοῖς ἄρμασίν τ'** (ε). ἐν διὰ δυοῖν = 'δι' ἄρμάτων ὑπὸ ἵππων συρομένων. Οἱ ἡρωες παρ' 'Ομήρῳ μάχονται ἀπὸ τῶν ἄρμάτων. **ἥσκημένοι** = ἐφωδιασμένοι· **ἀσκῶ** = φιλοτεχνῶ, ἐφοδιάζω. **εἴλοντο στρατηγεῖν** = ἐξέλεξαν νὰ εἶμαι ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ. **Μενέλεω χάριν**· ἄλλα λέγει δὲ Μεν. ἐν 337 κέ. 'Ο Αγ. ἐξελέγη ἀρχιστράτηγος μᾶλλον ώς δὲ ἰσχυρότατος, τῶν ἡγεμόνων παρὰ ώς ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου· δὲ ἐν τῷ α' βιβλίῳ λέγει δὲτι ἡ δύναμις τοῦ Αγ. μᾶλλον ἡ οἱ δρκοι τοῦ Τυνδάρεω ἐπέβαλον τὸν πύλεμον. **σύγγονόν γε** (δητα) = ἐπειδὴ μάλιστα ἐτύχαινε νὰ εἶμαι ἀδελφὸς του. **ξυνεστῶτος** (τοῦ) **στρατοῦ** = ἐνῷ ἦτο δὲ στρατὸς συντεταγμένος. **ἡμεαθ'** (παρατατικὸς τοῦ ἡμαι = κάθημαι) = ἐκαθήμεθα ἀδρανοῦντες, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα, **ἀπλοίᾳ χρώμενοι** = εύρισκόμενοι εἰς ἀδυναμίαν νὰ ἀποπλεύσωμεν· ποῦ ὠφείλετο ἡ ἄπλοια, ἀν δηλ. εἰς νηνεμίαν ἡ εἰς ἐναντίους ἀνέμους, δὲν καθορίζεται. **Κάλχας** δὲ Θεστορίδης (δὲ τοῦ Θέστορος), δὲ μάντις δὲ γνωστὸς ἐκ τοῦ 'Ομήρου. **ἀπορίᾳ κέχρημαι** = εύρισκομαι εἰς ἀμηχανίαν. **ἀνεῖλεν** (ἡμῖν) = ἐχρησμοδότησεν εἰς ἡμᾶς. **ἢν** **ἔσπειρ** ἐγώ = τῆς δόποιας ἐγώ εἶμαι πατήρ. **'Αρτέμιδι τῇ τόδ' οἰκούσῃ πέδον** = εἰς τὴν "Αρτεμιν, τὴν ἔχουσαν τὴν ἔδραν τῆς ἐδῶ. 'Η "Αρτεμις εἰς τὴν Αὔλιδα εἰλεῖν, ἱερὸν καὶ πολὺ ἐκεῖ ἐτιμάτο. **θῦσαι, ἔσεσθαι, οὐκ εἰναι·** τούτων τῶν ἀπαρεμφάσων τῶν ἔξαρτωμένων ἐκ τοῦ ἀνεῖλεν τὸ μὲν **θῦσαι** εἶναι τελικόν, τὰ δὲ ἄλλα εἰδικά, διότι εἰς αὐτὰ τὸ ἀνεῖλεν ἔχει λεκτικὴν σημασίαν. **ἔσται πλοῦς** = θὰ εἶναι δυνατὸς δὲ ἀπόπλους. **κατασκαφαι** **Φρυγῶν**. δηλ. τῆς πόλεως τῶν Τρώων. **θύσασι** = ἐὰν θύσωμεν, τίς ἡ μετοχή; **οὐκ εἰναι τάδε** = δὲτι δὲν εἶναι δυνατὰ αὐτᾶ ἐδῶ, δηλ. τὰ ἀνωτέρω. **εἶπον** = ἔδωκα ἐντολὴν **Ταλθύβιον** (ὑποκ.) **ἀφιέναι πάντα στρατὸν** (ἀντικ.) **δρθίω κηρύγματι** (δοτ. δργαν.). 'Ο Ταλθύβιας εἶναι κήρυξ τοῦ 'Αγαμέμνονος· **ἀφίημι τινα** = ἐῶ τινα **ἀπιέναι** = ἀφήνω τινὰ ἐλεύθερον νὰ ἀπέλθῃ. **δρθιον** **κήρυγμα** = δξύφωνον διαλάλημα. ώς

οὐποτ' ἂν τλάς = διότι ποτὲ δὲν θὰ εἶχα τὸ ψυχικὸν σθένος. οὗ = ὅπου, τοπ. ἐπίρρ. ἐδῶ λαμβάνεται χρονικῶς. οὗ δὴ = ἀλλὰ τότε ἀκριβῶς. πάντα λόγον προσφέρων = πάντα λίθον κινῶν, μεταχειριζόμενος κάθε μέσον, κάθε δυνατὸν ἐπιχείρημα φέρων· ὑπερβολή. τλῆναι = τολμῆσαι. κάν = καὶ ἐν. πτυχαὶ δέλτου = τὰ φύλλα τῆς ἐπιστολῆς. δάμαρ -αρτος = ἡ σύζυγος. ὡς γαμουμένην = μὲ τὴν πρόφασιν δῆθεν ὅτι θὰ ὑπανδρευθῇ τὸν Ἀχιλλέα. ἐκγαυρούμενός τε λέγων τε· τροπικαὶ μετοχαῖ. ἐκγαυροῦμαι = μὲ ὑπερηφάνειαν ἐπαινῶ. ἀξίωμα = ὑπόληψις, κοινωνικὴ περιωπή. οὕνεκα οὐ θέλοι· εἰδ. πρότασις ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ λέγων. εἰ μὴ παρ' ἡμῶν εἶσιν ἐς Φθίαν λέχος = ἂν δὲν πάρῃ εἰς τὴν Φθίαν ἡ νύμφη (σταλεῖσα) ἐκ μέρους ἡμῶν, δηλ. ἐμοῦ ἀμφὶ παρθένου γάμουν = κλείσας συνοικέσιον ψευδές, ἀνύπαρκτον. ἀμφὶ παρθένου = διὰ τὴν κόρην μας. ὡς ἔχει τάδε· ἐκ τοῦ ἵσμεν πλαγῆ. ἐρώτησις = πῶς ἔχει αὐτὴ ἐδῶ ἡ ὑπόθεσις· γνῶσται τῆς ὑποθέσεως ἡσαν ἐκτὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος ὁ Κάλχας, ὡς φροντίζων διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς μαντείας, ὁ Ὁδυσσεύς, διότι αὐτὸς εἰσηγήθη τὴν ἀπατηλὴν πρόφασιν τοῦ γάμου, καὶ ὁ Μενέλαος, ὡς ἐνδιαφερόμενος ἀμεσώτηλὴν πρόφασιν τοῦ γάμου, καὶ ὁ Ηρακλεός, ὡς γονού της ηγεμονίας. σκιάν = εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός.

Μέτρον τῆς προεκθέσεως εἶναι τὸ ιαμβικὸν τρίμετρον.

ε') 111 - 163

'Αλλ' εἴα· παρακελ. = ἐμπρός. χώρει πρὸς "Αργος" = κατὰ τὸ "Αργος. Λέγει πρὸς "Αργος καὶ ὅχι εἰς "Αργος, διότι ξέπιθανόν, πρὶν φθάσῃ εἰς τὸ "Αργος, νὰ συναντήσῃ τὴν Κλ. καθ' ὃδὸν ἐρχομένην εἰς τὸ στρατόπεδον κατόπιν τῆς πρώτης ἐπιστολῆς' ὁ Ἀγ. κατεπείγει τὸν πρεσβύτην. τάσδ' ἐπιστολὰς λαβών· ἐγχειρίζει τὴν ἐπιστολήν.

κέκευθε· παραχ. τοῦ κεύθω = κρύπτω, περιέχω. λόγω = προφορικῶς. δόμοι = ἡ οἰκογένεια. σημαίνω = ἀνακοινώνω. σύντονα = σύμφωνα. γλώσση = λόγω (113). αὐδῶ = λέγω. πέμπω (99) πρὸς ταῖς πρόσθεν δέλτοις = μετὰ τὴν πρώτην ἐπιστολήν. ὁ Λήδας ἔρνος· τρυφερὰ συζυγικὴ προσφώνησις = βλαστάρι τῆς Λήδας. τὰν σὰν Ἰνιν = τὴν θυγατέρα σου. κολπώδης = πολύκολπος. πτέρυξ = προεξοχή· Αὔλιν· ἐπεξηγεῖ τὸ μέρος παρὰ τὸ ὄλον. πτέρυγ' ἀκλύσταν = ἀκλυστον (ἀ-κλύζω, κατακλύζω) = ἀκύμαντον, γαλήνιον. πτέρυγα· μεταφορά· κατάλληλος ἡ εἰκὼν, διότι ἡ νῆσος· Εὗβοια προσκολλᾶται ὡς πτέρυξ εἰς τὴν ἀντικρὺ ἥπειρον, τὴν Στερεάν Ἑλλάδα. δαίω ύμεναίσους = παρέχω γαμήλιον συμπόσιον μὲ τὰ γαμήλια ἅσματα = τελῶ γάμους. εἰς ἄλλας ὥρας = εἰς ἄλλην ἐποχήν. Ἀχιλεύς διὰ τὸ μέτρον ὡς καὶ παρ' Ὁμήρῳ. ἀπλακῶν ἀντὶ ἀμπλακῶν διὰ τὸ μέτρον ἀπλακίσκω = ἀποτυγχάνω, στεροῦμαι. λέκτρα = γάμος. μέγα φυσῶ = πολὺ φουσκώνω. ἐπαίρω θυμὸν = ἀνάβω ἀπὸ θυμό· ἐπαρεῖ θυμὸν = θὰ θυμώσῃ. τόδε καὶ δεινὸν = τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι ὁ φόβος = ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι ὁ φόβος. 'Ο Αχιλλεὺς ἡτο δέξθυμος καὶ πολὺ εὐαίσθητος εἰς ζητήματα τιμῆς, ὡς βλέπομεν παρ' Ὁμήρῳ, ὅπου ἐτοιμάζεται καὶ τὸ ξίφος νὰ ἀνασπάσῃ κατὰ τοῦ Ἀγ. σήμαιν' ὅ τι φήσ = λέγε ὅ, τι ἔχεις νὰ εἰπης. δνομα παρέχων οὐκ ἔργον = δίδων μόνον τὸ δνομά του, δχι δὲ καὶ τὴν ἐν ἔργοις συμμετοχὴν του. ὅ τι πράσθομεν· πλαγία ἐρώτησις ἐκ τοῦ σβν οἰδε = τί μαγειρεύομεν. δτι· εἰδικὸς σύνδεσμος ἐκ τοῦ οὐκ οἰδε.. ἐπιφημίζω = ὑπόσχομαι. ἐκδώσειν λέκτροις = δτι θὰ δώσω εἰς γάμον. νυμφεῖος ἀγκῶν = νυμφικὴ ἀγκάλη. δε... Δαναοῖς· ἀναφορ. αἰτιολ. πρότασις. τῷ τῆς θεᾶς (γόνῳ) = τῷ Ἀχιλλεῖ, τῷ υἱῷ τῆς Θέτιδος. φατίζω = ἐπιφημίζω· ἡ μετοχὴ φατίσας ἐνδοτικῇ. ἀλοχον (κατηγ.) ἥγεις· παρατ. τοῦ ἐπιχειρουμένου = ἐπεχείρεις· νὰ φέρης, ἐδοκίμαζες, ἐσχεδίαζες νὰ φέρης. σφάγιον· κατηγ. = θῦμα. Δαναοῖς· δοτικὴ χαριστική. ἔξισταμαι γνώμας = γάνω τὸ λογικόν μου, ξεμυαλίζομαι. ἄτα = ἄτη = ἡ τύφλωσις τοῦ νοῦ, τὸ ἀμάρτημα καὶ ἡ τιμωρία, ὡς ἐνταῦθα. 'Αξιοσημείωτοι οἱ δωρικοὶ τύποι γνώμας ἔξισταν (136), ἄταν (137) πρὸς οὓς παράβαλε καὶ τούς: τὰν ἀκλύσταν (120), τὰν σὰν (119). ἐρέσσω πόδα = κινῶ γοργὰ τοὺς πόδας· ἐρέσσω κεῖται μεταφορικῶς· πόδα ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ πληθ. (πρβλ. δορί). ὑπείκω γήρᾳ = ὑποκύπτω εἰς τὸ γῆρας, μὲ καταβάλλει τὸ γῆρας. νυ (ν) = λοιπόν. μή ἀλσώδεις ζου κρήνας = μή

ἴζου ἔδρας κρηγῶν ἀλσώδεις = μὴ καθίσῃς εἰς σκιεράς κρήνας. θέλγομαι ὑπνω = παραδίδομαι εἰς τὰ θέλγητρα, τὴ γλύκα τοῦ ὑπνου. εὔφημα θρόει = λέγε αἰσίους λόγους, σιωπα· τί εἶναι αὐτὰ ποὺ λέγεις ; πῶς ἐφαντάσθης πῶς μπορῶ ἔγώ νὰ κάνω ἔνα τέτοιο λάθος ; Θεὸς φυλάξοι. Μὲ μεγάλην ἀγανάκτησιν ὁ γέρων ἀποκρούει τὴν μομφὴν ὀκνηρίας καὶ ὁφθυμίας. Κατὰ τὰς ιεροτελεστίας ὄφειλον οἱ παρόντες νὰ λέγουν εὐφήμους, εὐοιώνους λόγους· ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ἡτο δυνατὸν νὰ λεχθῇ δυσοίωνος λόγος, ἐτήρουν σιγήν, θθεν εὐφημεῖτε = σιωπᾶτε. πάντη = πάντοι. πόρος σχιστὸς = σταυροδόρι. ἀμείβω = περνῶ. λεύσσω = παρατηρῶ, βλέπω. φυλάσσω = κοιτάζω προσεκτικά. μὴ τίς σε λάθη... ναῦς· ἡ σειρά : μὴ τις ἀπήνη κομίζουσα παῖδα πρὸς ναῦς Δαναῶν λάθη σε παραμειψαμένη τροχαλοῖσιν δχοις· ἀπήνη· τετράτροχος ἀμαξα συρομένη ἀπὸ ζεῦγος ἵππων ἡ ἡμίόνων· παραμείθομαι = προσπερνῶ. μὴ λάθη παραμειψαμένη = μὴ προσπεράσῃ καὶ δὲν τὴν ἀντιληφθῆς. τροχαλὸς = ταχύς. δχος = δχημα. πάλιν ἔξόρμα = γύρισέ (την) βιαστικὰ πίσω. σειε χαλινούς = δούλευε σύντονα τοὺς χαλινούς· σημείωσον τὸ ἀσύνδετον, δι' οὗ ἀποδίδεται ἡ διέγερσις τοῦ λέγοντος καὶ αἰσθητοποιεῖται ἡ γοργότης τῶν ἐπαλλήλων πράξεων. ιείς = κατευθύνων τὴν συνοδείαν. (πυμπαὶ) ἐπὶ Κυκλώπων θυμέλας = εἰς τὴν Κυκλώπειαν ἀκρόπολιν τῶν Μυκηνῶν· θυμέλη = βωμός, ιερόν· θυμέλαι Κυκλώπων = τὰ ιερὰ τὰ περιβαλλόμενα ὑπὸ τῶν Κυκλωπείων τείχῶν, ἡ ἀκρόπολις ἡ περιβαλλομένη ὑπὸ τοιούτων. Τὰ ιερὰ ἐκάστης πόλεως εὑρίσκοντο συνήθως ἐν τῇ ἀκροπόλει. Γνωστὰ ἐκ τῆς ιστορίας τὰ προστορικὰ τείχη τῶν Μυκηνῶν, τῆς Τίρυνθος, ἐκ πελαρίων ἀκατεργάστων λίθων· ἡ κτίσις των ἀπεδίδετο εἰς τοὺς Κύκλωπας, μυθικὸν λαὸν τεκτόνων, ἐκ τῆς Λυκίας κατὰ τοὺς ἀρχαίους προερχομένων, ἔχόντων τὸ σῶμα γιγαντῶδες. φράσας τάδε = μετὰ τὴν προφορικὴν ἀνακοίνωσιν τούτων. πιστὸς = πιστευτός. παιδὶ σέθεν = εἰς τὴν κόρην σου. σφραγῖδα φύλασσε = πρόσεξε μὴ χαλάσῃς τὴν σφραγῖδα. Ίθι = ἐμπρός· κατεπείγει τὸν πρεσβύτην ὁ Ἀγ. λευκαίνει ἥδη τόδε φῶς = ἀπλώνουν τώρα πλέον τὸ λευκὸ φῶς των. ἥδως πῦρ τε τεθρίππων τῶν Ἀελίου = ἡ αὐγὴ καὶ τὸ πύρινον τέθριππον (ἄρμα) τοῦ Ἡλίου. σύλλαβε μόχθων = μετάπιασέ μας καὶ σὺ = δὸς καὶ σὺ χεῖρα βοηθείας στὰ βάσανά μου. ὅλβιος = εὐτυχῆς (ἀπὸ ὑλικῆς ἀπόψεως). ἔς τέλος = μέχρι τέλους τοῦ βίου. εὐδαιμῶν = ὁ μὴ δοκιμάζων δυστυχίας· εἰς τὸ ὅλβιος καὶ εὐδαιμῶν ἐννόησον τὸ παραλειπόμενον ἔστι. Διαρκῆς εὐδαιμονία

εἶναι ἀνύπαρκτος εἰς τὸν κόσμον. 'Ο 'Αγαμέμνων παρ' ὅλον τὸ ἐπιφανειακόν του μεγαλεῖνον εἶναι δυστυχῆς κατά γε τὰ κρατοῦντα παρ' ἀνθρώποις. 'Ο γέρων ἀπέρχεται ταχὺς διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου. 'Ο 'Αγαμέμνων συνοδεύει ἀπερχόμενον αὐτὸν μὲ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους καὶ εἴτα εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνήν του.

Οἱ ἔρμηρευθέντες στίχοι 1 - 163 ἀποτελοῦν τὸν Πρόλογον τῆς τραγῳδίας. 'Ο πρόλογος, ἀντιστοιχῶν πρὸς τὴν Α' πρᾶξιν σημερινῆς τραγῳδίας, τμῆμα τῆς τραγῳδίας διαλογικόν, ἀπαγγελλόμενον ἐν ὁνθμῷ, περιέχει τὴν λεγομένην πρότασιν (εἰσαγωγήν), ἢτις εἰσάγει τὸν θεατὴν εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ δράματος, ἐν προκειμένῳ τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας, δίδουσα τὰς ἀναγκαῖας ἐξηγήσεις διὰ τὰ προηγηθέντα τῆς τραγῳδίας γεγονότα, περιέχει τὸ ἐλατήριον τὸ κινοῦν τὴν πρᾶξιν, ἐν προκειμένῳ τὴν μαντείαν τοῦ Κάλχαντος, ἐγείρει δὲ τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, ἐν προκειμένῳ διὰ τῆς ἀνακλήσεως τῆς προτέρας πρὸς τὴν Κλυταιμήστραν ἐντολῆς· οἱ θεαταὶ εἶναι περίεργοι νὰ ἰδουν, ἀν θὰ προλάβῃ ἡ δευτέρα ἐπιστολὴ νὰ φθάσῃ ἢ θὰ εἶναι ἀργά καὶ τὸ κακὸν ἀνεπανόρθωτον. Τὸν παρόντα πρόλογον ἀποτελεῖ μία μόνον διαλογικὴ σκηνή, δύον πρόσωπα εἶναι δὲ Ἀγαμ. καὶ δὲ πρεσβύτης. 'Η σκηνὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν λόγον τοῦ Ἀγαμ. (49 - 114), σκεδὸν μορολογικὸν (ἐξαιρέσει τῶν τελευταίων στίχων τὸν 107 - 114), ἐν ἵμβικοῖς τριμέτροις, καὶ ἀπὸ ἀναπαιστικὸν διάλογον, ἐν μέρει μὲν προτασσόμενον (1 - 48), ἐν μέρει δὲ ἐπιτασσόμενον (115 - 163). Τούτους ἀσυνήθους εἰς τὴν ἀρχαίαν τραγῳδίαν ἐξεφράσθη ἡ εἰκασία ὅτι δὲ πρόλογος τῆς τραγῳδίας, τὸν δόποιον ἀποθανὼν δὲ Εὑριπίδης ἀφῆκεν, εἶναι οἱ στίχοι 49 - 114, κατὰ τὸν τρόπον τῶν Εὑριπιδείων προλόγων πεποιημένος, τὰ δὲ τμῆματα 1 - 48 καὶ 115 - 163 προσέθηκεν δὲ νίδος τοῦ Εὑριπίδου, δομάνυμος, διτις ἐδίδαξε τὴν ύπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθεῖσαν τριλογίαν, Ἰφιγένειαν τὴν Ἀνδρίδι, Ἀλκμέωνα ἐν Κορίνθῳ καὶ Βάκχασ, ἵνα ἐκκρούσῃ τὸ μονότονον καὶ ἀναρρόν, τὸ δόποιον ἐνεφάνιζεν οἱ πρόλογοι τοῦ πατρός του. 'Η γλῶσσα εἰς τὰ διαλογικὰ μέρη εἶναι ἡ ἀρχαία Ἀττικὴ μὲ Ἰωνικὸν τύπονς καρυκευμένη, παρ' Εὑριπίδῃ δὲ πλησιάζει πολὺ πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ πεζοῦ λόγου.

Κενωθείσης τῆς δοχήστρας γυναικες ἐκ Χαλκίδος ἔγγαμοι καὶ νεαραί, παρέρχονται ἥδη διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου (ώς ἐγχώσαι καὶ δὴ ἐκ τῶν λιμένων) εἰς πέντε στοίχους ἐπαλλήλους, ἔκαστον ἐκ τριῶν γυ-

ναικῶν, ἢ εἰς τρεῖς ζυγούς, ἔκαστον ἐκ πέντε, εἰς τὴν ὁρχήστραν μὲν σεμνότητα ἀνάλογον πρὸς τὸν σεμνὸν ὕθυμον τῶν ἀναπαίστων, μὲν στολὴν ἀνάλογον πρὸς τὴν κοινωνικήν των θέσιν, μὲν χρυσοῦς εἰς τὴν κεφαλήν των στεφάνους καὶ κατευθύνονται εἰς τὰ πρὸς τῆς σκηνῆς τοῦ ἀρχιστρατήγου, χωρὶς νὰ λέγονταί τι θέλονταν ἐκεῖ, ἃ δονταν δὲ κατὰ τὴν πάροδον ἄσμα χορού, πάροδον καὶ αὐτὸν καλούμενον, τὸ διποίον θὰ ἐρμηνεύσωμεν ἐφεξῆς.

ΠΑΡΟΔΟΣ (164 - 302)

Στροφὴ α' (164 - 184)

ἔμολον· ἀρ. β' τοῦ βλώσκω = ἔργομαι (πρβλ. μολὼν λαβέ, αὐτόμολος): ὁ ἐν., διότι ἔκαστη γυνὴ τοῦ Χοροῦ ὅμιλεῖ διὰ τὸν ἔαυτόν της. **ἀμφὶ παρακτίαν** Φάμαθον Αὐλίδος ἔναλιας = γῦρο ἀπὸ τὴν ἀμμουδιὰν τῶν ἀκτῶν τῆς παραλίας Αὐλίδος. Σημείωσον τὴν ποικιλίαν τῶν συνανύμων ἐπιθέτων (παρακτίαν (164), ἔναλιας (165), Φάμαθον καὶ Αὐλίδος). **χεύματα** = τὰ ρέυματα. **στενόπορθμος** = ὁ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ. **κέλλω·** ἀμεταβ. = προσορμίζομαι, καταπλέω. **κέλσασσα** = προσορμίσθείσα (διὰ λέμβων). **πόλιν** = πατρίδα Χαλκίδα, ἀγχιάλων ὑδάτων τᾶς κλεινᾶς Ἀρεθουσας τροφόν. **τροφὸς** = ἡ τροφοδοτοῦσσα. **ἀγχιάλος** (ἀγχι-άλδς) = παραθαλάσσιος. **Ἀρέθουσα** = ὄνομα πηγῶν πολλῶν ἐν Ἑλλάδι. Ἡ τῆς Χαλκίδος Ἀρέθουσα, περὶ ἣς ἐνταῦθα πρόκειται, ἵσως εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν παρὰ τὸν "Ἄγιον Στέφανον 20' μακρὰν τῆς Χαλκίδος κατὰ τὴν ὁδὸν Χαλκίδος - Ἐρετρίας. ὡς κατιδοίμαν = ἵνα κατίδοιμι = ἵνα μὲν προσογήν παρατηρήσω. **ἄγανδς** (ἀ [ἐπιτ.] - γαίω, γαῦρος) εὐγενής, ὑπερήφανος. **πλάται** ναυσιπόροι = νῆσοι κωπήλατοι πλάτῃ· συνεκδοχή· πλάτη κυρίως ἡ κώπη, διὰ τὸ πλατὺ κάτω ἄκρον. **οὓς** ἐπὶ Τροίαν... στέλλειν· ἡ σειρά: οὓς ἀμέτεροι πόσεις ἐνέπουσι τὸν ἔανθρων Μενέλαον τε Ἀγαμέμνονά τ' εὐπατρίδαν στέλλειν ἐπὶ Τροίαν ἐλάταις χιλιόντων. πόσις - ιος=σύζυγος. **ἐν(ν)έπω** = λέγω. **εὐπατρίδας** = ὁ ἐξ εὐγενῶν πατέρων, ὁ εὐγενής. **στέλλω** = ἐτοιμάζων ἄγω. **ἐλάταις** χιλιόντων = μὲν χίλια πλοῦτα ἐλάτης, ἐλάτινα. **ἐλάτη·** συνεκδοχή. **οὓς** ἀντικ. τοῦ στέλλειν. **Μενέλαον** τε Ἀγαμέμνονά τε εὐπατρίδαν. **ὑποκ.** τοῦ στέλλειν, ἐπὶ τὰν Ἐλέναν = πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Ἐλένης. Μετὰ τὰῦτα εὐθὺς ἀμέσως ἔπειρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ **δέν** = ἦν Ἐλένην

(ἔλαβε). **δονακοτρόφος** = ὁ τρέφων καλάμια. **Εύρωτας**· ὁ γνωστὸς τῆς Σπάρτης ποταμός. **δῶρον τᾶς Ἀφροδίτας** = ὡς δῶρον ἀπὸ τὴν Ἀφροδίτην· ἡ Ἀφροδίτη λέγεται καὶ Κύπρις, διότι ἐλατρεύετο ἐν Κύπρῳ καὶ δὴ ἐν τῇ Πάφῳ. **ἐπὶ κρηναῖαισι δρόσοις** = πλησίον δροσερῶν πηγῶν. **ἔσχεν ἔριν μορφᾶς** = ἡγανίσθη εἰς ἀγῶνα καλλονῆς, εἰς καλλιστεῖα. Τὸ δῶρον, ἡ Ἐλένη, ἐδόθη μετὰ τὰ καλλιστεῖα, ἀφ' οὗ ἔλαβεν ἡ Ἀφροδίτη ὡς καλλίστη, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Πάριδος τοῦ Θουκόλου, τὸ μῆλον τῆς Ἔρεθος.

'Αντιστρ. α' (185 - 205)

πολύθυτον δὲ δι' ἄλσος Ἀρτέμιδος ἥλυθον δρομένα = διὰ τοῦ πολύθυτου δὲ ἄλσους τῆς Ἀρτέμιδος ἥλθον πεταχθεῖσα βιαστικά. **πολύθυτον ἄλσος** = ἄλσος ὃπου πολλαὶ θυσίαι. προσφέρονται. Ἀσυνειδήτως ὁ Χορὸς ὑπενθυμίζει εἰς τὸν θεατὴν καὶ τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας, ἣν ἤξιώσε πρὸ δὲ λίγου ἡ "Ἀρτεμις. δρομένα" μ. ἀόριστος μετοχῆς τοῦ δρυνυματοῦ = ἐγείρομαι, πετιέμαι. **φοινίσσουσα παρῆδ'** ἐμὰν αἰσχύνα νεοθαλεῖ = μὲ τὸ ἐρύθημα τῆς αἰδοῦς εἰς τὴν νεανικὴν παρειάν. **φοινίσσω** = κοκκινίζω· ἐδῶ μεταβατικῶς κεῖται. **παρῆς** = παρηὶς = παρειά. **νεοθαλής**: ἐπίθ. = νεανικός· τὸ ἐπίθετον καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ αἰσχύνα ἀντὶ νὰ ἀναφέρεται εἰς τὸ παρῆδα. **θέλουσ'** ιδέσθαι = θέλουσ' ιδεῖν· **ἀσπίδος ἔρυμα καὶ κλισίας ὀπλοφόρους Δαναῶν** = τὰς μαχίμους δυνάμεις καὶ τὰς σκηνὰς τῶν ὀπλιτῶν Δαναῶν. **ἔρυμα** = προφυλακτήριον, ἀμυντήριον. **ἀσπίς**: περιληπτικὸν = ὀπλῖται ἀσπιδοφόροι. **κλισίας ὀπλοφόρους** = σκηναὶ φέρουσαι ὀπλίτας. **ἀσπίδος ἔρυμα — κλισίας ὀπλοφόρους** χιαστί. **ἴππων ὄχλος** = ἀρμάτων πλῆθος. **δύ' Αἴαντε** = τοὺς δύο Αἴαντας, δηλ. τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ Οἰλέως, βασιλέως τῶν Λοκρῶν, καὶ τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Σαλαμῖνος Τελαμῶνος, τὸν ἀνδρείστατον τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὸν Ἀχιλλέα, τὸ ἔρκος Ἀχαιῶν, τὸν Σαλαμῖνος στέφανον=τὴν δόξαν τῆς Σαλαμῖνος. **Πρωτείλαιος**: υἱὸς τοῦ Ἰφίκλου ἐκ Φυλάκης τῆς Θεσσαλίας, ὁ πρῶτος πεσὼν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἀπόβασιν αὐτῶν εἰς τὴν Τροίαν. **θῶκος καὶ θῶκος** = ἔδρα. **ἐπὶ θάκοις**: ἀνάφερε εἰς τὸ συνέδρωσιν = ὁ συγκαθήμενος. **ἡδομένους**: κατηγορ. μετοχὴ = νὰ εὐχαριστοῦνται (οἱ δύο Αἴαντες, ὁ Πρωτείλαιος καὶ ὁ ἐφεξῆς ἀναφερόμενος Παλαμήδης). **μορφαὶ πολύπλοκοι** = συνδυασμοὶ πολύπλοκοι. **πεσσοί**: εἶδος παιδιᾶς ἀναλόγου πρὸς τὸ ζατρίκιον· λέγεται ὅτι τὴν παιδιὰν

ἐφεῦρεν ὁ Παλαμήδης κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του. Εἰς τὸν Παλαμήδην, υἱὸν τοῦ Ναυπλίου, ἀπεδίδοντο καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐφευρέσεις. **Ποσειδᾶν καὶ (Ποτ(ε)ιδᾶν)**· δωρικά = ὁ Ποσειδῶν. **παῖς Ποσειδᾶνος** = ὁ Ναύπλιος. **Διομήδης**· υἱὸς τοῦ Τυδέως, βασιλεὺς τοῦ "Αργους. **κεχαρημένος** = διασκεδάζων. **ἡδοναῖς δίσκου** = μὲ τὸν δίσκον. **παρά**· ἐπίρρημά = πλησίον. **Μηριόνης**· θεράπων τοῦ. βασιλέως τῆς Κρήτης 'Ιδομενέως, ὁ ὁποῖος λέγεται **"Αρεος δζος** = βλαστάρι τοῦ "Αρεως, κατὰ μεταφοράν. **Θαῦμα βροτοῖσι** = προκαλῶν ὅλων τὸν θαυμασμόν. **τὸν Λαέρτα τόκον** = τὸ παιδὶ τοῦ Λαέρτου, τὸν 'Οδυσσέα. **νησαῖα δρη** = δρεινὴ νῆσος· ἡ 'Ιθάκη εἶναι πετρώδης καὶ δρεινή, ἔχουσα τὸ δρος Νήριτον. **Νιρεύς**· ἐκ Σύμης τῆς Δωδεκανήσου, ὁ κάλλιστος μετὰ τὸν 'Αχιλλέα, ἔγων μόνον τρεῖς ναῦς· οἱ ἥρωες Διομήδης, Μηριόνης, 'Οδυσσεὺς καὶ Νιρεύς βάλλουσι τὸν δίσκον.

'Επωδὸς (206 - 230)

είδον... Ἀχιλῆα. **λαιψηροδρόμος** = ποδώκης. **Ισάνεμος** = τρέχων ὡς ἄνεμος· ἐπίθετον διορίζον τὸ λαιψηροδρόμον **Ἀχιλῆα.** **ποδοῖν· δοτ.** τῆς ἀναφορᾶς· ὅρα τὰ δύμηρικὰ ποδῶκης, πόδας ὡκύς, ποδάρκης καὶ παράβαλε τὰ δύμηρικὰ ἐπίσης ποδήνεμος ὡκέα **Ίρις,** τὰ ἄμμα **τνοιησι πετέσθην.** **ἐκπονῶ** = ἐκπαιδεύω. **Χείρων·** ὁ δικαιότατος τῶν Κενταύρων, περιώνυμος παιδαγωγὸς τοῦ 'Αχιλλέως. **αἰγιαλοῖσι παρά τε κροκάλαις·** ἐν διὰ δυοῖν = εἰς τὰ χαλίκια τῆς θαλάσσης. **δρόμον ἔχω σὺν δπλοις** = τρέχω ἐνοπλος. **πονῶ ἄμιλλαν ποδοῖν** (δοτ. δργαν.) = ἀμύλλωμαι πεζός. **τέτρωρον** = τέθριππον ἄρμα, οὗ ἐπέβαινεν ὁ διφρηλάτης Εὔμηλος, ὁ υἱὸς τοῦ 'Αδμήτου καὶ τῆς 'Αλκήστιδος, ὁ ἔγγονος τοῦ Φέρητος (Φερητιάδης). **ἔλισσων = ἔλισσόμενος** = στριφογυρίζων ἐπάνω κάτω περὶ τὰ τέρματα. **ἔβοῶτο = ἔβόα = ἔφώναζε** δυνατὰ (ἐρεθίζων τοὺς ἵππους). **ῷ = οὖ** (Εὔμήλου). **ἴδόμαν = εἰδόν,** ἔξ οὐ ἡ μετοχὴ θεινομένους. **χρυσοδαΐδαλοι στομίοις πῶλοι** = στολισμένοι μὲ χρυσοῦς χαλινούς ἵπποι. **κέντρον = ράβδος** μὲ αἰχμὴν δξεῖαν, δι' ἡς κεντοῦν τοὺς ἵππους. **θείνομαι κέντρῳ = μαστιγοῦμαι.** **μέσοι ζύγιοι·** ἵπποι οἱ ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἐν μέσω ἐξευγμένοι ἐκατέρωθεν τοῦ ρύμου (τημωνίου). **βαλιοὺς λευκοστίκτῳ τριχὶ = παρδαλοὺς ἀπὸ λευκὰ στίγματα τοῦ τριχώματος.** **σειροφόροι·** λέγονται καὶ **σειραφόροι καὶ σειραῖοι = οἱ δύο ἄκροι**

ἴπποι τοῦ τεθρίππου, διὰ σειρῶν (σχοινίων) προσδεδεμένοι εἰς τὸ δρυμα. Τούτων ὁ μὲν ἀριστερὸς σειράτος ἔδει νὰ διαγράψῃ περὶ τὴν **νύσσαν** ἢ τὸν **καμπτῆρα** τοῦ ἵπποδρόμου βραχὺ τόξον, ὁ δ' ἔτερος ἄκρος δεῖξις νὰ διαγράψῃ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ μέγιστον τόξον, διὸ καὶ ὀνομάζονται **ἄντηρεις**, ἥτοι ἀντίθετοι, ἀναπτύσσοντες ἑκάτερος ταχύτητα ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον πρὸς τὸν ἔτερον. **καμπαῖσι**· τοπ. = κατὰ τὰς στροφὰς (περὶ τὸ τέρμα καὶ τὴν ἀφετηρίαν τοῦ ἵπποδρόμου). **πυρρόθριξ** = κοκκινοτρίχης. **ποικιλοδέρμων** = παρδαλός· τὰ δύο ἐπίθετα κατηγορούμενα. **μονόχαλα σφυρὰ** = ἀστράγαλοι μόνοπλοι· **μονόχαλος** = **μονόχηλος**, ὁ ἔχων μίαν χηλήν, ἔνα νύχι· **μονόχαλα σφυρὰ** εἶναι κατὰ τὸ μώνυχες ἴπποι. **οἰς** = τούτοις λοιπόν. **παρεπάλλετο** = παρέτρεγε πάλλων τὰ ὅπλα ὁ Ηηλείδης Ἀχιλλεύς. **ἀντυξ**: θ., τὸ μέτωπον τοῦ δίφρου τοῦ ἄρματος, **σύριγξ**: θ., τὸ χωνὶ τοῦ τροχοῦ, ὃπου θίσερχεται τὸ ἄκρον· τοῦ ἔξονος. 'Η περιγραφὴ τῆς ἀμίλλης καὶ τῶν ἴππων γραφικωτάτη, ἰδίᾳ τά: **έβοϊτο** καὶ **παρεπάλλετο**, περιγράφεται δὲ διεξοδικώτερον καὶ ἔξαίρεται ὁ ἥρως Ἀχιλλεύς, διότι οὗτος θὰ παίξῃ σπουδαῖον ῥόλον εἰς τὴν τραγῳδίαν. Διὸ λεπτομερείας περὶ τῶν ἵπποδρομικῶν ἀγώνων συμβουλεύθητι τὴν Σοφ. Ἡλέκτραν στίχ. 701 κ.εξ.

Στροφὴ β' (231 - 241)

ἔρχομαι εἰς ἀριθμὸν ναῶν = μετρῶ τὰ πλοῖα. **ἀθέσφατος** (ἀ[στερ.] - θέσφατος, θεὸς - φημὶ) = ἀπερίγραπτος. καὶ εἰς θέαν **ἀθέσφατον** (ἥλθον) = καὶ ἀπήλαυσα ἀπερίγραπτον θέαμα. **ώς** = ἵνα. **πλήσαιμι**· ἀδρ. τοῦ πίμπλημι = πληρῶ, ἵκανοποιῶ. **ὅψις γυναικείος δομμάτων** = γυναικεία φίλοπεριέργεια. **ἀδονάν** = ἡδονήν· κατὰ παράθεσιν διορισμός. **μελίνον** = γλυκεῖν ώς μέλι. **ἥν** ἔχων = εἰχε. **πλάτας**· περὶ ληπτικὸν = τῆς πλάτης = τοῦ στόλου. **ὁ Μυρμιδὼν** "Αρης Φθιώτας (-ης) = αἱ μάχιμοι δυνάμεις τῶν Μυρμιδόνων τῆς Φθίας. **θουρίσαις**· ἀντὶ **θοαῖς** = μὲ ταχύπλοα πλοῖα. Τὸ ἐπίθετον εἶναι κοσμητικὸν ἀνδρῶν, διὸ καὶ αἱ νῆσες ἐδῶ προσωποποιοῦνται. 'Ο Εύριπιδης ἀναχρονιστικῶς καλεῖ τὰ πλοῖα ταχύπλοα, ὅπως ἥσαν εἰς τοὺς χρόνους του· τὰ πλοῖα ἥσαν μόνον μεταφορικά, ὅχι καὶ πολεμικά. **Νηρῆδες** δὲ θεαὶ **χρυσέαις** εἰκόσι κατ' ἄκρα ἔστασαν = Νηρηίδες δὲ θεαὶ μὲ τὰ χρυσᾶ ἀγάλματά των εἰς τὰ προεξέχοντα ἄκρα τῆς πρύμνης ἥσαν στημέναι. **Νηρήδες**· αἱ πεντήκοντα θυγατέρες τοῦ θαλασσίου θεοῦ Νηρέως· τούτων

μία ἦτο καὶ ἡ Θέτις. σῆμα = ως διακριτικὸν γνώρισμα. πρύμναις· τοπικὴ πτῶσις.

'Αντιστρ. β' (242 - 252)

'Αργείων δὲ νᾶες ἔστασαν ἵσηρετμοι = 'Αργείων δὲ νῆες ἔχουσι κάπις ἵσας ἐστέκοντο. πέλας ταῖσδε = πλησίον τούτων ἐδῶ τῶν πλοίων, δηλ. τοῦ Ἀχιλλέως. ὅν = τούτων. στρατηλάτας (-ης) ἦν διπάις Μηκιστέως, δην (Μηκιστέα) τρέφει = ἀνέθρεψεν διπάιος Μηκιστεὺς ἦτο υἱὸς τοῦ Ταλαοῦ, ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως τοῦ "Αργους" Ἀδράστου, πατήρ τοῦ Εύρυάλου, ἑταίρου τοῦ Διομήδους. Καπανεύς· 'Αργεῖος ἥρως, εἰς τῶν ἐπτὰ ἐπὶ Θήβας. Σθένελος· υἱὸς τοῦ Καπανέως, θεράπων τοῦ Διομήδους. Ατθίδος (γῆς) = ἐκ τῆς Αττικῆς δὲ διπάιος Πατείως = διπάιος Δημοφῶν. Καθ' "Ομηρον ἐν B 552 τῶν Αθηναίων ἥγειτο διπάιος Μενεσθεὺς ἄγων 50 ναῦς. Ταύτας αὐξάνει εἰς 60 διπάιος Εύριπιδης κολακεύων τοὺς Αθηναίους. ἔξης = ἔχόμενος, συγκρατητὰ μὲ τὰ πλοῖα τῶν Αργείων. ναυλοχῶ = ἔχω ἀγκυροβολήσει. θεάν Παλλάδα ἐν μωνύχοις ἔχων πτερωτοῖσιν ἄρμασιν = ἔχων τὴν Παλλάδα ἐπιβαίνουσαν ἄρματος μονόπλων πτερωτῶν ἵππων. μώνυχος = διπάιος ἔχων μίαν ὄπλην τὸ μωνύχοις πρὸς τὸ ἄρμασι ἀντὶ νῦ φέρεται πρὸς τοὺς ἵππους τοῦ ἄρματος. θετὸς = τοποθετημένος, στημένος. φάσμα = σῆμα. εὔσημον = εὐδιάκριτον. ναυβάτης = διπάιος νεώς ἐπιβάτης.

Στροφὴ γ' (253 - 264)

Βοιωτῶν ὅπλισμα = ἀι δινοπλοὶ δυνάμεις τῶν Βοιωτῶν. εἰδόμαν (-ην) = εἰδόν. ποντίας νῆας = ναῦς δι' ὑπερπόντια ταξίδια προωρισμένας. σημείοισι = σήμασι. Κάδμος ἦν (σῆμα). είχον σῆμα τὸν Κάδμον, τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Φοικίχης Ἀγήνορος, τὸν κτίστην τῆς Καδμείας, ἀκροπόλεως τῶν κτισθεισῶν ἔπειτα Θηβῶν. Φοινέσσας οὗτος δράκοντα ἐν Θήβαις ἔσπειρε τοὺς ὁδόντας τοῦ δράκοντος καὶ ἐξ αὐτῶν ἀνεδύθησαν ἐκ τῆς γῆς ἄνδρες ἔνοπλοι, ἐξ ὧν ἐπέζησαν πέντε, γενάρχαι τῶν ἀριστοκρατικῶν οἰκων τῶν Θηβῶν. Τούτων τὰ μέλη διὰ τὴν ἀνωτέρω αἰτίαν ἐλέγοντο δρακοντογενεῖς ἢ σπαρτοί. κόρυμβα· κόρυμβος ἀρσ., εἰς τὸν πληθ. οἱ κόρυμβοι καὶ τὰ κόρυμβα = τὸ προεξέχον καμπύλον ἄκρον τῆς πρύμνης. ἀρχε = ἥρχε ναῖου στρατοῦ = τοῦ στόλου. Λήιτος· ὁ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν γηγενῆς (ἀπὸ τοὺς δρακοντο-

γενεῖς) ὡν. Οἱ ἐκπεσόντες στίχοι μετὰ τὸν 260 περιέγραφον τὰς δυνάμεις τῶν Φωκέων καὶ τοὺς ἀρχηγούς. ἦν ἄγων = ἥγε. Οἰλέως τόκος = ὁ Αἴας. ἵσας τοῖσδε· κατὰ βραχυλογίαν ἀντί : ἵσας ταῖς τῶνδε (τῶν Φωκέων). Θρονιάς πόλις = τὸ Θρόνιον, πρωτεύουσα τῶν Ἐπικνημίδίων Λοκρῶν παρὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον.

'Αντιστρ. γ (265 - 276)

ἐκ Μυκήνας τᾶς Κυκλωπίας = ἀπὸ τὰς Μυκήνας τὰς ἔχούσας τὰ Κυκλώπεια τείχη· Μυκήνη (-αι). ἔπειμπε = ἔστελλε (178), ἥγεν, ἔκινητοποίει. ναυβάτας = ἐπιβαίνοντας τῶν νεῶν = ἐπιβάτας. ἥθροϊ-σμένους = ἥθροισμένους. σύν = συγχρόνως. ἦν ταγὸς = ἦν στρατηγός. σύν ταγὸς = συστράτηγος μὲ αὐτόν, ὁ "Ἀδραστος. τᾶς φυγούσας μέλαθρα . . . ως λάβοι· ἡ σειρά : ως (ἵνα) λάβοι 'Ελλάς πρᾶξιν (= ἐκδίκησιν) τᾶς φυγούσας (τῆς φυγούσης γεν. αἰτίας) μέλαθρα (= οἶκον) χάριν βαρβάρων γάμων (= γάμων μετὸν βαρβάρων). ὁ πληθ. διὰ τὴν γενίκευσιν. Πολλάκις εἰς τὴν τραγῳδίαν τονίζεται ὅτι ἡ ἀρπαγὴ τῆς 'Ελένης ἡτοῦ ὅπρις δ' ὅλην τὴν 'Ελλάδα. Νέστωρ Γερήνιος· ἐκ τῆς Γερηνίας, πόλεως ἐν Μεσσηνίᾳ, ὅπου ἐγεννήθη καὶ ἀνετράφη. κατειδόμαν (-ην) = κατεῖδον. πρύμνας (= πρύμνης) σῆμα ταυρόπουν· οὐδ. ἐπίθετον προσδιορίζον τὸ σῆμα. δρᾶν· ἀπαρέμφ. τοῦ κατά τι εἰς τὸ ταυρόπουν = κατὰ τὴν μορφήν. τὸν πάροικον 'Αλφε(ι)ὸν = τὸν γείτονα 'Αλφείον. Οὕτος ἀπετέλει τὰ βόρεια ὅρια τοῦ κράτους τῆς Πύλου. Οἱ ποταμοὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων παρίσταντο ταυρόμορφοι καὶ διὰ τοὺς ἐλιγμούς των, οἱ ὄποιοι ἐκαλοῦντο κέρατα, καὶ διὰ τοὺς μυκηθμούς.

Στροφὴ δ' (277 - 288)

δωδεκάστολοι νᾶες = στόλος δώδεκα νεῶν. Αἰνιάνες· ἀρχαιότατον 'Ελληνικὸν φύλον κατοικοῦν κατὰ τὸν "Ομηρον τὴν παρὰ τὴν Δωδώνην χώραν, ἐγκατασταθὲν κατόπιν εἰς τὰ νότια τῆς Θεσσαλίας, ὅποθεν ἔξεδιώχθη ὑπὸ τῶν Λαπιθῶν. τῶν δ' αὖ πέλας δυνάστορες (= κυρίαρχοι) "Ηλιδος (ἷσαν). πᾶς λεώς = ὅλος ὁ κόσμος. λευκήρετμος "Αρης = ναυτικαὶ δυνάμεις ἀπὸ λευκὰ πλοῖα. Τάφριος = ὁ ἐκ Τάφου. 'Η Τάφος ἡτο ἡ μεγίστη τῶν Ἐχινάδων νήσων τῶν κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ 'Αχελώου καὶ μία τῶν Ταφίων νήσων τῶν μεταξὺ

Λευκάδος καὶ Ἀκαρνανίας. Οἱ κάτοικοι τῆς ἀναφέρονται ὡς ληστρικώτατοι. **λόχευμα** = τέκνον· καταχρηστικῶς· κυρίως λέγεται περὶ μητρὸς (λοχεύω). **Ἐχινάδες**· σύμπλεγμα ἀπὸ ἐννέα μικρὰς νησίδας εἰς τὸ Ἱόν· νιν πέλαγος κοντὰ εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελώου (Ἀσπροποτάμου). Αἱ νῆσοι λέγονται **ναυβάταις ἀπρόσφοροι** = ἀπροσπέλαστοι εἰς τοὺς ναύτας, κοιν. κακοζύγωτα νησιά.

'Αντιστρ. δ' (289 - 302)

ὁ Σαλαμῖνος ἔντροφος = ὁ γεννηθεὶς καὶ ἀνατραφεὶς ἐν Σαλαμῖνι, τὸ γέννημα καὶ θρέμμα τῆς Σαλαμῖνος. **ξυνᾶγε** = συνῆγε, συνέδεε. **λαιός** (laevus) = ἀριστερός. **τῶν** = ὅν· ἀναφέρεται εἰς τὸ δεξιὸν κέρας· ὁ πληθ. κεῖται, διότι τὸ κέρας εἶναι περιλήπτικόν· ἡ γενικὴ **τῶν** = ὅν ἐκ τοῦ **ἄσσον** = πλησίον (ἄγχι, ἄγχιστα). **ῷρμει** = εἴχεν ἀγκυροβολήσει. **πλάταισιν ἐσχάταισι** = πρὸς τὰ τελευταῖα πλοῖα τοῦ δεξιοῦ. Ό Αἰας ἐσχημάτιζε σύνδεσμον τοῦ ἀριστεροῦ του κέρατος πρὸς τὰ τελευταῖα τοῦ δεξιοῦ μὲ δώδεκα εὔστροφώτατα πλοῖα. **ῶς** = οὕτως. **ἄιον** = ἥκουσα (πρβλ. 301). **εἰδόμαν (-ην)** = εἶδον. **ῷ**· ἀναφέρεται εἰς τὸν **ναυβάταν λεών** = πρὸς τοῦτον λοιπόν. **εἴ τις προσαρμόσει** = ἐάν τις φέρῃ εἰς ἐπαφήν. **βᾶρις - ίδος**· θηλ., Αἰγυπτιακὴ λέξις = βαρβαρικὸν πλοῖον. **νόστον οὐκ ἀποίσεται κλπ** = δὲν θὰ κερδίσῃ ἐπάνοδον, ἤτοι δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ γυρίσῃ πίσω. **οἰον**· ἐπίρρ. = δῖτι τοιοῦτον. **νάιον πόρευμα**· συνεκδοχὴ = στόλος. **ἐνθάδε** = ἐδῶ, μὲ τὰς ναυτικὰς δυνάμεις ποὺ εἶδον ἐδῶ. **τὰ δὲ** = ἀφ' ἐτέρου δέ. **κατ' οἴκους κλύουσα** = κατ' οἴκον πληροφορηθεῖσα, μέσα εἰς τὰς κατοικίας μας. **μνήμην σώζομαι** = διατηρῶ τὴν μνήμην. **σύγκλητος** = ὁ πανταχόθεν προσκληθεὶς εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, ὁ συγκεντρωμένος. 'Η ἔννοια: σύμφωνα μὲ τὴν προσωπικὴν ἀντίληψιν ποὺ εἶχα ἀπὸ τὸν ἐδῶ στόλον καὶ κατὰ τὰς πληροφορίας ποὺ ἔλαβα κατ' οἴκον καὶ τὰς δοπίας συγκρατῶ εἰς τὴν μνήμην περὶ τοῦ συγκεντρωμένου στρατοῦ, δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ σωθῇ ὅστις μὲ τὸν βαρβαρικὸν στόλον συγκρουσθῇ πρὸς τὸν Ἐλληνικόν.

'Η γλῶσσα τῆς Παρόδου εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ Ηρολόγου μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐδῶ εὑρίσκονται ἐγκατεσπαρμένοι καὶ δωρικοὶ τινες τύποι: ἐ μ ἀ ν (168), τ ἄ σ κ λ ε i n ἄ s 'A ρ ε θ o ύ σ a s (170),

κατειδόμαν (171), ἀμέτεροι (176), οἵτινες δίδουν εἰς τὴν γῆστραν χρῶμα δωρικῆς διαλέκτου, ἥτις ἡτο πανελληνίως ἀνεγνωρισμένη γῆστρα τῆς χορικῆς ποιήσεως.

Αἱ πάροδοι, δπως καθόλου τὰ χορικά, εἶναι ἄσματα λυρικά. Ἐδῶ ἡ Πάροδος εἶναι ἐπική, τῆς ἐπισκοπήσεως καὶ περιγραφῆς τοῦ στρατοπέδου οὗτης ὅλης ἐπικής. Εἶναι ξηρὰ ἀπομίμησις τῆς Τειχοσκοπίας (‘Ομ. Γ 121 - 243) καὶ τῆς Βοιωτείας ἡ Καταλόγον τε οντεών (‘Ομ. Β' 494 κ. ἔ.), μόνον κόσμον ἔχονσα τὸν κόσμον τῶν κορδύμβων καὶ τῶν ἀφλάστων. Εἰς τὸ τέλος μετὰ τὴν ἐπωδὸν (στροφὴν) προστίθενται τρία στροφικὰ ζεύγη, ἐνῷ τὰ ἄσματα κατακλείονται διὰ τῆς ἐπωδοῦ, εἰς ἥν καὶ τελειώνονται. Συναίσθιμα δ' ἡ Πάροδος αὕτη δὲν ἐκφράζει μόνον ἀσθετικὴ τιμηθανμάσμὸν καὶ αἰδημοσύνην βλέπομεν. Ἡ δ' ἀγκίστρωσίς της πρὸς τὴν ποῖξιν εἶναι ἀσθετής καὶ χαλαρὰ (ἥ γνωνικεία περιέργεια). ‘Αφ' οὖτος ἔψαλε τὴν Πάροδον, ἀπὸ τὴν ἀριστερὰν πάροδον παρέρχονται ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Πρεσβύτης διαπληκτιζόμενοι. Τί συμβαίνει θά διωμεν εὐθὺς ἀμέσως.

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (303 - 542)

α') 303 - 334

Μενέλαες. εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ δνομα γάριν τῶν θεατῶν. **χρεών** (ἥν) = χρῆν. **ἀπελθε** = φύγε ἀπ' ἐδῶ. **λίαν πιστός** = τοῦτο ὑπενθυμίζει τὸν αὐτοχαρακτηρισμόν, ὃν ἔκαμεν ὁ πρεσβύτης (45). τὸ ἀσύνδετον ἐκ τοῦ πάθους. **τούνειδος** = τὸ δνειδος. **ἔξονειδίζω** = ἐκστομίζω οὐβριν. **καλὸν** = κατηγορούμενον. **καλὸν τὸ δνειδος**. εἶναι δξύμωρον εἰρωνικόν. **κλαίοις ἀν** = θὰ γύσης δάκρυα. εἰ πράσσοις, ἀ μὴ πράσσειν σε δεῖ. ὁ πρεσβύτης ἔχει πιάσει τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀρνεῖται νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Μενέλαον. **λύω δέλτον** = παραβιάζω τὴν σφραγῖδα, ἀνοίγω τὴν ἐπιστολὴν. **οὐδέ τέ γέ σε φέρειν** (χρῆν) = ναί, ἀλλὰ καὶ σὺ δὲν ἔπειρε... Φαίνεται δτι ὁ Μεν. εἶχεν ἀναγνώσει τὴν ἐπιστολὴν, ἥν γχρακτηρίζει μὲ τὴν λέξιν **κακά**, διότι ἐματαίωνε τὴν ἐκστρατείαν καὶ τὴν ἴκανοποίησιν τῆς Ἑλλάδος. **Ἐλλησιν· ἀναχρονισμός.** ἀμιλλῶ. β' ἐν. προστακτ. τοῦ ἀμιλλῶματι. **ἄλλοις ἀμιλλῶ ταῦτα** = σ' αὐτὰ τὰ λογοπαίγνια νὰ τὰ παραδείχνης μὲ ἄλλους (δηλ.: τὸν Ἀγαμ.). **Ὕπαινιγμὸς τοῦ Εὔριπίδου κατ'** ἀναχρονισμὸν εἰς τὴν ἐριστικὴν τῶν σοφιστῶν, ἥς δείγματα ἔσαν αἱ σοφιστικαὶ διαλέξεις, ἀντιλογίαι,

ἀγών η ἀμιλλα λόγων. ούκ ἂν μεθείμην· ἐννόησον ἐκ τοῦ τήνδε
ἐν τῷ προηγουμένῳ στίχῳ τὸ τῆσδε = δὲν θὰ τὴν ἀφήσω. σκῆπτρον·
τὸ σκῆπτρον ἔχρησιμοισίουν οἱ βασιλεῖς καὶ ὡς βακτηρίαν, μὲ τὴν
ὅποιαν ἐκτύπουν τοὺς ἀκοσμοῦντας. τάχα = ταχέως. ἄρα· διὰ τὸ μέτρον
ἄντι τοῦ ἄρα = τότε λοιπόν. σὸν καθαιμάξω κάρα = θὰ σοῦ σπάσω
τὸ κεφάλι. τοι = ὡς γνωστόν. δεσποτῶν ὑπερ = ὑπὲρ τῶν δεσποτῶν.
μέθεις· ἐνν. τὴν δέλτον. μακροὺς δοῦλοις ὧν λέγεις λόγους· ὁ
πρεσβύτης δὲν πολυλογεῖ, ἀλλ' ὁ Μεν., ἐπειδὴ ἀξιοῦ ἀπὸ τὸν δοῦλον
ἀδιαμαρτύρητον ὑπακοὴν εἰς τὰς διαταγάς του, πᾶσαν διαμαρτυρίαν τοῦ
πρεσβύτου θεωρεῖ ὡς ἀνυπόφορον καὶ αὐθάδη πολυλογίαν. ὦ δέσποτ',
ἀδικούμεσθα· ὁ Ἀγ. ἀκούσας ἀπὸ τὴν σκηνὴν τὸν θόρυβον παρέρχεται
εἰς τὴν δρυγήστραν καὶ ὁ πρεσβ., μόλις βλέπει τὸν κύριόν του, λέγει
ἀδικούμεσθα, ἐγὼ δηλ. καὶ σ. οὐδὲν τῇ δίκῃ χρῆσθαι θέλει =
καθόλου δὲν θέλει νὰ ἀκούῃ τὴν φωνὴν τοῦ δικαίου. ἔξαρπάσας — ἐκ
χερῶν ἐμῶν — βίᾳ· ἡ πλουσία ἔκφρασις τονίζει τὴν βιαιοπραγίαν τοῦ
Μεν.: ὅρα καὶ σᾶς (ἐπιστολάς) — ἐμῶν (ἐκ χερῶν). ἕα· ἐπιφάνημα
δηλοῦν κατάπληξιν ἰσοδύναμον μὲ τὸ ἡμέτερον: μπᾶ. ἐν πύλαισιν =
ἔξω εἰς τὴν εἴσοδον. οὐμός, οὐχ δ τοῦδε μῦθός (ἔστι) κυριώτερος
λέγειν = ἐγὼ εἶμαι καὶ ὅγι αὐτὸς ὁ ἀρμοδιώτερος νὰ δύιλω. Ὁ Με-
νέλαος καὶ διότι εἶναι ἐλεύθερος καὶ ὡς βασιλεὺς καὶ ὡς ἀδελφὸς τοῦ
ἀρχιστρατήγου, δικαιοῦται νὰ δύλησῃ πρὸ τοῦ δούλου, πρὸς τὸν ὄποιον
τὸ πρῶτον φαίνεται ὅτι ἀπετάθη ὁ Ἀγ. (317). οὐμός οὐχ δ τοῦδε·
σχῆμα ἐκ παραλλήλου. τῷδε = τῷ πρεσβύτῃ. βίᾳ ἀγεις (αὐτὸν) =
βιαίως τὸν σύρεις. Φαίνεται ὅτι ὁ Μεν. ἔξηκολούθει νὰ σύρῃ βιαίως τὸν
πρεσβύτην. βλέψον εἰς ἡμᾶς· ὁ Ἀγ. ἔχει ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον
ἀπὸ φυσικὴν αἰσχύνην, διότι ἔχει ἐπ' αὐτοφώρῳ συλληφθῆ παλίμβουλος.
ἴν' ἀρχάς τῶν λόγων ταύτας λάβω· τὸ ταύτας καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ
ἀρχάς ἀντὶ τοῦτο, δηλ. τὸ ζήτημα τῆς δέλτου = διὰ νὰ ἀρχίσω τὸν λόγον
ἀπὸ τὸ σημεῖον αὐτό. μῶν = μὴ οὖν = μήπως· τίθεται εἰς ἐρώτησιν,
εἰς ἣν ἀναμένεται ἀπάντησις ἀρνητική. οὐκ ἀνακαλύψω βλέφαρον =
δὲν θὰ ἀνοίξω τοὺς ὀφθαλμούς. τρέσας· μτχ. ἀορ. τοῦ τρέω = τρε-
μάζω ἀπὸ φόβον· ὅρα τοὺς τρέσαντας. γεγώς· ἔνδοτ. μετοχὴ = ἐν
καὶ ἐγεννήθην. Ἀτρέως = ἀπὸ τὸν Ἀτρέα. τρέσας Ἀτρέως (ἀτρέ-
στου) λογοπαίγνιον. τήνδε· προβάλλων δεικνύει αὐτὴν (τὴν ἐπιστο-
λήν), ἥτις λέγεται κακίστων γραμμάτων ὑπηρέτις = ἔξυπηρετοῦσα,
ὅργανον κακογηθεστάτου περιεχομένου. ἦ γάρ = ἀλήθεια λοιπόν. οὐ μὴ

καιρός (ἔστι) = ὅσα δὲν εἶναι ὥρα, δὲν συμφέρει, δὲν πρέπει. ἀνίημι
σήμαντρα = χαλαρώνω τὴν σφραγῖδα, λύω, καταστρέφω. γε = ναί.
ἀνοίξας (αὐτὴν) (οἰδα) (τὰ) κακά, ἢ σὺ εἰργάσω λάθρῳ. ὥστε
σ' ἀλγῦναι = ὥστε νὰ σὲ λυπήσω, νὰ σὲ φαρμακώσω (μὲ αὐτὸ τὸ
 ἄνοιγμα τῆς ἐπιστολῆς). ἡ φράσις ἀνήκει εἰς τὸ **ἀνοίξας**. ποῦ = πῶς.
κάλαβες = καὶ ἔλαβες· ὁ καὶ εἰς ἐρωτήσεις προσδίδει τόνον. νιν =
 αὐτὴν τὴν δέλτον. ὡς θεοί· ἀναφώνησις, εἰς ἣν ἐπιφέρεται ἡ γενικὴ
σῆς ἀναισχύντου φρενός, ἥτις εἶναι γενικὴ τῆς αἰτίας, ὡς ἐὰν ἀντὶ^{τοῦ} ὡς θεοὶ ἔκειτο τὸ ἐπιφώνημα φεῦ, οἴμοι. σήν παῖδα· πρόληψις
 ἀντί : εἰ σὴ παῖς ἀπ' "Αργους στράτευμ' ἀφίξεται. τάμ'" = τὰ
 ἐμὰ = τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας μου. φυλάσσω = προφυλάσσω. τόδε
οὐκ (ἔστιν) ἀναισχύντου ; = αὐτὸ ἐδῶ, αὐτὴ ἐδῶ ἢ πρᾶξίς σου δὲν
 εἶναι γνώρισμα διακριτικὸν τοῦ ἀναισχύντου ; Αἱ ἐρωτήσεις καὶ τὸ
 ἀσύνδετον ἀπὸ τὸ πάθος. τὸ βούλεσθαι = ἡ βούλησις. κνίζω = γαργα-
 λίζω, βάζω σὲ πειρασμό. οὐχὶ δεινά ; ἐνν. ἔστι τάδε ; οἰκῶ οἰκον
 = διευθύνω οίχογένειαν. οὐκ ἔάσομαι ; = δὲν θὰ ἀφεθῶ ἐλεύθερος ;
(οὐ) = οὐκ ἔάσει = δὲν θὰ ἀφεθῆ ἐλεύθερος. φρονεῖς γάρ πλάγια =
 διότι πονηρεύεσαι. τὰ μὲν νῦν, τὰ δὲ πάλαι, τὰ δ' αὐτίκα· ἀναφορὰ
 = ὡς πρὸς ἄλλα μὲν τώρα, ὡς πρὸς ἄλλα δὲ πρὸ πολλοῦ, ὡς πρὸς ἄλλα
 δὲ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἡ ὅλη φράσις : παντοῦ καὶ πάντοτε
 ἡ τριπλῆ ἐπαναδίπλωσις σκοπεῖ νὰ πολλαπλασιάσῃ καὶ νὰ μεγεθύνῃ τὸ
 ἀμάρτημα τοῦ ἀδελφοῦ. εὗ κεκόμψευσαι = τὰ ἔχεις εἰπεῖ κομψά,
 χαριτωμένα. 'Ὑπαινιγμὸς εἰς τὴν ἀνωτέρω λεχθεῖσαν σοφιστικὴν ἐπα-
 ζδίπλωσιν, σοφὴ γλῶσσα πονηρῶν (ἔστιν) ἐπίφθονον (χρῆμα)
 = ἡ σπουδασμένη γλῶσσα τῶν πονηρῶν προκαλεῖ τὸν φθόνον τῶν ἄλλων
 ἀνθρώπων· εἰρων. : τὴν συχίνεται ὁ κόσμος. νοῦς δικῆς = νοῦς
 ποὺ δὲν ἐμένει εἰς τὰς σκέψεις του, ὁ παλίμβουλος, αὐτὸς ποὺ γυρίζει
 σὰν ἀνεμόμυλος. **ἄδικόν** (ἔστι) **κτῆμα** = γεννᾷ ἀδικίας, ζημίας. οὐ
 σαφὲς = οὐχὶ ἀξιόπιστον.

β') 335 - 357

ἐξελέγχω = ἀποκαλύπτω, ξεσκεπάζω. δργῆς ὑπο = ἀπὸ θυμόν.
ἀποτρέπομαι τάληθες = ἀποστρέφομαι τὴν ἀλήθειαν. κατατείνω
λίαν = τεντώνω πολὺ τὸ σχοινί, γίνομαι πολὺ ἐπιθετικός· ἡ μεταφορὰ
 ἀπὸ τὰ σχοινία ἡ ἀπὸ τοὺς χαλινούς· οἱ στίχοι 335 καὶ 336 ἀποτελοῦν

τὸ προοίμιον τοῦ λόγου τοῦ Μενελάου. οἰσθα ὡς ταπεινὸς ἥσθα = γνωρίζεις πόσον ἔτανειποῦσο. ὅτε ἐσπούδαζες ἀρχειν Δαναΐδαις = ὅτε ἐπεδίωκες πάση δυνάμει νὰ ἀποκτήσῃς τὴν ἀρχιστρατηγίαν μεταξὺ τῶν Δαναῶν' ἡ δοτ. Δαναΐδαις εἰς τὸ ἀρχειν κατὰ τὸ Ὁμ. ἀνάσσειν Δαναοῖς. προσθιγγάνω πάσης δεξιᾶς (χειρὸς) = χαιρετίζω ὅλους διὰ χειραψίας. τῷ δοκεῖν μὲν οὐχὶ χρήζων, τῷ δὲ βούλεσθαι θέλων· αἱ μετοχαὶ τροπικαὶ = κατὰ τὰ φαινόμενα μὲν μὴ ἐπιδιώκων, κατὰ βάθος δ' ὅμως θέλων. χρήζων — βούλεσθαι — θέλων· σημείωσον τὴν ποικιλίαν ἐν τῇ ἀναφορᾷ. Θύρας τῆς οἰκίας σου, δηλ. ἀκλήστους = ἀνοικτὰς μέρα νύχτα. τῷ θέλοντι (ἵδεν σε) = εἰς τὸν θέλοντα νὰ σὲ ἰδῃ. τῶν δημοτῶν = τῶν πολιτῶν. δίδωμι πρόσρησιν πᾶσι = χαιρετίζω ὅλους. ἔξῆς = κατὰ σειράν, τὸν ἔνα κατόπιν τοῦ ἄλλου. ὠνθυμμαὶ τὸ φιλότιμον ἐκ μέσου = ἀγοράζω τὸ ἀντικείμενον τῆς φιλοδοξίας μου, τὸ ὄποιον ἔχει ἐκτεθῆ εἰς τὸ μέσον (εἰς τὴν ἀγορὰν) καὶ ἡτο προσιτὸν εἰς ὅλους. τοῖς τρόποις = μὲν αὐτοῖς τοὺς δημοκοπικοὺς τρόπους. κατὰ = καὶ εἰτα.. κατέχω ἀρχὰς = παίρω τὸ ἀξίωμα. μεταβάλλω ἄλλους τρόπους· πρόληψις = ἀλλάσσω τοὺς τρόπους καὶ παίρνω ἄλλους = ἀλλάζω πολιτικήν. οὐκέτι ἥσθα τοῖς φίλοισι τοῖς πρὶν φίλοις (τοιοῦτος)· ὡς πρόσθεν (γενόμενος) δυσπρόσιτος (= ἀπρόσπελαστος) ἔσω τε καλήθρων σπάνιος (= καὶ σπανίως δεχόμενος ἐντὸς τῆς οἰκίας σου). διάγαθδς = διέγενής. πράσσω μεγάλα = ἔχω μεγάλας βλέψεις. μεθίστημι = μεταβάλλω.. βέβαιος = σταθερός. καὶ μάλιστα βέβαιον τότε, ἦνίκα (= ὅτε) μάλιστα δυνατός ἔστιν ὡφελεῖν εύτυχῶν (= διότι εύτυχει, εὑρίσκεται εἰς τὴν ἔξουσίαν). βέβαιον μάλιστα — μάλιστα δυνατός· χιαστὸν καὶ ἐπαναδίπλωσις. Τὰς αὐτὰς ἀρχὰς εἶχε καὶ ὁ. Θεμιστοκλῆς λέγων: Μηδέποτε ἔγώ εἰς τοῦτον καθίσαιμι τὸν θρόνον; ἐνῷ πλέον οὐδὲν ἔξουσιν οἱ φίλοι παρ' ἐμοὶ τῶν ἀλλοτρίων· ἐπῆλθόν σε = σὲ ἔθιξα. ταῦτα πρῶτα = εἰς αὐτὰ πρῶτα. Ίνα = ὅπου. κακὸς = ἀξιοκατηγόρητος. αὐθίς = ἔπειτα, μετὰ τὸ πρῶτα μέν· χώ (= καὶ ὁ) Πανελλήνων στρατὸς = μὲ τὸν ὅλον στρατὸν τῶν Ἑλλήνων. οὐδὲν ἥσθα = ἥσουν ἔνα τίποτα, ἔνα μῆδενικό. ἐκπλήσσομαι = τὰ γάνω. τῇ τύχῃ τῇ τῶν θεῶν = ἐκ τυχαίου τινὸς περιστατικοῦ. οὐρίας πομπῆς σπανίζων = διέτει ἐστερεῖτο τῆς συνοδείας οὐρίων ἀνέμων. Δαναΐδαι = οἱ ἡγεμόνες τῶν Δαναῶν. διήγγελλον = ἐδιδόν. διαταχάς (μὲ διαγγελεῖς) ἀφιέναι ναῦς = νὰ ἀρήσουν τὰς ναῦς ἐλευθέρας νὰ ἀποπλεύσουν. μὴ πονεῖν δὲ μάτην = νὰ

μὴ ματαιωπονοῦν δέ. ὡς ἀνολθον είχες ὅμμα σύγχυσίν τε = πόσον ἥτο τὸ πρόσωπόν σου ἀξιοθρήνητον καὶ πῶς τὰ εἰχες γάσει. εἰ μὴ δορδὸς ἐμπλήσεις τὸ Πριάμου πεδίον = διότι δὲν θὰ καταπλημμυροῦσες τὴν πεδιάδα τοῦ Πριάμου μὲ τὰς μαχίμους δυνάμεις. ἀρχων· μετοχὴ ἐνδοτική. δορός· περιληπτικὸν καὶ συνεκδοχή. παρακαλῶ τινα = ζητῶ τὴν συνδρομήν τινος. τί δράσω; ἀπορηματικὴ ὑποτακτική. τίν' ἀπορῶν εὔρω πόρον; ή σειρά: τίνα πόρον εὔρω ἀπορῶν; πόρος = διέξοδος. ἀπορῶν πόρον· δέξυμωρον. ὡστε μὴ στερέντα... ἀπολέσαι καλὸν κλέος = ὡστε μὴ ἀπολέσαι καλὸν κλέος στερέντα (σὲ) ἀρχῆς· στερεῖς = στερηθεῖς.

γ') 358 - 369

ἐν ιεροῖς = ἐν ιεροσκοπίᾳ παρατηρῶν τὰ ιερὰ εἶπε· πρὸς τοῦτο φέρονται τὰ ἀπαρέμφατα θῦσαι καὶ ἔσεσθαι, ὃν τὸ α' εἶναι τελικόν, τὸ δὲ δεύτερον εἰδικόν. ἡσθεὶς φρένας — ἄσμενος — ὑπέστης — ἔκών — οὐ βίᾳ· διὰ τοῦ πλούτου τῆς ἐκφράσεως ἔξαίρεται τὸ αὐθόρυμητον τοῦ Ἀγ. ἔκών οὐ βίᾳ· σχῆμα ἐκ παραλλήλου. ὑφίσταμαι = ὑπισχνοῦμαι. πέμπεις = στέλλεις γράμματα. πρόφασιν· προεξαγγελτικὴ παράθεσις = μὲ τὴν πρόφασιν, δῆθεν, τάχα. ὡς γαμουμένην Ἀχιλλεῖ = ὅτι θὰ ὑπανδρευθῇ τὸν Ἀχιλλέα. ὑποστρέψας = πρύμναν ἀνακρούσας, ἀναθεωρήσας τὴν πρώτην. λέληψαι = εἴληψαι = ἔχεις συλληφθῆ. μεταβαλῶν ἀλλας γραφᾶς = γράψας ἀλλα γράμματα. ὡς = ὅτι δηλ.. ὑποστρέψας — μεταβαλών· συνώνυμα πρὸς ἔξαρσιν τῆς παλιμβούλιας. οὗτος αὐτός... σέθεν· ή σειρά: οὗτος αἰθήρ, ὃς ἤκουσε σέθεν τάδε, ἔστιν δὲ αὐτὸς = μάρτυς εἶναι δὲ αἰθήρ, δὲ οποῖος, χωρὶς νὰ ἀλλάξῃ, ἤκουσεν ἀπὸ σὲ τάδε = τὰς ὑποσχέσεις σου. τὰ πράγματα = ἡ πολιτική. μυρίοι δέ τοι... πρὸς τὰ πράγματα = δὲν ἔχουν μετρήμα βεβαίως ἔκεινοι ποὺ ἔχουν πάθει τὸ ἔδιο (ποὺ καὶ σὺ ἔχεις πάθει) μὲ τὴν πολιτικήν. ἐκπονοῦσι = κοπιάζουν πολὺ (μὲ τὴν πολιτικήν). ἔξεχώρησαν = ἔκχωροῦσι = ἀποσύρονται ἀπὸ τὴν πολιτικήν. κακῶς = κακῶς ἔχοντες = εἰς κακὴν κατάστασιν. ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἀσυνέτου· ἀναγκαστικὸν αἴτιον = δι' ἀδικον κρίσιν τῶν πολιτῶν. ἐνδίκως = δικαίως = ἀπὸ δικαίων κρίσιν. 'Ο Ἀριστείδης ἔξωστρακίσθη δι' ἀδικον κρίσιν, ἀλλὰ ἀνίκανοι πολιτικοὶ καὶ στρατηγοὶ ἐτιμωρήθησαν. ἀδύνατοι γεγῶτες = ἐπειδὴ ἔχουν δειχθῆ ἀνίκανοι.

διαφυλάττομαι πόλιν = προστατεύω τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος μου. **αὐτοὶ** = ἐξ ἑδίας ὑπαιτιότητος, μὲ τὴν προσωπικήν των ἀξίων. "Ισως ὁ Εύριπίδης εἶχεν ὅπ' ὅψει τὸν Ἀλκιβιάδην.

δ') 370 - 387

Ἐλλάδος τῆς ταλαιπώρου μάλιστα στένω = κλαίω πολὺ διὰ τὴν τύχην τῆς ταλαιπώρου Ἐλλάδος. **ἢ· ἀναφ. αἰτιολ.** = διότι αὕτη. **Θέλουσσα· ἐνδοτική μετοχή.** δρῶ τι κεδνὸν = κάμνω τι σοβαρόν. **ἔξανήσει βαρβάρους καταγελῶντας** (αὐτῆς) = θὰ ἀφήσῃ τοὺς βαρβάρους νὰ τὴν περιγελοῦν = θὰ ἀνεχθῇ τὰ περιπατήματα τῶν βαρβάρων. **οἱ οὐδένες** = οἱ οὐτιδανοί. "Ισως ὁ ποιητής εἶχεν ὅπ' ὅψει τὰς συγγρόνους προσπαθείας τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων, οἱ ὅποιοι χάριν δλίγους γρήματος προσεπάθουν νὰ προσεταιρισθοῦν τὸν μέγαν βασιλέα, ὅστις ὑπεβοήθει τὸν ἐμφύλιον σπαραγμὸν τῆς Ἐλλάδος χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντος. **διὰ σὲ καὶ τὴν σὴν κόρην** = ἐξ αἰτίας σου καὶ ἐξ αἰτίας τῆς κόρης σου, ή ὅποια καμμίαν ἀξίαν δὲν ἔχει· τὴν σὴν κόρην περιφρονητικῶς εἶναι εἰρημένον. **τίθεμαι προστάτην χθονὸς** = ἐκλέγω ἄρχοντα τῆς πατρίδος μου. **ἄρχων ὅπλων** = στρατηγός. **ἔκατι γένους** = ἔνεκα τῆς εὐγενοῦς καταγωγῆς. **ῶς** = διότι. **πᾶς ἀνὴρ ἄρχων πόλεως** (εἴη ᾧ), ἦν τύχη ἔχων σύνεσιν = ἀν μόνον, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχῃ σύνεσιν. **προστάτης· ἀναγρονισμὸς** ἀπὸ τοὺς δημόκρατικούς χρόνους. Προστάται τοῦ δήμου ἐκαλοῦντο ὁ Κλεισθένης, ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Ἀριστείδης, ὁ Ξάνθιππος, ὁ Ἐφιάλτης, ὁ Περικλῆς γειραγωγοῦντες καὶ καθοδηγοῦντες τὸν δῆμον. **νοῦν χρὴ τὸν στρατηλάτην ἔχειν** · πρὸς τὴν διδασκαλίαν ταύτην παραβλητέα ἡ σχετικὴ τοῦ Σωκράτους διδασκαλία εἰς τὰ Ξενοφῶντος Ἀπομνημονεύματα. **κασίγνητοι** = οἱ ἀδελφοί. **λόγοι μάχαι τε·** ἐν διὰ δυοῖν = λογομαχίαι. **βούλομαι· ἀντιστοιχεῖ** εἰς τὸ βούλομαι τοῦ στίχου 335, ἀρχὴν τοῦ λόγου τοῦ Μενελάου. **κακῶς λέγω** = κακὰ λόγια λέγω, κατηγορῶ. **εὖ** = ἀπὸ καλὴν διάθεσιν, πρὸς καλὸν σου· ὅρα τὸ δέσμωμαρον **κακῶς εὖ.** λίαν ἐνώ τὰ βλέφαρα ἄγω = ἔχω πολὺ ἐπηρημένας τὰς ὄφρους. **πρὸς τάναιδες** = μέχρι τοῦ σημείου, ὥστε νὰ φάσω εἰς ἀναίδειαν. **σωφρονεστέρως** = κάπως μετριοπαθῶς. **χρηστὸς** = εὔσυνείδητος. **φιλῶ· μετ'** ἀπαρεμφάτου = συνηθίζω. Διὰ τῶν στίχων τούτων προοιμιάζει τὸν λόγον του ὁ Ἀρ., διὸ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ ἀδελφοῦ· τοὺς

δύο λόγους τῶν ἀδελφῶν ἐριζόντων χωρίζει τὸ δίστιχον τοῦ Χοροῦ, τὸ διποῖον διερμηνεύει τὴν διάθεσιν τοῦ θεατοῦ. δεινὰ φυσῶ = τρομερὰ ρουθουνίζω. αἰματηρὸν θματα ἔχω = εἶναι κατακόκκινα τὰ μάτια μου. τοῦ κέχρησαι; = τίνος ἔχεις, ἀνάγκην; τί στερεῖσαι; τί σου λείπει; χρηστὰ λέκτρα = σύζυγος τιμία. ὃν γάρ... ἥρχες ἡ σειρά: ἥρχες γάρ κακῶς ἔκεινων ἀ (= ὅν) ἔκτησω = ἐδείχθης ἀδέξιος σύζυγος· διὸ καὶ δὲν ἔμεινε πιστὴ ἡ πρώτη σύζυγος. δικην διδωμι = τιμωροῦμαι. σὰ κακὰ = τὰ ἐλαττώματά σου· ἡ γεν. τῆς αἰτίας. ὁ μὴ σφαλεῖς = ὁ μὴ πταίσας· τραγ. εἰρωνεία, διότι καὶ ἡ Κλ. ἐδείχθη ἀπιστος, συνάψασσα σχέσεις μὲ τὸν Αἴγισθον. δάκνω τινὰ = πειράζω. τὸ φιλότιμον = ἡ φιλοδοξία. ἀλλ' ἐν ἀγκάλαις... ἔχειν; ἡ σειρά: ἀλλὰ χρήζεις ἐν ἀγκάλαις ἔχειν εὐπρεπῆ (εὔμορφην) γυναικα παρεῖς (= ἀφήσας κατὰ μέρος, παραβλέψας) τὸ λελογισμένον (= τὴν φρόνησιν, τὴν σύνεσιν) καὶ τὸ καλὸν (= τὰς ἡθικὰς ἀρετάς); ὁ νοῦς: κατηγορεῖς τὴν φιλοδοξίαν μου· διατὶ δὲν φέγεις τὴν γυναικομανίαν σου; ἥδοναι κακαὶ = ἥδοναι αἰσχραὶ πονηροῦ φωτὸς = φαύλου ἀνδρός (εἰσιν) ἡ γενικὴ εἶναι κατηγορούμενον.

ε') 388 - 413

γιγνώσκω οὐκ εὑ = λαμβάνω ἀπόφασιν ὅχι καλήν. μετατίθεμαι τι = μεταβάλλω· ἡ μεταφορὰ ἵσως ἐκ τῶν πεσσῶν· ἡ ἔννοια κατὰ τό: αἱ δεύτεραι φροντίδες σοφώτεραι. σὺ μᾶλλον = σὺ (μαίνῃ) μᾶλλον = σὺ τούναντίον (εἰσαι τρελός). δστις· αἰτίαν σημαίνει = διότι σ. κακὸν λέχος = κακὴ σύζυγος. θεοῦ σοι τὴν τύχην διδόντος εὑ = ἐπειδὴ ὁ θεός τὰ φέρνει ὅλα εύνοϊκά: τὴν κατάστασιν, ποὺ ἐδημιούργησες ἐξ ίδιας σου ὑπαιτιόθητος, ἐστρέψαν οἱ θεοὶ ἐπὶ καλῷ, διότι, ἐνῷ ἡ ἀξίωσίς σου εἶναι μωρά, οἱ θεοὶ σοῦ δίδουν τὰ μέσα νὰ τὴν πραγματοποιήσῃς, ἐπειδὴ οἱ μωροὶ μνηστήρες νομίζουν δτι εἶναι δεσμευμένοι ἀπὸ τὸν Τυνδάρειον δρκον. οἱ κακόφρονες φιλόγαμοι μνηστήρες = οἱ μώροι καὶ διψασμένοι διὰ γάμου μνηστήρες. ἡ δέ γ' ἐλπίς...σθένος· ἡ σειρά: ἡ δέ γ' ἐλπίς, οἷμαι μέν, θεός (ἐστι) καξέπραξεν αὐτὸ (ἢ ἐλπίς) μᾶλλον ἢ σὺ καὶ τὸ σὸν σθένος· ἡ ἐλπίς, τὴν ὁποίαν ἔκαστος τῶν μνηστήρων εἶχεν δτι θὰ προτιμηθῇ αὐτός.. οἷμαι μέν· κεῖται παρενθετικῶς = κατὰ τὴν γνώμην μου τούλαχιστον. καξέπραξεν αὐτὸ = καὶ ἔξεπραξεν αὐτὸ = καὶ ἐπραγματοποίησε τὴν δόσιν τοῦ

όρκου. τὸ σὸν σθένος = ή δύναμίς σου, τὰ ίδικά σου μέσα. οὓς λαβών στράτευε = τούτους λοιπὸν πᾶρε καὶ ἐμπρός. ἔτοιμοι δ' εἰσὶ μωρίᾳ φρενῶν = εἶναι δὲ πρόθυμοι (νὰ σὲ ἀκολουθήσουν) ἀπὸ ἡλιθύτητα. Εἶναι μωροὶ καὶ ἡλιθιοὶ καὶ νομίζουν ὅτι τοὺς ὑποχρεώνουν οἱ ὄρκοι τοῦ Τυνδάρεω. Οἱ θεοὶ ὅμως εἶναι συνετοὶ καὶ ἐμποδίζουν τὸν ἀπόπλουν. ἔχει συνιέναι = δύναται, εἶναι εἰς θέσιν νὰ κρίνῃ ἂν ἡμποροῦν νὰ ἔχουν ίσχὺν οἱ ὄρκοι οἱ κακῶς παγέντες = οἱ κακῶς συνομολογηθέντες καὶ κατηναγκασμένοι = καὶ οἱ διὰ τῆς βίας ἐπιβληθέντες ὄρκοι. τάμα· μετὰ πολλῆς ἐμφάσεως ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου· σκοπίμος ἡ χρῆσις τοῦ πληθ. τάμα τέκνα· ὡς καὶ κατωτέρω : παῖδας οὓς ἐγεινάμην, ἵνα ἔξαρθῃ τὸ μέγεθος τοῦ ἀδικήματος. τὸ σὸν μὲν εὖ ἔσται παρὰ δίκην = αἱ μὲν ίδιαις σου ὑποθέσεις θὰ τακτοποιηθοῦν παρὰ τὸ δίκαιον. τιμωρίᾳ = διὰ τῆς τιμωρίας κακίστης εὔνιδος = κακογιθεστάτης συζύγου. ἐμὲ δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρύοις = ἐγὼ δὲ συντήξομαι νύκτας... Σημειωτέον ὅτι ἡ ἀρνησις οὐ θὰ εἶναι καὶ εἰς τὰς δύο προτάσεις τὰς διὰ τοῦ μὲν — δὲ συνδεομένας· δηλ. δὲν ἐννοῶ σὺ μέν... νὰ τακτοποιήσῃς, ἐγὼ δὲ νὰ λειώνω στὰ δάκρυα. δακρύοις συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε· ὅτι γίνεται τὴν νύκτα ἡ τὴν ἡμέραν παριστάνεται ὅτι προκαλεῖται ἀπὸ αὐτάς. Πρὸς τὴν ἐννοιαν παράβαλε τὸ Ὁμηρ. νύκτας τε καὶ ἥματα δάκρυ χέουσα. ἄνομα κού δίκαια δρῶντα παῖδας οὓς ἐγεινάμην = παρανόμως καὶ ἀδίκως συμπεριφέρομενος στὰ παιδιά, τὰ ὅποια ἐγέννησα. σοι· ἀντικ. τοῦ λέλεκται. ῥάφια = εὔκολα, εὐνόητα, ἀπλᾶ. σύ· ἐτέθη, ἵνα κάμη ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἐγώ. τάμ· = τὰ ἐμά. τίθημι καλῶς = τακτοποιῶ, διευθετῶ· οἱ στίχοι 400 καὶ 401 ἀποτελοῦν τὸν ἐπίλογον τοῦ λόγου τοῦ Ἀγαμέμνονος. οἰδ' αὖ (μῦθοι) (εἰσὶ) διάφοροι τῶν πάρος λελεγμένων, καλῶς δ' ἔχουσι = αὐτὰ ἐδῶ πάλιν, ὅσα τώρα ἐλέχθησαν, εἶναι διαφορετικὰ ἀπὸ τὰ προηγουμένως λεχέντα, ὅμως εἶναι καλά, διότι ὑποστηρίζουν τό: φείδεσθαι τέκνων = νὰ πονῇ κανένας γιὰ τὰ παιδιά του. 'Ο Χορὸς παρὰ τὴν οὐδετερότητά του δμολογῶν ὅτι εἶναι ὠραῖον νὰ πονῇ τις τὰ τέκνα του, δίδει τὸ δίκαιον εἰς τὸν 'Α. ἄρα· τὸ ἄρα μὲ παρατατικὸν (κέκτημην) σημαίνει ὅτι ἀλήθεια τέως λανθάνουσα τώρα γινώσκεται. (κέκτησαι φίλους), εἰ μὴ θέλεις ἀπολλύναι τοὺς φίλους= τοὺς φίλους ποὺ ἔχεις τώρα. ποῦ δὲ δείξεις μοι πατρὸς ἐκ ταύτου γεγώς; = ποῦ δὲ (ἀλλοῦ παρὰ εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν) θὰ δείξῃς ὅτι ἐγεννήθης ἀπὸ τὸν ἰδιον πατέρα, ὅτι εἰσαι ἀδελφός μου;

συνσωφρονῶ σοι = συμμερίζομαι τὴν φρόνησίν σου. **συννοσῶ σοι** = συμμερίζομαι τὴν νόσον σου (τὰς μωρίας σου). Τὸ νοσεῖν κεῖται μεταφορικῶς. Παράβαλε πρὸς τὸν στίχον τὸ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἀντιγόνῃ 253 οὕτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν. ἐξ κοινὸν τοῖς φίλοισιν ἀλγῶ = ἀπὸ κοινοῦ μὲ τοὺς φίλους ἀλγῶ = συναλγῶ τοῖς φίλοις = συμμερίζομαι τὸν πόνον τῶν φίλων. Τοῦτο εἶναι κατὰ τὴν ἀρχήν: κοινὰ τὰ τῶν φίλων. εὗ δρῶν παρακάλει μ', ἀλλὰ μὴ λυπῶν ἔμε = νὰ ζητῆς τὴν συνδρομήν μου, δταν πρόκειται νὰ μοῦ κάμης καλὸν καὶ δχι δταν πρόκειται νὰ μὲ λυπήσῃς. οὐκ ἀρα δοκεῖ σοι = δὲν εἶσαι λοιπὸν ἀποφασισμένος τάδε πονεῖν σὺν Ἐλλάδι; = νὰ ὑποστῆς αὐτὴν ἐδῶ τὴν θυσίαν μὲ τὰς θυσίας ποὺ ὑφίσταται δλη ἡ Ἐλλάς; Ἐλλάς σὺν σοὶ νοσεῖ = ἡ Ἐλλάς εἶναι ἀνόητος, ἀνοητάνει, δπως καὶ σὺ κατὰ θεόν τινα = ἀπὸ ὄργὴν θεοῦ τινος. Περὶ τὰ τέλη τοῦ. Πελοποννησιακοῦ πολέμου οἱ "Ἐλληνες ἐκολάκευον τὸν μεγαν βασιλέα χάριν δλίγου ἀργυρίου μὲ δλεθρὸν τῆς πατρίδος των. Ισως εἰς τοῦτο κάμνει ὑπαινιγμὸν δ φιλόπατρις ποιητής τὸ ἐν τῷ στίχῳ 411 δὲ ἔχει τὴν ἔξῆς ἔννοιαν: αὐτὸ τὸ ὄποιον λέγεις (στίχ. 410 πονεῖν σὺν Ἐλλάδι), Μενέλαε, θὰ τὸ ἔκαμνα εὐχαρίστως εἰς πᾶσαν ἀλλην περίστασιν ἀλλὰ ἐν προκειμένῳ δὲν τὸ κάμνω, διότι ἡ Ἐλλάς ἀνοητάνει. σκῆπτρῳ νυν αὔχει = καμάρωνε λοιπὸν τὸ σκῆπτρον, τὴν ἀρχιστρατηγίαν σου. σὸν κασίγνητον προδοὺς = μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ. ἀδελφοῦ σου. εἰμι ἐπ' ἄλλας μηχανάς τινας = θὰ καταφύγω εἰς ἄλλα τινὰ μέσα φίλους τ' ἐπ' ἄλλους (εἰμι) = καὶ θὰ ζητήσω ἄλλους φίλους.

σ') 414 - 434

"Ο Μενέλαος διακόπτεται ἐν μέσῳ τοῦ στίχου 414 ὡς ἐκ τῆς αἰφνιδίας παρόδου τοῦ ἀγγέλου, δστις ὡς προερχόμενος ἀπὸ τοὺς ἀγροὺς παρέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου. ὡς Πανελλήνων ἀναξ Ἀγάμεμνον· ἡ μεγαλοπρεπῆς προσφώνησις σύμφωνος πρὸς τὴν χαρμόσυνον εἰδησιν, τὴν ὄποιαν κομίζει. δμαρτεῖ· ῥῆμα ἀπὸ τὸ ἐπίρρημα δμαρτῆ (όμοῦ - ἀραίσκω) = συγχρόνως. δμαρτεῖ = συνοδεύει. Κλυταιμῆστρας δέμας· περίφρ. = Κλυταιμῆστρα. Σπουδαιότατον στοιχεῖον τῆς προσωπικότητος ἔθεώρουν οἱ ἀρχαῖοι "Ἐλληνες τὸ ἀπτὸν καὶ ὄρατὸν σῶμα. ὥστ' ἀν τερψθείης ίδων· τραγικὴ εἰρωνεία· ἀντίφασις μεταξὺ τῶν λόγων καὶ τῆς πραγματικότητος. ὥν· αἰτιολ. μετοχή. ἔκδημος = ὁ

ἔξω τῆς χώρας ὁν, ὁ ἀπουσιάζαν· δωμάτων ἔκδημος· κατάχρησις· κυριολ. ἔκδημος χθονός. Παρ' ἡμῖν: νοικοκύρης τοῦ χωραφιοῦ. ὡς = ἐπειδὴ μακράν (δδὸν) ἔτεινον = διέτρεχον βιαστικὰ μακρὸν δρόμον. εὔρυτος κρήνη = καλλίρρους κρήνη. ἀναψύχω = δροσίζω. βάσιν· τοὺς πόδας· ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ πληθ. κατὰ ποιητικὴν συνήθειαν. Θηλύπους = θῆλυς· θηλύπουν βάσιν = τοὺς γυναικέους πόδας των. πῶλοι 220. καθείμεν· ἀόρ. τοῦ καθίημι = ἐώ κατελθεῖν = καταβιβάζω, ἀπολύω κάτω. χλόη λειμώνων = χλοεροὶ λειμῶνες. ὡς βιορᾶς γευσαίατο (γεύσαιντο) = ἵνα γευθοῦν τροφήν. ἐγὼ δὲ πρόδρομος ἥκω· τὸ πρόδρομος κατηγ. = πρωτοπόρος. σῆς παρασκευῆς χάριν = διὰ νὰ ἐτοιμασθῆς. 'Ο ἄγγελος δικαιολογεῖ τὴν πάροδον αὐτοῦ· σῆς παρασκευῆς δίσημον. 'Ο ἄγγελος φαντάζεται τὰς παρασκευὰς τῶν γάμων, δὲ θεατὴς ὁ μεμυημένος τὰς παρασκευὰς τῆς θυσίας. πέπυσται· τοῦ πυνθάνομαι = πληροφοροῦμαι. ταχεῖα γάρ διῆγε φήμη· ἡ πρότασις παρενθετική· διῆγε (διάστω) = διῆλθε ταχεῖα. πᾶς ὅμιλος = δλα τὰ πλήθη τοῦ στρατοῦ. δρόμω = τροχάδην. ἐς θέαν· ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ: δπως ἔδωσιν (στρατὸς - ἔδωσιν· στρατός : περιληπτικόν). οἱ δ' εύδαιμονες κλεινοὶ καὶ περιβλεπτοὶ (εἰσιν) ἐν πᾶσι βροτοῖς. οἱ εύδαιμονες = οἱ εύτυχισμένοι. ἐν πᾶσι βροτοῖς = εἰς τὰ βλέμματα ὅλου τοῦ κόσμου· τραγ. εἰρωνεία· τὴν αὐτὴν σκέψιν διετύπωσε καὶ ὁ πρεσβ. 20. ὑμέναιος τις = γάμος τις. ἢ τί πράσσεται = ἢ τί γίνεται, τί μαγειρεύεται; τῶν δ' ἀν ἥκουσας τάδε· ἐλέχθη ὡς ἐὰν προηγεῖτο τῶν μὲν = ἀπὸ ἄλλους δὲ θά ἥκουες τὰ ἔξης. προτελίζουσι νεάνιδα Ἀρτέμιδι = πρὸ τοῦ γάμου φέρουν τὴν μνηστὴν πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, ἀφιερώνουν εἰς τὴν Ἀρτέμιν, ὡς ἐγίνετο τοῦτο τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου. προτελίζουσι· εἶναι δίσημον· ὁ μεμυημένος θεατὴς νοεῖ: καθαίρουσι τὸ θῦμα πρὸ τῆς θυσίας· τὸ ῥῆμα πρότελίζω εἶχε δύο σημασίας. τις νιν ἀξεταῖ = ποῖος θὰ τὴν λάβῃ σύζυγον; δίσημον τὸ ἀξεταῖ· σημαίνει καὶ θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὸν βωμόν. ἀνασσα Αὐλίδος = πολιοῦχος.

ζ') 435 - 459

εἰα = ἐμπρός· κατεπείγει. ἔξαρχομαι κανᾶ = κάνω ἀρχὴν ἀπὸ τὰ κάνινστρα, ἐτοιμάζω τὴν γαμήλιον τελετήν. Καὶ τοῦτο δίσημον· σημαίνει καὶ λαμβάνω προκαταρκτικῶς πρὸ τῆς θυσίας ἐκ κανῶν οὐλᾶς (κρι-

θάλευρα) καὶ ἐπιπάσσω τὴν κεφαλὴν τοῦ θύματος. τάπι τοισίδε = τὰ ἐπὶ τοισίδε = τὰ ἀπαραιτητα διὰ τὴν τελετὴν αὐτὴν ἐδῶ. στεφανοῦσθε· πρὸς τὸν Ἀγ. καὶ Μενελ. τὸ κράτα = τὴν κεφαλὴν = βάζετε στεφάνια στὸ κεφάλι· ἀλλὰ καὶ ἐν θυσίᾳ τὸ θῦμα καὶ οἱ παρόντες ἐστεφανοῦντο· ἐντεῦθεν τὸ δίσημον καὶ τοῦ στεφανοῦσθε. ὑμέναιον εὔτρεπτίζω = φροντίζω διὰ τὴν γαμήλιον διασκέδασιν. λωτὸς = αὐλὸς ἐκ λωτοῦ, ἐξ οὗ κατεσκευάζονται λωτοῦ· μετωνυμία. βοάσθω = ἡς βουΐζῃ, ἡς τὸ λέγη· βοάσθω· προσωποποιία. τόδε φῶς ἥκει μακάριον τῇ παρθένῳ = ἡ σημερινὴ ήμέρα ἔχει φέρει τὶς χαρές· τραγικὴ εἰρωνεία. φῶς = αἱ γαμήλιοι δᾶδες καὶ τὸ πῦρ τοῦ βωμοῦ. ἐπήνεσα λέγει ὁ Ἀγ. πρὸς τὸν ἄγγελον μὲ τόνον ψυχρόν. ἐπήνεσα = ἐπαινῶ· καλά, καλὰ (σὲ ἄκουσα). ιούσης τῆς τύχης = ὅπως ἡ τύχη πηγαίνει. ἔσται καλῶς = θὰ ἀποβοῦν καλά. 'Ο ἄγγελος εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνήν. τί φῶ δύστηνος; ἀρξώμαι πόθεν; αἱ ύποτ. ἀπορηματικαὶ· αἱ προτάσεις εἶναι βραχεῖαι, ἀσύνδετοι, ἐρωτηματικαὶ· δηλοῦν τὴν ἐσχάτην ἀπόγνωσιν τοῦ Ἀγαμ. καὶ ἡ ἐπιφώνησις τὸ αὐτό: εἰς οἵ ἀνάγκης ζεύγματ' ἐμπεπτώκαμεν = εἰς ποίαν παγίδα τῆς σιδηρᾶς ἀνάγκης (μοίρας) ἔχομεν ἐμπέσει· ἀνάγκης ζεύγματα· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὰ δίκτυα. ὑπῆλθε· τοῦ ὑπέρχομαι = ἔστησε παγίδα. δαίμων = κακός τις δαιμών. τῶν σοφισμάτων = τῶν μεθόδων νὰ μὴ θυσιάσῃ τὴν κόρην. ἡ δυσγένεια = ἡ ταπεινὴ διαγωγὴ. ὡς ἔχει τι χρήσιμον = πόσον πολὺ χρήσιμος εἶναι. ῥάδιως αὐτοῖς ἔχει = εἶναι εὔκολον εἰς αὐτοὺς (τοὺς δυσγενεῖς). ἄπαντα = δὲ τι θέλουν. ὁ γενναῖος φύσιν = ὁ μὴ δυσγενής. ἄνολβα ταῦτα (ἐστι) = ταῦτα εἶναι ἀσυμβίβαστα εἰς τὴν εὐτυχίαν του, τὸ μεγαλεῖόν του. τὸν ὅγκον ἔχομεν τῷ τ' ὅχλῳ δουλεύομεν· ἀντιθετικὴ τῶν προτάσεων ἡ σχέσις. ὅγκος = τὸ ὕψος τῆς θέσεως. προστάτης τοῦ βίου· ὁ ὅγκος προβάλλεται ἐμπρὸς εἰς τὴν ζωήν μας, τῶν σκέψεών μας κυριαρχεῖ ἡ ὑψηλὴ θέσις: πρὸ πάντως εἰς τὴν ζωήν μας ἀποβλέπομεν εἰς μεγαλεῖα. γάρ = π.χ. δακρύσαι· ἐπιφανεῖς ἥρωες εἰς τὸν "Ομηρον κλαίουν. εἰεν = ἔστω· ἡς δεχθῶμεν διτι ἀνοίγω τὸ στόμα καὶ μιλῶ. ποῖον ὅμμα συμβαλῶ (ὅμματι δάκρυματος); = πῶς θὰ τὴν ἀτενίσω; οἱ ἐπίβουλοι καὶ οἱ δόλιοι ἀποφεύγουν τὸ βλέμμα τοῦ θύματός των, διὰ νὰ μὴ προδοθοῦν. συμβάλλειν ὅμμα· εἰρημένον εἶναι κατὰ τὸ συμβάλλειν λόγους, δεξιάς. τὸ τάλας (αἰδοῦμαι τάλας)· αἱ μικραὶ προτάσεις, αἱ ἐρωτήσεις, τὰ ἀσύνδετα δηλοῦσι τὴν ἀμηχανίαν. ἐπὶ κακοῖς ἡ μοι πάρα = (πάρε-

στι) = κοντά εἰς τὰς συμφοράς, τὰς ὄποιας ἔχω : δὲν μοῦ ἔφθαναν τὰ βάσανα ποὺ ἔχω, ἥλθε καὶ αὐτὴ ἀκλητος. εἰκότως ἄμ' ἔσπειτο = καλὰ ἔκανε καὶ ἡκολούθησε μαζί. νυμφεύσουσα (αὐτὴν) — δώσουσα ('Αχιλλεῖ). τὰ φίλτατα = ἡ φιλτάτη κόρη. ἵνα = ὅπου: ἥμας· πληθ. τῆς μεγαλειότητος.

η') 460 - 484

τὴν δ' αὖ τάλαιναν παρθένον ως Ὕκτισα· ὁ ἀδρ. ἀντὶ τοῦ ἐνεστ. οἰκτίζω = αἰσθάνομαι συμπάθειαν· τὴν παρθένον εἶναι τὸ ἀντικείμενον. ως Ὕκτισα· ἀναρώνησις τί παρθένον; τί κάθομαι καὶ δημιλῶ περὶ παρθένου; ἡ πρότασις παρενθετική. "Αἰδης νιν (αὐτὴν) ως ἔστικε τάχα (= ταχέως) νυμφεύσει (= θὰ τὴν νυμφευθῇ). Καὶ ἡ πρότασις αὕτη εἶναι παρενθετική ὁ τάφος. Θὰ εἶναι ἡ γαμήλιος κλίνη τῆς καὶ μνηστήρος της. Θὰ εἶναι ὁ "Ἄδης, ὅγι ὁ Ἀχιλλεύς, ὅπως λέγεται εἰς πολλὰ δημοτικὰ τραγούδια καὶ εἰς μοιρολόγια. νιν· ὑποκ. τοῦ ἰκετεύσειν. γήμειας· εὐκτικὴ ἔγκλισις δηλουσα κατάραν. χῶστις (= καὶ ὅστις) ἔστι σοι φίλος = καὶ οἱ φίλοι σου. παρών ἔγγυς· πλεονασμός. ἀναβοῶ = φωνάζω δυνατά. εὔσύνετ^τ (α) ἀσυνέτωσ· ἥτητορ. ἀντιθεσις. εύνύνετα = εὐκόλονόητα, τὰ δύοια ἀντιλαμβάνεται ἡ καρδιά μου. ἀσυνέτωσ = ἀσυνειδήτως, χωρὶς νὰ ἐννοῇ τί λέγει. ἔτι γάρ· ὁ γάρ αἰτιολογεῖ τὸ ἀσυνέτωσ. αἰστὶ... τάδε· ἡ σειρά: ως μ' ἀπώλεσεν ὁ Πριάμου Πάρις γήμας τὸν Ἐλένης γάμον, ὃς μ' εἴργασται τάδε· ἐργάζομαι τινά τι = προξενῶ εἰς τινά τι. Ο ἄγγελος νομίζει ὅτι διὰ τῆς εἰδήσεως, τὴν ὄποιαν φέρει, θὰ προξενήσῃ γκράν καὶ εύτυχίαν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, καὶ δημως προξενεῖ ἀντιθετῶς τοῦτο λέγεται περιπέτεια, ἥτις κατ' Αριστοτέλη εἶναι ἡ εἰς τὸ ἐνοντίον τῶν πραττομένων μεταβολὴ καὶ προκαλεῖ ἡ εύτυχίαν ἡ δυστυχίαν, ως ἐδῶ. κάγω ως καὶ ὁ Ἀγαμέμνων. κατοικτίω = αἰσθάνομαι βαθεῖαν (κατὰ - οἰκτίω) συμπάθειαν. ως = ἐφ' ὅσον. ὑπὲρ συμφορᾶς· τὸ αἰτιον. τυράννων = τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. καταστένω = χύνω δάκρυα πικρά. 'Ο Μενέλαος λέγει: δόσις μοι δεξιάς τῆς σῆς θιγεῖν, ζητεῖ δηλ. τὴν δεξιὰν τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀγαμέμνονος πρὸς συνδιαλλαγὴν καὶ κύρωσιν τοῦ ἐφεξῆς ὄρκου. σὸν τὸ κράτος = σὺ ἐνίκησες, διότι ἥλθεν ἡ κόρη, ὅπως ἥθελες, καὶ θὰ γίνη ἡ θυσία. ἀθλιος = δυστυχίας. κατόμνυμι Πέλοπα = ὁρκίζομαι εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Πέλοπος.

δες πατήρ τούμοιν πατρός τοῦ σοῦ τ' ἐκλήθη = δέ όποιος πατήρ τοῦ πατρός μου καὶ τοῦ ίδικοῦ σου πατρός ὑπῆρχεν δέ πλοῦτος τῆς ἐκφράσεως διὰ μείζονα κύρωσιν τῆς εἰλικρινείας. **Πέλοπα - Ἀτρέα τε.** Πέλοψ, υἱὸς τοῦ Ταντάλου, βασιλέως τῆς Φρυγίας, ὃστις ἀφοῦ ἔγινε πρῶτον βασιλεὺς τῆς Πισάτιδος ἐν "Ηλιδι, κατέκτησε κατὰ μικρὸν ὅλην τὴν χερσόνησον, ἡτις ἐκλήθη ἐξ αὐτοῦ Πελοπόννησος· τούτου υἱὸς ὑπῆρχεν δέ Ἀτρεὺς καὶ τούτου τοῦ Ἀτρέως υἱὸς οἱ Ἀτρεῖδαι Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος. τάπο καρδίας = τὰ ἀπὸ καρδίας = δέ, τι ἔχει μέσα ή καρδιά μου, δέ, τι ἔχω μέσα μου. **σαφῶς** = εἰλικρινῶς. καὶ μὴ (ἐρεῖν) μηδὲν ἐπίτηδες = τίποτε ἐπιτηδευμένον, ἐπίπλαστον. **ἀλλ'** δόσον φρονῶ = ἀλλὰ τάπο καρδίας. δόσε = οἱ ὄφθαλμοι. **καύτδες** = καὶ ἔγω αύτδες ἀνταφῆκά σοι (δάκρυ) πάλιν = ἔχυσα καὶ ἐγὼ δάκρυα συμπονῶντάς σε (=σοι). **ἔξαφίσταμαί τινος** = ἀπομακρύνομαι ἀπό τι, παραιτῶ, ἀνακαλῶ. οὐκ ἔς σὲ δεινός = χωρὶς νὰ ἔχω μαζί σου πάθος. **οὖπερ** = ἐκεῖ ὅπου. **εἴλ** = εἰσαι. **ἀνθελέσθαι τούμὸν** = νὰ προτιμήσῃς τὸ ίδικόν μου (συμφέρον) ἀντὶ τοῦ ίδικοῦ σου. οὐκ ἔνδικον = ἀδικον. **τάμα λδέως ἔχειν** = ἐμὲ λδεσθαι, χαίρειν. δρῶ φάος· γραφικὴ περίφρασις τοῦ ζῶ.

θ') 485 - 521

τί βούλομαι γάρ; = διότι τί θὰ κερδίσω, ἀλήθεια τί θὰ κερδίσω; **γάμοι** = σύζυγος. **ἰμείρομαι** = ἐπιθυμῶ. **ἥκιστα ἔχρην** (ἀπολέσαι) = οὐδαμῶς ἔπρεπε (νὰ χάσω). **τὸ κακὸν** (τὴν Ἐλένην) ἀντὶ **τάγαθοῦ** (τοῦ ἀδελφοῦ). **νέος** = ἐπιπόλαιος. **ἥ** = **ἥν.** πρὶν ἔγγύθεν σκοπῶν τὰ πράγματα **ἔσεῖδον** = ἔως ὅτου ἔξετάζων τὰ πράγματα ἐκ τοῦ σύνεγγυς είδα καλά. οἰον **ἥν κτείνειν τέκνα** = τί ἐσήμαινε τὸ νὰ φονεύῃ κανεὶς τὰ τέκνα του· **ἥν** δέ παρατ. ἀντὶ τοῦ ἐνεστ. **ἔστι**, διότι ὁ λέγων ἔχει ὑπ' ὅψιν. **ἥ** = διότι αὔτη· αἴτιολ. τοῦ **ἔλεος ἔσηλθέ μοι**. **ἔκατι** = ἔνεκα. **μέτα** = μέτεστι· ἀναστροφὴ τῆς προθέσεως καὶ μετατύπωσις ὡς **πάρα** = πάρεστιν. **τί δ'** Ἐλένης... **μέτα**; = καὶ τί σχέσιν ἔχει ἡ ίδική σου κόρη μὲ τὴν Ἐλένην; **ἴτω στρατεία διαλυθεῖσ'** **ἔξι Αύλιδος**· μὲ τόνον ἀξιοῦ τὴν διάλυσιν τῆς στρατείας ὡς αἰτίας τῶν κακῶν καὶ τῆς τραγικῆς θέσεως τοῦ Ἀγαμέμνονος· ἀς διαλυθῇ καὶ

ἀς πάγι κατὰ διαβόλου ή στρατεία = ή στρατιά. τέγγω = βρέγχω. παρακαλῶ = παρακινῶ, παρασύρω. εἰ μέτεστι μοί τι θεσφάτων κόρης σῆς = ἀν ἔχω δικαιώματα ἐν σχέσει μὲ τὰς μαντειαῖς (τὰς ἀφορώσας τὴν τύχην) τῆς κόρης σου. μή μοι μετέστω = ἀς μή δικαιοῦμαι. σοὶ νέμω τούμὸν μέρος = ἔκχωρῶ σ' ἐσένα τὰ δικαιώματά μου. ἀλλ' (ἀ) = ἀλλὰ (θὰ μοῦ εἰπῆτε ἐνιστάμενοι) ἐξ μεταβολᾶς ἡλθον = μετεβλήθην, ἀλλαξα. ἀπὸ δεινῶν λόγων = ὑστερα ἀπὸ τὰ φοβερὰ καὶ τρομερὰ ποὺ ἔλεγα. Ό Μενέλαος αἰσθάνεται τὴν ἀνάργην νὰ δικαιολογήσῃ τὴν μεταβολὴν τῶν διαθέσεών του· ἀπαντῶν εἰς τὴν ἐνστασιν λέγει : εἰκὸς πέπονθα = φυσικὸν εἶναι τὸ πάθημά μου· καὶ ἔξηγεῖται σαφέστερον : τὸν δόμοθεν πεφυκότα (τὸν ἀδελφόν μου) στέργων μετέπεσον = ἀλλαξα γνώμην ἐκ στοργῆς πρὸς τὸν ἀδελφόν μου· τὸ μεταπίπτω εἶναι παθ. τοῦ μεταβάλλω. ἀνδρός... τοιοίδε. ή σειρά : τρόποι τοιοίδε οὐ κακοῦ ἀνδρός (εἰσιν ἴδιον) = συμπεριφορὰ τοιαύτη, οἷαν ἔγω τώρα δεικνύω, δὲν εἶναι χαρακτηριστικὸν ἀνοήτου ἀνθρώπου. χρῆσθαι τοῖς βέλτιστοις ἀεί· ἐπεξήγησις τοῦ τρόποι τοιοίδε· δηλ. νὰ μεταχειρίζωμαι τὰ βέλτιστα ἐκάστοτε· δ φρόνιμος πλανᾶται μέν, ἀλλὰ μόλις ἀναγνωρίσῃ τὴν πλάνην του εἶναι ἔτοιμος νὰ τὴν ὄμοιολγήσῃ καὶ νὰ μεταβάλῃ σκέψιν προσπαθῶν ἐκάστοτε νὰ ἀκολουθήσῃ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς λογικῆς. Σημείωσον τὴν εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ Μενέλαου συντελεσθεῖσαν μεταβολὴν· ἐνῷ κατ' ἀρχὰς ἐπέμενε διὰ τὴν θυσίαν χάριν τῆς Ελλάδος (370), τώρα εἶναι κατ' αὐτῆς συμπονέσας ὡς ἀνθρωπὸς τὸν ἀδελφόν του· τοῦτο λέγεται ἀνωμαλία ζήθους· τοιαύτην θὰ ἰδωμεν καὶ εἰς τὸν 'Αγαμέμνονα, τοιαύτην βλέπομεν καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ εἰς τὴν 'Αντιγόνην καὶ τὴν 'Ισμήνην ἐν τῇ 'Αντιγόνῃ. γενναῖα = εὐγενῆ. προγόνους οὐ καταισχύνεις σέθεν· κατά τὸ ὅμηρικὸν Z 209 μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν. αἰνῶ = ἐπαινῶ, εὐγε. παρὰ γνώμην ἔμὴν = παρὰ τὴν προσδοκίαν μου· δὲν ἀνέμενε τοιαύτην στάσιν ὑστερα ἀπὸ τοὺς πικροτάτους λόγους τοῦ Μενέλαου (320 κ.έ.). ὑπέθηκας = ἐστήριξας· ή μεταφορὰ ἐκ τῶν θεμελίων. δρθῶς = εἰς δρθὰς βάσεις. πλεονεξία δωμάτων = πλεονεξία κληρονομικῆς καθε ἀδελφὸς θέλει νὰ πάρῃ τὰ περισσότερα ἀπὸ τὴν πατρικὴν περιουσίαν, ἐντεῦθεν ή ταραχὴ εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἀδελφῶν. ἀπέπτυσα = σιχαίνομαι. τοιάνδε συγγένειαν ἀλλήλων πικράν = τέτοιαν συγγένειαν ποὺ ποτίζει φαρμάκια τοὺς ἀδελφούς· ήμεῖς λέγομεν : ἀγύρευτη νῦναι τέτοια συγγένεια. ἀλλ' (ἀλλὰ ή καλή σου διάθεσις δὲν

μᾶς ὡφελεῖ), ἥκομεν γάρ εἰς ἀναγκαίας τύχας = διότι ἔχομεν φθάσει εἰς τὴν σιδηρᾶν ἀνάγκην. θυγατρὸς αἵματηρὸν ἐκπρᾶξαι (= ἐπιτέλεσαι) φόνον· ἐπεξήγησις τοῦ ἀναγκαίας τύχας. Ἀπὸ τοῦ στίχου τούτου ἀρχίζει νὰ φανερώνεται ἡ μεταβολὴ τῶν διαθέσεων τοῦ Ἀγαμέμνονος διὰ τὸ ἀναπόδραστον τῆς θυσίας. τὴν γε σήν = ἐπὶ τῆς ὁποίας σὺ μόνος ἔχεις δικαιώματα. σύλλογος = τὸ σύνολον. νιν = αὐτήν, τὴν κόρην σου. ἀποστείλης πάλιν = στείλης πίσω. "Αργος = αἱ Μυκῆναι. λάθοιμ' ἂν τοῦτο = εἶναι πιθανὸν νὰ διαφύγω τὴν προσοχὴν τοῦ στρατοῦ κάμνων τοῦτο (ἀποστέλλων ὅπίσω τὴν κόρην). ἐκεῖνο· ἡ ἐπεξήγησίς του εἰς τὸν στίχον 518. ταρβῶ = τρέμω. Κάλχας· ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ στίχου μετ' ἐμφάσεως. οὐκ = οὐκ ἔρει. θάνη· τὸ ῥῆμα ὡς παθητικὸν ληπτέον· τότε τί θὰ σημαίνῃ; εὐμαρές = εὐγερές, εὔκολον. τὸ μαντικὸν πᾶν σπέρμα φιλότιμον κακὸν = ὅλη ἡ σπορὰ τῶν μάντεων εἶναι πληρὴ (= κακὸν) φιλόδοξος. κούδεν γ' ἄχρηστον οὐδὲ χρήσιμον παρόν· (τὸ σπέρμα τῶν μάντεων) παρὸν (ὑποθ. μετοχὴ) οὐδὲν ἄχρηστον οὐδὲ χρήσιμον = ἡ παρουσία των δὲν εἶναι οὔτε ἄχρηστος οὔτε χρήσιμος.

ι') 522-542

οῦμ' = δ ἐμὲ ἔσερχεται (57). δν σὺ μὴ φράζεις, πῶς ὑπολάθοιμ' ἂν λόγον = πῶς ἡμπορῶ νὰ φαντασθῶ τὸ πρᾶγμα, ἐὰν σὺ δὲν λέγῃς; τὸ Σισύφειον σπέρμα = τοῦ Σισύφου ἡ σπορά, κατὰ συνεκδοχὴν ἐν περιφρονητικῷ τόνῳ· περιφρονεῖ, ἀλλὰ συνάμα καὶ τονίζει τί ἐπικίνδυνος εἶναι αὐτὸς ὁ Σισυφόσπορος ἔνεκα τῶν δόλων, οὓς χρησιμοποιεῖ. οὐκ ἔστι' Ὁδυσσεὺς δ τι σὲ κάμε πημανεῖ = οὐκ ἔστι (τι) δ τι = εἰς οὐδέν. πημαίνω (πῆμα) = βλάπτω. ποικίλος πέφυκε = εἶναι φύσις ἀλλοπρόσαλλος· εἶναι Πρωτεὺς μορφάς ἀλλάσσων. τοῦ τ' δχλου μέτα (= ἔστι) = καὶ πάντοτε πηγαίνει μὲν τὸν λαὸν ὡς δημαγωγός. μὲν = μὴν = βέβαια. φιλοτιμίᾳ ἔνέχεται = εἶναι ἔνοχος φιλοτιμίας, ἔχει τὸ ἐλάττωμα τῆς... δεινῷ κακῷ· κακῷ οὔσ., δεινῷ ἐπίθ., παράθεσις τοῦ φιλοτιμίᾳ. δοκεῖς = νομίζεις. στάντ' (α), ἐν Ἀργείοις μέσοις = λαβόντα τὸν λόγον ἐν τῷ μέσῳ τῶν Ἀργείων. ἀ.Κ. Θέσφατ' ἔξηγήσατο = τὴν μαντείαν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ἔξηγῶν τὴν θέλησιν τῶν θεῶν. κάμε = καὶ ἐμέ· πρόληψις. ὡς ὑπέστην ἔγώ... εἰδ. πρότασις ἐκ τοῦ ἀπαρεμφ. λέξειν. ὑπέστην ἔγώ θύσειν θῦμα

Αρτέμιδι κάτα ψεύδομαι; ή σύνταξις κανονικώτερον θὰ είχεν ώς ἔξης: καὶ ἐγὼ ὑποστάταις θύσειν Ἀρτέμιδι θῦμα ὅμως ψεύδομαι; ὑφίσταμαι = ὑπισχυοῦμαι. οἰς = τούτοις οὖν τοῖς λόγοις. ξυναρπάσας· ὅπως τὸ ἡμέτερον συναρπάσας. σὲ κᾶμ' ... κελεύσει· ή σειρά: κελεύσει Ἀργείους, ἀποκτείναντας σὲ καὶ ἐμέ, σφάξαι κόρην. συναρπάσουσί (με) αὐτοῖς τείχεσιν = θὰ μὲ περιαρπάξουν μὲ αὐτὰ τὰ τείχη. κατασκάπτω = δὲν ἀφήνω λίθον ἐπὶ λίθου. ώς ἡπόρημαι πρὸς θεῶν τὰ νῦν τάδε = εἰς ποίαν στενόχωρον θέσιν (ἀμηχανίαν) μὲ ἔχουν φέρει οἱ θεοὶ μὲ αὐτὰ ἐδῶ τώρα. πρὸς θεῶν· ποιητ. αἴτιον εἰς τὸ ἡπόρημαι. 'Ο Ἀγαμ. πανικοβληθεὶς ὑπερβάλλει τοὺς κινδύνους· ὁ Ἰδιος περιγράφων τὸν ἑαυτόν του παρουσιάζεται εἰς ἡμᾶς ώς ἀξιοθρήνητος. μοι· δοτ. χαρ. = παρακαλῶ. φύλαξον = πρόσεξε. ἐν = ἔνα πρᾶγμα, ἐπεξηγούμενον διὰ τοῦ ὅπως ἂν μὴ Κλυταιμήστρα μάθῃ τάδε· πλαγία ἐρώτησις. πρὶν (ἀν) προσθῶ "Αἰδη παῖδι" ἐμὴν = πρὶν παραδώσω εἰς τὸν "Ἄδην τὴν κόρην μου. ώς· τελ. πράσσω κακῶς = δυστυχῶ. ὑμεῖς· ἀποτείνεται πρὸς τὰς γυναικας τοῦ Χοροῦ συνιστῶν νὰ τηρήσουν σιγήν (φυλάσσετε σιγήν). 'Ο Χορός, ἐπειδὴ δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν δρχήστραν διαρκούσης τῆς διδασκαλίας τῆς τραγῳδίας, κατ' ἀνάγκην λαμβάνει γνῶσιν τῶν μυστικῶν τῶν δρῶντων ποοσώπων, διὸ καὶ ταῦτα ἀξιοῦν παρ' αὐτοῦ σιγήν.

'Ο Μενέλαος παρέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου καὶ ὁ Ἀγ. εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνήν.

Αἱ ἀρχαιότεραι τραγῳδίαι ηρχιζον ἀπὸ τὴν πάροδον, μὴ ἔχουσαι πρόλογον. 'Αφ' οὖς δὲ ὁ Χορὸς ἥδε τὴν πάροδον, ἐπεισήρχετο ὁ ὑποκριτής, ὃν τότε εἰς, καὶ διελέγετο μὲ τὸν Κορυφαῖον τοῦ Χοροῦ. 'Ἐκ τῆς ἐπεισόδου ταύτης τοῦ ὑποκριτοῦ μετὰ τὴν εἰσόδον τοῦ Χοροῦ εἰς τὴν ὁρχήστραν καὶ τὸ μέρος τοῦ ὁράματος τὸ διαλογικόν, τὸ ὅποιον ἀκολουθεῖ τὴν πάροδον, λέγεται ἐπεισόδιον (μέρος). 'Ἐδῶ τὸ α' ἐπεισόδιον περιλαμβάνεται εἰς τοὺς στίχους 303 - 542, ἀποτελοῦν τὴν β' πρᾶξιν τῆς τραγῳδίας (μετὰ τὴν τοῦ προλόγου πρᾶξιν). 'Ἐν τούτῳ τῷ ἐπεισόδῳ περιεπλέχθησαν τὰ πράγματα· ή ἐπιστολὴ περὶ ἡλθεν εἰς χεῖρας τοῦ Μενελάου καὶ ή Ἰφιγ. μετὰ τῆς μητρός της μάλιστα ἥλθεν ἀποσδοκήτως· φόβον καὶ ἔλεον αἰσθανόμεθα εἰς τὴν ψυχήν μας διὰ τὸν ἀτυχῆ πατέρα καὶ τὴν κόρην.

Πρωταρχικὴ αἵτια τοῦ κακοῦ εἶναι τοῦ Πάριδος ὁ ἄμετρος ἔρως.

Εἰς αὐτὸ δ' ὁ Χορὸς ἀποβλέπων ἄδει ἐφεξῆς ἀσμα, τὸ δόποιον θὰ ἔρμητενσωμεν καὶ τὸ δόποιον καλεῖται σ τάσιμον, διότι ὁ Χορὸς τὸ φάλλει, ἀφ' οὐ ἔχει καταλάβει ἐν τῇ δοχῇστρῳ θέσιν (σ τάσιμον).

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (543 - 605)

Στροφὴ (543 - 557)

μάκαρές (είσιν), οἱ μετέσχον θεοῦ μετρίας· ἡ ἀναφ. πρότασις ὑποκ. τοῦ εἰσί. θεοῦ ἀντικ. μετρίας κατηγ. μετέσχον γνωμ. ἀδρίστος. θεοῦ = τῆς Ἀφροδίτης. μετέσχον τε λέκτρων Ἀφροδίτας μετὰ σωφροσύνας· πρότασις ἐπεξηγοῦσα τὴν πρώτην. σωφροσύνη = ἐγκράτεια. χρῶμαι γαλανείᾳ = τηρῶ γαλάζην, εἴμαι ἀπαθής. μαινομένων οἰστρων· γεν. ἀντικ. εἰς τὸ γαλανείᾳ. μαινόμενοι οἰστροι = παράφορον ἐρωτικὸν πάθος. δθι δὴ = δπου, δτε ἀκριβῶς. δίδυμα τόξα χαρίτων = δύο εἰδη ἐρωτικῶν βελῶν. ἐντείνεται = ἐντείνει κατ' ἀρέσκειαν τὸ μὲν = τὸ ἐν ἐπ' εὐαίωνι πότμῳ = διὰ μοῖραν εὔτυχῃ, διὰ βίον εὔτυχῃ, τὸ δὲ = τὸ ἀλλο ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς = διὰ σύγχυσιν τῆς ζωῆς. ἀπενέπω = ἀπαγορεύω, δὲν ἐπιτρέπω τὴν εἰσοδον. νιν = αὐτόν, τὸν ἔρωτα τὸν ἐντείνοντα τὸ δεύτερον τόξον. ἀμετέρων θαλάμων = εἰς τοὺς (συζυγικοὺς) θαλάμους μας. χάρις = τὰ θέλγητρα τὰ προκαλοῦντα τὸν ἔρωτα. πόθοι = ἔρως. δσιος = ἀγνὸς καὶ ἐν τῷ προσήκοντι μέτρῳ. πολλὰν δ' (Ἀφροδίτην) ἀποθείμαν (-ην) = εἴθε νὰ ἀπορρίψω, νὰ ἀποφύγω. Ἡ ἔννοια τῆς στροφῆς εἶναι : ὁ ἐν μέτρῳ ἔρως γίνεται πρόξενος εὐδαιμονίας, ὁ ἄμετρος ὅμως καὶ ἀνόσιος φέρει ταραχὴν εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον· ὁ Χορὸς ἐπιδοκιμάζει τὸν πρῶτον· διατί ἀποδοκιμάζει τὸν δεύτερον, θὰ εἴπῃ ἐφεξῆς.

Αντιστροφὴ (558 - 572)

φύσις = ἡ φυσικὴ διάπλασις. διάφοροι· κατηγ. τρόποι = χαρακτῆρες. τὸ δρθῶς ἐσθλὸν = ἡ πραγματικὴ ἀρετή (ἐστι) σαφὲς αἰεὶ = πάντοτε τὸ ἀντιλαμβάνονται οἱ ἀνθρώποι. τροφαὶ αἱ παιδευόμεναι = ἡ ἀγωγὴ τῆς ἐκπαιδεύσεως μέγα φέρουσ (1) = συντελεῖ ἐς τὰν ἀρετὰν = εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἀρετῆς, εἰς τὴν δημιουργίαν ἥθους χρηστοῦ. τὸ αἰδεῖσθαι = δ σεβασμός, τὸ ἡθικὸν συναίσθημά (ἐστι)

σοφία = εἶναι σοφία, γνῶσις τοῦ ἀγαθοῦ. τάν τ' ἔξαλλάσσουσαν
ἔχει (παρέχει) **χάριν** = (ἡ σοφία, ἡ ἀγωγή, ἦν δίδει ἡ παιδεία)
 παρέχει τὸ ἔξαιρετικὸν χάρισμα ποῖον ; ἐσορᾶν τὸ δέον · ἐπεξήγησις
 = νὰ βλέπωμεν τὸ καθῆκον. ὑπὸ γνώμας (-ης) = κατανοῦντες ὅτι
 εἶναι καθῆκον : συνειδητά. ἔνθα = ὅπου, ὅτε, καὶ τότε **δόξα** = ἡ κοινὴ
 γνώμη φέρει = προσφέρει βιοτῷ = εἰς τὴν ζωήν μας **κλέος ἀγήρα-**
τον = δόξαν ἀφθιτον. 'Ο Εύριπίδης διδάσκει ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι διδακτή,
 εἶναι γνῶσις καὶ ὅτι ἡ δύναμις τῆς εἶναι διττή : α') τὸ αἰδεῖσθαι = ἡ
 δημιουργία τοῦ ἡθικοῦ συναισθήματος, β') ἡ δημιουργία τῆς δυνάμεως
 τοῦ διακρίνειν τὸ καθῆκον, τὸ πρακτέον ὅταν δ' ἐπιτύχῃ τις ταῦτα,
 τότε ἡ κοινὴ γνώμη δίδει εἰς τὴν ζωήν μας δόξαν αἰωνίαν. 'Εξετασθεί-
 σης γενικῶς τῆς ἀξίας τῆς ἀρετῆς ὁ Χορὸς μεταβαίνει εἰς τὴν ἔξετασιν
 καὶ εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς σκοπιμότητος τῆς ἀρετῆς δι' ἀμφότερα τὰ φῦλα.
 (ἐστι) **μέγα τι** (λιτ.) = ἔχει πολὺ μεγάλην σκοπιμότητα θηρεύειν
ἀρετὰν = ἡ ἐπιδίωξις ἀρετῆς, ἥθους χρηστοῦ γυναικὶ μὲν (γιγνο-
 μένην) κατὰ Κύπριν κρυπτάν = διὰ τὰς γυναικας μὲν συνισταμένης
 εἰς τὴν συζυγικὴν πίστιν ἐντὸς σκοτεινοῦ συζυγικοῦ θαλάμου, ἐν ἀν-
 δράσι δ' αὖ ἐνών δ μυριοπληθῆς κόσμος αὔξει πόλιν μείζω
 (προλ. κατηγ.). **κόσμος** = τὸ πνεῦμα τῆς τάξεως, ἡ ἡθικὴ εὐκοσμία,
 ἐνών δ μυριοπληθῆς = ἐάν υπάρχῃ εἰς τὴν μεγάλην πλειονοψήφιαν
 τῶν ἀνθρώπων, αὔξει μείζω πόλιν = προάγει τὸ μεγαλεῖν τῆς
 πόλεως. 'Η ἔννοια : 'Η ἀρετὴ διὰ τὰς γυναικας εἶναι ἡ συζυγικὴ πί-
 στις διὰ τοὺς ἄνδρας ἡ ἡθικὴ εὐκοσμία, τὸ πνεῦμα τῆς τάξεως.

'Επωδὸς (573 - 589)

ἐμολες = ἥλθες ἢ **τε** = ἐκεῖθεν ὅπου. **σύ γε** = ναὶ σύ. **Ἶτράφης**
βουκόλος (κατηγ.) παρὰ μόσχοις **Ιδαίσις** ἀργενναῖς συρίζων
 βάρβαρα, πνέων καλάμοις μιμήματα Φρυγίων αὐλῶν **Ὀλύμ-**
που. **ἀργεννός** = λευκός. **Ιδαῖος** = ὁ τῆς "Ιδης, ὅρους τῆς Τροίας
 N.A. τοῦ Ιλίου. **συρίζω** βάρβαρα = παίζω μὲ τὴν σύριγγα βαρβαρικὰ
 κομμάτια. πνέω καλάμοις = παίζω μὲ τὰ σουραύλια. μιμήματα
Φρυγίων αὐλῶν **Ὀλύμπου** = ὅπως ἔπαιζεν ὁ "Ολυμπος μὲ τοὺς
 Φρυγίους αὐλούς. **Βάρβαρα** ἐσύριζεν ὁ Πάρις διότι ἦτο Τρώς· κατὰ
 τὸν Εύριπίδην οἱ Τρῷες παρίστανται ὡς βάρβαροι, κατὰ τὴν ἀρχὴν :
 πᾶς μὴ "Ελλην βάρβαρος. **Ολυμπος** ἀρχαῖος περίφημος αὐλητῆς καὶ

μουσικός, μαθητής τοῦ Φρυγὸς αὐλητοῦ Μαρσύου, δστις ἐξεδάφη ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Τὰ ἄσματα τοῦ Ὀλύμπου τὰ τονισμένα εἰς αὐλὴν ἔπαιζεν ὁ Πάρις μὲ τὴν σύριγγα. εὐθῆλοι βόες = ὀραίους μαστοὺς ἔχοντες βόες. τρέφονται (ἐκεῖ) δθι = ὅπου κρίσις θεᾶν ἔμενε σε ἂ σε πέμπει Ἑλλάδα (αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως). πάροιθεν ἐλεφαντοδέτων δόμων = ἐμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μενελάου, τῶν ἐλεφαντοκοσμήτων, τῶν πολυτελῶν. 'Ο Εὐριπίδης ἔχει ὑπὸ δψει του διηρικὴν περιγραφὴν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μενελέου. (ἔμενε σε) δς ἔδωκάς τ' ἔρωτα ἐν ἀντωποῖς βλεφάροισιν τᾶς Ἐλένας = ἐνέπνευσας ἔρωτα μέσα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Ἐλένης ποὺ σὲ ἐκοίταζαν κατάματα: (= ἀντωποῖς). ἔρωτι δ' (ἀντὶ τοῦ τε) αὐτὸς ἐπτοάθης = συνεκινήθης δὲ καὶ σὺ ἀπὸ τὸν ἔρωτα. ὅθεν = κατ'. ἀκολουθίαν τούτου ἔρις (θεατῶν) ἄγει Ἑλλάδα (= Ἐλληνικὴν) ἔριν (= πόλεμον) ἐς πέργαμα Τροίας σὺν δορὶ ναυσί τε. Μετὰ τὴν προηγηθεῖσαν παιδαγωγικὴν θεωρίαν προεβλήθη ἐφαρμογὴ αὐτῆς ληφθέντος ὡς παραδείγματος τοῦ Πάριδος, δστις μὴ εὐμοιρήσας τῆς ὀρθῆς ἀγωγῆς, προτιμήσας δ' ἀμετρον καὶ ἀνόσιον ἔρωτα, ἐγένετο αἰτία τοῦ ὀλέθρου τῆς πατρίδος του καὶ πρόξενος συνάμα σιμφορῶν εἰς τοὺς Ἀγαιούς. Σημείωσον ἐν τῇ ἐπωδῷ (οὕτω καλεῖται τὸ ἑρμηνευθὲν τμῆμα 573 - 589) τὴν εἰδύλλιακὴν σκηνὴν 574 κ.έ., ἦν ἐμβάλλει ὁ τραγικός, ὡς καὶ πολλαχοῦ ἀλλαχοῦ εἰς τὰ δράματα τοιαύτας ἐμβάλλει σκηνάς, φυσιολάτρης ὁν. Παρέρχονται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου εἰς τὴν ὀργήστραν ἡ Κλ. καὶ ἡ Ἰφ. ἐποχούμεναι καὶ ἄλλος Χορὸς ἐξ ἀνδρῶν Ἀργείων πλησιάζει μὲ εὐλάβειαν πρὸς τὰς ἡγεμονίδας. 'Η πρώτη λέξις, τὴν δποίαν λέγει, εἶναι (590) ίώ ίώ, ἐπιφ. σχετλιασμοῦ, ἀյ δχ, καὶ γκαρᾶς· αἱ ἡγεμονίδες ἐκλαμβάγουν τὸ ίώ ίώ ως ἐπιφώνημα γκαρᾶς, ὃ δὲ θεατῆς ως ἐπιφώνημα σχετλιασμοῦ.

Χορὸς ἀνδρῶν Ἀργείων (590 - 597)

εύδαιμονίαι μεγάλων (ὑποκ.) (εἰσὶ) μεγάλαι = τῶν τρανῶν ἡ εύτυχία εἰναι μεγάλη. Σημείωσον τὴν ἐπαναδίπλωσιν. Καὶ ἀμέσως ἐπακολουθεῖ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀνω γενικῆς παρατηρήσεως ἐν τῇ προκειμένῃ εἰδικῇ περιπτώσει. Ἰδετε = κοιτάξατε τὴν τοῦ βασιλέως ἀνασσαν ἐμὴν Ἰφιγένειαν. βασιλέως ἀνασσα = ἡ βασιλόπαις. Κλυταιμήστραν τε τὴν Τυνδάρεω (κόρην)· αἱ αἰτ. κατὰ πρόληψιν

ἀντὶ δύνομαστικῆς. ως ἔκ μεγάλων ἐβλαστήκασιν = πόσον μεγάλων οἰκογένειῶν βλαστοί εἶναι. ἐπί τε (ώς) εὐμήκεις τύχας ἥκουσι = καὶ εἰς πόσον ὑψηλὰ σκαλοπάτια τῆς μοίρας ἔχουν ἀναβῆ. εὐμήκεις τύχας· δίσημον καὶ τοῦτο φαίνεται ὅτι ομιλεῖ διὰ τὸν ζηλευτὸν γάμῳν, ἀλλ' ὁ θεατὴς ὑπονοεῖ τὴν τραγικὴν μοῖραν τῆς κόρης. Τοῦ δισήμου τὴν ἐκδοχὴν εύνοει ἡ λέξις τύχη, ητις εἶναι μέση λέξις. Θεοί γ' οἱ κρείσσους... θνατῶν· ἡ σειρά: οἱ κρείσσους οἵ τ' ὀλβιοφόροι (εἰσὶ) θεοὶ (κατηγ.) τοῖς οὐκ εὐδαίμοσι θνατῶν (δοτ. τῆς κρίσεως). οἱ κρείσσους = οἱ ισχυροί, οἱ ἔχοντες τὰς ὑψηλὰς θέσεις. ὀλβιοφόροι = οἱ ὄλβιοι, οἱ πλούσιοι. οἱ οὐκ εὐδαίμονες· κατὰ λιτότητα = υἱοί δυστυχεῖς.

Χορὸς γυναικῶν (598 - 606)

στῶμεν = ἀς σταθῶμεν. ἔκγονα θρέμματα Χαλκίδος = γεννήματα καὶ θρέμματα τῆς Χαλκίδος. δεξώμεθα δχων ἄπο τὴν βασίλειαν ἐπὶ γαῖαν = ἀς ὑποδεχθῶμεν τὴν βασίλισσαν (κατεργομένην) ἀπὸ τὸ ἄρμα κάτω εἰς τὴν γῆν. μὴ σφαλερῶς = κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε νὰ μὴ σφαλῇ, νὰ μὴν γλιστρήσῃ. ἀγανῶς δὲ (δεξώμεθα) χεροῖν μαλακῇ γνώμῃ. ἀγανὸς = μαλακός· μαλακῇ γνώμῃ = τρυφερὰ αἰσθήματα. μὴ ταρβήσῃ = ἵνα μὴ φοβηθῇ, τρομάξῃ. μηδὲ θόρυβον μηδ' ἔκπληξιν παρέχωμεν = μηδὲ ἐνοχλήσωμεν καὶ ταράξωμεν. Μεγάλη τοῦ Χοροῦ ή εὐλάβεια. ξεῖναι ταῖς Ἀργείαις ξεῖναις = ξέναι ήμετις τὰς Ἀργείας ξένας· σημείωσον τὴν ἀναδίπλωσιν ξεῖναι - ξεῖναις. 'Ο Εύριπίδης πολὺ ἀγαπᾷ τὰς ἀναδίπλωσεις.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (607 - 750)

α') 607 - 641

ὅρνις = οἰωνός. ὅρνιθα αἴσιον ποιούμεθα = θεωροῦμεν ως αἴσιον οἰωνόν· ὁ πληθ., διότι ἡ Κλυτ. ὄμιλει ἔξ δύνοματος ὄλης τῆς οἰκογενείας. τόνδ'· καθ' ἔλειν ἀντὶ τοῦ τόδε = τὸ ἔζης, ἐπεξηγούμενον διὰ τῶν: τὸ σόν τε χρηστὸν καὶ λόγων εὑφημίαν = τὴν φιλόφρονα προϋπάντησίν σου καὶ τοὺς εὔοιώνους λόγους σου. ἔχω ἐλπίδα τινὰ (λιτότης) = εἰμαι πολὺ αἰσιόδοξος. ως πάρειμι ἐπ' ἐσθλοῖσι γάμοις = ὅτι ὁ γάμος, δι' δν ἔχω ἐλθει, εἶναι αἴσιος. νυμφαγωγὸς = ὁ

συνοδεύων τὴν νύμφην· νυμφαιγωγὸς λέγεται ἡ μήτηρ τῆς νύμφης ἢ συνοδεύουσα τὴν κόρην τῆς ἀγομένην ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν ἀπὸ τῆς οἰκίας τῆς μέχρι τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ. πορεύω **ἔξω** = ἔξαγω· πορεύετε· ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς δούλους ποὺ τὴν συνώδευον. φερνὴ = ἡ προέξ. πέμπω = φέρω. εὐλαβοῦμαι = πιάνω καλά, προσέχω. μέλαθρον = ἡ σκηνὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἡ ἐκφόρτωσις τῆς φερνῆς πόσην ἵλαρότητα θὰ προεκάλεσεν εἰς τὸ θέατρον! Ἀλλὰ συγχρόνως βλέπομεν τοὺς θεατὰς νὰ κινοῦν τὴν κεφαλὴν διὰ τὸν ἐπικείμενον μαῦρον γάμον. Ἡ Κλυταιμήστρα δι' ὅλα φροντίζει. λεῖπε πωλικούς δόχους = κατέβα ἀπὸ τὸ δόχημα, τὸ συρόμενον ἀπὸ πώλους, ἵππους. τίθημι κῶλον = πατῶ. κῶλον = πούς. ἄβρδος = λεπτός, γαριτωμένος. νεάνιδες· ἀπευθύνεται πρὸς τὰς γυναικας τοῦ Χοροῦ, αἱ ὁποῖαι θὰ εἰχον συρρεύσει περὶ τὴν δάμαξαν. Ἐνδιδωμι χερδὸς στηρίγματα = δίδω τὴν χειρα ώς στήριγμα. ώς ἂν ἐκλίπω· τελ. πρότασις. θάκος (195) ἀπήνη (147). αἱ δὲ = ἄλλαι δέ. δύμα πωλικὸν = οἱ δόφιλαι τῶν ἵππων. φοβερόν· ἐπὶ παθ. ἐννοίας: δειλὸν = τρομάζουν εὔκολα. ἀπαράμυθον = μὴ ἐπιδεκτικὸν παραμυθίας (καταπραύνσεως). οἱ ἵπποι, εύρισκόμενοι εἰς περιβάλλον ἀσύνηθες, ὑπῆρχε φόβος νὰ ἀφηγιάσουν. λάζυμαι καὶ λάζομαι = λαμβάνω. Ὁρέστην· χάριν τῶν θεατῶν. δαμεις δόχω πωλικῷ; = ζαλισθεὶς ἀπὸ τὰς κινήσεις τῆς ἀμάξης; ἔγειρ'(ε) = ἔγειρου. ἐφ' ὑμέναιον ἀδελφῆς = διὰ τὸν γάμον τῆς ἀδελφῆς σου. εὔτυχῶς = τύχῃ ἀγαθῇ = καλορρίζικος νάναι. κῆδος ἀγαθοῦ ἀνδρὸς λήψει = θὰ κάμης γαμβρὸν καλὸν ἀνθρώπον (θὰ συμπεθεριάσῃς μὲ καλὸν ἀνθρώπον). ἐσθλὸς αὐτὸς ὄν = δπως καὶ σὺ εἰσαι εὐγενῆς. τὸ γένος = δ γόνος, δ υἱός. καθίστω· προστ. ἀντὶ καθίστασο = τοποθετήσου. δεῦρο· παρακελ. πρὸ τοῦ καθίστω. ἔξῆς ποδός μου = δίπλα ἀπὸ τὰ πόδια μου. πρὸς μητέρα = εἰς τὸ πλευρὸν τῆς μητρός. θές με μακαρίαν ξέναις ταῖσδε = κάμε με εὐτυχισμένην στὰ μάτια τῶν ξένων αὐτῶν ἐδῶ. προσείπωμεν τοῦ προσαγορεύω = χαιρεῖζω. ὡς σέβας ἐμοὶ μέγιστον = τρισέβαστέ μου· ἡ προσφώνησις πανηγυρική. οὐκ ἀπιστοῦσαι (λιτ.) = πρόθυμα συμμορφούμεναι. ἐφετμὴ = παραγγελα. ὑποτρέχω τινά = προλαμβάνω τινά. δργισθῆς δὲ μη· παρένθεσις. προσβάλλω στέρνα πρὸς στέρνα = ἐναγκαλίζομαι. ὑποδραμοῦσα = σπεύσασα. περιβάλλω στέρνα = ἐναγκαλίζομαι. διὰ χρόνου = ὕστερα ἀπὸ τόσον καιρὸν. ποθῶ δύμα σὸν = εἶχα καιρὸν νὰ σὲ

ἴδω. χρὴ (περιβαλεῖν). φιλοπάτωρ εἰ = ἀγαπᾶς τὸν πατέρα πολὺ· ἀπότομος ή ἀντίθεσις πρὸς τὰ κακοῦργα σχέδια τοῦ πατρός. μάλιστα παιδῶν = περισσότερον ἀπὸ ὅλα τὰ παιδιά. δσους ἔγώ (ἔ) τεκον τῶδε = μὲ τὸν πατέρα σου ἔδω. ἀσμένη = μὲ χαράν. καὶ πατήρ (ἐσεῖδε σε). τόδ' ίσον ὑπὲρ ἀμφοῖν λέγεις = αὐτὸς ποὺ λέγεις ισχύει ἔξ ίσου καὶ διὰ τοὺς δύο. "Ορα ὅτι αἱ λέξεις ἀποσπῶνται μὲ δυσκολίαν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ πατρός.

(β') (642 - 671)

εὗ ἐποίησας ἀγαγῶν = καλὰ ἔκαμες καὶ μὲ ἔφερες. οὐκ οἵδ' ὅπως φῶ τοῦτο καὶ μὴ φῶ. ὅπως φῶ (ὅπως) μὴ φῶ. πλάγιαι ἐρωτ. προτ. ἐκ τοῦ οὐκ οἴδα = ἀν πρέπει νὰ εἰπῶ ναὶ η ὅχι ὡς πρὸς τοῦτο. ἔα (317) = περίεργον. ἔκηλος = ἥσυχος. ὡς οὐ βλέπεις ἔκηλον. ἐπιφώνησις = μὲ τὶ ἀνήσυχον βλέμμα βλέπεις. ἀσμενός μ' ίδων = ἐνῷ, καθὼς εἰπεις (641), μὲ εἰδες μὲ χαράν. πόλλ' ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ στρατηλάτῃ μέλει = ὁ βασιλεὺς καὶ στρατηλάτης ἔχει πολλὰς φροντίδας· πρβλ. "Ομηρόν : οὐ χρὴ παννύχιον εῦδειν βουληφόρον ἄνδρα, ὃ λαοὶ τ' ἐπιτετράφαται καὶ τόσα μέμηλε. γίγνομαι παρά τινι = συγκεντρώνω τὴν προσοχήν μου εἰς τινα. μὴ ἐπὶ φροντίδας τρέπου = μὴ σὲ ἀπορροφοῦν αἱ φροντίδες. εἰμὶ παρὰ σοι· ὅντως μόνον η θυσία τῆς κόρης τὸν ἀπηγχόλει. μεθίημι δφρὺν = παύω νὰ εἰμαι σκυθρωπός. ἐκτείνω δόμμα φίλον = γίνομαι εὔθυμος. ίδού γέγηθα ὡς γέγηθα δρῶν σε = ίδοὺ χαίρω, δρῶς χαίρω τὴν στιγμὴν ποὺ σὲ κοιτάζω. γέγηθα ὡς γέγηθα· η εὐφημιστικὴ αὕτη ἔκφρασις εἶναι συνήθης εἰς τὴν τραγῳδίαν, διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἔκφρασις κακοῦ, τὸ ὅποιον ἀποσιωπῶμεν· πρβλ. Μήδειαν : ἔσμεν οἰόν ἔσμεν. κάπειτα = καὶ ἔπειτα· ἐν ἐρωτήσει σημαίνει κατάπληξιν. λείβω = χύνω. η 'πιοῦσ' ἀπουσία = η ἐπιοῦσα ἀπουσία ήμιν μακρὰ (ἔσται) = ὁ χωρισμός μας, ποὺ θὰ ἀκολουθήσῃ κατόπιν, θὰ εἶναι μακρός. ήμιν δοτ. ήθική. Σημείωσον τὴν παρήχησιν καὶ τὸ δίσημον. η Ιφιγένεια φαντάζεται τὸν μακρὸν ἐκ τοῦ γάμου χωρισμὸν· ὁ Ἀγαμέμνων τὸν ἐκ τῆς θυσίας. νῦν = λοιπὸν θὰ εἰπῶμεν ἀσύνετα (ἀνοησίες) εἰ σέ γ' εὐφρανῶ = ἀν πρόκειται νὰ σὲ εὐχαριστήσω. παπαῖ! τὸ σιγῆν οὐ σθένω, λέγει καθ' ἔαυτὸν ἔχων ἀπεστραμμένον τὸ πρόσωπον· διὰ τοῦ σὲ δ' ἔγνεσα (σὲ ἐπαινῶ, σὲ θαυμάζω διὰ τὴν δύνοιάν σου)

στρέφεται πάλιν πρὸς τὴν κόρην. παπαῖ ἐπιφώνημα σχετλιασμοῦ : φρίκη, φρικτόν. ἐπὶ τέκνοις σέθειν = κοντὰ στὰ παιδιά σου. θέλω γε = ναὶ τὸ θέλω. ἀλγύνομαι = λυποῦμαι. οὐκ ἔχων τὸ θέλειν = γιατὶ δὲν ἔχω στὸ χέρι μου τὸ θέλειν αὐτό. λόγχαι = τὰ ὅπλα, ὁ πόλεμος. τὰ Μενέλεω κακὰ = τὸ κακὸν ποὺ ἐδημιούργησεν ὁ Μενέλαος μὲ τὸ πάθημά του. ἄλλους ὀλεῖ πρόσθ' ἀμὲ διολέσαντ' ἔχει = & ἀμὲ διολέσαντα ἔχει ὀλεῖ ἄλλους πρόσθε. διολέσαντ' ἔχει. περιφρασις παρακειμένου ὡς πρὸς τὴν φράσιν καὶ τὴν ἔννοιαν πρβλ. Σοφ. Λντιγ. ἥδε θανοῦσ' ὀλεῖ τινα. ὡς πολὺν χρόνον ἀπῆσθα Σοφ. Λντιγ. ἥδε θανοῦσ' ὀλεῖ τινα. ὡς πολὺν χρόνον ἀπῆσθα (ἥσο ἀπών) ἐν Αὐλίδος μυχοῖς ἐπιφώνησις. Κατὰ τὴν Ἰφιγ. ὁ πατὴρ χαρακτηρίζει δις ὅλεθρόν του τὴν μακρὰν ἐν Αὐλίδι παραμονήν, ποὺ εἶναι δὲ ἀυτὴν ἀνεξήγγητος. ἵσχει με = μὲν κρατεῖ κάτι. μὴ στέλ- πονταν στρατὸν = νὰ μὴ δίδω διαταγὴν πρὸς ἀπόπλουν. οἰκίζομαι = ἔχω κατοικίαν. οὖ = ἔκει ὅπου. μακρὰν (ὅδὸν) ἀπαλρεῖς = κάνεις μακρινὸ ταξίδι. εἰς ταύτον σύ γ' ἥκεις σῶ πατρὶ = σὺ καὶ ὁ πατέρας σου εὐρίσκεσθε εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν· δίσημος ὁ στίχος : καὶ οἱ δύο ἔχομεν νὰ κάμωμεν μακρινὸ ταξίδι· ἀν φύγω μακράν, θὰ φύγης καὶ σὺ μακρὰν (εἰς τὸν "Ἄδην"). καλὸν = εὐπρεπές. ἐπεστὶ καὶ σοὶ πλοῦς = ἔχεις καὶ σὺ νὰ ταξιδεύσῃς. ἵνα μνήσει πατρὸς = ὅπου θὰ ἔχης ζωντανὴν τὴν ἀνάμνησιν τοῦ πατρός· μνήσει· μέλλ. τοῦ μιμήσκο- μαι. μόνη μοναθεῖσα· πλεονασμός. οὖ πού μ' ἔς ἄλλα δώματα οἰκίζεις, πάτερ ; = δὲν. πιστεύω νὰ μὲ ἀποκαθιστᾶς εἰς ἄλλην οἰκο- γένειαν;

γ') 672 - 693

θῦσαι με — θυσίαν τινά· τὸ θῦσαι ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου μετὰ βάρους. θυσίαν τινά· λιτότης· τὸ ἀόριστον, ἵνα μὴ ἐννοήσῃ ἡ Ἰφιγ. ξὺν ιεροῖς = μαζὶ μὲ τὴν θυσίαν. τὸ εὔσεβες = ἡ πιστὴ ἐκπλήρωσις τῶν θρησκευτικῶν τύπων. εἴσει σύ· ἔχει ὑπομονὴν, θὰ τὰ μάθης ὅλα, θὰ τὰ ἴδης (εἴσει μέλλ. τοῦ οίδα). χέρνιβες = τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ· ἐδῶ ὁ βωμός. ἐστήξεις πέλας· δίσημον, δηλ. ὡς θύμα — ὡς θεατής. ζηλῶ σε τοῦ μηδὲν φρονεῖν = σὲ ζηλεύω διὰ τὴν τελείαν ἄγνοιάν σου. μᾶλλον ἢ 'μὲ = παρὰ τὸν ἔσωτόν μου ποὺ τὰ ξέρω· ὅλα. διφθῆναι κόραις = διὰ νὰ σὲ ἴδουν τὰ κορίτσια. μέλλουσα δάρὸν (= δηρὸν) χρόνον = μακρὰν γρόνον ἀποικήσειν πατρός· ἀποικῶ = κατοικῶ

μακράν. ώς ἄχθιος ἐγένετο = τί βάρος ἔγινε. ταχεῖα νοτίς διώκει μ' ὅμματων ϕαύσαντά σου· νοτίς ὅμματων = δάκρυα τῶν ὀφθαλμῶν. διώκει με = μὲ βάζουν ἐμπρός, μόλις σὲ ἐθώπευσα. σὲ παρατοῦμαι τάδε = σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσῃς διὰ τὴν στάσιν μου αὐτὴν ἐδῶ· τὸ τάδε ἐπεξηγεῖται διὰ τῆς αἰτιολ. κατ' ἔννοιαν προτάσεως εἰ κατωκτίσθην ἄγαν = διότι ἡ σθάνθην βαθεῖαν συμπάθειαν. **Λήδας νένεθλον**· ἡ τρυφερότης πρὸς κολακείαν καὶ ἔξαπάτησιν. **ἀποστολαὶ** = ἡ ἀποκατάστασις κύρης. **μακάριαι** = εἶναι εὐτυχὲς γεγονός. **δάκνουσι** = λυποῦσι. **πολλὰ μοχθήσας**. διὰ τὴν ἀνατροφήν· σκοπίμως ἐτέθησαν αἱ λέξεις ἐν τέλει, διὰ νὰ ἔξηγήσουν τὸ ἀλγος τοῦ πατρός. **πείσεσθαι**· μέλλ. τοῦ πάσχω. **ώστε μή σε νουθετεῖν**· τὸ μὴ πλεονάζει. **νουθετῶ** = κάρμνω ὑποδείξεις· εἰς τὸ πείσεσθαι ἡ χρον. πρότασις: δταν κλπ. **τάδε** = ὅ, τι τώρα σὺ πάσχεις. **ὅ νόμος** = ἡ συνήθεια. **τῷ χρόνῳ**· ἡ δοτικὴ ἐκ τῆς σύν τοῦ **συνισχνανεῖ**. **ὅ νόμος σύν τῷ χρόνῳ** = ἡ συνήθεια ὅπως καὶ ὁ χρόνος ισχνανεῖ: θὰ μαράνη, θὰ ἀφανίσῃ αὐτά, τοὺς θρήνους.

δ') 695 - 724

τούνομα... κατήνεσας· ἡ σειρά: **οίδα τούνομα** (ἐκείνου) **ὅτῳ παῖδα κατήνεσας**. **καταινῶ** = δίδω τὴν συγκατάθεσίν μου, μνηστεύω. Γνωρίζει τὸ ὄνομα τοῦ γαμβροῦ ἡ Κλυτ., ἀλλὰς ζητεῖ ἀκριβεστέρας πληγφορορίας. **χώπόθεν** = καὶ ὅπόθεν (ἐστίν). **'Ασωπός**. ποτάμιος θεός, υἱὸς τοῦ Ὁκεανοῦ. **ταύτην τίς θνητῶν** ἡ θεῶν ἔζενεν; (ἔλαβεν ὡς σύζυγον). **πρόμον** = πρῶτον, βασιλέα. **Οἰνώνη**. οὔτως ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ἡ Αἴγινα. **τοῦ Αἰακοῦ δὲ τίς παῖς κατέσχε δώματα**; ἔγινε κύριος τοῦ οἴκου, ποῖον ἀφῆκε κληρονόμον ὁ Αἰακός; **θεοῦ** (= Νηρέως) **διδόντος** = ἐκόντος ἡ **βίᾳ θεῶν**; = ἡ παρὰ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν; **Ζεὺς ἡγγύησε** = ἐμνήστευσε καὶ δίδωσ' ὁ κύριος· ὁ ἀρμόδιος, δηλ. ὁ πατήρ. "Ινα συναφθῇ γάμος, ὥφειλε νὰ προηγηθῇ τῶν γάμων ἡ ἐγγύη ἡ ἐγγύησις, συμβόλαιον μεταξὺ τοῦ μνηστήρος καὶ τοῦ πατρός τῆς κύρης ἡ τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου του, τοῦ **κυρίου**. Διατί ὁ Ζεὺς ἔδωκε τὴν Θέτιν εἰς τὸν Πηλέα ἵδε 'Ομήρ. A 516. **ποῦ γαμεῖ νιν** = ποῦ ἐτέλεσε τοὺς γάμους μὲ αὐτὴν; **ἡ κατ'** **οίδμα** (περιληπτικὸν) **πόντιον**; = ἡ εἰς τὰ κύματα τοῦ πόντου; **ἴνα** = ἐκεῖ ὅπου σεμνὰ **βάθρα** = ιερὰ θεμέλια. **Πήλιον**· δασῶδες ὄρος κατὰ τὰ ἀνα-

τοικικὰ τῆς Θεσσαλίας, Ν. τῆς "Οσσης. ὥκισμαι = ἔχω κατοικίαν, εἶμαι ἐγκατεστημένος. **Κενταύρειον γένος** = τὸ γένος τῶν Κενταύρων. Περὶ Κενταύρων ίδε Ὁμήρ. Α 263 - 268. δαινυμι γάμους = τελῶ τὸ γαμήλιον συμπόσιον. **Χείρων** (209). φεῦ = θαυμάσια. χὼ διδοὺς τὸν παιᾶ = καὶ ὁ διδοὺς τὸν παιᾶ, ὁ Πηλεύς. τοιόσδε ἀνὴρ ἔσται πόσις τῆς παιδός. οὐ μεμπτὸς (λιτότης) = ἐξαίρετος. **Απιδανός** παραπόταμος τοῦ Θεσσαλικοῦ Πηνειοῦ. ἀπάγω = συνοδεύω ἀπὸ τῆς πατρικῆς στέγης. δροι = τὰ ὤρια, ἡ χώρα. δικετημένος = ὁ κύριος. εὔτυχοίτην = εἴθε νὰ εὐτυχοῦν, τὴν εὐχήν μου, καλὴ τύχη νὰ ἔχουν, ὁ Ἀχιλ. δηλ. καὶ ἡ Ἰφιγένεια. γαμεῖ· μέλλων = θὰ τελέσῃ τοὺς γάμους του. κύκλος σελήνης = ἡ πανσέληνος. εὔτυχης = φέρων τὴν εὐτυχίαν. προτέλεια (ἰερὰ) παιδός = ἡ προκαταρκτικὴ διὰ τὸν γάμον θυσία. μέλλω = τὸ ἔχω ὑπ' ὄψει. (ἐ') πὶ ταύτῃ καὶ καθέσταμεν τύχη = αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ ζήτημα μὲ ἀπασχολεῖ τώρα. τύχη· δίσημον: ὁ Ἀγαμ. θὰ σφάξῃ, ἀλλὰ θὰ σφάξῃ τὴν κόρην. (δαίσω) θύσας γε θύματα ἀμὲ χρὴ θύσαι θεοῖς· τὸ ἀμὲ = ἀ ἐμέ· δίσημον. Ἡ Κλ. ἀπερροφημένη ἀπὸ τὸν γάμον δὲν δίδει προσοχὴν, εἰς τὰς ὑπόπτους ἐκφράσεις τοῦ ἀνδρός της. ἡμεῖς = ἔγὼ καὶ σύ. θοίνη = εὐώχια. τίθημι θοίνην = παραθέτω συμπόσιον. καλῶς ἀναγκαίως τε = καὶ καλὰ καὶ ἀσκῆμα κατ' ἀνάγκην, ἀφ' οὗ διαφορετικὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνη: στὴν ἀκρί- βεια τοῦ νεροῦ καλὸν ν. καὶ τὸ χαλάζι. **συνενέγκοι δ'** ὅμως = ἐν τούτοις ἀς τὰ φέρη καὶ ὁ θεὸς δεξιά.

ε') 725-750

οἰσθ' οὖν δὲ δρᾶσον = οἰσθα οὖν δὲ βούλομαι δρᾶσαι σε; τί χρῆμα; = τί πρᾶγμα; πείσεσθαι σέθειν· τὸ πείθομαι πρὸς γενικὴν κατὰ τὸ ἀκούειν. **δυναμφίος** ὁ λόγος διακοπεῖς ὑπὸ τῆς Κλυτ. συνεγίζεται εἰς τὸν στίχον 730. χωρὶς μητρὸς τί (ἐκείνων) δράσετε, ἀμὲ δρᾶν χρεών; τηνικαῦτα = τότε. τυγχάνω (ῶν) = εὑρίσκομαι. τημελῶ = φροντίζω, περιποιοῦμαι· πρβλ. ἀτημέλητος. **λιποῦσα παιᾶ**· ἐννόησον τὸ χωρήσομαι. **ἀνέχω φλόγα** = κρατῶ ὑψηλὰ τὴν γαμήλιον λαμπάδα. οὐχ ὁ νόμος οὗτος· τὸ οὗτος καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ νόμος ἀντὶ τοῦτο· οὐ τοῦτό ἔστιν ὁ νόμος = δὴ εἶναι ἡ τάξις αὐτῆ. **φαῦλος** = ἀσήμαντος. **ἔξαμιλοῦμαι** = γυρίζω ἔξω τοῦ οίκου μέσα στὸν κόσμον. οὐ καλὸν — καλόν· διαξιφισμοί· ὁ ἐρεθισμὸς τῆς

Κλυτ. ἐπιτείνεται. Ἀμφότεροι παρῳδοῦν ἕκάτερος τὴν σύνταξιν τοῦ ἄλλου 735, 736, 737. δχυροῖσι παρθενῶσι φρουροῦνται καλῶς· οἱ πληθ., τὸ ἐπίθ. δχυροῖσι, τὸ φρουροῦνται ἔξαίρουν τὴν ἀσφάλειαν τῶν παρθένων καὶ καθιστοῦν περιττὴν τὴν παρουσίαν τῆς Κλ. πιθοῦ· τελεσίγραφον. ἄνασσα Ἀργεία θεὰ = ἡ "Ηρα. παρθένος νυμφίος = ἡ μελλόνυμφος. μάτην ἥξ (α) = ἀδίκως ἐβιάσθην. ἀποστεῖλαι ἔξ ὅμιμάτων = νὰ τὴν ἀπομακρύνων, διὰ νὰ μὴ τὴν βλέπω. σοφίζομαι = διαρκῶς μηχανεύομαι. πορίζω τέχνας = ἐφευρίσκω τεχνάσματα. πανταχῇ νικώμενος = πανταχοῦ ἀποτυγχάνων. ἔξιστορῶ = ἔξετάζω. θυηπόλος = ὁ μάντις. τὸ τῆς θεοῦ φίλον = τὴν θέλησιν τῆς θεᾶς. ἔμοὶ οὐκ εύτυχες = κακὸν τῆς κεφαλῆς μου. μόχθον 'Ελλάδος· παράθεσις = βάσανα γάριν τῆς 'Ελλάδος. δ σοφὸς = ὁ ἔξυπνος. τρέφω = ἔχω. χρηστὸς (χρῆσθαι) = πειθαρχικός. ἀγαθὴ γυνὴ = περιωρισμένῃ ἀρετῇ τῆς γυναικὸς ἐν 'Αθήναις ἐθεωρεῖτο ὁ περιορισμὸς ἐντὸς τοῦ οἴκου. ἦ = εἰ δὲ μῆ.

Τὸ ἐρμηνευθὲν τμῆμα τὸ διαλογικὸν ἀπὸ 607 - 750, τὸ ὅποιον ἀκολουθεῖ μετὰ τὸ Α' στάσιμον καλεῖται Β' ἐπεισόδιον, ἀποτελοῦν τὴν Γ' πρᾶξιν τῆς τραγῳδίας.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (751 - 800)

Στροφὴ (751 - 761)

ἥξει δὴ κ.ά. Ἡ σειρά: ἥξει δὴ ἄγυρις στρατιᾶς 'Ελλάνων ἀνά τε ναυσὶν καὶ σὺν ὅπλοις Σιμόεντα καὶ δίνας ἀργυροειδεῖς ἔς "Ιλιον τὸ Τροίας Φοιβήιον δάπεδον. δὴ = ἐντὸς διάγου. ἄγυρις στρατιᾶς 'Ελλάνων = ὁ συγκεντρωθεὶς στρατὸς τῶν 'Ελλήνων. ἀνὰ ναυσὶν = ἐπιβαίνων πλοίων. ὅπλα = αἱ πεζικαὶ τῶν ὅπλιτῶν δυνάμεις· ἡ φράσις = στόλος καὶ στρατός. Σιμόεντα καὶ δίνας ἀργυροειδεῖς· ἐν διὰ δυοῖν = Σιμόεντα δινήεντα ἀργυροειδῆ = Σιμόεντα ἀργυροδίνην· αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. "Ιλιον· ἐπεξήγησις τοῦ Σιμόεντα, ἀκριβέστερος δὲ διορισμὸς τὸ "Ιλιον τοῦ Τροίας. Τροίας Φοιβήιον (= ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Φοίβου 'Απόλλωνός διατελοῦν) δάπεδον = ἐδαφος, γώρα. Σιμόεις· μικρὸς ποταμὸς τῆς Τροίας, πηγῶν ἐκ τῆς "Ιδης καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Σκάμανδρον. Φοιβήιον· ὁ

Φοιβος ἡτο πόλιοῦχος τοῦ Ἰλίου ἔχων ναὸν ἐν τῇ ἀκροπόλει, κτίσας μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος τὰ τείχη τῆς πόλεως. ἵνα· τὸπ. ἀκούω = ἀκήκοα. δίπτεω = τινάσσω γῦρο. χλωρόχομος = ὁ ἔχων χλωρὰν κόμην, φύλωμα = ὁ καταπράσινος. δάφνας (-ης) μαντόσυνοι ἀνάγκαι = μαντικαὶ ἀσυγκράτητοι ἐμπνεύσεις τοῦ θεοῦ. πνέω = ἐμπνέω, ἐμβάλλω. **Κασσάνδρα**· ὡραιοτάτη κόρη τοῦ Πριάμου λαβοῦσα ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα τὸ δῶρον τῆς μαντικῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἀνταπεκρίθη εἰς τὸν ἔρωτα αὐτοῦ, ὡς εἶχεν ὑποσχεθῆ, δ θεὸς τὴν κατηράσθη νὰ μαντεύῃ μὲν τὰ ἀληθῆ, ἀλλὰ νὰ μὴ πιστεύηται. 'Ο Χορὸς τὴν φαντάζεται ἐδῶ εἰς μαντικὴν ἔκστασιν.

'Αντιστροφὴ (762 - 772)

πέργαμα = ἡ ἀκρόπολις. "Αρης μετων. = αἱ πολεμικαὶ δυνάμεις. πόντιος = ὁ ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν. εὔπρωροι πλάται = εὔπρωρα πλοῖα· εὐπρώροισι πλάταις εἰρεσίᾳ· ἐπιμερισμός: εἰρεσίᾳ εὐπρώρων πλατῶν· εἰρεσίᾳ· (ἐρέτης) = κωπηλασία. Σιεμούντιοι δχετοὶ = τὰ δέματα τοῦ Σιμόντος. τὰν Διοσκούρων (κασιγνήτην). ἐκ Πριάμου = ἐκ (γᾶς) Πριάμου. δορίπονος = ὁ πονῶν ἐν δορὶ, ἐν μάχῃ = ὁ πολεμικός.

'Επωδὸς (773 - 780)

πόλις = ἀκρόπολις. λάινος (λᾶας = λίθος) = λίθινος. κυκλώσας· ὑποκ. "Αρης (764) δόρει φονίω = δόρατι φονικῷ. λαιμοτόμος = ὁ ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ ἀποκοπείς. σπῶ = ἀποσπῶ. πόλισμα = ἀκρόπολις· μετὰ τὸ πόλιν εἶναι περιττόν. κατ' ἄκρας = ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον. τίθημι = ποιῶ. κόρας· τῆς Τροίας. πολύκλαυτος· εἰς ἐνεργ. σημασίαν = ὁ χύνων ἀφθονα δάκρυα· ὅμοιώς. πολύκλαυτος ('Ἐλένα). ἐσσεῖται· δωρικὸς μέλλων τοῦ εἰμὶ = ἐσται. προλείπω = προδοτικῶς, ἀπίστως ἀφήνω. 'Ο Χορὸς μὲ ἀδράς γραμμὰς ἀναπαριστᾷ κατὰ φαντασίαν τὴν μέλλουσαν τύχην τῆς πόλεως. Σημείωσον τὸ γραφικώτατον λαιμοτόμους. κυκλώσας - σπάσας - πέρσας· τὰ τρία στάδια τῆς πτώσεως τῆς πόλεως. ἐλπὶς = φόβος. οἴλαν· εἰς τὸ ἐλπὶς ἄδε. πολύχρυσοι Λυδαί. 'Η Λυδία ἡτο πολύχρυσος διὰ τὸν

χρυσορρόαν Πακτωλὸν καὶ οἱ Λυδοὶ ἡσαν διαβόητοι ὡς τρυφῆλοι καὶ ἥδυπαθεῖς. Ἰστημι ἐλπίδα· κατὰ τὸ Ἰστημι μάχην, βοήν, ιαχήν. μυθεύω = λέγω. παρ' ἴστοις = ὅταν θὰ κάθηνται, θὰ ἐργάζωνται στοὺς ἀργαλειούς. τάδε = τὰ ἔξης (ἀναφερόμενα εὐθύς). ἀπολωτίζω = ἀποσπῶ ἄνθος τοῦ λωτοῦ. ἀπολωτιεῖ· εἰς τοῦτο τὸ πατρίδος οὐλομένας = ποῖος θὰ μὲ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν πατρίδα μου σὰν ἄνθος ἀπὸ τὸν βλαστόν. τανύσας ρῦμα = τεντώσας, σύρας σύρσιμον. ρῦμα· σύστοιχον ἀντικ. τοῦ τανύσας· εὐπλοκάμου κόμας τανύσας ρῦμα = σύρων με ἀπὸ τὰ μαλλιὰ τεντωμένην κάτω. δακρυόν = κατὰ τρόπον προκαλοῦντα δάκρυα. "Ολη ἡ εἰκὼν πολὺ γραφικὴ καὶ ἐποπτική. Σημείωσον τὸ γραφικώτατον ἀπολωτιεῖ. διὰ σέ· αὐτοτελῶς ὡς ἀναφώνησις· ὅλα αὐτὰ γίνονται ἐξ αἰτίας σου. τὰν (οὖσαν) γόνον κύκνου δολιχαύχενος· δολιχαύχην = ὁ ἔχων δολιχὸν (μακρὸν) λαιμόν. ἡ Λήδα ἐκ τοῦ Διὸς μεταμορφωθέντος εἰς κύκνον ἐγέννησε δύο φά· ἐκ τοῦ ἐνὸς μὲν ἐξεκολάφθη ἡ Ἐλένη, ἐκ τοῦ ἑτέρου δὲ ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, οἱ Διόσκουροι. οἱ ἐν αἰθέρι δισσοὶ Διόσκουροι· νοεῖται ὁ ἀστερισμὸς τῶν Διδύμων. εἰ δὴ φάτις ἔτυμός (ἐστι) = ἐὰν κῦτη ἡ φήμη, ὁ μῆθος, εἴναι ἀληθής. ὡς ἔτεκεν...· εἰδ. πρότασις ἐκ τοῦ φράτις. δρυνθὶ = μὲ τὸν κύκνον πταμένω = ὅταν ἐπέταξεν εἰς τοὺς κόλπους της. δέμας Διὸς (= δ Ζεὺς) ἡλλάχθη = μετεμορφώθη (εἰς δρυν). εἴτε· μετὰ τὸ εἰ 793 ἀντὶ εἴτε — εἴτε. μῆθοι = τὰ παραμύθια. Πιερίδες· αἱ Μοῦσαι ὡς καταγόμεναι ἐκ Πιερίας, χώρας τῆς Μακεδονίας· ἐδῶ τὸ Πιερίσιν ἐπίθ. = ποιητικῶς· ἐν δέλτοις Πιερίσιν = εἰς τοὺς παπύρους τῶν ποιητῶν = εἰς τὴν ποίησιν = διὰ τῆς ποιήσεως. ἤνεγκαν τάδε = διέδωκαν αὐτά. ἀλλως = μάτην. παρὰ καιρὸν = (πράγματα) ποὺ δὲν ἔχουν θέσιν στὴν λογικήν. Ο Εύριπίδης κατὰ τὴν συνήθειάν του κάμνει δρθολογιστικὴν κριτικὴν τῶν μύθων ἐλέγχων τοὺς ἐξ αὐτῶν ἀτόπους. 'Αμφιβάλλει ἂν ἡ Ἐλένη, μία τοιαύτη γυνὴ μυρίων συμφορῶν πρόξενος, ητο δυνατὸν νὰ εἴναι κόρη τοῦ Διός.

Tὸ χορικὸν ὡς πρὸς τὴν σειράν του καλεῖται B' στάσιμον. Tὸ συναίσθημα τοῦ Χοροῦ αἰσιοδοξία καὶ ἐπειτα φρίκη διὰ τὰς φρικτὰς συνεπείας τοῦ πολέμου.

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (801 - 1035)

α') 801 - 830

δ στρατηλάτης τῶν Ἀχαιῶν ποῦ ἐνθάδε ; διὰ τοῦ ἐνθάδε δηλοῦται ὅτι δὲ Ἀγ. εὐρίσκεται ἐδῶ εἰς τὴν Αὐλίδα, διὰ δὲ τοῦ ποῦ ζητεῖται νὰ δρισθῇ εἰς ποῖον ὥρισμένως μέρος ἐδῶ εὑρίσκεται. τίς προσπόλων = τίς ἀπὸ τοὺς θεράποντας. τίς φράσειεν ἄν. ἐρώτησις εὐχὴν ἐκφράζουσα = ποῖος θὰ εἴχε τὴν καλωσύνην νὰ ἀναγγείλῃ. ζητοῦντα· κατηγ. μετοχὴ ἐκ τοῦ φράσειεν ἄν. Ἀχιλλέα τὸν Πηλέως παῖδα ὑποκ. νιν = Ἀγαμέμνονα ἀντικ. ἐν πύλαις = ἔξω εἰς τὴν εἰσόδον τῆς σκηνῆς του. γάρ· αἰτιολογεῖ νοσυμένην πρόταστιν : εἰναι ἀνάγκη νὰ τὸν ἴδω. οὐ γάρ μένομεν· ὑποκ. νόησον τὸ πάντες ἡμεῖς οἱ στρατεύοντες. ἔξι ίσου = ὑπὸ τὰς ἴδιας συνθήκας. Εὔριπου πέλας = πλησίον τοῦ Εὔριπου. ἄξυγες γάμων = ἄγαμοι· γραφικώτερον τοῦ ἄγαμοι. Θ(α)άσσω = καθήματι πρβλ. δ θάκος (195) θάσσους· ἐπ' ἀκταῖς· γραφικὴ εἰκὼν τῆς ἀπραγμοσύνης. ευνις - ιδος = εὐζυγος. καὶ παῖδας· ἐνν. ἐκλιπόντες. δεινὸς ἔρως = ὑπερβολικος ἐνυωσιασμός· ἐκ τούτου τὸ στρατείας. Ἑλλάδα· ἀντὶ Ἑλλάδοις τὸ ἐμπεπτωκεν. τούμδον δίκαιον = τὰς ἴδιας μου δικαίας ἀπόφεις. δ χρήζων = ὅποιος θέλει. αὐτὸς = μόνος του. ὑπὲρ αὐτοῦ φράσει = τὰς ἴδιας του, τὰς προσώπικὰς ἀντιλήψεις του θὰ ἀναπτύξῃ. γάρ = λοιπόν. πι = ἐπὶ λεπταῖς ταῖσδε γ' Εὔριπου πνοαῖς = ἐδῶ ὅπου μόλις φυσοῦν αἱ ἀδύνατοι αὐτὰ πνοαὶ (αὔρα) τοῦ Εὔριπου. ίσχω = ἔχω = συγκρατῶ. πρόσκειμαι = πιέω, ἐνοχλῶ. πόσον χρόνον ἔτι ἔκμετρησαι χρὴ = πόσον ἀκόμη πρέπει νὰ ἀφήσωμεν νὰ περάσῃ. πρὸς τούλον Ιλίου = μέχρις ὅτου ἀποπλεύσωμεν διὰ τὸ "Ιλιον. δρᾶ· προστ. τοῦ δρῶ = κάμνω. μένων = περιμένων. μελλήματα = βραδύτητες, ἀναβολαί. ἔξεβην = ἔξηλθον. ὡ πότνι' αἰδῶς = ὡ σεβασμία, ἵερα αἰδημοσύνη. τήνδε τίνα λεύσσω ποτὲ γυναῖκα = τίς ἔστιν ἡδε ἡ γυνή, ἣν λεύσσω· τήνδε ἀντικ., τίνα κατηγ. ποτέ· ἐν ἐρωτήσει σημαίνει τάχα. οὐ θαῦμα = δὲν εἶναι παράδοξον. πάρος = πρότερον. αἰνῶ = ἐπαινῶ. σέβω = τιμῶ. τὸ σωφρονεῖν = ἡ σωφροσύνη, ἡ αἰδῶς. σύλλογος = τὸ συγκεντρωμένον στρατόπεδον. μόδυστὶν = μοὶ ἔστιν. Θαυμαστὴ ἡ εἰς τοὺς δύο στίχους βραχυλογία τῆς Κλυταιμήστρας.

τὰ καίρια = τὰ ἀπαραίτητα. αἰσχρὸν δέ μοι γυναιξὶ συμβάλλειν λόγους = ἀλλ' ἐντρέπομαι νὰ ὄμιλῶ μὲ γυναικας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον διακόπτει τὸν πρὸς τὴν Κλυτ. διάλογον καὶ ἀπέρχεται.

β') 831-894

δεξιὰν ἔμῃ χερὶ σύναψθεν, ἀρχὴν μακαρίων νυμφευμάτων = ἀς ἐνώρωμεν τὰς δεξιὰς ὡς ἀρραβῶνα εὔτυχισμένου γάμου. Ὁ Ἀχ. ἀγνοῶν τὴν συμπαιγνίαν Ἀγ. καὶ Ὁδυσσέως δὲν ἐννοεῖ τὴν Κλ. καὶ φαντάζεται ὅτι ἔκεινη ζητεῖ τὴν χεῖρά του ἐρασθεῖσα αὐτοῦ. Ἡ παρανόησις χαριεστάτη. Ταράσσεται· τὴν ταραχὴν του φανερώνουν αἱ ἐρωτήσεις, αἱ βραχεῖαι προτάσεις καὶ τὸ ἀσύνδετον: τί φής; ἔγώ σοι (συνάψω) δεξιάν, ὃν μὴ μοι θέμις (ἐστί) (φαύειν). τὸ φαύειν νοεῖται ἐκ τοῦ προηγουμένου φαύοιμεν. Θέμις μάλιστα· ἡ Κλυταιμήστρα ἐπαναλαμβάνει τὸ θέμις εἰς ἐπίρρωσιν τοῦ λόγου αὐτῆς. Θέμις μάλιστα = καὶ πολὺ μάλιστα ἐπιτετραμμένον ἡμεῖς θὰ ἐλέγαμεν: θέμις; καὶ παραθέμις μάλιστα. γαμεῖς· μέλλων. τὴν ἔμήν· μετ' ἐμφάσεως ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς προτάσεως. Ἡ σκηνὴ σκορπίζει πολλὴν ἰλαρότητα. ἀφασία μ' ἔχει = δὲν ξέρω τί νὰ εἰπῶ. εἰ μὴ τι παρανοοῦσα καινουργεῖς λόγον = ἐκτὸς ἐλὼν ἀπὸ κάποιαν παράκρουσιν λέγεις λόγια ἀκατανόητα· καινουργῶ λόγον = χρησιμοποιῶ λέξεις μὲ σημασίαν διαφορετικὴν ἀπὸ τὴν συνήθη. ἐμπέφυκε = εἶναι ἐμφυτον, φυσικόν. τόδε· ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ αἰδεῖσθαι. δρῶσι· μετοχὴ εἰς τὸ πᾶσι ἀναφερομένη. καὶ γάμου μεμνημένοις = καὶ ὅταν θέμα τῆς διμίλιας των εἶναι ὁ γάμος. Ἡ Κλ. ζητεῖ νὰ ἔξηγήσῃ φυσιολογικῶς τὴν ταραχὴν τοῦ Ἀχιλλέως. ἐμνήστευσα = ἐμνηστεύθην. ἥλθε μοι λόγος γάμων = μοῦ ἔγινε πρότασις συνοικεσίου. τάπο σοῦ = τὰ ἀπὸ σοῦ (λεγόμενα) = τὰ λόγια σου. εἴκαζε = κάνε εἴκασίας πρὸς λύσιν τοῦ μυστηρίου. κοινόν ἐστιν εἴκαζειν τάδε = καὶ οἱ δύο ἐνδιαφερόμεθα νὰ λύσωμεν αὐτὸ ἐδῶ τὸ μυστήριον. ἀμφω...τοῖς λόγοις ἵσως = καὶ οἱ δύο ἔξι ἵσου λέγομεν τὴν ἀλήθειαν. μνηστεύω γάμους οὐκ ὄντας = ἀρραβωνίζω μὲ γαμβρὸν ἀνύπαρκτον. ὡς εἴξασιν = ὡς ἐοίκασιν (οἱ γάμοι) = ὡς φαίνεται. αἰδοῦμαι τάδε = ἐντρέπομαι διὰ τὸ πάθημά μου αὐτὸ ἐδῶ. ἐκερτόμησε = ἥθελησε νὰ πειράξῃ. κερτομῶ παρὰ τὸ κέρτομος = ὁ ἔχων κεῖρον στόμα, ὁ δηκτικός, ὁ πειρακτικός. ἀμελίᾳ δὸς = μὴ τὰ λαμβάνῃς ὑπ' ὅψιν. φαύλως = κούφως. χαῖρε· ἀποχαι-

ρετίζει τὸν Ἀγ. ἐτοιμαζομένη νὰ ἀπέλθῃ. οὐκ δρθοῖς δύμασιν εἰσορῶ = ἀτενίζω μὲ χαμηλωμένους δρθαλμούς (ἀπὸ ἐντροπήν): ἡμεῖς λέγομεν : δὲν ἔχω μοῦτρα νὰ σὲ ἰδῶ. καὶ σοὶ τόδ' ἔστιν ἔξ ἐμοῦ = καὶ σὺ χαῖρε. ματεύω καὶ μαστεύω = ζητῶ. γένεθλον = ἔγγονος. πύλας παροίξας = ἡμιανοίξας τὰς πύλας. ὡς τεταρβηκώς = πόσον τρομαγμένος. ταρβῶ = τρομάζω. Ἐφοβεῖτο, διότι ἐπρόκειτο νὰ προδώσῃ μυστικὰ τοῦ κυρίου του· φοβισμένον τὸν ἔδειχγεν ὁ χαμηλὸς τόνος τῆς φωνῆς καὶ αἱ προφυλάξεις ποὺ ἐλάμβανε. οὐχ ἀβρύνομαι τῷδε = δὲν καμαρώνω δι' αὐτὸν ἐδῶ τὸν τίτλον (τοῦ δούλου δηλ.): τοῦτο λέγει μὲ βαρυθυμίαν. τίνος; δοῦλος. ἐμὸς μὲν οὐχὶ = τοὺλάχιστον ἴδικός μου ὅχι. χωρὶς τάμα κ' Ἀγαμέμνονος = τὰ πράγματα τὰ δικά μου καὶ τοῦ Ἀγαμ. εἶναι χωριστά. τῇσδε ἐνν. δοῦλος· ἀπόκρισις εἰς τὸ τίνος (δοῦλος). ὡν μ' ἐπέσχεις = διὰ τὰ ὄποια μὲ ἐσταμάτησες· τὸ ἐπέχω ἐδῶ μεταβατικόν. ἐφίσταμαι = ἵσταμαι πλησίον. λέγοις ἀν· μετριωτέρα ἔκφρασις τῆς προστακτικῆς = δύνασαι νὰ λέγης· ἐννόησον τὸ νῶν, δοτ. προσ. ἀντων. α' προσ. δυϊκοῦ = εἰς ἡμᾶς. ὡς μόνοις (οὖσι) = μὲ τὴν ἰδέαν, ἔχων ὥπ' ὅψει ὅτι εἴμεθα μόνοι ἡμεῖς οἱ δύο. ἡμὴ = ἡ ἐμή.

γ') 865 - 895

ἀνοίσει· μέλιων τοῦ ἀναφέρω = ἀναφέρομαι, ἐξ μέλλοντα χρόνον = εἰς τὸ μέλλον. ἔχει = παρέχει = παρουσιάζει, προκαλεῖ. δύκνος = δισταγμός, ἀνησυχία. δεξιᾶς ἔκατι = ἔνεκα τῆς δεξιᾶς, ὅσον ἀφορᾷ τὴν δεξιάν, ἐὰν θέλης ὡς ἐγγύησιν τῆς ἀσφαλείας σου τὴν δεξιάν μου, νά, (καὶ προτείνει τὴν δεξιάν χειρά): ἡδύνατο νὰ εἴπῃ καὶ : πρὸ τῆς δεξιᾶς. λάτρις-ιος = δοῦλος, ὑπηρέτης. χῶτι = καὶ ὅτι. ἐν ταῖς σαῖσι φερναῖς = μέσα στὰ προικιά σου. κάμδος = καὶ ἐμὸς = καὶ δικός μου, πιστός. ἐκκαλύπτω = ξεσκεπάζω. στέγεις = σκεπάζεις, κρατεῖς μυστικούς. αὐτόχειρ = διὰ τῆς ἰδίας (του) χειρός. μέλλει = σκέπτεται, σχεδιάζει, μελετᾷ· ὁ στίχος περιέχει σειρὰν ὅλην ἐγκλημάτων : 1) παιδασὴν μέλλει κτενεῖν, 2) ὁ φύσας πατήρ, 3) αὐτόχειρ. πῶς· ἡ ἐρώτησις δηλοῖ ἔκπληξιν. ἀπέπτυσ(α) μῦθον· μόλις ἥκουσα ὅτι εἴπεις, πρὶν ἐκφράσω τὸ αἴσθημά μου, βδελύσσομαι, οὐκ εὑρονεῖς = δὲν εἰσαι στὰ καλά σου. φασγάνω = ξίφει (μέλλει κτενεῖν) φονεύων. δέρη = ὁ λακιώς· λευκὴν δέρην· τὸ ἐπίθ. ἔξαίρει τὴν τρυφερότητα

καὶ τὴν σκληρότητα τοῦ ἐγκλήματος. ἀρτίφρων = ὁ ἔχων ἀρτίας τὰς φρένας (πρβλ. ἀρτιμελῆς) = ἔχει σώμας τὰς φρένας. πλὴν ἐς σὲ καὶ σὴν παιᾶν = εἰς ὅλα τὰ ἄλλα πλὴν εἰς ὅ, τι ἀφορᾷ σὲ καὶ τὴν κόρην σου. τοῦτ' (ο) = ὡς πρὸς τοῦτο τὸ σημεῖον. ἐκ τίνος λόγου (μέλλει κτενεῖν) = διὰ ποῖον λόγον. οὐπάγων = ὁ ἐπάγων = ὁ παρακινῶν, ὁ ὀθῶν. ἀλάστωρ = κακὸς δαίμων. θέσφαθ' (ἐπάγει αὐτὸν) = τῶν θεῶν ἡ θέλησις. ὡς γέ φησι Κάλχας· ὅστις πιθανὸν καὶ νὰ ψεύδεται, διότι ἡ θεότης ἀδύνατον εἶναι νὰ διατυπώῃ μίαν τοιαύτην σκληράν καὶ ἀπάνθρωπον ἀξίωσιν. Σημείωσον τὸν δρθολογισμὸν τοῦ Εύριπίδου. ἵνα πορεύηται στρατός· ἀπόκρισις εἰς τὸ ἐκ τίνος λόγου. ποῖ; γιὰ ποῦ; 'Η Κλ. γνωρίζει γιὰ ποῦ πρόκειται νὰ ζεκινήσῃ ὁ στρατός, ἀλλ' εἶναι ἀλλόφρων. δώματα = ἡ καθέδρα, ἡ αὐλή. δώματα Δαρδάνου = ἡ Τροία, τὸ "Ιλιον. Δάρδανος, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ πατὴρ τοῦ "Ιλίου, τοῦ οἰκιστοῦ τοῦ Ἰλίου, γενάρχης τῶν Δαρδάνων, συγγενῶν τῶν Τρώων. εἰς Ιφιγένειαν = διὰ τὴν κακὴν τύχην τῆς Ιφιγενείας. 'Ελένης νόστος ἡν πεπρωμένος = ἦτο πεπρωμένον νὰ γίνῃ ἡ ἐκστρατεία διὰ τὴν 'Ελένην. πάντα ἔχεις = ὅλα τὰ γνωρίζεις. 'Αρτέμιδι... Τοῦτο εἶναι τὸ κεφάλαιον τῆς ὅλης σκηνῆς, ἀλλ' ὁ πρεσβύτης ἀνέβαλλε τὴν ἀνακοίνωσιν, ἵνα διεγέρῃ τὴν περιέργειαν. πρόφασις = ἀφορμή. ἐπ' ὀλέθρῳ = διὰ τὸν θάνατον σου. καὶ μήτηρ σέθεν = καὶ ἡ μήτηρ σου. 'Η μήτηρ ἄγεται εἰς ὀλεθρὸν διὰ τὸν θάνατον τῆς θυγατρός. ἔτλη = ἐτόλμησε. οἰχομαι· εὐφημισμὸς = εἴμαι χαμένη. δακρύων νάματα = τὰς ῥόας τῶν δακρύων. οὐκέτι στέγω = δὲν ἡμπορῶ πλέον νὰ συγκρατήσω. πόθεν φῆς εἰδέναι πεπυσμένος; ἡ σειρά: φῆς ειδέναι πεπυσμένος (αἵτιολ. μετοχὴ) πόθεν; δέλτον πρὸς τὰ πρὶν γεγραμμένα = ἐπιστολὴν ἀντίθετον πρὸς τὴν πρώτην ἐπιστολὴν. οὐκ ἔων ἡ ξυγκελεύων παῖδ' ἄγειν θανουμένην = θέλων νὰ μὲν ἐμποδίσῃς ἡ θέλων νὰ μὲν παρακινήσῃς μαζί μου νὰ φέρω τὴν κόρην μου, γιὰ νὰ σφαγῇ. οὐκ ἔων· ἡ μετοχὴ μετηνέχθη ἀπὸ τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπιστολῆς εἰς τὸν κομιστήν. μὴ μὲν οὖν ἄγειν· τὸ μὲν οὖν ἐνισχύει τὴν ἄρνησιν = ὅχι, ὅχι γιὰ νὰ φέρης. φρονῶν εὗ ἔτυχε = ἔτυχε νὰ εἶναι στὰ καλά του. φέρων· ἐνδοτ. μετοχὴ. γε· ἔξαίρει τὴν ἀντίθεσιν τοῦ φέρων πρὸς τὸ δίδωσις λαβεῖν. ἀφείλεθ' ήμᾶς = ἀπέσπασεν ήμᾶς.

δ') 896 - 925

έκλυσον· παρχτατικός· ἀφ' ής στιγμῆς ἥρχισαν αἱ ἀποκκλύψεις τοῦ γέροντος. **τὸ ἐμὸν** = ὅ, τι ἀφορᾶ εἰς ἐμέ, τὴν προσωπικήν μου προσβολήν. **οὐ φαύλως** = οὐ κούφως = βαρέως. **δολόω - ω** = ἔξαπατῶ, παγιδεύω. **σοῖς γάμοις** = μὲ τοὺς γάμους σου· ἡ Κλ. παρατηρήσασα ὅτι δὲ Ἀγ. βαρέως φέρει τὴν προσβολὴν ἐρεθίζει τοῦτον. **οὐχ ἀπλῶς οὕτω φέρω** = δὲν τὸ παίρνω ἐλαφρὰ ἔτσι ᾧνευ συνεπιῶν. **ἐπαιδεσθήσομαι**· μέλλω· παθ. τοῦ **ἐπαιδοῦμαι** = ἐντρέπομαι. **προσπεσεῖν τὸ σὸν γόνυ** = νὰ πέσω στὰ γόνατά σου. **θνητὸς**· χάριν τοῦ μέτρου ἀντὶ: **θνητή**. **γεγῶτα**· κατὰ σύνεσιν εἰς τὸ σὸν γόνυ = σέ. **τί γάρ ἐγώ σεμνύνομαι**; = διότι πρὸς τί νὰ ὑπερηφανεύωμαι; ἡ ὑπερηφάνειά της θὰ ἥτο ἀνωφελής δὲ αὐτήν. **σπουδάζω** = σοβαρῶς ἐνδιαφέρομαι. **ἀμύνω (τίνι)** = βοηθῶ. **τῇ τ' ἐμῇ δυσπραξίᾳ τῇ τε λεχθείσῃ δάμαρτι σῇ** = καὶ ἐμένα δυστυχοῦσαν καὶ ἐκείνην, ἡ ὄποια μόνον τὸν τίτλον τῆς ἴδικῆς σου συζύγου· ἔλαβε. **μάτην** = ψευδῶς· **ἄλλ'** δόμως (λεχθείσῃ) **καταστέφω** = θέτω τὸν νυμφικὸν στέφανον εἰς τὴν κεφαλήν. **νιν** = αὐτὴν ὡς γαμουμένην (μέλλων). **σοί.** **νῦν δέ**· εἰσάγεται ἡ πραγματικότητα ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ μὴ πραγματοποιηθέν. **ἴξεται δνειδῆς** = θὰ ἔλθῃ δνειδός. **ὅστις**· αἴτιον σημαίνει. **εἰ μὴ** = εἰ καὶ μὴ. **γουν·** = τούλαχιστὸν. πρὸς γενειάδος... πρὸς μητέρος· ἡ βροχὴ τῶν ἐπικλήσεων δεικνύει τὴν θέρμην τῆς ίκεσίας. Τὸ λαμβάνεσθαι τῶν γονάτων (**γουνοῦμαι καὶ γουνάζομαι**) τοῦ γενείου καὶ τῆς δεξιᾶς ἥτο σημειον ἰκεσίας. **ἀμυναθεῖν**· ποιητ. ἀόριστος τοῦ ἀμύνειν = νὰ ἴκανοποιήσῃς. **πέλει μοι** = ὑπάρχει εἰς ἐμέ. **τὰ Ἀγαμέμνονος** = ἡ στάσις, ἡ διαγωγὴ τοῦ Ἀγαμ. **πάντολμα** = θρασύτατα, ἀναιδέστατα. **γυνή**· ἀσθενὲς πλάσμα. **στράτευμα** = στρατόπεδον. **ἄναρχον** = ἀπειθάρχητον. **θρασύν ἐπὶ τοῖς κακοῖς** = ἀναιδὲς εἰς τὴν δυστυχίαν τοῦ ἄλλου. **χρήσιμον** = πειθαρχικόν. **θέλωσι** = κατὰ σύνεσιν, διότι τὸ στράτευμα εἶναι περιληπτικόν. "Ισως δὲ Εὐριπίδης εἶχεν ὑπ' ὄψει του τὴν σύγχρονον κατάστασιν τοῦ ναυτικοῦ τῶν Αθηναίων. **ὑπερτείνω τινὸς χείρα** = κρατῶ τὸ χέρι μου ἀπὸ πάνω ἀπὸ ἔνα, προστατεύω· πρβλ. "Ομηρον Ω 374. **σεσώσμεθα**· δὲ παρακ. ἀντὶ μέλλ., διότι ἡ Κλυταμήστρα, πραγματικῶς πεπεισμένη διὰ τὴν σωτηρίαν, φαντάζεται αὐτὴν ἥδη τετελεσμένην. **δεινὸν τὸ τίκτειν** = τὸ τίκτειν (ἔστι) **δεινὸν** = ἡ

μητρότης εἶναι κάτι ὑπερφυές, μυστηριῶδες, καὶ φέρει φίλτρον μέγα πᾶσι τε κοινὸν = καὶ γεννᾷ εἰς ὅλας ἀνεξαρέτως ἴσχυρὸν φίλτρον. ὄσθ' ὑπερκάμνειν τέκνων = ὡστε νὰ ὑποφέρουν ὑπερβολικὰ χάριν τῶν τέκνων των. Ο Εὐριπίδης ἐν Φοινίσσαις λέγει παραπλήσια: δεινὸν γυναιξὶν αἱ δἱ' ὀδίνων γοναῖ· καὶ φιλότεκνόν πως πᾶν γυναικεῖον γένος. θυμὸς = ἡ ψυχή. αἴρεται πρόσω = αἴρεται εἰς ἀνωτέρας σφαίρας. ὑψηλόφρων· προλ. κατηγ. = ὡστε νὰ δοκιμάζῃ ὑψηλὰ αἰσθήματα· οἱ πλεονασμοὶ ἔξαιρουσιν τὴν μεγαλοφροσύνην του. ἀσχαλᾶν καὶ ἀσχάλλειν = νὰ λυπῆται, στενοχωρῆται. τὰ κακὰ = ἡ δυστυχία. τὰ ἔξωγκωμένα = ἡ μεγάλη εὐτυχία. μετρίως = ἐν μέτρῳ. Τοῦτο ἀποδοτέον εἰς ἀμφότερα τὰ ἀπαρέμφατα: ἀσχαλᾶν - χαίρειν. Παρ' Ὁμήρῳ ὁ Ἀχιλλεὺς χαρακτηρίζεται ὡς ἐμπαθής καὶ εὐέξαπτος. οἱ τοιοίδε βροτῶν = ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι τοιοῦτοι, οἷος εἴμαι ἐγώ. λελογισμένοι εἰσὶν δρθῶς = ἔχουν λάβει δρθήν σκέψιν. διαζῶ τὸν βίον = περνῶ ὅλην μου τὴν ζωήν. γνώμης μέτα = μετὰ γνώμης = μὲ σύνεσιν. ἔστιν ἵνα = ὑπάρχουν περιπτώσεις κατὰ τὰς ὄποιας· τὸ ἵνα ποπικόν. ἔστι χῶπου = ἔστι καὶ ὅπου = ἐνιαχοῦ, ἐνίοτε. λίαν φρονῶ = εἴμαι ὑπερβολικὰ σοφός. γνώμην ἔχει χρήσιμον = εἶναι χρήσιμον (πρᾶγμα) ἡ φρόνησις, ἡ δρθή κρίσις.

ε') 926 - 958

ἐν Χείρωνος = ἐν δόμοις Χείρωνος· Χείρων ὁ εὐσεβέστατος τῶν Κενταύρων. ἥγοῦμαι καλῶς = ἀσκῶ καλῶς τὰ ἡγεμονικά μου δικαιώματα. παρέχων ἐλευθέραν φύσιν = παρουσιάζων ἐλευθερίαν (ἀνεξαρτησίαν) γνώμης. "Αρη κοσμήσω δορὶ = τὸν θεὸν τοῦ πολέμου "Αρην θὰ τιμήσω διὰ τῶν ὅπλων. πρὸς τῶν φιλτάτων· ποιητ. αἴτιον εἰς τὸ παθοῦσσα. τὰ φίλτατα = οἱ συγγενεῖς (ἐδῶ ὁ σύζυγος). οίκτον περιβαλλὼν τοσοῦτον = ἀφ' οὗ σὲ περιέβαλα μὲ τόσην συμπάθειαν. ἂ δὴ κατ' ἄνδρα γίγνεται νεανίαν = ὅσην ἡμπορεῖ νὰ παράσχῃ εἰς νέος. καταστέλλω (τινὰ) = καταπραῦνω, καθησυχάζω. ἔμὴ φατισθεῖσα = ἐμοὶ εἰς γάμον δοθεῖσα. τούμδον δέμας = ἐμέ, ἐμαυτόν. ἔμπλέκω πλοκάς = τυλίγω εἰς μηχανορραφίας. εἰ καὶ μὴ = εἰ καὶ μὴ ἥρατο σίδηρον = ἀνέσυρε τὸ ξίφος. τούνομα τούμδον φρονεύσει· προσωποποιία. δι' ἐμὲ διά τε τοὺς ἐμοὺς γάμους· ἐν διὰ δυοῖν. δεινὰ κούκι ἀνεκτά. σγῆμα ἐκ παραλλήλου. τλᾶσσα = ὑπομείνασα

ἡτιμασμένη ἀνάξια = ὑποστῆσαι προσβολήν, ἵς δὲν ἔτο αξία. Θαυμαστὰ ώς = ἀντί : θαυμαστῶς ώς · ἐπιτείνει τὸ ἀνάξια = εἰς βαθμὸν καταπληκτικόν. κάκιστος = προστυχώτατος. τὸ μηδὲν = τὸ μηδενικόν (ἀνήρ) ἐν ἀνδράσι. ώς οὐχὶ Πηλέως, ἀλλ' ἀλάστορος γεγὼς = σὰν νὰ μὴ ήμουν υἱὸς τοῦ Πηλέως, ἀλλ' υἱὸς κακοῦ δαίμονος.

Καὶ ὁ Εὐριπίδης, ως ὁ Ὄμηρος, ἐξαίρει τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Ἀχιλλέως. Ὁ Ἀχιλ. ἀντιτάσσει πρὸς ἑαυτὸν τὸν Μενέλαον, διότι αὐτὸς εἶναι ὁ ἡμικός αὐτονομγὸς τῆς ἀπάτης.

μὰ τὸν δι' ὑγρῶν κυμάτων τεθραμμένον = μὰ τὸν μεγαλώσαντα μέσα στὰ ὑγρὰ κύματα. φυτουργὸν = πατέρα· ὁ Ἀχ. ώς νέος εἶναι εὐεπίφορος εἰς τοὺς ὄρκους. οὐδ' εἰς ἄκραν χεῖρα = οὐδὲ μὲ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου του. ὥστε προσβαλεῖν (χεῖρα) πέπλοις = ὥστε νὰ ἐγγίσῃ τοὺς πέπλους. Σίπυλος ἔσται πόλις = ἡ Σίπυλος θὰ ἔχῃ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως. Σίπυλος, πόλις τῆς Φρυγίας, ἵς ἐβασίλευεν ὁ Τάνταλος, ὁ γενάρχης τῶν Πελοπιδῶν. ὄρισμα βαρβάρων = περιφέρεια βαρβ. ὅθεν πεφύκασι γένος = ὅθεν ἔλκουν τὴν καταγωγὴν των. κεκλήσεται = θὰ ἀκούεται. ἐνάρχομαι · λέγεται καὶ κατάρχομαι καὶ ἐξάρχομαι = κάμνω ἀρχὴν (τελετῆς). προχύται = οὐλοχύται = κριθαὶ ἀδρῶς ἀληθεσμέναι = κριθάλευρα. χέρνιψ (ἡ) = τὸ ἡγιασμένον ὄντωρ, δι' οὗ ἔνιπτον τὰς χεῖρας. τίς δὲ μάντις ἔστ' ἀνήρ · μάντις ὑποκ., τίς ἀνήρ κατηγορούμενον = τί εἰδους ἀνθρωπος εἶναι δέ μάντις δις = ἀφ' οὗ οὗτος. τυχῶν = στὴν τύχῃ ἀνάφερε εἰς τὸ δλίγ' ἀληθῆ λέγει. μὴ τύχη = δὲν ἐπιτύχῃ. διοίχεται = γίνεται ἀφαντος.

ς') 959 - 991

ἔκατι · στίχ. 373. θηρῶσι λέκτρον τούμὸν = ἐπιδιώκουν τὸν γάμον μου· ἡ πρότασις κεῖται παρενθετικῶς. Ὕβριν Ὅβρισεν ἡμᾶς = μᾶς προσέβαλε. τούμὸν ὄνομα = τὴν ἀδειὰν νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ ὄνομά μου. ἐμοῦ πάρα = παρ' ἐμοῦ. θήραμα · παράθεσις = ώς δόλωμα. ἐμοὶ μάλιστ' ἐπείσθη = ἀπὸ τὸ ἴδιον μου ὄνομα κυριώτατα ἐπείσθη, παρεπείσθη. ἔκδοῦναι θυγατέρα ἐμοὶ πόσει (κατηγ.) = νὰ δώσῃ εἰς ἐμὲ ώς εἰς σύζυγον τὴν θυγατέρα τῆς : τὸ ὄνομά μου ώς συζύγου τῆς κόρης της τὴν ἐπλάνεψε. ἔδωκα τὰν = ἔδωκά τοι ἀν = θὰ

ἔδιδα τὴν ἄδειαν βέβαια. **"Ελλησι δοτ. χαριστ. νόστος πρὸς Ἰλιον κάμνει ἐν τῷδε = ή εἰς "**Ιλιον ἐκστρατεία προσκρούει εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον. Βεβαίως θὰ ἔδυσκολευόμην νὰ δώσω τὴν ἄδειαν, ἀλλὰ θὰ τὴν ἔδιδα προκειμένου περὶ τῆς σωτηρίας ὅλης τῆς Ἐλλάδος. Καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἔχει πανελλήνια αἰσθήματα. **'Η Κλυταιμήστρα... λέγει ταῦτα καθ' ἑαυτὴν ὁ Ἀχιλλεὺς.** τὸ κοινὸν ὡν μέτ' ἐστρατεύομην = τὸ κοινὸν συμφέρον (τούτων), μεθ' ὧν ἔξεστράτευον. οὐδένεν εἴμι παρά γε τοῖς στρατηλάταις = δὲν ἔχω καμμίαν σημασίαν εἰς τὴν συνείδησιν τῶν στρατηλατῶν τούλαχιστον. ἐν εὔμαρει (ἐστιν) = εἶναι εὔκολον (δι' αὐτούς). εὔμαρής = εὔκολος, εὐχερής. δρᾶν καὶ μὴ δρᾶν καλῶς = νὰ μὲν μεταχειρίζωνται καὶ καλὰ καὶ ἀσχημα. εἰσεται· μέλλ. τοῦ οἰδα. σίδηρος· κατὰ συγενδοχὴν = τὸ ξίφος. χρανῶ· μέλλ. τοῦ χραίνω = μολύνω. κηλίσιν αἷματος φόνου. πρὶν ἐλθεῖν (με). ἔξαιροῦμαι = ἀποσπῶ. θεὸς πέφρηνά σοι = ἔχω εὑρεθῆ διὰ σὲ ὡς θεός, ὅπως καὶ σὺ μὲ ἔχεις φαντασθῆ μέγιστος = ισχυρότατος. οὐκ ὡν· ἐνδοτ. ή μετοχή. θεὸς πέφρηνά σοι - οὐκ ὡν - ὅμως γενήσομαι· ποιὸν παιδικό. Ο Εύριπίδης ζητεῖ νὰ παρουσιάσῃ τὸν Ἀχιλλέα εἰς τὰς σκέψεις του ὡς ἥωρο παιδί. σεμνή = σεβαστή. φεῦ = εὐγε. πῶς ἀν σ' ἐπαινέσαιμι = πῶς θὰ ἥτο δυνατὸν νὰ σὲ ἐπαινέσω. λίαν λόγοις = μὲ οὐπερβολικὰ λόγια. μηδὲ = καὶ μὴ. ἀπόλλυμι τὴν χάριν = γάνω τὴν δύναμιν νὰ εὐχαριστήσω. ἐνδεῶς τοῦδε (τοῦ ἐπαινεῖν) = μὲ ἐλλιπῆ, ἀνεπαρκῆ πρὸς τοῦτο λόγια, μὲ ἐπαίνους περιωρισμένους = πῶς θὰ ἥτο δυνατὸν νὰ σὲ ἐπαινέσω, χωρὶς νὰ φανῶ ὅτι σὲ κολακεύω μὲ οὐπερβολικὰ λόγια μήτε ὅτι εἶμαι ἀχάριστος μὲ περιωρισμένας εὐχαριστίας. ἀγαθοὶ = οἱ ἀγαθοί. αἰνῶ ἀγαν = εἶμαι οὐπερβολικὸς εἰς τοὺς ἐπαίνους. παραφέρω = προβάλλω (εἰς τὸ μέσον) ὡς ἐπιχειρήμα, φέρω. οἰκτρὸς = ὁ οἰκτον, προκαλῶν. ίδιᾳ νοσοῦσα = πάσχουσα προσωπικῶς ή μετοχῇ εἶναι αἰτιολογική. ἀγοσσος κακῶν ἐμῶν = ἀπηλλαγμένος τῶν συμφορῶν μου = ξένος πρὸς τὰς συμφοράς μου. ἀλλ' οὖν = ἀλλ' ὅμως. ἔχει τι σχῆμα ἀνήρ ὁ χρηστὸς = κάμνει καλὴν ἐντύπωσιν ἀσφαλῶς ὁ χρηστός, ὁ εὐγενής ἀνήρ. καὶ ἀπωθεν η· = καὶ ἀν εἶναι μακράν τῶν συμφορῶν = καὶ ἀν εἶναι ξένος πρὸς τὰς ἀλλοτρίας συμφοράς. η· αἰτίαν σημαίνει = διότι ἔγω. οἰηθεῖσα· ἐνδ. μτγ. κενὴν κατέσχον ἐλπίδα = εἰδὼ τὰς ἐλπίδας μου ματαιουμένας. τάχα = ἵσως. ὅρνις γένοιτ' ἀν = οἰωνὸς ἥθελε γίνει κακός. ἐμὴ παῖς θανοῦσα = ἡ κόρη μου, ἐὰν σφαγῇ. σοῖς μέλλουσι γά-

μοις = διὸ τὸν μέλλοντα γάμον σου. εὗ μὲν ἀρχὰς εἶπας, εὕ δὲ καὶ τέλη = καὶ καλὰ ἄρχισες καὶ καλὰ τελείωσες.

ζ') 992 - 1035

νιν = αὐτὴν τὴν θυγατέρα μου· ὑποκ. τοῦ περιπτύξαι. ἀπαρθένευτα = ἀπρεπῆ εἰς παρθένον. ἔχουσα δι' αἰδοῦς ὅμιλον = ἔχουσα τὴν αἰδημοσύνην εἰς τὸ βλέμμα ὡς ἐλευθέρα, ὡς ἀρμόζει εἰς αὐτὴν. ἔχουσαν ἐλευθεροπρεπῆ ἀνατροφήν. ταῦτα τεύχομαι = θὰ ἐπιτύχω τὰ ἴδια, δηλ. τὸν οἰκτόν σου. οὐ παρούσης = χωρὶς νὰ εἶναι παροῦσα = καὶ μὲ τὴν ἀπουσίαν της. σεμνὰ σεμνύνεται = ἡ σεμνότης εἶναι σεμνότης, δὲν χάνει ποτὲ τὴν ἀξίαν της. ὅμως δὲ = ἀλλαγὴ ὅμως. χρέων αἰδεῖσθαι = πρέπει νὰ χρησιμοποιῇ τις τὴν αἰδημοσύνην. ὅσον γε δυνατὸν = ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν, δηλ. ἡ ἀιδημοσύνη καὶ αὐτὴ πρέπει νὰ ἔχῃ τὰ ὅριά της. ἔξαγω εἰς ὅψιν = παρουσιάζω ἔξω, ἐνώπιον. ἔρχομαι εἰς ὄνειδος = πίπτω εἰς τὴν κακογλωσσιάν τῶν ἀνθρώπων. ἀμαθὲς = ποὺ ἀγνοεῖ τὰ πράγματα. ἀργὸς τῶν οἴκοθεν = ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὰς οἰκιακὰς ἀπασχολήσεις. λέσχη = φυλαρία. πονηρὰς λέσχας = τὰ πονηρὰ σχόλια. κακόστομοι λέσχαι = ἡ κακογλωσσιά. φιλῶ = ἀγαπῶ. ἥξετε εἰς ἵσον = θὰ φθάσετε εἰς τὸ αὐτὸν ἀποτέλεσμα. ἰκετεύοντες (τροπ. μετοχὴ) εἴτ' ἀνικετεύτως = εἴτε μὲ ίκεσίας εἴτε χωρὶς ίκεσίας. ἔξαπαλλάξαι· ἐπεξ. τοῦ ἀγώνων μέγιστος = σοβαρώτατος ἀγών. ὡς· αἵτιολ. ἀσθενὲς καὶ χαλαρὸν δυνάμενον νὰ παραλειφθῇ. ἐν ἀκούσασ' ἵσθι = ἐν ἀκούσει καὶ μάθε. μὴ ψευδῶς μ' ἔρειν· ἐπεξήγησις τοῦ ἔν. λέγων - ἐγκερτομῶν· μετοχαὶ ὑποθ. ἐγκερτομῶν = κερτομῶν = περιπατίζων. μάτην = μὲ λόγια τοῦ ἀέρος. δναιο· εὔκτ. ἀσφ. ὠνήμην τοῦ δνίναμαι = ὠφελοῦμαι. δναιο = εἴθε νὰ χαρῆς διτι ἀγαπᾶς. ἵνα... καλῶς = γιὰ νὰ πάρῃ καλὸ δρόμο ἡ ὑπόθεσις. τι τοῦτ' ἔλεξας = τοῦτο, δ ἔλεξας, τι ἔστι; = τι θέλεις νὰ εἰπῆς μὲ αὐτὸν ποὺ εἶπες; πείθωμεν· δ ἐνεστώς δηλοῖ τὸ ἐπιχειρούμενον. κακὸς τίς ἔστι· τὸ τίς κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει τὸ κακός = εἶναι πολὺ δειλός. οἱ λόγοι καταπαλαιόυσιν· ἡ μεταφορὰ ἐκ τῆς πάλης. ψυχρὰ ἔλπις = ἡ ἔλπις μου αὐτὴ εἶναι παγωμένη· δξύμωρον, διύτι. ἡ ἔλπις θερμαίνει τὴν καρδίαν. ἀντιβαίνω = φέρω ἀντιρρήσεις. εἰ τὸ χρῆζον ἐπίθετε = ἐὰν ἡθέλετε (τὸν) πείσει (σύ καὶ ἡ κόρη

του) εἰς ὅ,τι τοῦ ἔχητούσατε. οὐ τούμὸν χρεών (ἦν) χωρεῖν = δὲν θὰ ἡτο ἀνάγκη νὰ παρέμβω ἐγώ. τοῦτο = ἡ συγκατάθεσίς του. ἔχει τὴν σωτηρίαν = παρέχει τὴν σωτηρίαν. ἀμείνων = καλύτερος, εὐγενέστερος (παρὰ ἐὰν περενέβαινον). εἰ τὰ πράγματα πράσσοιμι = ἐὰν ἥθελα τακτοποιεῖ τὰς ὑποθέσεις. λεγογισμένως μᾶλλον ἡ σθένει = μὲ περίσκεψιν μᾶλλον παρὰ μὲ τὴν δύναμιν, μὲ τὴν πυγμήν. καλῶς κρανθέντων· κραίνω καὶ κραιαίνω = ἐκτελῶ· ἡ μετοχὴ ἔδει νὰ εἶναι εἰς ὄνομ. συμφωνοῦσα πρὸς τὸ ὑποκ. τῆς προτάσεως τάδε, ἀλλ' ἐπέθη κατὰ γενικὴν ἀπόλυτον ἐμφάσεως γάριν = ἐὰν τὰ πράγματα αὐτὰ ἐδῶ λάβουν τέλος καλόν. τάδε γένοιτο! ἂν πρὸς ἥδονήν φίλοις σοί τε = τὸ καλὸν τέλος τούτου ἐδῶ τοῦ ζητήματος ἥθελες χαροποιήσει τοὺς φίλους (Ἀγαμ.) καὶ σέ. καν = καὶ ἀν· δἰς κεῖται τὸ (ἄν). καὶ χωρὶς ἐμοῦ = καὶ ἀνευ τῆς ἴδιας μου παρεμβάσεως. δραστέον· ἐνν. τὸ ἔστι μοι = πρέπει νὰ πράξω. ποῖ ἐλθοῦσαν = ποῦ ἀφ' οὐ ἔλθω. ἡμεῖς σε φύλακες οὖν χρεών φυλάξομεν = (δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ ἀναζητήσῃς) ἡμεῖς θὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ὑπόθεσίν σου, ὅπως πρέπει. 'Ο Ἀχιλ. δὲν δρίζει τόπον συναντήσεως, ἵνα μὴ ἀναγκασθῇ ἡ Κλ. νὰ περιφέρεται διὰ μέσου τοῦ στρατοπέδου. μή τις = ἵνα μὴ τις. Δαναῶν· ἡ γεν. καὶ εἰς τὸ τις καὶ εἰς τὸ ὄχλον. στείχουσαν· κατηγ. μετοχὴ εἰς τὸ ἔδη σε. ἐπτοημένην· τροπ. μετοχὴ εἰς τὸ στείχουσαν. μηδὲ αἰσχυνε = κατὰ παράταξιν ἀντὶ τοῦ: μηδ' αἰσχύνης = καὶ οὕτω προσβάλης πατρῶon δόμον = τὴν ὑπόληψιν τῆς πατρικῆς οἰκογενείας. κακῶς ἀκούω = κατηγοροῦμα, φέγομα. μέγας (ἦν) = εἰχε μεγάλην ὑπόληψιν. ἄρχε = προηγοῦ, ὑποδείκνυε τὸ τί πρέπει νὰ γίνη. ὄν· αἰτιολ. μετοχή. κυρήσεις ἐσθλῶν = θὰ ἀνταμειφθῇς. εἴ εἰσι θεοί = ἐὰν ὑπάρχουν θεοί. εἴ δὲ μή είσι, τί δεῖ πονεῖν; τις ἡ ἀνάγκη ματαίως νὰ κοπιάζῃ τις.

"Ο Ενδοπίδης κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Πρωταγόρου ἀμφιβάλλει διὰ τὴν ἔπαρξιν τῶν θεῶν.

"Ο Ἀχιλλεὺς ἀπέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, ἡ δὲ Κλυταιμήστρα ἐπανέρχεται εἰς τὴν βασιλικὴν σκηνήν.

Tὸ τμῆμα τὸ ἑρμηνευθέν, τὸ περιλαμβανόμενον μεταξὺ τῶν στίχων 801 - 1035, τὸ διαλογικόν, τὸ ἐπακολουθοῦν εἰς τὸ B' στάσιμον, ὁνομάζεται Γ' ἐπεισόδιον, ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν Δ' πολάξιν τῆς σημερινῆς τραγῳδίας, ὑποδιαιρεῖται δὲ εἰς τρεῖς σκηνάς. 'Ἐν τούτῳ τῷ τμή-

ματι ἡ ἐνεργὸς ἐπέμβασις τοῦ Ἀχιλλέως παρουσίᾳς ἀνακοπομένη προσωρινῶς τὴν πρᾶξιν (θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας). Τὰ συναισθήματα τῶν θεατῶν εἶναι ἵλαρότης ἀπὸ τὴν α' σκηνήν, οἰκτος πρὸς τὴν ὑποφέρουσαν Κλυταῖμ. καὶ ἐλπὶς ἀπὸ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ Ἀχιλλέως.

‘Ο Χορὸς ἐν τῇ ἐπισκοπήσει τοῦ προηγηθέντος ἐπεισοδίου καθηλώνει τὸ βλέμμα του εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ὃν τόσαι σωματικαὶ καὶ ψυχικαὶ ἀρεταὶ κοσμοῦν, γόνον τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος, δὲν τοὺς πατηγυρικοὺς γάμους ἐτίμησαν οἱ θεοί, αἱ Μοῦσαι καὶ οἱ Κένταυροι. Τοὺς γάμους τούτους ποιητικώτατα περιγράφει ἐν τῷ χορικῷ, τὸ δποῖον ἄδει καὶ τὸ δποῖον θὰ ἔμηρενσωμεν.

ΤΡΙΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ 1036 - 1097

(Στροφὴ 1036 - 1057)

ὅμεναιος = γαμήλιον ἄσμα. διὰ λωτοῦ **Λίβυος** = ὑπὸ τοὺς ἥχους αὐλοῦ Λιβυκοῦ. Λωτὸς εἶδος φυτοῦ, ἔξ οὗ κατεσκεύαζον σύριγγας. **Λίβυος**. τὸ συγκεκριμένον ἀντὶ τοῦ γενικοῦ ἄλλως ὁ Λίβυς λωτὸς ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ ἄριστος, διὰ νὰ κατασκευάζωνται σύριγγες. μετά τε φιλοχόρου κιθάρας = μὲ τὴν εἰδικὴν διὰ τὸν χορὸν κιθάραν. ὑπό τε συρίγγων καλαμοεσσᾶν = καὶ μὲ συνοδείαν συρίγγων ἀπὸ καλάμια. ἔστασεν **ἰαχάν** = ἔστησεν, ἔξέβαλε βοήν, ἀντήχησε· προσωποποία. τίς ἄρ' ὅμεναιος ἔστησεν **ἰαχάν** = σὰν τί τάχα νὰ ἥτο τὸ γαμήλιον ἄσμα, τὸ δποῖον ἀντήχησε κτλ. **Πιερίδες** = αἱ Μοῦσαι.. **παρὰ δαιτὶ** = ἐπάνω εἰς τὸ γαμήλιον συμπόσιον. **δαις θ.** = συμπόσιον, πρβλ. δαιτυμών. **ἴχνος** = πούς. **μελωδοῖς ἀχήμασι** = μελωδικοῖς ἡχήμασιν, ἄσμασι. **κλέω** καὶ **κλεῖζω** = ἐγκωμιάζω, ὑμνῶ. **Αἰακίδαν (-ην)** = τὸν υἱὸν τοῦ Αἰακοῦ, τὸν Πηλέα. **καθ' ὅλαγ Πηλιάδα** = κάτω εἰς τὸ δάσος τοῦ Πηλίου· τοῦτο εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ ἀνωτέρω : **ἀν' ςρος Κενταύρων**. **Δαρδανίδας** = ὁ υἱὸς ἡ ἀπόγονος τοῦ Δαρδάνου, ὁ Γανυμήδης, δοτις ἥτο Τρώς ἔφηβος. Τοῦτον ὁ Ζεὺς ἥρπασεν εἰς τὸν οὐρανόν, ἵνα θέλγῃ τοὺς θεοὺς ἐκεῖ μὲ τὸ κάλλος του καὶ οἰνοχοῇ εἰς τὴν τράπεζαν. **φίλον τρύφημα** (τρυφῶ) = τὸ ἐντρύφημα τὸ ἀγαπητόν. **ἀφύσσω** = ἀντλῶ. **λοιβά** = σπονδή, νέκταρ. **ἐν γυάλοις χρυσόισι κρατήρων** = μέσα ἀπὸ τὴν κοιλίαν κρατήρων χρυσῶν· τὸ χρυσέοισι καθ' ὑπαλλαγὴν πρὸς τὸ γυάλοις ἀντὶ νὰ εἶναι τὸ κρατήρων.

λευκοφατής = ὁ φέγγων ἀπὸ τὴν λευκότητα. εἰλισσόμεναι = ἐλισσόμεναι· εἰλισσόμεναι κύκλια = στριφογυρίζουσαι κυκλικῶς. ἔχορευσαν γάμους = ἐώρτασαν τοὺς γάμους μὲ χορούς.

Αντιστροφὴ (1058 - 1079)

Θίασος = ὅμιλος. ιπποβάτας = ἵπποπόδαρος· καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ θίασος ἀντὶ εἰς τὸ Κενταύρων, οἵτινες κατὰ τὸ κάτω ἡμισυ ἤσαν ἵπποι· ὅθεν καὶ τὸ ιπποβάτας. ἔμολεν = ἥλθεν· ἀνὰ ἔμολεν = ἥλθεν ἐπάνω ἐπὶ κρατῆρα Βάκχου = εἰς τὰ βάρελια τὰ γεμάτα κρασί. Οἱ Κένταυροι πολὺ ἡγάπων τὸν οἶνον. ἐλάταις σὺν στεφανώδει τε χλόᾳ = μὲ κλάδους ἐλάτης καὶ μὲ στεφάνια ἀπὸ πρασινάδα. ἀνέκλαγον· ἀόρ. β' τοῦ ἀνακλάζω καὶ ἀόρ. α' ἀνέκλαξα = ἐφώναξα δυνατὰ (ἀνὰ) μέγα = μεγαλοφώνως· τὸ ἀνακλάζω κυριολεκτεῖται ἐπὶ ζώων· ἐνταῦθα ἔχρησιμοποιήθη διὰ τὴν ζωώδη ἐμφάνισιν τῶν Κενταύρων. ὡ Νηρηὶ κόρα, παῖδα... ἔξονόμαζεν· ἡ σειρά : ὡ Νηρηὶ κόρα, Χείρων μάντις ὁ φοιβάδα μοῦσαν εἰδὼς ἔξονόμαζε γεννάσειν (= τέξεσθαί) σε (ὑποκ.) παῖδα (ἀντικ.), μέγα φῶς (παράθεσις εἰς τὸ παῖδα) Θεοσσαλίᾳ (δοτ. χαριστ.). φοιβάδας μοῦσα = ἡ μαντικὴ τέχνη. ἔξονομάζω = ῥητῶς λέγω, ἀποκαλύπτω. φῶς· μεταφορικῶς σημαίνει σύμβολον τῶν ἐλπίδων, σωτηρίαν, χαράν, δόξαν, αἰγλήν. δς ἦξει... ἂ νιν ἔτικτε· ἡ σειρά : δς ἦξει κλεινὰν χθόνα Πριάμοιο σὺν λογχήρεσι ἀσπισταῖς Μυρμιδόνων ἐκπυρώσων (νιν) γᾶθεν περὶ σώματι κεκορυθμένος ἔνδυτα ὄπλων χρυσέων Ἡφαιστοπόνων ἔχων δωρήματα ἐκ θεᾶς ματρὸς Θέτιδος, ἢ ἔτικτέ νιν. ἀσπιστής = ἀσπιδοφόρος, ὄπλιτης. λογχήρης (λόγχη, ἀραρίσκω) = λογχοφόρος, δορατομάχος. ἐκπυρόδω - ὡ = πυρπολῶ, ἔξαφανίζω. γᾶθεν = ἐκ θεμελίων. ἔνδυτὰ ὄπλα = φορετὰ ὄπλα. Ἡφαιστόπονος = ἡφαιστότευκτος = ἔργον τοῦ Ἡφαίστου. δωρήματα = δῶρα... ἐννοεῖ ὁ Χορὸς τὰ ὄπλα τοῦ Ἀχιλλέως, τὰ ὄποια ὁ Ἡφαιστος κατεσκεύασε κατὰ παράκλησιν τῆς Θέτιδος ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου, κασσιτέρου καὶ χαλκοῦ· δρα παρ' Ομήρῳ Σ 468 κ.έ. μακρὰν περιγραφὴν τῆς κατασκευῆς καὶ διακοσμήσεως αὐτῶν. δαίμονες = οἱ θεοί. τίθημι = καθιστῶ. μακάριον· κατηγ. τοῦ γάμου· γάμον θ' ὑμεναῖσις· χάριν ποικιλίας. εὔπατρις = ἡ ἔχουσα εὐγενεῖς πατέρας, γονεῖς μακάριον· ἡ λέξις σκοπίμως ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Εύριπίδου ἐν τέλει τῆς ἀντιστροφῆς, ἵνα

έξαρθῇ ἢ ἀντίθεσις τῆς μακαριότητος τῶν γάμων τούτων πρὸς τοὺς οἰκτροὺς δῆθεν γάμους τῆς Ἰφιγενείας ἐν τῇ ἐπωδῷ.

Ἐπωδὸς (1080 - 1097)

σὲ δέ· ἀντιθέτως, τούναντίον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Θέτιν· ἢ ἀντίθεσις ἴσχυρά· ἢ σύνταξις· στέψουσι καλλικόμαν πλόκαμόν σε (σου) καλλικόμας (-ης) πλόκαμος = πλόκαμοι τῆς ὥραιας κόμης. ὡστε μόσχον (θ.) = ὡσὰν δάμαλιν· εἰς τὸ στέψουσί σε ὀλλὰ καὶ πρὸς τὸ αἰμάσσοντες λαιμόν σε (σου) ὡστε μόσχον (ώστε λαιμὸν μόσχου). πετραῖα ἄντρα = βραχώδη, ἀπόκρημνα ἄντρα. δρεία = δρεσίβιος. ἀκήρατος = ἀγνή, ἀμόλυντος (ἐκ ταύρου). βρότειος = ἀνθρώπινος. βαλιά = παρδαλή. αἰμάσσω = κυλίω εἰς τὸ αἷμα, σφάζω. οὐ σύριγγι τραφεῖσάν (σε) = ἀν καὶ δὲν ἐμεγάλωσες εἰς τὴν μουσικὴν τῶν σουραυλιῶν. οὐδὲν ἐν φοιβδήσεσι = οὐδὲν εἰς τὰ συρίγματα. παρὰ δὲ ματέρι = ὀλλὰ πλησίον τῆς μητρός σου· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ οὐ σύριγγι τραφεῖσαν. γάμον· παράθ. εἰς τὸ σέ: νύμφην, σύζυγον. νυμφόκομος· παθητικῆς σημασίας = νυμφοστολισμένη. Ἰναχίδαι· οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰνάχου, πρώτου βασιλέως τοῦ Ἀργους. Ἰναχίδαι συλλήβδην καὶ οἱ Ἀργεῖοι λέγονται. γάμον νυμφόκομον Ἰναχίδαις = στολισμένη ὡς νύμφη διὰ γάμου μὲ ἔνα ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἰνάχου, μὲ ἔνα ἀπὸ τὸν ἡπιφανεῖς Ἀργείους. ποῦ τὸ τᾶς αἰδοῦς ἔτι, ποῦ (τὸ) τᾶς ἀρετᾶς πρὶν ὀπον σθένει τι; σθένει τι = ἔχει δύναμίν τινα. δπότε = καθ' ἥν στιγμήν. ἀσεπτον = ἡ ἀσέβεια. ἔχει δύναμιν = ἴσχυει. ἀ δ' ἀρετὰ ἀμελεῖται θνατοῖς κατόπισθεν = ἡ δὲ ἀρετὴ περιφρονεῖται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων στρεφόντων πρὸς αὐτὴν τὰ νῶτα. καὶ (δπότε) μὴ κοινὸς ἀγῶν βροτοῖς (ἔστι) = οἱ ἀνθρώποι δὲν καταβάλλουν ἀπὸ κοινοῦ προσπάθειαν (διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἡθικὴ ἐξυγίανσις). μὴ τις θεῶν φθόνος ἔλθῃ = μήπως ἐπέλθῃ τῶν θεῶν δργὴ = πρὸς ἀποτροπὴν τῆς θείας δργῆς. ποῦ· τὸ ἀσύνδετον ἐκ τοῦ πάθους. τὸ τᾶς αἰδοῦς πρόσωπον· προσωποποία.

Ἡ σύνδεσις πρὸς τὰ προηγούμενα εἶναι ἡ ἔξῆς: ἡ θυσία τῆς Ἰφ. εἶναι δεῖγμα τῆς ἡθικῆς ἐκτροπῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς θρησκευτικῆς διαστροφῆς· οὐδαμοῦ πλέον φαίνεται ἀγνότης ἡθῶν καὶ εὐσεβείας· πανταχοῦ κρατεῖ καὶ βασιλεύει ἡθικὴ ἀναρχία.

Ο ποιητής πρὸ τῆς τερατώδους θυσίας τῆς Ιφιγενείας αἰρεται εἰς ἀνωτέρας ἡθικὰς σφαιράς καὶ δριμύτατα καντηριάζει τὴν ἡθικὴν ἔξαθλίωσιν τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ Πελοπονησιακοῦ πολέμου.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΙΕΙΣΟΔΙΟΝ (1098 - 1275)

α') 1098 - 1126

προσκοποῦμαι = παρατηρῶ, ὅπως ἀνακαλύψω τι. Ἡ Κλ., μαθοῦσα ἀπὸ τὸν πρεσβύτην ὅτι πρόκειται ὁ Ἀγ. νὰ φονεύσῃ τὴν θυγατέρα της, ταράσσεται καὶ ταραχθεῖσα ἐξέρχεται ἀπὸ τοὺς οἴκους, ἵνα μάθῃ ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς τὰ διατρέχοντα. πόσιν = τὸν σύζυγον. χρόνιον ἀπόντα = ἀπὸ πολλοῦ χρόνου, ἀπὸ πολλὴν ὥραν ἀπουσιάζοντα. κάκλελοιπότα στέγας· σχῆμα πρωθύστερον. ἐν δακρύοισί (=εστι) = δακρύει. πολλὰς ιεῖσα μεταβολὰς δδυρμάτων = δδυρομένη κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους, μεταβάλλουσα πολλάκις τὸν τόνον τῶν δδυρμῶν, τῶν θρήνων. ἀκούσασσε = ἐπειδὴ ἤκουσε. μνήμην δ' ἀρ' εἶχον πλησίον βεβηκότος Ἀγαμέμνονος τοῦδε = ἀλλ' ἵδου ὅτι ἔρχεται ἐδῶ πλησίον ὁ Ἀγαμέμνων, τὸν ὄποιον εἶχα εἰς τὸν νοῦν μου. εύρεθησεται = θὰ ἀποκαλυφθῇ. Λήδας γένεθλον = Λήδας κόρη. ἐν καλῷ = εἰς κατάλληλον στιγμήν. παρθένου χωρὶς = χωριστὰ ἀπὸ τὴν κόρην, ἐν ἀπουσίᾳ τῆς κόρης. γαμούμεναι = αἱ μελλόνυμφοι. τε δ' ἔστιν, οὖ σοι καιρὸς ἀντιλάξυται; = ἀλλὰ τί εἶναι ἔκεινο, τοῦ ὄποιου ἡ εὐκαιρία σὲ ἔχει πιασμένον καὶ σὲ κρατεῖ κολλημένον; τί εἶναι ἔκεινο, τὸ ὄποιον σοῦ κινεῖ τὴν προσοχὴν καὶ τοῦ ὄποιου δὲν θέλεις νὰ χάσῃς τὴν εὐκαιρίαν; Ἡ ἀνώμαλος ἐν προκειμένῳ σύνταξις ἐνδεικτικὴ τῆς διεγέρσεως τῆς Κλυταιμήστρας. Ο Ἀγ. ἀνέζαντλητος εἰς ψευδολογίας μεταχειρίζεται ἐπιτετηδευμένην ἀβρόφρονα γλῶσσαν θέλων νὰ κερδήσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς συζύγου του. ἔκπεμπε παῖδα δωμάτων πατερὸς μέτα = φώναξε τὴν κόρην ἔξω καὶ ἀφησέ την νὰ πηγαίνῃ μὲ τὸν πατέρα της (εἰς τὸν βωμὸν ἐννοεῖ ὁ Ἀγαμ.). ὡς = διότι. πάρεισι = εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν μας. αἱ χέρνιβες ηύτρεπισμέναι = τὸ ἡγιασμένον ὑδωρ ἡτοιμασμένον. βάλλειν χεροῖν πῦρ καθάρσιον = διὰ νὰ ῥάντιζωμεν μὲ τὰς χεῖράς μας πῦρ καθαρτικόν, πρὸς ἀγνισμόν, καθαρισμόν. θεᾶ δοτ. χαρ. μέλανος αἷματος φυσήματα· παράθεσις εἰς τὸ δές πεσεῖν χρεών (αἱ ὄποιαι μόσχοι πρέπει νὰ πέσουν χάριν

τῆς θεᾶς) φυσῶσαι μαῦρον αἶμα ἀπὸ τὸν λαιμόν των, καθ' ὃν χρόνον θὰ σφάζωνται· ὅρα τὸν πληθ. ἀριθμὸν χέρνιβες — προχύται — μόσχοι· τί πλουσία καὶ μεγαλοπρεπής θυσία! Οὕτω θὰ εὐχαριστηθῇ ἡ μήτηρ. τοῖς δόνόμασι = μὲ τὰς λέξεις. οὐκ οἰδ' ὅπως τὰ ἔργα σου χρή μ' ὄνομάσσασαν εὑλέγειν = δὲν ξέρω πῶς πρέπει νὰ ὄνομάσω τὰ ἔργα σου, διὸ νὰ τὰ χαρακτηρίσω ἐπιτυχῶς· ἅπως χρή· πλαγ. ἐρώτησις ἐκ τοῦ οἴδα. Τὰ ἔργα τοῦ Ἀγ. ἥσαν πράξεις διπλοπροσωπίας καὶ πατρὸς ἀστέργου καὶ ἀπάτορος. πατρὸς ἂ μέλλει (ἐνν. ποιήσειν)· ἂ μέλλει = τὰ βουλεύματα· εἰς τοῦτο δ' ἀποδοτέον τὸ πατρός. χύπο = καὶ ὑπό. ὑπὸ τοῖς πέπλοις = ὑποκάτω ἀπὸ τοὺς πέπλους, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν πέπλων· πέπλος = ἔνδυμα γυναικῶν πλατύ καὶ μακρόν, τὸ ὁποῖον περιεβάλλετο περὶ τὸ σῶμα καὶ ἐπορποῦτο ἐπὶ τῶν ὕμων καὶ ἐξώνυντο, ἔγχρωμον. ίδοὺ πάρεστιν ἥδε πειθαρχοῦσά σοι· ἡ Ἱφ. παρέρχεται φέρουσα πέπλον καὶ τὸν Ὄρ. Ἡ παρουσία τοῦ μικροῦ, ἵνα συγχλονισθῇ μᾶλλον ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἀνοσίας πράξεως. τὰ ἄλλα = ὡς πρὸς τὰ ἄλλα = ὡς πρὸς τὴν ἄλλην ἐποψιν τοῦ ζητήματος. πρὸ τῆσδε = πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῆς. τί κλαίεις; διατί κλαίεις; λέγει ὁ Ἱαγαμέμνων πρὸς τὴν Ἰφιγένειαν, ἡτις θὰ παρῆλθε μὲν. νέον προσωπεῖον ἐμφαῖνον δάκρυα, ἡ κεκαλυμμένη ὑπὸ τοῦ πέπλου ἔδιδε τὴν ἐντύπωσιν κλαιούσῃς. οὐδ' ἔθι· ἥδεως δρᾶς = καὶ δὲν ἔχεις πλέον χαρωπὸν τὸ βλέμμα· ἔρεισσασα = καρφώσασα. πρόσθ' (= πρόσθε δημιατος) ἔχεις πέπλους. τίν' ἀν λάθοιμι τῶν ἐμῶν ἀρχὴν κακῶν; τίνα· ἀντικ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ κατηγορούμενον ἀρχὴν ἀντὶ νὰ εἶναι τί = ἀπὸ ποῦ νὰ ἀρχίσω νὰ ἔξιστορῶ τὰς συμφοράς μου; πάρα = πάρεστι = εἶναι δυνατόν. ἄπασι· ἀντικ. τοῦ ἀπαρεμφ. χρήσασθαι πρώτοισι· κατηγ. κάν = καὶ ἐν· καὶ ἀν εἶναι εἴτε μεταξὺ τῶν τελευταίων εἴτε μεταξὺ τῶν μέσων, ὅπουδήποτε καὶ ἀν εἶναι. Μὲ ἄλλους λόγους, ἡ Κλ. λέγει: αἱ συμφοραὶ μου δὲν ἔχουν οὔτε ἀρχὴν οὔτε μέσον οὔτε τέλος. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ προοίμιον. Τῆς Κλ. ὁ λόγος διακόπτεται ὑπὸ τοῦ Αγ. προσποιούμενου ὅτι δὲν ἐννοεῖ τὴν γλῶσσαν τῆς συζύγου του, συνεχίζεται δὲ ὅταν ὁ Ἀγ. ἀναγκάζεται νὰ σιωπήσῃ ἐλεγχόμενος.

β') 1127 - 1156

ώς· ἐπιφώνημα. εἰς ἔν ἥκετε = εἰσθε σύμφωνοι. σύγχυσιν ἔχοντες καὶ ταραγμὸν δημάτων = παρουσιάζοντες κάποιαν σύγχυ-

σιν καὶ ταραχὴν εἰς τὸ βλέμμα. Ἡ σύγχυσις ἔξεδηλοῦτο ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τοὺς λόγους, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν στάσιν τῶν γυναικῶν (καὶ τῶν τοῦ Χοροῦ περιλαμβανομένων). εἴφ' = εἰπέ· εἰς τοῦτο ἀνάφερε τὸ γενναῖος (= εἰλικρινῶς). ἀν = ἀ ἀν· οὐδὲν κελευσμοῦ δεῖ μ'. μ' = μὲ ἀντὶ μοι = καθόλου δὲν ἔχω ἀνάγκην διαταγῆς. τὴν παῖδα τὴν σήν τὴν τ' ἐμήν· μετ' ἐμφάσεως εἰρημένα: τὸ σπλάγχνον μας. ἔα· ἐπιφ. σχετλιασμοῦ. οὐφ' ὁ Ἀγ. ἐκπλήσσεται, διότι ἡ Κλ. κάμνει ὑπονοίας ἀδικαιολογήτους, ἀλλ' ἔκαμε τὴν ἀναφώνησιν ἔα, διότι ἐνόησεν ὅτι τὰ σχέδιά του δὲν ἤσαν ἴδικόν του ἀποκλειστικῶς μυστικόν. τλήμονα = τολμηρά, τραγικά. ὑπονοεῖς = βάζεις στὸ νοῦ σου, ὑποψιάζεσαι. ἀ μή σε χρή· ἐννοεῖται τὸ ὑπονοεῖν. ἔχ· ἥσυχος = μένε ἥσυχος, ἥσυχαζε. κάκεινό μοι τὸ πρῶτον ἀπόκριναι πάλιν = καὶ φρόντισε νὰ δώσῃς ἄλλην ἀπάντησιν εἰς ἐκείνην τὴν πρώτην μου ἐρώτησιν (στίχ. 1131). εἰκότα ἦν ἐρωτᾶς, εἰκότ' ἀν κλύοις = ἀν ἐρωτᾶς λογικά, ὄρθα, λογικά θὰ ἀκούσης. Ὁ Ἀγ. ἀποδίδει τὴν αἰτίαν τῆς ἀστόχου ἀπαντήσεως του εἰς τὴν ἀτυχῆ ἐρώτησιν τῆς συζύγου του. οὐκ ἀλλ' ἐρωτῶ, καὶ σὺ μὴ λέγ' ἀλλα μοι = δὲν διατυπώνω ἄλλην ἐρώτησιν καὶ σὺ νὰ ἀπαντήσης εἰς αὐτὴν μόνον μὴ λέγων ἀλλ' ἀντ' ἄλλων. πότνια = θεία. δαίμων τ' ἐμδός = καὶ ὁ κακός μου δαίμων. δυσδαίμονες = δύσμοιροι. τίς σ' ἡδίκησε; ὁ Ἀγ. ὑποκρίνεται ἀγνοιαν τῆς ἀδικίας, ἡτις γινεται εἰς τὴν Κλυταιμήστραν, δι' αὐτὸν καὶ ἐρωτᾶ: ποῖος σὲ ἔχει ἀδικήσει; τοῦτ' ἐμοῦ πεύθει πάρα; τοῦτο ζητεῖς νὰ πληροφορηθῆς ἀπὸ ἐμένα; πεύθομαι = πυνθάνομαι. ὁ νοῦς ὅδ' αὐτὸς νοῦν ἔχων οὐ τυγχάνει = τὸ νόημα τῶν λόγων σου (ὅτι δὲν δικαιοῦμαι νὰ ἔχω παράπονον, διότι κανεὶς δὲν μὲ ἀδικεῖ) δὲν ἔχει κανὲν νόημα. Λογοπαίγνιον. τὰ κρυπτά μου = τὰ μυστικά μου· ἡ λέξις κρυπτὸν λαμβάνεται ὡς οὐσιαστ., ἐξ οὗ καὶ ἡ γεν. μου. αὐτὸν τὸ σιγᾶν (σε) καὶ τὸ στενάζειν (σε) πολλά ἐστιν ὅμολογοντός σου = αὐτὴ ἡ σιωπὴ καὶ ὁ πολὺς στεναγμὸς ἔναι σόμολογία τῆς ἐνοχῆς σου. μὴ κάμης λέγων = λέγε χωρὶς νὰ κουρασθῆς εἰρων.: μὴ ὑποβληθῆς εἰς τὸν κόπον νὰ ὀμιλήῃς, μὴ χάνῃς τὰ λόγια σου. τὸ γάρ ἀναισχυντὸν τί δεῖ λέγοντα προσλαβεῖν τῇ συμφορᾷ; ταῦτα λέγει κατ' ἵδιαν ὅμολογῶν ὅτι ἔως τώρα ἐψεύδετο. προσλαμβάνω τῇ συμφορᾷ = ἀποκτῶ κοντὰ εἰς τὴν συμφοράν· τὸ ἀναισχυντὸν = τὴν ἀναισχυντίαν, τὸν τίτλον τοῦ ἀναισχύντου. ἀνακαλύψω λόγους = θὰ μιλήσω ὄρθα κοφτά, χωρὶς περιστροφάς. παρωδὸν αἰνιγμα = ὑπαινιγμὸς εἰρωνικός. προσούδισας

πέδω = πρὸς οὗδας (εἴδαφος) ἔρριψας· πέδω· πλεονασμ. = κατὰ γῆς-
Τάνταλος· ἥτοι οὐδὲς τοῦ Θυέστου, ἀδελφοῦ τοῦ Ἀτρέως. 'Ο Αγαμέμνων
 ἐνταῦθα παρίσταται ὡς τις ὄμιλος καὶ θηριώδης φονεύων καὶ τὸ νήπιον,
 ἵνα διὰ τούτου ἀποφύγῃ τὴν μέλλουσαν ἐκδίκησιν αὐτοῦ. 'Ο Στασίνος
 ποιητής τῶν Κύπρίων ἐπί τῷ θεῷ, λέγει: **Νήπιος δε πατέρα κτείνας**
υἱοὺς καταλείπει. 'Ο "Ομ. παρασιάζει τὸν Αγαμέμνονα ὡς ἀγαθὸν
 βασιλέα καὶ κρατερὸν αἰχμητὴν. Τὸν πρῶτον μετὰ τοῦ Ταντάλου γάμον
 τῆς Κλυτ. ἀγνωστὸν εἶναι ἂν ὁ Εὔριπίδης ἐπενόησεν ἀπὸ ἀνάγκην
 ποιητικὴν ἢ ἂν εὖρεν ἥδη ὑπάρχοντα. τῷ Διός παῖδε ἐμώ τε συγγόνω·
 εἶναι οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Διός καὶ ἀδελφοὶ τῆς Ἑλ. Διόσκουροι, Κάστωρ
 καὶ Πολυδεύκης, μαρμαρίροντε **ἴπποισιν** = ἀπαστράπτοντες μὲν τὰ
 κατάλευκα ἄλυγά των. Οἱ Διόσκουροι παρίστανται συνήθως ἔφιπποι ἢ
 ἴσταμενοι παρὰ τοὺς ἵππους των. 'Ο Πίνδαρος τοὺς ὀνομάζει λευκοπώ-
 λους καὶ εὐίππους. 'Ομηρικός τις ὑμνος λέγει αὐτοὺς **ταχέων ἐπι-**
βήτορας ἵππων. ἔρρυσατό σε = σὲ ἔσωσε, σὲ γλύτωσε (πρβλ. τὸ
 ῥῦσαι ἡμᾶς). τάμα ἔσχες αὖ λέχη = μὲν ἔλαβες ἐκ νέου σύζυγον.

γ') 1157 - 1190

οὖ = τότε. καταλλαχθεῖσα = διαλλαγεῖσα. συμμαρτυρήσεις =
 θὰ μαρτυρήσῃς καὶ σύ. **ἥ = ἥν = ἥμην γυνὴ ἀμεμπτος:** εἰς τοῦτο τὸ
 ἀμεμπτος ἀναφέρεται τὸ περὶ σὲ σωφρονῶ εἰς Ἀφροδίτην = εἰμαι
 πιστὴ σύζυγος, αὐξῶ μέλαθρον = αὐξάνω τὴν περιουσίαν τῆς οἰκο-
 γενείας. **θύραζε = ἔξω.** θήρευμα = ἀπόκτημα. φλαύραν = φαύλην =
 εὐτελῆ. ἐπὶ τρισὶ παρθένοισι = κατόπιν τῶν τριῶν παρθένων· κατὰ
 τὸν "Ομηρον ἡσαν αὔται ἡ Χρυσόθεμις, Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα· οἱ
 κατόπιν μνημονεύουσιν Ἰφιγένειαν, Ἡλέκτραν καὶ Χρυσόθεμιν. τλη-
μόνως = σκληρόκαρδα. ὃν· γεν. διαιρ. εἰς τὸ μιᾶς. τὰ σὰ = τὰς
 ἰδικάς σου δικαιολογίας, τὴν ἰδικήν σου ἀπολογίαν. **ἵνα λάβῃ Μενέ-**
λεως Ἐλένην· εἶναι ἀπόκρισις εἰς τό: τίνος ἔκατινι (αὐτὴν τὴν
 μίαν) κτενεῖς. καλόν γέ τοι = ναί, εἶναι ὡραῖον ἀλήθεια· εἰρωνεία:
 ἄλλοι νὰ ἐγκληματοῦν καὶ ἄλλοι νὰ τιμωροῦνται ἀθῶοι. **ἀποτεῖσαι**
 τέκνα μισθὸν κακῆς γυναικὸς = νὰ πληρώσουν τὰ τέκνα ἀντίποινα
 διὰ τὴν αἰσχρὰν διαγωγὴν ἀνθητίκου γυναικός. **τάχθιστα = τὰ ἔχθι-**
στα = τὰ μισητότατα (Ἐλέν.) τοῖσι φιλτάτοις { δοτ. ὄργαν., Ἰφιγ. }.

ώνούμεθα· ἐνεστὼς τοῦ ἐπιχειρουμένου = ζητοῦμεν νὰ ἀγοράσωμεν. γίγνομαι διὰ μακρᾶς ἀπουσίας = ἀπουσάζω ἐπὶ μακρόν. θρόνους = τὰς ἔδρας. παρθενῶνες = τὰ δωμάτια, ὅπου ἔμεναν αἱ παρθένοι. ἐπὶ δακρύους = δακρύουσα. ὡς τέκνον - δ φυτεύσας πατήρ· λιχυρὰ ἀντίθεσις, ἥτις ἔξαίρει τὸ μέγεθος τοῦ ἐγκλήματος. αὐτὸς κτανών, οὐκ ἄλλος· σχῆμα ἐκ παραλλήλου. οὐδ' ἄλλῃ χερὶ = οὐδὲ ἔνη χειρὶ. τοιόνδε μῖσος = μῖσος ἀσβεστον. ἐνδεῖ βραχείας προφάσεως = γρειαζόμεθα μικράν ἀφορμήν. χαῖ = καὶ αἱ δεξιόμεθα δέξιν, ἣν σε δέξασθαι χρεών = θὰ σου κάμωμεν ὑποδοχήν, ἢ ὅποια σου χρεάζεται· σαρκασμός. κακῇ· εἰς ἣν σημασίαν καὶ ἡμεῖς· ὑπαινιγμός εἰς τὸν ἐν Μυκήναις φόνον μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του. μήτ² αὐτὸς γένη (κακὸς περὶ ἐμέ). εἰεν = ἔστω· εἶναι κατὰ τοὺς ἀρχαίους συγκατάθεσις μὲν τῶν εἰρημένων, συναφῆς δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα. θύσεις σὺ δὴ παῖδα = ἃς ὑποθέσωμεν ὅτι θὰ θυσιάσῃς τὴν κόρην σου. ἔνθα = τότε, κατὰ τὴν θυσίαν. τί σοι κατεύξει τάγαθὸν = τί καλὰς εὐχάς θὰ κάμης διὰ τὸν ἑαυτόν σου. σοι, ἀντὶ τοῦ σαυτῷ. νόστος πονηρὸς = περιπτειώδης ἐπάνοδος. οἴκοθέν γ' αἰσχρῶς ίών = ἀφ' οὗ ἀναχωρεῖς ἀπὸ τὴν πατρίδα ἐπαισχύντως· ἐπάνοδος, τῆς ὅποιας αἱ περιπέτειαι καὶ τὰ βάσανα νὰ εἶναι ἀνάλογα πρὸς τὸ αἰσχος τοῦ ἐκ πατρίδος ἀπόπλου· εἰρωνεία. ἡ τἄρ³ (α) = ἡ τοι ἄρα = τότε λοιπὸν ἀσφαλῶς, δίχως ἄλλο. εὔφρονα ἥσομεν = εὔφρονα ἔπη ἥσομεν = θὰ ἐκστομίσωμεν εὐνοϊκάς εὐχάς. αὐθέντης καὶ αὐτοέντης = ὁ αὐτουργὸς τοῦ φόνου. προσβλέπω. τινὰ = ἀτενίζω τινά.

δ') 1191 - 1216

προσπίπτω τινὶ = πέφτω εἰς τὰς ἀγκάλας τινὸς = ἐναγκαλίζομαι τινα. ἔρχομαι τι διὰ λόγων = διαλογίζομαι τι. ἡ σκῆπτρά σοι μόνον διαφέρειν καὶ στρατηλατεῖν σε δεῖ; = ἡ ἐνδιαφέρεσαι μόνον νὰ κινῆς δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὸ σκῆπτρον καὶ νὰ ἔχης τὴν ἀρχιστρατηγίαν; 'Ανάλογα ἔλεγε καὶ ὁ Μενέλαος πρὸς τὸν ἀδελφὸν (στίχ. 357). Τὸ σκῆπτρα διαφέρειν εἶναι γραφικώτατον. Κάθε εὐγενικὸν αἰσθημα ἐφυγαδεύθη ἀπὸ τὴν καρδίαν σου, λέγει πρὸς τὸν 'Αγ. ἡ Κλ., ἔνεκα τῆς φιλαρχίας καὶ μόνην ἀποστολὴν νομίζεις ὅτι ἔχεις νὰ κινῆς τὸ σκῆπτρον ἐπιδεικτικῶς καὶ νὰ διατηρήσῃς τὴν ἀρχιστρατηγίαν· διὸ καὶ ἀποφασίζεις νὰ θυσιάσῃς τὴν κόρην σου. δν = ἀλλὰ τοῦτον, ἀντὶ ὅ, καθ' ἔλξιν

πρὸς τὸ δίκαιον λόγον = ἀλλὰ τοῦτο, τὸ ὄποῖον θὰ ἥτο μία δίκαια πρότασις, ἔπειτε νὰ εἰπῆς. κλῆρον τίθεμαι = βάλλω κλῆρον. ὅτου = τίνος. ἦν τόδε ἐν ἵσω = ἦν τόδε ἵσον. ἀλλὰ μὴ παρασχεῖν σε (ὑποκ.) παῖδα σὴν (ἀντικ.). σφάγιον (κατηγ.) ἔξαίρετον = κατ' ἔκλογήν. Δαναΐδαις· δοτ. χαριστ. πρὸ μητρὸς = διὰ τὸ ἀμάρτημα τῆς μητρός. οὐπερ τὸ πρᾶγμ' ἦν = τὸν ὄποῖον ἐνδιέφερε τὸ ζήτημα. ὑπότροπος = ὑποστρέψασα, ἐπιστρέψασα. κομίζουσα = περιποιουμένη. ἀμειψαί· τοῦ ἀμείβομαι = ἀπαντῶ. τούτων· γεν. διαιρ. εἰς τὸ τι (εἴ τι). συνσώζω = ἐνεργῶ ἀπὸ κοινοῦ πρὸς σωτηρίαν. λόγος = γλῶσσα, τὸ χάρισμα τῆς φωνῆς. Ὁρφεύς· νίδιος τῆς Μούσης Καλλιόπης, μυθικὸς ἥρως, ἥτο περίφημος ποιητῆς καὶ μουσικὸς διὰ τῆς λύρας καὶ τῆς μουσικῆς συγκινῶν καὶ μαλάσσων τὰ ἄγρια θηρία, κινῶν δένδρα καὶ λίθους καὶ ἀναστέλλων τὸν ῥοῦν τῶν ποταμῶν. Ἐμάλαξε καὶ αὐτὸν τὸν Πλούτωνα. ἐπάρδω ≠ ἄδω. διμαρτῶ τινι = ἀκολουθῶ τινα. κηλεῖν τε· συνάπτεται πρὸς τὸ πείθειν (πείθειν - κηλεῖν τε). κηλῶ = θέλγω, γοητεύω. ἐνταῦθ. ἔτν· ἥλθον = θὰ ἐχρησιμοποιούν αὐτὸν τὸ μέσον. παρέχω = χρησιμοποιῶ. τάπ' ἐμοῦ σοφά = αὐτὰ ποὺ μόνον γνωρίζω, δηλ. τὰ δάκρυα, ὡς λέγει εὐθὺς ἀμέσως.

ε') 1217-1245

ἰκετηρία = κλάδος ἐλαίας μὲ λευκὰ ἔρια περιτυλιγμένος, σύμβολον τῶν ἰκετῶν. τὸ σῶμα τούμὸν ἔξάπτω σέθευν ἰκετηρίαν (= ἰκετήριον κλάδον). γόνασιν = διὰ τὴν ζωήν σου· ἡ δλη πρότασις παρενθετική εἰς τὸ ἰκετεύω. ἄωρος = νέος. τὰ ὑπὸ γῆς = ὁ "Ἄδης. δοῦσα σῶμ' ἐμὸν = καθίσασα. χάριτες = θωπεῖαι. ἐν δόμοισιν ἀνδρὸς = συζύγου. θάλλω = ἀκμάζω, είμαι εύτυχης. οὐμὸς = ὁ ἐμὸς λόγος = ὁ λόγος ἐμοῦ, ἐξ οὗ τὸ ἔξαρτωμένης = κρεμασμένης. ἀντιλάζυμαι = ἀντιλαμβάνομαι, πιάνομαι ἀπὸ. κάτι.. ὑποδοχαῖ = δεξιάσεις. δόμων· γεν. ὑποκειμ. εἰς τὸ ὑποδοχαῖς. πόνων τιθηνούς ἀποδιδοῦσά σοι τροφὰς = ἀνταποδίδουσα εἰς σὲ τοὺς πολλοὺς κόπους διὰ τὴν ἀνατροφήν μου· τιθηνὸς (θάω, θηλάζω· τιθήνη = τροφὸς) = ὁ τρέφων. μῇ, (ἀποκτείνῃς) πρός σε Πέλοπος καὶ πρὸς Ἀτρέως πατρὸς = ἰκετεύω σε δι' ὄνομα κλπ. ὡδίνω = ἔχω ὡδίνας (πόνους τοῦ τοκετοῦ). ὡδίς - ἴνος (θηλ.) ἐδῶ = λύπη, ἄλγος. τί μοι μέτεστι = τί σχέσιν ἔχω. Ἀλέξανδρος = Πάρις. πόθεν = πῶς ἔγινε καὶ ἥλθε (ὁ Πάρις).

ծμματα = βλέμμα. ἵν' ἀλλὰ τοῦτο = ἵνα (εἰ μή τι ἄλλο) τοῦτο = ἵνα τοῦτο τούλαχιστον. σέθεν μνημεῖον = σοῦ φέρη ἀνάμνησιν. μικρὸς σὺ (εἰ) ἐπίκουρος φίλοις = ὥστε νὰ βοηθήσῃς τοὺς φίλους. ἵκετεύω πατρὸς κατὰ τὸ δέομαί τινος. αἰσθημά τοι τῶν κακῶν ἐγγίγνεται καν νηπίοις γε = καὶ τὰ νήπια ναι ἀσφαλῶς συναισθάνονται τὰ κακά. λίσσομαι = ἵκετεύω.

§') 1246 - 1275

αἰδεσαί με = σεβάσου με, σεβάσου τὴν δυστυχίαν μου. κατοίκτιρον βίον = λυπήσου τὴν ζωήν μου. ἀντομαι = ἵκετεύω. νεοσσός = τὸ νεογνὸν τῶν πτηνῶν, τὸ μικρὸ πουλάκι. ηὑξημένη = ἀνεπινυγμένη. πάντα λόγον = δ, τι εἶχα νὰ εἴπω. συντεμοῦσα ἔν = συντομεύσασα εἰς ἔν σημεῖον. νικήσω = θὰ νικήσω, θὰ πείσω. τὰ νέρθε = τὰ κάτω, τὰ ἐν "Ἄδου. οὐδέν (ἐστι) = δὲν ἀξίζουν τίποτε. κακῶς ζῆν κρείσσον ἢ καλῶς θανεῖν = προτιμότερον νὰ ζῇ κανεὶς κακῶς παρὰ νὰ ἀποθάνῃ καλῶς. Ἀντιθέτως δ Αἰας ἐν τῷ φερωνύμῳ δράματι τοῦ Σοφοκλέους λέγει: ἀλλ' ἢ καλῶς ζῆν ἢ καλῶς τεθνηκέναι τὸν. εὔγενη χρή. Εἰς ἀλλας τραγῳδίας ὁ Εύριπίδης κατὰ τὰς περιστάσεις ἔχει διαφορετικὴν ἀντίληψιν διὰ τὴν ζωὴν λέγων: τοῦ ζῆν δὲ λυπρῶς κρείσσον ἔστι κατθανεῖν· τὸ γάρ θανεῖν κακῶν μέγιστον φάρμακον νομίζεται. Τὸ ὄρμέμφυτον τῆς ζωῆς ἔξεγείρεται καὶ αἱ πρὸς τὸν πατέρα τῆς ἵκεσίαι συντρίβουν τὴν καρδίαν μαζ. Εἶναι ὡραία ἡ ζωή, λέγει, ὁ "Ἄδης εἶναι φοβερός, μὲ τρομάζει. Χιλιάκις προτιμοτέρα εἶναι ἡ ζωὴ δυστυχισμένη ἢ ἔνδοξος θάνατος. Τόσον γλυκεῖα εἶναι ἡ ζωὴ. "Ο Ἀχιλλεὺς παρ' Ομήρω λέγει ὅτι θὰ ἐπροτίμα νὰ θητεύῃ παρ' ἄλλῳ παρὰ νὰ ἀνάσσῃ ὅλων τῶν νεκρῶν. Ὡς τλῆμον = ὡς ἀθλία. ἀγών μέγας ἥκει = φοβερὸς διαπληγτισμὸς ἔχει γίνει, προκληθῆ. Ο Χορὸς μετὰ πάντοτε μακρὸν κάπως λόγον λέγει δίστιχον, δι' οὐ ἐκφράζει τὴν γνώμην του. συνετός είμι τὰ οἰκτρὰ = ἐννοῶ τὰ προκαλοῦντα οἴκτον, συμπάθειαν. μαινοίμην ἀν (ἐνν. εἰ μὴ φιλοίην). δεινῶς ἔχει μοι = ἡ θέσις μου εἶναι πολὺ δύσκολος. ταῦτα = τοῦτο, δηλ. τὴν θυσίαν. δεινῶς - δεινῶς· διὰ τῆς ἐπαναδιπλώσεως ἔξαίρει τὸ δύσκολον τῆς θέσεως του· πρβλ. ὡς πρὸς τὴν ἐννοιαν τὸ ήμέτερον: μπρὸς γχρεμὸς καὶ πίσω βράχος. ὅσον (ἐστι) στράτευμα ναύφρακτον = ναυτικὸν στρατόπεδον. ὅσοι τ' (εἰσὶ) ἀνακτεῖς χαλκέων ὅπλων = ὁπλῖται.

(ὑποκ.). νόστος = ἀπόπλους. πύργος = τὰ πυργωτὰ τείχη. ἔξατρω = κυριεύω. βάθρον Τροίας = ἡ καθέδρα, ἡ πρωτεύουσα τῆς Τροίας. Ἀφροδίτη τις· τὸ τις κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει. Ἀφροδίτη· κατὰ συνεκδοχὴν = ἐπιθυμία. ἄρπαγαι λέκτρων Ἐλληνικῶν = ἄρπαγαι Ἐλληνίδων συζύγων. οἱ = οὗτοι λοιπόν. λύω θέσφατα· κατὰ τὸ λύειν νόμους = δὲν ἐκτελῶ τὴν θέλησιν. τὸ βουλόμενον = ἡ βούλησις. ἢ· δοτ. χαριστ. δεῖ = εἶναι ἀνάγκη. τούτου = ταύτης τῆς ἀνάγκης, εἰς ταύτην τὴν ἀνάγκην. ἥσσονες καθέσταμεν = ἔχομεν ὑποκύψει. συλλῶμαι λέκτρα = ἀπαγυμνώνομαι ἀπὸ τὴν σύζυγον, μοῦ ἀρπάζουν τὴν σύζυγον.

Λέγων πάντα ταῦτα ὁ Ἀγ. παρουσιάζεται πλέον ὡς μέγας πατριώτης ἐμπεποιημένος ἀπὸ τὴν πανελλήνιον ἰδέαν. Οἱ Ἀγ., ἀφ' οὗ ἀπελογήθη εἰς τὰς ἐπιθέσεις Κλ., Ἰφ., Χοροῦ, καταλείπει τὴν ὁρχήστραν, ἐν φῷ τῷ θέατρῳ ἀντηχεῖ ἀπὸ τὸν ἀπελπινὸν θρῆνον Κλυτ. καὶ Ἰφιγενείας.

Τὸ τμῆμα 1098 - 1275 τὸ διαλογικὸν ἀποτελεῖ τὸ Δ' ἐπεισόδιον καὶ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν Ε' πρᾶξιν σημερινῆς τραγῳδίας. Τελειώνει μὲν τὴν ὁρτὴν δίγλωσσιν τοῦ Ἀγ. ὅτι ὀφείλει νὰ θυσιάσῃ τὴν κόρην. Τῶν θεατῶν τὴν ψυχὴν συνέχει ἔλεος καὶ φόβος ἀπὸ τὴν θυσίαν τὴν ἐπικειμένην. Ἄλλ' ἀς ἀκούσωμεν τοὺς θρήνους καὶ τὰς ἀρὰς τῆς Ἰφιγενείας ἐν τῇ ἐφεξῆς μονῳδίᾳ.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1276 - 1335)

ΜΟΝΩΔΙΑ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ (1276 - 1311)

οἱ (ἐπιφ. σχετλ.) ἐγώ = οἵμοι = διμέ. μέλεος - α - ον = δυστυχής. θανάτου· γεν. αἰτίας. σέ· ἀνάφερε εἰς τὸ παραδούς. ταύτὸν μέλος τύχης πέπτωκεν εἰς ἄμφω = τὸ ἵδιον μέλος τῆς τύχης ἔχει πέσει, λάχει καὶ εἰς τὰς δύο· τὸ ἵδιο μοιρολόγι λέγε: οἱ ἕγώ οἱ ἕγώ. νάπος νιφρόβοιλον = φάραγξ χιονόβλητος. δθι = ὅπου. ἔβαλε = ἐπέταξε, ἐξέθηκε. βρέφος· ἀντ. ματρὸς ἀποπρὸ νοσφίσας = ἀποχωρίσας μακρὰν ἀπὸ τὴν μητέρα. ἐπὶ μόρω θανατόεντι = ἐπὶ μοίρᾳ θανατίμῳ = μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἀποθάνῃ. Πάριν· ἐπεξήγησις τοῦ ἀνωτέρω: βρέφος ἀπαλόν. Φρυγῶν πόλις = τὸ "Ιλιον. ὠφειλε (Πρίαμος). οἰκίζω = ἐγκαθιστῶ τινα: τὸν τραφέντα ἀμφὶ βουσὶ = τὸν

τραφέντα μέσα στὰ βώδια. βουκέλον· κατηγ. θάλλων = θαλερός.
χλωρὸς = τρυφερός. διδόεντα ἄνθη = ἄνθη ρόδων.

"Η μάντις Κασσάνδρα, η κόρη τοῦ Πριάμου, κατά τινας μύθους, εἶχε προφητεύσει, δταν ἐγεννᾶτο ὁ Ηάοις, ὅτι οὗτος θὰ γίνη ὁ καταστροφεὺς τῆς πατρίδος του· καὶ δι' αὐτὸν ἐπέμενε νὰ φονευθῇ τὸ βρέφος, ἵνα ἀποτραπῇ τῆς πατρίδος ὁ δλεθρος. Κατ' ἄλλους μύθους, η Ἐκάβη, ἔχουσα ἐν τῇ κοιλίᾳ τὸν Ηάον, εἶδε καθ' ὑπνους ὅτι ἔγεινησε δανλόν, οἱ δὲ ἔξηγηται τῶν δνείδων, προβλέποντες ὅτι τὸ παιδίον, ποὺ θὰ γεννηθῇ, θὰ γίνη ὁ καταστροφεὺς τῆς πατρίδος, ηξίωσαν τὸν φόνον· αὐτοῦ. Καὶ δὲ Πρίαμος ἀντὶ νὰ τὸ φονεύσῃ τὸ ἔξεθηκεν εἰς χαράδραν τῆς Ἰδης, ὅπου ποιμένες, εὑρόντες αὐτό, τὸ ἀνέθρεψαν. "Υστερον· δ. Πρίαμος ἀναγνώρισας τὸ ἐδέχθη πάλιν εἰς τὴν οἰκογένειάν του παρὰ τὰς ἀποτροπὰς τῆς Κασσάνδρας. "Ο Πρίαμος φανταζόμενος αὐτὸν ὡς βουκέλον καὶ δχι ὡς βασιλόπαιδα, ἔστειλεν αὐτὸν εἰς τὰ λιβάδια τῆς Ἰδης, ἵνα βόσκῃ τοὺς βός, καὶ πλαρεχώρησεν εἰς αὐτὸν πρὸς κατοικίαν θέσων κοντά εἰς τὰς γνωστὰς κοίνας.

ὑακίνθινα ἄνθη· ὑάκινθος, ὥραξιν εὐῶδες ἄνθος.

"Η λεπτομερής περιγραφὴ τοῦ θελήτικου καὶ ἐιδυλλιακοῦ τοπίου γίνεται, ἀν. καὶ δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὴν διάθεσιν τῆς βασέως πενθούστης Ιφιγενείας, κατὰ τὸν τύπον τῶν μονωδιῶν τοῦ Εδριπίδον καὶ ἐκ τῆς κλίσεως τοῦ τραγικοῦ φυσιολάτρον νὰ περιγράψῃ εἰδυλλιακὰ τοπία.

ἔνθα = ἔκει. Ἐρμῆς = ὁ Ἐρμῆς. Ο Ζεὺς ὁρίσας διαιτητὴν τὸν Πάριν ἔστειλε τὸν Ἐρμῆν νὰ συνοδεύσῃ εἰς τὴν Ἰδην τὰς ἐριζούσας τρεῖς θεάς. τρυφῶ ἐπὶ πόθῳ = καμαρώνω διὰ τὰ ἐρωτικὰ φίλτρα. εύναισι βασιλίσιν Διός ἄνακτος = ὡς βασιλικὴ σύνευνος τοῦ Διός· τὸ βασιλίσιν εἶναι ἐπίθετον. ἐπὶ κρίσιν ἔριν τε, θάνατον· ἐκφράζουν τὸ τελ. αἴτιν. κρίσιν... ἔριν καλλονᾶς· πρωθύστερον. στυγνὸς = φρικτός, ἀπαίσιος. ἐμοὶ· δοτ.· ἀντικ. η ἥθικὴ = διὰ τὸν θάνατον δὲ τὸν ἴδιαν μου. Ἐφεξῆς ή σειρά: φέροντα Δαναΐδαισι πρὸς Ἰλιον πομπάν, ἀς (ἢ) πομπῆς προθύματα ἔλαχεν "Αρτεμις κόραν.

β') 1312 - 1335

δυσελένα = δυσελένη = ἡ πολιο - Ἐλένη, ἡ βρωμο - Ἐλένη. **πικράν** **ἰδοῦσσα** = ἀφ' οὐ μὲν ἐφαρμάκωσε πρὸς τὸ δυσελέναν πρβλ. **δύσπαρις**, **αἰνόπαρις**. **φονεύομαι** - **διόλλυμαι** · ἐπαναδίπλωσις ἔχουσα ποικιλίαν, διότι τὴν ἀφόρητον αὐτὴν ἔννοιαν δὲν τὴν χωράει ὁ νοῦς τῆς **ἀνοσίου πατρός**· διότι φονεύει τὸ ἴδιον τέκνον. **πρύμναι** **ναῶν**. **περίφρ.** = **νῆες**. **χαλκεμβολάδες** = ἔχουσαι χαλκᾶ ἔμβολα· ἀναγρονισμός. **ἔλάτα** (ἡ) = **ναῦς**, **στόλος** (ἐκ ζύλου ἔλάτης)· συνεκδογή. **πομπαῖς** = ὁ πέμπων, ὁ συνοδεύων· εἰς τοῦτο ἀνάφερε τὸ εἰς **Τροίαν**. **ἔλάταν** **πομπαίαν** εἶναι παράθεσις εἰς τὸ πρύμνας **ναῶν** = στόλου ποὺ θὰ συνάδει τοὺς "Ἐλληνας εἰς τὴν Τροίαν" ἡ σειρά: ἀδεὶ **Αὐλίς** μή μοι ὥφελε δέξασθαι εἰς τούσδ' ὅρμους πρύμνας **ναῶν** **χαλκεμβολάδων**, **ἔλάταν** **πομπαίαν** εἰς **Τροίαν**. Τῶν ἐφεξῆς ἡ σειρὰ ἔχει ὡδεῖς: **μηδ'** (ὥφελε) **Ζεὺς** πνεῦσαι ἀνταίαν πομπάν **Εύρίπω**. **πομπή** = ὁ συνοδεύων ἄνεμος, ἡ αὔρα. **ἀνταῖος** = ἐναντίος. **Εύριπω**· δοτ. τοῦ τόπου. **μελίσσων αὔραν** = γλυκεῖαν αὔραν στέλλων. **ἄλλαν** = διάφορον. **λαίφεσι** **θνατῶν** = εἰς τὰ ίστια τῶν θνητῶν. **χαίρειν**. θὰ νοήσωμεν πρὸ αὐτοῦ τὸ **τοῖσι μὲν κατ'** ἀναλογίαν πρὸς τὸ κατωτέρω **τοῖσι δέ τοῖσι μὲν χαίρειν** = ὥστε ἄλλα μὲν πλοῦτα νὰ γχίρουν. **τοῖσι δὲ λύπαν** = εἰς ἄλλα δὲ λύπην. **τοῖσι δὲ ἀνάγκαν** = ἀνωτέρων βίων. **τοῖσι δέ ἔξορμᾶν** = εἰς ἄλλα δὲ νὰ ἀποπλέουν. **στέλλειν** (τὰ ίστια) = νὰ μαζεύουν τὰ πανιά. **μέλλειν** = νὰ ἀναβάλλουν τὸν ἀπόπλουν. "Ἡ ἔννοια: ἔξαποστέλλει ὁ Ζεὺς ἐκάστοτε εἰς τὰ πλοῖα διάφορον αὔραν μὲ διάφορα ἀποτελέσματα" οὕτως εἰς ἄλλα μὲν ἡ αὔρα εἶναι γλυκεῖα, δι' ἄλλα δὲ φαρμακερή, ὥστε νὰ ὑποκύπτουν εἰς τὴν ἀνωτέρων βίων (**ἀνάγκαν**), ἄλλα νὰ ἀποπλέουν, ἄλλα νὰ διπλώνουν τὰ πανιά, ἄλλα νὰ ἀναβάλλουν τὸν ἀπόπλουν. ὅρα τὴν παρήχησιν: **πομπαίαν** - **ἀνταίαν** καὶ τὴν ἐπαναδίπλωσιν: **τοῖσι μέν**, **τοῖσι δὲ κ.λ.π.** γένος **ἄμερίων** = γένος τῶν ἐφημέρων, οἱ ἐφήμεροι ἀνθρώποι. **πολύμοχθος** = πολυβασανισμένος. **τὸ χρεών** = ἡ μοῖρα. **δύσποτμος** = δυστυχής· τὸ τι κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει τὸ δύσποτμον. **Ιὼ τιθεῖσα** · **ἐπιφώνησις**· **τιθεῖσα** = προκαλοῦσσα. **πάθεα** = συμφορά. **ἄχεα** = λῦπαι, φαρμάκια. "Ἡ πρωταρχικὴ αἰτία ὅλων τῶν εἰς τοὺς "Ἐλληνας προσγενομένων κακῶν εἶναι ἡ Ἐλένη.

Τὸ τμῆμα 1283 - 1335 ἐπέχει θέσιν Δ' στασίμουν, εἶναι λυρικόν, μονῳδία τῆς Ἰφιγένειας συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ αὐλήτοῦ, καλεῖται δὲ ἡ μονῳδία θρῷη νοσ ἀπὸ σκηνῆς. Εἰς τὴν μονσικὴν ἀπηχεῖ τῆς παρθένου ὁ θρῆνος. Τὸ μέλος τῶν τοιούτων λυρικῶν ἀσμάτων ἐψυχαγώγει τοὺς θεατάς. Εἰς τὴν μονῳδίαν ταῦτην πρὸς τοῖς ἄλλοις σημειωτέα ἡ ἐπαναδίπλωσις, ἣντις πράγματι μαίνεται : ἵω - ἵ ω, Ἰδαῖος - Ἰδαῖος, ἐλέγετο - ἐλέγετο, ὥματερ - ὥματερ, πικράν, ἀνοσίουσιν - ἀνοσίουν, ἢ πολύν μοχθοντ - ἢ πολύν μοχθοντ, ἵω - ἵ ω, μεγάλα - μεγάλα. Ἡ Ἰφιγένεια ἔχει κάθει ἐλπίδα. Άλλὰ τί γίνεται ὁ Ἀχιλλεὺς μὲ τὰς ὑποσχέσεις του; Τοῦτο θὰ ἴδωμεν ἐφεξῆς.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1336 - 1474)

α') 1336 - 1368

σχλος ἀνδρῶν = πλήθη στρατοῦ. τόν γε τῆς θεᾶς παῖδα (εἰσορῶ). **ῷ· δοτ.** χαριστ. **διαχαλῶ** = ἀνοίγω. **μοι** = πρὸς γάριν μου, παρακαλῶ. **δμῶες** = ὑπηρέται. **ώς τι δή;** = διατί τάχα; **τὸ δυστυχές τῶν γάμων** = ἡ ἀποτυχία τῶν γάμων, ὁ ματαιωθεὶς γάμος. Αἱ ἀντιλαβαὶ χαρακτηρίζουν τὴν ἐπίτασιν τῆς διέγέρσεως. Οἱ διάλογος γίνεται γοργότερος καὶ ζωηρότερος. **οὐκ ἐν ἀβρότητι κεῖσαι πρὸς τὰ νῦν πεπτωκότα** = μὲ τὰ νῦν κατάντημά σου δὲν σου ἐπιτρέπεται νὰ δείχνῃς λεπτότητα καὶ ἀβρότητα τρόπων. **πεπτωκότα** = ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τοὺς κύβους. **μίμνω** = μένω. **οὐ σεμνότητος ἔργον** = δὲν ἔχει τὴν θέσιν της ἡ αἰδημοσύνη. **ἥν [δύν]ώμεθα** = ἂν ὠφεληθῶμεν, **δνίναμαι** = ὠφελοῦμαι. "Ερχεται ὁ Ἀχιλλεὺς, ἀπὸ τὰς πρώτας λέξεις τοῦ ὄποίου (τάλαινα) προαισθανόμεθα κάτι τὸ συβαρόν. οὐ φευδῇ θροεῖς. ὁ χαρακτηρισμός σου εἶναι ὀρθός, διότι πραγματικὰ εἶμαι τάλαινα. δειν' ἐν Ἀργείοις βοᾶται = φοβερὰ βοὴ ἀκούεται μέσα εἰς τοὺς Ἀργείους. τὴν βοὴν σήμαινέ **μοι** = δίδε ἐξηγήσεις ὡς πρὸς τὴν βοὴν. **πονηρὸν εἰπας οἰωνὸν λόγων** = αὐτὸ τὸ ὄποιον εἴπεις εἶναι κακὸν σημεῖον διὰ τὴν εἰδῆσιν ποὺ φέρνεις (**βοᾶται**). ἐκ τοῦ δεινὰ ἀμφὶ σῆς παιδὸς διαισθάνεται ὅτι ἡ βοὴ εἶναι κακὸν προμήνυμα. ὡς χρεών σφράξαι νιν· φάίνεται ὅτι ὁ στρατὸς ἔλαβεν ἐν τῷ μεταξύ γνῶσιν τοῦ χρησμοῦ καὶ τῆς δυστροπίας τοῦ Ἀγ. ἐς θόρυβον ἔγω τοι καύτὸς ἥλυθον = καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐξετέθην εἰς θορυβώδεις

ἀποδοκιμασίας. λευσθῆναι πέτροις = νὰ λιθοβοληθῶ. ἔξαρτάται ἐκ τοῦ ἥλιθον ἐς θόρυβον. Ὁ δχλος ἀποδοκιμάζων ἡξίου τὸν λιθοβολισμόν του. μῶν = μὴ οὖν. σώζων· ἐνεστῶς τῆς προσπαθείας. ἔχθρός· ὁ στρατὸς ἡτο δυσμενής, διύτι εἶχε τὴν αὐτὴν δεισιδαιμονίαν καὶ τὸν αὐτὸν φιλοπόλεμον ὄργασμόν. δι' ἄρ' δλώλαμεν· τμῆσις = διολῶλα- μεν ἄρα. γάμων ἡσσονα ἀπεκάλουν = μὲ ἀπεκάλουν ὄργανον τῆς μνηστῆς· τοῦτο ἡτο ὅβρις. εὔνις = σύζυγος. ἐπέμψατο = μετεπέμψατο. κ' Ἀργόθεν = καὶ Ἀργόθεν. νικῶμαί τινος· ἐλέχθη κατὰ τό: ἡττῶ- μαι τινος. κεκραγμὸς = κραυγαλ. τὸ πολὺ = τὸ πλῆθος, ὁ δχλος. κακὸν δεινόν (ἐστι) = εἶναι φοβερὸν κακόν. Δυσμενῶς ἐκφράζεται ὁ Εὔριπ. διὰ τὴν δχλοκρατίαν. ἀρήγω = βοηθῶ (ἀρωγή). μαχεῖ· β' ἐνικ. μέλλ. τοῦ μάχομαι. ὄναιο τῶν φρενῶν = νὰ χαρῆς τὰ εὐγενικά σου αἰσθήματα. ὄνησόμεθα = θὰ χαροῦμε. θὰ χαροῦμε διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Ἰφιγ. δ Σισύφου γόνος = ἡ σπορὰ τοῦ Σισύφου, δηλ. δ Ὁθουσσεύς. Ἡ μυθολογία θέλουσα νὰ συνδέσῃ τοὺς δύο πανούργους ἥρωας ἔδωκε πατέρα εἰς τὸν Ὅδυσσεά τὸν Σίσυφον. Ιδια πράσσων... ταχθεὶς ὑπο = ἐνεργῶν ἐξ ἀτομικῆς του πρωτοβουλίας ἢ κατ' ἐντολὴν τοῦ στρατοῦ. αἱρεθεὶς ἐκὼν = ἐκλεγεὶς τῇ ὑποδείξει του. πονηράν γ' αἱρεσιν (αἱρεθεὶς) = ναι κάποια πονηρὰ ὑστεροβουλίᾳ ἐκρύπτετο εἰς τὴν ἐκλογήν. μιαιφρονεῖν· δηλ. νὰ διαπράξῃ μιαρὸν φόνον. ἔχω = ἐμποδίζω. ἄγω = ἀπάγω. δηλαδὴ = προφανῶς. ξανθῆς ἔθειρς (μη- πάσας). ἔθειρα καὶ ἔθειραι = τρίχες, κόμη· ἀντέχαμαι· τινος = κρατιέμαι ἀπὸ κάποιον. ὡς = διότι. τοῦδ' εἴνεκα = ὅσον ἔξαρτάται ἐξ αὐτοῦ (ἐὰν δηλ. τὴν πιάσω σφιχτά). ἀλλὰ μὴν ἐς τοῦτο γ' ηξει = ἀλλ' ὅμως τὸ πρᾶγμα θὰ καταλήξῃ εἰς τοῦτο, δηλ. εἰς τὴν σφαγήν. Ο Ἀχιλλεὺς βλέπει τὴν θυσίαν, ἦν ὁ στρατὸς στασιάσας ἀξιοῦ, ἀναπόφευκτον παρὰ πᾶσαν ἀντίδρασίν του.

β') 1369 - 1401

εἰσακούσατε· σὺ καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς. μάτην θυμοῦμαι = ἀνευ λόγου, ἀδίκως ὀργίζομαι. καρτερῶ τὰ ἀδύνατα = ἐπιμένω εἰς τὰ ἀδύνατα. προθυμίας· γεν. τῆς αἰτίας εἰς τὸ αινέσαι (ἐπαινέσαι) = διὰ τὴν καλήν του διάθεσιν. διαβάλλομαι τινι = γίνομαι μίσητὸς εἰς τινα. πλέον πράττω = κατορθώνω. οἴτα εἰσῆλθέν μ' ἐννοούμενην = ποῖας σκέψεις μοῦ ἥλθαν, ὅταν ἐβασάνιζα τὸ πρᾶγμα. κατθανεῖν μοι

διδοκται· ὁ στρατὸς ἔχει ἀποφασίσει τὴν θανάτωσίν μου. **μοι·** δοτ. ἀντιχαρ. παρίημι τὸ δυσγενὲς ἐκποδὼν = παραμερίζω, βγάζω ἀπ' τὴν μέσην κάθε τακεινὸν αἰσθημα. **ώς·** εἰδικός. **ἡ μεγίστη =** ἡ ισχυροτάτη. **καὶ ἐμοὶ =** καὶ ἐν ἐμοὶ. πορθμὸς ναῶν = ἡ διαπεραίωσις τῶν πλοίων. **τὰς μελλούσας γυναικας =** τὰς γυναικας τοῦ μέλλοντος. **τείσαντες =** τιμωρήσαντες. **ὅ Ελένης ὄλεθρος·** περίφρασις = ἡ χαμένη 'Ελένη. **ρύσομαι =** θὰ σώσω. **κλέος μου μακάριον γενήσεται =** ἀδάνατος θὰ είναι ἡ δόξα μου, ώς ἐλευθερωτρίας τῆς 'Ελλάδος. **καὶ γάρ οὐδέ τοι τι λίαν ἐμοὶ φιλοψυχεῖν χρεών =** ἀλλὰ ἔγω πρὸς τούτοις καὶ ἄλλον λόγον νὰ μὴ ἀγαπῶ τὴν ζωήν μου. **πᾶσι Ελλησι·** δοτ. χαριστ. ἔτεκές με κοινὸν ('δηλ. ἀγαθόν')· κατηγόρ. **ἔρετμος ἔχοντες =** ἔρετμὰ ἔχοντες = κωπηλάται. **ἔρετμὸν (ἔρεσσω)** = κωπη. **ἡ ἐμὴ ψυχὴ =** ἡ ζωή μου. **μι' οὖσα =** ἐγώ δὲ μὲν ζωήν, ποὺ ἔχω· ἀλλὰ μυρίοι - **ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ μι' οὖσα·** ὁ συλλογισμὸς ἀπὸ τοῦ μείζονος. **καπ' ἔκεινο =** καὶ ἐπ' ἔκεινο = καὶ εἰς ἐν ἄλλῳ, τὸ ἔξης. **διὰ μάχης μολεῖν =** διὰ μάχης ἐλθεῖν = μαχέσασθαι. **κρείσσων (ἐστί)**· σύντ. προσωπικὴ ἀντὶ τῆς ἀπροσώπου: **κρείσσον (ἐστιν) ἔνα ἄνδρα δρᾶν φάος (=ζῆν)** ἡ μυρίας γυναικας. Πρὸς τὴν ἔννοιαν πρβλ. τὰ ἐν Ιφιγ. ἐν Τ.: ἀνὴρ μὲν ἐκ δόμων θανῶν ποθεινός, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ. **ἐμποδὼν γενήσομαι =** θὰ ἐμποδίσω. **ἀμήχανον =** ἀδύνατον. **ταῦτα =** ἡ θυσία μου. **μνημεῖα·** ὡς καὶ **παρ'** ἡμῖν τὸ μνημεῖον τοῦ ἀγνώστου στρατιώτου. **διὰ μακροῦ =** ἐπὶ μακρὸν χρόνον. **οὗτοι·** καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ παῖδες ἀντὶ ταῦτα· καὶ ἐπαναλαμβάνει τὸ ταῦτα 1398 = αὐτὰ θὰ είναι τὰ παιδιά μου. **τὸ μὲν =** τὸ βαρβαρικόν. Οἱ "Ελλήνες ἔχοντες συνείδησιν τοῦ ὑπερτέρου πολιτισμοῦ των κατεφρόνουν ὡς βαρβάρους πάντας τοὺς μὴ "Ελληνάς καὶ εἰχον τὴν ἀξίωσιν νὰ ἄρχωσιν ἐκείνων ταυτίζοντες βαρβάρους καὶ δούλους.

'**Η Ιφιγένεια ἀπροσδοκήτως μετεστράψῃ·** ἐλευθέρα ἀπὸ φόβον καὶ ὑψηλόφρων, ὑπερήφανος ἐν τῇ φιλοπατρίᾳ τῆς, λαμβάνει τὴν ἀμετάκλητον ἀπόφασιν νὰ ἀποθάνῃ ὑπακούοντα εἰς τὴν ἐθνικὴν φωνὴν ποὺ τὴν καλεῖ νὰ προασπίσῃ τῆς πατρῷδος τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀσφάλειαν. '**Η πανελλήνιος ἰδέα ἐπεκράτησεν εἰς τὴν ψυχὴν τῆς.**

γ') 1402 - 1432

τὸ σὸν = ἡ ἴδική σου στάσις. **γενναιῶς ἔχει =** είναι εὐγενική.

τὸ τῆς τύχης δὲ καὶ τὸ τῆς θεᾶς = ἡ θέλησις ὅμως τῆς τύχης καὶ τῆς θεᾶς. νοσεῖ = δὲν εἶναι δικαία, ὀρθή. 'Ο Χορὸς θαυμάζει τὴν γενναιοψυχίαν τῆς κόρης, αἰτιᾶται δὲ τὴν τύχην καὶ τὴν θεάν. νοσεῖ· μεταφορικῶς κεῖται. 'Ο Εὐριπίδης κακίζει τοιούτους θεοὺς ζητοῦντας ἀνθρωποθυσίας· ἡ θεὰ ζητοῦσα τὴν θυσίαν εἶναι θήτικῶς ἐπιλήψιμος· ἡ κόρη ἔχει εὐγένειαν ἀνεπιλήπτον. τίθημι μακάριον = καθιστῶ εύτυχη. σοῦ μέν, Ἐλλάδος δέ· γεν. τῆς αἵτιας. ἀπολείπω = ἀφήνω κατὰ μέρος. τὸ θεομαχεῖν = ἡ θεομαχία, ἡ ἀντίδρασις κατὰ τῆς θεᾶς. ὃ σου κρατεῖ = τῆς ὑποίκιας πλήρης εἶναι· ἡ ψυχή σου. ἔξελογίσω τὰ χρηστὰ τάναγκαί τε = ἐσκέφθης, ὅπως σοῦ ὑπηγόρευεν ἡ λογική καὶ ἡ ἀνάγκη. μᾶλλον ἐσέρχεται με πόθος σῶν λέκτρων = ὁ πόθος νὰ σὲ ἀποκτήσω σύζυγον γίνεται δυνατώτερος, αὐξάνει, ἐπιτείνεται. φύσις = χαρακτήρ. δρα δὲ = κοίταξε δὲ (αὐτὰ ποὺ θὰ σοῦ εἴπω). ἄχθομαι = φέρω βαρέως. ἵστω Θέτις = μάρτυς μου ἡ Θέτις. ἀθρέω — ω = προσέχω. κακόν· οὐσιαστ., δεινόν· ἐπιθ. 'Ο Ἀχιλλεὺς θίγει τὴν ἀνθρωπίνην χορδὴν, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ζωήν, ἥτις εἶναι ἔμφυτος· εἰς πάντα ἀνθρωπὸν. οὐδὲν οὐδέν' εὐλαβούμενη = χωρὶς καθόλου νὰ συστέλλωμαι πρὸ οὐδενός. ἡ Τυνδαρίς παῖς = ἡ κόρη τοῦ Τυνδάρεω = ἡ Ἐλένη. ἀρκεῖ τιθεῖσα· ἡ σύνταξις προσωπικὴ ἀντὶ ἀπροσώπου· ἀρκεῖ τιθέναι = ἀρκεῖ ὅτι ἡ Ἐλ. προκαλεῖ. διὰ τὸ σῶμα = διὰ τὸ κάλλος τοῦ σώματος. μάχας — φόνους· ἐν διὰ δυοῖν = φονικὰς μάχας. ἢν δυνώμεθα· ὁ πληθ. διότι καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς θὰ συμβάλῃ εἰς τοῦτο συντελῶν εἰς τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας. λῆμα· παρὰ τὸ λάθος = θέλω (αἱ δὲ λῆσις) = θέλησις, ψυχή, καρδία. ἄριστος = εὐγενέστατος. οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτο λέγειν = δὲν δύναμαι νὰ ἀντιλέγω εἰς τοῦτο. γενναῖα φρονεῖς = ἔχεις εὐγενῆ κινήθηματα. τί γάρ ταληθὲς οὐκ εἴποι τις ἀν; = διότι διατί νὰ μὴ ὄμολογῇ τις τὴν ἀλήθειαν; 'Οφείλω νὰ ὄμολογήσω, δοσον καὶ ἐν ἀντίκειται εἰς τὴν ἐπιθυμίαν μου. μεταγνοίης ἀν τάδε = δύνασαι νὰ ἀλλάξῃς αὐτὰς τὰς σκέψεις. ὡς ἀν οὖν εἰδῆς τάπ' ἔμοι = γιὰ νὰ ἔννοήσῃς λοιπὸν τὴν εἰλικρίνειαν τῶν λόγων μου. τάδ' δηλα = τούσδε τοὺς ἐνόπλους (τοὺς συνοδεύοντας αὐτόν, οὓς δεικνύει). ὡς οὐκ ἔάσων = μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ σὲ ἀφήσω. χρῶμαι τοῖς λόγοις τινὸς = συμμαρφώνομαι πρὸς τὰς ὑποδείξεις τινός. ἀφροσύνη = ἀπὸ ἄγνοιαν (τῆς φρίκης τοῦ θανάτου). 'Ο Ἀχιλλεὺς θαυμάζων τὸ ἥθος τῆς ἡρωίδος δηλώνει ὅτι θὰ ἀντιδράσῃ κατὰ τῆς θυσίας.

δ') 1433 - 1474

πρόφασις = ἀφορμή. παῦσαι με μὴ κάκιζε = παῦσαι κακίζουσά με = μὴ κάκιζέ με = μὴ μὲ. ἀποθαρρύνης. 'Η Κλ. ὑπολαβοῦσα τὸ κακίζειν ὡς ὑβρίζειν, ὀνειδίζειν, λέγει οὐδὲν ἀδικήσει = δὲν θὰ ἀδικηθῆσι καθόλου, δὲν θὰ πάθης κακόν. τριχός· γεν. τῆς ψλης. ἀμπέχομαι· ἀόρ. ἡμπεσχόμην· ἀμπίσχη· ὑποτ. ἀόρ., β' πρόσωπον = ἐνδύομαι, φορῶ (ὅρα ἀμπέχονον). τί τόδ' εἶπας; τί ἔστι τόδε, ὃ εἶπας; ἀπολέσασά σε· ὁ λόγος, διακοπεῖς ὑπὸ τῆς Ιφιγ. 1441, συνεχίζεται ἐν 1442, ἀφ' οὗ ἡ σύνταξις μετεβλήθη: ἀντὶ ἀπολέσασά σε πενθήσω. οὐ σύ γε (ἀπώλεσας). κατ' ἔμε = ἔξ αἰτίας μου. ἥκιστα (δεῖ πενθεῖν) = ἐλάχιστα, οὐδαμῶς. χώνυνται τύμβος = ἐγείρεται τάφος. νομίζεται = συνηθίζεται, συνήθως ἐγείρεται. βωμὸς θεᾶς τῆς Διὸς μόρης (ἔσται) μοι μνῆμά γε — ναι (λέγω εὖ) ὡς εὔτυχοῦσα 'Ελλάδος τ' εὐεργέτις = διότι καὶ ἡ τύχη μου εἶναι λαμπρὰ καὶ γίνομαι καὶ εὐεργέτις τῆς Ἐλλάδος. Πράγματι θὰ εὐεργετήσῃ τὴν Ἐλλάδα, διότι καὶ τὸν ἀπόπλουν θὰ διευκολύνῃ καὶ θὰ τὴν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰς ύβρεις τῶν βαρβάρων διὰ τῆς αἰσίας ἐκβάσεως τοῦ πολέμου. σέθεν = σοῦ = περὶ σοῦ ἡ κασιγνήταισι (σου) = εἰς τὰς ἀδελφάς σου. ἔξαπτω = περιβάλλω. χαίρειν γε = ναι, μάλιστα, χαιρετίσματα. ἄνδρα· κατηγ. προληπτικὸν = ὕστε νὰ γίνη ἀνήρ. προσέλκομαι = περιπτύσσομαι. ὅσον είχεις = ὅσον ἡδύνασο. ἔστι (τι) δι τι δρῶσα κατ' 'Αργος φέρω σοι χάριν = σὲ εὐχαριστῶ. πατέρα τὸν ἀμὸν μὴ στύγει πόσιν τε σόν· ἡ κόρη ἀμνησίκακος ἐν τῇ εὐγενείᾳ τῆς σημείωσον τὴν παρήχησον τοῦ δ. δεινοὺς ἀγῶνας διὰ σὲ δεῖ κεῖνον δραμεῖν· ὑπαινίσσεται τὸν φόνον τοῦ Ἀγ., εἰς δὲν θὰ προβῇ. 'Ελλάδος· ἐπίθετον. δόλω δὲ = ἀλλὰ δολίως. ἀγεννῶς = πρόστυχα. εἰσιν ἄξων = θὰ ἔλθῃ νὰ μὲ ὁδηγήσῃ. πρὶν σπαράσσεσθαι κόμης = πρὶν μὲ πιάσουν καὶ μὲ σύρουν ἀπὸ τὰ μαλλιά. μὴ σύ γ' (ίθι). πέμπω = συνδεύω. οὐ μὴ μόλω πάλιν = ὀριστικῶς δὲν θὰ γυρίσω· τὸ οὐ μὴ μὲ ἀόρ. ὑποτ. ἡ μὲ μέλλ. ὀριστικῆς σημαίνει ἔντονον ἀρνησιν. (λείπω σε) εὖ καξίως. σχέσ = σταμάτα. μὴ με προλίπης = μὴ μὲ ἀφήσῃς. ἐπευφημήσατε παιᾶνα = ὑμνήσατε μὲ παιᾶνα· παιάν· ἄσμα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος συνήθως. 'Ενταῦθα πρὸς τιμὴν τῆς Ἀρτέμιδος, ἵνα ἀποτραπῇ τὸ κακὸν (ἡ ἐν Εύριπῳ νηνεμία). τὴμη συμφορᾶ = τῇ ἐμῇ συμφορᾷ· δοτ. τῆς αἰτίας. εὐφημία

= ή ιερὰ σιγή. ἵτω = ἀς διαχυθῇ. ἐναρχέσθω τις κανᾶ = ἀς κάμη ἀρχὴν τῆς ιερᾶς τελετῆς ἀπὸ τὰ κάνιστρα. αἰθέσθω πῦρ = ἀς ἀναρπιπίζεται τὸ πῦρ. προχύταις καθαροῖσι (1112) ὄργ. ἐνδεξιούσθω βωμὸν = ἀς περιέρχεται διάργυρα τὸν βωμὸν τρέχων δεξιά. Ο θύων περιήρχετο τὸν βωμὸν διαντίζων αὐτὸν μὲ οὐλοχύτας καὶ μὲ ἀγιασμόν, τρέχων δὲ πρὸς τὰ δεξιά. Ἡ Ἰφιγένεια ἀφῆκε τὰς τελευταίας παραγγελίας εἰς τὴν μητέρα καὶ παραγγέλλει νὰ ἑτοιμάσουν τὰ τῆς θυσίας.

Τὸ τμῆμα 1336 - 1474 εἶναι τὸ Ε' ἐπεισόδιον ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὴν ΣΤ' πρᾶξιν σημειωνῆς τραγῳδίας. Ἐν τούτῳ ή πρᾶξις ἀκωλύτως βαίνει πρὸς τὴν λύσιν. Ἡ Ἰφ. λαμβάνει, πάσης προσπαθείας ματαίας ἀποβάσης, τὴν κοίσμον ἀπόφασιν γὰρ δώσῃ τὴν ζωήν της ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Θαυμάζομεν ἀντὶ γὰρ εἵλεοῦμεν διὰ τὸν πρώωρον θάνατόν της.

ΚΟΜΜΟΣ (1475 - 1509)

έλέπτολις Ἰλίου καὶ Φρυγῶν = ἡ κυριεύουσα τὴν πόλιν τοῦ Φρυγικοῦ Ἰλίου. στέφρεα περίβολα = στέφανοι περιβάλλοντες (τὴν κεφαλήν). πλόκαμος ὅδε (πάρεστιν) = ἰδοὺ οἱ πλόκαμοί μου ἔτοιμοι διὰ τὴν στέψιν (μου). ἡ πρότασις κεῖται διὰ μέσου. χερνίβων τε παγάς (φέρετε) = ἀγιασμὸν ἀπὸ ὅδωρ πηγῆς. ἐλίσσω "Αρτεμιν = τιμῶ διὰ κυκλίων χορῶν περὶ τὸν βωμὸν τὴν "Αρτεμιν. μάκαιρα· θηλ. τοῦ μάκαρ. εἰ χρεών· οἷονεὶ διαισθάνεται τὴν λύσιν, ἥν παρασκευάζει ἡ θεά. Ἐπιστεύετο ὅτι οἱ μελλοθάνατοι εἴχον μαντικὴν δύναμιν. Σημείωσον τὸ πρωθύστερον ἐν τῷ δίδοτε - φέρετε, τὴν ἐπαναδίπλωσιν καὶ τὸ ἀσύνδετον ἐν τοῖς : ἀμφὶ ναὸν - ἀμφὶ βωμόν, ἐνδεικτικὰ τοῦ σφοδροῦ πόθου καὶ τῆς φλογερᾶς ἐπιμυμίας. θέσιφατ' ἔξαλειψίω = θάξοφλήσω τὸν χρησμὸν σβήνουσα διὰ τοῦ αἴματός μου τὴν δφειλήν. αἴμασι θύμασί τε· ἐν διὰ δυοῖν = αἴματηρ̄ θυσίᾳ. δίδωμι δάκρυα = προσφέρω δάκρυα. οὐ πρέπει (δακρύειν). ίώ ίώ = ἐμπρὸς ἐμπρός. συνεπαείδετε = συνεπάδετε = ψάλλετε δύοις. Χαλκίδος ἀντίπορον = τὴν τιμωμένην πέραν τοῦ πόρου τῆς Χαλκίδος (ἐν Αὐλίδι). ἵνα = ὅπου. δόρατα· συνεκδ. τὰ ξύλινα καράβια (πρβλ. δούρειος ἵππος — ἔρρει τὰ κᾶλα). δάια = δήια = τὰ πολεμικά· ἀναχρονισμός. μέμονε (μένω) = παραμένουν εἰς ἀδράνειαν. δι' ἐμὸν δηνομα = διὰ νὰ τιμηθῇ τὸ δηνομά μου. γᾶ Πελασγία = γῆ Ηελασγι-

χή, τὸ "Αργος. Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τοῦ "Αργους ἐλέγετο ὅτι ἦσαν Πελασγοὶ καὶ αἱ λέξεις "Αργος καὶ Λάρισα εἶναι Πελασγικαὶ. μᾶτερ = μῆτερ = πατρίς. Μυκηναῖαι τ' ἐμπαὶ θεράπωναι = καὶ σεῖς, Μυκῆναι, ἴδική μου κατοικία. καλεῖς = ἐπικαλεῖσσαι. πόλισμα = πόλις. πόλισμα Περσέως· αἱ Μυκῆναι, αἵτινες φύκισθησαν κατὰ τοὺς μύθους ὑπὸ τοῦ Περσέως, ὅστις ἤγειρε τὰ τείχη αὐτῶν διὰ τῶν Κυκλαπώνων, οἱ δοποῖοι ἐτείχισαν καὶ τὴν Τίρυνθα. πόνος = ἔργον. ἔθρεψατέ με = μὲ ἐμεγαλώσατε. φάρος = χαρά, σωτηρία· τὸ φάρος τὸ λέγει μὲν ὑπερφύκειαν. φάρος Ἐλλάδι = πρὸς εὔτυχίαν τῆς Ἐλλάδος. οὐκ ἀναίνομαι θανοῦσσα· ἡ μετοχὴ κατηγορηματικὴ = δὲν μοῦ κακοφαίνεται ὁ θάνατος. οὐ μὴ λίπη σε (1465). λαμπαδοῦχος = ἡ ἔχουσσα τὴν λαμπάδα τοῦ ἥλιου, ἥλιοφωτος. ἔτερον αἰῶνα καὶ μοῖραν οἰκήσομεν = ἄλλην ζωὴν καὶ μοῖραν θὰ περάσωμεν.

Τὸ τμῆμα 1475 - 1509 εἶναι λυρικὸν καὶ ἄδεται ὑπὸ τῆς Ιφιγ. καὶ τοῦ Χοροῦ καὶ καλεῖται Κομμός, διότι ἐν θρήνοις ἐκόπτοντο τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στῆθος, ἀσμα ἀδόμενον ἀμοιβαίως ὑπὸ τοῦ Χοροῦ καὶ τῶν ὑποκριτῶν πρὸ τοῦ θανάτου ἡ κατὰ τὸν θάνατον ἢ μετὰ τὸν θάνατον προσώπου.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1510 - 1531)

Ἡ σειρά: Ἄδεσθε τὰν Ἰλίου καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν στείχουσσαν (κατηγ. μετ.) βωμὸν διαίμονος θεᾶς βαλλομέναν (χρον. μετ.) στέφεα ἐπὶ κάρα παγάς τε χερνίβων θανοῦσσαν ῥανίσιν αίματορρύτοις σφαγεῖσσαν δέραν (= δέρην) εὐφυᾶ σώματος. διαίμων = αίματηρός, αίματοβαφής. ῥανίσιν αίματορρύτοις = μέσα εἰς ῥαντίσματα αίμάτων. σφαγεῖσσαν· ὑποκ. Ιφιγ. δέραν· φανερώνει τὸ μέρος μετὰ τὸ ὅλον. εὐφυής = εὖ πεφυκώς = ωραῖος. Τῶν ἐφεζῆς ἡ σειρά: εὐδροσοι πατρῷαι παγαὶ χέρνιβέες τε μένουσί σε. παγαὶ χέρνιβέες τε· ἐν διὰ δυσῖν. Ἡ ἔξηγησις: σὲ ἀναμένει ὁ πατέρος σου μὲ ἀγιασμὸν ἀπὸ δροσερὰ νερὰ πηγῆς. κλήζω = κλεῖζω = ἀνυμνῶ. ὡς ἐπ' εύτυχεῖ πότμῳ = μὲ τὴν πεποιθησιν ὅτι ὅλα θὰ ἔχουν εὐτυχῆ ἔκβασιν. βροτήσιος = βρότειος = ἀνθρώπινος. χαρεῖσσα θύμασι βροτησίοις = ἡ ὄποιος θύμρες εὐχαρίστησιν εἰς τὰς ἀνθρωποθυμούσιας. ἔδη =

έδραι. δολόεντα = δολερά. Τὸ δολόεντα καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ ἔδη ἀντὶ εἰς τὸ Τροίας = Τρώων. ἔδη δολόεντα Τροίας = εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς δολίκης Τροίας. Ἡ σειρὰ τῶν ἐφεξῆς :: δὸς Ἀγαμέμνονα ἀμφιθεῖναι κλεινότατον στέφανον Ἐλλάσι λόγχαις κλέος τε ἀείμνηστον ἀμφὶ ἐδὼν κάρα (θεῖναι). ἀμφιτίθημι = περιβάλλω. Ἐλλάσι · ἐπίθ. Ἐλλάσι λόγχαις = Ἐλλήνικαῖς λόγχαις = λόγχαις τῶν Ἐλλήνων. ἐδὼν κάρα = ἐαυτοῦ κεφαλήν.

Τὸ χορικὸν εἶναι ἵσως μορφία τῆς Κορυφαίας συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ αὐλητοῦ καὶ ἐπέχει θέσιν Ε' στασίμου. Σημείωσον ὅτι αἱ ἔννοιαι τοῦ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ ἄσμα τῆς Ἰφιγενείας, τὸ δποῖον αὗτη ἔψαλλε προηγουμένως; ὅταν ἀπέχαιροτισε τὴν ζωὴν (στίχ. 1475 - 1499): πορθλ. 1510 - 1520 - 1475 - 1487 καὶ 1521 - 1531 - 1491 - 1497. Ὁ Χορὸς μὲ τὴν φαντασίαν προτρέχων μεταφέρεται εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς θυσίας, τὴν δύοιαν φαντάζεται τελεσθεῖσαν, ἐν στίχ. δὲ 1518 παρακολούθει τὴν πραγματικότητα εὐχόμενος εἰς τὴν "Ἄρτεμιν νὰ δώσῃ εἰς τὸν στρατὸν εὖπλοιαν καὶ κλέος ἀείμνηστον εἰς τὸν Ἀγάμεμνονα.

ΕΞΟΔΟΣ (1532 - 1629)

α') (1532 - 1567)

φθογγὴ = φωνή. ταρβέω = φοβοῦμαι. κάκπεπληγμένη = καὶ ἐκπεπληγμένη = τρομαχημένη. δεινὰ = παράδοξα, καταπληκτικά· διὰ τοῦ μὲν οὖν ἐπανορθώνει ἔκεινο, τὸ δόποιον ἡ Κλυτ. εἴπε πρὸς τὸν ἄγγελον : μή τιν' ἀλλην ἔξυμφοράν ἥκης φέρων = ὅχι συμφοράν, ἀντιθέτως. μέλλω = βραδύνω. πᾶν πεύσει σαφῶς = διὰ τὰ μάθης λεπτομερῶς. Ἡ σαφήνεια εἶναι ἀρετὴ τῶν ἀγγελικῶν ῥήσεων. σφάλλεται γνώμη = σφάλλει ἡ μνήμη. ταράσσω γλῶσσαν = μπερδεύω τὴν ἔκθεσιν. λεῖμαξ (θ.) = λειμών. ἀλσος λείμακάς τε · ἐν διὰ δυοῖν. σύλλογος στρατεύματος = ὁ ὠρισμένος διὰ συγκέντρωσιν τοῦ στρατεύματος τόπος· ὁ σύλλογος εἶναι ἡ δύμηρ. ἀγορή. κάμπαλιν = πρὸς τὰ δίπισω. προῆκε (προῖημι) = ἔχεις δάκρυα· ὀμμάτων προθεὶς πέπλον = ἀφ' οὐ ἔθεσε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν πέπλον. Οὔτως εἶχεν εἰκονίσει τὸν Ἀγ. ὁ ζωγράφος Τιμάνθης. Ἀντίγραφον τῆς εἰκόνος αὐτοῦ εἶναι ἡ ἐν Πομπηϊά εὑρεθεῖσα τοιχογραφία. πάρειμί σοι = εἴμαι

εἰς τὴν διάθεσίν σου. θῦσαι (ὑμᾶς) ἄγοντας πρὸς βωμόν, εἴπερ τόδε ἔστι θέσφατον. τόδε· τὸ θῦσαι. θέσφατον = γραμμένον ἀπὸ τὴν θεάν. τούπ' ἔμε = τὸ ἐπ' ἔμε = ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἔμε. τύχοιτε νικηφόρου δορὸς = εἴθε νὰ διεξαγάγῃτε νικηφόρου πόλεμον. πατρίδα γῆν = πατρικὴν γῆν = πάτριδα. πρὸς ταῦτα = ἀπέναντι τούτων, κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἀποφάσεώς μου ταύτης, δύνε. μή τις = μηδεὶς Ἀργείων (ϕαύσῃ ἔμοι). σιγῇ = ἀδιαμαρτυρήτως, ἂνευ ἐκδηλώσεων ἀγωνίας ἢ ἄλγους. εὐκαρδίως = μὲ γενναίων καρδίαν. ἀρετὴ = εὐγένεια. ὡς τόδ' ἦν μέλον (= ἔμελε) = ὅστις εἶχεν αὐτὴν τὴν φροντίδα, αὐτὸς τὸ καθῆκον. ἀνεῖπε· ἀδρ. τοῦ ἀναγορεύω = κηρύζτω. ἀνεῖπε εὐφημίαν καὶ σιγήν· ἐν διὰ δυοῖν = ἐκήρυξε νὰ τηρήσῃ ὁ στρατὸς ἵεράν σιγήν. χρυσήλατον κανοῦν = κάνιστρον ἐκ χρυσοῦ σφυρηλάτου. χειρὶ σπάσας = ἀνασύρας διὰ τῆς χειρός. κολεῶν ἐσωθεν = ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ξιφοθήκης· κολεός (ἀρσ.) = ἡ θήκη τοῦ ξιφους.

β') 1568 - 1601

λαβὼν κανοῦν χέρνιβάς τε = ἀφ' οὗ ἔλαβε κάνιστρον μὲ κριθάλευρα καὶ ἀγιασμὸν συγχρόνως. ἔθρεξε· ἀδρ. τοῦ τρέχω. Θηροκτόνε· ἡ "Αρτεμις ὡς θεὰ τῆς φύσεως εἶναι καὶ κυνηγὸς τῶν ἀγρίων θηρίων. τὸ λαμπρὸν εἰλίσσουσ' ἐν εὐφρόνῃ φάος = περιφέρουσα τὸ λαμπρὸν φῶς (τῆς σελήνης) κατὰ τὴν νύκτα. Γραφικὴ εἰκὼν τῆς τροχιᾶς τῆς σελήνης. Ἡ "Αρτεμίς ὡς ἀδελφὴ τοῦ Ἀπόλλωνος εἶναι καὶ προσωποποιία τῆς σελήνης. ἄχραντον αἷμα καλλιπαρθένου δέρης = ἀμόλυντον αἷμα λαϊμοῦ ὥραιάς παρθένου. ἀπήμων πλοῦς νεῶν = ἀπόπλους τῶν πλοίων ἀβλαβής, ἂνευ ζημιῶν (ἀ-πῆμα, πάσχω). ἐς γῆν· ἀνάφερε εἰς τὸ βλέπων· καθ' ἦν στιγμὴν ὁ ἵερενς αἱρει τὴν κοπίδα, πάντες νεύουσιν εἰς τὴν γῆν. Ἱερεύς· διάφορος τοῦ Κάλγαντος. ἐπηγύξατο = ἀνέπεμψεν εὐχήν. ἐπεσκοπεῖτο = παρετήρει μὲ προσοχήν. ἵνα πλήξειεν ἀν = εἰς ποιῶν μέρος θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ κτυπήσῃ. ἔμοι... φρενί· ἐπιμερισμός. ἐσήσει ἄλγος ἔμοι φρενί = ἡσθάνετο πόνον ἡ καρδία μου. καστην νενευκώς = καὶ ἐστην (ἐστάθην) κλίνας τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν γῆν. θαῦμα δ' ἦν αἰφνης ὄραν = ἀλλὰ ἔξαφνα ἐπρόβαλεν εἰς τοὺς ὄφθαλμούς μας θῦμα. Ὁ Εύριπίδης κατὰ τὴν συνήθειάν του λύει τὴν πλοκήν του διὰ τοῦ ἀπὸ μηχανῆς θεοῦ. πληγῆς κτύπον = τὸν κρότον τοῦ κτυπήματος. πᾶς τις ἥσθετο σαφῶς --

πάντες ἡκουσαν εὐχρινῶς· ὁ κτύπος τῆς κοπίδος ἡκούσθη εὐκρινῶς διὰ τὴν κρατοῦσαν βαθεῖαν σιγήν. τὴν παρθένον οὐκ εἶδεν οἱ γῆς εἰσέδυ· πρόληψις = οὐκ οἶδεν οἱ γῆς εἰσέδυ ή παρθένος· οἱ γῆς = εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς χάτεχωνιάσθη ή πλεύθενος· εἰς τὸν οὐρανὸν δὲν. ἐφάνη, εἰς τὴν γῆν δὲν ἐφάνη, ἀρα θά χατεχωνιάσθη. ἐπήχησε στρατός· ὁ στρατός ἐπανέλαβε τὴν βοὴν (βοᾶς δ' ιερεύς). εἰσιδόντες· ἀνάφερε εἰς τὸ στρατός· ὁ στρατός περιληπτικόν. φάσμα = φαινόμενον, θῦμα. ἄελπτον = ἀπροσδόκητον, ἀφάνταστον. οὖν γε μηδ' ὅρωμένου πίστις παρῆν = τὸ ὅποιον μάλιστα καὶ ἀν ἔβλεπε κανεὶς, ἥτο ἀδύνατον νὰ τὸ πιστεύσῃ. ίδεῖν μεγίστη = μεγίστη εἰς τὴν θέαν. διαπρεπής τε τὴν θέαν = ὑπέροχος εἰς τὴν θεωρίαν. ἄρδην = καθ' ὀλοκληρίαν. κἀν τῷδε = καὶ ἐν τῷδε = ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς αὐτῆς καταπλήξεως. πῶς δοκεῖς; = τί φαντάζεσαι; ; ἡ πρότασις κεῖται παρενθετικῶς· εἰναι εἰρημένον ἐκ τῆς δημοτικῆς γλώσσης. κοίρανος = στρατηγός. θυσία = τὸ θῦμα· τὸ ἀφροδημένον ἀντὶ τοῦ συγκεκριμένου. προύθηκε βωμίαν = ἔρριψεν ἐμπρὸς ἐπὶ τοῦ βωμοῦ. ὅρειδρόμος = ὅρεσίβιος. ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται· σημείωσον τὴν σύμπτυξιν τῶν δύο συντάξεων: ταύτην ἀσπάζεται μάλιστα καὶ ταύτην ἀσπάζεται μᾶλλον τῆς κόρης = ταύτην προτιμᾷ κατ' ἔξοχήν, περισσότερον ἀπὸ τὴν κόρην. εὐγενεῖ φόνω = φόνω εὐγενοῦς θύματος. Ἰλίου ἐπιδρομάς = ἐκστρατείαν ἐναντίον τοῦ Ἰλίου. πρὸς ταῦτα = κατ' ἀκολουθίαν τούτων. αἴρω θάρσος = παίρνω θάρρος, ἀναθαρρῶ. οἰδμα Αἰγαῖον = τὰ κύματα τοῦ Αἰγαίου.

γ') 1602 - 1629

Ηφαιστος = τὸ πῦρ. τὰ πρόσφορα ηὔξατο = ἀνέπεμψε τὴν κατάλληλον εὐχήν. ὡστε φράσαι· ἐν σημασίᾳ τελικῇ. μοῖραν = καλὴν μοῖραν. ἄφθιτος (ἀ-φθίνω) = αἰώνιος. παρὼν — ὅρῶν· αἰτιο.. μετοχαὶ χρόνου παρατ. Τονίζει τὴν αὐτοψίαν του πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἀξιοπιστίας του. ἀπέπτατο = ἀνελήφθη. σαφῶς = δλοφάνερα. ἀφαιρει λύπης (γεν. διαιρ.) = κάμνε ἀβαρίαν εἰς τὴν λύπην. καὶ πόσει πάρες χόλον = καὶ παράτησε τὴν ἐναντίον τοῦ συζύγου σου ὅργην. πάρες· ἀρ. τοῦ παρίημι = ἔῶ παριέναι = ἀφήνω νὰ περάσῃ = παρατῶ, παρατῶ. ἀπροσδόκητα τὰ θεῶν βροτοῖς = οἱ θεοὶ δίδουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὅτι δὲν περιμένουν. σὸν τέκος φράζει (εἰδοποιεῖ) μένειν

ζῶν ἐν θεοῖσι. τοῦ (= τίνος) θεῶν γέγονας κλέμμα; = ποῖος θεὸς σὲ ἔχει κλέψει; πῶς σὲ προσείπω; = πῶς νὰ σὲ ὀνομάσω; ζῶσαν ἡ νεκράν; πῶς δ' οὐ φῶ; = πῶς δὲ νὰ μὴ εἴπω, νὰ μὴ πιστεύσω; τούσδε μύθους μάτην παραμυθεῖσθαι = ὅτι οὗτοι ἔδω οἱ λόγοι εἶναι ψευδεῖς πλασθέντες πρὸς παρηγορίαν μου· μάτην = ψευδῶς. ὡς· τελικὸς σύνδ. πένθους λυγροῦ = ἀπὸ τὸ φαρμακερὸν πένθος. σοῦ· γεν. ἀντικ. εἰς τὸ πένθος. καὶ μῆν = καὶ ἴδού, ἀλλ' ἴδού. Διὰ τῆς φράσεως ταύτης προαγγέλλεται ἡ πάροδος προσώπου. θυγατρὸς οὖνεκα = δσσον (ἔξαρτᾶται) ἀπὸ τὴν θυγατέρα μας. δντως = πραγματικῶς. ἔχει δμιλίαν ἐν θεοῖς = ζῇ ἐν ἀναστροφῇ μὲ τοὺς θεούς. Ο Ἄγ. βεβαιοῖ τὰ τοῦ ἀγγέλου. μόσχος· δ Ὁρέστης. πρὸς πλοῦν δρῆ = ἔχει τὴν προσοχὴν του εἰς τὸν πλοῦν. χρόνια τάμα σοι προσφθέγματα Τροίηθεν ἔσται = μετὰ πάροδον μακροῦ χρόνου θὰ σὲ χαιρετίσω κατὰ τὴν ἐκ τῆς Τροίας ἐπάνοδόν μου. γένοιτο σοι καλῶς = ὑγίαινε. χαίρων = μὲ τὸ καλό, ὑγιής. ίκοῦ = ἐλθέ. ἐπάνηκε = ἐπάνελθε. σκῦλα· = τὰ ὅπλα φονευθέντος πολεμίου.

Λέγων ταῦτα δ Χορὸς ἐξέρχεται ἐκ τῆς δραχίστρας· εἶναι οἱ ἐξόδιοι λόγοι του. Πρὸ τοῦ στίχου 1627 είχον ἀποχωρήσει δ Ἄγαμ., ἡ Κλετ., ὡς καὶ δ Ἀγγελος.

Τὸ τελευταῖον μέρος τῆς τραγῳδίας (1532 - 1629), καταλήγον, εἰς τὴν ἐξόδον τοῦ Χοροῦ, καλεῖται Ἐξοδος. Εἶναι ἡ τελευταία πρᾶξις τῆς τραγῳδίας, ἡ ὅποια περιέχει τὴν καταστροφήν, ἐν ᾗ ἡ πρᾶξις τελείως περαίνεται διὰ τῆς λύσεως τῆς δραματικῆς πλοκῆς.

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Α Θ Η Ν Α Ι 1967

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

Πέλοψ δ Ταντάλειος ἐς Πίσαν μολὼν
θοαῖσιν ἵπποις Οἰνομάου γαμεῖ κόρην,
ἐξ ἡς Ἀτρεὺς ἔβλαστεν· Ἀτρέως δὲ παῖς
Μενέλαος Ἀγαμέμνων τε· τοῦ δ' ἔφυν ἐγώ,
τῆς Τυνδαρείας θυγατρὸς Ἰφιγένεια παῖς,
ἥν ἀμφὶ δίναις, ἃς θάμ' Εὔριπος πυκναῖς
αὔραις ἑλίσσων κυανέαν ἀλα στρέψει,
ἔσφαξεν Ἐλένης οὔνεγ', ὡς δοκεῖ, πατὴρ
Ἀρτέμιδι κλειναῖς ἐν πτυχαῖσιν Αὐλίδος.

ἐνταῦθα γάρ δὴ χιλίων ναῶν στόλον
Ἐλληνικὸν συνήγαγ' Ἀγαμέμνων ἀναξ,
τὸν καλλίνικον στέφανον Ἰλίου θέλων
λαβεῖν Ἀχαιοῖς τούς θ' ὑβρισθέντας γάμους
Ἐλένης μετελθεῖν, Μενέλεω χάριν φέρων.

δεινῆς δ' ἀπλοίας πνευμάτων τε τυγχάνων,
ἐς ἔμπυρ' ἥλθε, καὶ λέγει Κάλχας τάδε·
« ὦ τῆσδ' ἀνάσσων Ἐλλάδος στρατηγίας,
Ἀγάμεμνον, οὐ μὴ ναῦς ἀφορμίσῃ χθονός,
πρὶν ἂν κόρην σὴν Ἰφιγένειαν Ἀρτεμις
λάβῃ σφαγεῖσαν· ὅ τι γάρ ἐνιαυτὸς τέκοι
καλλιστον, ηὕξω φωσφόρω θύσειν θεᾶ.
παῖδ' οὖν ἐν οἴκοις σὴ Κλυταιμήστρα δάμαρ
τίκτει — τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων —

5

10

15

20

ἢν χρή σε θῦσαι π. καί μ' Ὁδυσσέως τέχναις
μητρὸς παρείλοντ' ἐπὶ γάμοις Ἀχιλλέως.

25

Ἐλθοῦσα δ' Αὐλίδ' ἡ τάλαιν' ὑπὲρ πυρᾶς
μεταρσία ληφθεῖσ' ἐκανόμην τίσειν.

ἄλλ' ἔξεκλεψεν ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου
"Αρτεμις Ἀχαιοῖς, διὰ δὲ λαμπρὸν αἰθέρα
πέμψασά μ' ἐς τὴνδ' φύκισεν Ταύρων γῆσιν,
οὗ γῆς ἀνάσσει βαρβάροισι βάρβαρος
Θόας, ὃς ὡκὺν πόδα τιθεὶς ἵσον πτεροῖς
ἐς τούνομ' ἥλθε τόδε ποδωκείας γάριν.
ναοῖσι δ' ἐν τοῖσδ' ιέρεαν τίθησι με,

30

ὅθεν νόμοισι, τοῖσιν ἥδεται θεά,
χρώμεσθ' ἑορτῆς, τούνομ' ἡς καλὸν μόνον,
τὰ δ' ἄλλα σιγῆ, τὴν θεὸν φοβουμένη.
θύειν γάρ ὅντος τοῦ νόμου καὶ πρὶν πόλει,
ὅς ἂν κατέλθῃ τὴνδε γῆν "Ελλην ἀνήρ,
κατάρχομαι μέν, σφάγια δ' ἄλλοισιν μέλει
ἄρρητ' ἔσωθεν τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.

35

ἄ καινὰ δ' ἥκει νῦξ φέρουσα φάσματα,
λέξω πρὸς αἰθέρ', εἴ τι δὴ τόδ' ἔστ' ἄκος·
ἔδοξ' ἐν ὕπνῳ τῆσδ' ἀπαλλαχθεῖσα γῆς
οἰκεῖν ἐν "Αργει, παρθενῶσι. δ' ἐν μέσοις
εὔδειν, γῆθονδς δὲ νῶτα σεισθῆναι σάλω,
φεύγειν δὲ κάξω στᾶσα θριγκὸν εἰσιδεῖν
δόμων πίτνοντα, πᾶν δ' ἐρείψιμον στέγος
βεβλημένον πρὸς οὖδας ἔξ ἄκρων σταθμῶν.

45

μόνος λελεῖφθαι στῦλος εἰς ἔδοξέ μοι
δόμων πατρώων, ἐκ δ' ἐπικράνων κόμας
ξανθὰς καθεῖναι, φθέγγυα δ' ἀνθρώπου λαβεῖν,
κάγὼ τέχνην τὴνδ' ἦν ἔχω ξενοκτόνον·
τιμῶσ' ὑδραίνειν αὐτὸν ὡς θανούμενον,

50

κλαιίουσα. τοῦναρ δ' ὥδε συμβάλλω τόδε·
τέθνηκ' Ὁρέστης, οὖς κατηρέξαμην ἔγώ·
στῦλοι γὰρ οἴκων παιδές εἰσιν ἄρσενες·
θνήσκουσι δ' οὓς δὲν χέρνιβες βάθωσ' ἔμαί·
οὐδ' αὖ συνάψαι τοῦναρ ἐξ φίλους ἔχω·
Στροφίω γὰρ οὐκ ἦν παῖς, δτ' ὀλλύμην ἔγώ.
νῦν οὖν ἀδελφῷ βούλομαι δοῦναι χοᾶς
παροῦσ' ἀπόντι — ταῦτα γὰρ δυναίμεθ' δὲν —
σὺν προσπόλοισιν, ᾧς ἔδωχ' ἡμῖν ἄναξ
Ἐλληνίδας γυναικας. ἀλλ' ἐξ αἰτίας
οὕπω τίνος πάρεισιν; εἷμ' ἔσω δόμων
ἐν οἷσι ναίω τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.

55

60

65

ΟΡΕΣΤΗΣ

ὅρα, φυλάσσου μή τις ἐν στίβῳ βροτῶν.

ΠΥΛΑΔΗΣ

- OP. δρῶ, σκοποῦμαι δ' ὅμμα πανταχῇ στρέφων.
Πυλάδη, δοκεῖ σοι μέλαθρα ταῦτ' εἶναι θεᾶς,
ἔνθ' Ἀργόθεν ναῦν ποντίαν ἐστείλαμεν;
ΠΥ. ἔμοιγ', Ὁρέστα· σοὶ δὲ συνδοκεῖν χρεών.
OP. καὶ βωμός, Ἐλλην οὖ καταστάζει φόνος;
ΠΥ. ἐξ αἱμάτων γοῦν ξάνθ' ἔχει θριγκώματα.
OP. θριγκοῖς δ' ὑπ' αὐτοῖς σκῆλ' ὁρᾶς, ἡρτημένα;
ΠΥ. τῶν κατθανόντων γ' ἀκροθίνια ξένων.
ἀλλ' ἐγκυκλοῦντ' ὀφθαλμὸν εὖ σκοπεῖν χρεών.
OP. δ Φοῖβε, ποι μ' αὖ τήνδ' ἐξ ἄρκυν ἥγαγες
χρήσας, ἐπειδὴ πατρὸς αἴμ' ἐτεισάμην,
μητέρα κατακτάς; διαδοχαῖς δ' Ἐρινύων

70

75

ἡλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔξεδροι χθονός,
δρόμους τε πολλοὺς ἔξέπλησα καμπίμους.
ἔλθων δέ σ' ἡρώτησα πῶς τροχηλάτου
μανίας ἀν ἔλθοιμ' ἐς τέλος πόνων τ' ἐμῶν,
οὓς ἔξεμόχθουν περιπολῶν καὶ ὅ 'Ελλάδα.
σὺ δ' εἴπας ἔλθεῖν Ταυρικῆς μ' ὄρους χθονός,
ἔνθ' Ἀρτεμίς σοι σύγγονος βωμοὺς ἔχει,
λαβεῖν τ' ἄγαλμα θεᾶς, ὃ φασιν ἐνθάδες
ἐς τούσδε ναοὺς οὐρανοῦ πεσεῖν ἄπο·
λαβόντα δ' ἡ τέχναιςιν ἡ τύχη τινί,
κίνδυνον ἐκπλήσαντ', Ἀθηναίων χθονὶ⁸⁰
δοῦναι· τὸ δ' ἐνθένδ' οὐδὲν ἐρρήθη πέρα·
καὶ ταῦτα δράσαντ' ἀμπνοὰς ἔξειν πόνων.

ἥκω δὲ πεισθεὶς σοῖς λόγοισιν ἐνθάδες
ἄγνωστον ἐς γῆν, ἀξενον· σὲ δ' ἵστορῶ,
Πυλάδη,—σὺ γάρ μοι τοῦδε συλλήπτωρ πόνου —⁹⁵
τί δρῶμεν; ἀμφίβληστρα γάρ τοίχων ὁρᾶς
νύψηλά· πότερα δωμάτων προσαμβάσεις
ἐκβησόμεσθα; πῶς ἀν οὖν λάθοιμεν ἄν;
ἢ χαλκότευκτα κλῆθρα λύσαντες μοχλοῖς —
ῶν οὐδὲν ἴσμεν; ἢν δ' ἀνοίγοντες πύλας
ληφθῶμεν ἐσβάσεις τε μηχανώμενοι,
θανούμεθ'. ἀλλὰ πρὶν θανεῖν, νεώς ἔπι
φεύγωμεν, ἥπερ δεῦρ' ἐναυστολήσαμεν.¹⁰⁰

ΠΥ.
φεύγειν μὲν οὐκ ἀνεκτὸν οὐδ' εἰώθαμεν,
τὸν τοῦ θεοῦ δὲ γρηγόρων οὐ κακιστέον·
ναοῦ δ' ἀπαλλαχθέντες κρύψωμεν δέμας
κατ' ἄντρ', ἀ πόντος νοτίδι διακλύζει μέλας,
νεώς ἀπωθεν, μή τις εἰσιδὼν σκάφος
βασιλεῦσιν εἴπη κἀτα ληφθῶμεν βίᾳ·
ὅταν δὲ νυκτὸς ὥμηα λυγαίας μόλη,¹⁰⁵

τολμητέον τοι ζεστὸν ἐκ ναοῦ λαβεῖν
ἄγαλμα πάσας προσφέροντε μηχανάς.
ὅρα δέ γ' εἴσω τριγλύφων ὅποι κενὸν
δέμας καθεῖναι· τοὺς πόνους γάρ ἀγαθοὶ¹¹⁵
τολμῶσι, δειλοὶ δ' εἰσὶν οὐδὲν οὐδαμοῦ.

ΟΡ. οὗτοι μακρὸν μὲν ἥγθιομεν κάπη πόρον,
ἐκ τερμάτων δὲ νόστον ἀροῦμεν πάλιν.
ἀλλ' εῦ γάρ εἶπας, πειστέον· γωρεῖν γρεῶν
ὅποι γθονὸς κρύψαντε λήσομεν δέμας.
οὐ γάρ τὸ τοῦδε γ' αἴτιον γενήσεται¹²⁰
πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον· τολμητέον·
μόγθος γάρ οὐδεὶς τοῖς νέοις σκῆψιν φέρει.

ΧΟΡΟΣ

εὐφραμεῖτ', δῆ
πόντου διστὰς συγχωρούσας
πέτρας ἀξείνου ναίοντες.¹²⁵
δῆ παῖ τᾶς Λατοῦς,
Δίκτυνν' οὐρεία,
πρὸς σὰν αὐλάν, εὐστύλων
ναῶν χρυσήρεις θριγκούς,
πόδα παρθένιον ὅσιον ὁσίας¹³⁰
κληρούχου δούλα πέμπω,
Ἐλλάδος εὐίππου πύργους
καὶ τείχη χόρτων τ' εὐδένδρων
ἔξαλλάξασ' Εὔρώπαν,
πατρώων οἴκων ἔδρας.¹³⁵

ἔμολον· τί νέον; τίνα φροντίδ' ἔχεις;
τί με πρὸς ναοὺς ἄγαγες ἄγαγες,
δῆ παῖ τοῦ τᾶς Τροίας πύργους

έλθόντος κλεινῷ σὺν κώπᾳ

χιλιονάύτῃ μυριοτευχεῖ,

τέκος Ἀτρειδῶν τῶν κλειγῶν;

IΦ. ἵω διμωαῖ,

δυσθρηγήτοις ὡς θρήνοις

ἔγκειμαι, τὰς οὐκ εὔμούσου

μολπᾶς [βοὸν] ἀλύροις ἐλέγοις,

αἰαῖ, κηδείοις οἴκτοις·

οἴαί μοι συμβαίνουσ' ἄται,

σύγγονον ἀμὸν κατακλαιομένα

ζωᾶς, οἴαν οἴαν ἴδομαν

ὅψιν δνείρων

νυκτός, τὰς ἐξῆλθ' ὄρφνα.

δλόμαν δλόμαν·

οὐκ εἴσ' οἴκοι πατρῶοι·

οἴμοι μοι φροῦδος γέννα.

φεῦ φεῦ τῶν "Αργει μόχθων.

ἵω δαῖμον,

μόνον ὃς με κασίγνητον συλᾶς

Αίδα πέμψας, ὡς τάσδε χοὰς

μέλλω κρατῆρά τε τὸν φθιμένων

ὑδραίνειν γαίας ἐν νώτοις

πηγάς τ' οὔρείων ἐκ μόσχων

Βάκχου τ' οἰνηρᾶς λοιβᾶς

ξουθᾶν τε πόνημα μελισσᾶν,

ἀνεκροῖς θελκτήρια κεῖται.

ἀλλ' ἔνδος μοι πάγχρυσον

τεῦχος καὶ λοιβὰν Αἰδα.

ὦ κατὰ γαίας Ἀγαμεμνονίου

θάλος, ὡς φθιμένῳ τάδε σοι πέμπω·

δέξαι δ' οὐ γάρ πρὸς τύμβον σοι

140

145

150

155

160

165

170

ξανθὰν χαίταν, οὐ δάκρυ' οἶσω.
τηλόσε γάρ δὴ σᾶς ἀπενάσθην
πατρίδος καὶ ἔμαις, ἔνθα δοκήμασι
κεῖμαι σφαχθεῖσ' ἀ τλάμων.

- XO. ἀντιψάλμους ὥδας ὑμνων τ'
'Αστητᾶν σοι βάρβαρον ἄγαν 180
δεσποίνα γ' ἔξαυδάσω,
τὰν ἐν θρήνοισιν μοῦσαν
νέκυσι μελομέναν, τὰς ἐν μολπαῖς
"Αἰδας ὑμνεῖ δίχα παιάνων. 185
οἴμοι, τῶν 'Ατρειδᾶν οἴκων
ἔρρει φῶς σκήπτρων, οἴμοι,
πατρώων οἴκων ἀκτίς,
καὶ τῶν εὐόλβων "Αργει
βασιλέων ἀρχά. 190
μόχθος δ' ἐκ μόχθων ἄσσει,
δινευούσαις ἵπποισιν ἐπεὶ
πταναῖς ἀλλάξας ἔξ ἔδρας
ἱερὸν μετέβαλεν ὅμιν' αὐγᾶς
ἄλιος. ἀλλαῖς δ' ἀλλα προσέβα 195
χρυσέας ἀρνὸς μελάθροις ὀδύνα,
φόνος ἐπὶ φόνῳ ἄχεά τ' ἄχεσιν.
ἔνθεν τῶν πρόσθεν δμαθέντων
Τανταλιδᾶν ἐκβαίνει ποινά γ'
εἰς οἴκους· σπεύδει δ' ἀσπούδαστ' 200
ἐπὶ σοὶ δαίμων.
- IΦ. ἔξ ἀρχᾶς μοι δυσδαιμων
δαίμων τὰς ματρὸς ζώνας
καὶ νυκτὸς κείνας· ἔξ ἀρχᾶς 205
λόγιαι στερρὰν παιδείαν
Μοῖραι ξυντείνουσιν θεάι,

- ἀν πρωτόγονον θάλος ἐν θαλάμοις
 Λήδας ἡ τλάμων κούρα 210
 σφάγιον πατρώφα λώβχ
 καὶ θῦμ' οὐκ εὐγάθητον
 ἔτεκεν, ἔτρεφεν εὔκταιαν.
 ἵππείοις δ' ἐν δίφροισι
 φαμάθων Αὐλίδος ἐπέβασαν
 νύμφαν, οἴμαι, δύσνυμφον
 τῷ τᾶς Νηρέως κούρας, αἰαῖ. 215
 νῦν δ' ἀξείνου πόντου ξείνα
 δυσχόρτους οἴκους ναίω
 ἄγαμος ἀτεκνος ἀπολις ἄφιλος,
 ἀμναστηθεῖσ' ἐξ Ἑλλάνων, 220
 οὐ τὰν "Αργει μέλπουσ" "Ηραν
 οὐδ' ιστοῖς ἐν καλλιφθόγγοις
 κερκίδι Παλλάδος Ἀτθίδος εἰκὼ
 καὶ Τιτάνων ποικίλλουσ", ἀλλ'
 αἰμόρραντον δυσφόρμιγγα 225
 ξείνων αἰμάσσουσ' ἀταν [βωμούς],
 οἰκτράν τ' αἰαζόντων αὐδὰν
 οἰκτρόν τ' ἐκβαλλόντων δάκρυον.
 καὶ νῦν κείνων μέν μοι λάθα,
 τὸν δ' "Αργει δμαθέντα κλαίω 230
 σύγγονον, δν ἔλιπον ἐπιμαστίδιον
 ἔτι βρέφος, ἔτι νέον, ἔτι θάλος
 ἐν χερσὶν ματρὸς πρὸς στέρνοις τ'
 "Αργει σκηπτοῦχον Ὁρέσταν. 235

XO. καὶ μὴν ὅδ' ἀκτὰς ἐκλιπῶν θαλασσίους
 βουφορβός ἥκει σημανῶν τί σοι νέον.

ΒΟΥΚΟΛΟΣ

Ἄγαμέμνονός τε καὶ Κλυταιμήστρας τέκνων,
ἄκουε καὶνῶν ἔξι ἐμοῦ κηρυγμάτων.

ΙΦ. τί δ' ἔστι τοῦ παρόντος ἐκπλῆσσον λόγου; 240

ΒΟΥ. ἥκουσιν ἡς γῆν, κυανέαν Συμπληγάδα
πλάτη φυγόντες, δίπτυχοι νεανίαι,
θεῷ φίλον πρόσφαγμα καὶ θυτήριον
Ἄρτεμιδι. χέρνιβας δὲ καὶ κατάργματα
οὐκ ἀν φθάνοις ἀν εὔτρεπῃ ποιουμένη. 245

ΙΦ. ποδαποί; τίνος γῆς σχῆμα' ἔχουσιν οἱ ξένοι;

ΒΟΥ. "Ελληνες· ἐν τοῦτ' οἶδα κού περαιτέρω.

ΙΦ. οὐδ' ὄνομ' ἀκούσας οἰσθα τῶν ξένων φράσαι;

ΒΟΥ. Πιυλάδης ἐκλήζεθ' ἀτερος πρὸς θυτέρου.

ΙΦ. τοῦ ξυζύγου δὲ τοῦ ξένου τί τοῦνομ' ἦν; 250

ΒΟΥ. οὐδεὶς τόδ' οἶδεν οὐ γὰρ εἰσηκούσαμεν.

ΙΦ. ποῦ δ' εἴδετ' αὐτοὺς κάντυχόντες εἴλετε;

ΒΟΥ. ἄκραις ἐπὶ ρήγμασιν ἀξένου πόρου.

ΙΦ. καὶ τίς θαλάσσης βουκόλοις κοινωνία;

ΒΟΥ. βοῦς ἥλθομεν νίψοντες ἐναλίᾳ δρόσῳ. 255

ΙΦ. ἐκεῖσε δὴ 'πάνελθε, ποῦ νιν εἴλετε

τρόπω τε ποίω· τοῦτο γὰρ μαθεῖν θέλω.

χρόνιοι γὰρ ἥκουσον· οὐδέ πω βωμὸς θεᾶς

'Ελληνικαῖσιν ἐξεφοινίγθη ῥοαις.

ΒΟΥ. ἐπεὶ τὸν ἐσρέοντα διὰ Συμπληγάδων 260

βοῦς ὑλοφορβούς πόντον εἰσεβάλλομεν,

ἥν τις διαρρὼξ κυμάτων πολλῷ σάλω

κοιλωπὸς ἀγμός, παρφυρευτικαὶ στέγαι.

ἐνταῦθα δοσούς εἶδε τις νεανίας

βουφορβὸς ἡμῶν, κἀπεχώρησεν πάλιν 265

- άκροισι δακτύλοισι πορθμεύων ἵγνος.
 ἔλεξε δ· « Οὐχ ὁρᾶτε ; δαιμονές τινες
 θάσεουσιν οἵδε ». — Φεοσεβήζει δ' ἡμῶν τις ὧν
 ἀνέσχε χεῖρε καὶ προσηγέξατ' εἰσιδών·
 « ὃ ποντίας παῖ Λευκοθέας, νεῶν φύλαξ,
 δέσποτα Παλαίμον, ἴλεως ἡμῖν γενοῦ,
 εἴτ' οὖν ἐπ' ἀκταῖς θάσσετον Διοσκόρῳ,
 ἢ Νηρέως ἀγάλμαθ', δις τὸν εὐγενῆ
 ἔτικτε πεντήκοντα Νηρήδων χορόν ».
- ἄλλος δέ τις μάταιος, ἀνομίᾳ Θρασύς,
 ἐγέλασεν εὐχαῖς, ναυτίλους δ' ἐφθαρμένους
 θάσσειν φάραγγ' ἔφασκε τοῦ νόμου φόβῳ,
 κλύνοντας ὡς θύοιμεν ἐνθάδε ξένους·
 ἔδοξε δ' ἡμῶν εῦ λέγειν τοῖς πλείστι,
 θηρᾶν τε τῇ θεῷ σφάγια τάπιγχρια.
- καν τῷδε πέτραν ἄτερος λιπὼν ξένοιν
 ἐστη κάρα τε διετίναξ' ἀνω κάτω
 κάπεστέναξεν ὠλένας τρέμων ἄκρας,
 μανίσις ἀλαίνων, καὶ βοᾷ κυναγὸς ὡς.
 « Πυλάδη, δέδορκας τήνδε ; τήνδε δ' οὐχ ὁρᾶς
 "Αἰδου δράκαιναν, ὡς με βούλεται κτανεῖν
 δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἔμ' ἐστομωμένη ;
 ή δ' ἐκ χιτώνων πῦρ πνέουσα καὶ φόνον
 πτεροῖς ἐρέσσει, μητέρ' ἀγκάλαις ἐμὴν
 ἔχουσα, πέτρινον ὅχθον, ὡς ἐπεμβάλῃ.
 οἴμοι, κτενεῖ με· ποῖ φύγω ; » παρῆν δ' ὁρᾶν
 οὐ ταῦτα μορφῆς σχήματ', ἀλλ' ἡλλάσσετο
 φθοιγγάς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα,
 γά φασ' Ἐρινῆς ίέναι μυκήματα.
- ἡμεῖς δὲ συσταλέντες, ὡς θανούμενοι,
 σιγῇ καθήμεθ· ο δὲ χερὶ σπάσας ξίφος,

μόσχους δρούσας ἐς μέσας λέων ὅπως,
παίει σιδήρῳ λαγόνας ἐς πλευράς θ' ιείς,
δοκῶν Ἐρινῦς θεάς ἀμύνεσθαι τάδε,
ὅσθ' αἵματηρὸν πέλαγος ἔξανθεῖν ἄλος. 300

καὶ τῷδε πᾶς τις, ὃς ὁρᾷ βουφόρβια
πίπτοντα καὶ πορθούμεν', ἔξωπλίζετο,
κόγλους τε φυσῶν συλλέγων τ' ἐγχωρίους·
πρὸς εὐτραφεῖς γῆρος καὶ νεανίας ξένους
φαύλους μάχεσθαι βουκόλους ἡγούμεθα. 305

πολλοὶ δ' ἐπληρώθημεν ἐν μακρῷ χρόνῳ.
πίπτει δὲ μανίας πίτυλον ὁ ξένος μεθείς,
στάζων ἀφρῷ γένειον· ὡς δ' ἐσείδομεν
προύργου πεσόντα, πᾶς ἀνὴρ ἔσχεν πόνον
βάλλων ἀράσσων· ἀτερος δὲ τοῦ ξένοιν 310

ἀφρόν τ' ἀπέψη σώματός τ' ἐτημέλει
πέπλων τε προυκάλυπτεν εὔπήνους ὑφάσι,
καραδοκῶν μὲν τάπιόντα τραύματα,
φίλον δὲ θεραπείασιν ἄνδρ' εὐεργετῶν.

ἔμφρων δ' ἀνάξας ὁ ξένος πεσήματος 315

ἐγριν κλύδωνα πολεμίων προσκείμενον
καὶ τὴν παροῦσαν συμφορὰν αὐτοῦ πέλας,
ἄμωξέ θ'. ήμεῖς δ' οὐκ ἀνίεμεν πέτροις
βάλλοντες, ἄλλος ἄλλοθεν προσκείμενοι.
οὗ δὴ τὸ δεινὸν παρακέλευσμ' ἥκουσαμεν· 320

«Πυλάδη, θανούμεθ', ἄλλ' ὅπως θανούμεθα
κάλλισθ'. ἔπου μοι, φάσγανον σπάσας χερί». Καὶ
ώς δ' εἴδομεν δίπαλτα πολεμίων ξίφη,
φυγῇ λεπαίας ἔξεπίμπλαμεν νάπας.
ἄλλ', εἰ φύγοι τις, ἀτεροι προσκείμενοι 325

ἔβαλλον αὐτούς· εἰ δὲ τούσδε ὠσαίατο,
αὕθις τὸ νῦν ὑπεῖκον ἥρασσεν πέτροις.

- ἀλλ' ἦν ἄπιστον· μυρίων γάρ ἐκ γερῶν
οὐδεὶς τὰ τῆς θεοῦ θύματ' εὔτυχει βαλών.
μόλις δέ νιν τόλμη μὲν οὐ χειρούμεθα,
κύκλῳ δὲ περιβαλόντες ἔξεκλέψαμεν 330
πέτροισι χειρῶν φάσγαν', ἐς δὲ γῆν γόνυ
καμάτῳ καθεῖσαν· πρὸς δ' ἄνακτα τῆσδε γῆς
κομίζομέν νιν· ὁ δ' ἐσιδὼν ὅσον τάχος
ἐς χέρνιβάς τε καὶ σφαγεῖ^ν ἔπειμπέ σοι. 335
- εὔχου δὲ τοιάδ', ὃ νεᾶνί, σοι ξένων
σφάγια παρεῖναι· κανὸν ἀναλίσκης ξένους
τοιούσδε, τὸν σὸν 'Ελλὰς ἀποτείσει φόνον
δίκας τίνουσα τῆς ἐν Αὐλίδι σφαγῆς.
- ΧΟ. Θαυμάστ' ἔλεξας τὸν μανένθι, ὅστις ποτὲ 340
"Ελληνος ἐκ γῆς πόντον ἥλθεν ἀξενον.
ΙΦ. εἰεν· σὺ μὲν κόμιζε τοὺς ξένους μολών,
τὰ δ' ἐνθάδ' ἡμεῖς ὅσια φροντιούμεθα... .
- ὾ καρδία τάλαινα, πρὶν μὲν ἐς ξένους
γαληνὸς ἥσθια καὶ φιλοικτίρμων ἀεί,
ἐς θούμόφυλον ἀνάμετρουμένη δάκρυ,
"Ελληνας ἄνδρας ἡνίκ' ἐς χέρας λάβοις.
νῦν δ' ἐξ ὀνείρων οἴσιν ἡγριώμεθα,
δοκοῦσ' 'Ορέστην μηκέθ' ἥλιον βλέπειν,
δύσνουν με λήψεσθ', οἵτινές ποθ' ἥκετε. 345
- καὶ τοῦτ' ἄρ' ἦν ἀληθέες, ἥσθομην, φίλαι·
οἱ δυστυχεῖς γάρ τοῖσι δυστυχεστέροις
αὐτοὶ κακῶς πράξαντες οὐ φρονοῦσιν εὖ.
ἀλλ' οὔτε πνεῦμα Διόθεν ἥλθε πώποτε,
οὐ πορθμίς, ἥτις διὰ πέτρας Συμπληγάδας 350
- 'Ελένην ἀπήγαγ^ν ἐνθάδ', ἥ μ' ἀπώλεσεν,
Μενέλεων θ', ἵν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην,
τὴν ἐνθάδ' Αὔλιν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ,

οὗ μ' ὁς τε μόσχου Δαναΐδαι χειρούμενοι
ἔσφαζον, ιερεὺς δ' ἦν ὁ γεννήσας πατήρ. 360
οἵμοι — κακῶν γάρ τῶν τότε οὐκ ἀμνημονῶ —
ὅσας γενέσου χεῖρας ἔξηκόντισα
γονάτων τε τοῦ τεκόντος, ἔξαρτωμένη,
λέγουσα τοιάδ'. «Ὄ πάτερ, νυμφεύομαι
νυμφεύματ', αἰσχρὰ πρὸς σέθεν μήτηρ δ' ἐμὲ 365
σέθεν κατακτείνοντος Ἀργεῖαί τε νῦν
ὑμνοῦσιν ὑμεναίοισιν, αὐλεῖται δὲ πᾶν
μέλαθρον· ἡμεῖς δ' ὀλλάχεσθα πρὸς σέθεν.
"Αἰδης Ἀγιλλεὺς ἦν ἄρ', οὐχ ὁ Πηλέως,
οὗ μοι προσείσας πόσιν, ἐν ἀρμάτων ὅχοις 370
ἐς αίματηρὸν γάμον ἐπόρθημευσας δόλῳ.
Ἐγὼ δὲ λεπτῶν ὅμμα διὰ καλυμμάτων
ἔχουσ', ἀδελφόν τ' οὐκ ἀνειλόμητην χεροῖν
— ὃς νῦν ὅλωλεν — οὐ καστηγήτη στόμα
συνῆψ' ὑπ' αἰδοῦς, ὡς ἰοῦσ' ἐς Πηλέως 375
μέλαθρα· πολλὰ δ' ἀπεθέμην ἀσπάσματα
ἐς αῦθις, ὡς ἥξουσ' ἐς "Ἄργος αὖ πάλιν.

὜ τλῆμον, εἰ τέθηκας; ἐξ εἰων καλῶν
ἔρρεις, Ὁρέστα, καὶ πατρὸς ζηλωμάτων...
τὰ τῆς θεοῦ δὲ μέμφομαι σοφίσματα, 380
ἥτις βροτῶν μὲν ἦν τις ἀψηται φόνου,
ἥ καὶ λογείας ἥ νεκροῦ θίγη χεροῖν,
βωμῶν ἀπείργει, μυσαρὸν ὡς ἡγουμένη,
αὐτὴ δὲ θυσίαις ἥδεται βροτοκτόνοις.
οὐκ ἔσθ' ὅπως ἔτεκεν ἀν ἡ Διὸς δάμαρ
Λητώ τοσαύτην ἀμαθίαν. Ἐγὼ μὲν οὖν 385
τὰ Ταντάλου θεοῖσιν ἔστιάματα
ἀπιστα κρίνω, παιδὸς ἥσθηναι βορᾶ,
τοὺς δ' ἐνθάδ', αὐτοὺς ὄντας ἀνθρωποκτόνους,

- ἐξ τὴν θεὸν τὸ φαῦλον ἀναφέρειν δοκῶ· 390
 οὐδένα γάρ οἶμαι δαιμόνων εἶναι κακόν.
- XO.** στρ. α' Κυάνεαι κυάνεαι σύνοδοι θαλάσσας,
 ἵν' οἰστρος ὁ ποτώμενος Ἀργόθεν
 ἀξενον ἐπ' οἴδμα διεπόρευσε <τὰν βοῦν> 395
 'Ασιήτιδα γαῖαν
 Εύρώπας διαμείψας.
 τίνες ποτ' ἄρα τὸν εὔνδρον δονακόχλοα
 λιπόντες Εύρέταν 400
 ἡ ρεύματα σεμνὰ Δίρκας
 ἔβασαν ἔβασαν ἀμεικτον αἷλαν, ἐνθα κούρα
 δίᾳ τέγγει
 βωμοὺς καὶ περικίονας 405
 ναοὺς αἷμα βρότειον;
 ἀντιστρ. α' ἡ ροθίοις εἰλατίνας δικρότοισι κώπας
 ἐπλευσαν ἐπὶ πόντια κύματα,
 νάιον ὅχημα, λινοπόροις τ' αὔραις, 410
 φιλόπλοουτον ἄμιλλαν
 αὔξοντες μελάθροισιν;
 φίλα γάρ ἐλπίς γ', ἐπὶ τε πήμασιν βροτῶν
 ἀπληστος ἀνθρώποις, 415
 ὅλβου· βάρος οὖν φέρονται
 πλάνητες ἐπ' οἴδμα πόλεις τε βαρβάρους περῶντες,
 κοινῇ δόξῃ.
 γνώμα δ' οἵς μὲν ἀκαίρος ὅλ-
 βου, τοῖς δ' ἐξ μέσον ἥκει. 420
 στρ. β' πῶς πέτρας τὰς συνδρομάδας,
 πῶς Φινεϊδᾶν ἀύπνους
 ἀκτὰς ἐπέρασαν
 παρ' ἀλιον· αἰγιαλὸν ἐπ' Ἀμφιτρίτας
 ροθίω δραμόντες, 425

- ὅπου πεντήκοντα κορᾶν
Νηρήδων ποσὶ χοροὶ
μέλπουσιν ἐγκύκλιοι ;
ἢ πλησιστίοισι πνοαῖς,
συριζόντων κατὰ πρύμναν
εὔναίων πηδαλίων,
αὔραις σὺν νοτίαις
ἢ πνεύμασι Ζεφύρου,
τὰν πολυόρνιθον ἐπ' αἷξαν, 430
λευκὰν ἀκτάν, Ἀχιλῆος
δρόμους καλλισταδίους,
ἄξεινον κατὰ πόντον ;
ἀντιστρ. β' εἴθ' εὐχαῖσιν δεσποσύνοις
Λήδας Ἐλένα φίλα παιᾶς
ἐλθοῦσα τύχοι τὰν
Τρωάδα λιποῦσα πόλιν, ἵν ἀμφὶ χαίτῃ
δρόσον κίματηράν
έλιγθεῖσα λαιμοτόμῳ
δεσποίνας χειρὶ θάνοι 440
ποινὰς δοῦσ' ἀντιπάλους.
ἀδίσταν δ' ἂν ἀγγελίαν
δεξαίμεσθ', Ἐλλάδος ἐκ γῆς
πλωτήρων εἰ τις ἔβα,
δουλείας ἐμέθεν 450
δειλχίας παυσίπονος
κάν γάρ ὀνείροισι συνείην
δόμοις πόλει τε πατρώᾳ,
τερπνῶν ὑπνῶν ἀπόλαυ-
σιν, κοινὰν χάριν ὅλβου.
ἄλλ' οἵδε χέρας δεσμοῖς δίδυμοι
συνερεισθέντες χωροῦσι, νέον 455

πρόσφαγμα θεᾶς· σιγᾶτε, φίλαι.

τὰ γὰρ Ἑλλήνων ἀκροθίνια δὴ

ναοῖσι πέλας τάδε βαίνει·

οὐδ' ἀγγελίας ψευδεῖς ἔλαχεν

βουφορβὸς ἀνήρ.

Ὥ πότνι', εἴ σοι τάδ' ἀρεσκόντως

πόλις ἥδε τελεῖ, δέξαι θυσίας,

ἀς δὲ παρ' ἡμῖν νόμος οὐχὶ ὁσίας

"Ἑλλῆσι διδοὺς ἀναφαίνει.

IΦ.

εἶεν·

τὰ τῆς θεοῦ μὲν πρῶτον ὡς καλῶς ἔχη

φροντιστέον μοι. μέθετε τῶν ξένων γέρας,

ώς ὅντες ἵεροὶ μηκέτ' ὦσι δέσμιοι.

ναοῦ δὲ ἔσω στείχοντες εὔτρεπίζετε

ἄγρῳ πὶ τοῖς παροῦσι καὶ νομίζεται.

φεῦ·

τίς ἄρα μήτηρ ἡ τεκοῦσ' ὑμᾶς ποτε

πατήρ τοῦ; ἀδελφή τοῦ, εἰ γεγῶσα τυγχάνει. . .

οἵων στερεῖσα διπτύχων νεανιῶν

ἀνάδελφος ἔσται. τὰς τύχας τίς οἶδ' ὅτῳ

τοιαίδε ἔσονται; πάντα γὰρ τὰ τῶν θεῶν

ἐς ἀφανὲς ἔρπει, κούδεν οἶδ', οὐδεὶς κακόν·

ἡ γὰρ τύχη παρήγαγ' ἐς τὸ δυσμαθές.

πόθεν ποθ' ἥκετ', ὃ ταλαίπωροι ξένοι;

ώς διὰ μακροῦ μὲν τήγδ' ἐπλεύσατε γθόνα,

μακρὸν δὲ ἀπ' οἴκων γρόνον ἔσεσθ' ἀεὶ κάτω.

OP.

τί ταῦτ' ὀδύρῃ, καὶ ποτε τοῖς μέλλουσῃ νῷν

κακοῖσι λυπεῖς, ἥτις εἴ ποτ', ὃ γύναι;

οὕτοι νομίζω σοφόν, δις ἀν μέλλων-κτενεῖν

οἴκτῳ τὸ δεῖμα τούλέθρου νικᾶν θέλῃ,

οὐχὶ ὄστις "Αἰδην ἐγγὺς ὄντ' οἰκτίζεται,

460

465

470

475

480

485

- σωτηρίας ἀνελπις· ως δύ' ἔξ ένδος
κακώ συνάπτει, μωρίαν τ' ὀφλισκάνει
θνήσκει θ' ὄμοιώς· τὴν τύχην δ' ἔαν χρεών.
ἡμᾶς δὲ μὴ θρήνει σύ· τὰς γάρ ἐνθάδε 490
θυσίας ἐπιστάμεσθα καὶ γιγνώσκομεν.
- IΦ. πότερος ἄρ' ὑμῶν ἐνθάδ' ὠνομασμένος
Πυλάδης κέκληται; τόδε μαθεῖν πρῶτον θέλω.
- OP. ὅδ', εἴ τι δή σοι τοῦτ' ἐν ἥδονῇ μαθεῖν.
- IΦ. ποίας πολίτης πατρίδος "Ἐλληνος γεγώς"; 495
- OP. τί δ' ἂν μαθοῦσα τόδε πλέον λάβοις, γύναι;
- IΦ. πότερον ἀδελφῷ μητρός ἐστον ἐκ μιᾶς;
- OP. φιλότητί γ'. ἐσμὲν δ' οὐ κασιγνήτῳ, γύναι.
- IΦ. σοὶ δ' ὄνομα ποῖον ἔθεθ' ὁ γεννήσας πατήρ;
- OP. τὸ μὲν δίκαιον Δυστυχῆς καλοίμεθ' ἄν. 500
- IΦ. οὐ τοῦτ' ἐρωτῶ· τοῦτο μὲν δὸς τῇ τύχῃ.
- OP. ἀνώνυμοι θανόντες οὐ γελώμεθ' ἄν.
- IΦ. τί δὲ φθονεῖς τοῦτ'; ή φρονεῖς οὔτω μέγα;
- OP. τὸ σῶμα θύσεις τούμόν, οὐχὶ τούνομα.
- IΦ. οὐδ' ἂν πόλιν φράσειας ἥτις ἐστί σοι;
- OP. ζητεῖς γάρ οὐδὲν κέρδος, ως θανουμένῳ. 505
- IΦ. χάρον δὲ δοῦναι τήνδε κωλύειν τί σε;
- OP. τὸ κλεινὸν "Αργος πατρίδ" ἐμήν ἐπεύχομαι.
- IΦ. πρὸς θεῶν, ἀληθῶς, δύξέν', εἰ κεῖθεν γεγώς;
- OP. ἐκ τῶν Μυκηνῶν γ', αἴ ποτ' ἥσαν ὅλβιαι. 510
- IΦ. φυγάς δ' ἀπῆρας πατρίδος, ή ποίᾳ τύχῃ;
- OP. φεύγω τρόπον γε δή τιν' οὐχ ἐκών έκών.
- IΦ. ἄρ' ἄν τί μοι φράσειας ἡν ἐγὼ θέλω;
- OP. ως ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας.
- IΦ. καὶ μὴν ποθεινός γ' ἥλθεις ἔξ "Αργους μολών." 515
- OP. οὔκουν ἐμαυτῷ γ'. εἰ δὲ σοί, σὺ τοῦτ' ἔρα.
- IΦ. Τροίαν ἵσως οἶσθ', ἡς ἀπανταχοῦ λόγος.

- ΟΡ. ώς μήποτ' ὥφελόν γε μηδ' ἵδων ὄναρ.
 ΙΦ. φασίν νιν οὐκέτ' οῦσαν οἰχεσθαι δορί.
 ΟΡ. ἔστιν γάρ οὔτως οὐδ' ἀκραντ' ἡκούσατε. 520
 ΙΦ. 'Ελένη δ' ἀφίκται· δῶμα Μενέλεω πάλιν;
 ΟΡ. ἥκει, κακῶς γ' ἐλθοῦσα τῶν ἐμῶν τινι.
 ΙΦ. καὶ ποῦ στι; κάμοι γάρ τι προυφείλει κακόν.
 ΟΡ. Σπάρτη ξυνοικεῖ τῷ πάρος ξυνευνέτῃ.
 ΙΦ. ω μῆσος εἰς "Ελληνας, οὐκ ἔμοι μόνη. 525
 ΟΡ. ἀπέλαυσα κάγδῳ δή τι τῶν κείνης γάμων.
 ΙΦ. νόστος δ' 'Αγαιῶν ἐγένεθ', ώς κηρύσσεται;
 ΟΡ. ώς πάνθ' ἀπαξ με συλλαβθοῦσ' ἀνιστορεῖς.
 ΙΦ. πρὶν γάρ θανεῖν σε, τοῦδ' ἐπαυρέσθαι θέλω.
 ΟΡ. ἔλεγχ', ἐπειδὴ τοῦδ' ἐρᾶς· λέξω δ' ἐγώ. 530
 ΙΦ. Κάλχας τις ἦλθε μάντις ἐκ Τροίας πάλιν;
 ΟΡ. δλωλεν, ώς ἦν ἐν Μυκηναίοις λόγος.
 ΙΦ. ω πότνι', ώς εὖ. τί γάρ Λαέρτου γόνος;
 ΟΡ. οὕπω γενόστηκ' οἶκον; ἔστι δ', ώς λόγος.
 ΙΦ. δλοιτο, νόστου μήποτ' ἐς πάτραν τυγχών. 535
 ΟΡ. μηδὲν κατεύχου· πάντα τάκείνου νοσεῖ.
 ΙΦ. Θέτιδος δ' ὁ τῆς Νηρῆδος ἔστι παῖς ἔτι;
 ΟΡ. οὐκ ἔστιν ἀλλως λέκτρ' ἔγημ' ἐν Αὐλίδι.
 ΙΦ. δόλια γάρ, ώς ἵσασιν οἱ πεπονθότες.
 ΟΡ. τίς εἰ πόθι'; ώς εὖ πυνθάνη τάφ' 'Ελλάδος. 540
 ΙΦ. ἐκεῖθεν εἴμι· παῖς ἔτ' οὗσ' ἀπωλόμην.
 ΟΡ. δρθῶς ποθεῖς ἀρ' εἰδέναι τάκει, γύναι.
 ΙΦ. τί δ' ὁ στρατηγός, ὃν λέγουντο εὐδαιμονεῖν;
 ΟΡ. τίς; οὐ γάρ ἦν γ' ἐγῷδα τῶν εὐδαιμόνων.
 ΙΦ. 'Ατρέως ἐλέγετο δή τις 'Αγαμέμνων ἀναξ. 545
 ΟΡ. οὐκ οἶδ'. ἀπελθε τοῦ λόγου τούτου, γύναι.
 ΙΦ. μὴ πρὸς θεῶν, ἀλλ' εἴφ', ἵν' εὐφρανθῶ, ζένε.
 ΟΡ. τέθνηγ' ὁ τλήμων, πρὸς δ' ἀπώλεσέν τινα.

- IΦ. τέθηκε ; ποία συμφορᾶ ; τάλαιν' ἔγω.
 OP. τί δ' ἐστέναξας τοῦτο ; μῶν προσῆκέ σοι ; 550.
 IΦ. τὸν ὄλβον αὐτοῦ τὸν πάροιθ' ἀναστένω.
 OP. δεινῶς γάρ ἐκ γυναικὸς οἰχεται σφαγεῖς.
 IΦ. ὃ πανδάκρυτος ἡ κτανοῦσσα... χὼ θανών.
 OP. παῦσαί νυν ἥδη μηδ' ἐρωτήσῃς πέρα.
 IΦ. τοσόνδε γ', εἰ ζῇ τοῦ ταλαιπώρου δάμαρ. 555.
 OP. οὐκ ἔστι παῖς νιν ὃν ἔτεχ', οὗτος ὁλεσεν.
 IΦ. ὃ συνταραχθεὶς οἴκος. ὡς τί δὴ θέλων ;
 OP. πατρὸς θανόντος τήνδε τιμωρούμενος.
 IΦ. φεῦ·
     ώς εὖ κακὸν δίκαιον εἰσεπράξατο.
 OP. ἀλλ' οὐ τὰ πρὸς θεῶν εύτυχεῖ δίκαιος ὅν. 560.
 IΦ. λείπει δ' ἐν οἴκοις ἄλλον Ἀγαμέμνων γόνον ;
 OP. λέλοιπεν Ἡλέκτραν γε παρθένον μίαν.
 IΦ. τί δέ ; σφαγείσης θυγατρὸς ἔστι τις λόγος ;
 OP. οὐδείς γε, πλὴν θανοῦσσαν οὐχ ὄρᾶν φάος.
 IΦ. τάλαιν' ἔκεινη χὼ ικτανῶν αὐτὴν πατήρ. 565.
 OP. κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο.
 IΦ. ὁ τοῦ θανόντος δ' ἔστι παῖς "Ἄργει πατρός ;
 OP. ἔστ', ἀθλιός γε, κούδαμοῦ καὶ πανταχοῦ.
 IΦ. ψευδεῖς ὄνειροι, χαίρετ· οὐδὲν ἥτ' ἄρα.
 OP. οὐδ' οἱ σοφοί γε δαίμονες κεκλημένοι 570.
     πτηγῶν ὄνειρων εἰσὶν ἀψευδέστεροι.
     πολὺς ταραχμὸς ἔν τε τοῖς θείοις ἔνι
     καν τοῖς βροτείοις ἐν δὲ λυπεῖται μόνον,
     ὅς οὐκ ἄφρων ὃν μάντεων πεισθεὶς λόγοις
     ὅλωλεν — ὡς ὅλωλε τοῖσιν εἰδόσιν. 575.
 XΟ. φεῦ φεῦ· τί δ' ἥμεῖς οἵ τ' ἐμοὶ γεννήτορες ;
     ἄρ' εἰσὶν ; ἄρ' οὐκ εἰσί ; τίς φράσειεν ὁν ;
 IΦ. ἀκούσατ· ἐς γάρ δὴ τιν' ἥκομεν λόγον,

νῦμιν τ' ὄνησιν, ὃ ξένοι, σπεύδουσ' ἄμα
κάμοι· τὸ δ' εὗ μάλιστά γ' οὕτω γίγνεται,
εἰ πᾶσι ταύτὸν πρᾶγμ' ἀρεσκόντως ἔχει.

Θέλοις ἂν, εἰ σώσαιμί σ', ἀγγεῖλαι τί μοι
πρὸς "Αργος ἐλθὼν τοῖς ἐμοῖς ἔκει φίλοις,
δέλτον τ' ἐνεγκεῖν, ἦν τις οἰκτίρας ἐμὲ
ἔγραψεν αἰχμάλωτος, οὐχὶ τὴν ἐμὴν
φονέα νομίζων χεῖρα, τοῦ νόμου δ' ὑπο
θνήσκειν τὰ τῆς θεοῦ, τάδε δίκαιοις ἡγουμένης;
οὐδένα γάρ εἰγον ὅστις ἀγγείλαι μολὼν
ἔς "Αργος αῦθις τάς τ' ἐμὰς ἐπιστολὰς
πέμψει σωθεῖς τῶν ἐμῶν φίλων τινί.

σὺ δ' — εἰ γάρ, ὡς ἔοικας, οὔτε δυσγενής
καὶ τὰς Μυκήνας οἴσθια χοῦς κάγὼ θέλω —
σώθητι, καὶ σὺ μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν λαβών,
κούφων ἔκατι γραμμάτων σωτηρίαν.
οὗτος δ', ἐπείπερ πόλις ἀναγκάζει τάδε,
θεῷ γενέσθω θῦμα χωρισθεὶς σέθεν.

OP. καλῶς ἔλεξας τἄλλα πλὴν ἔν, ὃ ξένη·
τὸ γάρ σφαγῆναι τόνδ' ἐμοὶ βάρος μέγα.
ὅ ναυστολῶν γάρ εἰμ' ἐγὼ τὰς συμφοράς,
οὗτος δὲ συμπλεῖ τῶν ἐμῶν μόχθων χάριν.
οὔκουν δίκαιον ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ τοῦδ' ἐμὲ
χάριν τίθεσθαι καύτὸν ἐκδῦναι κακῶν.
ἀλλ' ὃς γενέσθω τῷδε μὲν δέλτον δίδου·
πέμψει γάρ "Αργος, ὡστε σοι καλῶς ἔχειν.
ἥμᾶς δ' ὁ χρήζων κτεινέτω. τὰ τῶν φίλων
αἰσχιστὸν ὅστις καταβαλὼν ἔς ξυμφορὰς
αὐτὸς σέσωσται. τυγχάνει δ' δ' ὥκ φίλος,
διν οὐδὲν ἡσσον ἦ μὲ φῶς ὄραν θέλω.
ΙΦ. ὃ λῆμ' ἀριστον, ὡς ἀπ' εὐγενοῦς τινός

- ρίζης πέφυκας τοῖς φίλοις τ' ὄρθῶς φίλος· 610
 τοιοῦτος εἴη τῶν ἐμῶν ὅμισπόρων
 ὅσπερ λέλειπται. καὶ γάρ οὐδ' ἐγώ, ξένοι,
 ἀνάδελφός εἰμι, πλὴν ὅσ' οὐχ ὄρθωσά νιν.
 ἐπεὶ δὲ βούλη ταῦτα, τόνδε πέμψομεν
 δέλτον φέροντα, σοὺ δὲ θαυμῇ πολλὴ δέ τις 615
 προθυμία σε τοῦδ' ἔχουσα τυγχάνει.
- OP. Θύσει δὲ τίς με καὶ τὰ δεινὰ τλήσεται;
 IΦ. ἐγώ· θεᾶς γάρ τῆσδε προστροπὴν ἔχω.
- OP. ἀξηλά γ', ὃ νεᾶνι, κούκι εὐδαιμονα.
- IΦ. ἀλλ' εἰς ἀνάγκην κείμεθ', ἦν φυλακτέον. 620
- OP. αὐτὴ ξίφει θύουσα θῆλυς ἄρσενας;
 IΦ. οὔκ, ἀλλὰ χαίτην ἀμφὶ σὴν χερνίψομαι.
- OP. ὁ δὲ σφαγεὺς τίς; εἰ τάδ' ίστορεν με χρή.
 IΦ. ἔσω δόμων τῶνδ' εἰσὸν οἵς μέλει τάδε.
- OP. τάφος δὲ ποῖος δέξεται μ', ὅταν θάνω; 625
 IΦ. πῦρ ιερὸν ἔνδον χάσμα τ' εὐρωπὸν πέτρας.
 OP. φεῦ.
- πῶς ἀν μ' ἀδελφῆς χείρ περιστείλειν ἄν;
 IΦ. μάταιον εὐχήν, ὃ τάλας, ὅστις ποτ' εἰ, γῆξω· μακρὰν γάρ βαρβάρου ναίει χθονός.
 οὐ μήν, ἐπειδὴ τυγχάνεις Ἀργεῖος ὁν,
 ἀλλ' ὁν γε δυνατὸν οὐδ' ἐγώ λείψω χάριν. 630
- πολύν τε γάρ σοι κόσμον ἐνθήσω τάφῳ
 ἔχαθῷ τ' ἐλαίῳ σῶμα σὸν κατασβέσω
 καὶ τῆς ὀρείας ἀνθεμόρρυτον γάνος.
 ξουθῆς μελίσσης ἐς πυρὰν βαλῶ σέθεν.
- ἀλλ' εἴμι δέλτον τ' ἐκ θεᾶς ἀνακτόρων
 οἴσω· τὸ μέντοι δυσμενὲς μὴ μοὶ λάβης.
 φυλάσσετ' αὐτούς, πρόσπολοι, δεσμῶν ἀτερ...
 ἵσως ἀελπίτα τῶν ἐμῶν φίλων τινὶ

- πέμψω πρὸς Ἀργος, δὸν μάλιστ' ἐγὼ φιλῶ, 640
καὶ δέλτος αὐτῷ ζῶντας οὖς δοκεῖ θανεῖν
λέγουσα πιστὰς ἡδονὰς ἀπαγγελεῖ.
- ΧΟ. κατολοφύρομαι σὲ τῶν χερνίβων
ράνισι μελόμενον αἴμακταῖς. 645
- ΟΡ. οἶκτος γὰρ οὐ ταῦτ', ἀλλὰ γαίρετ', ὃ ξέναι.
- ΧΟ. σὲ δὲ τύχας μάκαρος, ὃ
νεανία, σεβόμεθ', ἐς
πάτραν ὅτι ποτ' ἐπεμβάσῃ.
- ΠΥ. ἄζηλά τοι φίλοισι, θηγσκόντων φίλων. 650
- ΧΟ. ὃ σχέτλιοι πομπαί.
φεῦ φεῦ, διόλλυσαι.
αἰαῖ αἰαῖ. πότερος δὲ μᾶλλον;
ἔτι γὰρ ἀμφίλογα δίδυμα μέμονε φρήν,
σὲ πάρος ἡ σὲ ἀναστενάξω γόρις. 655
- ΟΡ. Πυλάδη, πέπονθας ταῦτὸ πρὸς θεῶν ἔμοι;
- ΠΥ. οὐκ οἴδε· ἐρωτᾷς οὐ λέγειν ἔχοντά με.
- ΟΡ. τίς ἐστὶν ἡ νεᾶνις; ὡς Ἐλληνικῶς
ἀνήρεθ' ἡμᾶς τούς τ' ἐν Ἰλίῳ πόνους
νόστον τ' Ἀχαιῶν τόν τ' ἐν οἰωνοῖς σοφὸν
Κάλχαντ' Ἀχιλλέως τ' ὄνομα, καὶ τὸν ἄθλιον
Ἀγαμέμνον' ὡς ὥκτιρ' ἀνηρώτα τέ με
γυναῖκα παῖδας τ'. ἔστιν ἡ ξένη γένος
ἐκεῖθεν Ἀργοῦ τις· οὐ γὰρ ὃν ποτε
δέλτον τ' ἐπεμπε καὶ τάδε ἐξεμάνθανεν,
ὡς κοινὰ πράσσουσ', "Ἀργος εἰ πράσσει καλῶς.
ΠΥ. ἔφθης με μικρόν· ταῦτὰ δὲ φθάσας λέγεις,
πλὴν ἔν τὰ γὰρ τῶν βασιλέων παθήματα
ἴσασι πάντες, ὃν ἐπιστροφή τις ἦν.
ἀτὰρ διῆλθον χάτερον λόγον τινά.
- ΟΡ. τίν'; ἐς τὸ κοινὸν δοὺς ἄμεινον ἀν μάθοις.

- ΙΠ. αἰσχρὸν θανόντος σοῦ βλέπειν ἡμᾶς φάος
κοινῇ τ' ἔπλευσα, δεῖ με καὶ κοινῇ θανεῖν. 675
καὶ δειλίαν γάρ καὶ κάκην κεκτήσομαι
"Αργεῖ τε Φωκέων τ' ἐν πολυπτύχῳ χθονί,
δόξω δὲ τοῖς πολλοῖσι — πολλοὶ γάρ κακοὶ —
προδοὺς σεσῶσθαι σ' αὐτὸς εἰς οἴκους μόνος,
ἢ καὶ φονεύσας ἐπὶ νοσοῦσι δώμασι 680
ράψαι μόρον σοι σῆς τυραννίδος χάριν,
ἔγκληρον ὡς δὴ σὴν κασιγνήτην γαμῶν.
ταῦτ' οὖν φοβοῦμαι καὶ δι' αἰσχύνης ἔχω,
κούκ ἔσθι ὅπως οὐ χρὴ συνεκπνεῦσαι μέσοι
καὶ σὺν σφαγῆναι καὶ πυρωθῆναι δέμας, 685
φίλον γεγῶτα καὶ φοβούμενον ψόγον.
- ΟΡ. εὔφημα φώνει· τάμα δεῖ φέρειν κακά,
ἀπλᾶς δὲ λύπας ἔξον, οὐκ οἶσω διπλᾶς.
δὲ γάρ σὺ λυπρὸν κάπονείδιστον λέγεις,
ταῦτ' ἔστιν ἡμῖν, εἴ σε συμμοχθοῦντ' ἐμοὶ 690
κτενῶ· τὸ μὲν γάρ εἰς ἔμ' οὐ κακῶς ἔχει,
πράσσονθ' ἀ πράσσω πρὸς θεῶν, λῦσαι βίον.
σὺ δ' ὅλβιός τ' εἶ, καθαρά τ', οὐ νοσοῦντ' ἔχεις
μέλαθρ', ἐγὼ δὲ δυσσεβῆ καὶ δυστυχῆ.
σωθεῖς δέ, παῖδας ἐξ ἐμῆς δόμοσπόρου 695
κτησάμενος, ἦν ἔδωκά σοι δάμαρτ' ἔχειν —
ὄνομά τ' ἐμοῦ γένοιτ' ἄν, οὐδ' ἄπαις δόμος
πατρῷος ούμδος ἐξαλειφθείη ποτ' ἄν.
ἀλλ' ἔρπε καὶ ζῆ καὶ δόμους οἴκει πατρός.
ὅταν δ' ἐς 'Ελλάδ' ἵππιόν τ' "Αργος μόλης, 700
πρὸς δεξιὰς σε τῆσδ' ἐπισκήπτω τάδε·
τύμβον τε χῶσον κάπιθες μνημεῖά μοι,
καὶ δάκρυ' ἀδελφὴ καὶ κόμας δότω τάφῳ.
ἄγγελλε δ' ὡς ὅλωλ' ὑπ' 'Αργείας τινὸς

γυναικές, ἀμφὶ βωμὸν ἀγνισθεῖς φόνῳ. 705
 καὶ μὴ προδῶς μου τὴν κασιγνήτην ποτέ,
 ἔρημα κήδη καὶ δόμους δρῶν πατρός.
 καὶ χαῖρ· ἐμῶν γὰρ φίλατάν σ' ηὗρον φίλων,
 ὡς συγκυναγὲ καὶ συνεκτραφεῖς ἐμοί,
 ὡς πόλλ' ἐνεγκῶν τῶν ἐμῶν ἀχθῆ κακῶν.

ἡμᾶς δ' δὲ Φοίβος μάντις ὧν ἐψεύσατο·
 τέχνην δὲ θέμενος ὡς προσώπαθ' Ἐλλάδος
 ἀπήλασ', αἰδοῦ τῶν πάρος μαντευμάτων.
 Ὡς πάντ' ἐγὼ δοὺς τάμα καὶ πεισθεῖς λόγοις,
 μητέρα κατακτᾶς αὐτὸς ἀνταπόλλυμαι.

III. ἔσται τάφος σοι, καὶ κασιγνήτης λέγος
 οὐκ ἂν προδοίην, ὃ τάλας, ἐπεὶ σ' ἐγὼ
 θανόντα μᾶλλον ἢ βλέπονθ' ἔξω φίλον.
 ἀτάρ τὸ τοῦ θεοῦ σ' οὐ διέφθορέν γέ πω
 μάντευμα· καίτοι γ' ἐγγὺς ἔστηκας φόνου.
 ἀλλ' ἔστιν, ἔστιν ἡ λίαν δυσπραξία
 λίαν διδοῦσα μεταβολάς, ὅταν τύχῃ.

OP. σίγα· τὰ Φοίβου δ' οὐδὲν ὠφελεῖ μ' ἔπη·
 γυνὴ γὰρ ἥδε δωμάτων ἔξω περᾶ.

ΙΦ. ἀπέλθεθ' ὑμεῖς καὶ παρευτρεπίζετε
 τάνδον μολύντες τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῇ.

δέλτου μὲν αἵδε πολύθυροι διαπτυχαί,
 ξένοι, πάρεισιν· δὲ δ' ἐπὶ τοῖσδε βούλομαι,
 ἀκούσατ· οὐδεὶς αὐτὸς ἐν πόνοις τ' ἀνήρ
 ὅταν τε πρὸς τὸ θάρσος ἐκ φόβου πέσῃ.
 ἐγὼ δὲ ταρβῶ μὴ ἀπονοστήσας γθονὸς
 θῆται παρ' οὐδὲν τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς.
 ὁ τήνδες μέλλων δέλτον εἰς Ἀργὸς φέρειν.

OP. τί δῆτα βούλῃ; τίνος ἀμηχανεῖς πέρι;

ΙΦ. δροκον δότω μοι τάσδε πορθμεύσειν γραφάς

705

710

715

720

725

730

735

- πρὸς "Αργος, οἵσι βούλομαι πέμψαι φίλων.
 ΟΡ. η κάντιδόσεις τῷδε τοὺς αὐτοὺς λόγους;
 ΙΦ. τί χρῆμα δράσειν η τί μὴ δράσειν; λέγε.
 ΟΡ. ἐκ γῆς ἀφήσειν μὴ θανόντα βαρβάρου.
 ΙΦ. δίκαιον εἶπας· πῶς γὰρ ἀγγείλειν ἄν;
 ΟΡ. η καὶ τύραννος ταῦτα συγχωρήσεται;
 ΙΦ. ναί.
 πείσω σφε, καύτη ναδὲ εἰσβήσω σκάφος.
 ΟΡ. ὅμνυ· σὺ δ' ἔξαρχ' ὅρκον ὅστις εὐσεβής.
 ΙΦ. δώσω, λέγειν χρή, τήνδε τοῖσι σοῖς φίλοις.
 ΠΥ. τοῖς σοῖς φίλοισι γράμματ' ἀποδώσω τάδε.
 ΙΦ. καγὼ σὲ σώσω κυανέας ἔξω πέτρας.
 ΠΥ. τίν' οὖν ἐπόμνυς τοισίδ' ὅρκιον θεῶν;
 ΙΦ. "Αρτεμιν, ἐν ἥσπερ δώμασιν τιμᾶς ἔχω.
 ΠΥ. ἐγὼ δ' ἀνακτά γ' οὐρανοῦ, σεμνὸν Δία.
 ΙΦ. εἰ δ' ἐκλιπῶν τὸν ὅρκον ἀδικοίης ἐμέ;
 ΠΥ. ἀνοστος εἴην· τί δὲ σύ, μὴ σώσασά με;
 ΙΦ. μήποτε κατ' "Αργος ζῶσ' ἵγρος θείην ποδός.
 ΠΥ. ἀκούε δή νυν διν παρήλθομεν λόγον.
 ΙΦ. ἀλλ' οὕτις ἔστ' ἄκαιρος, ην καλῶς ἔχῃ.
 ΠΥ. ἔξαριστόν μοι δέος τόδε· ην τι ναῦς πάθη
 γῆ δέλτος ἐν κλύδωνι χρημάτων μέτα
 ἀφανῆς γένηται, σῶμα δ' ἐκσώσω μόνον,
 τὸν ὅρκον εἴναι τόνδε μηκέτ' ἔμπεδον.
 ΙΦ. ἀλλ' οἴσθι δράσω; πολλὰ γὰρ πολλῶν κυρεῖ·
 τάνόντα κάγγεγραμέν' ἐν δέλτου πτυχαῖς
 λόγω φράσω σοι πάντ' ἀπαγγεῖλαι φίλοις.
 ἐν ἀσφαλεῖ γάρ· ην μὲν ἐκσώσῃς γραφήν,
 αὐτὴ φράσει σιγῶσα τάγγεγραμένα·
 ην δ' ἐν θαλάσσῃ γράμματ' ἀφανισθῇ τάδε,
 τὸ σῶμα σώσας τοὺς λόγους σώσεις ἐμοί.

- ΠΥ. καλῶς ἔλεξας τῶν τε σῶν ἐμοῦ θ' ὅπερ.
σήμαινε δ' ὡς χρὴ τάσδ' ἐπιστολὰς φέρειν
πρὸς "Αργος δὲ τι τε χρὴ κλύοντά σου λέγειν.
- ΙΦ. ἄγγελλ' Ὀρέστη, παιδὶ τῷ Ἀγαμέμνονος·
«Ἡ ν' Αὐλίδι σφαγεῖσ' ἐπιστέλλει τάδε
ζῶσ' Ἰφιγένεια, τοῖς ἐκεῖ δ' οὐ ζῶσ' ἔτι...»
- ΟΡ. ποῦ δ' ἔστ' ἐκείνη; κατθανοῦσ' ἥκει πάλιν;
ΙΦ. ἥδ' ἦν δρᾶς σύ· μη λόγοις ἐκπλησσέ με.
«Κόμισαι μ' ἐς "Αργος, ὃ σύναιμε, πρὸν θανεῖν,
ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ μετάστησον θεᾶς
σφαγίων, ἐφ' οἷσι ξενοφόνους τιμάς ἔχω...»
- ΟΡ. Πυλάδη, τί λέξω; ποῦ ποτ' ὅνθ' ηγρήμεθα;
- ΙΦ. «ἢ σοῖς ἀραίᾳ δώμασιν γενήσομαι,
Ὀρέστη», ἵν' αὖθις ὄνομα δίς κλύων μάθης.
- ΠΥ. ὢ θεοί.
- ΙΦ. τί τοὺς θεοὺς ἀνακαλεῖς ἐν τοῖς ἐμοῖς;
- ΠΥ. οὐδέν· πέραντες δ' ἐξέβην γάρ ἄλλοσε.
τάχ' οὐκ ἐρωτῶν σ' εἰς ἀπιστ' ἀφίξομαι.
- ΙΦ. λέγ' οὗνεκ' ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου θεὰ
"Αρτεμις ἔσωσέ μ', ἦν ἔθυσ' ἐμοὶς πατήρ,
δοκῶν ἐς ἡμῆς δέξν φάσγανον βαλεῖν,
ἐς τήνδε δ' φκισ' αἶλαν. αἴδ' ἐπιστολαί,
τάδ' ἔστι τὰν δέλτοισιν ἐγγεγραμμένα.
- ΠΥ. ὢ ῥαδίοις ὄρκοισι περιβαλοῦσά με,
κἄλλιστα δ' ὅμόσασ', οὐ πολὺν σχήσω χρόνον,
τὸν δ' ὄρκον δὲν κατώμοσ' ἐμπεδώσομεν.
- ΙΦ. ιδού, φέρω σοι δέλτον ἀποδίδωμι τε,
Ὀρέστα, τῆσδε σῆς κασιγνήτης πάρα.
- ΟΡ. δέγομαι παρεὶς δὲ γραμμάτων διαπυχάς,
τὴν ἡδονὴν πρῶτ' οὐ λόγοις αἰρήσομαι.
ὤ φιλάττη μοι σύγγον', ἐκπεπληγμένος

	ὅμως σ' ἀπίστῳ περιβαλῶν βραχίονι ἐξ τέρψιν εῖμι, πυθόμενος θαυμάστ' ἐμοί.	
XO.	ξέν', οὐ δικαίως τῆς θεοῦ τὴν πρόσπολον χραίνεις ἀθίκτοις περιβαλῶν πέπλοις χέρα.	
OP.	ὦ συγκαστιγνήτη τε κακὸν ταύτον πατρὸς 'Αγαμέμνονος γεγῶσα, μή μ' ἀποστρέφου, ἔχουσ' ἀδελφόν, οὐ δοκοῦσ' ἔξειν ποτέ.	800
IΦ.	ἐγώ σ' ἀδελφὸν τὸν ἐμόν ; οὐ παύσῃ λέγων ; τὸ δ' "Αργος αὐτοῦ μεστὸν ἦ τε Ναυπλία.	
OP.	οὐκ ἔστ' ἔκει σός, ὦ τάλαινα, σύγγονος.	805
IΦ.	ἀλλ' ἦ Λάκαινα Τυνδαρίς σ' ἐγείνατο ;	
OP.	Πέλοπός γε παιδὶ παιδός, οὖν ἀκέφυκ' ἐγώ.	
IΦ.	τί φήσι ; ἔχεις τι τῶνδε μοι τεκμήριον ;	
OP.	ἔχω πατρώων ἐκ δόμων τι πυνθάνου.	
IΦ.	οὐκοῦν λέγειν μὲν χρὴ σέ, μανθάνειν δ' ἐμέ.	810
OP.	λέγοιμ' ἂν ἀκοῇ πρῶτον Ἡλέκτρας τάδε. 'Ατρέως Θυέστου τ' οἰσθα γενομένην ἔριν ;	
IΦ.	ἥκουσ' ἀ χρυσῆς ἀρνὸς ἦν νείκη πέρι.	
OP.	ταῦτ' οὖν ὑφῆνας σ' οἰσθ' ἐν εὐπήνοις ὑφαῖς ;	
IΦ.	ὦ φίλτατ', ἐγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπτεις φρενῶν.	815
OP.	εἰκὼ τ' ἐν ἰστοῖς ἥλιου μετάστασιν ;	
IΦ.	ὕφηνα καὶ τόδ' εἶδος εὐμίτοις πλοκαῖς.	
OP.	καὶ λούτρ' ἐς Αὔλιν μητρὸς ἀνεδέξω πάρα ;	
IΦ.	οἶδ'; οὐ γάρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὃν μ' ἀφείλετο.	
OP.	τί γάρ ; κόμας σὰς μητρὶ δοῦσα σῇ φέρειν ;	820
IΦ.	μνημεῖά γ' ἀντὶ σώματος τούμοῦ τάφῳ.	
OP.	ἄ δ' εἶδον αὐτός, τάδε φράσω τεκμήρια. Πέλοπος παλαιὰν ἐν δόμοις λόγχην πατρός, ἥν χερσὶ πάλλων παρθένον Πισάτιδα ἐκτήσαθ' 'Ιπποδάμειαν, Οἰνόμαον κτανών, ἐν παρθενῶσι τοῖσι σοῖς κεκρυμμένην.	825

- IΦ. ὅ φίλτατ', οὐδὲν ἄλλο, φίλτατος γάρ εἶ,
ἔχω σ', Ὁρέστα, τηλύγετον γθονὸς ἀπὸ πατρίδος
Ἀργόθεν, ὁ φίλος. 830
- OP. κἀγώ σε τὴν θανοῦσαν, ως δοξάζεται.
κατὰ δὲ δάκρυ, κατὰ δὲ γόρος ἄμα γαρῆ
τὸ σὸν νοτίζει βλέφαρον, ώσαύτως δ' ἐμόν.
- IΦ. τόδ' ἔτι βρέφος
ἔλιπον ἀγκάλαισι νεαρὸν τροφοῦ 835
νεαρὸν ἐν δόμοις.
ὅ κρεῖσσον ἢ λόγοισιν εὔτυχοῦσά μου
ψυχά, τί φῶ; θαυμάτων
πέρα καὶ λόγου πρόσω τάδ' ἐπέβα. 840
- OP. τὸ λοιπὸν εὔτυχοῦμεν ἀλλήλων μέτα.
- IΦ. ἀτοπὸν ἀδονὰν ἔλαβον, ὁ φίλαι·
δέδοικα δ' ἐκ χερῶν με μὴ πρὸς αἰθέρα
ἀμπτάμενος φύγη· 845
ἴω Κυκλωπὶς ἐστία· ίώ πατρίς,
Μυκήνα φίλα,
χάριν ἔχω ζόας, χάριν ἔχω τροφᾶς,
ὅτι μοι συνοικάμονα τόνδε δόμοις
ἐξεθρέψω φάος.
- OP. γένει μὲν εὔτυχοῦμεν, ἐς δὲ συμφοράς,
ῶ σύγγον', ἡμῶν δυστυχῆς ἔφυ βίος. 850
- IΦ. ἐγῷδ' ἀ μέλεος, οἶδ', ὅτε φάσγανον
δέρῃ θῆκέ μοι μελεόφρων πατήρ.
- OP. οἴμοι. δοκῶ γάρ οὐ παρών σ' ὁρᾶν ἐκεῖ. 855
- IΦ. ἀνυμέναιος, ὁ σύγγον', Ἀχιλλέως
ἐς κλισίαν λέκτρων
δολίαν ὅτ' ἀγόμαν·
- παρὰ δὲ βωμὸν ἦν δάκρυα καὶ γόροι.
φεῦ φεῦ χερνίβων τῶν ἐκεῖ. 860

ΟΡ.	φύμωξα κάγῳ τόλμαν Ἠν ἔτλη πατήρ.	
IΦ.	ἀπάτορα πατέρα, πότμον ἀποτμον ἔλαχον.	
	ἄλλα δ' ἔξ ἄλλων κυρεῖ	865
	δαίμονος τύχα τινός.	867
ΟΡ.	εἰ σόν γ' ἀδελφόν, ὃ τάλαιν', ἀπώλεσας...	866
IΦ.	ὦ μελέα δεινᾶς τόλμας. δείν' ἔτλαν	
	δείν' ἔτλαν, ὥμοι σύγγονε, παρὰ δ' ὀλίγον	870
	ἀπέψυγες ὅλεθρον ἀνόσιον ἔξ ἐμῶν	
	δαῖγθεὶς χερῶν.	
	Ἄ δ' ἐπ' αὐτοῖσι τίς τελευτά;	
	τίς τύχα μοι συγκυρήσει;	
	τίνα σοι πόρον εύρομένα	875
	πάλιν ἀπὸ πόλεως, ἀπὸ φόνου πέμψω	
	πατρίδ' ἐξ Ἀργείαν,	
	πρὶν ἐπὶ ξίφος αἴματι σῷ πελάσαι;	880
	τόδε τόδε σόν, ὃ μελέα ψυχά,	
	χρέος ἀνευρίσκειν.	
	πότερον κατὰ χέρσον, οὐχὶ ναῦ...	
	ἄλλὰ ποδῶν ρίπῃ	885
	θανάτῳ πελάσεις ἄρα βάρβαρα φῦλα	
	καὶ δι' ὁδοὺς ἀνόδους στείχων· διὰ κυανέας μῆν	
	στενοπόρου πέτρας μακρὰ κέλευθα να-	890
	ἴοισν δρασμοῖς.	
	τάλαινα, τάλαινα.	
	τίς ἀρ' οὖν, τάλαν, ἢ θεὸς ἢ βροτὸς ἢ	895
	τί τῶν ἀδοκήτων	
	πόρον ἀπορον ἔξανύσας, δυοῖν	
	δυοῖν τοῖν μόνοιν Ἀτρείδαιν φανεῖ	
	κακῶν ἔκλυσιν;	
XO.	ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα	900
	τάδ' εἶδον αὐτὴ κού κλύουσ' ἀπαγγελῶ.	

- ΠΥ. τὸ μὲν φίλους ἐλθόντας εἰς ὅψιν φίλων,
 Ὁρέστα, χειρῶν περιβολὰς εἰκὸς λαβεῖν·
 λήξαντα δ' οἴκτων κάπ' ἔκειν' ἐλθεῖν χρεών,
 ὅπως τὸ κλεινὸν ὄνομα τῆς σωτηρίας 905
 λαβόντες ἐκ γῆς βησόμεσθα βαρβάρου.
 σοφῶν γάρ ἀνδρῶν ταῦτα, μὴ ἀβάντας τύχης,
 καιρὸν λαβόντας, ἥδονὰς ἀλλας λαβεῖν.
- OP. καλῶς ἔλεξας· τῇ τύχῃ δ' οἶμαι μέλειν
 τοῦδε ξὺν ἡμῖν· ἦν δέ τις πρόθυμος ἦ,
 σθένειν τὸ θεῖον μᾶλλον εἰκότως ἔχει. 910
- IΦ. μηδέν μ' ἐπίσχῃ γ' οὐδ' ἀποστήσει λόγου
 πρῶτον πιθέσθαι τίνα· ποτ' Ἡλέκτρα πότμον
 εἴλγηχε βιότου· φίλα γάρ ἔστε πάντ' ἐμοί.
- OP. τῷδε ξυνοικεῖ βίον ἔχουσ' εὐδαιμονα. 915
- IΦ. οὗτος δέ ποδαπός καὶ τίνος πέφυκε παῖς;
- OP. Στρόφιος δ' Φωκεὺς τοῦδε κλήζεται πατήρ.
- IΦ. δ' ἔστι γ' Ἀτρέως θυγατρός, δμογενῆς ἐμός;
- OP. ἀνεψιός γε, μόνος ἐμοὶ σαφῆς φίλος.
- IΦ. οὐκ ἦν τόθ' οὗτος, ὅτε πατήρ ἔκτεινέ με. 920
- OP. οὐκ ἦν· χρόνον γάρ Στρόφιος ἦν ἀπαῖς τινά.
- IΦ. χαῖρ', ὦ πόσις μοι τῆς ἐμῆς δμοσπόρου.
- OP. καμός γε στατήρ, οὐχὶ συγγενῆς μόνον.
- IΦ. τὰ δεινὰ δ' ἔργα πῶς ἔτλης μητρὸς πέρι;
- OP. σιγῶμεν αὐτά· πατρὶ τιμωρῶν ἐμῶ. 925
- IΦ. ή δ' αἰτία τίς ἀνθ' ὅτου κτείνει πόσιν;
- OP. ἕα τὰ μητρός· οὐδὲ σοὶ κλέειν καλόν.
- IΦ. σιγῶ· τὸ δ' Ἀργος πρὸς σὲ νῦν ἀποβλέπει;
- OP. Μενέλαος ἄρχει· φυγάδες ἔσμεν ἐκ πάτρας.
- IΦ. οὐ που νοσοῦντας θεῖος ὑβρισεν δόμους; 930
- OP. οὔκ, ἀλλ' Ἐρινύων δεῖμά μ' ἐκβάλλει· χθονός.
- IΦ. ταῦτ' ἀρ' ἐπ' ἀκταῖς κάνθαδ' ἡγγέλης μανείς;

- ΟΡ. ὥφθημεν οὐ νῦν πρῶτον ὄντες ἀθλιοι.
 ΙΦ. ἔγνωκα μητρός σ' οὔνεκ' ἡλάστρουν θεαί.
 ΟΡ. ὥσθ' αἰματηρὰ στόμι' ἐπειμβαλεῖν ἐμοί. 935
 ΙΦ. τί γάρ ποτ' ἐς γῆν τήνδ' ἐπόρθμευσας πόδα;
 ΟΡ. Φοίβου κελευσθεὶς θεσφάτοις ἀφικόμην.
 ΙΦ. τί χρῆμα δράσειν; ῥητὸν η̄ σιγώμενον;
 ΟΡ. λέγοιμ' ἄν· ἀρχαὶ δ' αἴδε μοι πολλῶν πόνων.
     ἐπεὶ τὰ μητρὸς ταῦθ' ἀ σιγῶμεν κακὰ 940
     ἐς χεῖρας ἦλθε, μέταδρομαῖς Ἐρινύων
     ἡλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔστε μοι πόδα
     ἐς τὰς Ἀθήνας δῆτ' ἐπειμψε Λοξίας,
     δίκην παρασχεῖν ταῖς ἀνωνύμοις θεαῖς.
     ἔστιν γάρ ὅσια ψῆφος, ἦν "Αρει ποτὲ 945
     Ζεὺς εἴσατ' ἐκ του δὴ χερῶν μιάσματος.
     έλθων δ' ἐκεῖσε... πρῶτα μέν μ' οὐδεὶς ξένων
     ἐκῶν ἐδέξαθ', ως θεοῖς στυγούμενον.
     οἱ δ' ἔσχον αἰδῶ, ξένια μονοτράπεζά μοι 950
     παρέσχον, οἶκων ὄντες ἐν ταύτῳ στέγει,
     σιγῇ δ' ἐτεκτήναντ' ἀπόφθεγκτόν μ', ὅπως
     δαιτὸς γενοίμην πώματός τ' αὐτῶν δίχα:
     ἐς δ' ἄγγος ἵδιον ἵσον ἀπασι βακχίου
     μέτρημα πληρώσαντες εἶχον ἥδονήν. 955
     κάγὼ ξελέγξαι μὲν ξένους οὐκ ἡξίουν,
     ἥλγουν δὲ σιγῇ καδόκουν οὐκ εἰδέναι,
     μέγα στενάζων, οὔνεκ' η̄ μητρὸς φονεύς.
     κλύω δ' Ἀθηναῖοισι τάμα δυστυχῆ
     τελετὴν γενέσθαι, κάτι τὸν νόμον μένειν,
     χοῖρες ἄγγος Ηαλλάδος τιμᾶν λεών. 960
     ώς δ' εἰς "Αρειον ὅχθον ἥκον, ἐς δίκην
     ἔστην, ἐγὼ μὲν θάτερον λαβὼν βάθρον,
     τὸ δ' ἄλλο πρέσβειρ' ἤπειρ η̄ν Ἐρινύων.

- εἰπὼν δ' ἀκούσας θ' αἴματος μητρὸς πέρι
 Φοῖβός μ' ἔσωσε μαρτυρῶν, ἵσας δέ μοι 965
 ψήφους διηρίθμησε Παλλὰς ὡλένη.
 νικῶν δ' ἀπῆρα φόνια πειρατήρια.
 ὅσαι μὲν οὖν ἔζοντο πεισθεῖσαι δίκη,
 ψῆφον παρ' αὐτὴν ἴερὸν ὥρίσαντ' ἔχειν·
 ὅσαι δ' Ἐρινύων οὐκ ἐπείσθησαν νόμῳ, 970
 δρόμοις ἀνιδρύτοισιν ἡλάστρουν μ' ἀεί,
 ἔως ἃς ἀγνὸν ἥλθον αὖ Φοῖβου πέδον,
 καὶ πρόσθεν ἀδύτων ἐκταθείς, νῆστις βορᾶς,
 ἐπώμοισ' αὐτοῦ βίον ἀπορρήξειν θανόν, 975
 ἐντεῦθεν αὐδὴν τρίποδος ἐκ χρυσοῦ λακῶν
 Φοῖβός μ' ἐπεμψε δεῦρο, διοπετὲς λαβεῖν
 ἄγαλμ' Ἀθηνῶν τ' ἐγκαθιδρῦσαι χθονί.
- ἀλλ' ἦνπερ ἡμῖν ὕρισεν σωτηρίαν,
 σύμπραξον. ἦν γάρ θεᾶς κατάσχωμεν βρέτας, 980
 μανιῶν τε λήξω καὶ σὲ πολυκώπω σκάφει
 στείλας Μυκήναις ἐγκαταστήσω πάλιν.
 ἀλλ' ᾧ φιληθεῖσ', ᾧ κασίγνητον κάρα,
 σῶσον πατρῶον οἶκον, ἔκσωσον δ' ἐμέ·
 ὡς τάμ' ὅλωλε πάντα καὶ τὰ Πελοπιδῶν, 985
 οὐράνιον εὶ μὴ ληφόμεσθα θεᾶς βρέτας.
- XO.** δεινή τις ὀργὴ δαιμόνων ἐπέζεσε
 τὸ Ταντάλειον σπέρμα διὰ πόνων τ' ἄγει.
IΦ. τὸ μὲν πρόθυμον, πρίν σε δεῦρ' ἐλθεῖν, ἔχω 990
 "Ἄργει γενέσθαι καὶ σέ, σύγγον'; εἰσιδεῖν.
 θέλω δ' ἀπερ σύ, σέ τε μεταστῆσαι πόνων
 νοσοῦντά τ' οἶκον, οὐχὶ τῷ κτανόντι με
 θυμουμένη, πατρῶον ὀρθῶσαι· θέλω·
 σφαγῆς τε γάρ σῆς χεῖρ' ἀπαλλάξαιμεν ἄν

σώσαιμι τ' οἴκους· τὴν θεὸν δ' ὅπως λάθω
δέδοικα καὶ τύραννον, ἥντικ' ἀν κενάς
κρηπῖδας εὔρῃ λατίνας ἀγάλματος.

πῶς δ' οὐ θανοῦμαι; τίς δ' ἔνεστί μοι λόγος;
ἀλλ' εἰ μὲν ἐν τι ταῦθ' δμοῦ γενήσεται,
ἄγαλμά τ' οἴσεις κάμ' ἐπ' εὐπρόμυνου νεώς
ἀξεῖς, τὸ κινδύνευμα γίγνεται καλόν·

τούτου δὲ χωρισθεῖσ'... ἐγὼ μὲν ὅλυμαι,
σὺ δ' ἀν τὸ σαυτοῦ θέμενος εῦ νόστου τύχοις.
οὐ μήν τι φεύγω γ', οὐδέ σ' εἰ θανεῖν χρεῶν
σώσασαν· οὐ γάρ ἀλλ' ἀνήρ μὲν ἐκ δόμων
θανῶν ποθεινός, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ.

OP. οὐκ ἀν γενοίμην σοῦ τε καὶ μητρὸς φονεύς·
ἀλις τὸ κείνης αἷμα· κοινόφρων δὲ σοὶ
καὶ ζῆν θέλοιμ' ἀν καὶ θανῶν λαχεῖν ίσον.
ἄξω δέ σ', ἡγπερ καύτος ἐνταυθοῦ περῶ,
πρὸς οἶκον, ἢ σοῦ κατθανῶν μενῶ μέτα.
γνώμης δ' ἄκουσον· εἰ πρόσαντες ἦν τόδε
'Αρτέμιδι, πῶς ἀν Λοξίας ἐθέσπισε
κομίσαι μ' ἄγαλμα θεᾶς πόλισμ' ἐς Παλλάδος
.....

καὶ σὸν πρόσωπον εἰσιδεῖν; ἀπαντα γάρ
συνθεὶς τάδ' εἰς ἐν νόστον ἐλπίζω λαβεῖν.

IΦ. πῶς οὖν γένοιτ' ἀν ὥστε μήθ' ἡμᾶς θανεῖν,
λαβεῖν θ' ἀ βουλόμεσθα; τῇδε γάρ νοσεῖ
νόστος πρὸς οἴκους· ἡ δὲ βούλησις πάρα.

OP. ἀρ' ἀν τύραννον διολέσαι δυναίμεθ' ἀν;

IΦ. δεινὸν τόδ' εἰπας, ξενοφονεῖν ἐπήλυδας.

OP. ἀλλ', εἰ σὲ σώσει κάμε, κινδυνευτέον.

IΦ. οὐκ ἀν δυναίμην· τὸ δὲ πρόθυμον ἔνεσα.

OP. τί δ', εἴ με ναῷ τῷδε κρύψειας λάθρα;

- ΙΦ. ώς δὴ σκότον λαβόντες ἐκσωθεῖμεν ἂν ; 1025
 ΟΡ. κλεπτῶν γάρ ή νῦν, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς.
 ΙΦ. εἰσ' ἔνδον Ἱεροὶ φύλακες, οὓς οὐ λήσομεν.
 ΟΡ. οἵμοι διεφθάρμεσθα· πᾶς σωθεῖμεν ἂν ;
 ΙΦ. ἔχειν δοκῶ μοι καὶ νὸν ἔξεύρημά τι.
 ΟΡ. ποιόν τι ; δόξης μετάδος, ώς κάγὼ μάθω. 1030
 ΙΦ. ταῖς σαῖς ἀνίαις χρήσομαι σοφίσμασι.
 ΟΡ. δειναῖ γάρ αἱ γυναικες εὔρισκειν τέχνας.
 ΙΦ. φονέα σε φῆσω μητρὸς ἔξ "Αργους μολεῖν.
 ΟΡ. χρῆσαι κακοῖσι τοῖς ἐμοῖς, εἰ κερδανεῖς.
 ΙΦ. ώς οὐ θέμις γε λέξομεν θύειν θεᾶ. 1035
 ΟΡ. τίν' αἰτίαν ἔχουσ'; οὐ ποπτεύω τι γάρ.
 ΙΦ. οὐ καθαρὸν ὄντα· τὸ δ' ὅσιον δώσω φόβῳ.
 ΟΡ. τί δῆτα μᾶλλον θεᾶς ἄγαλμ' ἀλίσκεται ;
 ΙΦ. πόντου σε πηγαῖς ἀγρίσαι βουλήσομαι.
 ΟΡ. ἔτ' ἐν δόμοισι βρέτας, ἐφ' ᾧ πεπλεύκαμεν. 1040
 ΙΦ. κάκενο νίψαι, σοῦ θιγόντος ὡς, ἐρῶ.
 ΟΡ. ποι δῆτα ; πόντου νοτερὸν εἴπας ἔκβολον ;
 ΙΦ. οὐ ναῦς χαλινοῖς λινοδέτοις ὅρμεῖ σέθεν.
 ΟΡ. σὺ δ' η τις ἄλλος ἐν χεροῖν οἴσει βρέτας ;
 ΙΦ. ἐγώ· θιγεῖν γάρ ὅσιόν ἐστ' ἐμοὶ μόνῃ. 1045
 ΟΡ. Πυλάδης δ' ὅδ' ήμιν ποῦ τετάξεται πόνου ;
 ΙΦ. ταύτὸν χεροῖν σοὶ λέξεται μίασμ' ἔχειν.
 ΟΡ. λάθρα δ' ἀνακτίος η εἰδότος δράσεις τάδε ;
 ΙΦ. πείσασα μύθοις οὐ γάρ ἀν λάθοιμί γε.
 ΟΡ. καὶ μὴν νεώς γε πίτυλος εὐήρης πάρα. 1050
 ΙΦ. σοὶ δὴ μέλειν χρὴ τἄλλ' ὅπως ἔξει κακῶς.
 ΟΡ. ἐνὸς μόνου δεῖ, τάσδε συγκρύψαι τάδε.
 ἀλλ' ἀντίαζε καὶ λόγους πειστηρίους
 εὔρισκ· ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἰκτον γυνῆ.
 τὰ δ' ἄλλ' ἵσως παντα συμβαίη καλῶς. 1055

- IΦ. Ὡ φίλταται γυναικες, εἰς ὑμᾶς βλέπω,
καὶ τάμ' ἐν ὑμῖν ἔστιν ἡ καλῶς ἔχειν
ἢ μηδὲν εἶναι καὶ στερηθῆναι πάτρας
φίλου τ' ἀδελφοῦ φιλτάτης τε συγγόνου.
καὶ πρῶτα μέν μοι τοῦ λόγου τάδ' ἀρχέτω· 1060
γυναικές ἐσμεν, φιλόφρον ἀλλήλαις γένος
σφές εἰν τε κοινὰ πράγματ' ἀσφαλέσταται.
σιγήσαθ' ἡμῖν καὶ συνεκπονήσατε
φυγάς. καλόν τοι γλῶσσ' ὅτῳ πιστὴ παρῇ.
ὅρᾶτε δ' ὡς τρεῖς μία τύχη τοὺς φιλτάτους, 1065
ἢ γῆς πατρώας νόστος ἢ θανεῖν, ἔχει.
σωθεῖσα δ', ὡς ἂν καὶ σὺ κοινωνῆς τύχης,
σώσω σ' ἐξ Ἐλλαδός. ἀλλὰ πρός σε· δεξιᾶς
σὲ καὶ σὲ ἴκνοῦμαι, σὲ δὲ φίλης παρηίδος,
γονάτων τε καὶ τῶν ἐν δόμοισι φιλτάτων 1070
μητρὸς πατρός τε καὶ τέκνων ὅτῳ κυρεῖ.
τί φατέ; τίς ὑμῶν φησιν ἢ τίς οὐθέλειν —
φθέγξασθε — ταῦτα; μὴ γάρ αἰνουσῶν λόγους
ὅλωλα κάγω καὶ κασίγνητος τάλας.
- XΟ. Θάρσει, φίλη δέσποινα, καὶ σφές οὐ μόνον· 1075
ώς ἐκ γ' ἐμοῦ σοι πάντα σιγηθήσεται —
ἴστω μέγας Ζεὺς — ὃν ἐπισκήπτεις πέρι.
IΦ. ὄνταισθε μύθων καὶ γένοισθ' εὐδαίμονες.
σὸν ἔργον ἥδη καὶ σὸν ἐσβαίνειν δόμους·
ώς αὐτίχ' ἥξει τῆσδε κοίρανος χθονός, 1080
θυσίαν ἐλέγχων, εἰ κατείργασται, ζένων.
Ὥ πότνι', ἥπερ μ' Αὐλίδος κατὰ πτυχὰς
δεινῆς ἐσωσας ἐκ πατροκτόνου χερός,
σῶσόν με καὶ νῦν τούσδε τ'. ἢ τὸ Λοξίου
οὐκέτι βροτοῖσι διὰ σὲ ἐτήτυμον στόμα. 1085
ἀλλ' εὔμενής ἔκβηθι βαρβάρου χθονός

ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ γάρ ἐνθάδ' οὐ πρέπει
ναίειν, παρόν σοι πόλιν ἔχειν εὐδαίμονα.

ΧΟ. στρ. α' ὅρνις, ἀ παρὰ πετρίνας

πόντου δειράδας, ἀλκιών,

1090

ἔλεγον οἶτον ἀείδεις,

εὐξύνετον ξυνετοῖς βοάν,

ὅτι πόσιν κελαδεῖς ἀεὶ μολπαῖς,

ἐγώ σοι παραβάλλομαι

θρήνους, ἀπτερος ὅρνις,

1095

ποθοῦσ' Ἐλλάνων ἀγόρους,

ποθοῦσ' "Αρτεμιν λοχίαν,

ἀ παρὰ Κύνθιον ὅχθον οίκει,

φοίνικά θ' ἀβροκόμαν

δάφναν τ' εὐερνέα καὶ

1100

γλαυκᾶς θαλλὸν ἵερὸν ἐλαίας,

Λατοῦς ὡδῖνα φίλαν,

λίμναν θ' εἰλίσσουσαν ὕδωρ

κύκλιον, ἐνθα κύκνος μελω-

δὸς Μούσας θεραπεύει.

1105

Ἀντιστρ. α' ὡς πολλαὶ δακρύων λιβάδες,

αἱ παρηίδας εἰς ἐμὰς

ἔπεσον, ἀνίκα πύργων

ὅλομένων ἐν ναυσὶν ἔβαν

πολεμίων ἐρετμοῖσι καὶ λόγγαις.

1110

Ζαχρύσου δὲ δι' ἐμπολᾶς

νόστον βάρθαρον ηλίθον,

ἐνθα τὰς ἐλαφοκτόνου

θεᾶς ἀμφίπολον κόραν

παιδ' Ἀγαμεμνονίαν λατρεύω

1115

βωμούς τ' οὐ μηλοθύτας,

Ζηλοῦσ' ξταν διὰ παν-

- τὸς δυσδαιμόν· ἐν γάρ ἀνάγκαις
οὐ κάμνεις σύντροφος ὅν.
μεταβάλλειν δυσδαιμονία·
τὸ δὲ μετ' εὔτυχίαν κακοῦ-
σθαι θνατοῖς βαρύς αἰών.
- στρ. β' καὶ σὲ μέν, πότνι', Ἱάργεία
πεντηκόντορος οἶκον ἄξει·
συρίζων θ' ὁ κηροδέτας
κάλαμος οὐρείου Πανδὸς
κώπαις ἐπιθωῦξει,
ὁ Φοῖβός θ' ὁ μάντις ἔχων
κέλαδον ἐπτατόνου λύρας
ἀείδων ἄξει λιπαρὰν
εῦ σ' Ἀθηναίων ἐπὶ γῆν.
ἐμὲ δ' αὐτοῦ λιποῦσα
βήσῃ ροθίοισι πλάταις·
ἀέρι δ' ἵστια πάρο πρότονον κατὰ
πρῷραν ὑπὲρ στόλον ἐκπετάσουσι πό-
δες ναὸς ὠκυπόμπου.
- ἀντιστρ. β' λαμπρὸν ἴπποδρομὸν βαίνην,
ἔνθ' εὐάλιον ἔρχεται πῦρ·
οἰκείων δ' ὑπὲρ θαλάμων
πτέρυγας ἐν νώτοις ἀμοῖς
λήξαιμι θοάζουσα·
χοροῖς δ' ἐσταίην, ὅθι καὶ
παρθένος εὐδοκίμων γάμων,
παρὰ πόδ' εἰλίσσουσα φίλας
ματρὸς ἡλίκων θιάσους,
χαρίτων εἰς ἀμίλλας
χαίτας θ' ἀβροπλούτοιο
εἰς ἔριν ὀρυμένα, πολυποίκιλα

φάρεα καὶ πλοκάμους περιβαλλομένα γένυν ἐσκίαζον.

1150

ΘΟΑΣ

- ποῦ 'σθ' ἡ πυλωρὸς τῶνδε δωμάτων γυνὴ¹¹⁵⁵
 Ἐλληνίς; ἥδη τῶν ξένων κατήρξατο;
 ἀδύτοις ἐν ἄγνοις σῶμα λάμπονται πυρί;
 ΧΟ. ἥδ' ἔστιν, ἡ σοι πάντ', ἄναξ, ἐρεῖ σαφῶς.
 ΘΟ. ἔα·
 τί τόδε μεταίρεις ἐξ ἀκινήτων βάθρων,
 Ἀγαμέμνονος παῖ, θεᾶς ἄγαλμ' ἐν ὠλέναις;
 ΙΦ. ἄναξ, ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσιν.
 ΘΟ. τί δ' ἔστιν, Ἰφιγένεια, καινὸν ἐν δόμοις;
 ΙΦ. ἀπέπτυσ'. ὅσια γὰρ δίδωμ' ἔπος τόδε,
 ΘΟ. τί φροιμιάζῃ νεοχμόν; ἐξαύδα σαφῶς.
 ΙΦ. οὐ καθαρά μοι τὰ θύματ' ἡγρεύσασθ', ἄναξ.
 ΘΟ. τί τούκδιδάξαν τοῦτο σ'; ἡ δόξαν λέγεις;
 ΙΦ. βρέτας τὸ τῆς θεοῦ πάλιν ἔδρας ἀπεστράφη.
 ΘΟ. αὐτόματον, ἡ νιν σεισμὸς ἔστρεψε χθονός;
 ΙΦ. αὐτόματον· δψιν δ' ὀμμάτων ξυνήρμοσεν.
 ΘΟ. ἡ δ' αἰτία τίς; ἡ τὸ τῶν ξένων μύσος;
 ΙΦ. ἥδ', οὐδὲν ἄλλο· δεινὰ γὰρ δεδράκατον.
 ΘΟ. ἄλλ' ἡ τιν' ἔκανον βαρβάρων ἀκτῆς ἔπι;
 ΙΦ. οἰκεῖον ἥλθον τὸν φόνον κεκτημένοι.
 ΘΟ. τίν'; εἰς ἔρον γὰρ τοῦ μαθεῖν πεπτώκαμεν.
 ΙΦ. μητέρα κατειργάσαντο κοινωνῷ ξίφει.
 ΘΟ. "Απολλον, οὔδ' ἐν βαρβάροις ἔτλη τις ἄν.
 ΙΦ. πάσης διωγμοῖς ἥλαθήσαν 'Ελλάδος.
 ΘΟ. ἡ τῶνδ' ἔκατι δῆτ' ἄγαλμ' ἔξω φέρεις;
 ΙΦ. σειμόν γ' ὑπ' αἰθέρ', ως μεταστήσω φόνου.
 ΘΟ. μίασμα δ' ἔγνως τοῖν ξένοιν ποίω τρόπω;

- IΦ. ἥλεγχον, ὡς θεᾶς βρέτας ἀπεστράφη πάλιν.
 ΘΟ. σοφήν σ' ἔθρεψεν Ἑλλάς, ὡς ἥσθου καλῶς.
 IΦ. καὶ μὴν καθεῖσαν δέλεαρ ἥδυ μοι φρενῶν.
 ΘΟ. τῶν Ἀργόθεν τι φίλτρον ἀγγέλλοντέ σοι ;
 IΦ. τὸν μόνον Ὁρέστην ἐμὸν ἀδελφὸν εὔτυχεῖν.
 ΘΟ. ὡς δή σφε σώσαις ἥδοναῖς ἀγγελμάτων.
 IΦ. καὶ πατέρα γε ζῆν καὶ καλῶς πράσσειν ἐμόν. 1185
 ΘΟ. σὺ δ' ἐς τὸ τῆς θεοῦ γ' ἔξενευσας εἰκότως.
 IΦ. πᾶσάν γε μισοῦσ' Ἑλλάδ', ἦ μ' ἀπώλεσεν.
 ΘΟ. τι δῆτα δρῶμεν, φράζε, τοῖν ξένοιν πέρι;
 IΦ. τὸν νόμον ἀνάγκη τὸν προκείμενον σέβειν.
 ΘΟ. οὐκουν ἐν ἕργῳ χέρνιβες ξίφος τε σόν ; 1190
 IΦ. ἀγνοῖς καθαρμοῖς πρῶτά νιν νίψαι θέλω.
 ΘΟ. πηγαῖσιν ὑδάτων ἷ θαλασσίᾳ δρόσῳ;
 IΦ. θάλασσα κλύζει πάντα τάγθρώπων κακά.
 ΘΟ. δοιώτερον γοῦν τῇ θεῷ πέσοιεν ἄν.
 IΦ. καὶ τάμα γ' οὕτω μᾶλλον ἀν καλῶς ἔχοι. 1195
 ΘΟ. οῦκουν πρὸς αὐτὸν ναὸν ἐκπίπτει κλύδων ;
 IΦ. ἐρημίας δεῖ· καὶ γάρ ἄλλα δράσομεν.
 ΘΟ. ἄγ' ἔνθα χρήζεις οὐ φιλῶ τάρρηθ'. δρᾶν.
 IΦ. ἀγνιστέον μοι καὶ τὸ τῆς θεοῦ βρέτας.
 ΘΟ. εἴπερ γε κηλὶς ἔβαλέ νιν μητροκτόνος. 1200
 IΦ. οὐ γάρ ποτ' ἄν νιν ἡράμην βάθρων ἄπο.
 ΘΟ. δίκαιοις ηνσέβεια καὶ προμηθία.
 ὡς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις. 1214
 IΦ. οἶσθά νυν ἄ μοι γενέσθω;
 ΘΟ. σὸν τὸ σημαίνειν τόδε·
 IΦ. δεσμὰ τοῖς ξένοισι πρόσθες.
 ΘΟ. ποι δέ σ' ἐκφύγοιεν ἄν ;
 IΦ. πιστὸν Ἑλλὰς οἶδεν οὐδέν.
 ΘΟ. ἵτ' ἐπὶ δεσμά, πρόσπολοι. 1205
 14

- ΙΦ. κάκκομιζόντων δὲ δεῦρο τοὺς ξένους...
 ΘΟ. ἔσται τάδε.
- ΙΦ. ιρᾶτα ιρύψαντες πέπλεσιν.
 ΘΟ. ἥλιου πρόσθεν φλογός.
- ΙΦ. σῶν τέ μοι σύμπεμπ' ὀπαδῶν.
 ΘΟ. οἵδ' ὄμαρτήσουσί σοι.
- ΙΦ. καὶ πόλει πέμψον τιν' ὅστις σημανεῖ.
 ΘΟ. ποίας τύχας;
- ΙΦ. ἐν δόμοις μίμνειν ἀπανταξ.
 ΘΟ. μὴ συναντῷεν φόνῳ; 1210
- ΙΦ. μυσαρὰ γὰρ τὰ τοιάδ' ἔστι.
 ΘΟ. στείγε καὶ σήμαινε σύ.
- ΙΦ. μηδέν' εἰς ὅψιν πελάζειν.
 ΘΟ. εὗ γε κηδεύεις πόλιν.
- ΙΦ. καὶ φίλων γ' οὓς δεῖ μάλιστα.
 ΘΟ. τοῦτ' ἔλεξας εἰς ἐμέ.
- ΙΦ. σὺ δὲ μένων αὐτοῦ πρὸ ναῶν τῇ θεῷ...
 ΘΟ. τί χρῆμα δρῶ; 1215
- ΙΦ. ἀγνισον πυρσῷ μέλαθρον.
 ΘΟ. καθαρὸν ὡς μόλης πόλιν.
- ΙΦ. ἥνικ' ἂν δ' ἔξω περῶσιν οἱ ξένοι...
 ΘΟ. τί χρή με δρᾶν;
- ΙΦ. πέπλον διμάτων προθέσθαι.
 ΘΟ. μὴ παλαμναῖον λάβω;
- ΙΦ. ἦν δ' ἄγαν δοκῶ γρονίζειν ...
 ΤΟῦδ' ὅρος τίς ἔστι μοι;
- ΙΦ. θαυμάσης μηδέν.
 ΘΟ. τὰ τῆς θεοῦ πρᾶσσ' — ἐπεὶ σχολὴ — καλῶς. 1220
- ΙΦ. εἰ γὰρ ὡς θέλω καθαρμὸς ὅδε πέσοι.
 ΘΟ. συνεύχομαι.
- ΙΦ. τούδ' ἂρ' ἐκβαίνοντας ἥδη δωμάτων ὁρῶ ξένους

καὶ θεᾶς κόσμους νεογνούς τ' ἄρνας, ὃς φόνφ φόνον
μυστρὸν ἔκνιψω, σέλας τε λαμπάδων τά τ' ἄλλα ὅσα
προυθέμην ἐγὼ ξένοισι καὶ θεῷ καθάρσια. 1225
ἐκποδῶν δ' αὐδῶ πολίταις τοῦδ' ἔχειν μιάσματος,
εἴ τις ἡ ναῶν πυλωρὸς χεῖρας ἀγνεύει θεοῖς
ἡ γάμον στείχει συνάψων ἡ τόκοις βαρύνεται,
φεύγετ', ἐξίστασθε, μή τω προσπέσῃ μύσος τόδε.

Ὥ Διός Λητοῦς τ' ἄνασσα παρθέν', ἣν νύψῳ

φόνον 1230

τῶνδε καὶ θύσωμεν οὖ χρή, καθαρὸν οἰκήσεις δόμον,
εὔτυχεῖς δ' ἡμεῖς ἐσόμεθα. τἄλλα δ' οὐ λέγουσ', ὅμως
τοῖς τὰ πλείον' εἰδόσιν θεοῖς σοὶ τε σημαίνω, θεά.

ΧΟ. στρ. εὕπαις δ' Λαταῦς γόνος,

τόν ποτε Δηλιαῖς ἐν καρποφόροις γυάλαις 1235

ἔτικτε, χρυσοκόμαν

ἐν κιθάρᾳ σοφόν, ἢ τ' ἐπὶ τόξων

εὔστοχίᾳ γάνυται φέρε δ' αὐτίκα

νυν ἀπὸ δειράδος εἰναλίας, 1240

λοχεῖς χλεινὰ λιποῦσα μά-

τηρ, τὰν ἀστάκτων ὑδάτων

βακχεύουσαν Διονύ-

σω Ηρνάσιον κορυφάν·

ὅθι ποικιλόνωτος οἰνωπὺς δράκων, 1245

σκιερῷ κατάχαλκος εὐφύλλω δάφνῃ,

γᾶς πελώριον τέρας, ἄμφεπε μαντεῖ-

ον Χθόνιον.

ἔτι μιν ἔτι βρέφος, ἔτι φίλας

ἐπὶ ματέρος ἀγκάλαισι θρώσκων 1250

ἔκανες, ὦ Φοῖβε, μαντείων δ' ἐπέβας ζαθέων,

τρίποδί τ' ἐν χρυσέῳ θάσσεις, ἐν ἀψευδεῖ θρόνῳ

μαντείας βροτοῖς θεοφάτων νέμων 1255

- ἀδύτων ὅποι, Κασταλίας ρεέθρων
γείτων, μέσον γᾶς ἔχων μέλαθρον.
- ἈΝΤΙΣΤΡ. Θέμιν δ' ἐπεὶ Γάξ ίών
παῖδ' ἀπενάσσατο Πυθῶνος ἀπὸ Ζαθέων 1260
χρηστηρίων, νύγια
Χθῶν ἐτεκνώσατο φάσματ' ὄνείρων,
οἱ πολέσιν μερόπων τά τε πρῶτα τά τ'
ἔπειθ', ὅσσα τ' ἔμελλε τυχεῖν, 1265
ὕπνου κατὰ δνοφερὰς γᾶς εὐ-
νάς ἔφραζον. Γαῖα δὲ τὰν
μαντεῖον ἀφείλετο τι-
μᾶν Φοῖβον, φθόνῳ θυγατρός.
ταχύπους δ' ἐξ "Ολυμπὸν ὄρμαθεὶς ἄναξ 1270
χέρα παιδὸν ἔλιξεν ἐκ Διὸς θρόνων
Πυθίων δόμων χθονίας ἀφελεῖν μῆ-
νιν θεᾶς [νυχίους τ' ἐνοπάς].
γέλασε δ', ὅτι τέκοις ἄφαρ ἔβα
πολύχρυσα θέλων λατρεύματα σχεῖν· 1275
ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόρμαν, παῦσαι νυχίους ἐνοπάς,
ἀπὸ δ' ἀλαθιοσύναν νυκτῶπὸν ἔξειλεν βροτῶν,
καὶ τιμᾶς πάλιν θῆκε Λοξίᾳ, 1280
πολυάνορι δ' ἐν ξενόντι θρόνῳ
θάρση βροτοῖς θεσφάτων ἀοιδαῖς.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- ὅ ναοφύλακες βώμιοι τ' ἐπιστάται,
Θόας ἄναξ γῆς τῆσδε ποῦ κυρεῖ βεβεῖς; 1285
καλεῖτ' ἀναπτύξαντες εὐγόμφους πύλας
ἴξω μελάθρων τῶνδε κοίρανον χθονός.
ΧΟ. τί δ' ἔστιν, εἰ χρὴ μὴ κελευσθεῖ ταν λέγειν;
ΑΓΓ. βεβᾶσι φροῦδοι δίπτυγοι νεανί..

- Αγαμεμνονείας παιδὸς ἐκ βουλευμάτων φυγόντες ἐκ γῆς τῆσδε καὶ σεμνὸν βρέτας λαβόντες ἐν κόλποισιν Ἐλλάδος νεώς. 1290
- ΧΟ. ἀπιστον εἴπας μῦθον· δὸν δ' ἵδεν θέλεις ἀνακτα χώρας, φροῦρος ἐκ ναοῦ συθείς.
- ΑΓΓ. ποῦ; δεῖ γάρ αὐτὸν εἰδέναι τὰ δρώμενα. 1295
- ΧΟ. οὐκ ἵσμεν· ἀλλὰ στειχε καὶ δίωκέ νιν ὅπου κυρήσας τούσδ' ἀπαγγελεῖς λόγους.
- ΑΓΓ. δρᾶτ', ἀπιστον ὡς γυναικεῖον γένος· μέτεστι χύμην τῶν πεπραγμένων μέρος.
- ΧΟ. μαίνῃ· τί δ' ἡμῖν τῶν ζένων δρασμοῦ μέτα; 1300 οὐκ εἰ κρατούντων πρὸς πύλας ὅσον τάχος;
- ΑΓΓ. οὖ, πρίν γ' ἀν εἴπη τούπος ἑρμηνεὺς ὅδε, εἰτ' ἔνδον εἴτ' οὐκ ἔνδον ἀρχηγὸς χθονός. 1305 ὡή, χαλᾶτε αλῆθια, τοῖς ἔνδον λέγω, καὶ δεσπότη σημήναθ' οὗνεκ' ἐν πύλαις πάρειμι, καινῶν φόρτον ἀγγέλλων κακῶν.
- ΘΟ. τίς ἀμφὶ δῶμα θεᾶς τόδ' ἵστησιν βοήν, πύλας ἀράξας καὶ ψόφον πέμψας ἔσω;
- ΑΓΓ. φεῦ. πῶς ἔλεγον αἰδε, καὶ μ' ἀπήλαυνον δόμων, 1310 ὡς ἔκτὸς εἴης· σὺ δὲ κατ' οἶκον ἥσθ' ἄρα.
- ΘΟ. τί προσδοκῶσαι κέρδος ή θηρώμεναι;
- ΑΓΓ. αὕθις τὰ τῶνδε σημανῶ· τὰ δ' ἐν ποσὶ παρόντ' ἀκουουσον. ή νεᾶνις ή 'νθαδε βωμοῖς παρίστατ', 'Ιφιγένει', ἔξω χθονὸς σὺν τοῖς ζένοισιν οὔχεται, σεμνὸν θεᾶς ἄγαλμ' ἔχουσα· δόλια δ' ἦν καθάρματα. 1315
- ΘΟ. πῶς φής; τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη;
- ΑΓΓ. σώζουσ' 'Ορέστην· τοῦτο γάρ σύ θαυμάσῃ.
- ΘΟ. τὸν ποῖον; ἀρ' ὃν Τυνδαρὶς τίκτει κόρη;

- ΑΓΓ. δν τοῖσδε βωμοῖς θεὰ καθιωσιόσατο. 1320
 ΘΟ. ἀ θαῦμα — πῶς σε μεῖζον ὄνομάσας τύχω ;
 ΑΓΓ. μὴ 'νταιθα τρέψης σὴν φρέν', ἀλλ' ἀκουέ μου·
 σαφῶς δ' ἀθρήσας καὶ κύκλων ἐκφρόντισον
 διωγμὸς ὅστις τοὺς ξένους θηράσεται.
 ΘΟ. λέγ'· εῦ γάρ εἰπας· οὐ γάρ ἀγχίπλουν πόρου
 φεύγουσιν, ὅστε διαφυγεῖν τούμὸν δόρυ. 1325
 ΑΓΓ. ἐπεὶ πρὸς ἀκτὰς ἥλθομεν θαλασσίας,
 οὗ νάῦς Ὁρέστου κρύφιος ἦν ὡρμισμένη,
 ἡμᾶς μέν, οὓς σὺ δεσμὰ συμπέμπεις ξένων
 ἔχοντας, ἐξένευσ' ἀποστῆγαι πρόσω
 'Αγαμέμνονος παῖς, ως ἀπόρρητον φλόγα
 θύουσα καὶ καθαρὸν δι μετώχετο,
 αὐτὴ δ' ὅπισθε δέσμ' ἔχουσα τοῖν ξένοιν
 ἔστειχε χερσί· καὶ τάδ' ἦν ὑποπτα μέν,
 ἥρευσκε μέντοι σοῖσι προσπόλοις, ἀναξ. 1330
 χρόνῳ δ', ἵν' ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκοῦ πλέον,
 ἀνωλόλυξε καὶ κατῆδε βάρβαρο
 μέλη μαγεύουσ', ως φύνον νίζουσα δὴ.
 ἐπεὶ δὲ δαρὸν ἡμεν ἡμενοι χρύνον,
 ἐσῆλθεν ἡμᾶς μὴ λυθέντες οἱ ξένοι 1340
 κτάνοιεν αὐτὴν δραπέται τ' οἰγοίατο.
 φόβῳ δ' ἀ μὴ χρῆν εἰσορᾶν καθήμεθα
 συγῇ· τέλος δὲ πᾶσιν ἦν αὐτὸς λόγος
 στείχειν ἵν' ήσαν, καίπερ οὐκ ἐωμένοις.
 κάνταῦθ' ὁρῶμεν 'Ελλάδος νεώς σκάφος 1345
 ταρσῷ κατήρει πίτυλον ἐπτερωμένον,
 ναύτας τε πεντήκοντ' ἐπὶ σκαλμῶν πλάτας
 ἔχοντας, ἐκ δεσμῶν δὲ ταῦς νεανίας
 ἐλευθέρους πρύμνηθεν ἔστῶτας νεώς.
 κοντοῖς δὲ πρῷραν εἶχον, οἱ δ' ἐπωτίδων 1350

ἄγκυραν ἔξανηπτον, οἱ δὲ κλίμακας
σπεύδοντες ἥγον διὰ γερῶν πρυμνησίας,
πόντῳ δὲ δόντες τοῦ ξένοιν καθίεσαν.

ἥμεῖς δ' ἀφειδήσαντες, ὡς ἐσείδομεν
δόλια τεχνήματ', εἰχόμεσθα τῆς ξένης
πρυμνησίων τε, καὶ δι' εὐθυντηρίας
οἴκακας ἔξηροῦμεν εὐπρύμνου νεώς.

λόγοι δ' ἔχώρουν· « Τίνι λόγῳ πορθμεύετε
κλέπτοντες ἐκ γῆς ξόνα καὶ θυηπόλους;
τίνος τίς δὲ σὺ τήνδ' ἀπεμπολᾶς χθονός; »
οἱ δ' εἶπ· « Ὁρέστης, τῆσδ' ὅμακμος, ὡς μάθης,
Ἄγαμέμνονος παῖς, τήνδ' ἐμὴν κομίζομαι
λαβὼν ἀδελφήν, ἦν ἀπώλεσ' ἐκ δόμων ».

ἀλλ' οὐδὲν ἥσσον εἰχόμεσθα τῆς ξένης
καὶ πρός σ' ἔπεσθαι διεβιαζόμεσθά νιν.
ὅθεν τὰ δεινὰ πλήγματ' ἦν γενειάδων
κεῖνοι τε γὰρ σίδηρον οὐκ εἶχον γεροῖν
ἥμεῖς τε πυγμαῖ τ' ἥσαν ἐγκροτούμεναι,
καὶ κῶλ' ἀπ' ἀμφοῖν τοῦν νεανίαιν ἄμα
ἐξ πλευρᾶς καὶ πρὸς ἥπαρ ἥκοντίζετο,
ὡς τῷ ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη.
δεινοῖς δὲ σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι
ἐφεύγομεν πρὸς κορημόν, οἱ μὲν ἐν κάρᾳ
κάθαιμ' ἔχοντες τραύμαθ', οἱ δὲ ἐν ὅμμασιν
ὄχθοις δ' ἐπισταθέντες εὐλαβεστέρως
ἐμαρνάμεσθα καὶ πέτρους ἐβάλλομεν.
ἀλλ' εἵργον ἡμᾶς τοξόται πρύμνης ἐπι
σταθέντες ἰοῖς, ὥστ' ἀναστεῖλαι πρόσω.
καὶ τῷδε — δεινὸς γὰρ κλύδων ὥκειλε ναῦν
πρὸς γῆν, φόβος δ' ἦν παρθένω τέγξαι πόδα —

λαβὼν Ὁρέστης ὅμον εἰς ἀριστερόν,

βάς ἐς θάλασσαν καπὶ κλίμακος θορών,
ἔθηκ' ἀδελφὴν ἐντὸς εὐσήμου νεώς,
τό τ' οὔρανοῦ πέσημα, τῆς Διὸς κόρης
ἄγαλμα. ναὸς δ' ἐκ μέσης ἐφθέγξατο
βοή τις: « Ὡ γῆς Ἐλλάδος ναῦται, νεὸς
λάβεσθε κώπαις ρόθιά τ' ἐκλευκάνετε·
ἔχομεν γὰρ ὄνπερ οὖνεκ' ἀξενον πόρον
Συμπληγάδων ἔσωθεν εἰσεπλεύσαμεν ».

οἱ δὲ στεναγμὸν ἥδὺν ἐκβρυχώμενοι
ἔπαισαν ἀλμην. ναῦς δ', ἔως μὲν ἐντὸς ἦν
λιμένος, ἔχώρει στόμια, διαπερῶσα δὲ
λάβρῳ κλύδωνι συμπεσοῦσ' ἡπείγετο·
δεινὸς γὰρ ἐλθῶν ἀνεμος ἔξαίφνης νεῶς
ώθει παλίμπρυμν' ἴστι· οἱ δ' ἐκαρτέρουν
πρὸς κῦμα λακτίζοντες· ἐς δὲ γῆν πάλιν
κλύδων παλίρρους ἥγε ναῦν, σταθεῖσα δὲ
Ἀγαμέμνονος παῖς ηὔξατ· « Ὡ Λητοῦς κόρη,
σῶσόν με τὴν σὴν ἱέρεων πρὸς Ἐλλάδα
ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ κλοπαῖς σύγγνωθ' ἐμαῖς·
φιλεῖς δὲ καὶ σὺ σὸν κασίγνητον, θεά·
φιλεῖν δὲ κάμε τοὺς ὁμαίμονας δόκει ».

ναῦται δ' ἐπευφήμησαν εὐχαῖσιν κόρης
παιᾶνα, γυμνὰς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας
κώπη προσαρμόσαντες ἐκ κελεύσματος.
μᾶλλον δὲ μᾶλλον πρὸς πέτρας ἤει σκάφος·
χῶ μέν τις ἐς θάλασσαν ὠρμήθη ποσίν,
ἄλλος δὲ πλεκτὰς ἔξανηπτεν ἀγκύλας.
κάγὼ μὲν εὐθὺς πρὸς σὲ δεῦρος ἀπεστάλην,
σοὶ τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν, ἄναξ, τύχας.
ἀλλ' ἕρπε, δεσμὰ καὶ βρόχους λαβῶν χεροῖν·
εὶ μὴ γὰρ οἴδμα νήνεμον γενήσεται,

- οὐκ ἔστιν ἐλπὶς τοῖς ξένοις σωτηρίας·
 πόντου δ' ἀνάκτωρ "Ιλιόν τ' ἐπισκοπεῖ
 σεμνὸς Ποσειδῶν, Πελοπίδαις ἐναντίος,
 καὶ νῦν παρέξει τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον
 σοὶ καὶ πολίταις, ὡς ἔοικεν, ἐν χεροῖν
 λαβεῖν, ἀδελφήν θ', ἢ φόνων τῶν Αὔλιδι
 ἀμνημόνευτος θεὰν προδοῦσ' ἀλίσκεται.
- ΧΟ. ὃ τλῆμον Ἰφιγένεια, συγγόνου μέτα 1415
 θανῆ πάλιν μολοῦσα δεσποτῶν χέρας.
- ΘΟ. ὃ πάντες ἀστοὶ τῆσδε βαρβάρου χθονός,
 οὐκ εἴα πώλοις ἐμβαλόντες ἡνίας
 παράκτιοι δραμεῖσθε κάκβολάς νεώς
 'Ελληνίδος δέξεσθε, σὺν δὲ τῇ θεῷ 1425
 σπεύδοντες ἄνδρας δυσσεβεῖς θηράσετε,
 οἱ δ' ὠκυπομποὺς ἔλξετ' ἐς πόντον πλάτας,
 ὡς ἐκ θαλάσσης ἔκ τε γῆς ἵππεύμασι
 λαβόντες αὐτοὺς ἢ κατὰ στύφλου πέτρας
 ρίψωμεν, ἢ σκόλοιψι πήξωμεν δέμας;
- 1430
 ήμᾶς δὲ τὰς τῶνδ' ἵστορας βουλευμάτων,
 γυναικες, αὐθις ἡνίκ' ἀν σχολὴν λάβω,
 ποινασόμεσθα· νῦν δὲ τὴν προκειμένην
 σπουδὴν ἔχοντες οὐ μενοῦμεν ἥσυχοι.

ΑΘΗΝΑ

- ποῖ ποῖ διωγμὸν τόνδε πορθμεύεις, ἄναξ
 Θόας; ἄκουσον τῆσδ' Ἀθηναίας λόγους.
 παῦσαι διώκων ῥεῦμά τ' ἔξορμῶν στρατοῦ·
 πεπρωμένος γάρ θεσφάτοισι Λοξίου
 δεῦρ' ἥλθ' Ὁρέστης, τόν τ' Ἔρινύων χόλον
 φεύγων ἀδελφῆς τ' Ἀργος ἐσπέμψων δέμας
 ἄγαλμά θ' ιερὸν εἰς ἐμὴν ἄξων χθόνα,
- 1435
 1440

τῶν νῦν παρόντων πημάτων ἀναψυχάς. 1441^b
 πρὸς μὲν σὲ ὅδ' ἡμῖν μῆθοις· ὃν δ' ἀποκτενεῖν
 δουκεῖς· Ὁρέστην ποντίῳ λαβὼν σάλω,
 ἥδη Ποσειδῶν χάριν ἐμήν ἀκύμονα
 πόντου τίθησι νῶτα πορθμεύειν πλάτη. 1445

μαθὼν δ', Ὁρέστα, τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς —
 κλύεις γάρ αὐδὴν καίπερ οὐ παρὸν θεᾶς —
 χώρει λαβὼν ἄγαλμα σύγγονόν τε σήν.
 ὅταν δ' Ἀθήνας τὰς θεοδυμήτους μόλης,
 χῶρός τις ἔστιν Ἀθίδος πρὸς ἐσχάτοις 1450
 ὄροισι, γείτων δειράδος Καρυστίας,
 ιερός, Ἄλας νιν οὐμὸς ὀνομάζει λεώς·
 ἐνταῦθα τεύξας ναὸν Ἰδρυσαι βρέτας,
 ἐπώνυμον γῆς Ταυρικῆς πόνων τε σῶν,
 οὓς ἐξεμόγθεις περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα 1455
 οἰστροις Ἐρινύων. "Αρτεμιν δέ νιν βροτοὶ^c
 τὸ λοιπὸν ὑμνήσουσι Ταυροπόλον θεάν.
 νόμον τε θὲς τόνδ'. ὅταν ἑορτάζῃ λεώς,
 τῆς σῆς σφαγῆς ἀποιν' ἐπισχέτω ξίφος
 δέρη πρὸς ἀνδρὸς αἷμά τ' ἔξανιέτω, 1460
 ὁσίας ἔκατι θεά θ'. ὅπως τιμὰς ἔχῃ·
 σὲ δ' ἀμφὶ σεμνάς, Ἰφιγένεια, κλίμακας
 Βραυρωνίας δεῖ τῆδε κληδουγχεῖν θεᾶ·
 οὐ καὶ τεθάψῃ καταθανοῦσα, καὶ πέπλον 1465
 ἄγαλμά σοι θήσουσιν εὐπήνους ὑφάς,
 ἃς ἂν γυναικες ἐν τόκοις ψυχορραγεῖς
 λίπωσ' ἐν οἴκοις· τάσδε δ' ἐκπέμπειν χθονὸς
 'Ελληνίδας γυναικας ἔξεφίεμαι
 γνώμης δικαίας οὕνεκ', ...
 ..... ἐκσώσασα δὲ
 καὶ πρίν σ' Ἀρείοις ἐν πάγοις ψήφους ἵσας 1470

- κρίνασ', 'Ορέστα' καὶ νόμισμ' ἔσται τόδε,
νικᾶν ἵσηρεις ὅστις ἀν φήφους λάβῃ.
ἀλλ' ἐκκομίζου σὴν κασιγνήτην χθονός,
'Αγαμέμνονος παῖ — καὶ σὺ μὴ θυμοῦ, Θόας.
- ΘΟ. ἄνασσ' 'Αθάνα, τοῖσι τῶν θεῶν λόγοις 1475
ὅστις αἰλύων ἀπιστος, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖ.
ἐγὼ δ' 'Ορέστη τ', εἰ φέρων βρέτας θεᾶς
βέβηκ', ἀδελφῆ τ' οὐχὶ θυμοῦμαι· τί γὰρ
πρὸς τοὺς σθένοντας θεοὺς ἀμιλλᾶσθαι καλόν;
ἴτωσαν ἐς σὴν σὺν θεᾶς ἀγάλματι 1480
γαῖαν, καθιδρύσαιντο τ' εὔτυχῶς βρέτας.
πέμψω δὲ καὶ τάσδ' 'Ελλάδ' εἰς εὐδαίμονα
γυναικας, ὃσπερ σὸν κέλευσμ' ἐφίεται.
παίσω δὲ λόγχην ἦν ἐπαίρομαι ξένοις
νεῶν τ' ἐρετμά, σοὶ τάδ' ὡς δοκεῖ, θεά. 1485
- ΑΘ. αἰνῶ· τὸ γὰρ γρεῶν σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ.
ἵτ', δι πνοιή, νυκτοῦσθε τὸν 'Αγαμέμνονος
παῖδ' εἰς 'Αθήνας· συμπορεύσομαι δ' ἐγώ,
σφύζουσ' ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς σεμνὸν βρέτας.
- ΧΟ. ίτ' ἐπ' εὔτυχίᾳ τῆς σωζομένης 1490
μοίρας εὐδαίμονες ὄντες.
ἀλλ', δι σεμνὴ παρά τ' ἀθανάτοις
καὶ παρὰ θυητοῖς Παλλὰς 'Αθάνα,
δράσομεν οὕτως ὡς σὺ κελεύεις.
μάλα γὰρ τερπνὴν κανέλπιστον 1495
φήμην ἀκοιτσι δέδειγματι.
Ὦ μέγα σεμνὴ Νίκη, τὸν ἐμὸν
βίοτον κατέγοις
καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ*

Δ δωρ., ἀττ. ἥ.

ἀβροκόμας δωρ., ἀττ. ἀβροκόμης, ὁ ἔχων λεπτὰ φύλλα.

ἀβρόπλουτος ἀβρῶς πλούσιος, ἀπαλὸς καὶ πλούσιος· χαρίτων εἰς ἄμιλλας χαίτας θ' ἀβροπλούτοιο εἰς ἔδρην δορυμέτρα 1147 ἐγειρομένη (ὅτε ἡγειρόμην), διὰ νὰ λάβω μέρος εἰς ἄμιλλαν χαρίτων (καλλιστεῖα)· καὶ εἰς ἀγῶνα κόμης ἀπαλῆς καὶ πλουσίας εἰς κοσμήματα.

ἄγαγες δωρ., ἀττ. ἥγαγες, ἐν 138 ἔστειλες καὶ μὲ ἐκάστεσες.

ἀγαθοὶ 114 οἱ ἀγαθοί, οἱ ἀνδρεῖοι.

Ἄγαμεμνόνειος (καὶ -ιος) ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ (τὸ πεπίθ. ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ Ἀγαμεμνονίδης) ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος· Ἀγαμεμνονίου θάλος 170 βλαστάρι, τέκνον τοῦ Ἀγ., Ἀγαμεμνονία παῖς 1290 Ἀγαμεμνονίς. Πρβλ. Ταντάλειος, Τυνδαρέα.

ἄγγος τό, ἄγγεῖον.

ἄγκυλη βρόχος, θηλειά· 1408 βλ. ἐξανάπτω.

ἀγμὸς (ἄγνυμι θραύω) ἕτηγμα, σπήλαιον.

ἀγνεύω εἶμαι ἀγνός· ἀγνεύω χεῖρας θεοῖς 1227 θέλω νὰ ἔχω καθαρὰς τὰς χεῖρας διὰ τοὺς θεούς, διὰ νὰ δύναμαι νὰ ὑπηρετῶ τοὺς θεούς.

* Αἱ ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις εἰναι διατεταγμέναι κατ' ἀλφαριθμήν σειράν, ὑπὸ μορφὴν λεξιλογίου. Οἱ ἀριθμοὶ ἀναφέρονται εἰς τοὺς στίχους. Ἐν τῷ λεξιλογίῳ περιλαμβάνονται αἱ λέξεις αἱ συνήθως ἄγνωσται εἰς τοὺς μαθητάς, διοὶς προορίζεται τὸ ἀνά χεῖρας βιβλίον, ὡς καὶ αἱ λέξεις, ἀλλὰς γνωσταῖ, τῶν δόποιων ἡ σημασία ἐν τῷ παρόντι δράματι δὲν εἰναι ἡ συνήθης. Ἐπίσης περιλαμβάνονται τὰ κύρια ὀνόματα ἐκτὸς τῶν πολὺ γνωστῶν. Τῶν λέξεων δίδεται κατὰ κανόνα πρῶτον ἡ κυρία σημασία καὶ ἐπειτα καὶ ἄλλαι, ὁσάκις δὲ δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς ἐν ὠρισμένῳ χωρίῳ σημασίας λέξεώς τινος, γίνεται παραπομπὴ εἰς τὸν οἰκεῖον στίχον. Μετὰ τὴν ἐρμηνείαν τῆς λέξεως δίδεται ἡ ἐρμηνεία τοῦ χωρίου εἰς τὸ δόποιον περιλαμβάνεται ἡ ἐρμηνευομένη λέξις, ἃν εἰναι καὶ τὸ χωρίον δυσνόητον. "Αν πᾶσαι αἱ λέξεις χωρίου τινὸς εἰναι γνωσταῖ, ἀλλὰ τὸ χωρίον δυσερμήνευτον, πρέπει νὰ ζητῆται ἐν τῷ λεξιλογίῳ μιὰ τῶν λέξεων, ἡ κρινομένη ὡς ἡ μᾶλλον χαρακτηριστική.

ἀγνίζω ἔξαγνίζω, καθαρίζω· ἀγνίζομαι φόνῳ 705 ῥαντίζομαι δι'
ήγιασμένου ὑδατοῦ, διὰ νὰ θυσιασθῶ.

ἀγνιστέον δεῖ ἀγνίσαι, καθῆραι.

ἄγρος ὁ, πανήγυρις, ἑορτή.

ἀγρεύομαι (ἄγρῳ θήραμά^{τι}) ἀγρεύω, συλλαμβάνω.

ἀγχίπλους ὁ ταχέως διαπλεόμενος· ἀγχίπλουν πόρον φεύγοντιν
1325 φεύγοντες ἔχουν νὰ κάμουν κοντινὸ ταξίδι.

ἀδόκητος ἀπροσδόκητος, ἀνέλπιστος.

ἀδυτον τὸ ἐσώτατον τοῦ ιεροῦ· ἀδύτων ὅπο 1257 ἀπὸ τὸ βάθος
τοῦ ιεροῦ.

ἀελπτος ἀνέλπιστος.

ἀζηλος μὴ ἀξιοζήλευτος, φρικτός, ἀποτρόπαιος· ἀζηλά γε κοὐκ
εὐδαιμονα 619 πράγματα φρικτὰ ἀλήθεια καὶ θιλβερά.

Αθηναία Ἀθηνᾶ· τῆσδ' Ἀθηναίας 1436 ἐμοῦ τῆς Ἀθηνᾶς.

ἀθικτος (πέπλος) 799 οὖς οὐ θέμις θιγεῖν.

ἀθρέω - ω βλέπω μὲ προσοχήν, παρατηρῶ.

αἰα γῇ, χώρᾳ 435 βλ. πολυόρθιος.

αἰάζω φώνάζω αἰαῖ αἰαῖ οἰκτράν αἰαζόντων αὐδὰν 277 ἐκ-
βάλλουν φρικτὰς κραυγάς.

αἰαῖ ἄχ (ἐπιφώνημα).

αἰδώς ἐντροπή, σεβασμός, συγγνώμη· αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμά-
των 713· ὁ Ἀπόλλων ἡσχύνετο, διότι εἶχε συμβουλεύσει τὸν Ὁρέστην
νὰ φονεύσῃ τὴν μητέρα του· οἱ δ' ἔσχον αἰδῶ 949 οἵσοι δὲ ἡσθάνθη-
σαν εὐσπλαχγχίαν (καὶ ἡθελον νὰ δεῖξουν ἐπιείκειαν)· αἰδεσίς (καὶ
τὸ φ. αἰδοῦμαι) ὅρος τοῦ ἀττικοῦ δικαίου· ἐλέγετο οὕτως ἡ συγγνώμη
ἡ παρεχομένη, κυρίως ὅταν ἐπρόκειτο περὶ ἀκουσίου φόνου, εἰς τὸν
φονέα ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ φονευθέντος.

αίματηδος (αίμασσω) αίματηρός, φονικός. 645 βλ. ἁντίς.

αίμασσω ματώνω· αίμόρραγτον δυσφόριμηγγα· ξείνων αίμασσον·
ὅταν 225 ἐκτελοῦσα τὴν αίμορραγτισμένην, θλιβερὰν θυσίαν τῶν ξένων·
τὸ ἄταν κυρίως σύστοιχον ἀντικείμενον κατὰ τὸ αίματηρον αἷμα, φόνον
(ὅστε περισσότερον κατὰ λέξιν : τὴν αίματηράν προξένοῦσα συμφο-
ράν)· τὸ βωμοὺς 226 δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπεξήγησις (βρέχουσα
οὕτω μὲ τὸ αἷμα τοὺς βωμούς), φαίνεται δύμας μᾶλλον ὅτι προσετέθη
ὑπὸ ἀντιγραφέως τινός. Ἡ Ἰφιγ. βεβαίως δὲν ἔσφαζεν, ἀλλὰ ἐκτε-
λοῦσα τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας προώριεν εἰς τὸν θάνατον.

αἰνέω - ω 1023, 1073 ἐπιδοκιμάζω, συναινῶ, δέχομαι· 1486 ἐπαινῶ· ἐν 1023 τὸ γῆρεσα ἀντὶ ἐνεστῶτος· πρβλ. ἀπέπτυσα 1161.

αἱρέομαι - οῦμαι (ἥδονή) 794 ἀπολαύω.

αἱρω σηκώνω· αἱρω νόστον 117 ἀνάγομαι πρὸς νόστον, ζεκινῶ, διὰ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα· ὁ νοῦς τῶν στ. 116 - 117 : ἀφοῦ ἐκάμαμεν τόσον ταξίδι, δὲν πρέπει, τώρα ποὺ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέρμα, νὰ ἐπιστρέψωμεν ἄπρακτοι.

αἰσχύνη: δι' αἰσχύνης ἔχω 683 αἰσχύνομαι.

αἰών βίος.

ἄκαιρος ὁ γινόμενος εἰς ἀκατάλληλον στιγμήν· οὐτις (λόγος) ἔστ' ἄκαιρος, ἦν καλῶς ἔχη 754· ὁ νοῦς : τὸ δρθόν, καὶ ἂν λεχθῇ ἀργά, δὲν ξάνει τὴν ἐπικαιρότητά του.

ἀκοή: ἀκοῇ Ἡλέκτρας 811 ποὺ τὰ ἔχω ἀκουστὰ ἀπὸ τὴν Ἡλ.

ἀκος τό, θεραπευτικὸν μέσον, φάρμακον.

ἄκραντος (κραίνω, ἔκτελω) ἀνεκτέλεστος· ἔστιν γὰρ οὕτως οὐδὲν ἄκραντ' ἡκούσατε 520 πράγματι ἔτσι εἶναι, καὶ αὐτά, ποὺ ἡκούσατε, ἔγιναν (δὲν εἶναι φευδῆ).

ἀκροθίνια (ἄκρος θῖς = σωρὸς) τά, τὸ ἀνώτατον μέρος σωροῦ τινος, τὸ ἐκλεκτὸν μέρος, αἱ ἀπαρχαὶ τῶν καρπῶν· ἐν 75 ἀκροθίνια τῶν κατθαυόντων ξένων εἶναι αἱ ἀποκοπεῖσαι κεφαλαὶ τῶν θυσιασθέντων ξένων, μὲ τὰς ὅποιας οἱ βάρβαροι εἶχον στολίσει τὸ ἐπιστύλιον τοῦ ναοῦ· τὰ 'Ελλήνων ἀκροθίνια 459 τὰ ἐκλεκτότερα ἔξ 'Ελλάδος θύματα.

ἀκύμων ἀκύμαντος, γαληνιάτος.

ἀλαθοσύνα δωρ., ἀττ. ἀληθοσύνη, ἀλήθεια· ἀλαθοσύνα νυκτωπὸς 1279 ἀλήθεια νυκτερινῶν ὄψεων, τὸ κύρος τῆς ὀνειρομαντείας.

'Αλαί (αἱ 'Αραφρήνες) τοποθεσία εἰς τὰ ἀνατολικὰ παράλια τῆς 'Αττικῆς, πρὸς νότον τοῦ Μαραθῶνος· τὸ δνομα τοῦ δήμου ἦτο 'Αραφήν (ἔξ οὗ τὸ σημερινὸν Ραφήνα).

ἀλαίνω περιπλανῶμαι· μανίας ἀλαίνω 284 παραφρονῶ.

ἄλιος θαλάσσιος· ἄλιος αἰγαλός 425 ἀκτὴ τῆς θαλάσσης (πλεονασμός).

ἄλις ἀρκετά.

ἄλισκομαι κυριεύομαι· τί μᾶλλον θεᾶς ἄγαλμ' ἀλίσκεται ; 1038 κατὰ τί προχωρεῖ τὸ ζήτημα τῆς ἀλώσεως τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς ;

ἄλκυων είδος θαλασσίου πτηνοῦ, θαλασσοπούλι. Κατὰ τὸν μῦθον ἡ 'Αλκυών (ἡ 'Αλκυόνη), σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Τραχίνος

Κήπους, ἐνῷ ἀνέμενε τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ συζύγου της ἐκ Κλάρου τῆς Μ. Ἀσίας, ὅπου εἶχε πλεύσει, ἵνα συμβουλευθῇ τὸ ἐκεῖ μαντεῖον, εἰδεν αἴφνιης ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τὸ σῶμά του ἐκβρασθὲν μετὰ ναυάγιον· οἱ θεοὶ ἐλεήσαντες τὴν θρηνοῦσαν Ἀλκ. μετεμόρφωσαν καὶ αὐτὴν καὶ τὸν σύζυγόν της εἰς τὰ ὄμώνυμα πτηνὰ (ἀλκυόνα καὶ κήπου).

ἀλλάσσομαι ἐκλαμβάνω τι ὡς ἄλλο, συγχέω· παρῆν δ' ὅραν οὐ ταῦτα μορφῆς σχῆματ', ἀλλ' ἥλλασσετο φθογγάς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα, χάρα φασ' Ἐρινῦς ίέναι μυκήματα 291 δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἴδωμεν τοικύτας μορφὰς (οἷας ἐν τῇ μανίᾳ του ἐφαντάζετο δέξιος), ἄλλὰ συνέγεες τοὺς μυκηθμούς τῶν μόσχων καὶ τὰ γαυγίσματά τῶν σκύλων μὲ τὰς κραυγάς, τὰς ὁποίας λέγουν ὅτι ἐκβάλλουν αἱ Ἐρ.

ἄλλως 538 ματαίως.

ἄλμη θαλάσσιον ὕδωρ, «ἄρμη».

ἄλυρος ὁ ἄνευ λύρας· 146 βλ. ἔλεγος.

ἀμαθία 386 ἀνόητον πλάσμα (ἀφηρημένον ἀντὶ συγκεκριμένου).

ἀμεικτος ὁ μὴ ἔχων ἐπιμειξίαν μετ' ἄλλων.

ἀμιλλάσματα - ὄματα ἀνταγωνίζομαι, παραβγαίνω.

ἀμνηστέω - ω λησμονῶ.

ἀμνημόνευτος ὁ μὴ μνημονευθείς· ἐν 1419 ἔχει ἐνεργητικὴν σημασίαν: φόνῳ τῶν Αὐλίδι ἀμνημόνευτος, θεὰν προδοῦσ' ἀλίσκεται 1418 λησμονήσασα τὸν ἐν Αὐλίδι φόνον (ὅτι ἐζήτησαν νὰ τὴν φονεύσουν) ἀποκαλύπτεται προδότις τῆς θεᾶς.

ἀμδος ἐμὸς καὶ ἡμέτερος.

ἀμπνοή ἀναπνοή, ἀνακούφισις, «ξανάθασμα».

ἀμπτάμενος ἀναπτάμενος, μηχ. ἀορ. τοῦ ἀναπέτομαι.

ἀμύνομαι: δοκῶν Ἐρινῦς θεὰς ἀμύνεσθαι τάδε 299 νομίζων ὅτι μὲ αὐτὰ ἀπέκρουε τὰς Ἐρινῦς· τὸ τάδε σύστοιχ. ἀντικ.

ἀμφέπω φυλάττω, φρουρῶ.

ἀμφιβληστρον πᾶν τὸ βαλλόμενον πέριξ· ἀμφίβληστρα τοίχων 96 οἱ περιβάλλοντες τὸ οἰκοδόμημα τοῦχοι, ὁ περίβολος.

ἀμφίλογος ἀμφισβητούμενος, ἀβέβαιος, ταλαντεύμενος· 655 βλ. μέμονα.

Ἀμφιτρίτα δωρ., ἀττ. - η, θαλασσία θεά, σύζυγος τοῦ Ποσειδῶνος.

ἀναγκάζω: ἀναγκάζει τάδε (σύστοιχ. ἀντικ.) 595 τὰ ἐπιβάλλει αὐτὰ (τὸ γενέσθαι θῦμα).

ἀναδέχομαι λαμβάνω ἐπάνω μου· λαμβάνω ἀπὸ χαμηλότερα· 818
βλ. λοντρά.

ἀναιρέομαι - οῦμαι 373 σηκώνω.

ἀνάκτορον οἶκος τοῦ ἄνακτος (θεοῦ ή βασιλέως): ἀνάκτορα θεᾶς 41,636 ναός.

ἀνάκτωρ ὁ ἀνάσσων, ἄναξ.

ἀναμετρέομαι - οῦμαι: ἀναμετροῦμαι δάκρυν ἐς θοὺμόφυλον 346 πληρώνω τὸν φόρον τῶν δακρύων εἰς τοὺς ὅμοεθνεῖς μου.

ἀναπτύσσω ξεδιπλώνω· 1286 ἀνοίγω.

ἀνάσσω βασιλεύω· οὖ γῆς ἀνάσσει 31 ὅπου εἶναι βασιλεὺς τῆς χώρας· τὸ γῆς ἐκ τοῦ ἀνάσσει ὅχι ἐκ τοῦ οὐ.

ἀνάσσω ἀναπηδῶ.

ἀναστέλλω 1378 ἀπωθῶ.

ἀναστένω ἀναστενάζω.

ἀναφαίνω παρουσιάζω, διακηρύσσω, χαρακτηρίζω· ἀς ὁ παρ' ἡμῖν νόμος οὐχ ὁσίας "Ελλησι διδοὺς ἀναφαίνει 465 σύντ.: ἀναφαίνει οὐχ ὁσίας οὐ διδοὺς (μὴ ἐπιτρέπων) αὐτὰς τοῖς "Ελλησι.

ἀναψυχή δρόσισμα, ἀνακούφισμα.

ἀνεψιδες ἔξαδελφος.

ἀνθεμόρρυτος (ὁρέω) ὁ ἐξ ἀνθέων πηγάζων· ἀνθεμόρροντον γάνος 634 βλ. γάνος.

ἀνία λύπη, στενοχώρια, ἀνησυχία· ἐν 1031 εὐφημ. ἀντὶ μανία· σύντ.: χρήσομαι ταῖς σαῖς ἀνίαις (ἀντικ.) σοφίσθασί (κατηγορ.).

ἀνίδρυτος ὁ ἄνευ μονίμου κατοικίας· ἀνίδρυτοι δρόμοι 971 ἀκατάπαυστον τρέξιμον.

ἀνίημι χαλαρώνω, παύω.

ἀνίκα δωρ., ἀττ. ἥνικα, ὅτε.

ἀνιστορέω - ᾁ ἐρωτῶ· 528 σύντ.: ὡς (ἐπιφών.) ἀνιστορεῖς με συλλαβοῦσα πάντα ἄπαξ.

ἄνοδος (ἐπίθ.) ὁ ἄνευ ὕδων, ἀδιάβατος· ὄδος ἄνοδος 889 δρόμος ποὺ δὲν εἶναι δρόμος, κακὸς δρόμος.

ἀνολολύζω βγάζω δυνατὴν φωνήν.

ἀνομία 275 ἀσέβεια.

ἄνοστος ὁ ἄνευ ἐπιστροφῆς.

ἀνταπόλλυμαι 715 λαμβάνω ὡς ἀνταμοιβὴν τὴν ἀπόλλειαν· εἰρωνεία.

ἀντιάζω παρακαλῶ.

ἀντίπαλος 446 ἵστοπαλος, ἵσος, ἀνάλογος· βλ. ποιηή.

ἀντιτιμωρέομαι - οῦμαι τιμωρῶ διὰ τὸ κακὸν ποὺ μοῦ ἔκαμαν, ἐκδικοῦμαι· ἵν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην 357 διὰ νὰ τους ἐξεδικούμην· ἵστορ. χρόνος δριστικῆς ἐν τῇ τελικῇ προτάσει: σκοπὸς μὴ δυνάμενος νὰ πραγματοποιηθῇ.

ἀντίψαλμος εἶναι ἡ ὁδή, τὴν ὅποιαν ψάλλει ὁ Χορὸς 179 κ.έ. ἀπαντῶν εἰς τὴν ὁδὴν τῆς Ἰφιγενείας. Τὰ δύο ἄσματα ἀντιστοιχοῦν κατὰ τὸ περιεχόμενον καὶ ὅχι μετρικῶς.

ἀνυμέναιος ἀνευ ὑμεραίου, χωρὶς τραγούδι τοῦ γάμου.

ἀνώνυμοι 944 αἱ Ἐρινύες, διότι φοβεῖται κανεὶς νὰ προφέρῃ τὸ δνομά των.

ἀξιόω - ᾗ κρίνω ἔξιον, ἔχω τὴν ἔξιωσιν.

ἀπαγγέλλω φέρω ἀγγελίαν· πιστὰς ἥδονάς ἀπαγγελεῖ 642 βεβαίαν εὐχαρίστησιν διὰ τοῦ ἀγγέλματος θὰ προξενήσῃ· οὐ κλύνοντας ἀπαγγελῶ 901 θὰ ἔχω νὰ τὰ λέγω ὡς πράγματα ποὺ δὲν τὰ ἤκουσα παρ' ἄλλων.

ἀπαίρω σηκώνω· σηκώνομαι καὶ φεύγω.

ἀπαλλάσσομαι γλυτώνω, ἐν 44 ἀπέρχομαι.

ἀπάτωρ ὁ ἀνευ πατρός· ἀπάτωρ πατήρ 864 πατέρας ποὺ δὲν εἶναι πατέρας· πρβλ. ἄνοδος.

ἀπειργω ἀπομακρύνω, ἔκδιώκω.

ἀπεμπολάω - ᾗ (ἐμπολὴ) ἀπάγω πρὸς πώλησιν.

ἀπενάσθην παθ. ἀόρ. τοῦ ἀποναίω, ἀπέρχομαι, πηγαίνω νὰ κατοικήσω μακράν.

ἀπενάσσατο μέσ. ἀόρ. τοῦ ἀποναίω μὲ ἐνεργητ. σημασίαν (1260)· βλ. ἀποναίω.

ἀπέρχομαι πηγαίνω μακράν· ἀπέρχομαι τοῦ λόγου τούτου 546 ἀφήνω αὐτὸ τὸ θέμα.

ἀπιστος 328, 388, 782, 1293 ἀπίστευτος· 1298 ἀναξιόπιστος· 1476 ἀπειθής (τὸ κλύνων ἐνδοτ.)· 796 ποὺ δὲν πιστεύει εἰς τὴν εὐτυχίαν του· τάχ' οὐκ ἐρωτῶν σ' εἰς ἀπιστ' ἀφίξομαι 782 γρήγορα θὰ φθάσω εἰς ἀπίστευτα πράγματα (καὶ) χωρὶς νὰ σ' ἐρωτῶ· ἀπιστον ὡς γένος 1298 τὶ ἀπιστον ποὺ εἶναι τὸ γένος.

ἀπληστος 415 βλ. πῆμα.

ἀπλοια ἀδυναμία πρὸς πλοῦν· δεινῆς ἀπλοίας πνευμάτων τε τυγχάνων 15· νοητέον δεινῶν καὶ εἰς τὸ πνευμάτων (ἀνέμων).

ἀποβλέπω προσατενίζω· πρός σὲ ἀποβλέπει 928 εἶναι ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν σου.

ἀποινα τά, ἀποζημίωσις, ἔξιλέωσις· τῆς σῆς σφαγῆς ἄποινα 1459 ώς ἀντιστάθμισμα τῆς (μὴ γενομένης) θυσίας σου. Εἰς τὴν πραγματικότητα ἡ τυπική πρᾶξις τοῦ Ἱερέως 1459—1460 ἦτο λείψανον ἀνθρωποθυσιῶν παλαιοτέρων ἐποχῶν.

ἀπόλλαυσις 454 βλ. κοινός.

ἀπομακρίζω ἀπέρχομαι· δίδω ἢ πέμπω δπίσω· ἀπομακρύνω, ἐκτοπίζω· ἐν 1259 σύντ : ἐπεὶ (Φοῖβος) ἵων (ἐλθόν) ἀπενάσσατο (ἔξετόπισε) Θέμιν, παῖδα Γᾶς, ἀπὸ ζαθέων χορηστηρίων Πυθανος.

ἀπονοστέω - ω ἀναχωρῶ, ἀπομακρύνομαι (ἵνα ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου).

ἀποπτύω: πρὸς ἀποτροπὴν ἐπικρεμαμένου κακοῦ ἔπιυσον ἢ ἔλεγχον ἀπλῶς τὴν λέξιν ἀπέπτυσα (τὸν ἀόρ. ἀντὶ τοῦ ἐνεστ., πρβλ. γῆνεσα 1023).

ἀπορος ὁ χωρὶς πόρον, πέρασμα· πόρος ἄπορος 897 βλ. πόρος.

ἀπορρήγνυμι ἀποκόπτω· ἀπορρήγνυμι βίον 974 κόπτω τὸ νῆμα τῆς ζωῆς μου, ἀποθνήσκω.

ἀπόρρητος μυστικός· ὃς ἀπόρρητον φλόγα θύουσα καὶ καθαομὸν δην μετέψχετο 1331 ὑπὸ τὸ πρόσγημα ὅτι θὰ προσέφερε μυστικὰ τὴν καθαρτήριον θυσίαν καὶ θὰ ἔκανε τὸν καθαριμόν, διὰ τὸν ὄποιον ἐπήγαινεν ἔκεν.

ἀποστέλλομαι 1409 ξεχινῶ.

ἀποστρέφομαι (μετ' αἰτιατικῆς) 801 ἀποστρέφω τὸ πρόσωπον (ἀπό τινος).

ἀποτίθεμαι 376 ἀφήνω δι' ἄλλην φοράν, ἀναβάλλω, ἐπιφυλάσσω.

ἀποτίνω (μέλλ. ἀποτείσω 338) πληρώνω.

ἀποτμος δυστυχής· πότμος ἀποτμος 864 μοῖρα ποὺ δὲν εἶναι μοῖρα, μαύρη μοῖρα.

ἀπόφθεγκτος ἀφθεγκτος, ἀφωνος, σιωπηλός· σιγῇ ἐτεκτίγνωτο ἀπόφθεγκτόν με 951 διὰ τῆς σιγῆς (μὲν τὸ νὰ σιωποῦν ἔκεινοι) μὲν ἡνάγκασαν καὶ ἐμὲ νὰ μένω σιωπηλός.

ἀποφήω - ω σπογγίζω.

ἀπτομαι ἐγγίζω· ἀπτομαι φόνον 381 ἔρχομαι εἰς ἐπαρφὴν μὲ φόνον (ὁμιλῶ μὲ φονέα, ἐγγίζω αἴμα κτλ.).

ἄρα 351, 369, 569, 1310 ὅπως βλέπω τώρα (βλ. Τζαρτζάρον,

Συντακτικὸν τῆς ἀρχαίας ἑλλην. γλώσσης, ἔκδ. Ὁργανισμοῦ Ἐκδόσεως Σχολικῶν Βιβλίων, σελ. 128, § 137).

ἀραιος κατηραμένος: ὁ ἐπιφέρων κατάραν, βλάβην· 778 ὁ κακὸς δαιμῶν τῆς κατάρας· σήμερον ὁ λαὸς λέγει: θὰ γίνω κατάρα (στὸ σπίτι σου).

ἀράσσω κτυπῶ δυνατὰ ἐκ τοῦ πλησίου· ἐν 310 ἀντιτίθεται πρὸς τὸ βάλλω κτυπῶ μακρόθεν.

"**Ἄργος** (παρὰ τραγικοῖς) αἱ Μυκῆναι.

"**Άρειος**: "Άρειοι Πάγοι 1470· "Άρειος Πάγος· ἐκεῖ ἐδικάσθη ὁ Ὁρέστης ὡς μητροκτόνος· βλ. 961 κ.έ. Πρὸ τοῦ ἐκσώσασα 1469 ἐξέπεσον λέξεις τινές.

ἀρεσκόντως κατὰ τρόπον ἀρέσκοντα· εἴ σοι τάδ' ἀρεσκόντως πόλις ἥδε τελεῖ 463 ἀν αὐταὶ αἱ προσφοραὶ, τὰς ὅποιας σοῦ κάνει αὐτὴ ἡ πόλις (τῶν Ταύρων), σοῦ εἶναι εὐχάριστοι· ἀρεσκόντως ἔχει 581 ἀρέσκει.

ἀρέσκω: ἥρεσε σοῖσι προσπόλοις 1335 οἱ ὑπηρέται σου συγκατένευσαν, συνεμορφώθησαν.

ἄρκυς - υος ἡ, δίκτυον, παγίς.

ἄρνδος τοῦ, τῆς, γεν. ἄνευ ὀνομαστ. ὡς ὀνομαστ. χρησιμεύει ἡ λ. ἀμνούς τὸν μῦθον τῆς χρυσῆς ἄρνδος (196, 813) βλ.. ἐν λ. δινεύω.

ἄρρητος ἀπόρρητος, ἀνέκφραστος, φρικτός.

ἄρχω κάνω τὴν ἀρχὴν πρῶτά μοι τοῦ λόγου τάδ' ἀρχέτω 1060 ἥδε ἔστω ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου μου.

'**Ασιήτης** 'Ασιάτης καὶ ἀσιατικός. 180 ὁ ἦχος (ἀχά, ἥχη) τῶν ἀσιατικῶν ὕμνων ἦτο βάρβαρος, ξενικός, ἐξωτικός· τὰ ἀσιατικὰ μοιρολόγια ἥσαν παθητικὰ καὶ συνωδεύοντο ὑπὸ κτυπημάτων εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στῆθος.

'**Ασιήτις γαῖα** 396 'Ασία.

ἀσθενής: τὰ γυναικὸς ἀσθενῆ 1006 ἡ ζωὴ τῆς γυναικὸς εἶναι κάτι τὸ δευτερεῦον, ἡ ἔλλειψις τῆς γυναικὸς δὲν εἶναι ποὺλοι αἰσθητή.

ἀσπούδαστος ὁ δἰ· δὸν δὲν ἀξέζει νὰ σπεύσῃ τις· σπεύδει δὲν ἀσπούδαστος ἐπὶ σοὶ δαιμῶν 201 ὁ δαιμῶν (τῆς ἐκδικήσεως, ἡ Νέμεσις) σπεύδει ἐπὶ σοὶ σπουδάξ, δις οὐχ ἥρην αὐτὸν σπεύδειν.

ἄσσω πηδῶ, πηγάζω· διὰ τὸ ὅλον χωρίον 191 κ.έ. βλ.. δινεύω.

ἄστακτος κρουνηδὸν ῥέων τὰν ἀστάκτων ὑδάτων βακχεύονταν Διονύσῳ Παρνάσιον κορυφὴν 1242 εἰς τὴν πλουσίαν εἰς ὕδατα κορυ-

φὴν τοῦ Παρνασοῦ, ὅπου γίνονται βαχυχικαὶ τελεταὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου. Ἡ διασημοτάτη πηγὴ τοῦ Παρν. ἡτο ἡ Κασταλία.

ἄτα δωρ., ἀττ. ἄτη, δὲ ίδε.

ἄταρ ἀλλά, δέ, ὅμως, ἐν τούτοις.

ἄτερ ἀνευ.

ἄτερος ὁ ἔτερος.

ἄτη συμφορά: οἴλαί μοι συμβαίνοντ' ἄτω 148 διότι τόσον μεγάλαι συμφοραὶ μὲ εὐρίσκουν: ἄτα διὰ πατήσ ουσδαιμών 1117 συμφορὰ ἀδιάλειπτος, βίος διαρκῶς δυστυχεῖ: διὰ τὸ ὅλον χωρίον βλ. δυσδαιμονία.

Ἄθης Ἀττική.

ἄτοπος παράδοξος.

Ἄτρειδῶν δωρ.: ἀττ. - δῶν.

Ἄτρεψ υἱὸς τοῦ Πέλοπος, πατὴρ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Μενελάου.

αὐδάω - ω φωνῶ, λέγω, κηρύττω, παραγγέλω.

αῦθις πάλιν. 1312, 1432 ἀργότερον ἐς αὐθις 377 δι' ἀργότερον, δι' ἄλλην φοράν.

αὐλέομαι - οῦμαι ἀντηχῶ ἀπὸ τοὺς ἥχους τῶν αὐλῶν.

Αύλις πολύχνη τῆς Βοιωτίας παρὰ τὸν Εὔριπον, νῦν Βαθύ· τὴν ἐνθάδ' Αὖλιν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ 358· τὸ Αὖλιν μετωνυμικῶς ἀντὶ σφαγῆν, φόνον: θεῖσα τὴν ἐνθάδε σφαγὴν ἀντὶ (ὡς ἀντιστάθμισμα καὶ ἐκδίκησιν) τῆς ἐν Αὔλιδι.

αὔξω αὔξάνω· φιλόπλοιοντον ἀμιλλαν αὔξοντες μελάθροισιν 411 προσπαθοῦντες ἐν ἀμίλλῃ νὰ αὔξήσουν τὰ πλούτη διὰ τὰ σπίτια των.

αὐτόδιματος ὁ πράττων τι οἰκειοθελῶς· αὐτοκίνητος, ἀφ' ἔχυτοῦ γινόμενος.

ἀφαιρέομαι - οῦμαι ἀφαιρῶ· οὐ γάρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὡν μ' ἀφείλετο 819 διότι ὁ γάμος δὲν ἡτο εὐτύχης, ὥστε νὰ μὲ κάμη νὰ λησμονήσω τὸ λουτρόν· ἡ ἐντροπὴ δὲν μὲ ἀφήνει νὰ τὸ λησμονήσω· πρβ. 361.

ἀφανής: τὰ τῶν θεῶν ἐς ἀφανὲς ἔρπει, κούδεν οἰδ' οὐδεὶς κακὸν 479 τὰ θεῖα (ἡ θέλησις τῶν θεῶν) ἀκολουθοῦν δρόμους μυστηριώδεις καὶ κανὲν δυστύχημα δὲν γνωρίζει κανεὶς (ἐκ τῶν προτέρων).

ἀφαρ εὐθύς.

ἀφειδέω - ω δὲν φείδομαι· 1354 ἀφήνω κατὰ μέρος κάθε ἐπιφύλαξιν.

ἀφιστημι ἀποφέκρυνω· οὐδὲν ἀποστήσει λόγου πυθέσθαι 912 καὶ δὲν θὰ μᾶς ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ θέμα μας τὰ νὰ ἐρωτήσω.

ἀφορμίζομαι (δρομός) κάνω τὸ πλοῖον νὰ ἐκπλεύσῃ· οὐ μὴ ἀφορ-

μίση 18· τὸ οὐ μὴ μεθ' ὑποτακτ. ἀόρ. ἐντονώτερον τοῦ οὐ μεθ' ὄριστ. μέλλοντος.

ἀχά δωρ., ἀττ. ηχή, ἡχος.

ἄχαρις ὁ ἀνευ χάριτος χάρις ἄχαρις 566 χάρις ποὺ δὲν εἶναι χάρις: κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο ἐγάθη χάριν μιᾶς κακῆς γυναικὸς (τῆς Ἐλένης), ή ὅποια δὲν ηξιζε τοιαύτην θυσίαν.

βάθρον 962 : εἰς τὸν Ἀρειον Πάγον ὑπῆρχον δύο βάθρα, λίθοι ἀκατέργαστοι, ὁ λίθος τῆς ὕβρεως, ἐπὶ τοῦ ὅποιου ἵστατο ὁ κατηγορούμενος, καὶ ὁ λίθος τῆς ἀναιδείας, ἐπὶ τοῦ ὅποιου ἵστατο ὁ κατήγορος (ὃς μὴ παρέχων αἴδεσιν)· βλ. αἰδώς.

βακχεύω ἑορτάζω ἑορτήν τοῦ Βάκχου· 1243 βλ. ἀστακτος.

βάκχιος οἶνος· πληρῶ ἵσον μέτρημα βακχίου 953 ἐγγέω ἵσον ποσὸν οἶνου.

βλέπω 1056 ἀποβλέπω, στηρίζω τὰς ἐλπίδας μου.

βλέφαρον ὀφθαλμός.

βορὰ (βιβρώσκω) φαγητόν.

βούλευμα σχέδιον ἐκ βουλευμάτων 1290 κατὰ τὰ σχέδια.

βουφόρβια τάχ, ἀγέλη βοῶν.

βουφορβός βουκόλος· καὶ μὴν ὅδε βουφορβός ηκει 236 ἀλλὰ νά, ἔρχεται ὁ βουκόλος.

Βραυρώνιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν Βραυρῶνα, χωρίον κείμενον εἰς τὰ ἀνατολικὰ παράλια τῆς Ἀττικῆς, νοτιώτερον τῶν Ἀλῶν (νῦν Βραύνα)· κλίμακες Βραυρῶναι 1462 τὰ (κλίμακοι ειδῶς διατεταγμένα) ὑψώματα τῆς Βραυρῶνος· σεμνάς καλεῖ αὐτὰς ὁ Εὔριπίδης, διέτι ὑπῆρχεν ἐκεῖ ναὸς τῆς (Βραυρώνιας) Ἀρτέμιδος.

βρέτας τό, ξύλινον ὅμοιωμα θεοῦ, ξόνον.

βρότειος ἀνθρώπινος.

βροτοκτόνος ἀνθρωποκτόνος· θυσία βροτοκτόνος 384 ἀνθρωποθυσία.

βώμιος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν βωμόν· βώμιοι ἐπιστάται 1284 ἐπιμεληταὶ τοῦ βωμοῦ (τῶν θυσιῶν)· πρβλ. 624 καὶ 726.

γαληνὸς 345 ἐπιεικής, μαλακός, φιλάνθρωπος.

γαμέω - ὦ 2 νυμφεύομαι, λαμβάνω γυναῖκα· 682 ἔχω σύζυγον (γυναῖκα).

γάνος τό, λάμψις, χαρά, ἀπόλαυσις· ἀνθεμόδρυντον γάνος μελίσ-

σης 634 τὸ ὥδονικὸν ὑγρὸν τὸ ἐκ τῶν ἀνθέων ἔξαγόμενον, τὸ μέλι.
γάνυμαι λαμπρύνομαι, ἀγάλλομαι, καμαρώνω· 1239 βλ. εὕπαις.

γάρ 520 πράγματι· τί γάρ; 533 τί ἔγινεν ἀλήθεια; ὅταν αἰτιολογῇ
τὰ ἐπόμενα (π.χ. 118), μεταφράζεται διὰ τοῦ ἐπειδή.

γὲ (συνήθως) τούλαχιστον, οὐχὶ σπανίως δύναται νὰ μεταφρασθῇ
διὰ τοῦ ταῦ: ἀνεψιός γε 919 ναὶ, ἔξαδελφος· λέλοιπεν Ἡλέκτρων γε παρ-
θένον μίαν 562 ναὶ, ἔχει ἀφῆσει μίαν κόρην, τὴν Ἡλέκτραν· ὅμοίως:
75, 510, 866, 1177 κ.ἄλλ.

γεγώς μτχ. παρακειμ. τοῦ γίγνομαι (=γεγονώς): γεγῶσα τιγ-
χάνει 473 ὑπάρχει· εἰ γεγώς 509 εἶσαι, κατάγεσαι.

γενειάδες αἱ, σιαγόνες, γνάθοι, παρειά· πλήγματα γενειάδων 1366
κτυπήματα κατὰ τῶν σιαγόνων.

γενέσθω οἰσθα ἢ μοι γενέσθω; 1203 = οἰσθα ἢ μοι γενέσθαι δεῖ
(ἢ ἢ μοι γενέσθαι βούλομαι); πρβλ. ὅμοίαν σύνταξιν ἐν Ἐκάβῃ 225:
οἰσθ' ὁ δρᾶσον; = οἰσθ' ὁ δεῖ σε δρᾶσαι;

γέννα 154 γενέά.

γένυς-υος ἡ, σιαγών, παρειά· πολυποίκιλα φάρεα καὶ πλοκάμους
περιβαλλόμενα γέννυν ἐσκίαζον 1149 ἐσκίαζον τὰς παρειάς μους κα-
λύπτουσα αὐτὰς μὲ πολυκεντήτους καλύπτρας καὶ μὲ τοὺς πλοκά-
μους μου.

γλαυκὸς γαλαζοπράσινος.

γλῶσσα: καλόν τοι γλῶσσα· ὅτῳ πιστὴ παρῇ 1064 εἶναι ὥραῖον νὰ
εἶναι κανεὶς ἐχέμυθος.

γνώμη (δικαία) 1469 εὔσεβῃ αἰσθήματα· 419 βλ. ὅλβος.

γοῦν τούλαχιστον· 1194 ἔτσι λοιπόν.

γύαλον τό, κοίλωμα, φάραγξ, χαράδρα, ὅτι τὰ γύαλα τῆς Δήλου
ἥσαν καρποφόρα (1235) δὲν εἶναι ἀκριβέσ· διὰ τὸ ὅλον χωρίον 1234
κ.ἔ. βλ. εὕπαις.

δαῖζω σχίζω, τεμαχίζω.

δαῖς δαιτὸς ἡ, φαγητόν, «τραπέζῃ», συμπόσιον

δάμαρ - αρτος ἡ, ἡ σύζυγος.

Δαναΐδαι Δαναοί.

δαρδὸς μακρός, μακροχρόνιος.

δεῖμα τό, φόβος· δεῖμα τούλεθρου 485 φόβος τῆς καταστροφῆς·
βλ. οἰκτίζομαι.

δεινῶς 552 ἀθλίως.

δειράς ἡ, ῥάχις δροσειρᾶς, ὅρος, βράχος, σκόπελος· δειράς εἰναλία 1240 βράχος παραθαλάσσιος· δειράς Καρυστία 1451 ἀκρωτήριον τῆς Καρύστου, εἰς τὸ νότιον ἄκρον τῆς Εὐβοίας.

δέλτος ἡ, ἐπιστολή· αἱ ἐπιστολαι· ἐγράφοντο δι' ὁξέος μεταλλίου ὀργάνου ἐπὶ μικρῶν ξυλίνων πινακίδων, αἵτινες ἐκοιλαίνοντο εἰς μικρὸν βάθος ἀφιεμένου πλαισίου ἐλαφρῶς ἔξεχοντος· ἡ ἐπιφάνειά των ἐπεχρίετο μὲν λεπτὸν στρῶμα κηροῦ· μετὰ τὴν γραφὴν αἱ πινακίδες ἐτίθεντο ἡ μία ἐπὶ τῆς ἄλλης (ἐκ τούτου τὸ ἐν δέλτον πτυχαῖς 760), ἐδένοντο καὶ ἐσφραγίζοντο.

δέμας τό, σῶμα· ἀδελφῆς δέμας 1440 τὴν ἀδελφήν (του).

δέρα δωρ., ἀττ. δέρη, λαιμός.

δεσμὸς πληθ. δεσμά· προστίθημι δεσμὰ 1204 ἐπιβάλλω δεσμά, δένω· ἵτ' ἐπὶ δεσμὰ 1205 πηγαίνετε νὰ (τοὺς) δέσετε.

δεσπόσυνοι 439 εἰναι· αἱ εὐχαὶ τῆς Ἰφιγενείας, δεσποινῆς τῶν ἀποτελουσῶν τὸν Χορὸν γυναικῶν· ἡ Ἰφ. εἶχεν εὐγηθῆ (354 κ.ἔ.) νὰ πέσῃ εἰς χεῖράς της ἡ Ἐλένη.

Δηλιάς γυνὴ ἐκ Δήλου· 1234 ἐν Δήλῳ εύρισκομένη.

διὰ μετ' αἰτιατικῆς (ποιητ., παρὰ πεζοῖς πάντοτε μετὰ γενυκῆς) : διὰ λαμπρὸν αἰθέρᾳ 29 διὰ μέσου τοῦ λαμπροῦ αἰθέρος· διὰ πέτρας Συμπληγάδας 355· (διὰ) φῦλα καὶ δι' ὅδοὺς 889.

διαβιάζομαι ἀναγκάζω.

διαδοχή: διαδοχαῖς 'Ερινύων 79 μεταδρομαῖς 'Ερινύων διαδεχομένων ἀλλήλας, · καταδιωκόμενοι ἀπὸ τὰς διαδεχομένας ἀλλήλας 'Ερινῦς.

διακλύζω βρέχω, πλύνω.

διαμείβω λαμβάνω ὡς ἀντάλλαγμα· 'Ασινήτιδα γαῖαν Εὐρώπας διαμείψας 397 τὴν 'Ασίαν ἀντὶ τῆς Εὐρώπης λαβὼν ὡς ἀντάλλαγμα, δηλ. ἀφήσας τὴν Εὐρώπην καὶ μεταβὰς εἰς τὴν 'Ασίαν.

διαπτυχὴ ἡ, δίπλω· δέλτον πηλύθυροι διαπτυχαὶ 727 ἐπιστολὴ ἐκ πολλῶν πινακίδων ἀποτελουμένη· γραμμάτων διαπτυχαὶ 793 διπλωμένη ἐπιστολὴ· βλ. δέλτος.

διαριθμέω-ῶ λογαριάζω ἔνα ἔνα, κάνω διαλογὴν (ψήφων). Κατὰ τὴν δίκην τοῦ 'Ορέστου ἡ Ἀθηνᾶ, ἦτις προήδρευε, διηρίθμησε ψήφους ἵσας 966, δηλ. παρετήρησε κατὰ τὴν ἀρίθμησιν ἴσοψηφίαν, τότε δὲ προσέθεσε καὶ τὴν ἴδικήν της ψήφον καὶ οὕτως ὁ 'Ορέστης ἤθωώθη.

'Ο μῦθος εἶναι αἰτιολογικός, δηλ. ἔρμηνευτικὸς τοῦ ἔθιμου, καθ' ὃ ἐν ἴσοψυφίᾳ ὁ κατηγορούμενος ἀπηλάσσετο : ὑπετίθετο ὅτι ἐλάμβανε καὶ τὴν ψῆφον τῆς Ἀθῆνας πρβλ. 1470.

διαρρώξ - ώγος (ὁργυμα) διεσχισμένος.

δίδυμοι 456 δύο.

διέρχομαι 672 βλ. λόγος.

δίκαιοις 1202 δικαιολογημένος.

δίκη 968 δικαστική ἀπόφασις δίκην παρέχω 944 δικάζομαι, λογοδοτῶ.

Δίκτυννα ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος κυρίως ἡτο θεὰ Κρητίκη, ἥν ὁ Εύριπίδης ταυτίζει πρὸς τὴν κυνηγὸν Ἀρτεμιν παρετυμολογῶν τὸ ὄνομά της ἐκ τῆς λ. δίκτυον.

δινεύω περιστρέφω κυκλικῶς, στροβιλίζω, στριφογυρίζω¹ μόχθος δ' ἐκ μόχθων ἀσσει, δινευούσαις ἵπποισιν ἐπεὶ πταναῖς ἀλλάξας ἐξ ἔδρας ἰερὸν μετέβαλεν ὅμη' αὐγᾶς ἀλιος 192 ἢ μία συμφορὰ διαδέχεται τὴν ἄλλην ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ποὺ ὁ ἥλιος ἀλλάξας τροχιὰν μὲ τὸ στριφογύρισμα τοῦ πτερωτοῦ ἄρματός του ἔρριψεν ἀλλοῦ τὸ ἀκτινοβόλον βλέμμα του. Τοῦτο ἔγινε διὰ σειρὰν ἐγκλημάτων, τὰ ὅποῖα ὁ ποιητῆς ὡς γνωστὰ εἰς τοὺς θεατὰς ὑπαινίσσεται ἀπλῶς διὰ τῶν λέξεων χρησέας ἀρόδς ὀδύνα 196 : Εἰς τὰ παίμνιον τοῦ Ἀτρέως, ὅταν νυμφευθεὶς τὴν θυγατέρα τοῦ Εύρυσθέως Ἀερόπην ἔγινε βασιλεὺς τῶν Μυκήνων, ἐνεφανίσθη ἀρνίον χρυσόμαλλον, σύμβολον καὶ ἐγγύησις τῆς ἔξουσίας. 'Ο ἀδελφὸς τοῦ Ἀτρέως Θυέστης κατώρθωσε μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἀπίστου Ἀερόπης νὰ γίνη κύριος τοῦ ἀρνίου. Μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν ἔξερράγη ἀγρία ἔρις, ἥτις ἀπέληξεν ὑπὲρ τοῦ Ἀτρέως² ὁ Θυέστης ἔξωρίσθη, ἀλλὰ φεύγων παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν μικρὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως Πλεισθένην, τὸν ὅποιον ἀναθρέψας ὡς ἔδιον τέκνον ἀπέστειλεν ἀργότερον εἰς Μυκήνας, ἵνα φρεύσῃ τὸν πατέρα του. 'Ο Ἀτρεὺς τὸν συνέλαβε καὶ τὸν ἐφόρευσε χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὅτι εἶναι υἱὸς του, ὅταν δὲ τὸ ἔμαθεν, ὅμοσεν ἐκδίκησιν³ προσποιηθεὶς ὅτι ἐπεθύμει νὰ συνδιαλλαγῇ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, τὸν ἀνεκάλεσεν ἐκ τῆς ἔξορίας καὶ σφάξας καὶ διαμελίσας τὰ τέκνα τοῦ Θυέστου, παρέθεσε τὰς σάρκας των εἰς δεῖπνον, τὸ ὅποιον προσέφερεν εἰς τὸν ἀγνοοῦντα τοῦτο πατέρα των. Κατ' ἄλλην ἐκδοχὴν τοῦ μύθου ὁ Θυέστης καταλάβων τὴν ἔξουσίαν εἶπεν εἰς τὸν ἀδελφόν του ὅτι θὰ τὴν παρέδιδεν εἰς αὐτόν, ἐὰν ὁ ἥλιος μετέβαλλε πορείαν τὸ

θυσία μη ἔγινε κατ' ἀπόφασιν τοῦ Διός, δοστις ηγύνει τὸν Ἀτρέα.

δίνη κυκλικὴ περιστροφή, στρόβιλος, στριφογύρισμα· ἦν ἀμφὶ δίναις, ἀς θάμ' Εὔριπος πυκναῖς αἰχμαῖς ἐλίσσων κνανέαν ἄλλα στρέψει, ἔσφαξεν Ἐλένης οὐνέχ', ὡς δοκεῖ, πατήρ β συντ. : ἦν πατήρ ἔσφαξεν, ὡς δοκεῖ (σπως πιστεύεται), Ἐλένης οὐνέκα ἀμφὶ δίναις (πλησίον τῶν περιστρεφομένων ρευμάτων), ἀς Εὔριπος ἐλίσσων θαμᾶ πυκναῖς αἰχμαῖς (διὰ συγχῶν ἀνέμων) στρέψει (ταράσσει, φέρει παλιρροίας εἰς τὴν) κνανέαν ἄλλα. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Εὔριπίδου δὲν ἦτο γνωστὴ ἡ αἰτία τῶν πολιρροιῶν.

διόλλυσαι καταστρέφεσαι, λέγει ὁ Χορὸς εἰς τὸν Ὁρέστην 652.

διοπετής ὁ ἐκ τοῦ Διός (ἐξ οὐρανοῦ) πεσών.

δῖος ὁ τοῦ Διός· δία κούρα 404 ἡ Ἀρτεμις.

Διόσκοροι = Διόσκουροι, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, δίδυμοι γίνοι τοῦ Διός καὶ τῆς Λήδας, προστάται τῶν ναυτιλλομένων.

δίπαλτος ὁ δί· ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν παλλόμενος· δίπαλτα πολεμίων ξίφη 323 δύο πολεμίων ξίφη παλλόμενα.

δίπτυχος διπλωμένος, διπλοῦς· ἐν 242, 474, 1289 σημαίνει ἀπλῶς δύο.

Δίρκα δωρ., ἀττ. Δίρκη, πηγὴ καὶ ῥύαξ ἐν Θήβαις.

δισσοί 264 δύο.

δίχα γωριστά.

διωγμὸς καταδίωξις· πορθμεύω διωγμὸν 1435 ἐπιχειρῶ καταδίωξιν.

διώκω 1296 ἀναζητῶ.

διμαθείς δωρ., ἀττ. διμηθείς (μηγ. παθ. ἀσφ. τοῦ δάμνημι, δαμάζω), φονευθείς, ἀποθανών· 199 βλ. ποινά.

διμωή δούλη.

δνοφερδὸς ζοφερός, σκοτεινός· οἱ (ὄνειροι) πολέσιν μερόπων τὰ τε πρῶτα τὰ τ' ἔπειθ' ὅσα τ' ἔμελλε τυχεῖν ὅπνον κατὰ δνοφερδὰς γῆς εὐνάς ἔφραζον 1264 τὰ δόποια (ὄνειρα) εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους ἀπεκάλυπτον τὰ παρελθόντα καὶ τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα κατὰ τὸν σκοτεινὸν ὅπνον τῶν ἐντὸς τῶν ὑπογείων.

δοκέω - ᾗ 8, 678 καὶ ἀλλ. φαίνομαι, θεωροῦμαι, νομίζομαι, πιστεύομαι· 390, 641, 785, 855 καὶ ἀλλ. νομίζω· 349, 1443 φαντάζομαι· 1402 θεωρῶ ὡρθόν, δέχομαι, ἐπιτρέπω· δοκεῖ (ἀπρόσ.) φαίνεται κακῶν· δοκῶ ἐτ ὅπνῳ 44 ὄνειρεύομαι. Ἐκ τοῦ ἔδοξα (44) νοητέον ἐν

46 καὶ ἐν 48 ἔδοξε (μοῦ ἐφάνη) ἐν 279 ἔδοξε ἐφάνη (ὁ βοσκός) ἐξ αὐτοῦ νοεῖται ἐν 280 ἔδοξε ἐφάνη καλόν· κἀδόκονν οὐκ εἰδέναι 956 καὶ ἔκκανα πῶς δὲν καταλάβαινα τοῦτο. ἵν' ἡμῖν δοῦτον τι δὴ δοκεῖ πλέον 1336 προφανῶς (δὴ) διὰ νὰ νομίσωμεν ἡμεῖς ὅτι ἔκκανε κάτι σοβαρόν.

δόκημα γνώμη δοκήμασι 176 (ως ἐν 8 ὀρθοῦ δοκεῖ) ὅπως πιστεύεται.

δόμος: δόμοι 1040, 1079 ναός· δόμοι ἀνακτόρων (περιφρ.) 65 ἀνάκτορα (τῆς θεᾶς), ναός· σύντ.: εἴμι εἰσω τῶνδε δόμων ἀνακτόρων θεᾶς, ἐν οἷσι ναίω· ἡ Ιφιγένεια ώς ίέρεια κατοικεῖ ἐν τῷ ναῷ.

δονακόχλοος ὁ ἔχων χλοεροὺς δόνακας, πρασίνους καλάμους· ἡ αἰτιατ. δονακόχλοα, 399, κατ' ἀνάλογίαν πρὸς τὰ λευκόχροα, κνανόχροα, ἀπαλόχροα.

δόξα 1030 γνώμη· μεταδίδωμι δόξης ἀνακοινώνω τὴν γνώμην μου· 1164 εἰκασία· 418 βλ. κοινός.

δοξάζομαι 831 νομίζομαι.

δορὶ (δοτ. τοῦ δόρου) 519 διὰ πολέμου.

δράκαινα θηλ. τοῦ δράκων· Αἰδον δράκαινα 286 Ἐρινύς.

δράκων ὄφις· ἐν 1245 νοεῖται ὁ Πύθων, ὅστις ἐφύλαττε τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν, ὅτε τοῦτο ἀνῆκεν εἰς τὴν μητέρα του τὴν Γῆν (ἡ Γᾶταν ἡ Χθόνα) καὶ ἔπειτα εἰς τὴν θυγατέρα τῆς τὴν Θέμιν· ὁ Ἀπόλλων φονεύσας τὸν Πύθωνα ἔγινε κύριος τοῦ μαντείου.

δρασμὸς (διδράσκω) φυγή· νάιοι δρασμοὶ 891 φυγὴ διὰ πλοίου· 1300 βλ. μέτα.

δρόσος: θαλασσία δρόσος 1192 θαλάσσιον ὕδωρ.

δυσγενῆς ὁ ἐκ ταπεινῆς οἰκογενείας καταγόμενος.

δυσδαιμονία κακοδαιμονία, δυστυχία· μεταβάλλειν δυσδαιμονία 1120 ἡ (ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν) μεταβολὴ (τὸ μετ' εὐτυχίαν κακοῦσθαι 1121) εἶναι ἡ (πραγματικὴ) συμφορά· διὰ τοῦτο ὁ Χορὸς ζηλοῖ τὸν διαρκῶς δυστυχῆ βίον, διότι σύντροφος ὁν ἀνάγκαις (ἐὰν ἀνατραφῆς μέσα εἰς τὰ βάσανα) οὐ κάμνεις (ἀντέχεις).

δυσδαιμῶν κακοδαιμών, δυστυχής· δυσδαιμῶν δαίμων 203 μαύρη μοῖρα· ἡ μοῖρα τῆς Ιφιγενείας ἦτο κακὴ ἐξ ἀρχᾶς ταῖς ματρός ζώνας καὶ νυκτὸς κείνας, δηλ. ἀπὸ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεώς της ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρός της.

δυσθρήνητος λίαν θρηνώδης· ως ἔγκειμαι δυσθρηνήτοις θρήνοις 114 διότι εἴμαι βουτηγμένη εἰς μεγάλους θρήνους.

δυσμαθής δυσνόητος· ή τύχη παρίγγαγ' εἰς τὸ δυσμαθὲς 478 φέρει· (τὰ ἐπικείμενα κακά) εἰς σημεῖον ποὺ δὲν μπορεῖς νὰ καταλάβῃς.

δυσμενής: τὸ δυσμενὲς μὴ 'μοὶ λάβῃς 637 μὴ θυμώσῃς ἐναντίον μου, μὴν τὰ βάλῃς μαζί μου (δι' ὅτι πρόκειται νὰ πάθης, διότι δὲν πταίω ἐγώ, ἀλλ' ὁ νόμος). 'Ο 'Ορέστης δηλ., λέγει ἡ 'Ιφιγένεια, πρέπει νὰ σκεφθῇ ὅτι καὶ ὁ αἰχμάλωτος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν 584 κ.é.

δύσνους δυσμενής· δύστονν με λίγφεσθε 350 δυσμενῆ θὰ μὲ εὔρετε.

δύσνυμφος ὁ δυστυχής εἰς τὸν γάμον του· νύμφαν δύσνυμφον 216 νύφη, μαύρη νύφη.

δυσπταξία δυστυχία· ή λίαν δυσπραξία ἔστι διδοῦσα λίαν μεταβολάς, ὅταν τύχῃ 721 ή ἄκρα δυστυχία φέρει ἐνίστε μεγάλας μεταβολάς, ὅταν τὸ φέρη ἡ περίστασις 514 βλ. πάρεργον.

δυσσεβής 694 θεοκατάρατος.

δυστυχής: οἱ δυστυχεῖς τοῖσι δυστυχεστέροις αὐτοὶ κακῶς πράξαντες οὐ φρονοῦσιν εῦ 352 οἱ ἀνθρωποι, ὅταν δυστυχήσουν οἱ ἴδιοι, δὲν αἰσθάνονται συμπάθειαν πρὸς τοὺς δυστυχεστέρους των· τὸ κακῶς πράξαντες μετὰ τὸ δυστυχεῖς πλεονασμός· ἵσως ὅμως τὸ χωρίον νὰ εἴναι ἐφθαρμένον. (Κατ' ἄλλους : οἱ διαρκῶς δυστυχεῖς, ὅταν τοὺς πλήξῃ μία νέα συμφορά, δὲν αἰσθάνονται κ.τ.λ.)· τὰ δυστυχῆ 958 ἡ δυστυχία.

Δυστυχής εἶναι τὸ ὄνομα, τὸ ὅποιον λέγει (500) ὁ 'Ορέστης ὅτι θὰ τοῦ ἐταίριαζε.

δυσφόρμιγξ ὁ μὴ σύμφωνος μὲ τὴν φόρμιγγα, ἄλυρος, θρηνητικός, ἀξιοθρήνητος, θλιβερός· 225 κ.é. βλ. αἰμάσσω.

δύσχορτος ξηρός, ἄγονος.

δύώματα 1153 ναός.

ἔα ἐπιφών. Θαυμασμοῦ ἡ δυσαρεσκείας ἡ ἐκπλήξεως.

ἔβα δωρ., ἀττ. ἔβη.

ἔγεινατο ἐγέννησε· ἀδρ. τοῦ γείνομαι.

ἔγκειται κεῖμαι ἐντός· 145 εἰμαι βουτηγμένος.

ἔγκληρος ὁ ἔχων κλῆρον, κληρονόμος, μοναχοκληρονόμος. "Εγκληροι καὶ συνήθως ἐπίκληροι ἐκαλοῦντο ἐν Ἀθήναις αἱ κληρονομοῦσαι ὀλόκληρον τὴν πατρικὴν περιουσίαν δι' ἔλειψιν ἀρρένων ἀπογόνων·

ὑπῆρχον δὲ περὶ αὐτῶν ἥηται προστατευτικαὶ διατάξεις ἐν τῷ ἀττικῷ δικαίῳ.

ἔγκροτέω - ω. κτυπῶ· πνυμαὶ ἡσαν ἐγκροτούμεναι 1368 ἔπειταν γροθιές.

ἔγκυκλιος κυκλικός· 429 βλ. μέλπω.

ἔγκυκλος - ω στρέφω ἐν κύκλῳ.

εἰ: εἰ γὰρ πέσοι 1221 εἴθε νὰ ἐπιτύχῃ.

εἴα, ἐπίρρημα παρακελευσματικόν, ἐμπρὸς λοιπόν.

εἴεν ἀς εἶναι, καλά· δηλοῦ ὅτι διάλεγων θέλει νὰ τερματίσῃ μίαν συζήτησιν, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς ἄλλο ζήτημα (π.χ. 12, 467).

εἰκότως εὐλόγως, φυσικά· εἰκότως ἔχει 911 εἰκός ἐστι.

εἰκὼν αἰτιατ. τοῦ εἰκώνων. Ο Εύριπιδης ποιῶν 223 τὴν Ιφιγένειαν λυπουμένην, διότι δὲν εύρισκεται εἰς τὴν πατρίδα της, ὡστε νὰ δύναται νὰ ὑφαίνῃ καὶ νὰ παριστάνῃ εἰς τὸ ὑφασμά της τὰς εἰκόνας τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τῶν Τιτάνων (τὴν Τιτανομαχίαν), ἔχει κατὰ νοῦν τὰς εὐγενεῖς Ἀθηναῖς παρθένους τῆς ἐποχῆς του, αἱ δόπιαι ὑφαίνον τὸν κροκωτὸν πέπλον τῆς θεᾶς τὸν πανηγυρικῶς κομιζόμενον κατὰ τὰ Πάναθηναῖα εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

εἰλάτινος ἐπικὸς τύπος ἀντὶ ἐλάτινος, κατεσκευασμένος ἐκ ξύλου ἐλάτης· 407 βλ. ὁδότος.

εἰλίσσω = ἐλίσσω, δὲ ίδε.

εἰπών ἐν 964 ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος ὡς καὶ τὸ ἀκούσας· εἰπὼν ἀκούσας τε ἀφοῦ ἀπελογήθη καὶ ἀφοῦ ἤκουσα τὴν κατηγορίαν.

εἴργω ἐμποδίζω, ἀνχαρακτίζω.

εἴσατο 946 ἵδρυσεν· ἀδρ. τοῦ Ιζω βάζω τινὰ νὰ καθίσῃ.

εἰσοράω - ω: φόβῳ εἰσορᾶν 1342 ἐκ φόβου μήπως ἴδωμεν· σύντ. : φόβῳ εἰσορᾶν ἢ μὴ χοῦν (εἰσορᾶν).

εἰσπράττομαι εἰσπράττω διὰ τὸν ἑαυτόν μου, λαμβάνω· ὡς εἰς κακὸν δίκαιον (= κακὴν δίκην) εἰσεπράξατο 559 πόσον καλὰ ἔκαμε ποὺ ἐπέβαλεν αὐτὴν τὴν φρικτὴν μὲν (καὶ δὲ αὐτὸν τὸν τιμωρήσαντα) ἀλλὰ δικαίαν τιμωρίαν.

ἐκ 552 ὑπό· ἐκ δόμων 1005 ἐν τῇ ξένῃ.

ἐκατι ἔνεκα.

ἐκβαίνω 98 βαίνων φθάνω εἰς τὸ τέρμα (βλ. προσάμβασις): ἐν 200 ὡς τὸ ἡμέτερον « βγαίνω » εἰς ἐκφράσεις ὡς « βγῆκε τὸ ὄντερο », « βγῆκε ἡ προφητεία ». ἐκβαίνει ποινὰ ἡ ἐκδίκησις προχριματοποιεῖται,

έκτελεῖται, ἡ φωνὴ τοῦ αἴματος εὐρίσκει ἵκανοποίησιν (βλ. ποινά) ἐξέβην ἄλλοσε 781 ἀλλοῦ πῆγε ὁ νοῦς μου· μὴ κβάντας τύχης, καιρὸν λαβόντας, ἥδονάς ἄλλας λαβεῖν 907 ἀφοῦ εὔρον μίαν εὐκαιρίαν, νὰ μὴ ἐπιδιώχουν ἄλλας μικρὰς ἥδονάς, παραστρατίζοντες ἀπὸ τὸν δρόμον ποὺ τοὺς ἄνοιξεν ἡ τύχη.

Ἐκβολή: ἐκβολαὶ νεώς 1424 τὸ ἐκβληθέν, τὸ ἔξοκετλαν πλοῖον.

Ἐκβολος δ, 1042 μέρος Ἑγρᾶς κατακλυσθέν ὑπὸ τῆς Θαλάσσης.

Ἐκβρυχάσματι - ὕδαι βγάζω βρυχηθμόν στεναγμὸν ἥδυν ἐκβρυχώμενοι 1390 ἐκβάλλοντες βαθὺν στεναγμὸν ἀνακουφίσεως.

Ἐκδύοματι 602 βγαίνω εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἔσφεύγω, ἔγγλιστρω.

Ἐκεῖ: τοῖς ἐκεὶ 771 ὅπως πιστεύουν οἱ ἐν Ἑλλάδι.

Ἐκκλέπτω κλέπτω καὶ ἀπάγω κρυφίως· ἀποσπῶ· ἐξεκλέψαμεν πέτρουσι χειρῶν φάσγανα 331 : τὸ χειρῶν ἐκ τοῦ ἐξεκλέψαμεν, αἱ χεῖρες τοῦ Ὁρέστου καὶ τοῦ Πυλάδου βαλλόμεναι διὰ τῶν λίθων παρέλυσαν ἀπὸ τοὺς πόνους καὶ ἀφῆκαν τὰ ξίφη νὰ πέσουν κατὰ γῆς.

Ἐκκομίζοματι κομίζω μαζί μου ἔξω.

Ἐκλείπω (δροκον) 750 παραβατίνω.

Ἐκλυσις ἀπολύτρωσις.

Ἐκμανθάνω 667 ζητῶ λεπτομερεῖς πληροφορίας.

Ἐκμοχθέω - ὕδαι κατασκευάζω μετὰ μόχου, ἀγωνίζοματι, ὑφίσταμαι, ὑποφέρω μαρτυρικῶς.

Ἐκνεύω ἐν 1186 στρέφω τὴν κεφαλήν, στρέφοματι, κλίνω· ἐς τὸ τῆς θεοῦ γ' ἐξένευσας πρὸς τὸ μέρος τῆς θεᾶς ἀναμφιβόλως ἐστράφης (χωρὶς νὰ παρασυρθῇς ἀπὸ τὰ δελεαστικὰ λόγια τῶν ξένων) ἐν 1330 κάνω νεῦμα : ἐξένευσ' ἀποστῆναι πρόσω ἔκαμε νεῦμα (διέταξε) νὰ σταθῶμεν μακράν.

Ἐκνίπτω ἀποπλύνω.

Ἐκπετάννυμι ἀπλώνω πρὸς τὰ ἔξω, ἀνοίγω, φουσκώνω· ἐν 1135 σύντ. : πόδες νεὸς ὡκυπόρμητου ἐκπετάσοντιν ἴστια ἀέρι πάρο πρότονον κατὰ πρῶραν ὑπὲρ στόλον τὰ « ποδάρια » (βλ. πόδες) τοῦ ταχέος πλόίου κρατοῦντα τεντωμένα πρὸς τὰ κάτω τὰ ἴστια θὰ τὰ ἀφήσουν νὰ φουσκώσουν μὲ τὸν ἀέρα κοντὰ εἰς τοὺς προτόνους (βλ. λ.) πρὺς τὸ μέρος τῆς πρώρας, ἐπάνω ἀπὸ τὴν προεξοχὴν αὔτῆς (βλ. στίλος).

Ἐκπέφυκα 807 ἔχω γεννηθῆ.

Ἐκπίμπλημα γεμίζω ἐντελῶς· ἐν 81 διανύω ἐξ ὀλοκλήρου· ἐκπίμ-

πλημη κίνδυνον 90 ύφεστα μεχρι τέλους κίνδυνον, ἐκτελῶ μέχρι τέλους ἐπικίνδυνον ἐπιχείρησιν.

ἐκπλήσσω ἐκκρούω, ἐκδιώκω, ἀποσπῶ· ἐκπλήσσω τοῦ παρόντος λόγου 240 ἀποσπῶ ἀπὸ τὰ νῦν λεγόμενα, διακόπτω τὰ νῦν λεγόμενα· ἐν 773 κάνω ἔνα νὰ τὰ χάσῃ.

ἐκποδῶν (ἐκ ποδῶν, ἀντίθ. ἐμποδῶν) μακράν· ἐκποδῶν ἔχω 1226 μένω μακράν.

ἐκσώζω σώζω ἐκ τῶν κινδύνων· ὡς δὴ σκότον λαβόντες ἐκσωθεῖ-μεν ἄν ; 1025 διὰ νὰ ἡμπορέσωμεν νὰ φύγωμεν καὶ νὰ σωθῶμεν ἐπω-φελούμενοι τοῦ σκότους ;

ἐκτρέφομαι τρέφω, ἀνατρέφω, αὐξάνω· 848 σύντ. : ἐξεθρέψω μοι τόνδε συνομαίμονα φάος δόμοις (ὡς σωτηρίαν τοῦ οἴκου).

ἐκφοινίσσω κοκκινίζω (ἐνεργητ.), καταματώνω.

ἐκφροντίζω ἐπινῶ, ἔξευρίσκω· ἐκφρόντισον διωγμὸν ὅστις τοὺς ἔνοντος θηράσεται 1323 σκέψου μὲ ποίαν καταδίωξιν θὰ κατορθωθῇ ἢ σύλληψις τῶν ξένων· τὸ διωγμὸν κατὰ πρόληψιν, τὸ ὅστις θηράσε-ται ἀναφορ. συμπερασμ.

ἐκών : οὐχ[·] ἐκών 512· δ Ὁρέστης δὲν ἔξωρίσθη ἐκ τῆς πα-τρίδος του, ἀνεχώρησε λοιπὸν ἐκών, ἀλλὰ καὶ οὐχ ἐκών, διότι τὸν ἡνάγκασεν ἡ βαρύνουσα αὐτὸν μητρικὴ ἀρά· ὥστε δ ἔχασκηρισμὸς φυγὰς 511 ἀρμόζει εἰς αὐτὸν κατὰ ίδιαζοντα τρόπον καὶ αὐτὸν ἐννοεῖ λέγων φεύγω τρόπον γε δῆ τινα.

ἔλακον ἀδρ. τοῦ λάσκω λέγω.

ἔλαστρέω - ω ἔλασινω, καταδιώκω.

ἔλεγος δ, θρηνολογία, θρηνητικὸν ἄσμα· ἄλυροι ἔλεγοι τᾶς οὐκ ευ-μούσον μολπᾶς 146 θρῆνοι τοῦ ἀμούσου τραγουδιοῦ, τοὺς ὄποίους δὲν συνοδεύει ἡ λύρα (ἀλλ' ὁ αὐλός)· τὸ βιόντον ἔξοβελίζεται· ἔλεγος οἶτος 1091 ἀξιοθρήγητος, θλιβερὰ μοῖρα.

ἔλέγχω ἔρωτῶ.

ἔλισσω (καὶ ελλίσσω) περιστρέφω· ἐν 444 κάνω κυκλικὴν κί-νησιν, ὥστε νὰ σγηματισθῇ στέφανος· ἀμφὶ χαίτᾳ δρόσον αἱματηρὸν ἐλιχθεῖσα λαιμοτόμῳ δεσποίνας χειρὶ 442 ἀφοῦ πέριξ τῆς κόμης τῆς δεκθῆ τὸν στέφανον τοῦ φονικοῦ ἡγιασμένου ὕδατος ἀπὸ τὴν λαιμοτόμον γεῖρα τῆς κυρίας μου· ἡ δρόσος (ἐνταῦθα χέρινθες) εἶναι αἱματη-ρά, διότι προορίζει εἰς τὴν σφαγήν, διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον λέγεται καὶ ἡ γεῖρα τῆς ιερείας λαιμοτόμος, ἂν καὶ ἄλλοι ἔσφαζον τὰ θύματα

(πρβλ. 40 καὶ 622). Ἡ ἐν Δήλῳ λίμνη, ἡτις εἴλισσε τὸ ὄδωρ αὐτῆς κυκλικῶς (κύκλιον κατηγορ.) 1103, ἐκαλεῖτο τροχοειδής κατὰ τὸν ἐλεγειακὸν ποιητὴν Θέογνιν (5) ἡ Λητὼ ἔτεκε τὸν Ἀπόλλωνα ἐπὶ τροχοειδέι λίμνῃ ἐφαφαμένη φοίνικος χερσόν· παρὰ πόδ' εἰλίσσοντα φίλας ματρός ἡλίκων θιάσους 1145 σύρουσα εἰς κύκλιον χορὸν τοὺς ὄμιλους τῶν συνομηλίκων μου ἐνώπιον τῆς μητρός μου· χέρα παιδὸν ἔλιξεν ἐκ Διός θρόνων Ποθίων δόμων χθονίας ἀφελεῖν μῆτρν θεᾶς 1271 μὲ τὴν παιδικήν του χεῖρα περιέβαλε τὸν θρόνον τοῦ Διός (ίκετεύων) νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ ιερὸν τῶν Δελφῶν τὴν δργὴν τῆς χθονίας θεᾶς. Βλ. καὶ δίνη διὰ τοὺς στ. 6 κ.έ.

Ἐλλάς· ἀρχικῶς ἥτο ἐπίθετον ('Ἐλλὰς γῆ), παραλειπομένου δὲ τοῦ οὐσιαστικοῦ, τὸ ὅποῖον συνάδευεν, ἔγινεν οὐσιαστικὸν (ὡς καὶ τὸ 'Ιλιάς, κυρ. ποίησις): ἐν τούτοις διετηρήθη καὶ ὡς ἐπίθετον καὶ δὴ ἐν τῷ ἡμετέρῳ δράματι : 'Ἐλλάδος στρατηγίας 17 ἑλληνικῆς ἐκστρατείας' 'Ἐλλάδος γᾶς 448· 'Ἐλλάδος νεώς σκάφος 1345 σκάφος ἑλληνικῆς νεώς, ἑλληνικὴν ναῦν. 'Επίσης καὶ τὸ 'Ἐλλην χρησιμοποιεῖται ἐπιθετικῶς, ἐνίστε μάλιστα μετὰ θηλυκοῦ οὐσιαστικοῦ : "Ἐλλην φόρος 72 ἑλληνικὸν αἷμα· 'Ἐλληνος γῆς 341 ἑλληνικῆς (ἑλληνίδος) γῆς· πατρίδος 'Ἐλληνος 495.

ἐμέθεν ἔμοῦ.

ἐμπεδος ἔγκυρος, δεσμευτικός.

ἐμπεδόω - ω (δρκον) ἐκπληρῶ.

ἐμπολὰ δωρ., ἀττ. ἐμπολή, ἐμπόριον, ὀγοραπωλησία· ζαχρύσον δι' ἐμπολᾶς νόστον βάρβαρον ἥλθον 1111 ἀντὶ πολλοῦ χρυσοῦ (πωληθεῖσα καὶ ὀγορασθεῖσα) ἥλθον εἰς βάρβαρον χώραν.

ἐμπυρα τά, αἱ διὰ τοῦ πυρὸς θυσίαι· ἐμπυροσκοπία, πυρομαντεία.

ἐνάλιος θαλάσσιος· ἐναλία δρόσος 255 θαλάσσιον ὄδωρ.

ἐνδος δὸς εἰς χεῖρας (λέγει ἡ Ἰφιγένεια εἰς τὴν θεραπαινίδα της 167).

ἐνθένδε ἀπ' ἐδῶ· τὸ δ' ἐνθένδε 91 (ἐπιρρηματικῶς) ἔπειτ' ἀπὸ αὐτό.

ἐνι 572, ἐνεστι, ὑπάρχει.

ἐνοπὴ φωνή· ἐπὶ δ' ἐσεισεν κόμαν, παῦσαι νυχίους ἐνοπὰς 1276 ἐπισείσας (ἀνατινάξας) τὴν κόμην του διέταξε νὺν παύσουν τὰς νυκτερινὰς φωνὰς (τὴν ὄνειρομαντείαν) πρὸς τὸ ἐπέσεισεν κόμαν πρβλ. Ἰλιάδ. Α 528 κνανέστιν ἐπ' ὁρφύσι τεῦσε Κρονίων· ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπεψρωσαντο ἄνακτος κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο.

ἐνταυθοῖ 1010 ἔκει: ἐπεξήγησις αὐτοῦ τὸ πρὸς οἶκον 1011.

ἔξαιρετος ἐξηρημένος: ἐξαίρετον δός μοι τόδε 755 κάμε μου τὴν
ἔξῆς ἐξαίρεσιν.

ἔξακοντίζω ρίπτω ἀκόντιον· ὅσας χεῖρας ἐξηκόντισα γενείου γονά-
των τε τοῦ τεκόντος 362 ποσάκις ἔτεινα τὰς χεῖράς μου πρὸς τὸ γένειον
καὶ τὰ γόνατα τοῦ πατρός μου.

ἔξαλλάσσω ἀλλάσσω ἐντελῶς: 135 ἀφήνω ἐνα τόπον καὶ πηγαίνω
εἰς ἄλλον.

ἔξανάπτω κρεμνῶ ἐκ τίνος, ἀναρτῶ: ἄλλος δὲ (ἐνν. τῶν βαρβάρων)
πλεκτάς ἐξανήπτειν ἀγκύλας 1408 προσεπάθει νὰ περάσῃ εἰς τὸ πλοῖον
(εἰς τὸν ίστὸν ἢ ἄλλην προεξοχήν του) βρόχον (συρτοθήλεια). Καὶ
εἰς τὸν προηγούμενον στίχον (χῶ μέν τις) περὶ βαρβάρων πρό-
κειται.

ἔξανθέω - ὡ βγάζω ἀνθη: ἀναφαίνομαι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, « ἀνα-
δίνω »: 300 σύντ.: ὥστε πέλαγος ἀλὸς ἐξανθεῖν αἴματηρὸν (κατηγορ.)
ὅστε ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ἐκουκίνισεν ἀπὸ αἷμα.

ἔξανίημι ἐκπέμπω, ἐξάγω, κάνω νὰ χυθῇ: ἐπισχέτω καὶ ἐξανέτω
1459 - 1460. ἐνν. ὁ ἵερεύς.

ἔξανύτω ἐκτελῶ, ἐκπληρῶ, φέρω εἰς πέρας.

ἔξάρχω ἀρχίζω, κάνω τὴν ἀρχήν: 743 ὑπαγορεύω.

ἔξαυδάω - ὡ ἐκφωνῶ, λέγω, ἄδω.

ἔξεδρος ὁ ἐκτὸς τῆς ἔδρας: ἐξεδροὶ χθονὸς 80 μακρὰν τῆς χώρας-

ἔξελέγχω 995 κάνω παρατήρησιν, ζητῶ τὸν λόγον.

ἔξένευσας ἐν. 1186 ἀρ. τοῦ ἐκνεύω (ὁ ίδε). (Κατ' ἄλλους τοῦ
ἐκνέω κολυμβῶν ἐξέρχομαι εἰς τὴν ξηράν, διαφεύγω).

ἔξεύρημα ἐπινόημα, σχέδιον, στρατήγημα.

ἔξεφλεμαι παραγγέλλω, ἐντέλλομαι.

ἔξισταμαι ἀπομακρύνομαι.

ἔξδον μτχ. τοῦ ἐξεστεῖ ἐξὸν (ἐνν. φέρειν) 688 ἐνῷ εἶναι δυνατὸν
νὰ ὑποφέρω.

ἔξορμάω - ὡ: ἐξօρμᾶ ὁεῦμα 1437 ἐξαπολύω κῦμα.

ἔπαιρω ἐγείρω, ὑψώω: πάνσω λόγχην ἢν ἐπαίρομαι 1484 θὰ κα-
ταθέσω τὰ ὄπλα, τὰ ὄποια ὑψώω.

ἔπαυρίσκομαι, ἀδρ. ἐπηνρόμην, ἀπολαύω.

ἔπειγομαι 1393 στενοχωροῦμαι, πιέζομαι, κακοπαθῶ.

ἔπειμβάση δωρ., ἀττ. ἐπειμβήση, μέλλ. τοῦ ἐπειμβαίνω: ἐς πάτραν

ποτ' ἐπεμβάση 648 θὰ πατήσῃς μιὰ φορὰ τὸ χῶμα τῆς πατρίδος σου.

ἐπευφημέω - ὦ ἥδω ἐπὶ τινι· ἐπευφήμησαν εὐχαῖσιν παιᾶνα 1403 συνώδευσαν τὰς εὐχὰς μὲ παιᾶνα (ὑμνον, δέησιν πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα).

ἐπεύχομαι 508 καυχῶμαι· τὸ κλεινὸν "Ἄργος πατρόδ' ἐμὴν ἐπεύχομαι καυχῶμαι ὅτι ἔχω π. τὸ αλ. "A.

ἔπη 723 χρησμός.

ἔπηλυς (ἐπὶ ἥλυθον) ὁ ἄλλοιθεν ἐλθών, ζένος. Ἐν 1021 τὸ ἐπήλυνδας ὑποκ. τοῦ ξενοφονεῖν.

ἐπιβαίνω 840 παρουσιάζομαι ἔξαιρνης· 1252 γίνομαι κύριος· ἐν 215 τὸ ἐπέβασαν μεταβατικόν : ἐπεβίβασαν, ἔφεραν, ὡδήγησαν.

ἐπιζέω πίπτω ἐπάνω καὶ ζεματίζω· ἐπέζεσε τὸ Ταντάλειον σπέρμα 987 ἐπεσεν ἐπάνω εἰς τὴν γενεάν τοῦ Ταντάλου καὶ τὴν ἔκαυσε.

ἐπιθωύσσω δίδω παραγγέλματα μεγαλοφώνως· κώπαις ἐπιθωύξει (= τοῖς κωπηλάταις ἐγκελεύσει) 1127 θὰ δίδῃ τὸν ρύθμὸν εἰς τοὺς κωπηλάτες· τὸ ἔργον τοῦτο ἔξετέλει ὁ τριηραύλης.

ἐπίκρανον κινούκρανον, ἡ κορυφὴ τοῦ στύλου.

ἐπιμαστίδιος ὁ ἐπὶ τῷ μαστῷ, ὁ θηλάζων.

ἐπισκήπτω ἀφήνω παραγγελίαν, ἐντολήν· πάρτα..., ὃν ἐπισκήπτεις πέρι 1077 ὅλα, περὶ τῶν ὄποιων παραγγέλλεις.

ἐπισκοπέω - ὦ 1414 προστατεύω, ἐπιβλέπω.

ἐπιστέλλω παραγγέλλω.

ἐπιστολὴ ἐντολή, παραγγελία· ἐπιστολή, γράμμα.

ἐπιστροφὴ 671 ἐπικοινωνία· πάντες, ὃν ἐπιστροφή τις ἦν 671 πάντες, ὅσοι εἰχον κάποιαν ἐπικοινωνίαν πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους· πρβλ. Ὁδ. α 177 : καὶ κεῖνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων.

ἐπίσχη ὑποτακτ. ἀρρ. τοῦ ἐπέχω ἐμποδίζω· μηδέν μ' ἐπίσχη γε 912 τίποτε νὰ μὴ μὲ ἐμποδίσῃ.

ἐπίσχω ἐκτεταμένος τύπος τοῦ ἐπέχω ἀκουμπῶ· ἐπισχέτω καὶ ἔξαντετο 1459 - 1460 ἐνν. ὁ ιερεύς.

ἐπόμνυμι ὄρκίζομαι· εἰς τὸ ὄνομά τινος.

ἐπτάτονος ἐπτάχορδος· ἔχων κέλαδον ἐπτατόνου λόρας 1128 παιζον τὴν ἐπτάχορδον λύραν.

ἐπωμίς 1) τὸ ὑπερέχον ἄκρον τοῦ βραχίονος, ἔνθα συνδέεται μὲ τὸ ὑστοῦν τῆς κλειδός 2) τὸ παρὰ τὸν δύμον μέρος τοῦ χιτῶνος· ἐν 1404 ἡ γειρ ὄλιχιηρος ἀπὸ τοῦ δύμου: γιννάς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας κώπη

προσαρμόσαντες ἐπιθέσαντες εἰς τὰς κώπας χεῖρας γυμνωθείσας ἀπὸ τοὺς πέπλους μέχρι τῶν ὅμων.

ἐπώνυμος ὁ φέρων τὸ ὄνομα, ὁ ὀνομασθεὶς ἀπὸ κάποιον ἡ κάτι. Τὸ εἰς 'Αλάς ὑπὸ τοῦ Ὁρέστου κομισθὲν ξόνον τῆς Ταυροπόλου Ἀρτέμιδος ἦτο κατὰ τὸν Εύριπίδην 1454 ἐπώνυμον τῆς χώρας τῶν Ταύρων καὶ τῶν περιπολήσεων τοῦ Ὁρέστου· βλ. *Ταυροπόλος*.

ἐπωτίδες αἱ, προξοχῇ ἐκατέρωθεν τῆς πρῷας, ἐπὶ τῶν ὅποιων ἐστερέωντον τὰς ἀγκύρας.

ἔραω - ὁ ποιῶ, ἐπιθυμῶ· σὺ τοῦτ' ἔρα 516 σὺ ἔχε αὐτὸν τὸν ἔρωτα, κράτει αὐτὴν τὴν χαρὰν διὰ τὸν ἔαυτόν σου.

ἔργον: ἐν ἔργῳ 1190 ἐν ἐνεργείᾳ.

ἔρειψιμος κατερριμμένος εἰς ἔρειπια· πᾶν ἔρειψιμον στέγος βεβλημένον πρὸς οὖδας ἐξ ἄκρων σταθμῶν 48 ὅτι ὀλόκληρος ἡ στέγη κατέπεσε (« σωριάστηκε ») εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν στύλων. "Ἐπειτα ἀπὸ αὐτὸν πρέπει νὰ φαντασθῶμεν ὅτι καὶ οἱ στῦλοι (πλὴν ἐνὸς) ἔπεσον, ἀλλ' ὁ ποιητὴς θεωρεῖ περιττὸν νὰ προσθέσῃ καὶ τὴν λεπτομέρειαν ταύτην, ἐφ' ὅσον λέγει ὅτι μόνον εἰς στῦλος ὑπελείφθη.

ἔρεσσω κωπηλατῶ· πτεροῖς ἔρεσσω 289 κινῶ τὰς πτέρυγας ὡς ὁ κωπηλάτης τὰς κώπας, « φτερολάμνω ».

ἔρετμὸν κώπη· ἔρετμοῖσι καὶ λόγχαις 1110 δοτ. δργαν.: αἱ νεάνιδες αἱ ἀποτελοῦσαι τὸν χορὸν ἡγμαλωτίσθησαν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πατρίδος των (πύργων ὀλομένων) καὶ ῥιφθεῖσαι εἰς τὰ πλοῦτα μετεφέρθησαν (ὡς φορτίον καὶ ὅχι ὡς ἐπιβάτιδες, διὰ τοῦ ἐν ναυσὶν καὶ ὅχι ἐπὶ ναυσὶν) διὰ τῶν κωπῶν καὶ τῶν λογχῶν τῶν ἔχθρῶν.

Ἐρινύες θεότητες τοῦ "Ἄδου, ἀδυσώπητοι τιμωροὶ τοῦ ἐγκλήματος ἐπὶ τῆς γῆς. Συνήθως ἀναφέρονται τρεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἡμέτερον δρᾶμα ἐκτὸς τῶν τριῶν, αἴτινες κατεδίωκον τὸν Ὁρέστην 285 κ.έ. ἥσαν καὶ ἄλλαι, αἴτινες συμμορφωθεῖσαι πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔπαυσαν τὴν καταδίωξιν 968. Διὰ τὸ διὸν χωρίον 291 κ.έ. βλ. ἀλλάσσομαι.

ἔρμηνες ἔξιγγητής, διερμηγεύς. Ἐν 1302 ὁ "Αγγελος λέγων ἔρμηνες ὅδε (αὐτὸς ὁ ἀγγελιαφόρος) ἐννοεῖ τὸ ἔρπτρον (« χτυπητῆρι ») τῆς θύρας τοῦ ναοῦ, τὸ ὅποιον κτυπᾷ ἐκείνην τὴν στιγμήν.

ἔρος ὁ, ἔρως.

ἔρπω βαδίζω, πηγαίνω.

έπρω ἐχάθην, ἐσβήσα· 187 σύντ.: ἔρρει τὸ φῶς τῶν σκήπτρων τῶν οἰκουν τῶν Ἀτρειδῶν.

ἐσβήσω 742 μέλλ. τοῦ ἐσβαίνω (μεταβατ.)· σύντ.: ἐσβήσω (τὸν Πυλάδην) σκάφος νεώς εἰς τὴν ναῦν (περίφρ.)· πρβλ. ἐπέβασαν 215.

ἐσέρχομαι: ἐσῆλθεν ἡμᾶς 1340 ἐφοβήθημεν, « μᾶς μπῆκε ἡ ἴδεα ».

ἐσταίνω εὐκτ. πρκμ. τοῦ ἵσταμαι χοροῖς ἐσταίην 1143 « νὰ στεκόμουν στοὺς χοροὺς », νὰ ἐλάμβανα μέρος εἰς τοὺς χοροὺς (εὐχή).

ἔστε ἔως ὅτου.

ἐστίαμα φίλευμα, παράθεσις γεύματος· 387 βλ. Τάνταλος.

ἐτήτυμος ἀληθής, φιλαλήθης, ἀξιόπιστος.

ἔτλαν δωρ., ἀττ. ἔτλην, ἀόρ. ὥματος μὴ ἀπαντῶντος ἐν τῷ ἐνεστῶτι μέλλ. τλίσομαι, παρακείμ. τέτληκα τόλμαν ἦν ἔτλη πατήρ 862 « γι' αὐτὸ ποὺ βάσταξε ἡ καρδιά τοῦ πατέρα μας νὰ κάμη »· ἔτλαν 869 ἀπετόλμησα, « βάσταξε ἡ καρδιά μου »· δύοιως 924.

εὗ καλά· ὡς εὖ 533, 540 τί ὁραῖα, πόσον καλά· τὸ εὖ 580 τὸ καλόν, ἡ ὄνησις φρονῶ εὖ 353 εἴμαι εὔνοϊκὰ διατεθειμένος, συμπαθῶ· βλ. διντιγής.

εὐάλιος δωρ., ἀττ. εὐήλιος· εὐάλιον πῦρ 1139 τὸ ὁραῖον πῦρ τοῦ ἥλιου.

εὐγάθητος (γηθέω γαίρω) χαρμόσυνος· οὐκ εὐγάθητος 212 θλιβερός.

εῦγομφος (γόμφος ἥλος) καλῶς συνηρμοσμένος.

εὐδαιμονέω - ω εἴμαι εὐδαιμῶν· 543 σύντ.: τί δὲ (πράσσει) ὁ στρατηγός, ὃν λέγοντο εὐδαιμονεῖν;

εὐδαιμῶν ὁ ἔχων τὸν δαιμόνα εὖ διακείμενον, εὐτυχῆς· 544 σύντ.: (ὁ στρατηγός), ὃν γ' ἔγω οἶδα, οὐκ ἔστι τῶν εὐδαιμόνων.

εὐδόκιμος ἔντιμος, ἔνδοξος· παρθένος εὐδόκιμων γάμων 1144 παρθένος προωρισμένη διὰ καλὸν γαμβρόν, « ἀρχοντογυρεμένη ».

εὐερνής (ἔρνος τό, βλαστός) καλλίβλαστος.

εὐθυντηρία τὸ μέρος τῆς πρύμνης, ζητεῖν εἰναι πρρσηρμοσμένον τὸ πηδάλιον.

εὐήρης καλοταιριασμένος· 1050 βλ. πίτυλος.

εύκταῖος καθωσιωμένος, « ταμένος ».

εύλαβεστέρως 1375 μὲ περισσοτέρας προφυλάξεις.

εῦμιτος ὁ ἔχων ὡραῖας κλωστάς· εῦμιτοι πλοκαὶ 817 τὸ συνταίριασμα τῶν ὡραίων νημάτων.

εύνατος (εὐναὶ αἱ, λίθοι χρησιμεύοντες ὡς ἄγκυρα καὶ εἴτα ἐν γένει ἡ ἄγκυρα) ὁ σχετικὸς μὲ τὴν ἄγκυροβολίαν· ὁ δίδων εἰς τὸ πλοῖον τὴν κατεύθυνσίν του,

εύνη κλίνη, κατάκλισις· ὅπου διοφεραὶ γᾶς εὐναὶ 1266 κατάκλισις πρὸς ὑπονοῦ εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια· τὸ διοφερός εἰς τὸ εὐναὶ καθ' ὑπαλλαγὴν ἀντὶ εἰς τὸ γᾶς. Βλ. καὶ διοφερός.

εύξυνετος εὐνόητος· 1092 βλ. ξυνετοί.

εύολβος ζάπλουτος.

εὔπαιας ὁ ἔχων καλὰ παιδιά· εὕπαιας γόνος 1234 τοκετός, καθ' ὃν ἔρχονται εἰς τὸν κόσμον καλὰ τέκνα, (καὶ εἴτα) τὰ καλὰ τέκνα· ὥστε: εὕπαιας ὁ Λατοῦς γόνος, τότε Δηλιαὶ ἐν καιροφόροις γνάλοις ἔτικτε, χρυσοκόμαν ἐν κιθάρᾳ σοφόν, ἢ τ' ἐπὶ τόξων εὐστοχίᾳ γάνυνται λαμπτρὰ εἶναι τῆς Λητοῦς τὰ παιδιά, τὰ ὅποια κάποτε ἐν Δήλῳ εύρισκομένη ἐγέννη μέσα εἰς τὰς καρποφόρους κοιλάδας της, δηλ. (ὁ Ἀπόλλων) ὁ χρυσομάλλης, ὁ σοφὸς κιθαρῳδός, καὶ (ἡ "Αρτεμις), ἡ ὅποια καμαρώνει διὰ τὴν ἴκανότητά της εἰς τὴν τοξοβολίαν. Τὸ χρυσοκόμαν καὶ σοφὸν αἰτιατ. ἀντὶ δημοκαστ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ἀναφορικὸν τὸν (= ὅν).

εὔπηγνος (πήγη μασούρι, μίτος τοῦ μασουριοῦ, ὑφάδι) καλῶς ὑφασμένος· εὔπηγνοι ὑφασμένοι 814 καλούφασμένοι· ὕφασμα· εὔπηγνοι ὑφασμένοι 312 καλούφασμένος πέπλος· πέπλον ἄγαλμά σοι θήσουσιν εὐπήγνους ὑφὰς 1464 θὰ σοῦ ἀφιερώνουν ὡς εὐπρόσδεκτον δῶρον τοὺς καλούφασμένους πέπλους τῶν· ἡ "Αρτεμις ἐτιμᾶτο καὶ ὡς θεὰ τοῦ τοκετοῦ (Εἰλείθυια), μετ' αὐτῆς δὲ καὶ ἡ Ιφιγένεια· πρβλ. 1097 καὶ 1228.

εύρωπος εὐρὺς (πρβλ. κοιλωπός 236, στενωπός)· χάσμα εὐρωπὸν πέτρας 626 πλατὺ βραχῶδες βάραθρον. Πρβλ. 1155.

εύσεβης 743 σεβαστός, ἀπαράβατος.

εύσημος (ταῦς) 1383 ἡ ἔχουσα ώραιῶν σῆμα, ζυλόγλυπτον παράστασιν· τοιαῦτα σήματα, κοσμήματα συγχρόνως καὶ διακριτικά, εἴχον καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν τῶν πλευσάντων κατὰ τῆς Τροίας, ὡς περιγράφει ὁ Εύριπίδης ἐν τῇ Ιφιγενείᾳ τῇ ἐν Αὐλίδι 231 κ.έ.

εύτραφης κολοθρεμένος, εὔσωμος, ἀκμαῖος.

εύτρεπης τακτοποιημένος, συγυρισμένος, ἔτοιμος· οὐκ ἂν αθάνοις εὐτρεπῆ ποιουμένη 245 εὐτρέπισον τάχιστα.

εύτρεπίζω τακτοποιῶ.

εύτυχέω - ὡ 329 ἐπιτυγχάνω.

εύτυχία 1490 βλ. μοῖρα.

εύνδρος ὁ ἔχων ἄφθονον ἢ ὠραῖον ὅδωρ.

εύφαιμέω - ὡ δωρ., ἀττ. -φημ-, τηρῶ θρησκευτικὴν σιγήν.

εύφημος ὁ λέγων εὐοίωνα, ὁ ἀποφεύγων δυσοιώνους λέξεις, ὁ τηρῶν θρησκευτικὴν σιγὴν (διότι, ἐὰν ὄμιλῇ, δύναται νὰ ἐκστομίσῃ καὶ ἀκων λέξιν δυσοιώνον)· εἴδημα φώνει 678 « μὴν κακομελετᾶς », καλομελέτα, σιώπα.

εὔχομαι 21 τάξω.

ἐφεστῶς ὁ ἐπὶ τινι ἑστώς, ἐπιστάτης, ἐπικελητής.

ἔψιεμαι 1483 ὄριζω.

ἔχω κρατῶ· μία τύχη ᔁχει 1065 μία τύχη ἀναμένει· ᔁχε πόδα 1159 σταμάτα.

ζάθεος πανίερος.

ζάχρυσος πολύχρυσος· 1111 βλ. ἐμπολά.

ζηλώματα μεγάλη, ἀξιοζήλευτος εύτυχία· ἐξ οἰων καλῶν καὶ πατρὸς ζηλωμάτων 379· τὸ πατρὸς καὶ εἰς τὸ καλῶν καὶ εἰς τὸ ζηλωμάτων.

ζόα ζωή· τὸ χάριν ᔁχω ζόας, χάριν ᔁχω τροφᾶς 847 (εὐγνωμονῶ διὰ τὴν ζωήν του καὶ τὴν ἀνατροφήν του) ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν ἀμέσως ἐπομένων δύο στίχων.

ζώνα 204 ἡ παρθενικὴ ζώνη· βλ. δυσδαιμον.

ἡ 407, 1168 μῆπως.

ἡγγέλης ἡγγέλθης· ταῦτ' ἀρ' ἡγγέλης μανείς; 932 αὐτὴ εἶναι ἀρά γε ἡ μανία, ποὺ ἔφεραν τὴν εἰδῆσιν ὅτι σὲ κατέλαβε;

ἡδονή: εἴ τι δή σοι τοῦτ' ἐν ἡδονῇ μαθεῖν 494 εἰ ἡδύ τί σοι μαθεῖν τοῦτο· εἰλούν ἡδονὴν 954 ἐτέροποντο (πίνοντες)· ἡδοναὶ ἀγγελμάτων 1184 ἡ ἐκ τῶν εἰδήσεων εὐχαρίστησις· 908 βλ.. ἐκβαίνω.

΄Ηλέκτρα θυγάτηρ τοῦ Ἀγαμέμνονος, σύζυγος τοῦ Πυλάδου 915. Έν 562 λέγεται παρθένος: ὁ γάμος της ἔγινε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός της.

ἥμαι κάθημαι· ἥμεν ὥμενοι 1339 ἐκαθήμεθα.

ἥτις 381 ἀναφορ. αἰτιολ.

θαλλὸς βλαστός.

Θάλος τό, βλαστάρι καὶ μεταρρ. (βλ. Ἀγαμεμνόνειος).

Θαμὰ συχνά.

Θάρσος 730 βλ. πίπτω.

Θάσσω κάθημαν δαίμονές τινες θάσσουν οἶδε 268 νά, κάποιοι θεοὶ κάθηται ἐκεῖ εἰτ' οὖν ἐπ' ἀκταῖς θασσετον Λιοσκόρῳ, ἢ Νηρόεως ἀγάλματα 272 ἀν πάλιν σεῖς, ποὺ κάθησθε εἰς τὴν ἀκτήν, εἰσθε οἱ Διόσκουροι ἢ καμάρια (δηλ. ἔγγονοι) τοῦ Νηρέως, ἐνν. Ήλεω ήμιν γένεσθον.

Θαῦμα: ὃ θαῦμα—πῶς σε μεῖζον ὄντομάσας τέχω; ὃ θαῦμα... ποίαν ἐντονωτέραν ἱέζιν νὰ μεταχειρισθῶ, διὰ νὰ γαρακτηρίσω ὄρθως τὸ πρᾶγμα;

Θαυμαστός: ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα 900 μεταξὺ τῶν θαυμαστῶν καὶ ἀνεκφράστων.

Θελκτήριον εὐχάριστον, καταπραϋντικόν κεῖται θελκτήρια 166 προσφέρονται κατ' ἔθιμον ὡς θελκτήρια.

Θέλω: τίς ὑμῶν φησιν ἢ τίς οὐ θέλειν ταῦτα; 1072 ποία ἀπὸ σᾶς δηλοῦ ὅτι τὰ δέχεται ἢ ποία ὅτι δὲν τὰ δέχεται αὐτά;

Θέμις δίκαιον, δρόν, ἐπιτετραχμένον· 1035 καὶ 1037 σύντ. : λέξομεν ὡς οὐ θέμις γε θένειν θεῷ οὐ καθαρὸν ὅντα (ἄνθρωπον μιαρόν).

Θέμις θεὸς τῆς δίκαιοσύνης, τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως.

Θεόδμητος (δέμω) θεόκτιστος. Αἱ Ἀθῆναι θεόδμητοι 1449, διότι ἐπιστεύετο ὅτι ἐκτίσθησαν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς.

Θεραπεία 314 περιποίησις, ὑπηρεσία.

Θεραπεύω: Μούσας θεραπεύει 1105 διατελεῖ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν Μουσῶν.

Θέσφατον (θεὸς φημὶ) γρησμός: οὐ τὸ τοῦδε γ' αἴτιον γενήσεται πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον 121 δὲν θὰ γίνω βέβαια ἐγὼ ὁ αἴτιος νὰ πέσῃ ἄχρηστος (νὰ ματαιωθῇ, νὰ μὴ ἐκπληρωθῇ) ὁ γρησμός: τὸ τὸ τοῦδε ἴσοδυναμεν πρὸς τὸ τὸ ἐμόν, ὅπως τὸ ὅδε πρὸς τὸ ἐγώ ματεῖαι θεσφάτον 1255 γρησμοὶ: θεσφάτων ἀοιδαὶ 1283 ἔμμετροι γρησμοὶ: βλ. πολνάνωρ.

Θηράω -ω 1426 συλλαμβάνω: θηράομαι -ῶμαι 1311 ἐπιδιώκω.

Θοάζω ταχέως κινῶ: 1141: ὁ Χορὸς θὰ ἐπεθύμει νὰ είγε πτερά, διὰ νὰ διασχίσῃ τὸ οὐράνιον διάστημα καὶ νὰ σταματήσῃ, ὅταν θὰ ἔφθινεν ἐπάνω ἀπὸ τὴν οἰκίαν του.

Θόας βικτιλεὺς τῶν Ταύρων. Ὁ Εὐρ. 33 παράγει τὸ δνομά του ἐκ τοῦ θοὸς (θέω) ταχύς.

Θοὸς (θέω τρέχω) ταχύς· θοαισιν ἵπποις 2 διὰ τοῦ ταχέος ἄρματος.

Θορών μηχ. ἀιρ. τοῦ θρόψκω.

Θούμόφυλον 346 τὸ δμόφυλον βλ. ἀναμετρέομαι.

Θριγκός ὁ, ἡ στεφάνη, ἡ ἀνωτάτη σειρὰ λίθων ἐν τῷ τοίχῳ, ἥτις ἔξειῆται τῶν λοιπῶν.

Θρίγκωμα θριγκός, γεῖσον.

Θρώσκω πηδῶ, σκιρτῶ.

Θυέστης υἱὸς τοῦ Πέλοπος, ἀδελφὸς τοῦ Ἀτρέως. Τὰ περὶ τῆς ἔριδος τῶν δύο ἀδελφῶν βλ. ἐν λ. δινεύω.

Θυηπόλοις ὁ ἀπασχολούμενος εἰς τὰς θυσίας, ιερεύς.

Θυμόματι - οῦματι δργίζομαι, θυμώνω.

Θυτήριον θῦμα.

Ιέρεα (ἀττικὸς τύπος) ιέρεια.

Ιερεὺς 360 σφραγιαστής.

Ιῆμι δίπτω ἐν 298 βυθίζω (τὸ ξίφος).

Ικνέομαι - οῦμαι 1069 ικετεύω.

Ινα 394, 1344 ὅπου.

Ιὸς ὁ, βέλος.

Ιππευμα πορεία ἐφ' ἵππουν ἡ ἄρματος. Ἐν 1428 ἐκ τοῦ ιππεύμασιν ἐκ γῆς νοητέον κατὰ ζεῦγμα διώγμασιν εἰς τὸ ἐκ θαλάσσης.

Ιππόδρομος 1138 τὸ οὐράνιον διάστημα, ἀπὸ τὸ ὄποιον περνᾷ τὸ ἄρμα τοῦ ἡλίου.

Ισήρης ίσος.

Ιστημι: Ιστημι βοὴν 1307 «μπήγω φωνές».

Ιστορέω - ω ἐρωτῶ.

Ιστὸς 222, 816 ἀργαλειός.

Ιστω 1077 μάρτυς ἔστω (προστακτ. τοῦ οἴδα).

Ιστωρ γγώστης.

Ιχνος: τίθημι ιχνος ποδὸς 752 πατῶ τὸ πόδι μου.

κάδόκουν 956 καὶ ἐδόκουν βλ. δοκέω.

κάθαιμος καταματωμένος.

κάθαρμα κάθαρσις, καθαρμός.

καθάρειος καθαρικός, ἀγνιστικός, ἀπολυμαντικός. Ἐν 1225 τὸ καθάρσια κατηγορούμενον.

καθιδρύομαι ἐγκαθιδρύω: καθιδρύσαντο εὐτυχῶς 1481 εὔχομαι νὰ στήσουν μὲ τὸ καλό.

καθίημι δίπτω κάτω, καταβιβάζω: καθίημι κόμας 52 βγάζω μαλλιά: καθίημι δέμας 114 καταβιβάζω τὸ σῶμά μου, καταβαίνω: καθίημι γόρν 333 γονατίζω: καὶ μὴν καθεῖσαν δέλεαρ ἥδυ μοι φρενῶν 1181 καὶ ὅμως ἔρριψαν γλυκὺ δόλωμα διὰ νὰ μοῦ δελεάσουν τὴν ψυχήν τὸ φρενῶν γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ δέλεαρ πόντῳ δὲ δόντες τοῦν δένονται καθίεσαν 1353 κατεβίβαζον (τὴν κλίμακα) εἰς τὴν θάλασσαν χάριν τῶν ζένων (διὰ νὰ ἀνέλθουν δι' αὐτῆς οἱ ξ.).

καθοσιόμαι - οῦμαι ὥριζω νὰ μοῦ θυσιάσουν.

καινὸς νέος, πρόσφατος, παράδοξος (42), πρωτόπυπος (1029), σοβαρός, σπουδαῖος (239, 1160). Διὰ τὴν τελευταίαν σημασίαν πρβλ. νέον (σοβαρὸν) 237.

καίνω φονεύω: 1170 σύντ.: ἔκανόν τινα βαρβάρων.

καιρὸς εὐκαιρία. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 907 βλ. ἐκβαίνω.

κάκη κακία, φαυλότης, ἀνανδρία: κάκην κεκτήσομαι 676 θὰ ἀποκτήσω τὴν φήμην ἀνάγδρου.

κακιστέον δεῖ κακίζειν κακίζω 1) δύειδίζω, κατηγορῶ: 2) ποιῶ τινα δειλόν: τὸν χρησμὸν οὐ κακιστέον 105 δὲν πρέπει νὰ προδώσωμεν ἐκ δειλίας τὸν χρησμόν.

κάκκομιζόντων 1106 καὶ ἐκκομιζόντων προστακτ.

κακόμαι - οῦμαι κακοπαθῶ, δυστυχῶ.

καλέομαι - οῦμαι 493 βλ. ὀνομάζω.

καλλίνικος ὁ λαμπρῶς νικήσας: τὸν καλλίνικον στέφανον Ἰλίον 12 τὸν στέφανον τῆς λαμπρᾶς νίκης τοῦ Ἰλίου (γεν. ἀντικειμ.).

καλλιστάδιος ὁ ἔχων ὠραιον στάδιον: 437 βλ. πολυόρνιθος.

καλλιστεῖον βραβεῖον κάλλους: τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων 23 θεωρῶν ὡς τὸ ὠραιότερον γέννημα (τοῦ ἔτους ἐκείνου) ἐμέ.

καλλίφθοιγγος ὁ ὠραῖα ἡγῶν.

καλύμματα 372 νυμφικοὶ πέπλοι.

κάμνω ἀποκάμνω. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 1119 βλ. δυσδαιμονία.

κάμπιμος ὁ ἔχων καμπάς, πολύστροφος.

κάμπτω (ἐν τῇ ἀρματηλασίᾳ) στρέφω τοὺς ἵππους περὶ τὸν καμ-

πτῆρα· ἔγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπτεις φρενῶν 815 μεταφορ. ἐκ τῶν ἀρματοδρομιῶν ἀντὶ τοῦ ἀπλωθεὶς τῶν ἐμῶν φρενῶν ἔρχεσαι κοντὰ εἰς ἐκεῖνο ποὺ ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου.

κάντυχόντες 252 καὶ ἐντυχόντες καὶ συναντήσαντες.

κάπι καὶ ἐπί.

κάπιθες καὶ ἐπιθες.

καραδοκῶ ἀναμένω μὲν προσοχὴν (κυρ. προβάλλων τὴν κεφαλήν), προσέχω νὰ ἀποκρούσω.

κασίγνητος ἀδελφός· κασιγνήτη ἀδελφή· κασιγνήτῳ 498 πραγματικοὶ ἀδελφοί, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἀδελφῷ φιλότητι· κασίγνητος κάρα 983 ἀγαπητὴ ἀδελφή.

Κασταλία πηγὴ τῶν Μουσῶν ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ.

καταβάλλω ῥίπτω κάτω· 606 σύντ.: αἰσχιστόν ἐστιν ὅστις (= εἴ τις) σέσωσται αὐτὸς καταβαλὼν τὰ τῶν φίλων ἐς ξιμφοράς.

κατάδω ἔδω τι ὡς ἐπωδὴν (ξόρκι)· κατῆδε βάσθασα μέλη μαγεύοντα 1337 ἐτραγουδοῦσεν ἀκατανόητα μαγικὰ τραγούδια (ἐπωδάς, ξόρκια).

κατάργματα προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας.

κατάρχομαι κάνω τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας, π.χ. ῥαντίζω τὴν κεφαλήν τοῦ θύματος μὲν ἡγιασμένον ὕδωρ· πρβλ. χερούπιτομαι, χέρνιψ.

κατασβέννυμι: ἐλαίω σῶμα σὸν κατασβέσω 633· μετὰ τὴν καῦσιν τοῦ νεκροῦ ἔρριπτον εἰς τὴν χόροιλην ἔλαιον καὶ μέλι· ὥστε κυρίως : Θὰ περιχύσω μὲ ἔλαιον τὸ λείψανόν σου, τὴν τέφραν σου.

καταστάζω στάζω κάτω· οὐ καταστάζει φόρος 72 ἀπὸ τὸν ὄποιον (βωμὸν) στάζει κάτω τὸ αἷμα.

κατάχαλκος κεκαλυμμένος μὲ χαλκόν· σκιερῷ καταχαλκος εὐφύλλῳ δάφνης 1246 προφυλαγμένος (κυρ. θωρακισμένος) ἀπὸ τὴν φουντωτὴν δάφνην, ποὺ τὸν ἐσκίαζε. (Κατ' ἄλλους : σκεπασμένος μὲ φολίδας χαλκᾶς καὶ διαμένων κάτω ἀπὸ τὴν δάφνην).

κατεργάζομαι 1173 φονεύω, «ξεκάνω».

κατεύχομαι καταρῶμαι.

κατέχω 1498 προστατεύω, κατευθύνω· βλ. *Νίκη*.

κατήρης ἐφωδιασμένος· καλοταιριασμένος. πρβλ. εὐήρης· 1346 βλ. πίτυλος.

κατολοιφύρομαι ὀδύρομαι, θρηνῶ διά τινα.

κάτω 481 εἰς τὸν "Ἄδην.

κέλαδος ὁ, θόρυβος, ἥχος.

κέλευθος ἡ, πληθ. τὰ κέλευθα, ὁδός.

κέλευσμα παράγγελμα: ἐκ κελεύσματος 1405 κατόπιν παραγγέλματος.

κέρδος: ζητεῖς γὰρ οὐδὲν κέρδος (ἐνν. ἐμοὶ) ὡς θανούμενῳ 506 (οὐκ ἀν φράσαιμι ήτις πόλις ἔστι μοι) διότι αὐτὸς ποὺ μοῦ ζητεῖς δὲν μὲ ὠφελεῖ, ἀφοῦ θὰ ἀποθάνω.

κερκίς σαῖτα τοῦ ἀργαλειοῦ.

κήδειος πένθιμος: κήδειος οἰκτος πένθιμον μοιρολόι (βόγγος): τὸ κηδείοις οἴκτοις 147 ὡς καὶ τὸ ἀλέργοις ἐλέγοις 146 παράθεσις εἰς τὸ θορήγοις 144.

κηδεύω φροντίζω. Ἐν 1213 ἐννοεῖται : καὶ (κηδεύω) φίλων οὓς δεῖ μάλιστα (κηδεύειν): τραγ. εἰρωνεία.

κῆδος τό, συγγένεια ἐξ ἐπιγαμίας: κίρη πεθερικά: κίρη καὶ δόμονς 707 τὸν οἰκον μὲ τὸν ὅποιον ἔχεις συμπεθεριάσει: ἐν διὰ δυοῖν.

, **κηροδέτας** δωρ., ἀττ. κηροδέτης, κηρόδετος, διὰ κηροῦ συγκεκοληγμένος: κηροδέτας κάλαμος 1125 σύριγξ ἀποτελουμένη ἀπὸ καλαμίσκους ἀνίσους παραλλήλως τοποθετημένους καὶ κολλημένους ἀναμεταξύ των μὲ κηρόν. Τὴν σύριγγα ἐπενόησεν ὁ Πάν.

κηρύσσεται 527 διαδίδεται.

κινδύνευμα ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις, τόλμημα: τὸ κινδύνευμα γίγνεται καλὸν 1001 ἡ ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις λαμβάνει αἰσίαν ἔκβασιν, ἐπιτυχάνει. Κατὰ τὴν Ἰφ. ἐπιτυχὴς θὰ εἰναι ἡ ἐπιχείρησις, ἐὰν κατορθωθοῦν δύο πράγματα συγγρόνως (εἰ ταῦτα γενήσεται ἐν τι δύοις), δηλ. καὶ τοῦ ἀγάλματος ἡ μεταφορὰ εἰς τὸ πλοῖον καὶ τῆς ἰδίας ἡ ἐπιβίβασις πρὸ τοῦ οἴσεις 1000 νοητέον τὸ εἰ.

κληδουχέω - ω εἶμαι κλειδουχος, πυλωρὸς (πρβλ. 1152), iερεύς.

κληδοῦχος ἡ, κλειδοῦχος, φύλαξ, λέρεια: 130 σύντ.: πέμπω πόδα (φέρω τὸν πόδα, ἔρχομαι) παρθένοιο δσιον δούλα κληδούχον ὄσίας (τῆς Ἰφ.).

κλήζομαι καλοῦμαι, ἔνομάζομαι, λέγομαι, ἀναφέρομαι, εἶμαι (917).

κλῆθρον μάνταλος, ἀμπάρχ: ἡ χαλκότευκτα κλῆθρα λύσαντες μοχλοῖς... ὅτι οὐδὲν ἴσμεν 99 ἡ (θὰ εἰσέλθωμεν), ἀφοῦ παραβιάσωμεν διὰ

μεχλῶν τοὺς χαλκοῦς « μαντάλους »... πράγματα ἀπὸ τὰ ὅποια δὲν ἔχονται ίδεαν χαλῶ κλῆθει 1304 ἀνοίγω τὴν θύραν.

κλισία τόπος πρὸς κατάκλισιν· κλισία λέκτρων 856 εὐηή, νυμφικὴ κλίνη.

κλύδων ὁ, κῦμα, τρικυμία, θαλασσοταραχή· οὕκοντα ποδὸς αὐτὸν ταὸν ἐκπίπτει κλύδων; 1196 δὲν φθάνουν λοιπὸν τὰ κύματα μέχρις κάτω τοῦ ναοῦ;

κλύζω περιβρέχω, ζεπλένω.

κλύω ἀκούω· κλύοντά σου 768 ἐκ μέρους σου.

κοιλωπός βαθουλός.

κοινός: κοινᾶ δόξῃ 718 μὲν ὃνειρον κοινὸν δι' ὄλους· ὄλοι ὃνειρεύονται νὰ πλουτήσουν, ἀλλά, ὡς καθαρίζεται ἀμέσως ἔπειτα 419 - 420, ἡ φιλόπλουτος αὐτῇ διάθεσις ἔχει διαβαθμίσεις· κοινὰ χάρις ὅλων 455 κοινὴ (εἰς κάθε ἄνθρωπον προσιτὴ) εὐτυχία· ἐν 452 - 455 ὁ Χορὸς εὑρεται νὰ εὐρίσκεται, ἐν ὃνειρῷ τούλαχιστον, εἰς τὴν πατρίδα του (νὰ ὃνειρεύεται ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν π.) καὶ οὕτω νὰ εὐγχριστῆται καθ' ὑπνους, πρᾶγμα τὸ ὅποιον εἶναι εὐτυχία προσιτὴ εἰς ὄλους τὸν κόσμον· τὸ τερπνὸν ὕπνον ἀπόλαυσιν καὶ τὸ κοινὰ χάρις ὅλων ἐλεύθεραι παραθέσεις εἰς τὰ προηγούμενα· ἐξ τὸ κοινὸν δίδωμι 673 ἀνακοινώνω.

κοινόφρων ὁ κοινὰ φρονῶν. Ἐν 1008 κοινόφρων σοὶ ἀντὶ τοῦ συνάθροιστος κοινῆ σὸν σοί· εἰς τὸ κοινόφρων ξῆρη ἀντιστοιχεῖ τὸ λαχεῖν ἵσον θαρὼν (= κοινῆ θαρεῖν).

κοινωνὸς 1173 κοινός.

κοίρανος ἄρχων, κυβερνήτης, βασιλεὺς.

κόμη: ἀποκοπτομένη προσεφέρετο εἰς τοὺς νεκροὺς ὑπὸ τῶν οἰκείων (174, 703) ἡ ὅλη ἡ βρόστρυχοί τινες. Ἡ Ἰφιγένεια θυσιαζόμενη ἐν Αύλιδι ἡθέλησεν, ἀφοῦ δὲν ἤτο δυνατὸν νὰ ταφῇ εἰς τὴν πατρικὴν γῆν, νὰ τεθῇ εἰς τὸ ἐν αὐτῇ κενοτάφιόν της ἡ κόμη της τούλαχιστον 820· ἡ σύνταξις 820: (οἰσθα) δοῦσα σὰς κόμας φέρειν σῆ μητρὶ; Ἡ Κλυταιμήστρα λοιπὸν δὲν εἶχε συνοδεύσει τὴν Ἰφιγένειαν εἰς τὴν Αύλιδα· τὸ ἀντίθετον λέγεται εἰς τὴν Ἰφ. Αὐλ.

κομιζομαι λαμβάνω διὰ τὸν ἔαυτόν μου· φέρω.

κοντὸς κοντάρι. Ἐν 1350 τῶν ναυτῶν τινες εἰχον, δηλ. συνεκράτουν, τὴν πρῷραν διὰ τῶν κονταρίων, διὰ νὰ μὴ «διπλαρώσῃ» τὸ πλοῖον, ἀφοῦ εἶχον σηκώσει τὴν ἄγκυραν.

κορᾶν δωρ. γεν. πληθ.

κόσμος 632 κοσμήματα, προσφοραὶ εἰς νεκρόν, κτερίσματα· θεᾶς κόσμοι 1223 στολίδια τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς.

κούρα κόρη· δία κούρα 404 ἡ "Ἄρτεμις.

κοῦφος ἐλαφρός.

κόχλος μέγα κογχήλιον· ἔχρησμα ποιεῖται ώς σάλπιγξ.

κράτα τό· (αἰτιατ. καὶ σπανιώτατα ώς ὄνομαστ.) κεφαλή· κράτα κρύψατες 1207 τὰς κεφαλὰς (τῶν ξένων) καλύψαντες.

κρατήρ ἀγγεῖον, ἐντὸς τοῦ ὅποίου κεράννυνται (ἀναμειγνύονται) ὑγρά· ἐν 160 κράμα· 159 κ.έ. σύντ. : φ (καστιγνήτῳ) μέλλων ὑδραίνειν ἐν τοῖς γαίας τάσδε χοὰς κρατῆρά τε τὸν φθιμένων (τὸ εἰς τοὺς νεκροὺς προσφερόμενον κράμα), (δηλ.) πηγάς τ' οὐραίων ἐκ μόσχων (γάλα) Βάκχον τ' οἰνηρὰς λοιβᾶς (οἶνον) ξουθᾶν τε πόνημα μελισσᾶν (μέλι).

κρείσσον ἐν 836 ἀντὶ τοῦ μᾶλλον : κρείσσον ἢ λόγοισιν περισσότερον ἢ ὅσον δύναται τις νὰ εἴπῃ.

κρηπὶς βάσις, βάθρον.

κτησάμενος 696· μετὰ τὸ δάμαρτ' ἔγειν ὁ Ὄρέστης διακόπτει ὀλίγον τὸν λόγον του καὶ ἔπειτα συνεγίζει κακολούθως : γέροιτ' ἄν... ἐξαλειφθείη ἄν...

κυάνεος μαυρογάλαζος, σκοτεινός· ἐπίθ. τῆς θαλάσσης (κυρίως τῆς τεταρχημένης).

Κυκλωπὶς ἔστια 845 αἱ Μυκῆναι ώς περιβαλλόμεναι ὑπὸ κυκλωπίων (ὑπὸ τῶν Κυκλώπων κτισθέντων) τειχῶν.

Κύνθιος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Κύνθον, ὄρος τῆς Δήλου· παρὰ Κύνθιον ὅχθον 1098· ἡ παρὰ ἐννοεῖται καὶ εἰς τὰς ἐπομένας αἰτιατικάς : φοίνικα, δάφναν, θαλλόν, λίμναν.

κυρέω -ῶ τυγχάνω· 1297 συναντῶ· πολλὰ πολλῶν κυρεῖ 759 πολλὰ προβλέψεις πολλὰ ἐπιτυγχάνουν· ἄλλα ἐξ ἄλλων κυρεῖ 865 ἡ μία συμφορὰ διαδέχεται τὴν ἄλλην.

κῶλον μέλος τοῦ σώματος, κυρίως τὸ σκέλος· κῶλα ἥκοντίζετο 1369 « ἔπειταν κλωτσίες ».

κώπα δωρ. ἀττ. κώπη· ἐν 140 στόλος.

λάβρος ὥρμητικός, σφοδρός.

λαγών ἡ, λαγγόνι (τὸ ὑπὸ τὰς πλευρὰς κοίλωμα τοῦ σώματος).

λάθα δωρ., ἀττ. λίθη.

λάινος (λᾶας, δ λίθος) λίθινος.

λακτίζω κλωτσῶ ποδὸς κῦμα λακτίζοντες 1396 πρὸς τὰ κύματα παλαίσσοντες πρβλ. πρὸς κέντρα λακτίζειν παροιμ. περὶ ματαίας ἀντιστάσεως.

λαμβάνομαι πιάνομαι ἀπὸ κάπου νεώς λάβεσθε κώπαις 1386 κυρίως : « πιαστῆτε ἀπὸ τὸ καράβι μὲ τὰ κουπά », δηλ. γίνετε κύριοι τοῦ πλοίου, κατευθύνετε τὸ πλοῖον διὰ τῶν καπῶν.

λάμπω: λάμπομαι πυρὶ 1155 καίσομαι.

λανθάνω διαφεύγω τὴν προσοχήν ἐν 118 κ.έ. σύντ. : χρεῶν (νῷ) χωρεῖν ὅποι (τῆς Τανωικῆς) χθονὸς κρύψαντε δέμας λήσομεν.

λάσκω λέγω αὐδὴν λακὼν 976 φωνὴν ἐκβαλών.

λάτρευμα λατρεία πολύχρονα λατρεύματα 1275 λατρεία, ἡ ὅποια κάνει νὰ συρρεύσῃ πολὺς χρυσός. Τὰ περιλάλητα πλούτη τῶν Δελφῶν ἀπέκειντο εἰς τοὺς θησαυρούς.

λατρεύω 1115 ὑπηρετῶ.

λατώ δωρ., ἀττ. Λητώ, ἡ μήτηρ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος.

λείπω: ὥν γε δυνατὸν οὐδ' ἔγὼ λείψω χάριν καὶ ἔγὼ δὲν θὰ παραλείψω νὰ κάμω πρὸς εὐχαρίστησίν σου κάτι ἀπὸ ἐκεῖνα τούλαχιστον, ποὺ εἶναι δυνατόν.

λέκτρον κλίνη, κλίνη νυμφική, γάμος: ἔγημε λέκτρα 538 ἔγημε γάμον (σύστοιχ. ἀντικείμ.) δόλια (ἐνν. λέκτρα ἔγημε) 539 ὁ γάμος, ποὺ ἔκαμε, ἡτο δόλιος.

λέξεται 1047 παθητ.

λεπαῖος πετρώδης, ἀπόκρημνος.

λευκοθέα θαλασσία θεά.

λέχος τό, κλίνη, συζυγική κλίνη, γάμος.

λήδα ἡ σύζυγος τοῦ Τυνδάρεω.

λῆμα φρόνημα.

λιβάς ἡ, σταγάνων, ῥύαξ.

λινόδετος δεδεμένος διὰ λινῶν σχοινίων: χαλινοὶ λινόδετοι 1043 λινῆ σχοινία, πρυμνήσια.

λινοπόρος ὁ κάμνων τὸ πλοῖον νὰ προγωρῇ διὰ τῶν λινῶν ίστιων, ἐπίθ. τῆς αὔρας 410.

λιπαρὸς στιλπνός, λαμπρός.

λόγος 578, 672 σκέψις, λογισμός διηλθον χάτερον λόγον τινὰ 672 καμα καὶ μίαν ἄλλην σκέψιν· 998 δικαιολογία· λόγοι 737 ὅρκου λόγῳ 761 προφορικῶς.

λόγχη: 823 σύντ.: παλαιὰν λόγχην Ηέλοπος ἐν δόμοις πατρός.

λοιβά δωρ., ἀττ. λοιβή, σπονδή· λοιβά "Αἰδα 169 νεκρικὴ προσφορά, γοσι.

Λοξίας ἐπωνύμιον τοῦ Ἀπόλλωνος.

λουτρά ὅδωρ διὰ τὸ γαμήλιον λουτρὸν καὶ τὸ ἀγγεῖον τὸ περιέχον αὐτὸν (ἡ λουτροφόρος). Οἱ μελλόνυμφοι ἐλούοντο τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου μὲ ὅδωρ ὥρισμένης, ἵερᾶς θεωρουμένης πηγῆς (ἐν Ἀθήναις τῆς Καλλιφρόνης ἢ Ἐννεακρούνου)· εἰς τὴν Ἰφιγένειαν ἀναχωροῦσαν εἰς Αὐλίδα ἔδωκεν ἡ Κλυταιμήστρα ὅδωρ τῆς πατρίδος της, διὰ νὰ λουσθῇ μὲ αὐτὸν ἡ Ἰφ. ἐπὶ τῆς ἀμάξης ἥδη εὑρισκομένη ἀνεδέξατο τὴν λουτροφόρον.

λοχεία τοκετός· θιγγάνω λοχείας 382 ἐγγίζω λεγώ ἢ ὅ, τι σχετίζεται μὲ αὐτήν.

λοχεία τά, ὁ τόπος ὅπου ἔγινεν ὁ τοκετός.

λόχιος (λέχος, λεχώ, λέκτρον, ἐπιλόχιος) ὁ ἀνήκων εἰς τὸν τοκετόν· λόχιαι στερράν παιδείαν Μοῖσαι ἔντείνουσιν θεαὶ 206 αἱ Μοῖραι τοῦ τοκετοῦ τραχὺν τὸν ἐκ παιδὸς βίον πιεστικῶς καθιστᾶσι « μὲ προώρισαν νὰ μεγαλώσω μέσα στὰ βάσανα » λοχία 1097 εἶναι· ἡ "Ἄρτεμις ὡς βοηθοῦσα τὰς τικτούσας, θεὰ τῶν τοκετῶν.

λυγαῖος σκοτεινός· ὅμμα λυγαίας νυκτὸς 110 ὁ δρθαλμὸς τῆς σκοτεινῆς νυκτός, ἡ νύξ ἢ ὅποια διὰ τοῦ σκότους της ἐπιβλέπει καὶ προστατεύει.

λυπρὸς ἐλεεινός, ἀθλιος, λυπηρός, ἐνοχλητικός.

λώβα δωρ., ἀττ. λώβη, σκληρά, ἀστοργας συμπεριφορά, ἀτίμωσις, ὕβρις, κακοποίησις, ἀλαζονεία. Ἐν 211 ἡ Κλυταιμήστρα ἐγένησε τὴν Ἰφιγένειαν, διὰ νὰ γίνη σφάγιον εἰς τὴν ἀλαζονείαν τοῦ πατρός.

μανθάνω 810 ἀκούω.

μαντεῖος μαντικός. Ἐν 1267 κ.ξ. ἡ Γαῖα ὀργισθεῖσα, διέτι ἐξετοπίσθη ἐκ Δελφῶν ἡ θυγάτηρ της Θέμις (φθόνῳ θυγατρός), ἔδρυσεν δινειρομαντεῖον καὶ οὔτω (δὲ 1267) ἀφήρεσεν ἀπὸ τὸν Φοῖβον τὸ μαντικὸν ἀξίωμα.

μάρναμαι μάχομαι.

μάταιος 275 ἀνόητος.

μεθίημι ἀφήνω ἐλεύθερον, λύω.

μεθίστημι μετακινῶ, ἀπομάκρύνω, ἀπαλλάσσω· μετάστησόν (με) θεᾶς σφαγίου, ἐφ' οἷσι ξενοφόρους τιμᾶς ἔχω 755 ἀπάλλαξόν με ἀπὸ τὰ σφάγια τῆς θεᾶς, ποὺ ἔχω τὸ ἀξίωμα νὰ θυσιάζω ξένους· μεθίστημι φόρου 1177 ἀπομακρύνω ἀπὸ τὸ μίασμα τοῦ φόρου.

μέλαθρον στέγη, δροφή, κατοικία· μέσον γᾶς ἔχων μέλαθρον 1258 ἔχων ὡς ἀνάκτορόν σου τὸ μέσον τῆς γῆς. Ἐπιστεύετο δτι εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς ίερὸν ἥτο ὁ δημοφαλὸς (τὸ κέντρον) τῆς γῆς, λευκὸς δὲ λίθος ἔχων σχῆμα κολούρου κώνου ἐδείκνυε τὴν θέσιν.

μέλει ὑπάρχει φροντίς· τῇ τύχῃ οἷμαι μέλειν τοῦδε ξὺν ήμīn 909 νομίζω ὅτι ἡ τύχη φροντίζει περὶ τούτου ὑποβοηθούντων ήμῶν.

μελεόφρων δλέθρια φρονῶν.

μέλομαι εἶμαι ἀντικείμενον φροντίδος, ἀγάπης· τὰν ἐν θρήνοισι μοῦσαν νέκυστι μελομέναν 183 τὸ θρηνητικὸν ἄσμα τὸ προσφιλές εἰς τοὺς νεκρούς· τοιοῦτον ἄσμα τονίζει (ὑμνεῖ ἐν μολπαῖς) ὁ "Ἄδης δίχα παιάνων, οἱ ὅποιοι ἥσχαν ὕμνον πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα κυρίως καὶ εἴχον τόνον χαριόσυνον· μελόμενος 645 προωρισμένος, καθωσιωμένος.

μέλπω τραγουδῶ, ὕμνω· μέλπω ποσὶ 429 τραγουδῶν χορεύω· πεντηκοντα κορᾶν Νηρῆδων χοροὶ μέλπουσιν ποσὶ ἐγκύκλιοι τῶν πεντήκοντα θυγατέρων τοῦ Ἀφρέως οἱ χορευτικοὶ διμίλοι· τραγουδοῦν καὶ γιγεῖσθεν ἐν κύκλῳ.

μέμονα, πρκμ. μὲ σημασίαν ἐνεστ., ποθῶ· ἀμφίλογα δίδυμα μέμονε φρὴν 655 ὁ νοῦς μου ταλαντεύεται μεταξὺ δύο ἀποφάσεων· ταῦτα λέγει ὁ Χορὸς μὴ γνωρίζων πότερος (εἰναι) ὁ μᾶλλον (δυστυχῆς) 654.

μὲν ἐν 386 τούλαγιστον (ὑπονοεῖται : δὲν γνωρίζω πῶς σκέπτονται οἱ ἄλλοι).

μέροπες ἄνθρωποι· 1264 κ.ἔ. βλ. δνοφερός.

μεστός: τὸ "Αργος αὐτοῦ μεστὸν 804, ὁ Ὁρέστης γεμίζει τὸ "Αργος μὲ τὴν παρουσίαν καὶ μὲ τὴν φήμην του.

μέτα 1300 μέτεστι· τί ήμīn δρασμοῦ μέτα; τί σχέσιν ἔχομεν ἡμεῖς μὲ τὴν ἀπόδρασιν;

μεταδίδωμι δίδω μερίδιον· μεταδίδωμι γνώμης 1030 ἀνακοινώνω τὴν γνώμην μου.

μεταδρομή καταδίωξις.

μεταίρω μετακινῶ.

μετάρσιος μετέωρος· μεταρσία ὑπὲρ πυρᾶς 27 σηκωτά, « στὸν ἀέρα », ἐπάνω ἀπὸ τὸν βωμόν.

μετάστασις ἀλλαγὴ πορείας. Ἐν 816 τὸ μετάστασιν ἐπεξήγησις τοῦ εἰκόνων τοῦ μύθου ἐν λ. διηνέω.

μετέρχομαι καταδιώκω, τιμωρῶ, ἐκδικοῦμαι· τοὺς ὑβρισθέντας γάμους Ἐλένης μετελθεῖν 13 νὰ λάβῃ ἐκδίκησιν διὰ τὴν προσβολὴν τὴν γενομένην εἰς τὸν σύζυγον τῆς Ἐλένης.

μέτεστι ὑπάρχει μερίδιον· μέτεστι χῦμιν μέρος 1299 μετέχετε (ἐνέχεσθε) καὶ σεῖς.

μετοίχομαι πηγαίνω πρὸς ἀναζήτησιν 1332 βλ. ἀπόρρητος.

μηλοθύτης ὁ θύων πρόβατα· ὁ ἐφ' οὗ προσφέρουν θυσίας προβάτων.

μὴν βέβαια, «ἀλήθεια», ὅμως· οὐ μήν... ἀλλὰ 630 ἐν τούτοις· καὶ μὴν 1050 τότε καὶ.

μητροκτόνος ὁ φονεύσας τὴν μητέρα του· κηλὶς μητροκτόνος 1200 μίασμα ἀπὸ τὴν μητροκτονίαν.

μηχανάομαι -ῶμαι εὐρίσκω μηχανήν, τρόπον· ἐσβάσεις μηχανώμενοι 101 μηχανεύμενοι νὰ παραβιάσωμεν τὴν εἰσοδον.

μηχανή μηχανή, μέσον, τρόπος· πάσας προσφέροντε μηχανὰς 112 θέτοντες εἰς ἐνέργειαν ὅλα τὰ μέσα.

μίασμα: μίασμα χεροῖν 1047 μίασμα ἐκ φόνου προερχόμενον.

μιν αὐτόν, αὐτήν, αὐτό.

μισθός ἀμοιβή: μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν 593 ἀμοιβὴν ὅχι εὐκαταφρόνητον· τὸ μισθόν. ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ σωτηρίαν 594.

μίσος 525 μισητῇ· τὸ ἀφηρ. οὐσιαστικὸν ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου· πρβλ. τὰ ἡμέτερα: πομπή, λέρα, σίχαμα.

μοῖρα μερίδιον· ἵτ' ἐπ' εὐτυχίᾳ τῆς σφιζομένης μοίρας εὐδαιμονες δύντες 1490 πηγαίνετε εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ θεοῦ, εὐτυχεῖς διότι ἀνήκετε εἰς τὴν μερίδα τῶν σφιζομένων.

μονοτράπεζος ὁ ἐν χωριστῇ τραπέζῃ· ξένια μονοτράπεζα 949 φιλοξενία, καθ' ἥν καὶ ὁ φιλοξενούμενος καὶ οἱ φιλοξενοῦντες τρώγουν εἰς ίδιαιτέραν ἔκαστος τράπεζαν.

μόρος θάνατος.

μόχθος 155, 191 συμφορά.

μυριοτευχῆς ὁ φέρων μυρία τεύχη ὅπλα καὶ συνεκδοχ. μυρίους ἐνόπλους. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 141 βλ. χιλιοναύτας.

μυσταρδός μιαρός, μεμιασμένος· μυσταρά ἐστι 1211 μεταδίδουν τὸ μίασμα.

μύσος τό, μίασμα.
μῶν μήπως.

ναῖτι δωρ., ἀττ. νηί.

νάιος ὁ τῆς νεώς, «καραβίσιος»· νάιοι δρασμοὶ 891 φυγὴ διὰ πλοίου· νάιον ὅχημα πλοῖον, ἐν δὲ 410 (μετωνυμικῶς) ναῦται, ποντοπόροι (πρβλ. τὸ θέατρον = οἱ θεαταί)· ἐπλευσαν, νάιον ὅχημα ἐπλευσαν, αὐτοὶ οἱ θαλασσοπόροι.

νάπτη κοιλάς, χαράδρα.

Ναυπλία τὸ σημερινὸν Ναύπλιον.

ναυστθλόσματι - οῦματι λαμβάνω μετ' ἐμαυτοῦ διὰ θαλάσσης.

ναυστολέω - ᾗ πλέω, ταξιδεύω, μεταφέρω διὰ θαλάσσης· διὰ ναυστολῶν εἰμ' ἐγὼ τὰς συμφορὰς 599 ἐγὼ ἔγω ἀρματώσει τὸ καράβι τῶν συμφορῶν.

ναυτίλος ναυτικός· ναυτίλος ἐφθαρμένος 276 ναυαγός.

νεανίας 304 γενναῖος.

νεῖκος τό, ἔρις, φιλονικία· 813 σύντ : ἥκουσα νείκη, ἀηδὶν περὶ χρυσῆς ἀρνός· τὰ τοῦ μύθου βλ. ἐν λ. δινεύω.

νεδός νεώς.

νεοχμόδς νέος (μόνον ἐπὶ πραγμάτων).

Νηρεὺς θαλάσσιος θεός· κούρα αὐτοῦ (217) ἡ Θέτις.

νίζω νίπτω· νίζω φόνον 1338 ἀποπλύνω τὸ ἐκ τοῦ φόνου μίασμα.

Νίκη: ἐν 1497 κ.έ. ὁ Χορδός παρακαλεῖ τὴν θεὰν Νίκην νὰ ἀναδεικνύῃ αὐτὸν νικητὴν εἰς τοὺς δραματικοὺς ἀγῶνας.

νιν αὐτόν, αὐτήν, αὐτό, αὐτούς, αὐτάς, αὐτά· **νιν** 1240 αὐτούς, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἀρτεμιν.

νίπτεω ἀποπλύνω, ἀπολυμαίνω.

νομίζεται 471 συνηθίζεται· νόμισμα 1471 ἔθιμον.

νόμος 35 ἔθιμον· σύντ.: χρώμεσθα νόμοισιν ἐօρτῆς, ἡς μόνον τοῦ νομα καλόν, τὰ δ' ἄλλα... ἡ Ἰφιγένεια σιωπᾶ, διότε φοβεῖται νὰ προφέρῃ τὴν λέξιν αἰσχρά· 970 δικαστικὴ ἀπόφασις.

νοσέω - ᾗ 536, 680, 693 εύρισκομαι εἰς κακὴν κατάστασιν· 1018 δυσκολεύομαι, παρουσιάζω ἀσθενὲς σημεῖον, «σκοντάφτω».

νοστέω - ᾗ ἐπιστρέφω εἰς τὴν πατρίδα.

νόστος ἐπιστροφὴ εἰς τὴν πατρίδα· ἐν 1112 γῇ, χώρα (βλ. ἐμπολά).

νοτερὸς ὑγρός.

νοτίζω βρέχω· ἐν 832 - 833 τμῆσις: κατά... νοτίζει.

νοτίς ὑγρασία, ὕδωρ, κῦμα.

νυμφεύματα γάμος.

νύν (ἐγκλιτ.) λοιπόν.

νύχιος νυκτερινός· 1262 βλ. Χθών.

νψῶν 482 εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο· ἐκ τοῦ μέλλοντος.

νῶτον ῥάχις, πλάτη· νῶτα χθονὸς ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς· νῶτα πόντου ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης.

ξείνα ξένη, φιλοξενούμενη· ἀξείνου πόντου ξείνα 218 διαιμένουσα ὡς ξένη εἰς τὰς χώρας τοῦ ἀξένου πόντου (τοῦ κατ' εὐφημισμὸν Εὔξείνου).

ξενόεις πλήρης ξένων· 1282 βλ. πολυάνωρ.

ξενοφορέω - ὦ 1021 φονεύω τὸν φιλοξενοῦντά με.

ξενοφόνος ὁ φονεύων ξένους· ξενοφόνοι τιμαὶ 776 λειτούργημα, τιμητικὴ ὑποχρέωσις τοῦ θυσιάζειν ξένους.

ξεστὸς ἔξεσμένος, λεῖος.

ξουθὸς ξανθός, ξανθόμαυρος· ξουθᾶν μελισσᾶν (γεν. πληθ.).

ξύζυγος 250 σύντροφος.

ξυνάπτω 1371 συμπλέκομαι· ὡς τῷ ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη ὅστε τὰ μέλη (ἡμῶν) συναποκαμεῖν σὺν τῷ ξυνάπτειν (εὐθὺς μετὰ τὴν συμπλοκὴν).

ξυναρμόζω συνάπτω, συνταιριάζω· ὅψιν ὄμμάτων ξυνήρμοσεν 1167 ἔκλεισε τὰ μάτια του.

ξυνετοί ἐν 1092 εἶναι οἱ ἐννοοῦντες τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν καὶ γνῶσται τῶν μύθων· δι' αὐτοὺς ἡ βοὴ τῆς ἀλκυόνος εἶναι εὐξύνετος; γνωρίζουν δηλ. ὅτι διὰ τῶν ἀσμάτων τῆς (μολπαῖς) θρηνεῖ τὸν σύζυγόν της· βλ. ἀλκυών.

ξυνευνέτης σύζυγος.

ξυνοικέω - ὦ 915 εἰμαι σύζυγος.

ξυντείνω ἐντείνω, τεντώνω, στενοχωρῶ, πιέζω· 207 βλ. λόχιος.

ὅδε, ἥδε, τόδε: οἴδε χωροῦσι 456, νά, ἔρχονται· τάδε βαίνει 460 νά, βαδίζουν· τῆσδ' Ἀθηναίας 1436 ἐμοῦ τῆς Ἀθηνᾶς.

όδύρομαι θρηνῶ· τί ταῦτ' ὁδύρῃ; 482 διατί κάνεις αὐτοὺς τοὺς ὁδυρμούς;

ὅθεν 35 συνεπείχ τοῦ ὄποίου.

ὅθι ὅπου.

οἰαξ δ, δοιάκι (ἢ λαβὴ τοῦ πηδαλίου)· ἐνίστε καὶ αὐτὸ τὸ πηδάλιον.

οἴδμα κῦμα.

οἰκεῖος: οἰκεῖοι θάλαμοι 1140 οἱ θάλαμοι τοῦ σπιτιοῦ μας· οἰκεῖον ἥλθον τὸν φόρον κεκτημένοι 1171 ἥλθον φέροντες τὸ ἐκ φόρου μίασμα ἀπὸ τὴν πατρίδα των (κατ' ἄλλους: ἔχοντες ἐπάνω των μίασμα ἐκ φόρου συγγενικοῦ).

οἰκίζω βάζω τινὰ νὰ κατοικήσῃ, ἐγκαθιστῶ.

οἰκτίζομαι εὐσπλαγχνίζομαι, θρηνῶ, πενθῶ· οὕ τοι νομίζω σοφόν, δες ἂν μέλλων κτενεῖν οἴκτῳ τὸ δεῖμα τοῦλέθρου νικᾶν θέλῃ, οὐχ δστις "Ἄδην ἐγγὺς δντ' οἰκτίζεται σωτηρίας ἀνελπις 484 πιστεύω ὅτι δὲν εἶναι λογικὸν πρᾶγμα, ἐὰν κανεὶς, δταν πρόκειται νὰ θανατώσῃ, θέλῃ νὰ ἔξουδετερώνη μὲ ἐκδηλώσεις εὐσπλαγχνίας τὸν φόβον τῆς καταστροφῆς, (ἐπίσης πιστεύω ὅτι) δὲν (εἶναι λογικόν), ἐὰν κανεὶς θρηνῇ διὰ τὸν ἐγγίζοντα θάνατόν του, ἐνῷ δὲν ἔχει ἐλπίδα σωτηρίας· τὸ σοφὸν εἶναι οὐδέτερον, τὸ δὲ δστις εἰσάγει πρότασιν ἀναφορικὴν ὑποθετικὴν (= εἰ τις)· πρβλ. διὰ τὴν σύνταξιν 606 αἰσχιστον δστις...

οἰκτίρω εὐσπλαγχνίζομαι, αἰσθάνομαι συμπάθειαν.

οἰκτος εὐσπλαγχνία, συμπάθεια· ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἰκτον γυνὴ 1054 ἡ γυνὴ ἔχει βέβαια τὴν δύναμιν νὰ κινῇ τὸν οἰκτον· 646 πράγματα ἄξια οἰκτον· οἰκτοι «τρυφερότητες».

οἰμώζω φωνάζω οἴμοι οἴμοι.

οἰνηρὸς δ ἀνήκων εἰς τὸν οἰνον· Βάκχου οἰνηραὶ λοιβαὶ 164 οἶνος· βλ. κρατήρ.

Οἰνόμαος βασιλεὺς τῆς ἐν "Ηλιδι Πίστης· βλ. Πέλοψ.

οἰνωπὸς δ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου, βαθέως ἐρυθρός.

οἰστρος βοιδόμυγα· μεταφρ. πᾶν τὸ ἐρεθίζον μέχρι μανίας· 394 βλ. σύνοδος.

οίτος δ, μοῖρα, συμφορά· ἔλεγος οίτος 1091 ἀξιοθήνητος, θλιβερὰ μοῖρα.

οἰχεται 552 ἀπώλετο.

οἰκέλλω ῥίπτω εἰς τὴν ξηράν.

ὅλβιος εὐτυχής, μακάριος, πλούσιος, εὐλογημένος.

ὅλβιος πλούσιος, εὐτυχία: φέρομαι βάρος ὅλβου 416 κυνηγῶ τὰ μεγάλα πλούτη γνώμα ὅλβου 419 φιλόπλουτος διάθεσις αὕτη εἰς ἄλλους μὲν εἶναι ἀμετρος (ἄκαρος), εἰς ἄλλους δὲ μετρία (ἥκει ἐς μέσον): χάρις ὅλβου 455 εὐτυχία βλ. κοινός.

ὅλλυμι: ὅλωλεν ὡς ὅλωλε τοῖσιν εἰδόσιν 575 ἐχάθη ὅπως ἔχαθη κατὰ τὴν κρίσιν τῶν γνωριζόντων τὰ πράγματα.

ὅλόμαν ὠλόμην.

ὅμαιμος συγγενῆς ἐξ αἴματος, συνήθως (ἐν 'Ιφ. Τ. πάντοτε) ἀδελφός.

ὅμαιμων = **ὅμαιμος**.

ὅμαρτέω - ω ἀκολουθῶ, συνοδεύω.

ὅμογενῆς συγγενῆς.

ὅμόσπορος ὁ, ἡ, ἀδελφός, ἀδελφή.

ὅναισθε εὐκτ. μέσ. ἀρ. τοῦ ὀνίημι ὠφελῶ· ὅναισθε μύθων 1078 « νὰ ἔχετε καλὸ γιὰ τὰ λόγια σας ».

ὅναρ καὶ ὑπνους 518 βλ. **ὅφελον**.

ὅνειρον καὶ **ὅνειρος** 452 βλ. **κοινός**.

ὅνησις (ὀνίημι) ὠφέλεια: ὅνησιν σπεύδοντα 579 ζητοῦσα νὰ ὠφελήσω· τὸ σπεύδοντα παρὰ τὸ ἥκομεν, ὅπερ ἀντὶ τοῦ ἐνιχοῦ.

ὅνομάζω: πότερος ὑμῶν ἐτράθ' ὠνομασμένος Πυλάδης κέκληται ; 492 ποῖος ἀπὸ σᾶς τοὺς δύο καλεῖται Πυλάδης προσφωνηθεὶς μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα ἐδῶ (εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων) ; 'Η Ίφιγένεια εἶχεν ἀκούσει τὸ ὄνομα τοῦ Π. ἀπὸ τὸν βοσκὸν (249, 285, 321)· 1321 βλ. θαῦμα.

ὅρειος ὄρεινός, ὄρεσίβιος, βουνίσιος.

ὅρθῶς: ὅρθῶς φίλος 610 πραγματικός, εἰλικρινῆς φίλος.

ὅρκιος ὁ ἀνήκων εἰς ὄρκον· δε εἰς δν ὄρκιζεται τις.

ὅρμιζομαι ἀγκυροβολῶ.

ὅρνις - ιθος ὁ, (σπανίως θηλ.) πτηνόν.

ὅρνυμαι κινοῦμαι, σηκώνομαι· 1149 βλ. ἀρρόπλουτος.

ὅρος 85, 1451 ὄριον, σύνορον· 1219 χρονικὸν ὄριον, προθεσμία.

ὅρούω ὄρμω.

ὅρφων δωρ., ἀττ. - η, ἡ, σκότος· οἷαν ἰδόμαν δψιν ὄνείρων νυκτός, τᾶς ἐξῆλθ' ὅρφων 150 ἀφοῦ τέτοια ὄνειρα εἶδα τὴν νύκτα, τῆς ὅποιας ἔφυγε τὸ σκότος (δηλ. τὴν περασμένην ν.) τὸ νυκτός χρον.

δς 574 διότι αὐτὸς (ὁ Ὁρέστης).

δσία ἡ, θεῖος νόμος, ιεροτελεστία, θρησκευτικὸς τύπος· δσία δίδωμ' ἔπος τόδε 1161 ἐκ θρησκευτικοῦ καθήκοντος προφέρω τὴν λέξιν ταύτην (τὸ ἀπέπτυσα)· δσίας ἔκατι 1461 πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ τύπου.

δσιος σύμφωνος μὲ τὴν θρησκείαν, θεάρεστος, ιερός, ἡγιασμένος· τὰ ἐνθάδε δσια 343 τὰ ἐδῶ καθήκοντα· τὸ δσιον δώσω φόβῳ 1037 τὸ ἄγνον θὰ προσφέρω ἐκ φόβου· ἡ Ἰφιγένεια θὰ ἴσχυρισθῇ, λέγει, δτι θὰ θυσιάσῃ μόνον δτι εἰναι ἄγνον, καθαρόν, ἡγιασμένον, ἐκ φόβου μήπως δυσαρεστήσῃ τὴν θεάν, ἐὰν προσφέρῃ τι ἀνόσιον, μεμιασμένον· (ἄλλοι ἄλλως ἐρμηνεύουσι)· δσιον 1045 ἐπιτετραμμένον· δσιώτερον 1194 κατὰ τρόπον συμφωνότερον πρὸς τοὺς κανόνας τῆς λατρείας.

δστις: δστις ποτὲ ἥλθεν 340 ὅποιοισδήποτε καὶ ἀν εἰναι αὐτὸς ποὺ ἥλθεν· ἥτις εἰ ποτε 483 ὅποιαδήποτε καὶ ἀν εἰσαι.

δτου 926 = ἥστινος, δτω 1071 = ἥτιν.

ού: οὐδ μή... ἀλλὰ 630 ἐν τούτοις· οὐδ γάρ ἀλλὰ 1005 (κυρίως : οὐδ γάρ ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἀλλά...) = καὶ γάρ, « γιατὶ ἀλήθεια ». οὐδ 359, 1231, 1464 ὅπου· οὐδ δὴ 320 ἐκείνην τὴν στιγμήν.

οῦδας τό, ἔδαφος, γῆ.

οῦδεις: οὐδὲν ἄλλο 827 κανὲν ἄλλο ὅνομα δὲν ἔχω νὰ σοῦ δώσω.

οῦκουν λοιπὸν δέν...

οῦνεκα ἔνεκα· δτι, διότι.

ούράνιος 986 οὐρανοπετής, διοπετής· πρβλ. 88.

οὔρειος (= ὄρειος) δρεινός, δρεσίβιος, βουνίσιος· οὔρεία μόσχος 163 ἀγελάς περιπλανωμένη ἐλευθέρα εἰς τὰ ὅρη.

δφλισκάνω ὄφείλω· ἐπισύρω κατ' ἐμαυτοῦ· μωρίαν τ' δφλισκάνει θηγήσκει θ' δμοίως 488 καὶ μωρὸς κρίνεται καὶ τὸν θάνατον δὲν γλυτώνει.

δχημα 410 βλ. νάιος.

δχθος ὁ, ψώμα, βράχος (961 « πάγος »). 'Εν 290 ὁ Ὁρέστης παθαίνει παραίσθησιν: ἡ μήτηρ του, τὴν ὅποιαν ἡ Ἐρινύς κρατεῖ εἰς τὴν ἀγκάλην της, μεταβάλλεται αἰφνις εἰς βράχον (δχθον) ἀπειλοῦντα νὰ· τὸν συντρίψῃ.

δχδες δ, δχημα· ἀρμάτων δχοι 370 ἀρμιχ (περίφρασις).

παιάν ὅμνος πρὸς θεὸν (κυρίως τὸν Ἀπόλλωνα).

παιδεία 206 παιδικὴ ἡλικία· βλ. λόχιος.

παιδινὸς παιδικός· διὰ τὸν ὅλον χωρίον 1271 βλ. ἐλίσσω.

Παλαίμων θαλάσσιος θεός.

παλαμναῖον τό, μίασμα προερχόμενον ἀπὸ τὸν φονέα, τὸν παλαμναῖον.

παλιμπρυμνος ὁ ὀπισθοχωρῶν μὲ τὴν πρύμνην· νεώς ὥθει παλίμπρυμν' ἵστια 1394 ὥθει τὰ ἵστια τοῦ πλοίου ὀπίσω πρὸς τὴν πρύμνην (καὶ οὕτω τὸ πλοῖον ὀθεῖτο πρὸς τὴν ἔηράν χωρὶς νὰ στραφῇ).

πάλιν ὀπίσω.

παλιρρους ὁ ῥέων πρὸς τὰ ὀπίσω (ἐν στ. 1397 πρὸς τὴν ἔηράν).

Πάν ποιμενικὸς θεός· ἐλατρεύετο κυρίως ἐν Ἀρκαδίᾳ.

παραβάλλομαι : ἐγώ σοι παραβάλλομαι θρήνους 1094 παραβγαίνω μ' ἐσένα ὡς πρὸς τοὺς θρήνους.

παραιρέομαι - οῦμαι 25 ἀποσπῆ.

παράκτιος ὁ παρὰ τὴν ἀκτήν· οὐ δραμεῖσθε παράκτιοι ; 1424 δράμετε πρὸς τὴν ἀκτήν.

παραστάδες αἱ, τὰ ἑκατέρωθεν τῆς θύρας ἔυλα ἢ λίθοι ἢ τετράγωνοι στῦλοι καὶ τὸ μεταξὺ αὐτῶν διάστημα· ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσιν 1159 σταμάτα εἰς τὸν πρόναον.

πάρεργον ἔργον δευτερεῦον, παρὰ τὸ κύριον· ὡς ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας 514 (θὰ τὸ κάμω αὐτὸν) ὡς κάτι τὸ δευτερεῦον μέσα εἰς τὴν δυστυχίαν μου· ὁ νοῦς : μέσα εἰς τὴν τόσην δυστυχίαν μου δὲν εἶναι σπουδαῖα ἐνόχλησις, δὲν ἐπαυξάνει τὴν δυστυχίαν μου, τὸ δτὶ θὰ σοῦ δώσω μερικάς πληροφορίας· ὕστε δέχομαι.

παρέρχομαι 753 παραλείπω.

παρευτρεπίζω ἐτοιμάζω ὡς βοηθός, βοηθῶ εἰς τὴν ἐτοιμασίαν· παρευτρεπίζετε τάνδον τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῇ 725 βοηθεῖτε τοὺς ἐπιμελητὰς τῆς θυσίας εἰς τὰς ἐν τῷ ιερῷ προετοιμασίας.

παρηγις - ίδος ἡ, παρειά.

παρθενῶνες διαμέρισμα τῶν παρθένων ἐν τοῖς ἀνακτόροις.

παρίημι 793 ἀφήνω κατὰ μέρος.

παρίσταμαι : παρίσταμαι βωμοῖς 1314 εἴμαι ἐπιμελητὴς τῶν βωμῶν, τῶν θυσιῶν· πρβλ. ἐφεστῶς 726.

πάροιθε πρότερον.

παρόν: ἐπὶ τοῖς παροῦσι 471 διὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν· παρὸν (ἀπρόσ.) 1088 ἐνῷ εἶναι δυνατόν.

πάρος πρότερον.

πάσχω δέχομαι ἐντύπωσίν τινα (καλὴν ἢ κακήν, μέση λέξις). πέπονθας ταῦτό ἐμοί; 657 ἔχεις περιέλθει εἰς τὴν ἰδίαν μὲν ἐμὲ ψυχικὴν κατάστασιν;

πατήρ: πατρὸς 699 δηλ. τοῦ Ἀγαμέμνονος.

πάτρα πατρίς.

πατρὶς 838 ἐπίθετον· χθονὸς πατρίδος πρβλ.. πατρὶς αλα.

πατροκτόνος ὁ φονεύσας τὸν πατέρα του, ἀλλὰ πατροκτόνος χειρ 1083 φονικὴ πατρικὴ χείρ.

παυσίπονος ὁ παύων τοὺς πόνους· πανσίπονος δουλείας ἐμέθεν δειλαίας 450 ὁ ὅποιος νὰ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰ βάσανα τῆς δουλείας ἐμὲ τὴν δυστυχῆ.

πέδον ἔδαφος, πεδίον· 972 τέμενος.

πειρατήρια τά, δοκιμασία, δίκη: νικῶν ἀπῆρα φόνια πειρατήρια 967 ἔφυγα, ἀφοῦ ἐκέρδισα τὴν περὶ φόνου δίκην.

πειστήριος πειστικός.

πελάζω πλησιάζω. Ἐν 880 τμῆσις: ἐπὶ... πελάσαι· εἰς ὅψιν πελάζω 1212 πλησιάζω διὰ νὰ ἴδω.

Πέλοψ υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Φρυγίας Ταντάλου, σύζυγος τῆς Ἰπποδαμείας, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Πίσης Οἰνομάου. Ὁ Οἰνόμαος ἐκάλει εἰς ἄγωνα ἀρματοδρομίας τοὺς μνηστῆρας τῆς κόρης του μὲ τὴν ὑπόσχεσιν δτι θὰ ἔδιδεν αὐτὴν εἰς τὸν νικητήν· τοὺς ἡττωμένους ὅμως ἐφόνευεν. Ὁ Πέλοψ μέλλων καὶ αὐτὸς νὰ διαγωνισθῇ ὡς μνηστὴρ τῆς Ἰπποδαμείας παρέστηρεν εἰς ἀπίστιαν τὸν ἥνιοχον τοῦ Οἰνομάου Μυρτίλον, δστις ἀφήρεσε τοὺς ἥλους ἀπὸ τοὺς τροχοὺς τοῦ ἀρματος τοῦ κυρίου του· οὕτως ἀμα τῇ ἐνάρξει τοῦ ἀγῶνος τὸ ἀρμα διεσπάσθη καὶ ὁ Οἰνόμαος ἀνετράπη. Ὁ Πέλοψ τὸν ἐφόνευσε τότε διὰ τῆς λόγχης του, ἕπως καὶ ὁ Οἰνόμαος ἐφόνευε τοὺς ἡττωμένους μνηστῆρας, καὶ ἐνυμφεύθη τὴν Ἰπποδάμειαν. Ταῦτα συντόμως, ὡς γνωστὰ εἰς τοὺς συγχρόνους του θεατάς, ὑπαινίσσεται ὁ ποιητὴς διὰ τῶν λέξεων θοαῖσιν ἱπποῖς 2. Πέλοπος παιδὶ παιδὸς 807 ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ υἱοῦ τοῦ Πέλοπος.

πέμπω στέλλω, ὁδηγῶ, συνοδεύω.

πεπρωμένος 1438 προωρισμένος.

πέρα περαιτέρω· μύθων πέρα 900 βλ. θαυμαστὸς καὶ πρόσω.

περιβάλλω 796 ἀγκαλιάζω· 799 βάλλω πέριξ· 788 (ὅρκοισι) δένω.

περιβολή τὸ περιβάλλειν· χειρῶν περιβολαὶ 903 ἐναγκαλισμοί.

περικίων ὁ ὑπὸ κιόνων περιβαλλόμενος, περίστυλος.

περιπολέω - ὡ περιφέρομαι, περιπλανῶμαι.

περιστέλλω περιποιοῦμαι, κηδεύω· πᾶς ἄν με περιστελλεῖν ἄν ; ἄχ, νὰ ἥτο δυνατὸν νὰ μὲ ἐκήδευε. (Τὸ ἀν πολλάκις δίς, ἐνίστε καὶ τρίς).

πέσημα πτῶσις· πρᾶγμα πεσόν· οὐρανοῦ πέσημα 1384 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόν· πρβλ. 87 καὶ 977.

πέτρα βράχος.

πέτρος λίθος.

πηγή: πόντου πηγαὶ 1039 θαλάσσιον ὕδωρ· πηγαὶ ὕδάτων 1192 γλυκὸ τρεχούμενο νερὸ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ θαλάσσιον. Τὸ φέον ὕδωρ καὶ τὸ θαλάσσιον ἐπιστεύετο ὅτι εἶχον δύναμιν ἔξαγνιστικήν· πρβλ. 'Ιλιάδ. Α 314 οἴδ' ἀπελυμαίνοντο καὶ εἰς ἄλλα λύματ' ἔβαλλον εἰς τοὺς Πέροσας τοῦ Αἰσχύλου (204) ἡ μήτηρ τοῦ Ξέρξου "Ατοσσα λέγει : χεροῖν καλλιρρόδου ἔψαυσα πηγῆς (διὰ νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν δνείρου).

πῆμα πάθημα, δυστύχημα· φίλα γὰρ ἐλπίς γ' ἐπὶ τε πῆμασι βροτῶν ἀπληστος ἀνθρώποις 414 διότι ἡ ἐλπὶς εἶναι ἀγαπητὴ (θερμαίνει τὴν καρδίαν μας, μᾶς κολακέειν) καὶ πρὸς δυστυχίαν τῶν θυητῶν εἶναι ἀπληστος εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

πίπτω 730 μεταπίπτω, μεταπηδῶ· σύντ. : οὐδεὶς ἀνήρ ἐστιν ὁ αὐτὸς ἐν πόνοις τε δταν τε πέσῃ ἐκ φύσου πρὸς τὸ θάρσος· εἰ γὰρ πέσοι 1221 εἴθε νὰ ἐπιτύχῃ.

Πίσα πηγὴ ἐν Ὀλυμπίᾳ τῆς "Ηλιδος, ἐξ ἡς ὀνομάσθη καὶ αὐτὴ ἡ Ὀλυμπία.

Πισταῖς 824 ἡ ἐκ Πίσης.

πίτνω πίπτω.

πίτυλος ὁ, κυρίως : πλατάγημα τῶν ῥυθμικῶν κινουμένων κωπῶν· ἔπειτα : κάπη καὶ (σπανίως) πλοιῶν· ἐν 307 (μεταφερ.) κρίσις, ὅρμη, παραδαρμός· νεώς πίτυλος εὐήρης πάρα (= πάρεστι) 1050 τὰ καλοταιριασμένα κουπιά τοῦ καραβιοῦ εἶναι ἔτοιμα· ταρσῷ κατήρει πίτυλον ἐπτερωμένον· (παράθεσις εἰς τὸ σκάφος 1345) 1346 « πλεού-

μενο ξεσηκωμένο καὶ μὲ ἔτοιμα σὰ φτεροῦγες τὰ καλοταιριασμένα κουπιά του ».

πλάτη κυρίως τὸ πλατὺ μέρος τῆς κάπης· ἔπειτα: κάπη (π.χ. 1347) καὶ αὐτὸ τὸ πλοῦτον (π.χ. 1427).

πλέον περισσότερον· πλέον λαμβάνω 496 ὡφελοῦμαι, κερδίζω· σύντ.: τί πλέον λάβοις ἀν μαθοῦσσα (ὑποθετ.) τόδε ;

πλήν: πλὴν δσ' οὐχ ὁρῶσα νν 613 ἔκτος μόνον ποὺ δὲν τὸν βλέπω.

πλησίστιος δ πληρῶν (φουσκώνων) τὰ ιστία.

πλωτὴρ ταξιδιώτης.

πνεῦμα φύσημα, ἄνεμος· τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη ; 1317 τί ἄνεμος ἐφύσηξε καὶ ἐπῆρε τέτοιον δέρα τὸ κεφάλι της ;

πόδες τοῦ πλοίου εἶναι τὰ σγοινία τὰ δεμένα εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ ιστίου καὶ κρατοῦντα αὐτὸ τεντωμένον· νῦν « ποδάρια ».

ποδώκεια ταχυποδία.

ποθεινὸς ποθητός (ἐστι) 1006 « ἀποζητιέται ».

ποικίλλω κεντῷ, « ξομπλιάζω », ἐνυφαίνω· εἰκὼ ποικίλλουσα 224 εἰκόνα ποικίλην (ποιλύχρωμον) ἐνυφαίνουσα· βλ. καὶ εἰκώ.

ποικιλόνωτος ποικιλόχρωμος κατὰ τὰ νῶτα.

ποινὰ δωρ., ἀττ. ποιη (δ ἵδε κατωτέρω ἐν λ.).

ποινάομαι - ὄμαι τιμωρῶ.

ποινὴ ἔξαγορά, τιμωρία, ἐκδίκησις, φωνὴ τοῦ αἴματος· ἔνθεν των πρόσθεν δμαθέντων Τανταλιδῶν ἐκβαίνει ποινά γ' εἰς οἴκους 199 ἔκτοτε (ἀπὸ αὐτὴν τὴν πηγήν, ἀπὸ αὐτὴν τὴν αἰτίαν) ἡ φωνὴ τοῦ αἵματος τῶν πρότερον φονευθέντων Τανταλιδῶν εὑρίσκει ἐκδίκησιν (ίκανοποίησιν) πλήγτουσα τοὺς οἴκους (τὴν ἔκάστοτε ἐπερχομένην γενεάν τῶν Τανταλιδῶν, νῦν δὲ τὸν Ὁρέστην)· ἀντιπάλους ποινὰς δίδωμι 446 πληρῶνα σωστά, μὲ ἀνάλογον τιμωρίαν, τὸ κακὸν ποὺ ἔκαμα.

πολέσιν 1264 πολλοῖς.

πόλισμα πόλις.

πολυάνωρ πολυάνθρωπος, πολυσύγγναστος· πολυάνοροι ἐν ξενόεντι θρόνῳ (ἐνν. θῆκε) θάρση βροτοῖς θεσφάτων ἀοιδαῖς 1281 ἔντδες τοῦ ιεροῦ, δπου συρρέουν πάμπολοι ξένοι, ἐνέβαλεν εἰς τοὺς θηγτοὺς πίστιν εἰς τοὺς (ἐμμέτρους) χρησμούς.

πολύθυρος 727 ἦτο ἡ ἐπιστολὴ ἡ ἀποτελουμένη ἐκ πολλῶν πινακίδων, αἴτινες ἐκαλοῦντο θύραι η θυρίδες η πτυχαί.

πολυόρνιθος ὁ ἔχων πολλοὺς ὅρνιθας (πτηνά)· πολυόρνιθος αῖα,

λευκὰ ἀκτὰ 435 εἶναι ἡ Λευκὴ (σήμερον Φιδονήσι), ἐρημόνησος ἐν τῷ Εὔξείνῳ πόντω πάπεναντι τῶν ἑκβολῶν τοῦ Ἰστρου (Δουνάβεως). Ἐκλήθη Λευκὴ διὰ τὸ χρῶμα τῶν βράχων τῆς ἡ, κατ' ὅλους, διὰ τὰ λευκὰ πτηνά, τὰ δόποια ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ διέμενον ἐπ' αὐτῆς: 'Ἐλέγετο ἐπίσης Νῆσος ἡ Δρόμος τοῦ Ἀχιλλέως· (δ. Εὔριπ. ποιητικῶς): 'Αχιλῆος δρόμους καλλισταδίους τὸ δράπιον στάδιον, ὅπου ἐγυμνάζετο δ. Ἀχ. μετὰ τὸν θάνατόν του. Βέβαιον εἶναι ὅτι δ. Ἀχιλλεὺς ἐλατρεύετο εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς νήσου περιοχήν, ὅπου εὑρέθη καὶ βωμὸς πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἴδρυμένος. Τὸ τὰν πολύνομον ἐπ' αἰαν ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐπέρασαν, τὸ δόποιον ἐννοεῖται καὶ ἐνταῦθον ἐκ τοῦ στίχου 424. 'Ο Χορὸς διερωτᾶται: πῶς ἔφθισαν οἱ ξένοι ἐκ τοῦ Βοσπόρου εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων; παρέπλευσαν τὴν Θράκην (παρ' ἄλιον αἰγιαλὸν 425) ἡ ἐπλευσαν ἀνατολικώτερον (ἄξεινον κατὰ πόντον 438) μὲ εὐνοϊκὸν ἀνεμον (πλησιστίοισι προαῖς 430), νότιον ἡ δυτικὸν (αὖραις σὺν νοτίαις ἡ πνεύμασι Ζεφύρου 433 - 434), καὶ ἀφήσαντες ἀριστερά των τὴν Λευκὴν ἥλθον εἰς τὴν Κριμαίαν ;

πολύπτυχος 677 πολυχάραδρος.

πομπή: σχέτλαι πομπαὶ 651 μαῦρο ταξίδι (ἐνν. τοῦ Πυλάδου).
πόνημα ἔργον.

πόνος 114 ἄθλος, κινδύνευμα: πόνοι 661 ἀγῶνες, 988 βάσανα: διὰ πόνων ἄγει ὁδηγεῖ διὰ μέσου δοκιμασιῶν 729 κίνδυνοι· βλ. πίπτω.

πορθέομαι - οῦμαι 302 καταστρέφομαι, ἀφανίζομαι.

πορθμεύω διαβιβάζω, μεταφέρω (κυρ. διὰ στενοῦ θαλασσίου πόρου ἡ ποταμοῦ), διαπορθμεύω πορθμεύω ἵχρος 266, πόδα 936 φέρω τὸ βῆμα, βαθίζω, ἔρχομαι: τίνι λόγῳ πορθμεύετε; 1358 μὲ ποίαν δικαιολογίαν, μὲ ποῖον δικαίωμα, μεταφέρετε; πορθμεύω διωγμὸν 1435 ἐπιχειρῶ καταδίωξιν πορθμεύειν πλάτῃ 1445 ὥστε νὰ διασχίζῃ (τὰ νῶτα τῆς θαλάσσης) διὰ τοῦ πλοίου.

πορθμίς ὀκάτιον, πέραμα, σκάφος.

πόρος πέρασμα: πόρος ἀπορος 897 πέρασμα, τὸ δόποιον ἐφαίνετο ἀδύνατον ἀνέλπιστος σωτηρία: 875 διέξοδος, τρόπος φυγῆς, σωτηρία: 253 θάλασσα.

πορφυρευτικὸς ὁ ἀνήκων εἰς τὰς πορφυρεῖς ἡ πορφυρευτάς, τοὺς ἀλιεῖς τῆς πορφύρας (κοιγχυλίου, ἐξ οὗ ἐλαμβάνετο χρωστικὴ ούσια): πορφυρευτικαὶ στέγαι 263 τόπος διαμονῆς πορφυραλιέων.

πόσις δ, δ σύζυγος.

ποτάομαι - ὥμαι πετῶ.

ποτὲ (ἐν ἑρωτήσει, π.χ. 472, 479) τάχα, ἀρά γε, τέλος πάντων.

πότνια σεβαστή 463 καὶ 533 ἡ Ἀρτεμις· 1123 ἡ Ἰφιγένεια.

πράσσω εύρισκομαι εἰς μίαν κατάστασιν (καλὴν ἢ κακήν, μέση λέξις)· πράσσονθ' ἀ πράσσω 692 ἀφοῦ ἔχω τὴν τύχην ποὺ ἔχω· καλῶς πράσσω 1185 εν πράσσω εὐτυχῶ· πράσσω κακῶς 353 δυστυχῶ (βλ. δυστυχῆς)· πράσσω κοινὰ (ἐνν. Ἀργει) 668 συμμερίζομαι τὴν τύχην (τοῦ Ἀργούς).

πρέσβειρα πρεσβυτέρα.

προδίδωμι 706 ἐγκαταλείπω.

προθυμία: πολλὴ δέ τις προθυμία σε τοῦδ' ἔχοντα τυγχάνει 615 σὲ κατέχει μεγάλη ἐπιθυμία αὐτοῦ (τοῦ θανεῖν).

πρόθυμον τό, 989 προθυμία, ζωηρὰ ἐπιθυμία· τὸ πρόθυμον ἔχω Ἀργει γενέσθαι ἔχω τὴν ζωηρὰν ἐπιθυμίαν νὰ ἔλθω εἰς τὸ Ἀργος· 1023 τόλμη, θάρρος.

προκαλύπτω 312 θέτω ώς προκάλυμμα· δί Πυλάδης μὴ ἔχων ἀσπίδα εἴθεσεν ώς προκάλυμμα τοῦ Ὁρέστου τὰς εὐπήρους ὑφάς πέπλων τὸ καλούφασμένον ἴματιόν του.

πρόκειμαι: τὴν προκειμένην σπουδὴν ἔχοντες 1433 ἐπειγόμενοι διὰ τὸ προκείμενον ζήτημα.

προμηθία πρόνοια.

πρός: πρὸς δὲ 548 πρὸς τούτοις δέ· πρὸς δ' ἀπώλεσέν τινα μὲ τὸ νὰ ἀποθάνῃ ἐκεῖνος κατέστρεψε καὶ κάποιον ἄλλον (δηλ. ἐμέ).

προσάμβασις προσανάβασις· δωμάτων προσαμβάσεις ἐκβησόμεσθα 97 θὰ ἀναβάμεν καὶ θὰ φθάσωμεν ἔως εἰς τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ ναοῦ· ἡ ἐκ τοῦ ἐκβησόμεσθα σημαίνει τὸ τέρμα.

προσάντης ἀνωφερής, δύσκολος, δυσάρεστος.

προσβαίνω 195 προστίθεμαι : προσέβα δωρ., ἀττ. προσέβη.

προσείω 370 σείω τι (εὐχάριστον) ἐνώπιόν τινος ώς δόλωμα (διὰ νὰ τὸν κάμω νὰ ἔλθῃ πλησίον μου), προβάλλω, μεταχειρίζομαι ώς πρόσχημα.

προσήκω 550 συγγενεύω.

πρόσπολος δ, ἡ, θεράπων, θεράπαινα.

προστίθημι: προστίθημι δεσμὰ 1204 ἐπιβάλλω δεσμά, δένω.

προστροπὴ τροπὴ πρὸς τινα, προσφυγή, δέησις· θεᾶς τῆσδε προσ-

τροπήν ἔχω[·] 618 τὸ χρέος μου εἶναι νὰ ἔξευμενίζω αὐτὴν ἐδῶ τὴν θεάν.

πρόσφαγμα σφάγιον, θῦμα[·] πρόσφαγμα θεᾶς 458 θύματα προωρισμένα διὰ τὴν θεάν.

πρόφσω πόρρω, μακράν, πάρα πέρα, πρὸς τὰ ἐμπρός· λόγου πρόσω 839 περισσότερον ἢ ὅσον δύναται τις νὰ παραστήσῃ διὰ λόγων. Πρβλ. κρείσσον ἢ λόγοισιν 836, μύθων πέρα 900.

προτίθεμαι 1218 θέτω ἐνώπιόν μου[·] 1225 ὥρίζω ἐκ τῶν προτέρων, ἔχω τὴν πρόθεσιν, σκοπεύω.

πρότονοι οἱ, τὰ σχοινία τὰ ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ἵστοῦ πρὸς τὴν πρῷραν καὶ τὴν πρύμνην προτεινόμενα καὶ χρησιμεύοντα πρὸς στερέωσιν αὐτοῦ, « στάντζοι », « στράλια »· 1134 βλ. ἐκπετάννυμι.

προύργου 309 προσφόρως (διὰ τοὺς βοσκούς).

προυφείλω ὀφείλω ἀπὸ πρίν· κάμοι τι προυφείλει κακὸν 523 καὶ μαζὶ μου ἔχει κάπιον ἀνεξόφλητον παλαιὸν λογαριασμόν· ἢ 'Ιφιγένεια λέγει κάμοι, διότι καὶ ὁ Ὁρέστης εἰχει εἴπει ὅτι ἡ Ἐλένη ἐπέστρεψε διὰ τὸ κακὸν ἐνὸς τῶν ἰδικῶν του, ἐννοῶν τὸν πατέρα του.

πρύμνηθεν ἀπὸ τὴν πρύμνην. Ἐν 1348 ὁ Ὁρέστης καὶ ὁ Πυλάδης ἑλεύθεροι, ἐνῷ πρότερον ἦσαν δεμένοι (ἐκ δεσμῶν), ἵσταντο ἐπὶ τῆς ἀκτῆς πρὸς τὸ μέρος τῆς πρύμνης τοῦ πλοίου.

πρυμνήσιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν πρύμνην, « πρυμνιός ». κλίμακας ἥγον διὰ κειρῶν πρυμνησίας 1351 κρατοῦντες εἰς τὰς χειράς των κλίμακας ἔφερον αὐτὴν πρὸς τὴν πρύμνην· τὸ πρυμνησίας προληπτικὸν ἐπιρρηματικὸν κατηγορούμενον· τὰ πρυμνήσια τὰ παλαιμάρια ἢ σχοινία, διὰ τῶν ὅποιων δένουν τὸ ἀγκυροβολῆσαν πλοῖον ἀπὸ τὴν πρύμνην εἰς τὴν ξηράν, « πρυμάτσες »: ἐν 1356 εἶχον μὲν λύσει τὰ πρυμνήσια, ἀλλὰ δὲν εἶχον ἀνασύρει ἀκόμη αὐτὰ εἰς τὸ πλοῖον.

πρωτόγονος 209 πρωτότοκος.

πτανὸς δωρ., ἀττ. πτηνός, πτερωτός.

πτυχὴ δίπλα[·] πτυχὴ δέλτου 760 πινακὶς ἐπιστολῆς (βλ. δέλτος). πτυχαὶ 9 καὶ 1082 ἀνωμαλίαι τοῦ ἐδάφους, κοιλάδες.

Πυθὼν - ὄνος ἡ, ἡ θέσις ὅπου οἱ Δελφοὶ καὶ αὐτοὶ οἱ Δελφοί.

πυλωρὸς θυρωρός· ἡ πυλωρὸς (τοῦ ναοῦ) ιέρεια[·] πρβλ. κληροῦχος.

πυρόδομαι - οῦμαι φίπτομαι εἰς τὴν πυράν, καίομαι.

πυρσὸς ἀνημμένη δάκτ., λάμψις· ἐν 1216 φλόγες θείου, δι' οὗ ἀπελύμανιν.

πῶμα ποτόν.

ράνις σταλαγματιά· αίμακται ρανίδες χερούβων 645 φονικὸν (εἰς θανάτωσιν προορίζον) βάντισμα μὲν ἡγιασμένον ὕδωρ.

ράπτω 681 σχεδιάζω, ἔξυφαίνω, μηχανορραφῶ.

ρηγμὸν ἥ -ις -ῖνος ἥ, ἀκτή.

ριπὴ (ρίπτω) ρίξιμον, δρμή· ποδῶν ριπὴ 885 πεζοπορία.

ρόθιος ροχθῶν, πλαταγῶν· τὸ ρόθιον κτύπημα τοῦ κύματος μὲ τὴν κώπην καὶ δὲξ αὐτοῦ κρότος· δίκροτα ρόθια εἰλατίνας κώπας 407 εἶναι τὰ καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς τοῦ πλοίου κροτοῦντα κτυπήματα τῆς ἐλατίνης κώπης (αἱ δοτ. ρόθιοις καὶ αἴραις δργανικαὶ) 426 (καὶ ἀλλ.) κύμα· σύντ. : ἐπὶ ροθίῳ Ἀμφιτρίτας.

σάλος ταραχώδης κίνησις· θαλασσοταραχή· 46 σεισμός.

σαφῆς 919 εἰλικρινής.

σέβω σέβομαι, τιμῶ· σέβω τὸν προκείμενον νόμον 1189 τηρῶ τὸ κρατοῦν ἔθιμον· σέβομαι 648 μακαρίζω· τὸ τύχας μάκαρος 647 γεν. τῆς αἰτίας.

σέθεν σοῦ· πρὸς σέθεν 365 καὶ 368 ποιητ. αἴτιον.

σέλας φῶς· σέλας λαμπάδων 1224 ἀνημμέναι λαμπάδες· νοητέον (κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ ἐκβαίνοντος 1222) ἐκφερόμενον.

σεμνὸς σεβαστός, ἱερός.

σεύομαι τίθεμαι εἰς ταχεῖαν κίνησιν, δρμῷ.

σημαίνω κάνω σημα, φανερώνω, ἀγγέλλω, ἐκθέτω, ἀναφέρω· ὑποδηλῶ νοερῶς (1233)· 1203 σύντ. : τὸ σημαίνειν τόδε ἐστὶ σὸν ἴδιον σου ἔργον εἶναι νὰ δηλώσῃς (νὰ ὑποδείξῃς) τοῦτο· ἐν 1209 ἐκ τοῦ σημανεῖ (οὐχὶ ἐκ τοῦ πέμψον) τὸ πόλει τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν τύχας 1410 ἵνα ἀναγγείλω ἐκεῖθεν τὰ ἐκεῖ συμβάντα.

σημαντρὸν σφραγίς· σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι 1372 « σημαδενοι », τραυματισμένοι.

σιγώμενον ἀπόρρητον.

σκηπτοῦχος ὁ κρατῶν τὸ σκῆπτρον. 'Η Ἰφιγένεια, ὅταν μετέβαινεν εἰς τὴν Αὔλιδα, ἀφῆκε τὸν Ὁρέστην σκηπτοῦχον "Αργει 235, βασιλέου προωρισμένον νὰ κρατήσῃ τὸ σκῆπτρον τοῦ "Αργους.

σκῆψις δικαιολογία· 122 σύντ. : οὐδεὶς μόχθος φέρει τοῖς νεοῖς σκῆψιν· (τοῦ μὴ μοχθεῖν, δηλ. τῆς ἀποφυγῆς τοῦ μόχθου).

σκόλιοψ ὁ, πάσσαλος· σκόλιοψ πήγνυμι 1430 ἀνασκολοπίζω.

σκοπέω -ῶ (καὶ σκοπέομαι-οῦμαι) ἔξετάζω, ἐρευνῶ, κατασκοπεύω.

σκότος ὁ, τὸ σκότος: 1025 βλ. ἐκσφύω.

σκῦλα λάφυρα.

σόφισμα τέχνασμα, ἐπινόημα: σοφίσματα 380 «ξυπνάδες» 1031
βλ. ἀνία.

σπάω - ω ἀνασπῶ, σύρω.

σπουδὴ βία: 1433 βλ. πρόκειμαι.

σταθμὸς 49 στῦλος, κίνων.

στέγος τό, στέγη: οἴκων ὅντες ἐν ταῦτῷ στέγει 950 καὶ ξαν
ύπὸ τὴν αὐτὴν στέγην.

στείχω βαδίζω, πηγαίνω: στεῖχε καὶ σήμαινε σὺ 1211 λέγει ὁ Θόας
εἰς ἔνα τῶν ἀκολούθων του.

στέλλω στήνω, διευθετῶ, εὔτρεπτίζω, ἀποστέλλω, συνοδεύω, μετα-
φέρω: ἐστελλαμεν ταῦν ποντίαν (κατηγορ.) 70 κατηγορήναμεν τὸ πλοῖον
διὰ μέσου τῆς θαλάσσης.

στενάζω: ἐστέναξας τοῦτο 550 σύστοιχ. ἀντικ.

στενόπορος ὁ ἔχων στενὸν πέρασμα: τοιοῦτον ξιτὸ τὸ μεταξὺ τῶν
Συμπληγάδων πετρῶν 888.

στέρομαι καὶ στερόισκομαι καὶ στεροῦμαι: στερεῖσα 474 μτχ. παθ.
ἀορ. β'. ἐν 1058 ὑποκ. τοῦ στερηθῆναι τὸ με εὐκόλως ἐννοούμενον ἐκ
τοῦ τάμ' 1057· τὸ δὲ τάμ' ἐν ὑμῖν ἐστιν ἡ τύχη μου ἐξαρτᾶται ἀπὸ σᾶς.

στερρὸς 206 τραχύς, σκληρός: βλ. λόχιος.

στεφανώ - ω 1499 βλ. Νίκη.

στίβος ὁ, (στελβω πατῶ) ὄδός: 67 σύντ.: ὅρα μή τις βροτῶν
ἐστιν ἐν στίβῳ.

στόλος 1135 τὸ ἔξέχον μέρος τῆς πρώρας, ἔμβολον: βλ. ἐκπε-
τάννυμι.

στόμιον στόμα, ἄνοιγμα, γαλινὸς (κυρίως: τὸ σιδηροῦν τεμάχιον
τὸ τιθέμενον εἰς τὸ στόμα τοῦ ζώου): ὥσθ' αίματηρά στόμι' ἐπεμβα-
λεῖν ἐμοὶ 935 (ναΐ, τόσον) ὥστε μοῦ ἔβαλον γαλινόν, ποὺ μ' ἔκανε νὰ
ματώνω.

στομώδω - ω φιμώνω, φράττω: δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἔμ' ἐστομωμένη
287 κατευθύνουσα ἐναντίον μου τὰς φοβερὰς ἐχίδνας, μὲ τὰς δποίας
εἰναι ὠπλισμένη (περιπεφραγμένη).

Στρόφιος βασιλεὺς τῆς Φωκίδος, γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ Ἀγα-
μέμνονος.

στυγέω - ω μισῶ.

στύφλος σκληρός, τραχύς.

σύγγονος ὁ, ἡ, ἀδελφός, ἀδελφή.

συγκυναγός σύντροφος εἰς τὸ κυνῆγιον.

συγκυρέω - ω συμπίπτω, συμβάινω.

συγχωρέω - ω μέλλ. -σομαι (741), βαίνω πρὸς τὸ ἔδιον μέρος, συναντῶμαι, συγκρούομαι: ἐν 741 συμφωνῶ, παραδέχομαι: δισσαὶ (= δύο) συγχωροῦσαι πέτραι αἱξεῖνον πόντον 124 εἶναι αἱ Συμπληγάδες, αἱ ὄποιαι κατὰ τὸν μῦθον ἔμειναν ἀκίνητοι ἀφ' ἣς διῆλθε διὰ μέσου αὐτῶν ἡ Ἀργώ· ὁ Εὔριπίδης μὲ ποιητικὴν ἐλευθερίαν τὰς φαντάζεται (ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ) εἰς τὸν Κιμέριον Βόσπορον, ἐνῷ συνήθως τὰς ἑτοποθέτουν εἰς τὸν Θρακικὸν Βόσπορον.

συθείς μτχ. παθ. ἀορ. τοῦ σενόμαι τίθεμαι εἰς ταχεῖαν κίνησιν, ὅρμῶ.

συλάω - ω κλέπτω, στερῶ: συντάσσεται μὲ δύο αἰτιατικάς.

συλλήπτωρ βοηθός, συνεργός.

συμβαίνω: ἀπαντα συμβαίνη καλῶς 1055 «εἴθε ὅλα νὰ πᾶνε καλά». Ο 'Ο. ἥρχισεν ἐκφράζων τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ἐπιχείρησίς των θὰ ἐπιτύχῃ (τὰ δ' ἄλλα ἵσως...), ἀλλὰ διακόψας ἐντὸν ἐκφράζει τὸ αὐτὸν εὐχήν.

συμβάλλω 55 ἐξηγῶ, κρίνω.

συμμοιχθέω - ω συμμερίζομαι τοὺς μόχθους, τοὺς ἀγῶνας.

συμπλέω είμαι συνταξιδιώτης, ἀπλοῦς ἐπιβάτης.

συμφορά γεγονός, περίστασις: ποίᾳ συμφορᾷ; 549 ὑπὸ τίνας περιστάσεις; ἀπὸ τί; συμφορὰ 850 περιπέτειαι.

σύναιμος δμαίμος (δ ἴδε).

συναντάω - ω: μὴ συναντῶν φόνῳ; 1210 διὰ νὰ μὴ συναντοῦν τοὺς φονεῖς; εὔκτική, διότι τὸ νόημα εἶναι κυρίως: ὁ ἄγγελος πρέπει νὰ δηλώσῃ εἰς τοὺς πολίτας ὅτι διετάχθη (παρωχ. χρόνος) ἡ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν παραμονή, διὰ νὰ μὴ κτλ.

συναποκάμνω ἀποκάμνω ὁμοῦ, συγχρόνως: 1371 βλ. ξυνάπτω.

συνάπτω ἐνώνω: ἐν 375 ἡ Ἰφ. οὐ συνῆψε στόμα κασιγνήτη (κυρ. στόματι κασιγνήτης) δὲν τὴν ἐφίλησεν: ἐν 59 ἐφαρμόζω, σχετίζω, ἀποδίδω.

συνδοκέω - ω φαίνομαι δύοις εὖλογος: συνδοκεῖ (ἀπρόσ.) ὑπάργει ἡ αὐτὴ γνώμη: σοὶ συνδοκεῖν χρεὼν 71 πρέπει νὰ συμφωνήσῃς μαζί μου.

συνδρομάς ή συντρέχουσα, συγχωροῦσα 124, συμπλητομένη· πέτραι συνδρομάδες 421 αἱ Συμπληγάδες.

συνεκπονέω - ὡ συμπράττω, βοηθῶ εἰς τὴν ἔκτελεσιν.

συνεκτραφεῖς τῷ Ὁρέστη εἶναι ὁ Πυλάδης (709), διότι ὁ Ὁρέστης ἀνετράφη ἐν τῷ ἀνακτήρῳ τοῦ Στροφίου, ἀποσταλεὶς εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς Ἡλέκτρας μετὰ τὸν φόνον τοῦ πατρός των.

συνερείδω συσφίγγω· οἵδε χωροῦσι δίδυμοι συνερεισθέντες χέρας δεσμοῖς 456 νά, ἔρχονται οἱ δύο, ἔχοντες τὰς χεῖρας σφικτὰ συνδεδεμένας (ἐνν. δύπισα ἀπὸ τὴν ὁράχιν) μὲν δεσμά. Διεσώμησαν σαρκοφάγοι, ἐπὶ τῶν ὄποιων εἰκονίζεται ἡ σκηνὴ αὕτη: Σκύθης μὲν ἀσιατικὴν περιβολὴν ὁδηγεῖ τὸν Ὁρέστην καὶ τὸν Πυλάδην εἰς τὴν Ἰφιγένειαν, ἡ ὄποια ἴσταμένη πλησίον τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀρτέμιδος τούς παρατηρεῖ ἔχουσα συμπεπλεγμένας τὰς χεῖρας· δύπισθεν τοῦ ἀγάλματος ἀνθρωπίνη κεφαλὴ ἐμπεπηγμένη εἰς κλάδον πεύκης.

σύνυοδος συναπάντημα· κνάνεαι σύνυοδοι θαλάσσης 392 εἶναι ὁ Βόσπορος, δύπισα γίνεται ἡ σύνυοδος τῶν ὑδάτων τοῦ Εὔξείνου καὶ τῆς Προποντίδος. Κατὰ τὸν μῆθον ὀνομάσθη Βόσπορος, διότι ἐπέρασεν ἐκεῖθεν ἡ βοῦς (βοὸς πόρος), δηλ. ἡ κόρη τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀργους Ἰνάχου Ίω, ἥτις μεταμορφωθεῖσα ὑπὸ τῆς ζηλοτύπου "Ηρας εἰς ἀγελάδα καὶ ὑπὸ οἰστρου (βλ. λέξιν) ἐλαυνομένη περιεπλανᾶτο, μέχρις ὅτου εὗρε τὴν ἡσυχίαν τῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον.

συνομαίμων = ὅμαιμος (διάλεκτος).

συντίθημι θέτω μαζί: σιντίθημι εἰς ἐν 1016 συνδυάζω.

σύντροφος ὁ ὄμοιος τραφείς. Διὰ τὸ ὄλον χωρίον 1119 βλ. δυσδαιμονία.

σφαγεῖον ἀγγεῖον εἰς ὃ ἔρρεε τὸ αἷμα τῶν σφαζομένων ζώων· ἐς χέρωνθάς τε καὶ σφαγεῖα 335 διὰ νὰ ῥαντισθοῦν μὲν ἡγιασμένον ὕδωρ καὶ νὰ σφαγοῦν.

σφέ, αἰτ. τοῦ σφεῖς, αὐτούς, αὐτὰς (παρὰ τοῖς τραγικοῖς καὶ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ).

σχέτλιος δυστυχής, ἀθλιος· σχέτλιοι πομπαὶ 651 « μαῦρο ταξίδι » (ενν. τοῦ Ηυλάδου).

σχῆμα 246 περιβολή.

τάμα ἐν 1195 ἔχει δύο σημασίας: α') τὰ ιερατικά μου καθήκοντα (οὕτως ἀντιλαμβάνεται αὐτὸς ὁ Θόας), β') τὸ σχέδιον τῆς φυγῆς μου.

τάνόντα τὰ ἐνόντα.

Ταντάλειος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Τάνταλον καὶ (τὸ ἐπίθ. ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ Τανταλίδης) ὁ υἱὸς τοῦ Ταντάλου· πρβλ. Ἀγαμεμνόνειος, Τυνδαρεία.

Τάνταλος βασιλεὺς τῆς Φρυγίας, πατὴρ τοῦ Πέλοπος. Κατὰ τὸν μῆθον καλέσας εἰς γεῦμα τοὺς θεοὺς παρέθεσεν εἰς αὐτοὺς φαγητὸν παρασκευασθὲν ἀπὸ τὰς σάρκας τοῦ νίοῦ του, τὸν ὃποῖον εἶχε σφάξει. 'Αλλ' οἱ θεοὶ (πλὴν τῆς Δήμητρας) τὸ ἀντελήφθησαν καὶ τὸν μὲν Πέλοπα ἐπανέφεραν εἰς τὴν ζωήν, τὸν δὲ Τ. κατεκρήμνισαν εἰς τὸν Τάρταρον· τὰ Ταντάλου θεοῖσιν ἑστιάματα 387 τὸ ὑπὸ τοῦ Τ. εἰς τοὺς θεοὺς παρατεθὲν γεῦμα· τὸ ἑστιάματα ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ ἡσθῆναι βορᾶ παιδὸς (388), ὑποκείμενον δὲ τοῦ ἡσθῆναι ἐννοεῖται τὸ θεούς.

τάπιχώρια 280 τὰ ἐπιχώρια, τὰ θυσιαζόμενα κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου.

ταραγμὸς σύγχυσις.

ταρβέω - ω φοβοῦμαι.

ταρσὸς τὸ πλατύ μέρος τῆς κάπης καὶ αὐτὴ ἡ κάπη· 1346 βλ. πίτυλος.

τάσσομαι: ποῦ πόνου τετάξεται ἡμῖν ; 1064 εἰς ποῖον σημεῖον τοῦ ἀγῶνος θὰ τὸν τοποθετήσωμεν ; τί ἔργον θὰ τοῦ ἀναθέσωμεν ;

Ταυρικὴ (χθὼν) ἡ χώρα τῶν Ταύρων.

Ταύροι λαὸς σκυθικὸς κατοικῶν τὴν Ταυρικὴν χερσονήσον, τὴν σημειωνὴν Κριμαίαν.

Ταυροπόλος ἐπωνύμιον τῆς Ἀρτέμιδος. Πρὸς τιμὴν τῆς θεᾶς ἐτελοῦντο εἰς τὰς Ἀραφηνίδας 'Αλὰς τῆς Ἀττικῆς τὰ Ταυροπόλια. Ὁ Εὐρ. νομίζει (1454) ὅτι τὸ Ταυροπόλος παράγεται ἐκ τῶν λέξεων Ταυρικὴ καὶ (περι) πολῶ· ἡ ἐτυμολογία αὕτη δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν νὰ εἶναι δρθῆ, ἀλλὰ καὶ σήμερον δὲν εἶναι ἀσφαλῶς γνωστὸν πόθεν παρήχθη ἡ λέξις· (ἀρχικῶς ἐσήμανεν Ἰσως : ἡ δχουμένη ἐπὶ δχήματος συρομένου ὑπὸ ταύρων ἡ ἡ θηρεύουσα ταύρους ἡ ἡ προκαλοῦσα ταυρομαχίας).

τἀφ' 540 τὰ ἀπό.

τέγγω βρέχω.

τεκνόδομαι - οῦμαι τίκτω· 1262 βλ. Χθών.

τέκνος τό, τέκνον.

τεκταίνομαι 951 μηχανεύομαι, τεχνηέντως καθιστῶ.

τελευτά δωρ., ἀττ. τελευτή, τέλος· ἀδ' ἐπ' αὐτοῖς τελευτά τίς ενν. ἔσται); 873 ἔπειτα δὲ ἀπ' αὐτὰ ποῖον θά εἶναι τὸ τέλος;

τέρψις: ἐς τέρψιν εἷμι 797 θά ἀπολαύσω τῆς τέρψεως.

τεῦχος τό, ἀγγεῖον.

τέχνη 53 ἔργον, ἀξίωμα· τιμῶ τήνδε τέχνην ἔνοικτόνον ἀσκῶ αὐτὸν τὸ ἔργον μου, τὸ δποῖον συνίσταται εἰς τὸ νὰ θυσιάζω τοὺς ξένους (κυρ. νὰ ἔκτελῶ τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας); τέχναι 24 δόλοι, τεχνάσματα· 'Οδυσσέως τέχναι, διότι τοῦ 'Οδ. ἐπινόησις ήτο νὰ καλέσουν τὴν 'Ιφ. εἰς τὴν Αὐλίδα ὑπὸ τὸ πρόσχημα δτι θά τὴν ἐνύμφευον μὲ τὸν 'Αχιλλέα, ἐνῷ ἐπρόκειτο νὰ τὴν θυσιάσουν· τέχνην θέμενος 712 δόλωρ χρησάμενος.

τέχνημα 1355 τέχνασμα.

τηλόσει μακράν.

τηλύγετος ὁ εύρισκόμενος πολὺ μακρὰν τῆς πατρίδος του.

τημελέω - ὡ φροντίζω· (παρ' ἡμῖν σύνηθες τὸ ἀτημέλητος).

τιθημι: τιθημι ἵχνος ποδὸς 752 πατῶ τὸ πόδι μου· τιθεμαι παρ' οὐδὲν 732 παραμελῶ· εὐ τιθεμαι τὸ ἐμαυτοῦ 1003 τακτοποιῶ τὴν ὑπόθεσίν μου· σύντ.: σὺ τύχοις ἀν νόστου θέμενος τὸ σαντοῦ εῇ.

τιμή: τιμᾶς ἔχω 748 ἔχω τὸ ἀξίωμα (τῆς ιερείας).

τιμωρέω - ὡ (μετὰ δοτ.) βοηθῶ, ἴκανοποιῶ· τιμωρέομαι - οῦμαι (μετ' αἰτιατ.) τιμωρῶ, ἐκδικοῦμαι.

τίνω πληρώνω· δίκας τίνω 339 τιμωροῦμαι· τίνομαι (ἀδρ. ἐτεισάμην 78) λαμβάνω ἐκδίκησιν.

τλάμων δωρ., ἀττ. τλήμων, τάλας, δυστυχής.

τλήσομαι μέλλ. δήματος μὴ ἀπαντῶντος ἐν τῷ ἐνεστῶτι, ἀόρ. ἔτλην, παρακείμ. τέτληκα· τὰ δεινὰ τλήσεται 617 θὰ κάμη αὐτὸν τὸ φοβερὸν τόλμημα.

τόκος τοκετός· τόκοις βαρύνεται 1228 εἶναι ἔγκυος.

τρίγλυφος ἐπίθ., ὁ ἔχων τρεῖς γλυφάς· ὧς οὐσιαστ. ἡ τρίγλυφος καὶ τὸ τρίγλυφον μάρμαρον ἔχον γλυφὰς παραλλήλους καὶ τιθέμενον ὑπὲρ τὸ ἐπιστύλιον τῶν δωρικοῦ ῥυθμοῦ ναῶν· μεταξύ τῶν τριγλύφων, αἴτινες κατὰ τοὺς παλαιοτάτους χρόνους ἦσαν τὰ ἄκρα τῶν δοκῶν, ἔμενον κενά, δπαί· ἀργότερον ἐκαλύφθησαν διὰ πλακῶν, αἴτινες ἐκλήθησαν μετόπαι.

τροχήλατος ὁ ἐπὶ τροχῶν ἐλαυνόμενος· μανία τροχήλατος 82 ἀναγκάζουσα τὸν ὑπ' αὐτῆς κατεχόμενον νὰ τρέχῃ ταχέως.

τυγχάνω 1321 ἐπιτυγχάνω· βλ. θαῦμα.

Τυνδαρεία ή ἀνήκουσα εἰς τὸν Τυνδάρεων καὶ (τὸ ἐπίθετον ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ Τυνδαρίς) ή κόρη τοῦ Τυνδάρεω ἐν 5 ή Κλυταιμήστρα· πρβλ.: Ἀγαμεμνόνειος, Ταντάλειος.

τύχη: τὰς τύχας τις οἰδ' δτῷ τοιαίδ' ἔσονται; 475 τις οἰδεν φτινι αἱ τύχαι ἔσονται τοιαίδαι; τὸ τὰς τύχας κατὰ πρόληψιν δός τῇ τύχῃ 501 ἀπόδωσέ το εἰς τὴν τύχην μία τύχη ἔχει 1065 μία τύχη ἀναμένει ποίας τύχας; 1209 τί πράγματα;

ὑβρίζω κάνω κατάχρησιν τῆς δυνάμεώς μου, παρεκτρέπομαι· οὐ που νοσοῦντας ὕβρισεν δόμους; 930 δὲν πιστεύω νὰ παρεξετράπη εἰς αὐθαιρεσίας ἐναντίον τοῦ εἰς κακὴν κατάστασιν εύρισκομένου οἴκου.

ὑδραίνω βρέχω, χύνω, ραντίζω. Διὰ τὸ δλον χωρίον 159 κ.ἔ. βλ. κρατήρ.

ὑλοφορβδς ὁ εἰς τὰ δάση βόσκων.

ύμέναιος τραχιούδι τοῦ γάμου.

ύπεικω ὑποχωρῶ, φεύγω· τὸ νῦν ύπεικον 327 τὸ τμῆμα (τῶν βόσκῶν), τὸ ὄποῖον εἶχε πρότερον ἀποσυρθῆ.

ύποπτεύω 1036 μαντεύω.

φάος φῶς· βλέπω φάος 674, δρῶ φάος 564 ζῶ· πρβλ. 608.

φάραγξ χάσμα, ῥῆγμα.

φᾶρος τό, ὑφασμα· καλύπτρα· 1150 βλ. γένυς.

φάσγανον ξίφος· βάλλω φ. 785 καταφέρω, ἐμπήγω.

φάσματα 42 ὄνειρα. Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον δτι ή ἔκθεσις (ἀφήγησις) τῶν ὄνειρων των εἰς τὸν ἥλιον καὶ τὸν καθαρὸν ἀέρα ἡτο ἀποτροπὴ (ἄκος) τοῦ ἔξ αὐτῶν ἐνδεχομένου κινδύνου. 'Ο Εὔρ. χρησιμοποιεῖ τὸ ἔθιμον τοῦτο, διὰ νὰ δικαιιολογήσῃ τὴν ἔξοδον τῆς Ἰφ. ἐκ τοῦ ναοῦ.

φαῦλον τό, φαυλότης, κακοῦργα ἔνστικτα· ἐς τὴν θεάν τὸ φαῦλον ἀναφέρω 390 εἰς τὴν θεάν προσάπτω κακοῦργα ἔνστικτα.

φαῦλος 305 ἀνίκανος.

φέρομαι προσπαθῶ νὰ ἀποκτήσω· φέρομαι βάρος δλβον 416 κυνηγῶ τὰ μεγάλα πλούτη.

φεύγω 512 εἰμαι φυγάς (βλ. ἐκών)· 1004 ἀποφεύγω, παραιτοῦμαι ἐκ φόβου· σύντ.: οὐ μὴν φεύγω γέ τι (οὐδόλως παραιτοῦμαι τοῦ τολμήματος), οὐδ' εἰ χρεών με θανεῖν σώσασάν σε.

φθάνω προφθάνω, προλαμβάνω· ἔφθης μὲ μικρὸν 669 «ἀπὸ λίγῳ

μ' ἐπρόλαβες », « αὐτὸν θὰ ἔλεγα κι' ἐγώ τώρα »· φθάσας λέγεις 669 προλαβών λέγεις.⁹

φθονέω - ὡ ἀποκρύπτω ἐκ φθόνου· τί φθονεῖς τοῦτο; 503 τί σὲ πειράζει τὸ νὰ πῆς;

φιλοικτίρμων ψυχοπονετικός.

φιλόπλουτος 411 βλ. αἴξω.

φιλότης φιλία· (ἐσμὲν ἀδελφῷ) φιλότητί γε εἴμεθα ἀδελφοὶ κατὰ τὴν φιλίαν, ἀδελφικοὶ φίλοι.

φιλόφρων φίλα φρονῶν, φιλικῶς διακείμενος.

φίλτρον μέσον διεγεῖρον τὴν ἀγάπην, θέλγητρον φίλτρον τι 1182 κάτι εὐχάριστον.

Φινεῖδης ἀπόγονος τοῦ Φινέως, βασιλέως τοῦ Σαλμυδησσοῦ τῆς Θράκης· αἱ ἀκταὶ τῶν Φινεϊδῶν 442 ἔξετείνοντο παρὰ τὸν Εὔξεινον ἀπό τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου μέχρι τῆς Θυνιάδος ἄκρας (σήμερον Νιάδα) καὶ ἥσαν ἄνπνοι, ποτὲ δὲν ἥσυχαζον ἀπὸ τὴν τρικυμίαν.

φόβος 1037 βλ. δσιος.

φόνος 1230 μίασμα ἐκ φόνου.

φράζω 1267 ἀποκαλύπτω· βλ. δνοφερός.

φροιμιάζομαι προοιμιάζομαι, λέγω τὸ προοίμιον· τί φροιμιάζη νεοχμόν; 1162 τί δυσάρεστα νέα προμηνύει τὸ προοίμιόν σου;

φρονέω - ὡ φρονῶ εδ 353 εἴμαι εὐνοϊκὰ διατεθειμένος, συμπαθῶ· βλ. δυστυχής· φρονῶ μέγα 503 μεγαλοφρονῶ, εἴμαι ἀλαζών.

φροντιστέον δεῖ φροντίζειν 467 σύντ.: φροντιστέον μοι πρῶτον ὡς τὰ τῆς θεοῦ ἔχῃ καλῶς δπως τὰ τῆς λατρείας τῆς θ. ἐκτελῶνται καλῶς.

φροῦνδος (πρὸ δόδον) ὁ ἀπελθὼν καὶ ἀφαντὸς γενόμενος· βεβᾶσι φροῦνδοι 1289 « ἔφυγαν καὶ πᾶνε »· φροῦνδος συθεῖς 1294 ἔφυγε βιαστικά.

φῶς: ὁρῶ φῶς 608 ζῶ· πρβλ. 564 καὶ 674.

φωσφόρος δηλ. φῶς (πυρσὸν) κρατοῦσα θεὰ εἶναι ἡ "Αρτεμις ὡς προσωποποίησις τῆς σελήνης.

χαλάω - ὡ χαλαρώνω· χαλῶ κλῆθρα 1304 ἀνοίγω τὴν θύραν.

χάρις: φέρω χάριν 14 χαρίζομαι, πρόξενῶ εὐχαρίστησιν· τίθεμαι χάριν 602 καταθέτω εὐεργεσίαν, διὰ νὰ δύναμαι νὰ εἰσπράξω εὐγνωμοσύνην· χάριν ἐμήν 1444 πρὸς χάριν μου· 631 βλ. λείπω.

χείρ: ἐς χεῖρας ἥλθε 941 ἔλαβε τὴν λύσιν του διὰ τῶν χειρῶν μου, « δόθηκε νὰ τὸ λύσω ἐγώ ».

χειρόσιμαι - οῦμαι κάνω ὑποχείριον, κυριεύω.

χερνίπτομαι ῥαντίζω μὲν ἡγιασμένον ὕδωρ.

χέρνιψ ἡ, ὕδωρ διὰ νέψιμον τῶν χειρῶν· συχνὸν ἐν τῷ πληθ. χέρνιψες ἡγιασμένον ὕδωρ, ἀγνισμὸς δὲ ἡγιασμένου ὕδατος· 643 βλ. ὁανίς.

χθόνιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν χθόνα, τὴν γῆν· μαντεῖον *Xθόνιον* 1247 μαντεῖον τῆς Χθονός, τῆς Γαίας.

χθών - χθονὸς ἡ, γῆ.

Χθών ἡ γῆ ὡς θεά, ἡ Γῆ, ἡ Γαῖα· νύχια Χθών ἐτεκνώσατο φάσματ' ὄγερων (ἀρσ.) 1263 ἡ Χθών ἐγέννησε τὰς νυκτερινὰς ὄπτασίας τῶν ὀνείρων, δηλ. συνέστησε τὴν ὀνειρομαντείαν, ἔδρυσεν ὀνειρομαντεῖον. Ἡ Χθών ἔπραξε τοῦτο, ἵνα ἀνταγωνισθῇ τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Οἱ προσερχόμενοι εἰς τὰ ὀνειρομαντεῖα κατεκλίνοντο εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια καὶ ἀπὸ τὰς μυστηριώδεις φωνάς, τὰς ὅποιας ἤκουον, συνῆγον συμπεράσματα περὶ τοῦ μέλλοντος, ἢ ἐμφανιζόμενος εἰς αὐτούς, ἐνῷ ἐκοιμῶντο, ὁ θεός ἔδιε τὸν χρησμόν.

χιλιονάύτας δωρ., ἀττ. χιλιονάύτης, ὁ συγκείμενος ἐκ χιλίων νεῶν (λέγεται καὶ χιλιόντας)· πλεινὰ κώπα χιλιονάύτας μυριοτευχῆς 141 ἔνδοξος στόλος χιλίων νεῶν καὶ φέρων μυρίους ἐνόπλους.

χοαὶ προσφορὰ ὑγρῶν (συνήθως μέλιτος, οἶνου, ὕδατος) πρὸς νεκρούς. Ἐν 61 ἡ Ἰφιγένεια εύρισκομένη ἐν Ταύροις (παροῦσα) προσφέρει χοὰς πρὸς τιμὴν τοῦ ἀδελφοῦ μακράν κειμένου (ἀπόντι).

χοήρης ὁ χρησιμεύων εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Χοῶν· χοήρες ἄγγος *Παλλάδος* τιμᾶν λεὼν 960 ὅτι δηλ. ὁ λαὸς τῆς Παλλάδος τελεῖ « τὴν ἑορτὴν τοῦ χοήρους ἄγγους », δηλ. τὴν ἑορτήν, καθ' ἣν ἔκαστος Ἀθηναῖς ἔχει ἐνώπιον του ἀγγείου περιέχον ἔνα χοῦν ἀκράτου οἴνου καὶ πίνει ἐξ αὐτοῦ. Ἡ ἑορτὴ αὕτη, οἱ Χόες, ἦτο ἡ δευτέρα ἡμέρα τῶν Ἀνθεστηρίων, Διονυσιακῆς ἑορτῆς, ἡτις ἐτελεῖτο κατὰ τὸν μῆνα Ἀνθεστηριῶνα (κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνοίξεως) καὶ διήρκει ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας· κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἡμέραν ὁ λαὸς συνηθροίζετο εἰς χῶρον ἱερὸν τοῦ Διονύσου καὶ, ἀφοῦ ἔτρωγον, ἐγίνετο ἀγῶνος οἰνοποσίας· ὁ πρῶτος κενώσας τὸ χοῆρες ἄγγος (χοῦς = 3,28 λίτραι, 1 δκ. καὶ 64 δράμια) ἐλάμβανεν ὡς βραχεῖον ἀσκὸν οἴνου. Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῶν Ἀνθεστηρίων, τὴν *Πιλοιγίαν*, ἡνοιγον πίθους νέου οἴνου, κατὰ δὲ τὴν τρίτην, τοὺς Χύτρους, προσέφερον εἰς τὸν Διόνυσον καὶ τὸν Χθόνιον Ἐρμῆν σπόρους καὶ ἀνθη ἀπὸ ἀγγεῖα, τὰ ὅποια ἐλέγοντο χύτροι. Οἱ περὶ τῆς φιλοξενίας τοῦ Ὁρέστου μῆθος εἶναι αἰτιολογικός, ἐπενοήθη δηλ. πρὸς ἐρμηνείαν τοῦ ἔθιμου.

χόρτος τόπος περιφραγμένος, περίβολος, κῆπος (λατ. *hortus*). Ενδόπια χόρτων ενδένδρων 134 ή ἔχουσα κήπους μὲ νόραια δένδρα· ή γεν. ἀντὶ ἐπιθέτου.

χραίνω μολύνω.

χρεών τό, ή ἀνάγκη, τὸ μοιραῖον. Πρὸς τὸν στίχον 1486 (τὸ χρεῶν σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ) πρβλ. τὸ τοῦ Σιμωνίδου : ἀνάγκα δ' οὐδὲ θεοὶ μάχονται.

χρήζω ἔχω γρείαν, ἐπιθυμῶ, ἐπιζητῶ.

χρήματα 756 ἀποσκευαί, φορτίον.

χρήσας 78 χρησμαδοτήσας, μὲ τὸν χρησμὸν ποὺ μοῦ ἔδωσες, μτχ. ἀρ. τοῦ χράω.

χρηστήριον (βλ. προηγουμένην λέξιν) μαντεῖον.

χρονίζω χρονοτριβῶ, ἀργοπορῶ.

χρόνος: χρόνῳ 1336 ἔπειτα ἀπὸ πολλὴν ὥραν.

χρυσήρης χρυσοστόλιστος.

χύμιν καὶ ὑμῖν (κρᾶσις) 1299 βλ. μέτεστι.

χωρέω - ω προχωρῶ· ἔχώρει. στόμια 1392 προυχώρει πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ λιμένος.

χωρίζω: τούτου χωρισθεῖσ(a) 1002 ἐὰν χωρισθῶ ἀπὸ αὐτὸν (τὸ ἄγαλμα), δηλ. ἐὰν μόνον τοῦ ἀγάλματος ή μεταφορὰ εἰς τὸ πλοῖον κατορθωθῇ.

χῶσον 702 προστακτ. ἀρ. τοῦ χόω χέω εἰς τὸ αὐτὸν μέρος, συσσωρεύω, σχηματίζω ὕψωμα (τύμβον) διὰ συσσωρεύσεως χώματος.

φεύδομαι 711 ἀπατῶ.

ψῆφος 945 καὶ 969 δικαστήριον (μετων.)· δοσία ψῆφος 945 ἵερὸν δικαστήριον. Πρόκειται περὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅστις ιδρύθη κατὰ τὴν παράδοσιν "Ἀρει", διὰ τὸν "Ἄρ. διὰ νὰ δικασθῇ ὁ "Ἄρ., ὅταν ἐφόνευσε τὸν οὖν τοῦ Ποσειδῶνος Ἀλιρρόθιον· τοῦτο εἶναι τὸ χερῶν μίασμα 946 φονικὸν μίασμα. "Ἡ δρῆ ἐτυμολογίᾳ τῆς λ. Ἀρειος εἶναι ἐκ τοῦ Ἀραι (Εὔμενίδες), ὃν ὑπῆρχεν ἵερὸν (ἄντρον) ὑπὸ τὸν βράχον.

ψόγος 686 κακογλωσσιά.

ψόφος θόρυβος, κτύπος, ἥχος.

ψυχορραγής ψυχορραγῶν, ψυχομαχῶν.

ώδις - ἴνος ή, συνήθως εἰς τὸν πληθ. ὠδῖνες πόνοι τοῦ τοκετοῦ. 'Ἐν

4102 φίλη ὡδίς τῆς Λητοῦς, δημ. γλυκεῖαι ἀναμνήσεις τῆς ὥρας τοῦ τοκετοῦ. της, εἶναι τὸ περιβάλλον, ἐντὸς τοῦ ὕποιου ἔγινεν ὁ τοκετός : ὁ Κύνθος, ὁ φοῖνιξ, ἡ δάφνη, ὁ θαλλὸς τῆς ἑλαίας· κατὰ ταῦτα τὸ ὡδῖνα εἶναι παράθεσις εἰς τὰς προηγουμένας αἰτιατικάς.

ώῃ ἐσύ, ἐσεῖς.

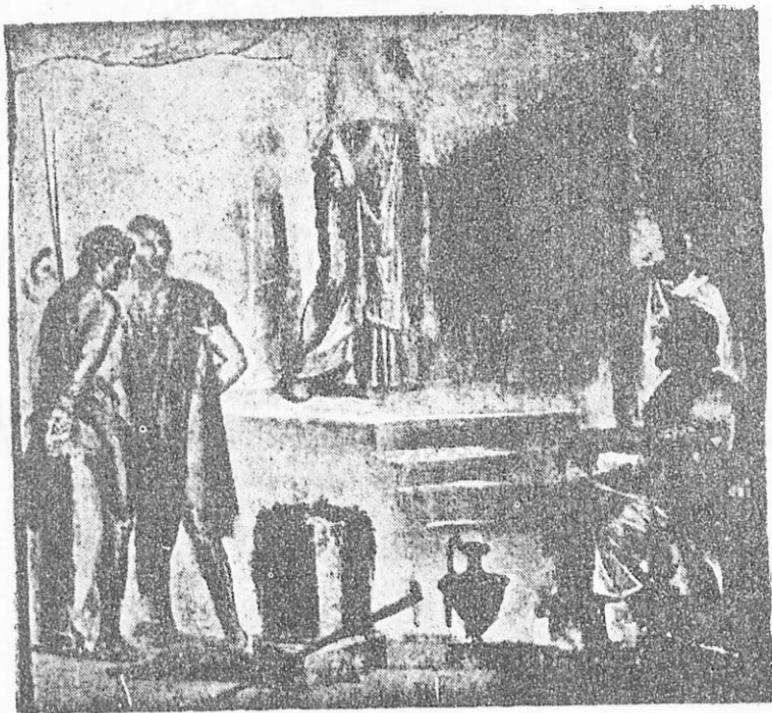
ώκυπομπος καὶ **ώκυπομπὸς** (1137, 1427) ταχύς.

ώλένη πῆχυς τῆς χειρός 966 χείρ· ὠλέναι ἄκραι 283 τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν.

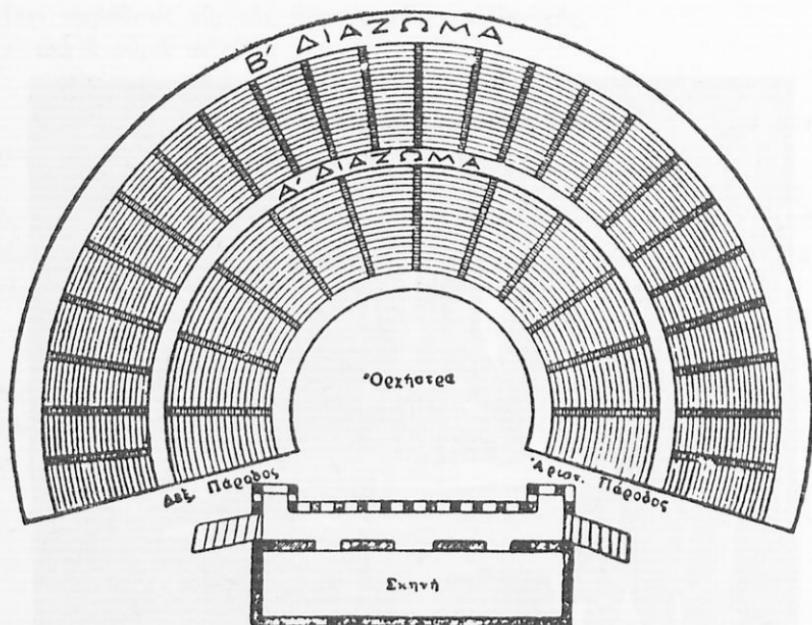
ώς 1179 χρον. σύνδ. (μόλις) 144, 480 αἰτιολ. (διότι) 609 ἐπιφ. ώς εδ 533, 540 τί ὠραῖα, πόσον καλά· ώς ἥσθον καλῶς 1180 ἀφοῦ τόσον ὠραῖα τὸ ἀντελήφθης· ώς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις 1214 πόσον δίκαιον ἔχουν δόλοι οἱ πολῖται ποὺ σὲ θαυμάζουν.

ώσαιατο 326 = **ώσαιντο** (εὐκτ. μέσ. ἀορ., γ' πληθ., τοῦ ὠθῶ).

ώφελον ἀδρ. β' τοῦ ὀφελῶν ἐν χρήσει ἐπὶ εὐχῆς μὴ ἐκπληρουμένης· ώς μήποτ' ὄφελόν γε (ἐνν. εἰδέναι) 518 μακάρι νὰ μὴν τὴν ἐγνώριζα ποτέ· τὸ ἰδών (μηδ' ἰδών δναρ) ἐκ τοῦ ἐννοουμένου εἰδέναι.

‘Ο Ὀρέστης καὶ ὁ Πυλάδης εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων
(Τοιχογραφία Πομπήιας)

Αρχαίον Θέατρον

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	Σελ. 3
B. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΓΛΙΔΙ	
1. Κείμενον	» 31
2. Ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις	» 87
C. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ	
1. Κείμενον	» 171
2. Ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις	» 221

'Εξώφυλλον Ζωγράφου Τ. ΧΑΤΖΗ

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουσι τὸ κάτωθι βιβλιόσημον, εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

’Αντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψύτυπον. ’Ο διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸν διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (’Εφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΔ'./ΙΔ'. 1967 — ΑΝΤ. 25.000 — ΣΥΜΒ. 1.521/10-4-67 — 1525/11-4-67
‘Εκτύπωσις «ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ» Α. Ε. - Βιβλιοθεσία ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑΣ Ο. Ε

0020556639

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαίδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής